

VU CSENG-EN

*Nyugati utazás
avagy
a Majomkirály
története*

ELSŐ KÖTET

EURÓPA KÖNYVKIADÓ
1980

FORDÍTOTTA
ÉS AZ UTÓSZÓT ÍRTA
CSONGOR BARNABÁS

A FORDÍTÁS AZ 1958-AS PEKINGI KIADÁS ALAPJÁN
KÉSZÜLT

*Mikor a káosz volt csak s ég, föld nem létezett,
formátlan ősködében nem voltak emberek.
De Pan Ku* megjelenvén, a káosz szétrepedt,
felfelé szállt a tiszta, a sötét lent rekedt.*

*Így vonz a jóság fel, fel minden tekintetet.
Milliom földi jóság! Csak erre vedd szemed!
Világgyűrő erőknék ha nagy művét lesed
s olvasni kívánsz róla – olvasd hát könyvemet.*

---

* *Pan Ku* – a mitikus első ember, aki az eget és földet szétválasztotta egymástól, s akinek testéből lettek halála után a világ és az élőlények, az emberek.

Az első fejezet, amelyben

*világra jő, ki sorsát lénye gyökerében hordva,
az Utat végigjárja majd, s szívében birtokolja*

Tudni való, hogy az ég s a föld számai szerint százhuszonkilencezer-hatszáz esztendő alkot egy világekorszakot, egyetlen világekorszakban pedig korszak tizenkettő foglaltatik, mármint a patkány, a bika, a tigris, a nyúl, a sárkány, a kígyó, a ló, a kos, a majom, a tyúk, az eb s a kan tizenkét ága szerint. Egy korszaknak pedig esztendeje tízezer-nyolcszáz van. Egy földi naphoz hasonlítván: a patkány idejében jó a férfimeleg lehelete, s a bikához érve megszólal a kakas; a tigris órájában még nem árad szét a fény, de a nyúl elkövetkezével már kibukkan a nap; a sárkány órájával már evés után vagyunk, utána sorakozik a kígyóé, a ló órájában az ég közepén áll a nap, de a kossal már nyugatnak hajlik; a majom idejében lefelé tart, s nyugatra hull a tyúkkal; az ebbel jó a sárga alkonyat, s a kan idejében megpihen az ember. Ha, pedig nagy mértékét vesszük: az eb korszakának végével az ég s a föld helyén a semmi kavargó, s a milliom élő megsemmisül. Majd pedig, ötezer-négyszáz esztendő múltával a kan korszakának elejéhez érve beáll a sötétség, s nincs sem ember, sem semmi élő ég s föld között – ezért is mondjuk káoszknak. Újabb ötezer-négyszáz esztendőre, hogy a kan korszaka végéhez közeleg, a vég után felkél a kezdet, s a patkány korszakához közeledvén lassan-lassan újfent feldereng a fény.

Sao Kang-csie* bölcs mondása szerint “A patkány felénél fordul a tél, de mozdíthatatlan szándokú az ég. – Pedig csak most moccan a férfimeleg, a milliom lény még meg sem született.” Ekkor veti meg csak gyökerét az ég. Újabb ötezer-négyszáz esztendő múltán, benn a patkány korszakában, felfelé száll a könnyű, a tiszta, és lesz a nap, lesz a hold, lesznek a csillagok, lesznek a csillagképek, akiket a négy égi jelnek mondunk. Ezért mondják, hogy a patkánnyal nyílik meg az ég. Újabb ötezer-négyszáz esztendő múltán a patkány korszakának végére járván elközeleg a bika korszaka, s lassan-lassan megszilárdul az anyag.

A Változások Könyvében* olvashatjuk: “Nagy őselem az ég! Felülmúlhatatlan őselem a föld! Milliom élőt táplál, mely elfogadja az ég akaratát!” Ekkor kezd hát csak szilárdra dermedni a föld. Újabb ötezer-négyszáz esztendő múltával, benne a bika korszakában, leszáll s megdermed a súlyos, a zavaros, s lesz a víz, lesz a tűz, lesznek a hegyek, lesznek a kövek, lesz a föld, akiket az öt formának mondunk. Ezért mondják, hogy a bika jegyében kezdődik a föld. Majd elmúlik újabb ötezer-négyszáz év, beveződik a bika korszaka, s kezdődvén a tigrisé, megszületik milliom élő.

A kalendáriumokban ezt leljük: “Lefelé száll az ég ereje, felfelé száll a földé, s az ég s föld párosodásából megszületik a lények serege.” Ekkor, hogy tiszta az ég s porhanyó a föld, egyesül a férfi s a női elem. Újabb ötezer-négyszáz esztendő után, a tigris korszakában létrejön az ember, létrejönnek az állatok, létrejönnek a madarak – méltán mondják, hogy elfoglalja trónját a három hatalmasság: a menny, a föld s az ember. Ezért állítják, hogy a tigris jegyében születik az ember. Ahogy Pan Ku az őskáoszt megnyitotta, a Három Felség a világot rendbe tette, az Öt Ős* az emberi rendet megállapította, világunk négy nagy földrészre osztott: egyikük keleten a Győzelmes Istenek Földje, Púrva-vidéha, másikuk nyugaton a Marhavásár Földje, Apra-gódámija, harmadikuk délen a Gyümölcsök Szigetének Földje, Dzsambudvípa, negyedikük északon a Kiválóság Földje*, Uttara-kuru. De ebben a könyvben nem szólunk csak Púrva-vidéháról, a Győzelmes Istenek Földjéről.

Ott pedig, túl a tengeren, volt egy ország, amely nevezetett Aoláj országnak. Közel volt az ország a nagy óceánhoz, a nagy óceán közepében pedig állott egy jeles hegy, amely nevezetett Virág-gyümölcs Hegynek.* Ebben a hegyben foglaltatott a tíz tartomány ősere, ez a hegy volt a három tündérsziget éltető sárkánya; ott állt, mióta kettévált a tiszta s a sötét, még akkor lett meg, mikor a káosz meghasadt. Derék egy hegy volt ám! Íme, bizonyosággal a dal:

* *Sao Kang-csie* – más nevén Sao Jung vagy Sao Jao-fu (1011-1077), filozófus, indiai mintára kidolgozott egy százezer évvel számoló kozmológiát. A regény e része ezt reprodukálja. Ebben az állatnevek (bika, tigris, nyúl, stb) eredetileg a kínai állatöv jegyeinek nevei. A férfimeleg (kínai jang) a világmindenség aktív, férfi, pozitív, meleg, fényes, stb. princípiuma szemben a női, passzív, stb. (jim) princípiummal.

* *Változások Könyve* – “Ji king”, jóskönyv, a konfucianus kánon egyik szent könyve. Fantasztikus világmagyarázatából Sao kang-csie is sokat merített.

* *Három Felség... Öt Ős* – Szan Huang és Vu Ti, a kínai kozmogónia mítikus uralkodói, a civilizáció megteremtői.

* *Győzelmes Istenek Földje... Marhavásár Földje... Gyümölcsök Szigetének földje... Kiválóság Földje* – a buddhista világmagyarázat mesés világgrészei.

* *Virág-gyümölcs hegy* – valószínűleg jelképes értelmű elnevezés; a gyümölcs a buddhista mitológiában a tettek következményeit jelenti. A hegy jellemzése (“tíz tartomány ősere, ... éltető sárkány”) a kínai fölgjölés műszavait használja. E szerint a fantasztikus tanítás szerint a (természetes vagy mesterséges) földfelszíni alakzatoknak (hegyeknek, folyóknak) döntő befolyásuk van az ott élők sorsára.

*Hatalma lebirta az óceánt, uralkodott a kincses tengeren,
Hatalma lebirta az óceánt, hol ezüsthegyeket hány a hullám, s a hal fészékében megpihen,
Uralkodott a kincses tengeren, melynek hősín tajtékot vet a fodra, s szörnyek bújnak meg
mélyiben.*

*Állt égbe nyúló nagy kőszál gyanánt a keleti tenger közepén meredeken.
Cinóber partján csodás sziklasor, tetején bűvös csúcsok serege,
Cinóber partján hallatta szavát tarka főnixek páros éneke.
Sziklameredélyei végiben magányos egyszarvú hever,
Csúcsán selyemmadár éneke zeng, sárkányt rejt a mély sziklameder.
Tündér gím, bűvös róka lakja erdeit, fáira halhatatlan gém telepedik,
Örök élet füve, csodás virága sohasem hervad el,
Zöldellő fenyője, cédrusa örök tavaszt lehel.
Csodagyümölcszel dús sok barackfa ott susog,
S a felhőket megállítják a karcsú, sudár bambuszok.
Rohanó patakja mély erét borítja folyondárfonadék.
Mezőin, dombjain, amíg csak ellátsz, újra meg újra friss fű szépsége zsendül,
Méltán száz meg száz áramlás gyűlőhelye ez, az ég tartóoszlopa,
Korszakok végtelen sora óta áll, a föld gyökere, meg nem rendül.*

Ezen a hegyen, éppen a csúcsán állott egy tündérszikla. Három öl, hat láb, öt hüvelyk volt a magassága, két öl s négy láb a kerülete. Három öl, hat láb s öt hüvelyk, mert háromszázhatvanöt fokot tesz az ég forgása, s két öl s négy láb, mert huszonnégy az év fuvallata. Kilenc barlang s nyolc üreg tárongott tetején, mert kilenc a színek száma s nyolc a világelemké. Nem árnyékolta be fa lombja, de sűrűn sarjadt körötte az örök élet gombája, a halhatatlanság orchideája. Amióta ott állt, a káoszról kihalva, csak itta be egyre az ég erejét, a föld javát, a nap sugarát, a hold ragyogását, s ezektől az erőktől idő múltán feltámadt benne a vágy, hogy meglelkesüljön. Tündérmagzatot fogván magában, egy nap aztán meghasadt, és világra szült egy kőtojást, akkorát, akár egy labda. Az pedig a szelek legyintésére kőmajommá változott, öt érzékkel épen, négy végtaggal teljesen.

A kőmajom, ahogy lábra állt, csúszva-mászva, majd meg járva felállt, köszöntötte a világmindenséget*, a négy világtáj felé meghajolva, s két szemének aranyugara fellövellt az égbe, egészen a Göncöl Palotájáig*. Megrettent ám trónszékében a világ ura, a Magasságos Ég Felséges Szentje, a Nagy Kegységű-emberségű Jåde Császár, a Magas Ég Tiszteltje, az Azúr Égbolt Legfelségesebb Isteni Császára aranykapus felhőpalotájában, a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokában! Látván az aranyfény villogását, hamar egybegyűjtötte minisztereit s meg is parancsolta Ezermérföldrelátó Szeműnek s Szélléhalló Fülűnek, nyissák meg az ég déli kapuját, s nézzék meg szemükkel, hallgassák fülükkel, mi lenne az.

Fogadta a parancsot a két főember, ment a kapuhoz, lesekedtek, füleltek, majd jöttek vissza kisvártatva, s jelentették:

– Jelentik szolgálid tisztelettel, hogy megleltük az aranyugár eredendő helyét. Nem más pedig az, mint hogy keleten a Győzelmes Istenek Földjénél, keletre a tengerben Aoláj országának vidékén, a Virági-gyümölcs Hegyen áll egy tündérszikla, a szikla kőtojást szült, az a szelek legyintésére kőmajommá változott. A kőmajom köszöntötte éppen a négy világtájat, az ő szeméből lövellt ki az aranyugár, mely felhatolt ide is, a Göncöl Palotájába. Most éppen eszik-izik, kihunyóban már az aranyugár.

Kimondta erre a szentenciát a Jåde Császár kegyelmesen:

– Csak egy alsó világbeli lény, mely az ég magvából s a föld dús erejéből született, nincs benne semmi csodálatos.

A majom pedig a hegyen csakhamar megtanult járni, szaladni, ugrálni, szökdécselni. Fű, fa szolgált eledelül, inni a patakiból ivott; virágot szedett, gyümölcsöt kutatott. Társult a farkassal, együtt járt a tigrissel, párduccal, barátkozott az őzekkel, szarvasokkal, maguk közé fogadták a majmok. Este meghált a sziklák tövében, nappal meg a sziklák, barlangok közt barangolt. Így telt-múlt az idő. A hegyek közt nincsen kalendárium; ki tudná, a hideg fogytán melyik év kezdődik?

Egy reggel aztán, mikor már meleg idő járta, a majomhorda a húset keresvén éppen a fenyők

* Köszöntötte a világmindenséget – Buddha is ezt tette, amikor megszületett.

* Göncöl Palotája – a kínai hagyományban a világ középpontja, az égből uralkodó Jåde Császár székhelye.

árnyékában játszadozott. Lám csak:

A fákra ugráltak, ágakba fogódzva, virágokat szedve, gyümölcsöt kajtatva. Galacsint dobáltak, kavicsokat szórtak, gödrökbe ugráltak, homokvárat raktak. Szitakötőt úztek, hernyót nyomorgattak. Bókoltak az égnek, Buddhának hajlongtak. Majd folyondárt fontak, fűből kendőt szóttek, bolhászkodtak, marakodtak, csipkelődtek. Bundájuk fésülték, körmüket metélték, tolakodtak, lökdösődtek, nyomakodtak, furakodtak, huzakodtak, egymást cibálták, a zöld fenyőerdőben magukat kedvükre így mulatták, s a kék vizű pataokban rendre megfürödtek.

Játék végeztével a majomhorda felballagott a hegyi patakhöz, fürödni egy kicsit. Görgött, zuhogott a patak vize, nagy hullámokat vert. S merthogy a majmok is tudnak beszélni, akár a négylábúak vagy a madarak, így szóltak a majmok:

– Vajon honnét jön a patak vize? Úgyszincs egyéb dolgunk, induljunk el a partján felfelé, keressük meg a forrást: pompás mulatság lesz!

Azzal nagyokat kurjantva, egyik fiát húzva, másik lányát vonva, öccsét híva, bátyját szólongatva, egyszeribe felkerekedtek, s a patak mentében megmászva a hegyet, elérkeztek a forrásához, egy valóságos vízeséshez. Mert lám:

*Száll felette, mint fehér szivárvány,
Hófehér tajték, hullámok árján.
Fújja csak egyre tengeri szellő,
S mintha hold fénye csillanna fodrán.
Hűs párája kél zöld partok közül,
Dús nedve buja mohákat nevel,
Gyönyörű ez a jeles vízesés,
Akár egy függöny, mint ajtólepel.*

– Pompás ez a víz! Pompás ez a víz! – kiáltozták kezüket csapkodva a majmok. – Közlekedik persze ez a forrás a hegy tövével, egyenesen az óceánból hozza hullámain!

– Mondanék valamit – szólalt meg az egyik. – Ha akadna közülünk valaki, hogy befurakodván meglelné a forrás fejét maga sérelme nélkül, válasszuk meg királyunknak!

A majmok helyeslően rikácsoltak – s lám, egyszer csak előugrott közülük a kőmajom, s válaszképpen elrikkantotta magát:

– Megyek én! Én megyek! – Derék majom volt ám! Mert ő volt az, akinek

*E nap virágzott fel híre-neve,
Sorsa útjához ezzel érkezett.
Számára e hely elrendeltetett,
Útja innét majd az égbe vezet.*

S íme, behunyta szemét, összehúzta magát, aztán nekilódult, s egyenest beleugrott a vízesésbe. Ott aztán, ahogy kinyitotta a szemét, és fejét felemelve körülnézett, hát a vízesés mögött nem volt se víz, se hullámok, hanem egy hidacska csillogott-villogott. Összeszedte magát, és jobban szemügyre vette, hát egy valóságos vaspallós híd volt. A híd feletti sziklaüregből ömlött a víz, s függönyként takarta el. Nekirugaszkodott, fel a hídra, s hogy ismét körülnézett, hát a híd egy lakhelyféléhez vezetett, amelyben emberek szoktak lakni. Pompás egy lakhely volt! Lám:

Jégmadárzöld moha terült ott el frissen, jadetavaeskából szállott fehér felleg, táncolt rajta a fény, akár a hajnalpír. Egymás után csendes termek sorakoztak, virágok fakadtak szép sima lócákon. Cseppkövek függték ott, sárkánygyöngyök lógtak, a földet csodálatos virágok borították. A tűzhelyen ott volt még a tűz nyoma, fazekakban, üstökben az étel maradéka. Gyönyörű szép kőtrónus, kőágyak, kőtálak, kőcsészék, mind csodálatosak. Szemébe ötlött egy-két szál sudár bambusz is, három-négy szilvavirág, örökzöld harmatos fenyők – egyszóval olyan volt teljességgel, akár az emberek lakása.

Elnézte jó ideig, aztán megint felugorva a hídra, ott nézett még egyszer körül. Hát látja, hogy éppen a középen ott áll egy kőtábla, rajta szép írással ez a felirat: “A Virág-gyümölcs Hegy boldog földje, a Vízfűgöny Barlang Paradicsoma.”

Igen megörvendett ezen a kőmajom: fogta magát, szaladt ki-felé, aztán megint összehunyta a szemét, s kiugrott a vízen át a partra:

– Világ csudája! Világ csudája! – kiáltotta boldogan nevetve.

– Milyen odabent? – tolokodtak köréje a majmok. – Mély a víz?

– Nincs is víz! Nincs is víz! – rikkantotta a kőmajom. – Csak egy vaspallós híd van mögötte. A híd mögött meg egy ég alkotta, föld teremtette szép palota.

– Honnét látszik, hogy palota? – kíváncsiskodtak a majmok.

– Ez a vízesés eltakarja a bejárást, akárcsak egy függöny – magyarázta fensőbbésen a kőmajom. – A híd mellett meg virágok, fák vannak, aztán egy sziklaház. A házban van kemence, tűzhely, csészék, tálak, ágyak, lócák, mind kőből. Középuított meg áll egy nagy kőtábla, arra rá van vésve, hogy ez a Virág-gyümölcs Hegy boldog földje, a Vízfüggöny Barlang Paradicsoma. Éppen ilyen hely kéne nekünk; akkora, hogy akár ezren is elférünk benne. Költözzünk be valamennyien a magas égnek ebbe az ajándékába! Mert odabent oltalmat lelünk az éles széltől, ott az eső majd nem veri testünk, nem kell hogy féljünk a dértől, hótól, a mennydörgést pedig meg se halljuk. Örök hajnalpír ragyog odabent, bűvös kincsek villognak szüntelen, a fenyő s a bambusz örökké üde, s napról napra nyílnak a csodás virágok.

Igen megörült a majomsereg ennek hallatára.

– Eredj csak előre, vezess be minket! – kiáltották. A kőmajom pedig csak behunyta szemét, összekuporodott, aztán beleugrott a vízbe, nagyot kiáltva: “Gyertek mind utánam!” A majmok közül a bátrabbja mind utánaugrott, a gyávábbja meg nyújtotta a fejét, a nyakát behúzta, a fülét vakarta, szakállát tépdeste, aztán nagy óbégatással egy kupacban beugrottak a vízbe azok is. Ahogy aztán átjutottak a hídon be a sziklaházba, első dolguk volt, hogy felragadják a tálakat, elemeljék a csészéket, felborogassák a lócákat, ágyakat, a tűzhelyet, s mindent feldőljanak, igazi komisz majomszakás szerint. Nem is maradt tőlük nyugton semmi sem, míg csak a nagy tombolásban végképp kimerülve a földre nem rogytak.

– Tisztelt egybegyűltek! – szólalt meg a kőmajom a trónszékbe telepedve. – Az ember becsület nélkül nem megy semmire*, tartja a mondás. Az imént azt mondtátok, hogy ha valaki be tud ide jönni, s épségben ki is tud jönni, azt királyotokká teszitek. Én bejöttem, ki is mentem, aztán megint bejöttem meg kimentem, megtaláltam nektek ezt a paradicsomi barlangot, ahol valamennyien békében lakhattok, nyugodtan lehettek, egyszóval boldog családi életet élhettek – hát miért nem választotok meg királyotokká?

A sok majom ennek hallatára leborult a földre, nem ellenkezett. Aztán kor s rang szerint felsorakozván, valóságos udvari módra hódoltak fejedelmüknek. “Ezer évig éljen a nagy király!” – kiáltották egyszerre. Ettől kezdve pedig, hogy a kőmajom elfoglalta királyi székét, elhagyta nevéből a kő szót, és csak felséges majomkirálynak titulálta magát. Azzal, uralkodván most már minden majmok, makákók, csimpánzok felett, kinevezte minisztereit, tanácsosait, kíséretét, ő meg nappal a hegyen kőszált, éjjel a barlangban aludt. A majmok öröme meg nem ismert határt, hogy összeszövetkezve, egy akarattal most már nem tartoznak a szárnyasok seregéhez, nem követik a négylábúakat, hanem nekik maguknak külön királyuk van.

Örült a szépséges majomkirály* is, akár a gyerek: mi gondja is lett volna arra, hogy mi lesz négy-ötszáz esztendő múltán? Egy nap azonban, amint éppen vígan lakomázott a többi majommal, egyszer csak elkomorodott, kibuggyant a könnye.

– Mi bánt, nagy király? – borultak le előtte sorban ijedten a majmok.

– Most ugyan vigadunk – szipogta a majomkirály –, de egy icipicit bizony búsít, hogy mi lesz majd azután?

– De telhetetlen is vagy te, nagy király! – nevettek a majmok. – Nap nap után vígan vagyunk, lakomázunk ezen a paradicsomi helyen, ebben a tündérbarlangban, nem hódolva sem az egyszarvú hatalmának, sem a fönix uralmának, azt tesszük, amit akarunk. Mit aggaszt ebben a határtalan boldogságban, hogy mi lesz?

– Nem tartozunk ugyan az ember uralma alá – mondta a majomkirály –, nem féljük sem az állatok, sem a madarak hatalmát, de eljön majd az idő, hogy megöregszünk, vérünk elapad, s a sötétség honába kerülünk, Jenlo király* uralma alá, ha meghalunk. Hát hiába élünk ebben a világban? – kiáltott fel. – Nem kerülhetünk be a mennyiek közé? Eltakarták arcukat a majmok erre a beszédre, s mind keserves bögsre fakadtak, szívükbe döbbsent a mulandóság gondolata. Egyszer csak azonban kiugrott közülük egy hosszú karú makákó majom

– Nagy király! – rikoltotta nagy hangon. – Ha ez a gondod, ez csak annyit jelent, hogy megnyílt szíved a Tan számára! Az ötféle lény közül pedig van háromfajta, amelyik nem hódol Jenlo király ökegyelme uralmának!

* Az ember becsület nélkül nem megy semmire – idézet a *Beszélgetések és mondások* című konfuciusz szent könyvből.

* Ezer évig éljen... – ez a megszólítás járt a királyoknak (a császároknak tízezer év).

* Szépséges majomkirály – “szépséges” a kínai régiségben az uralkodó állandó jelzője.

* Jenlo király – buddhista halálisten, az indiai Jama.

– Te tudod, melyikek azok? – kérdezte izgatottan a majomkirály.

– A buddhák, a halhatatlanok és az istenek* – magyarázta a makákó – elkerülik a lét körforgását*, nem születnek s nem múlnak el, addig élnek, míg az ég, a föld, a hegyek s a vizek.

– Hol laknak ezek? – érdeklődött tovább a majomkirály.

– Fenn a mennyországban vagy ősbárányokban, halhatatlan hegyekben – felelte a makákó.

– Akkor én holnap itt hagyok benneteket – mondta nagy örömmel a felséges majomkirály –, itt hagyom a hegyet, nekivágok a világnak a felhők nyomában, végigjáróm a tenger minden zegét-zugát, elmegyek az ég partjáiig, s ha török-szakad, megkeresem ezt a hármat, hogy megtanuljam, mit tegyek az öregség és a halál ellen, és így örökre kikerüljem Jenlo úr hatalmát!

Hej ! Ezekkel a szavakkal ki is ugrott a lét mindent behálózó forgatagából, s ettől lett belőle aztán az Éggel Egyenlő Nagy Szent.*

– Nagyszerű! Nagyszerű! – kiáltozták tapsolva a majmok. – Holnap mi akkor felmegyünk a hegyre, szedünk sok gyümölcsöt, hogy méltó lakomával búcsúztassunk téged, nagy király!

Másnap valóban összeszedtek a majmok csodabarackot, ritka gyümölcsöket, jamgyökeret hámoztak, édesgyökeret hántoltak, aztán orchideával, illatos virággal, csodafüvekkel szépen megterítették a kőasztalokat, nem feledkezvén meg italról, peccenyéről sem. S íme:

*Aranygömböcskék gyöngyös golyója, vörös héja reped, sárga a húsa,
Aranygömböcskék gyöngyös golyója – cseresznye volna, édes,
Vörös héja reped, sárga a húsa – érett szilva, savanykás-illatos, gyönyörűséges.
Friss, édes húsu, vékony héjú sárkányszemek,*
Kis magvú, piros héjú licsik,* tűzvörösek.
Zöld magvú vackor kínálja ágát, sárga phi-pa* gyümölcs levelestül,
Nyúlkörte, csirkeszívujuba,* szomjat olt, tőle az ember kedve újrapszódik.
Illatos barack, porhanyó kajszli, izleled, mint drágakőitalt,
Puha szilva, jangmej* – savanykásan dús, mint a sajt.
Fekete magvú dinnye, vörös bélű, négygereszdes, óriás citrus, sárga bőrű.
A gránátalma felhasad, cinóber magvai, akár tűzkristálygyöngyök, parázslanak.
A gesztenyének ha hántod burkolatát, ragyog benne húsa, mint kerek aranyszínű ágát.
A dió, a ginkgo* jó a teához, kókuszából, szőlőből bor lehet,
Mogyoró, pisztácia tölt meg sok tálat, narancs, cukornád, mandarin alkot hegyeket,
Sült jamgumó, kövér, pirított édes sárga gyökér,
Fuling* és jiji* mag, apróra törve szét – a kőüstben lassú tűzön árasztja leveसे lehetétét.
Sok nyalánkságot, jó falatot ismer az emberek világa,
De vajon különb-e, mint ami most került a majmok asztalára?*

A majomnépség nagy tisztelettel a főhelyre ültette a szépséges majomkirályt, a többiek aztán kor és rang szerint foglaltak sorban alatta helyet. Majd rendre előlépett mindenik, hozták a bort, virágot, gyümölcsöt, s ittak egy álló napig. Másnap jó korán pedig felkelt a szépséges majomkirály, s megparancsolta:

– Törjetekek nekem, gyermekeim, néhány öreg fenyőt, eszkábáljatok belőle tutajt meg egy kemény bambuszt csáklyának, szedjetekek össze valami gyümölcsfélét útravalónak, mert én megyek.

* *A buddhák, a halhatatlanok és az istenek* – azaz a buddhizmus, a taoizmus és a konfucianizmus istenei.

* *A lét körforgása* – a buddhizmus stánitása szerint az ember halála után új testben ujjaszületik, hogy előző élete tetteinek következményeit elviselje.

* *Éggel Egyenlő Nagy Szent* – konfucianus felfogás szerint az ég a világmindenség legnagyobb hatalma. A valóságban az “éggel egyenlő” rangját csak Konfuciusz érte el – 1906-ban – császári kinevezéssel.

* *Sárkányszemek* – longan, *Nephelium longana*;

* *Licsi* – *Nephelium litchi*

* *Phi-pa* – *Eryobotria japonica*

* *Jujuba* – *Ziziphus vulgaris*, a kínai “datolya”

* *Jangmej* – *Myrica rubra*

* *Ginkgo* – *Ginkgo biloba*, páfrányfenyő

* *Fuling* – *Pachyma cocos*, gyógyerejűnek tartott, fenyőfák gyökerén növő, föld alatti gomba

* *Jiji* – *Coix lacryma*, “Jób könnye”, egy fűféle magva

S valóban felszállt a tutajra egyes-egyedül, hajtotta a csáklával teljes erejéből, s úszott, úsztatott a nagy óceán hullámain, úzve a szélről, míg a Déli Földre, Dzsambudvípa földjére nem érkezett. S az is a sorstól volt, hogy mikortól tutajra szállt, véges-végig délkeleti szél fúj, s az vitte őt el északnyugatra, Dzsambudvípa, az emberi világ partjaira. Ott aztán méregetni kezdte a csáklával a vizet: ahogy rátalált a sekélyre, otthagyta a tutajt, s kilábalta a partra.

A tenger partján ott munkálkodtak az emberek, halásztak, madarásztak, rákásztak, sót pároltak. Ahogy közelükbe ért a majomkirály, rettentő, rémisztő pofát vágott, úgyhogy az emberek lecsapták kosaraikat, eldobták hálójukat, s szaladtak szét a négy világtáj felé. De egyet, aki nem tudott elfutni, megfogott, lehúzta a ruháját, s ahogy látta tőle, belebújt. Nagy délcegen, most már emberi ruhában elindult s bejárt falvakat, városokat, piacokat, vásárokat, megtanulván az ember szokásait, elsajátította az ember nyelvét. De akár nappal, amikor evett vagy éjszaka, amikor aludt, csak azon jártatta az esztét, hogy megkeresi a buddhák, halhatatlanok és istenek útját, megszerzi a halhatatlanság, az örök élet titkát. De látta, hogy az emberek mind csak a hírnév vagy a haszon után mennek, egy se keresi az örök életet. Bizony:

*Izzadnak a vagyonért, hírért török magukat,
Reggeltől késő estig, de egyikük se szabad.
Aki öszvéren jár, kívánnának paripát,
Aki miniszter, várja, hercegi rang hol akad.
Küszködünk csak a létért, keserv és gond az élet.
Mért félsz hát Jenlo úrtól – kell a haláltól félned?
De fiaid, utánad a pénzért élnek ők is,
És sosem esik meg, hogy visszatekintenek.*

Hiába kereste a majomkirály a halhatatlanokat, nem volt szerencséje, pedig járta Dzsambudvípa földjének magas falakkal körülvett városait, végigkószálta falvait vagy nyolc-kilenc évig. Egyszer aztán eljutott a nyugati nagy óceán partjára. Gondolta magában, biztosan a tengeren túl lesznek a halhatatlanok. Azzal, mint annak idején, most is tutajt eszkábált össze magának, s úszott, úszott vele a tengeren, amíg csak Apra-gódámijába, a Marhavásár Földjéhez nem érkezett. Partra szállott s nekiindult; ment, ment jó ideig, míg egyszer csak egy szép magas, sűrű erdő borította hegyhez nem ért. Nem félt a majomkirály se farkastól, se féregtől, se tigristől, se párdüctől, nekivágott hát a hegynek, felmászott a tetejére. Onnét aztán körülnézett. Gyönyörű hegy volt ám valóban!

*Ezernyi csúcs meresztette az égnek alabárdját, tízezer öles sziklafalak között,
Ragyogó napfény táncolt a lombok könnyű zöld láncán, esőtől üde zöld hús szépségbe öltözött,
Korhadó liánok fonták be vén fáit, ódon ösvények, rejtett csapások között,
Virágokkal volt csodás és drága füvekkel, sudár bambuszok álltak rajta s délceg fenyők.
A sudár bambuszok s délceg fenyők örök zöldje boldog földet ígért, édes mezőt,
Virágokkal volt csodás és drága füvekkel, mik sose hervadtak el, s nem maradtak el tündérhon mögött,
Madarjaj szólott bokrai közül, források hangja tisztán visszhangzott a sziklák között.
Sűrű szurdokain illatos orchideák tekeregtek, s a sok meredek szikla mind üde zöld mohába öltözött.
Lendültek, lebújtak gerincei, mint a sárkány, ebbe a hegybe nevet rejteni biztosan kiváló férfiú költözött.*

Ahogy ott nézelődött, egyszer csak emberi hangot hallott az erdő sűrűjéből. Nagy sietve indult el arrafelé, belefúrva magát a bozótba, s közben hegyezte a fülét egyre. Hát valaki énekelt az erdőben. Ezt énekelte:

Elkorhadt baltája nyele annak, ki a sakkozót nézte,
De én csak vágom a fát, csattog a fejsze éle.
Felhő szélén, völgytorokban ballagok véle,
Eladom a fát, bort veszek érte.
S lesz vig kacagás, bolond mulatás.
Majd meg, a borongós őszbe érve,
Ágyam a hold alatt vetem, görcsös fenyőfagyökeren,*

* Elkorhadt baltája nyele annak, ki a sakkozót nézte – egy taoista szent legenda szerint egyszer egy favágó meglátott egy barlangban két sakkozót. Annyira belemerült játékuk nézésébe, hogy amikor a játék végeztével fel akarta venni maga mellé tett baltáját, megdöbbenve vette észre, hogy elkorhadt a nyele. Ekkor jött rá, hogy a sakkozók halhatatlanok, s ő több száz évig figyelte játékukat.

*S talpra ugrom ízibe a világos reggelen.
Ismerem az öreg erdőt,
Felhágok minden sziklára, bércre,
Fogom a fejszét s lesújtok a vén liánok tövére.
S ha megvan már a fa egy tehernyi,
Nincs jobb, mint énekelve véle a piacra menni.
Három mérő rizst adnak érte,
És soha sincs vita, civakodás,
Munkámnak mindig ennyi a bére.
A magamfajta nem ért a haszonleséshez,
Nem bántja dicsőség vágya vagy kudarc,
Csak békességgel, nyugton folyják élte.
S akire itt, az erdőn rálelek,
Ha nem halhatatlan, csak szent lehet,
Ki elmélkedve tanít bűvös igére.*

Megörvendett ám szívemben a majomkirály ennek hallatára:

– Hát itt rejtőznek a halhatatlanok! – rikkantotta el magát, s törtetett tovább a hang után. Ahogy a közelébe ért, látta, hogy egy favágóval van dolga, aki éppen nagyban gallyazza a kidölt rönköket. Szalmakalapféle volt a fején, bambuszrügy friss csuhéjából fonva. Vászoruhát viselt, gyapotfa puha szálából font fonalból szövve. Öv szoritotta derekát karikába, vén selyemhernyók köpte selyemből. A lábán szalmapapucsot viselt, s a kezében ott markolta kemény acélfejszójét, a válláról lógott a teherhordó kenderkötél, egyszóval valóságos fenyőhasogató, rönköt daraboló igazi favágó volt.

– Ó, tisztelteméltó halhatatlan! – kiáltotta a felséges majomkirály már messziről. – Hadd üdvözljelek, mint növendéked!

A favágó ijedtében még a fejszét is elejtette:

– Méltatlan vagyok én erre, méltatlan teljességgel! – hebegte nagy hajlongások közepette. – Faragatlan falusi fickó vagyok én csak, se ruhám, se ételem elegendő, hogy lennék én méltó arra, hogy halhatatlan legyek?

– De ha nem vagy halhatatlan – méltatlankodott a majomkirály –, akkor minek beszélsz halhatatlanokról?

– Mit beszéltem én halhatatlanokról? – kérdezte a favágó teljesen megzavarodva.

– Ej, hát ahogy jöttem itt az erdőn – magyarázta türelmetlenül a majom –, hallom, hogy azt énekeled: “S akire itt, az erdőn rálelek – Ha nem halhatatlan, csak szent lehet, – Ki elmélkedve tanít bűvös igére” – hát ha ez nem halhatatlanokról szól, akkor miről?

– Bizistók nem akartalak becsapni – nevette el magát a favágó megkönnyebbülten. – Ezt a dalt valóban egy halhatatlantól tanultam. Az pedig az én alsó szomszédom. Látta, hogy menyinyit küszködöm otthon, s napról napra mennyi a gondom, hát megtanított rá, hogy ha valami bajom van, csak ezt a dalt énekeljem. Először is mert könnyít a szívemen, másodjára meg mert eloszlatom vele a gondjaimat. Éppen nagy gondokban töprenkedtem, ezért gyújtottam rá erre a nótára, te meg véletlenül meghallottad.

– De ha te szomszédságban laksz a halhatatlannal – faggatózott tovább a majomkirály kissé elképedve –, miért nem szegődsz hozzá, miért nem követed? Nem lenne jó megtanulni a halhatatlanság, az örök élet titkát?

– Én csak nyomorúságra rendeltettem – ingatta fejét a favágó. – Nyolc-kilenc éves koromig még csak neveltek jó szüleim, de akkor váratlan meghalt apám, édesanyám özvegyi sorra jutott. Testvérem nem volt, magam voltam, egyedül, mit volt mit tenni, őt szolgálom reggeltől estig. Öreg is már jó anyám, nem hagyhatom ott csak úgy. Aztán a földünk is, a kertünk elgazosodott, nem elég ételre, ruhára, csak azt tehetem, hogy levágok vagy két teher rőzsét, leviszem a vásárba, amit érte kapok, azon veszek pár mérő rizst, megfőzöm magam, elkészítem magam, egy kis teát csinállok hozzá, azzal adom anyámnak. Hát látod, ezért nem tanulhatok én halhatatlanságot.

– Ahogy elmondtad – szólott a majomkirály –, szülőtisztelő, nemes ember vagy, egyszer bizonyosan meglesz érte a jutalmad. Mutasd hát meg nekem az utat a halhatatlan lakhelyéhez – fogta kérésre a dolgot –, hadd tisztelkedhessem nála.

– Nincs az messze, nincs – biztatta a favágó. – Ezt a hegyet úgy hívják, hogy Szellemtető Kolostorhegy, s ebben a hegyben van a Nyugvó Hold Háromcsillagos Klastroma. A halhatatlan, neve szerint Szubhúti pátriárka,* ott él a klastromban. Tanítványa nem is tudom hány volt már, mostanában vagy harminc-negyvenen vannak körülötte. Menj csak egyenesen ezen az ösvényen, ni – mutatta –, délnek mérs vagy hét-nyolc mérföldet, ott a lakása.

* Szubhúti pátriárka – több buddhista egyházatya neve. A regénybeli Szubhúti alakja a csan-buddhizmus mesterének és a taoista halhatatlannak a keveréke.

– Bátyám – ragadta meg a majomkirály a favágó ruháját –, gyere velem! Ha jó sorsra jutok, bizony nem feledkezem meg majd kegyességedről!

– De értetlen vagy te, fickó! – rángatta ki magát a favágó a majomkirály kezéből. – Hát nem értetted, amit mondtam? Hogy kereselek a kenyereket, ha elmegyek veled? Ki táplálja majd agg anyámat? Nekem fát kell vágnom, eredj csak magad!

Mit volt mit tenni, elbúcsúzott a majomkirály. Az erdőből kijutva rátalált az útra, s ahogy keresztüljutott a hegyoldalon, vagy hét-nyolc mérföldnyi távolságban valóban meglátta a klastromot. Nézte, csak nézte, mert bizony gyönyörű szép hely volt ám! Látta, hogy:

*Hajnalpírköd szórta rá fényét, nap, hold sugara rezgett rajta,
Ezer vén fenyő vette körül, sudár bambusz milliom sarja.
Ezer vén fenyő vette körül, esőt hordozva a magasban zöldellő ágain,
Sudár bambusz milliom sarja, párálló ködben zöldjük a völgyet takarva,
Kapuja előtt pompázott virágok szőnyege, feljáróhídja szélét csodás füvek illata lengte be.
Szikláiról szinte lecsordult a dús moha, tövében magaslott páfrányok friss sátorai. Halhatatlan darvak krúgása
zengett, rebbent főnixek szárnya tolla,
S ahogy a darvak krúgása zengett, a végtelen messzi Tejút is belerengett,
S ahogy rebbent főnixek szárnya tolla, mintha tarka felhők villóztak volna csokorba,
Sötét majom, fehér szarvas ott mind búvóhelyre lelhetett,
Arany oroszlán, jáde elefánt talált ott rejteket.
S ha megnézted, szemügyre vetted e boldog helyet, láthatad, hogy ennél szebb a menny palotája sem lehet!*

Látta a majomkirály, hogy be van zárva a klastrom kapuja szorosán, s csendesség van körülötte, sehol ember nyoma. Ahogy ott nézelődött, egy kőtáblát látott meg, három ölnél magasabbat, nyolc lábánál is szélesebbet, s ezt vésték rá nagy betűkkel: “A Szellemtető Kolostorhegy Nyugvó Hold Háromcsillagos Klastroma.”

– Úgy látszik, becsületes emberek élnek erre felé – állapította meg a majomkirály nagy örömmel. – Csakugyan itt van a klastrom, ezen a hegyen! – Nézelődött, bámészkodott tovább, de bezörgetni nem mert; fogta hát magát, felugrott egy fenyőfára, felmászott a legtetetejébe, s unalmában eddegélni kezdte az édes fenyőmagot.

Kisvártatva ajtónyikorgás ütötte meg a fülét. Kitérült a klastrom kapuja, s kilépett rajta egy ifjú halhatatlan, szépséges, délceg külsejű, csodálatos, tiszta ábrázatú, nem hasonlatos semmiképp halandó ember fiához.

– Ki zavarog itten? – kiáltotta.

Leugrott a majomkirály a fáról, meghajolt mélyen:

– Ó, ifjú halhatatlan – kezdte nagy tisztelettel –, a Tant kereselek én, a halhatatlanság titkát, hogy is mernék itt zavarogni?

– Tanítványnak jelentkeznél? – mosolyodott el az ifjú.

– Igenis – bólogatott a majomkirály.

– A mester éppen leszállott kerevetéről – magyarázta az ifjú –, s felhágott az emelvényre, hogy hirdesse a Tant, de még bele sem fogott a tanításba, meghagyta nekem, hogy nyissak kaput, mondván: “Odakinn áll éppen egy most érkezett s megigazulásra vágyó lény, menj ki és fogadd.” Gondolom, te vagy az – fordult a majomkirályhoz.

– Én bizony, én – vágta rá örvendezve a majomkirály.

– Akkor jer velem – mondta a másik.

Rendbe szedte ruházatát a majomkirály, s megindult az ifjú nyomában a klastromba; csarnok csarnok után sorakozott odabent, drágamivű tornyok, gyöngyös szentélyek, kimondhatatlan szépségű remetelakok. Mentek egyenesen a jáspisterasz elé: ott ült Szubhúti pátriárka, felsorakozva körülötte harminc ifjú halhatatlan, szolgálatára állva. S valóban:

*Ő volt, a tökéletes, földi szenny nem hullt rája,
Nyugat csodája, a nagy Szubhúti pátriárka:
Születésén, halálán, kívül a létforgáson,
Erő, isteni jószág árad minden szavára.
Úr ő a dolgok rendjén, nem halván, nem születvén,
Hajlik minden szavára a káprázat világa.
Egykorú ő az éggel, s halhatatlan testében
At az időn, a téren ragyog szíve világa.*

A halhatatlan láttán a földre vetette magát a majomkirály, s homlokát sűrűn a földhöz verdesve csak ezt hajtogatta:

– Szentatyám! Szentatyám! Hagyd, hogy hódoljon előtted tanítványod szíve szerint!

– Mely vidékre való vagy? – szólalt meg a halhatatlan. – Mondd csak el származásod, neved, családod, aztán tisztelkedj előttem!

– Tanítványod keletről, a Győzelmes Istenek Földjének Aoláj országából, a Virág-gyümölcs Hegy Vízfüggöny Barlangjából járul elébed – felelte a majomkirály.

– Takarodj innét! Kifelé! – ugrott fel dühösen a halhatatlan pátriárka. – Te széllebelelt hazug, te keresel nálam megigazolást?

– Tanítványod csak az igazat mondta – rettent meg a majomkirály, s újabb sűrű fejföldhözverésekkel bizonygatta igazát –, nincs bennem semmi csalárdság!

– No, ha az igazat mondtad – szólt komoran a pátriárka –, akkor hogy beszélhetél a Győzelmes Istenek Földjéről? Két nagy tenger van innét odáig, közben az egész Dzsambudvípa föld, hogy tudtál hát idáig kerülni?

– Atúsztatam a tengereken, áthajóztam az óceánokon – verte a homlokát újra a földhöz a majomkirály –, aztán partra szálltam, s gyalog jöttem, bele is telt több mint tíz esztendő, amíg ide eljutottam!

– Hát így már lehet – enyhült meg a pátriárka –, ha ilyen lassan jöttél. De mondd csak, mi a neved?*

– Nem nevettem én, szentatyám! – rázta a fejét elképedve a majomkirály. – S nem vagyok ám nagytermészetű sem; ha szidnak, nem bánom, ha ütnek se haragszom, csak béketűrő, udvarias vagyok én mindég!

– Nem azt kérdeztem! – szólt bosszúsan a halhatatlan. – Azt kérdeztem, milyen nevet kaptál apádtól, anyádtól?

– Nem volt énnekem se apám, se anyám – bizonykodott a majomkirály.

– Ha nem volt se apád, se anyád – hitetlenkedett a pátriárka –, talán bizony fán termettél?

– Fán ugyan nem termettem – vallotta meg a majomkirály –, csak éppen kőből lettem. Csak azt tudom, hogy a Virág-gyümölcs Hegy tetején állt egy tündérszikla, az akkor meghasadt, és én világra jöttem.

Megörült a halhatatlan pátriárka ennek hallatára magában, s mondta:

– Eszerint hát az ég nemzett, a föld szült téged. No, állj csak fel, s járj előttem, hadd lássalak!

Talpra ugrott a majomkirály, körbecsámpázott a szent előtt vagy kétszer. Az mosolyogva jegyezte meg:

– Ami azt illeti, elég rút a testi ábrázatod. Leginkább még a fenyőmagzabáló makákó majomra hajazol. Annak a két szótagjából adnék én neked valóságosan testedre szabott nevet – s merthogy hu-szunnak mondják a makákót, legyen a te családi neved Szun!

– Jó lesz, jó lesz, nagyon jó lesz! – borult a földre megint örömeiben a majomkirály, s verte homlokát a földhöz hálából. – Végre tudom, mi a nevem! Ezerszer köszönöm, szentatyám, hozzám való kegyességét! De ha már van családnevem – ütötte fel a fejét a földről –, adj személynevet is hozzá, valami jó hangzásút!

– Tizenkét osztálya van itt a klastromban nálunk a neveknek, nemzedék szerint – magyarázta a pátriárka. – Te épp a tizedikbe kerülsz. S mert a tizenkét osztály a Kuang ta cse huj csen zsu hszing haj jing vu jüan csio, s terád ebből épp a vu esik, legyen a teljes neved Szun Vu-kung, azaz A Világ Hiúságára Ráébredt Majom. Jó lesz így?

– Nagyon jó, nagyon jó! – ujjongott a majomkirály. – Egyszóval, mától fogva Szun Vu-kungnak hívnak! Mert épp így történt:

*Mikor a kőszikla meghasadt, nem volt neki neve,
De áttört az üres látszaton, s így Szun Vu-kung leve.*

A második fejezet, amelyben

* *De mondd csak mi a neved?...* – az eredetiben szójáték: kínaiban a “családnév” és a “természet, jellem” szavak hangalakja ugyanaz. A történet eredetije Hung-zsan (601-675), az ötödik csan-pátriárka nevéhez fűződik, aki szerzetbe lépésekor hasonlóan felelt az akkori pátriárka kérdésére.

*a bűvös tudományoknak Szun Vu-kung végére jut,
s hazatérvén gonosz szörnnyel vív meg győztes háborút*

A szépséges majomkirály túlradó szívvel köszönte a pátriárka kegyességét, hogy az nevet adott neki. Az pedig megparancsolta, hogy vezessék el Szun Vu-kungot, s tanítsák meg locsolásra, söprögetésre, mindenféle lóto-futó munkára, hogy megkezdhesse a szolgálattételt. Kimentek vele a növendék halhatatlanok, megmutatták nyughelyét, munkáját, ő meg tisztelgett előttük, bátyjainak fogadván őket. Másnap reggeltől fogva aztán tanulni kezdte a szent nyelvet, a ceremóniákat, a szútrák* olvasását, a betűvetést, a füstölők gyújtását – így ment ez napról napra. Mikor egy kis pihenés akadt volna, akkor az udvart söpörte, a kertet kapálta, a virágokat ápolta, a fákat nyeste, rózsát szedett, tüzet rakott, vizet hozott – egy szó, mint száz, megtanult mindent, amit kellett. Így múlt el a klastromban hat-hét esztendő.

Egy nap aztán a pátriárka, felhágván emelvényére, magas trónszékébe maga köré hitta növendék halhatatlanjait, s elkezdte nekik a Tan magyarázatát. S ahogy magyarázott,

Virágok hulltak az égből, a földön nyíltak arany lótuszok,
A Három Kocsi csodás tanát* kifejtve ezer törvény minden részlete kibontakozott,
Lengette bűvös szarvasfarok légycsapóját,* ajkáról drága gyöngyök peregtek,
Hogy visszhangzott belé mennydörögve a mennybolt, s az egek beléremegtek.
Szólt ajkáról a Tan, s a három iskola eredendő egységét visszanyerte,
Világos lett a szent szövegek minden betűje, visszatért az igazi értelemre!
Megmutatta, hogy győzhető le élet és halál,
Az ember üdvöt mely úton talál.*

Szun Vu-kung, ahogy hallgatta, örömeiben még a fülét is vakarta, a szakállát rángatta, felborzolódtott a szemöldöke, ragyogott a szeme. Végül már nem bírta megállni, hadonászni kezdett a kezével, dobogni a lábával. Meglátta ezt a pátriárka s odakiáltott:

– Hej te, ott a sorban! Mit viháncolsz, ugrándozol olyan bolondul? Nem hallgatod a tanítást?

– Igaz szívvel hallgatlak, mesterem – mondta a majomkirály megszeppenve –, de ahogy hallgattam bűvös ígéidet, örömben nem bírtam magam türtöztetni, ezért kezdtem önkéntelenül izegni-mozogni. Bocsásd meg vétkemet!

– No, ha megismerted a bűvös ígéket – szólt a halhatatlan megenyhülve –, hadd kérdezzem meg, mióta vagy itt a klastromban?

– Buta vagyok én ehhez – vakarta meg Szun Vu-kung a füle tövét –, nem is tudom már, mennyi ideje. Azt tudom csak, hogy mikor már leégett a tűz a kemencében, mindig ki szoktam menni a hegyre fáért, hát ott egy dombon láttam egy derék barackfát, s arról én már hétszer lezabáltam a barackokat.

– Érettbarack Dombnak híják azt a dombot – magyarázta a pátriárka. – Ha hétszer ettél róla, akkor hét éve van már, hogy itt vagy. No milyen tant akarsz tanulni, fiam?

– Bölcsességre bízom, szentatyám – felelte Szun Vu-kung jámborul. – Megtanulok én mindent rögvést, csak valami tanszaga legyen!

– Háromszázhatvan ágazata van a Tannak – kezdte a tanítást a halhatatlan –, s minden ágazat az igazság gyümölcsét termi. Melyik ágazatot tanulnád?

– Legyen, szentatyám, akaratod szerint – készségeskedett Szun Vu-kung. – Hallgatlak teljes szívemmel.

– Mi volna, ha megtanítanálak a sorsvetésre? – puhatolózott a pátriárka.

– Az mi? – hökkent meg Szun Vu-kung.

* Szútrák – buddhista szent szövegek

* Virágok hulltak az égből – a legenda szerint, mikor Buddha prédikált, virágcső hullt az égből.

* A Három kocsi tana – a buddhizmus tanítása szerint a tökéletesedés, a nirvánába jutás három módja, s ennek megfelelően a buddhizmus három fő iskolája. A legáltalánosabb magyarázat szerint az első a Kis Kocsi követője egy mester tanítása nyomán éri el a tökéletességet, de csak saját magának, a második, a Középső kocsi követője önmaga erejéből, de csak saját maga számára, végül a Nagy Kocsi követője azért éri el a tökéletességet, hogy ezáltal bodhizattá válna, másokat is az üdvösséghez segítsen.

* Szarvasfarok légycsapó – taoista halhatatlanok bűvös szerszáma

– A sorsvetés tudományában – magyarázta a szent – a halhatatlanok segítségével, a bűvös madarak erejével, megkérdezve az ürömfüvet s a cicfarkkórót,* meg lehet tudni előre a szerencsét, hogy elérhessük, s a bajt is, hogy elkerülhessük.

– Aztán el lehet érni ezzel az örök életet? – firtatta Szun Vu-kung.

– Azt nem. Azt nem lehet – szólt a pátriárka.

– Akkor nem tanulom – jelentette ki Szun Vu-kung.

– Vagy megtanítalak az áramlatokra? – érdeklődött tovább a mester.

– Hát annak mi a veleje? – álmélkodott a majomkirály.

– Az áramlatok tanításában – fejtegette a mester – benne foglalják a konfucianusok, a buddhisták, a taoisták, a jin-jang két elemének, a motistáknak,* a kuruzslóknak* a tanítása. Hol szútrákat olvasnak, hol Buddhához imádkoznak; egyszóval olyasféle, hogy a halhatatlanokat tisztelik, a szenteket idézik.

– El lehet ezzel érni az örök életet? – tette fel megint csak a kérdést Szun Vu-kung.

– Az örök élethez ez csak olyan – magyarázta a halhatatlan –, mint a nyugvó gerenda a ház falában.

– Szentatyám – bosszankodott meg Szun Vu-kung –, én egyszerű lélek vagyok, nem értem ám ezt a cifra városi beszédet! Mit akarsz azzal mondani, hogy gerenda a falban?

– Ha az ember házat épít – magyarázta szelíden a bölcs – s azt akarja, hogy erős legyen, akkor a falakba gerendákat is épít bele; de amire a ház összedől, elkorhad a gerenda is.

– Eszerint ez se valami tartós – állapította meg a majom. – Nem tanulom akkor ezt se.

– Mit szólnál hozzá – mondta tovább Szubhúti –, ha az elmélkedés tanára* tanítanálak?

– Az elmélkedés tana mely gyümölcsöt terem? – adta vissza a kérdést Szun Vu-kung.

– E szerint a tanítás szerint – fejtegette a mester – étkezéseidben meg kell magad tartóztatnod a gabonától, kerülnöd kell a veteményeket, meg kell tisztulnod a csendességben, a nem cselekvésben, az üldögélve elmélkedésben, mértékre kell vened beszédedet, meg kell tartanod a böjtöket, vagy alva, vagy állva kell érdemeket gyűjtened; egyszóval olyasféle ez, mikor szemét behunyva az ember megszabadul a gondolatoktól, s a szellemekkel társalog, vagy szűk kis cellába zárkózik el a világtól.

– És ezzel meg lehet szerezni az örök életet? – kérdezte mohón Szun Vu-kung.

– Ez is csak olyan lenne – intette le a mester –, mint a kemencébe kerülő cserép.

– Igazán fűrgeszed van, szentatyám! – nevette el magát a tanítvány. – Egy mukkot sem értek ebből a városi beszédedből. Mi az, hogy kemencébe kerülő cserép?

– Ej – mondta a szentatyá –, hát amikor megformázzák az agyagot, hogy betegyék a kemencébe, van ugyan formája már, de mert se víz, se tűz nem edzette még meg, hát ha egyszer rászakad egy nagy eső, akkor elmállik, szétázik.

– No, akkor ezzel se megyek sokra – állapította meg búsan Szun Vu-kung. – Nem tanulom ezt se – szögezte le.

– Vagy talán az életműködések tanát* akarod? – kérdezte a pátriárka.

– Az micsoda már megint? – bizalmatlankodott a majom.

– Ezt aztán csinálni kell, ebben cselekedni kell – magyarázta a mester –, kiválasztani a női erőt, pótolni a férfierőt, hogy feszülj, mint az íj, pattanj, akár a számszerij; vagy a köldököd simítod, s attól száll beléd az erő, vagy gyógyszer keversz recipére, olyasféleképp, hogy asszony vérével kevered, férfi nedvét főzöd, nő tejét veszed.

– Szert lehet tenni ezzel az örök életre? – bizonytalankodott Szun Vu-kung.

– Ha valaki ezzel akarna örök életet – legyintett a mester –, az is csak olyan, mint vízben fogni meg a holdat.

– No, itt van már megint! – fakadt ki Szun Vu-kung. – Hát ez meg mit tesz, szentatyám, hogy vízben fogni meg a holdat?

– A hold a levegőégben van – oktatta a pátriárka –, a vízen csak a képe; látod ugyan, de megfogni nem tudod, mert csak káprázat.

* *Cicfarkkóró* – a Változások Könyve alapján a növény szárával jósoltak

* *Konfucianusok, taoisták, jin-jang, motisták* – régi kínai filozófia iskolák;

* *Kuruzslók* – a hagyományos kínai gyógyászat

* *Elmélikedés tana* – a gabonától tartózkodás taoista tanítása, eredetileg az élet meghosszabbítását célozta

* *Az életműködések tana* – taoista tanítás, szexuális misztika

– Hát akkor nem tanulom ezt se! – rikkantotta el magát Szun Vu-kung elszántan. – Nem és nem!

De ennek hallatára a halhatatlan is kijött a béketűrésből.* Dühösen ugrott le az emelvényről, s előkapva tanítópálcáját, Szun Vu-kungnak szegezte:

– Hej, te majomfajzat! Ezt se tanulsz, azt se tanulsz, hát mire vársz? – kiáltotta felháborodottan. Azzal odament hozzá, rávert a fejére hármat keményen, majd hátracsapva a két kezét, nagy dérrrel-dúrral visszament lakásába. Be is reteszelte maga mögött erősen az ajtót, faképnél hagyva az egész gyülekezetet. Megrettentek ám a tanítványok valamennyien, s nagy dühösen támadtak a majomkirályra:

– Te faragatlan tuskó, fattyúmajom! – kiáltottak rá. – Tanítani akart volna téged a szent mester, te meg nem akarnál, hanem csak szájaskodsz vele? Úgy felbosszantottad, hogy ki tudja, mikor jön elő megint!

Haragudtak rá valamennyien erősen, szidták, becsmérelték. A majomkirályt azonban mindez egy cseppet sem bántotta, csak vigyorgott teli pofával, mert ő megértette azt, amit a többiek nem, de nem szólt semmit, meg se mukkant.

Aznap aztán Szun Vu-kung a többiekkel együtt maradt, s nagy örvendezve fürkészte az eget a kolostor előtt, türelmetlenkedve, hogy még nem jött el az este. Mikor aztán bealkonyodott, nyugovóra tért a többiekkel. De csak színből hunyta le a szemét, valójában ébren maradt. Ott a hegyen bizony nem kiáltották el az őrseget, nem verték a gongokat, harangokat, csak az orra lélegzetén számolhatta az időt. Mikor aztán úgy gondolta, hogy a patkány órája* körül járhat, szép csendesén felkelt, belebújt ruhájába, s nesztelenül megnyitva az ajtót, kilopózott a többiek közül. Kierve fölemelte a fejét, és körülnézett. S lám:

*Holdfény ragyogott hűvösen a tiszta harmatcseppeken,
Nyugodott minden csendesén, nem tapadt reá földi szenny.
Erdő mélyén sok madár nyugovóra most talált,
A források friss vize csordogált csak csendesén.
Villózó sok fénybogár kósza raja szálldogált,
Vadludak sora vonult felhők fölött nesztelen.
A patkány órája ez, ne zavarja semmi nesz:
Mesteréhez járul ő, tudást esdve megjelen.*

Az ismerős úton a hátsó kapuhoz settenkedett a majomkirály, látta is, hogy csak félig van betéve.

“Csakugyan át akarja adni a tanítást nekem a mester – örvendett meg magában –, szándékkal hagyta nyitva az ajtót!” Azzal beosont az ajtónyíláson, odalépkedett lábujjhegyen egyenest a pátriárka fekvőhelyéhez. Aludt a mester karikába görbedve, befelé fordulva. Szun Vu-kung moccani se mert, csak letérdelt az ágy elé.

Kisvártatva csakugyan ébredezni kezdett a halhatatlan. nyújtotta két lábát, ezt dűnyögve magában:

– Nehéz! Nehéz! Nehéz! Kifürkészhetetlen a Tan titka, az elixírcsinálásban miért henyélsz? S nem jó az igaz ember, hogy átadjam az ígét! Csak fárad a szád, szárad a nyelved, egyre hiába beszélsz!

– Szentatyám, mesterem! – felelt rá Szun Vu-kung. – Itt térdel tanítványod előtted!

Megismerte hangjáról a szent a majomkirályt, magára kapta hát ruháját, majd maga alá húzva lábát, felült az ágyon, s rákiáltott Szun Vu-kungra:

– Te majom! Miért nem alszol odaát? Mit keresel itt?

– Mesterem! – vigyorodott el Szun Vu-kung. – Tegnap az egész gyülekezet előtt, prédikálás közben megígérted nekem, hogy átadod tanításodat, ha a harmadik őrseg idején a hátsó ajtón át színed elé járulok (mert ezt jelentette a háromszori fejbverés, a mester kezének hátracsapása, meg az, hogy bezárta az elülső ajtót maga mögött). Ezért voltam olyan merész, hogy, ágyad előtt tisztelkedjem.

Megörvendett magában a halhatatlan pátriárka ennek hallatára, s elgondolta magában:

“Ezt a fickót valóban föld szülte, ég nemzette... másképpen hogy értette volna meg talányos parancsomat?”

– Négyszemközt vagyunk, csak mi ketten – biztatta a majomkirály –, áraszd rám, atyám, kegyességedet, add át nekem az örök élet titkát, sohasem feledkezem meg kegyességedről!

– A sorsod hozott ide – mondta tünődve a pátriárka –, elmondom örömet. Megfejtetted talányomat, jer hát közelebb, s hallgasd figyelemmel, mert, íme, átadom neked az örök élet bűvös ígét.

A földhöz hajtotta homlokát a majomkirály, úgy köszönte. Aztán csak térdelt a fekhely előtt, s hallgatta egész

* De ennek hallatára a halhatatlan is kijött a béketűrésből – a következő rejtjeles jelenet eredetije a hatodik csan-pátriárka, Hui-neng (637-713) életrajzában található

* Patkány órája – éjfél

lelkével mesterét. S szólott a pátriárka:

*Titkot tár a teljes tudás, igaz, bűvös ige,
Féltsed élted, rejtsed, védjed, ne tudja senki se.
Jó majd sok más, sok versenytárs mohó vágytól égve,
De te maradj erős, rejtsd el, tedd szíved mélyébe.
Tedd szíved mélyébe,
Csontod velejibe,
Fogadd be a Tant s magától felragyog az ige.
Bűvös ígém, ha megjegyzed, sokat tehetsz véle,
Gonoszt űz el s tiszta csennel békül lelked mélye.
Tiszta csendességgel,
Ragyogsz tiszta fénnel,
Halhatatlanok teraszán süit így a hold éjjel.
Holdkorong rejt jádenyulat, a nap vörös varjat,
Teknőc köré tekerődzik gonosz kígyóféreg.
Összetekerődznek,
Szíved ily kemény lesz,
Tüzek veres lángja közé aranylótuszt ültetsz.
A világ öt elemével bánhatsz kényre-kedvre,
Műved végeztével méltó leszel Buddha névhez.*

Hogy a bűvös ige szétzúzta sorsa láncait, Szun Vu-kung földöntúli boldogságot érzett. Elméjébe vésvé a bűvös ígéket, nagy hálálkodva búcsút vett a pátriárkától, s kiosont az ajtón. Odakint keleten már világosodott az ég, de a hold arany sugarai még ragyogtak nyugat felől. Besurrant a hálóterem ajtaján, fekhelyére telepedett csendben, majd megrázva ágyát, kiáltozni kezdett:

– Világosodik már! Világosodik már! Keljetek fel!

De a gyülekezet aludt még mélyen, s nem tudta senki se, milyen áldás érte a majomkirályt. Amint aztán felkeltek, Szun Vu-kung közékük elegyedett, de tartotta a titkot magában, s ahogy éjjel megint magára maradt, egyre a bűvös ígék gyakorlatának élt.

Elmúlt csakhamar megint vagy három év, s a halhatatlan pátriárka ismét felhágott drágamivű trónusára, hogy magyarázza a Tant. Példázatokkal, kegyes történetekkel fejtegette a világ dolgainak hiú voltát. Egyszer csak megállt a beszédben, s megkérdezte:

– Hol van Szun Vu-kung?

– Jelen vagyok, mesterem! – borult előtte térde a majomkirály.

– Mire jutottál idáig a tökéletesedésben? – kérdezte a mester.

– Értem már törvényem lényegét – felelte alázatosan a tanítvány –, s már megszilárdult bennem a gyökér.

– No, ha már érted törvényed lényegét, s megszilárdult benned a gyökér – mondta a halhatatlan –, akkor már isteni mivoltod köré gyűjtheted elméd erejét, de még fel kell készülnöd arra, ha jó a három csapás.

– Becsaptál, szentatyám! – morgolódt Szun Vu-kung. – Én egyre csak azt hallottam tőled, hogy a Tan magasztosságával, az, erények fenségével egyéltű lettem a mennyekkel, nem árthat nekem se víz, se tűz, nem bánthat kór és ragály... honnét jön akkor ez a három csapás?

– Ez már a földöntúliak útja – magyarázta a pátriárka. – Nem tűrik ám az istenek, hogy kiszakadj ég s föld teremő-alakító erőinek hatalmából, hogy elragadd a nap s a hold titkos erejét! Megmarad ugyan ifjúságod, meghosszabbodott életed, de majd ha ötszázadik évedet elérted, akkor mennykövet bocsájt alá az ég, s lesújt vele téged! Meg kell ismerned magad, s világossá kell tenned elméd, hogy ezt elkerülhesd. Mert ha elkerültesd, egyéltű lehetsz az éggel, de ha el nem kerülöd, akkor ez bevégzi sorsod. Újra ötszáz év után meg tüzet bocsájt majd alá az ég, s megéget vele. Ez a tűz pedig nem mennyei tűz lesz, nem is földi tűz, a neve "hideg tűz". Tennenmagad elégtűségének buzogó forrásából csap ki majd, átveri fejed tetejét, úgyhogy az öt zsigered hamuvá lesz, elalszik négy vétagod, s semmivé lesz ezerévi küszködés. Újra ötszáz év múltával pedig szelet bocsájt alá az ég, hogy elfűjjon. Ez a szél pedig nem az északi, déli, keleti vagy nyugati szél lesz, nem a langyos, az illatos, az aranyos vagy a süvítő szél, de nem is virágokról, fűzfákról, fenyőkről vagy bambuszokról kelő szél, óriások szelének hívják ezt a szelet. Átfűjja majd a fejed tetején át hat belső részedet, majd áthalad a cinóber mezőn,* életerőd központján, kilenc testi nyílásodon, s tőle összezsugorodik csontod, húsod, szétmállik egész tested. El kell hát ezt kerülnöd mindenképpen.

Szun Vu-kungnak minden szőre szála felborzolódott, a csontja veleje megremegett ennek hallatára.

* *Cinóber mező* – a hagyományos kínai orvoslás műszava, a köldök alatti tájat jelenti

– Nagyuram, halhatatlan pátriárka! – vetette magát a földre, s verte oda a homlokát. – Könyörülj rajtam, s részesíts tanításodban, hogy elkerülhessem e három csapást! Életem végéig nem leszek hálátlan!

– Nem is lenne abban semmi nehézség – nyugtatgatta a pátriárka – csak éppen te más vagy, mint az emberek, azért nem lehet.

– Nekem is kerek a fejem, s az égbe néz! – pattant fel Szun Vu-kung önérzetesen. – A lábam pedig szegletes, s a földön áll!* Kilenc a nyílás testemen, négy tagommal, öt zsigeremmel, hat belső részemmel az embertől mivel különbözöm?

– Igaznak igaz, hogy embert formáznál – engedett a pátriárka –, de az állad csak kisebb! – merthogy a majomféléknek olyan meredek álluk, hegyes szájuk van.

Megtapogatta Szun Vu-kung az állát, a képét s elkacagta magát

– Nem jó a mértéked, szentatyám! – rikkantotta. – Állam ugyan nemigen van, de pofazacskóm az igen, külön is az emberénél, számítsd bele azt is!

– Legyen hát – egyezett bele a pátriárka. – Melyik módját tanulnád? Mert van az égi csillagképek száma szerint harminchatféle átváltozás, a baljós csillagok száma szerint hetvenkettő!

– Sokféle szeretnék én megkapaszkodni – vallotta meg Szun Vu-kung. – Legyen hát a hetvenkettő!

– No, ha legyen – biztatta a halhatatlan –, akkor jer közelebb, hadd adjam át a varázsigéket.

Azzal odahajolt tanítványa füléhez, s nagy halkán suttogott neki ki tudja miket. Szun Vu-kung meg, akinek olyan esze volt, hogy egy szóból százat értett, megjegyezvén a varázsigéket, addig-addig gyakorolta, tanulta őket szorgalmasan, amíg nem tudta végig mind a hetvenkét átváltozást.

Aztán történt egy nap, hogy amikor a pátriárka a tanítványokkal kísért a Háromcsillagos Klostrom elébe, hogy gyönyörködjenek az alkonyi tájban, egyszer csak megkérdezte Szun Vu-kungtól

– Megtanultad-e már művészetedet?

– Hála, mesterem, atyám, tenger kegyednek – felelte a majomkirály –, végére jutottam már tanulásomnak, fel tudok már szállni a felhőkhöz.

– No, akkor kipróbállak – rendelkezett a pátriárka. – Repülj csak egy kicsit hadd lássam.

Összeszedte hát a majomkirály minden művészetét, kiegyenesedett egész testével, aztán összezsapva, majd szétrántva a két sarkát felugrott a földről vagy öt-hat ölnyire. Szállt, repült három mérföldet, s mire az ember egy csésze rizst megevett volna megfordult, ledobbant a földre a gyülekezet előtt, s meghajolt, keresztbe téve karját:

– Íme, tisztelendő atyám – szólott büszkén –, a felhőkben repülés!

– De hát ez nem felhőkben repülés ám – kacagta el magát a pátriárka –, legfeljebb felhőmászás! Hiszen azt tartja a régi mondás, hogy elindul a halhatatlan az északi tengertől hajnalra, s alkonyatra megérkezik Cangvuba!* De ez a te ugrándozásod! ... Jó időbe telt, míg vagy három mérföldre jutottál! Még felhőmászásnak is alig nevezhető!

– Mit tesz az, hogy elindul az északi tengertől hajnalban, s alkonyatra megérkezik Cangvuba? – álmélkodott Szun Vu-kung.

– A felhőjárók népe – magyarázta a pátriárka – ha reggel elindul az északi tengertől, akkor áthaladva a keleti tengeren, a nyugati tengeren, a déli tengertől visszafordul Cangvunak; Cangvunak pedig az északi tengerrel levő Linglinget mondják másképp. Egyszóval az számít csak felhőrepülésnek, ha egy nap alatt megjáród mind a négy tenger táját.

– De hát az nehéz! Igen nehéz! – szontyolódott el Szun Vu-kung.

– Nincs a világon semmi nehéz, csak legyen az ember merész – biztatta mestere.

A majomkirály leborult előtte.

– Szentatyám! – kérlelte. – Ha ember az ember, végére jár a dolgának becsülettel, ahogy mondják. Könyörgök kegyességedért, add át nekem a felhőn járás titkát, bizony nem feledem el kegyes jóvoltodat!

– A halhatatlanok, ha felhőn járnak – oktatta a halhatatlan –, mindig dobbantanak a lábukkal, úgy röppennek föl, te meg nem így csináltad. Láttam az imént, hogy amikor indultál, összezsaptad, majd szétrántottad a két sarkadat, úgy ugrottál, így hát ehhez képest csak a felhőbukfencezés művészetét adhatom át neked.

Leborult újfent Szun Vu-kung, kérlelt, rimánkodott, s végül is átadta neki a pátriárka a varázsigét, mondván:

* *Kerek a fejem, s az égbe néz... a lábam pedig szegletes, s a földön áll* – azaz: tökéletes, halhatatlanságot elérni tudó lény vagyok, mert fejem megfelel az ég kerekességének, lábam pedig a föld négyszögletességének.

* *Elindul a halhatatlan az északi tengertől...* – utalás *Csuang-ce* című taoista mű első fejezetére, amely a mesés peng-madár szárnyalását írja le.

– Ha fel akarsz jutni a felhőkbe, mormold el a varázsigét, s cselekedj a bűvös mondás szerint: szorítsd össze két öklödöt, rázd meg magad, úgy ugorj fel, akkor egy bukfencel eljutsz száznolcezer mérföldre is!

Nagy hahotára fakadt ennek hallatára a tanítványok serege:

– Micsoda jó sora lett ennek a Szun Vu-kungnak! – nevettek rajta. – Ezzel a művészettel akár futárnak is elmehet, leveleket hordhat, üzenetet vihet, bárhol megkeresi majd vele a betevő falat rizsét!

A mester ezután, hogy beesteledett már, visszatért tanítványaival együtt a klostomba. Szun Vu-kung meg egész éjjel a varázsigét mondogatta, tanulta a felhőbukfencezést. S mert az aztánvaló időben se terhelte munkával senki, mindegyre csak magában kószált, gyakorolva a halhatatlanság nemes művészetét.

Egy nap aztán, hogy elmúlt a tavasz is és megjött a nyár, a tanítványok egyszer letelepedtek a fenyőfák alá, s ott beszélgettek, vitakoztak. Egyszer csak megszólalt az egyik:

– No, Szun Vu-kung – kiáltotta –, mit tudsz már? A minap a mester megsúgta neked, hogyan kerüld el a három csapást. Tudsz-e már mindent?

– Az igazat megvallva, tisztelendő bátyáim – vigyorgott Szun Vu-kung –, az egy, hogy mesterem átadta nekem a tanítást, de a másik meg az, hogy én aztán éjjel-nappal igyekeztem, tanultam azóta, s most már tudok is mindent!

– No, akkor használjuk ki, hogy alkalmas időben vagyunk! – lelkesültek fel a tanítványok. – Mutasd be nekünk tudományod, hadd lássuk!

Összeszedte hát a majomkirály minden művészetét, felébresztve lelkét a bűvös mesterségre, s ezt mondta:

– Ti mondjátok meg, tisztelendő testvéreim, mivel álljak elő. Mivé változzam?

– Változz fenyőfává! – zúgták a tanítványok.

Szun Vu-kung elmormolta a varázsigét, eltáncolta a bűvös mozdulatokat, megrázta magát, s szép szál fenyőfává változott. Éppen olyan volt, hogy

*Köddel párálló lombja állná évszakok sorát,
Felhőkbe tör a csúcsa, egyenes, büszke, szilárd.
Nem formáznak majomra se ágai, se lombja,
Dacolva hóval, dérral nyúlik a felhőkön át.*

– Derék! Remek majom vagy! – hahotázott, tapsolt a gyülekezet. Észre sem vették, hogy a nagy zsvivajjal a halhatatlant is felverték nyugalmából.

– Ki zsvivajog itten? – jelent meg egyszer csak az ajtóban, botjára támaszkodva.

Szétrebbentek a tanítványok nagy ijedten, s rendbe rángatván ruhájuk, a mester elé járultak nagy tisztelettel. Szun Vu-kung is visszaváltozott majomformájára, s a többiek közé elegyedve megfelelt:

– Csak mi beszélgettünk, tisztelendő atyám, nem lármáztott itt senki idegen.

– Olyan lármát csaptatok – fújtatott haragosan a pátriárka –, hogy az igazán nem méltó a Tan követőihez! Mert a Tan követője, ha nyílik szája, csak szent igékre nyithatja, ha mozdul nyelve, csak a nemszületés hirdetésére mozdíthatja!* Mit vihogtatok itten?

– Megvalljuk az igazat, szentatyánk! – rebegették a tanítványok. – Az történt, hogy Szun Vu-kung átváltozást játszott. Mondtuk neki, hogy változzék fenyőfává, s valóban azzá változott, mi meg nagy hangon éltettük, éljenezttük. Bocsásd meg vétünköt, szentatyánk!

– Eredjetez innét – intett komoran a pátriárka, aztán a majomkirályhoz fordult:

– Gyere csak ide, Szun Vu-kung! Mit játszottál te, micsoda fenyőfává változtál? Való e nemes művészetet árulni mások előtt?* Ha meglátnád más embertől, ugye, hogy elkönyörögnéd tőle? Így, ha más látja tőled, az is elkönyörögi. Te meg akkor félnél, hogy baj ér, hát átadnád neki, mert ha nem adnád, biztosan kárt tenne benned, s bajosan őrizhetnéd meg életedet!

Leborult a majomkirály a mester előtt, s verte fejét a földhöz:

– Bocsásd meg vétkememet, szent halhatatlan! – könyörgött.

– Nem bántalak, nem büntetlek – mondta a szent –, de menj el innét.

* *Ha mozdul nyelve, csak a nemszületés hirdetésére mozdíthatja* – buddhista tanítás szerint legnagyobb baj, a tökéletesedés, a nirvánába jutás legfőbb akadálya az új létbe kívánczóság.

* *Való e nemes művészetet árulni mások előtt?* – a csan buddhizmus pátriárkái titokban választották ki és avatták fel utódjukat.

Könny buggyant ki a majomkirály szeméből.

– Hová menjek, szentatyám? – kérdezte panaszosan.

– Eredj vissza oda, ahonnt jöttél! – parancsolta a mester.

– Hát persze! – jutott eszébe a majomkirálynak. – Keletről jöttem én, a Győzelmes Istenek Földjéről, Aoláj országának Virág-gyümölcs Hegyről, a Vízfüggöny Barlangból.

– Távozz tüstént – sürgette a pátriárka –, ha meg akarod menteni életed! Itt megmaradnod többé nem lehet!

– Tisztelendő atyám, felséges halhatatlan! – fogta könyörgésre Szun Vu-kung a dolgot. – Húsz éve már, hogy elhagytam otthonom, s várna ugyan rám ott gyermekeim, utódaim gondja, de megemlékezvén szentatyám megszolgáltatlan dús kegyéről, nem merek távozni innét, míg meg nem háláltam!

– Még hogy meghálálni? – horkant fel a pátriárka. – No hiszen! Még csak nagyobb bajba kevernél, szerencsétlenségbe sodornál!

Látta Szun Vu-kung, hogy nincs már mit tenni, búcsút vett hát a mestertől. Utoljára még a mester a lelkére kötötte nagy keményen:

– Nem jó útra térsz azzal, hogy elmész. S mert tudom, hogy majd sok bajt keversz, gonoszsgot művelsz, megtiltom neked, hogy tanítványomnak nevezd magad. Mert ha megtudom – emelte fél a hangját –, hogy akár egy fél szót is ejtesz erről, hát kivetkezettlek ebből a majombundából, a csontodat miszlikbe töröm, gonosz lelked a kilencedik pokol fenekére vetem, s onnét aztán tízezer világkorszak után se kerülsz elő!

– Hogy is mernék egy mukkot is szólni rólad, szentatyám? – egyezett bele a majomkirály. – Azt mondom majd, hogy mindent csak magamtól tanultam.

Elment hát Szun Vu-kung: megrázta magát, elmormogta a varázsigt, s felugrott egy hatalmas bukfenccel a felhők közé, szállt, repült, kelet irányába. Egy óra sem tellett belé, s megpillantotta a Virág-gyümölcs Hegyet, a Vízfüggöny Barlangot. Öröm támadt erre a felséges majomkirálynak a szívében, s nagy boldogan énekelni kezdett:

*Mikor elmentem, lehízta súlya földi testem!
A Tanra lettem, s akár a pille, könnyű lettem!
Ki méltó célra törjön, nincs már ember a földön,
De szent igyekezetben titkok fátyla fellebben.
Mentem át a tengeren, hullámain nehezen,
Most meg, hogy hazajövök, szállok könnyen, sebesen.
Népem búcsúszava zeng, mindegyre fülemben cseng,
Újra látja már szemem szép barlangom, szép hegyem!*

Megérkezve leugrott a szépséges majomkirály a felhők pereméről egyenest a Virág-gyümölcs Hegyre. Csakhamar meglelte az utat hazafelé. Ahogy ment, egyszer csak darusírás, majomvinyogás ütötte meg fülét. Egekig hatolt a darvak sírása, szívet hasogatta népének jajszava. Elkialtotta hát magát teli torokból:

– Megjöttem, gyermekeim!

S erre a virágok, bokrok közül, a sziklák alól, a fák tetejéről előugrált az ezer meg ezer kis majom meg nagy majom, hozzásiettek, körülfogták a szépséges majomkirályt, s leborulva előtte, fejüket a földhöz verve nagy szóval panaszták:

– Gondatlan vagy ám, nagy király! Miért hagytál el minket ilyen sokáig? Majd elepedtünk, majd éhkel haltunk érted, úgy magunkra maradtunk! Mert a minapában egy démon kezdett nyomorgatni minket, s erőnek erejével el akarja tőlünk venni a Vízfüggöny Barlangot, úgyhogy se nem élünk, se nem halunk, egyre csak véle csatázunk. Elfogdossa ez a bitang népünk gyermekeit, fiainkat, lányainkat, úgyhogy se éjjelünk, se nappalunk, csak a házunkat vigyázzuk. Szerencse, hogy megjöttél, nagy király – lelkesedtek fel végül is –, mert még egy év, s ha nem jössz, hát másé már a barlang is, a hegy is!

Nagy harag gerjedt a majomkirály szívében.

– Miféle démonfajzat merészelt arcátlankodni itten? – kérdezte nagy haraggal. – Mondjátok csak el apróra, majd én megfizetek neki!

– Jelentjük, nagy király, hódolattal – verték a majmok fejüket a földhöz –, hogy Világfelforgató Démonkirálynak tituláltatja magát a fickó, s itt székel, északra tőlünk.

– Mennyi az útja innét odáig?

– Felhőben jön, ha érkezik – rázták fejüket a majmok –, köddel megy el, ha távozik, hol meg széllal, esővel, mennydörgéssel, villámlással, nem tudhatjuk, mennyi az útja.

– No, ha így van – döntötte el Szun Vu-kung –, egyet se féljete! Maradjatok csak, játszadozzatok, majd elmegyek, s megkeresem!

Azzal megrázta magát a szépséges majomkirály, felugrott a levegőbe, bukfencet vetett s már meg is látott észak felé egy magas, nagy begyet, szalaszt, csúcsosat. Leszállt hát a levegőből, s nagy csendben körülnézett. Ahogy ott szemlélte a vidéket, egyszer csak beszéd hangja ütötte meg a fülét. Csakhamar útra lelt, s ahogy azon lefelé igyekezett, a sziklák tövében egy nagy barlang bukkant fel előtte: A Vizek Szívének Barlangja, démonok lakhelye.

Egy démonfióka éppen ott ugrált, táncolt a barlang előtt. A majomkirály láttára eszeveszetten menekült.

– Ne fuss el, hé! – kiáltott rá Szun Vu-kung. – Add át inkább üzenetemet a fajtádnak, mert fontos szavam volna veletek! Én volnék a Virág-gyümölcs Hegy Vízfüggöny Barlangjának ura! A ti jómadár világfelforgató uratok nyomorgatja az én népem, eljöttem hát, hogy megkeressem, s kiosszam neki, ami dukál!

Szaladt, bútt be a démonfióka a barlang mélyébe, jelentette nagy lihegve:

– Baj van, nagy király!

– Mi a baj? – kérdezte a Világfelforgató Démonkirály.

– Itt áll egy majom a barlang előtt – folytatta a démonfióka –, s azt mondja, ő a Virág-gyümölcs Hegy Vízfüggöny Barlangjának ura. Azt mondja, hogy mert nyomorgatjuk az ő népét, hát eljött, hogy megkeressen, s kiossza neked, ami dukál!

– Hallottam már róla – nevetett gúnyosan a démonkirály –, hogy arrafelé egy majomdémon királynak címezteti magát, hogy elment világgá a Tant keresni; gondolom, ő az! Aztán milyen ruhát öltött magára – faggatta a hírnököt –, mi fegyver van nála?

– Nincsen neki fegyvere – rázta fejét a démonfióka –, s csak hajadonfőtt van, veres ruhában, sárga övvel, fekete cipőben, egyszóval se nem pap, se nem paraszt, de még taoista se, hát még halhatatlan! Csak ott áll kint csupasz kézzel, úgy ordítózik.

– Hozzátok elő páncélom, fegyverem! – parancsolta a démonkirály. Előhozták a démonok, felöltötte páncélját a démonkirály, megsuhintotta kardját a kezében, s népe élére állva kilépett a barlangból.

– Hé, melyik az a Vízfüggöny Barlangjának ura? – rikkantotta el magát.

Odanézett Szun Vu-kung a kiáltásra, hát ott állt ellenfele:

*Hollószín arany sisak fejében, szórja szertesztét a nap sugarát,
Hosszú, fekete köntös a testén, lebeg a széllal a szörnyű kabát.
Fekete vaspáncél van alatta, erős szíjakkal vonva szorosra,
A lábán himzett lovaglósizma – marconán, rettentően állt!
Dereka tíz ölelésnyi, magassága harminc lábat ad,
Kezében villogó kardja, szikrázik éle a légen át.
Világfelforgató démon ő, egész mivolta gonosz, galád!*

– Hej, te fattyú démon! – kiáltott neki vissza. – Hol a szemed, hogy meg se látod a vén Szunt?

Kacagott a démon, ahogy meglátta a szépséges majomkirályt.

– Még a négy lábat se ütöd meg – csúfolódott vele –, harminc éves se lehetsz még, s itt állsz üres marokkal, fegyver nélkül? Miféle kótyagos vakmerőség, hogy te akarsz osztozni velem?

– Szemed sincs neked, te fattyú démon! – szitkozódott a majom. – Kicsinek nézel, de lehetek nagyobb is, semmi az nekem! Meg azt mondd, hogy nincs fegyverem... hát a holdat is leszedem az égről ezzel a két kezemmel, tudd meg! Ne félj csak, majd megkóstolod a vén Szun öklét! – Azzal nekilódult, odaugrott, hogy arcába sújtson ellenfelének, de a démonkirály elhárítóan nyújtotta ki kezét elébe.

– Amilyen törpe vagy te – szólott csitítgatva –, olyan óriás vagyok én. Aztán, ha öklöddel jössz ellenem, s én a kardommal vágok vissza s netán megölnélek, hát engem gúnyolna mindenki. Várj csak – biztatta –, hadd tegyem le a kardom, menjünk ökölre.

– Igaz is – egyezett bele a majomkirály. – No, gyere csak, te híres!

Öklöző állásba állt a démonkirály s odaütött, de Szun Vu-kung lehajolt, s karja alatt rája rontva öklözni, rúgni kezdte. Járt a két ökle, mint a kalapács, a lába, mint a pöröly. A másik a hosszú karjával csak a levegőt csépelte, a majomkirály meg közlelőleg ugyancsak elbánt vele. Nem is állta soká a démonkirály Szun Vu-kung öklének záporozó

csapásait: félreugrott s felkapta hatalmas pallosát, hogy kettéhasítsa vele a fejét. A majomkirály azonban elsiklott előle, levegőbe vágott a penge.

Látta Szun Vu-kung ellenfele gonosz álnokságát, s menten varázslatot mívelt: kirántotta egy marék szőre szálát, a szájába kapta, fogával elmorzsolta, aztán kiköpte a levegőbe, nyagot kiáltva:

– Változz át! – s lám, a marék szőrszál két- vagy háromszáz kismajommá változott, amelyek rögvest körbefogták a démonkirályt.

Tudni való, hogy olyan a halhatatlanok természete, hogy mindenféle alakba át tudnak változni isteni erejüknél fogva. A szépséges majomkirály is, hogy a Tan követője lett, testének nyolcvannégyezer szőre szálát is azzá változtatta, amivé akarta.

Éles volt a kismajmok szeme, fűrge volt a lábuk: lesújthatott a kard, el nem érte őket, lándzsa, fegyver őket meg nem sebezhetette. Lám, csak ugrottak előre, szökelltek hátra, odafurakodtak a démonkirályhoz, megragadták, belecsimpaszkodtak, nadrágját rángatták, a lábát gáncsolták, ütötték, rugdosták, a haját tépdesték, a szemét kaparták, az orrát tekerték, majd meg elgáncsolták s nyakába zúdultak. A majomkirály meg felragadta ellenfele kardját, s félreseperve a kismajmokat, a démonkirály fejét egy csapással kettőbe vágta. Aztán a kismajmok élén berontott a barlangba, s aki démont, kicsit, nyagot előtaláltak, azt mind kiirtották.

A csata végeztével összeszedte Szun Vu-kung a szőrszálból lett kismajmokat, s visszaraggatta testére. Akkor látta csak, hogy nem ragad ám vissza mindenik a helyére.

– Hát ti hogy kerültetek ide? – nézett végig rajtuk meglepődve.

– Ahogy elmentél, nagy király, halhatatlanságot keresni – szipogták ezek a kismajmok, vagy negyvenen-ötvenen, könnyeiket nyelve –, két éve már csak vele hadakoztunk, minket meg elhurcolt, s látod, a holminkat is! Elcipelte a bitang a barlangból a köcsészéket, kötéalakat!

– No, ha ez a mi holmink – adta ki a parancsot a majomkirály –, akkor hordjátok ki mind innét! – Aztán tüzet vetett a Vizek Szívének Barlangjára, porrá égette az egészet mindenestül.

– Most meg jöttök velem haza – fordult a kismajmokhoz.

– Nagy király – hökkentek meg a majmok –, csak a szél sivitását éreztük a fülünk mellett, amikor idehoztak, a levegőégen át hurcolt a démonkirály minket ide, nem tudjuk az utat, hogy találunk haza?

– Azért volt ez, mert varázslatot mívelt veletek – magyarázta Szun Vu-kung –, de nem nehéz ám az! Átmegek én egy lyukon, száz lyukon – biztatta népét. – Amit ő tudott, én is tudom! Csak csukjátok be a szemeteket, ne féljete! Azzal a derék majomkirály elmormolta a varázsigét, viharos szélvész hátára telepedett, majd felhő hátára ereszkedett, s szólott népéhez:

– Nyissátok ki szemetek, gyermekeim!

Érezte a majmok lába a szilárd földet, megismerték, hogy már otthon vannak. Nagy örömmel nyargaltak hazafelé a barlangba. Ott aztán az összes majmok összegyülekeztek, s kor és rang szerint felsorakozván, hódoltak a majomkirály előtt. Bort, gyümölcsöt hoztak, lakomára terítették, s örvendezve királyuk megjöttén, elkérdezték százszor, hogyan győzte le a démonkirályt, hogyan hozta haza a rabokat. Mikor aztán elmesélt nekik a majomkirály mindent, be nem teltek a majmok a dicsekvéssel, ki nem fogytak a dicséretből:

– Nem is hittük volna, hogy milyen mesterségeket tanultál ott messze, nagy király!

– Hát az úgy volt – mesélte a majomkirály –, hogy amikor itt hagyta benneteket, hullámoktól úzve, áramlattól hajtva, hogy a nyugati földre menjek, átúsztam az óceánon a nagy Dzsambudvípába, megtanultam emberformán élni, ruhát is öltöttem, lábbelit is húztam, úgy jártam aztán kiöltözve a világot nyolc vagy kilenc évig, de halhatatlanra sehol se találtam. Majd átúsztam a nyugati tengeren, s Marhavásár Földjére ahogy megérkeztem, sokfelé kutattam meg tudakozódtam, végül is egy öregre találtam, ki átadta nekem az éggel-egykorúság igaz gyümölcsét, a halhatatlanság nagy tanítását. Nagy zsvivajjal ünnepelték a majmok királyuk vitézi tetteit, mondván:

– Milliom világkorszakban egyszer ha akad ilyen!

– Kicsikéim – mondta mosolyogva Szun Vu-kung –, örvendjete, mert most már nevünk is van ám!*

– Mi a nevünk, nagy király? – kíváncsiskodtak a majmok.

– Szun a családi nevünk – jelentette ki büszkén a szépséges majomkirály –, engem pedig szerzetesi nevemen még Vu-kungnak is hívnak!

Nagy tapsba kezdett a majomsereg ennek hallatára, s örvendezve visongták:

* *Most már nevünk is van ám!* – hagyományos kínai felfogás szerint a családnév egyben nemzetségnév is volt, dinasztia alapításkor az uralkodócsalád nemzetségeve mintegy az egész ország(fő) nemzetségnévé vált. Az tehát, hogy amajmoknak család- (nemzetség-)nevük van, azt jelenti, hogy most már szabályos államot alkotnak, civilizált társadalomban élnek.

– Akkor te vagy, nagy király, a vén Szun, mi meg a Második Szun, Harmadik Szun, Apró Szun, Kicsi Szun, az egész család Szun, az egész ország Szun, az egész barlang Szun! – s jöttek sorra hódolni a vén Szun előtt nagy tálakkal, kis csészékkal, kókuszborral, szőlőlével, tündérvirágokkal, drága gyümölcsökkel, igaz nagy vigalmat, családi ünnepet ültek.

*Hej! Így alapíták majmok nemzetségét,
De a dicsőségnek várd még ki a végét!*

A harmadik fejezet, amelyben

*a hősnek meghódnak a tengerek és a hegyek,
s az alvilág lajstromából kitörli a neveket*

Ettől kezdve a szépséges majomkirály nap nap után csak népét gyakorlatoztatta a hadi mesterségekben. Bambuszt hegyeztetett lándzsának, fából kardot faragtatott, fúvatta a sípokot, s meneteltek a majmok előre-hátra, sáncot ástak, tábornok vertek, ezzel mulatták magukat jó ideig. Egyszer azonban, amikor éppen pihenésben voltak, elgondolkozott a majomkirály:

– E játékból való is lehet – mondotta népének töprenkedve –, mert feljeshetjük vele az emberek fejedelmét. Vagy netán a madarak királya vagy az állatok ura ismer bennünket, s azzal a szóval, hogy fegyvereket forgatunk s ellenkezést támasztunk, ránk jön gyilkolva seregeivel! Nekünk meg csak bambuszlándzsánk, fakardunk van, hogy állunk meg velük szemben? Éles kardot, hegyes lándzsát kell szereznünk, csak tudnám, hogy hogyan?

– Messzire veted tekinteted, nagy király – bólogattak a majmok gondokba merülten –, de honnét szerezzünk? De alighogy mondták, eléugrott közülük négy vén majom. Kettejük csupasz fenekű lómajom, kettejük hosszú kezű gibbon majom, s így szóltak uruk elé járulva:

– Nagy király! Ha éles, hegyes fegyverre akarsz szert tenni, mi sem könnyebb annál!

– Hogyhogy könnyű? – neszelt föl Szun Vu-kung.

– Innét a szigettől – magyarázták a vén majmok –, ha keletnek megyünk, kétszáz mérföldnyi vízen túl ott van Aoláj országának földje. Van abban az országban fejedelmi székhely, nagy város, teli számtalan katonával, néppel, kell ott lenni arany-, ezüst-, réz-, vasműveseknek is. Ha elmennél oda, nagy király, vásárolhatnál vagy csináltathatnál nekünk fegyvereket, megtanítanál bennünket a használatukra, s akkor meg tudnánk védeni a hegyet, akkor békességben élhetnénk örökké! Igen megörült Szun Vu-kung ennek hallatára, s mondotta népének:

– Játszódjatok csak tovább nyugodtan, megjövök én nemsokára! – azzal egy felhőbukfencet vetett, s egy szempillantás alatt ott volt a kétszáz mérföldes víz másik oldalán. Valóban ott állt egy hatalmas város, falakkal, árkokkal, sok-sok utcával, vásárterekkel. Jöttek-mentek benne az emberek, sűrögtek-forogtak a fényes nap alatt. Elgondolkodott Szun Vu-kung:

– Bizonyára vannak itt fegyverek – töprenkedett. – De – döntötte el – mégiscsak jobb lesz, ha valami varázslattal szerzem meg őket, mint hogy lemenjek oda, s vásárolgassak belőle! – Azzal varázsolni kezdett, bűvös igét mormogott, s teleszíva magát levegővel, hatalmasat fújt a város felé. Mentén hatalmas szél kerekedett, vitte a port, szórta a követ, rémülten szaladtak szét az emberek. Maga Aoláj királya, de a város népe is szaladt be a házakba, csukták be a kapukat félve, ijedten. Szun Vu-kung meg leugrott felhőjéről, rontott be egyenest a városkapun, ment a fegyverkovácsokhoz, a nagy fegyvertárba. Ott egykettőre kinyitotta a kaput, s lám, volt ott számtalan mindenféle fegyver: kard, lándzsa, pallos, alabárd, szekerce, fejsze, csatabárd, tör, vaskorbács, vasvilla, pöröly, buzogány, íj, számszeríj, dárda, gerely – mindenféle gyilkoló szerszám! Megörült neki Szun Vu-kung, de vakarta is a fejét:

– Hogy viszem én el ezt mind egyedül? No, majd varázslatommal megsokszorozom magam! – döntötte el. Azzal kitépett egy csomó szőrt a bundájából, bekapta a szájába, majd pedig kiköpte, s elkiáltotta a varázsigét:

– Változz át! – s egyszeriben száz meg ezer kismajommá változott a sok szál szőr. Odaszaladtak a fegyverekhez, a kisebbje kettőt hármat, a nagyobbja hatot-hetet is felmarkolt, cipekedett, ott nem hagytak bizony egyet. Feltelepedtek vele a fel-hó hátára, a majomkirály meg nagy, dühös szélvésszel visszavitte őket a Virág-gyümölcs Hegyre, a kismajmokat szépen magába visszavette.

A majmok népe éppen javában mulatozott a hegy alatt, amikor egyszer csak meghallották a szél süvítését. Felnéztek, hát látták, hogy egy végtelen, hatalmas majomforma szellem száll feléjük a levegőégben nagy surrogással-

burrogással. Szaladtak szét ijedten, bújt mindenik, ahova tudott. De a majomkirály egyszerre csak lefelé szállt felhőjéről, eltüntette a ködöt, amit magából árasztott, azzal a fegyvereket lerakta egy halomba a barlang előtt, s hívní kezdte népét

– Kicsikéim! – kiáltotta. – Gyertek csak, meghoztam a fegyvert

Látták a majmok, hogy csak Szun Vu-kung áll ott egyes-egyedül, odaszaladtak hát, leborultak előtte, s faggatni kezdték, hogy volt, mint volt. Szun Vu-kung meg elmondott nekik mindent. Hálálkodtak a majmok, örültek erősen, aztán mind kardot, lándzsát, pallost, pörölyt, csatabárdot ragadtak, íjat számszeríjat fogtak, s nagy viháncolással mulattak tovább egész nap.

Másnap aztán, ahogy szokták, szép rendben felsorakoztak. Egybegyűjtötte Szun Vu-kung a majmok népét: többen voltak azok negyvenhétzernél is. A hegyet lakó csudaállatok pedig, akiktől a majmok népe azelőtt rettegett, a farkasok, kígyók, tigrisek, párducok, szarvasok, pézsmaszarvasok, rókák, vadmacskák, vaddisznók, borzok, oroszlánok, elefántok, medvék, bivalyok, vadkecskék, rinocéroszok, vadkutyák s a mindenféle démonfejedelmek, kik ott laktak hetvenkét barlangban, mind meghódoltak a felséges majomkirálynak. Ettől fogva minden évben adót fizettek, ajándékot hoztak, minden évszakban rendre jelentkeztek. Voltak köztük, kik sorjában a határt őrizték, mások egymást váltva az élelmet szállították, rendben ment egyszóval minden, bevehetetlen erődé alakult át a Virág-gyümölcs Hegy. A mindenféle démonfejedelmek hoztak adóba rézdobokat, tarka zászlókat, sisakokat, páncélokat, s gyakorlatozott velük a hadsereg nap nap után.

Tetszett nagyon mindez a majomkirálynak, de egyszer csak így szólt népéhez:

– Látom, ti már értetek az íjhoz, számszeríjhoz, jól forgatjátok a fegyvereket, de mit kezdjek én ezzel az esetlen jószággal? – emelte föl a kezében levő kardot. – Nem áll a kezemre sehogy se!

Előlépett a négy vén majom, s tisztelettel mondták:

– Nagy király! Halhatatlan szent lévén, nem méltó a te kezedhez földi fegyver; de vajon tudsz-e a vizekben járni?

– Amióta elsajátítottam a tanítást – mondta büszkén Szun Vu-kung –, hetvenkétféle átváltozásnak vagyok a mestere: művészetem a felhőbukfencezésben felülmúlhatatlan; értek ahhoz, hogyan kell eltűnni, elrejtőzni, óriásra nőni, mákszemnyire zsugorodni, magamat megsokszorozni; tudom az utat az égbe és a föld mélyébe; nappal, holddal járok láthatatlan módon, vasban, kőben úgy haladok, akár széles úton; víz meg nem fullaszthat, tűz meg nem égethet – ugyan hová ne mehetnék?

– Hát ha ilyen isteni művészettel rendelkezel, felség – hajlongott a négy vén majom –, tudd meg, hogy itt a vaspallós híd alatt a víz közlekedik ám a keleti tenger sárkánykirályának palotájával: Mi lenne, ha elmennél, meglátogatnád a vén sárkánykirályt, s megkérnéd, adjon néked fegyvert?

– Igaz is! – örült meg Szun Vu-kung a jó tanácsnak. – No, várjatok csak, megyek is, jövök is! – azzal felugrott a vashíd tetejére, vízi varázslatot mívelt, s belevetette magát a vízbe. Megnyíltak előtte a hullámok, úgy ment egyenesen a keleti tenger legmélyebb fenekére. Ahogy éppen ment, meglátta őt egyszer csak egy vízen járó jaksa szellem,* odaállt elébe s megkérdezte:

– Ki vagy, te vizek mélyén járó halhatatlan szent? Mondd nevedet, hadd jelenthessem, hogy üdvözlésedre, fogadásodra siethessenek.

– Én a Virág-gyümölcs Hegy mennytől nemzett felséges szentje, Szun Vu-kung vagyok – mondta méltatlankodva a majomkirály –, közvetlen szomszédja a ti öreg sárkánykirályotoknak, hogyhogy nem ismertek?

Sietett a jaksa ezek hallatára a sárkánykirály kristálypalotájába, s jelentette azon nyomban:

– Nagy király, odakünt áll a Virág-gyümölcs Hegy felséges szentje, Szun Vu-kung, azt mondja, hogy szomszédod, nagy király, s be akar jönni.

Felugrott helyéből Ao-kuang, a keleti tenger sárkánykirálya, s a sárkányfiakkal, sárkányunokákkal, a ráktestőrökkel, teknőctábornokokkal sietett kifelé a palota elé a magas vendég fogadására.

– Lépj be, felséges halhatatlan – fogadta nyájas szóval – tiszteld meg házamat.

Be is mentek a palotába, ott a sárkánykirály megismertette a majomkirállyal háza népét, aztán, hogy leültek s a teát is megitták, megkérdezte tőle:

– Mikor, s hogyan jutottál a Tan birtokába, felséges halhatatlan? Mely halhatatlan művészetnek vagy birtokában?

– Ahogy testet öltöttem – magyarázta a majomkirály –, otthagytam a világot, s keresvén a megigazolást, újjá nem születő, soha nem enyésző halhatatlanságra tettem szert. Mostanában gyermekecskéimet nevelem, oktatom,

* *Jaksa szellem* – a buddhista mitológia egyik ártó démonfajtája; a regényben a sárkánykirály szolgálja.

hogy védenék meg hegyi barlangunkat, de hiába, fegyverem nincsen. Régóta hallok már, bölcs szomszéd, csodálatos palotád ragyogó kincseiről. Bizonyosan van itt jó néhány, istenek kezébe való fegyver. Azért jöttem egyenest, hogy kérjek tőled egyet.

Hallván ezt a beszédet, a sárkánykirály, mivelhogy nem lett volna illendő a vendéget elutasítani, megparancsolta nyomban Sügér kapitánynak, hozzon elő egy nagy lándzsát, s ajánlja fel a vendégnek.

– Nem értek én, vén Szun, a lándzsához – rázta fejét a majomkirály –, megkérnélek, adnál valami másfaját!

Parancsot adott a sárkánykirály most Makréla főkapitánynak, Angolna testőrnek, előhoztak azok egy hatalmas, kilencágú szigonyos villát. Odaugrott hozzájuk Szun Vu-kung, kezébe vette a fegyvert, megpörgette egyszer, de aztán fitymálva letette.

– Könnyű, könnyű, könnyű! – bosszankodott. – Ennek se jó a fogása! Mást adjál! – fordult a sárkánykirályhoz.

– Felséges halhatatlan! – heherészett zavartan a sárkánykirály. – Vedd csak jobban szemügyre! Hiszen ez a szigony háromezer-hatszáz fontos!

– De nem áll a kezemre, nem áll a kezemre! – türelmetlenkedett a majomkirály.

Megrettent szívében a sárkánykirály, parancsolt megint Compó óbesternek, Ponty brigadérosnak, s előhoztak azok egy festett nyelű, háromágú nagy alabárdot: hétezer-kétszáz font volt a súlya. Odasietett hozzájuk Szun Vu-kung, kezébe kapta a fegyvert, kettőt-hármat suhintott, egyet-kettőt döfött vele a levegőbe, de aztán csak belevágta a végével a földbe.

– Könnyű ez is, nagyon is könnyű! – állapította meg csüggedten.

– De felséges halhatatlan – mondta a vén sárkánykirály, remegve félelmében –, ez fegyvertáram legnehezebb hadi szerszáma, ennél különb nincsen!

– Ugyan már! – nevetett Szun Vu-kung. – Nem azt mondják régről: “Irigyelheted a kincset, mit a sárkánykirály vizek mélyébe rejtett”? Keressetek csak, kutassatok tovább! Ha aztán akad kedvemre való, azt adjátok ide!

– De hát nincs több, igazán nincsen! – tiltakozott csüggedten a sárkánykirály.

Ahogy ott beszélgettek, vitatkoztak, előjött egyszerre a hátsótermekből a sárkánykirályné meg a sok sárkányleány, s mondták:

– Nagy király! Nézd csak ezt a halhatatlant: nem akárki ő ám! Ott van tengermélyi kincstárunkban az Égi Folyót* helyére szegező bűvös vastuskó, s az több napja már, hogy csudás fényt sugároz, varázslatos fényudvar lengi körül – vajon nem a halhatatlan jöttét érzi?

– De hiszen azt még a nagy Jü tette ide* – kiáltott fel hitetlenkedve a sárkánykirály –, mikor megállapította a vizek mélységét! Mire lenne jó neki az a bűvös vas?

– Ne törődj te azzal, jó-e neki vagy sem – suttozta türelmetlenül a sárkányfeleség –, add csak oda neki, csináljon vele, amit akar, aztán menjen isten hírével.

Hajlott a szóra a vén sárkánykirály, s elmondta ezeket Szun Vu-kungnak.

– Hozzátok csak ide – egyezett bele a majomkirály –, hadd látom.

– Meg se bírjuk mozdítani! – rázta a kezét a sárkánykirály. – Fel se bírjuk emelni! Magadnak kell odamenned érte, felséges halhatatlan!

– Merre van hát? – kérdezte Szun Vu-kung. – Vezess oda! Levezette a sárkánykirály vendégét a tengermélyi kincsházba, s ott egyszerre ezerfelé ragyogó arany fényugarak csaptak a szemükbe.

– Ott van, ni – mutatta a sárkánykirály –, amelyik úgy szórja a fényt!

Feltúrte ruháját a majomkirály, s közelebb lépett, hogy megtapogassa, hát egy nagy vasoszlop volt, olyan széles, mint egy hordó, vagy három öl magas. Szun Vu-kung elkeseredésében ráütött a két öklével, s dühösen felkiáltott:

– Túlságosan otromba meg túlságosan vastag! Volna csak kurtább, vékonyabb egy kicsit, ügyibevaló szerszám lenne! Alighogy ezt kimondta, lám, a bűvös jószág összezsugorodott pár láb hosszúságra, arasznyi vastagra.

– Ha még vékonyabb volna – rikkantotta el magát Szun Vu-kung meglepedetten –, akkor még jobb volna! – s a bűvös vas engedelmesen húzódott össze néhány arasznyira. Megörült neki Szun Vu-kung, fölemelte, a kezébe vette; aranygomb volt a két végén, a közepén acélgyűrű. Az aranygombok alatt pedig egy sor írás bevésve: “Aranygombos bűvös bunkó, kézrejáró!”

* *Égi Folyó* – a Tejút, amely a huangho égi folytatása.

* *Azt még a Nagy Jü tette ide* – a Nagy Jü mitikus kínai császár, kulturhérosz, ő szabályozta a vizeket és tette lakhatóvá az emberi világot.

“No, ez kedvemre való” – gondolta a majomkirály elégedetten, azzal fogta, s szaladt vele vissza a kristálypalotába. Ott aztán kipróbálta vele isteni művészetét: forgatta, suhogtatta, pörgette, megcsinálta vele a hat vágást, úgyhogy remegett bele a vén sárkánykirály szíve, majd elszállt a sárkányfiak lelke; a teknőcök, delfinek, krokodilusok behúzták nyakukat, a halak, rákok, tengerikigyók elrejtették fejüket. Szun Vu-kung meg a vasfüttykössel kezében letelepedett szépen a kristálypalotában, s így szólt mosolyogva a sárkánykirályhoz:

– Köszönöm, bölcs szomszéd, hozzám való kegyes jóvoltodat.

– Nem érdelek köszönetet – szabadkozott a sárkánykirály.

– Derék jószág ez a darab vas – folytatta Szun Vu-kung megleégedetten –, de azért még mondanék valamit.

– Mit mondanál, felséges halhatatlan? – fészkelődött nyugtalanul a sárkánykirály.

– Ha ez a vas nem lett volna – kezdte Szun Vu-kung ravaszul –, tán nem is mondanám. De most hát itt van a kezemben; ruhám pedig nincsen hozzáillő; mit csináljak? Ha volna valami páncéld, vitézi köntösöd, add ide ízibe, hálásan megköszöném.

– Az pedig egyáltalán nincs – bosszankodott meg sárkánykirály.

– Egy vendég ne háborgasson két házigazdát – nyájaskodott tovább álnokul a majomkirály. – Ha nincs, akkor bizony én el nem megyek innen!

– Talán elfáradnál, felséges halhatatlan, valamelyik másik tengerre – próbálkozott a sárkánykirály –, ott talán akadna.

– Három helyre is elmenni, jobb annál egy helyt pihenni idézte a közmondást Szun Vu-kung mosolyogva. – Ezredszerre kérlek, adj nekem ruhát.

– De igazán nincsen – kötötte meg magát a sárkánykirály. – Nyomban odaadnám, ha volna.

– No, ha igazán nincsen – bosszankodott fel Szun Vu-kung –, akkor hadd próbálom ki rajtad ezt a vasat! – s már emelte is a füttykőt.

– Ne bánts, felséges halhatatlan! – nyöszörgött ijedten a sárkánykirály. – Ne bánts! Várj csak! Hadd nézzek utána, hátha valamelyik öcsémnél akad kedvedre való ruházat, azt neked adnám.

– Aztán hol vannak az öcséid? – kérdezte bizalmatlanul Szun Vu-kung.

– Az egyik – magyarázta sebesen a vén sárkánykirály – a déli tenger sárkánykirálya, Ao Csin; a másik az északi tengeré, Ao Sun, a harmadik meg a nyugati tengeré, neve szerint Ao Zsun.

– Márpedig a vén Szun innét el nem megy! – jelentette ki Szun Vu-kung eltökélten. – többet ér kettő a kézben, mint három az égben, tartja a mondás! Akárhonnan, a föld fenekéből is, de adsz nekem egy ruhát, s azzal rendben van.

– Nem kell hogy magad menj, felséges halhatatlan! – szabadkozott rémülten a sárkánykirály. – Van itt nekem egy vasdobom meg egy rézharangom. Ha valami baj van, csak megütöm a vasdobot, megkongatom a rézharangot, s az öcsém menten itt teremnek.

– No, ha így van – rendelkezett a majomkirály –, akkor veresd meg csak gyorsan azt a vasdobot meg a rézharangot! Krokodil tábornok meg is kongatta a rézharangot, Tengeri Teknőc marsall meg verte a vasdobot; kiszáradt meg is érkezett felbolydulva a három sárkánykirály. Bátyjuk kisietett elébük a palota elé, s ottan nagy tanácskozásba kezdtek.

– Bátyám – kezdte az északi tenger sárkánykirálya –, mi baj van? Miért verted meg a dobot, kongattad meg a harangot?

– Hogy is mondjam el nektek, bölcs öcsém? – sápirozott a vén sárkánykirály. – Itt van nálam a Virág-gyümölcs Hegyről valami ég nemzette szent. Bemutatta magát, hogy szomszédok volnánk, aztán fegyvert követelt tőlem. Adtam volna neki vasvillát, de kicsinyellette; ajánlottam alabárdot, könnyűnek fitymálta. A végén egymaga, pusztá kezével kihúzta helyéből az Égi Folyót leszegező bűvös vasat, s megcsinálta vele a hat vágást. Most meg itt ül a palotámban, s követeli, adjak neki páncélt, fejedelmi ruhát. Nekem magamnak nincsen, azért hívattalak benneteket, bölcs öcsém. Ha van nektek valami ilyesféle, adjuk oda neki, hadd tudjuk ki már innét!

– Testvéreim! – kiáltotta az északi tenger sárkánykirálya, nagy haragra gyúlva. – Híjjuk egybe seregeinket, fogjuk el ezt a gazfickót

– Ilyet ne is mondjál! – tiltakozott kétségbeesetten a vén sárkánykirály. – Az a vas tizenháromezer-ötszáz fontos, ha csak megszűnik vele, meghalsz, véged van, ha beleütközöl! Bőr hasad, csont törik, ahová üt vele!

– Nem is mérkőzhetünk vele, bátyám – csitította az északi tenger sárkánykirályát Ao Zsun, a nyugati tenger sárkánykirálya is. – Adjunk csak neki páncélt, ruhát, amit kér, s ha aztán a kapun kívül tudjuk, megírjuk panaszos levélben a dolgát az égbe, a Jåde Császárnak, az majd ellátja a baját.

- Igazad van – csillapodott le Ao Sun. – Nekem volna egy pár lótuszszálselyem felhőjáró cipóm, azt odaadnám.
- Nekem meg egy aranylánc páncélingem – tette hozzá Ao Zsun.
- Én meg adok egy főnixszárnyas bíborarany sisakot – végezte be Ao Csin.

Örült nagyon a vén sárkánykirály; vitte be öcséit a palotába, bemutatta őket vendégének, s átadta neki a drágalátos öltözéket. Magára öltötte a majomkirály az aranyláncos páncélinget, lábára húzta a lótuszszálselyem felhőjáró cipőt, fejébe nyomta a főnixszárnyas bíborarany sisakot, azzal megpörgetve bűvös fütykösét, elindult kifelé. Útközben még visszaszólt csúfolódva a négy sárkánykirálynak:

– Brekeke! Brekeke!

Azt már nem beszélem el, hogy a sárkánykirályok hogyan foglalták panaszos folyamodásba a rajtuk esett sérelmet, s hogyan küldték fel hódolattal a mennyek urához. Ott folytatom csak, hogy a majomkirály, hazafelé tartva a vízi úton, odaért csakhamar a vaspallós hídhoz, felkapaszkodott rá, s máris odahaza volt. Ott pedig várta már népe, élén a négy vén majommal. Amint meglátták a majmok, hogy királyuk egyszer csak kilép a vízből talpig szárazon, aranyos ruhában csillogva–villogva, egyszeriben mind térdre borultak rettegésükben, s ezt kiáltották:

– Milyen pompás vagy, nagy király! Milyen pompás a ruhád!

Szun Vu-kung meg boldogságtól ragyogó orcával foglalt helyet újra trónján, maga mellé állítva bűvös vasfütykösét. A majmok persze nem tudták, mire jó, de sorra odamentek s megfogdosták kíváncsian. Mintha szitakötő fogott volna vasgerendát, meg se bírták mozdítani. Ujjuk harapdálva, nyelvüket lógatva a csodálkozásban, kérdezték királyukat:

– Öregapánk! Hogy tudtad elhozni, mikor ilyen nehéz? Odalépett Szun Vu-kung a vasfütyköshöz, rácsapott a kezével, s mosolygva szólt népéhez:

– Minden jószágnak megvan a maga ura. Ez a bűvös vas ott hevert a tengermélyi kincsesházban ki tudja hány száz, hány ezer éve már, s egyszer csak fény áradt belőle. A sárkánykirály csak azt tudta róla, hogy egy darab fekete vas, meg hogy az Égi Folyót helyére szegező bűvös jószág. Azok a fickók meg se tudták mozdítani, nemhogy felemelni, magamnak kellett odamennem érte. Akkor még hosszabb volt ez három ölnél is, s olyan vastag, mint egy hordó. Akkor rácsaptam egyet, mert nagyon nagynak, ormótlannak találtam, s hát rögtön megkisebbedett. Még kisebbre akartam, s engedelmeskedett nekem. Látjátok, írás is van rajta a nevével. No de álljatok csak odébb, mindjárt mutatok nektek egynéhány varázslatot vele! – Azzal a kezébe kapta a vasfütykőt, és rákiáltott: – Kisebbedj! Kisebbedj! – addig, amíg akkora nem lett, mint egy varrótű, akkor fogta, beledugta a fülébe.

– Nagy király! – könyörögtek a majmok elragadtatással. – Vedd még elő, s játssz vele egy kicsit!

Kivette Szun Vu-kung a füléből a vasbotot, a tenyerére tette, s rászólt:

– Nőj ! Nőj! Nőj! – s a bot olyan vastag lett, akár egy hordó, három öl lett a hossza. A majomkirály nagy örömeben kiszaladt a barlang elé, ott a bűvös jószágot a kezébe vette, s eget utánzó, földet követő nagy varázslatot művelt, elkialtva magát: “Nőjek!” – azzal egyszeriben megnőtt tízezer ölnyi magasra. Feje olyan magas volt, akár a Tajsan-hegy* csúcsa, a dereka, akár a hegyek gerince, a szeme, akár a villámlás, a szája, akár vérrel telt tál, a fogai, akár kardok, alabárdok lehettek volna. Kezében a bűvös fütykőt markolta, amely fent a harmincharmadik édig ért, alsó vége a tizenharmadik pokolig. A tigrisek, párducok, farkasok, a hegyet lakó vadállatok, a hetvenkét barlang démonfejedelmek csak megrettenve verték a fejüket a földhöz nagy hódolatukban, végtelen rettegésükben a lelkük majd elszállt. Egy idő után aztán visszaváltozott Szun Vu-kung rendes formájára, tűnyi nagyságúra varázsolta a vasfütykőt is, elrejtette a fülében, s visszament népével a barlangba. A megrettent démonfejedelmek mind siettek hódolni előtte.

Nagy ünnepséget csaptak ezután a majmok: lobogtak a zászlók, döngtek a dobok, zengtek a gongok, mindenféle drága étkekkel lakomára terítettek. Ittak ottan kókusztejet, szőlőlevet, s vigadoztak, lakomáztak jó ideig. Aztán, mint azelőtt, elévették megint a fegyvereket, s folyt a gyakorlatozás. A felséges majomkirály a négy vén majmot megtette vezérlő generálisoknak, két veres fenekű majmot, Maót és Liut, marsalloknak, két hosszú karú gibbonmajmot, Penget és Paót, tábornokoknak. Ezekre aztán rábízta a tábori rendet, a büntetést, jutalmazást, élükön a négy vezérlő generálissal, ő maga pedig, letéve az országlás gondját, napról napra csak a felhőkön nyargalt, ködön lovagolt, bebarangolta a négy tenger táját, végigmászálta ezer hegy csúcsát. Vitézi művészete gyakorlására meglátogatta sorra a nagy hősokeket; titkos tudománya gyarapítására barátaivá tette mind a bölcseket. Ez időben kötött testvéri barátságot hat más démonfejedellel, a bikadémonnal, a krokodildémonnal, a griffmadárdémonnal, az oroszlandémonnal, a majomdémonnal, a leopárdémonnal. Nap nap után velük vitatta meg a bölcseket, fejtegette a hadművészetet, jártak a kupák köztük, ürültek serlegek, zengtek a lantok, fújták a

* Tajsan-hegy – Santung tartományban van, Kína keleti és legfőbb szent hegye, hagyományosan a legnagyobb hegy.

kürtöket. Hajnalban eljárt mindig, s nem tért meg csak este, mindenben egyre csak gyönyörét kereste. S ha az útnak nekivágott, egy fejbiccentésre háromezer mérföldre hágott, derekát egyet hajtva beszáguldott nyolcszáznap-járó távolságot.

Egy nap a barlangban kiadta a parancsot a négy vezérlő generálisnak, hogy rendezzenek nagy lakomát, mert vendégségbe jön hozzá a hat fejedelem. Ökröt vágtak, lovat öltek, áldoztak az égnek, a földnek, a démonok mind táncba fogtak, karban énekeltek, s istentelenül le is részegedtek. A majomkirály jó házigazdaként kikísérte aztán vendégeit, megdicsérte még kisebb s nagyobb vezéreit buzgalmukért, majd pedig leheveredett a vaspallós híd mellett egy fenyőfa tövébe, s azon nyomban el is aludt. Körbefogta királyát a majomsereg, élén a négy vezérlő generálissal, s nem is mert hangosan szólni egyik sem, nehogy álmát megzavarják.

De lám, a majomkirálynak álmában egyszerre csak elébe toppant két ember. Nagy pecsétes írás lobogott kezükben, rajta felül nagy betűkkel: "Szun Vu-kung." Azzal odamentek hozzá, egy szó nem sok, de annyit sem szóltak, hanem keményen megkötözték, közrefogták, s vitték magukkal. Mentek, bandukoltak, egyszer csak egy nagy városfalhoz értek.

Kezdett már elszállni a bor gőze a majomkirály fejéből. Feleszmélkedett, körülnézett, hát a városfalra szegezve ott egy vaspajzs, a vaspajzsra meg rávésve nagy betűkkel: "Az alvilág birodalma."

Kijózanodott egyszeribe teljesen:

– De hát ez az alvilág, Jenlo király lakóhelye! – fordult csodálkozva kísérőihez. – Hogy kerülök én ide?

– Vége lett már földi életednek – mondta erre a két fogdmeg –, az a parancsunk, hogy hozzunk téged ide. – Kiléptem én már a három világ köréből – bosszankodott meg Szun Vu-kung –, az öt elemnek már nincs hatalma rajtam!* Micsoda ostobaság! – fortyant fel. – Hogy mertetek elfogni engem? – De a két lélekpecér nem szólt egy mukkot se többet, csak lökdösték, vonszolták magukkal tovább. Nagy haragra gerjedt ettől a majomkirály, kirántotta füléből bűvös fütykösét, meglengette, s az egyszerre csészevastagságúvá dagadt, fogta, odacsapott vele, a két fogdmeget egy szempillantás alatt kásává aprította, aztán lecibálta magáról kötelékeit, s megpörgetve vasfütykösét, berontott a városfal kapuján. A két kapuőrző ördög, a Bikafejű meg a Lófejű, úgy megijedt tőle, hogy azt se tudták, hová bújjanak. A többi ördögkatona meg szaladt lélekszakadva a királyi palotába, s jelentették nagy ijedten:

– Baj van, nagy királyok, nagy baj! Egy szőrös képű mennykőisten van odakünt, törve-zúzva ront befelé!

Felugrott nyomban az alvilág tíz királya, sebtében rendbe rángatta ruházatát, s lesték nagy ijedten az érkezőt. Látták, hogy külseje nem sok jót ígér, hát nagy tisztelettel felsorakoztak, és kórusban kiáltották:

– Mondd neved, ó, felséges halhatatlan! Mondd a neved!

– Hát ha még nem is ismertek – felelte Szun Vu-kung bösz haraggal –, hogy merészeltek elfogatni engem?

– Hogy is mertünk volna? – tiltakozott a tíz király ijedten. – Biztosan az a fogdmeg tévedett!

– Én a Virág-gyümölcs Hegy Vízfüggöny Barlangjának égtől nemzett szentje, Szun Vu-kung vagyok – bömbölte Szun Vu-kung dühösen. – Hát nektek mi a rangotok?

Földig hajolt a tíz király, úgy felelte:

– Mi vagyunk az alvilág tíz királya.

– A neveteket mondjátok, de gyorsan – emelte a majomkirály vészjóslóan a botját –, különben lesz nemulass!

– Mi vagyunk a Csin-kuang király, Csu-csiang király, Szung-ti király, Vu-kuan király, Jenlo király, Ping-teng király, Tajsan király, Tu-si király, Pien-cseng király, Csuan-lun király* – rebegték a királyok engedelmesen.

– Hát ha már királyi méltóságra emelkedtetek – rázta a majomkirály bosszúsán a fejét –, hogyhogya nincsen bennetek annyi értelem, hogy nem tudjátok, mit tesztek? Én, a vén Szun, megszereztem a halhatatlanságot, egyéltű lettem az éggel, kiléptem a három lét köréből, kiugrottam az öt elem egymást váltó hatalmából, hogy merészeltek értem küldeni, idehurcoltatni?

– Csillapuljék haragod, felséges halhatatlan! – esedeztek hozzá az alvilági királyok. – Sok egyforma nevű ember van ám a földön, biztosan az a lélekpecér tévesztette el!

* *Kiléptem én már a három világ köréből, az öt elemnek nincs már hatalma rajtam* – a három világ a múlt, jelen és jövő; az öt elem a világmindenség alapelemei, mozgásuk és egymásba alakulásuk hozza létre a világot minden dolgát és jelenségét.

* *Mi vagyunk a Csin-kuang király...* – a Tajsan király eredetileg a Tajsan-hegy istene, ez ahely a régi hit szerint a holtak lakhelye is; Jenlo király (Isd. fentebb) indiai-buddhista eredetű, ugyanígy Csuan-lun király (neve annyi, mint "kerékforgató", azaz az újjászületés kerekének forgatója), a többi eredete homályos. Minednesetre az alvilág hierarchiájának leírásában is tükröződik a hagyományos kínai világnézet elegendő és következtelen volta; a regény hol Jenlót nevezi az alvilág urának, itt csak egy a tíz király közül, végül pedig a tíz király közt nem is szereplő Ksitigarbha bodhiszattva tesz panaszt az égnek Szun Vu-Kung garázdálkodásáért.

– Ostoba beszéd! Ostoba beszéd! – förmedt rájuk a majomkirály. – A mandarin sose téved, amikor lefogat téged, tartja a mondás. Hozzátok csak elébem az élet és halál könyveit, hadd lássam!

Nagy tisztelettel invitálta a tíz király Szun Vu-kungot be a palotába, hogy ott majd utánanézzenek a dolognak. A majomkirály, füttykösével kezében, egyenesen a főhelyhez tartott, s helyet foglalt ott nagy méltóságosan. A királyok meg kiadták a parancsot a hivatalban levő bírónak, hozza elő az élet és halál könyveit.

Nem is mert a bíró késlekedni, szaladt az írószobába, s hozta onnét mihamar felnyalábolva az öt-hat vastag könyvet, tíz-egynéhány lajstromot. Nekiálltak aztán s kezdték keresni Szun Vu-kung nevét. De nem szerepelt ám sem a csupasz állatok, sem a szőrös állatok, sem a tollas állatok, sem a bogarak, férgek, sem a pikkelyesek közt. Előkerült végre a majmok könyve, mert hát hasonlatos ugyan a majom az emberhez, de oda mégse sorolható; hiszen hasonlatos a csupasz állatokhoz, de nem országokban lakik; hasonlatos a négy lábúakhoz, de nem tartozik az egyszarvú hatalma alá; hasonlatos a repdeső néphez, de nem hódol a fönixnek – külön lajstromban voltak hát nyilván tartva.

Kereste Szun Vu-kung a maga nevét, lapozta a könyvet nagy buzgalommal, hát a *hun-rím** alatt, az ezerháromszázötvenedik számnál ott volt a lajstromban világosan: “Szun Vu-kung, az ég nemzette kőmajom, életének tartama háromszáznegyvenkét esztendő, jó véget érrend.”

– Mit bánom én, hogy mennyi évet adnátok nekem! – kiáltott fel Szun Vu-kung bosszúsan. – A nevemet kitörölöm innét, aztán jól van! Adjatok egy ecsetet! Nyújtotta is már a bíró nagy remegve, jó vastagon bemártva, Szun Vu-kung meg is fogta a lajstromot, kitörölte benne a majmok egész nemzetségét. Azzal lecsapta a könyvet, s így szólt:

– Most már nincs a kontómon semmi nálatok! Mától fogva nem tartozunk a fennhatóságotok alá! – Ezzel fogta a füttykösét, s kirobogott az alvilág birodalmából. Azt már nem is beszélem el, hogy a tíz király még csak közelíteni se mert hozzá, hanem amikor elment, mentek szépen tisztelkedni Ksitigarbha bodhiszattvához,* az alvilág istenéhez, hogy megtanácskozzák vele, hogyan írják meg panaszukat az égbe, a Jåde Császárnak. Hanem ott folytatom, hogy a majomkirály, ahogy kiment a városból, szaladtában egyszer csak megbotlott egy fücsomóban, összerázkódott s felébredt. Álom volt az egész. Nagyot nyújtózkodott, megropogtatta a derekát.

– Nagy király – kiáltoztak körülötte a majmok –, sokat ihattál, hogy átaludtad az egész éjszakát, s csak most térsz magadhoz!

– Még hogy aludtam! – legyintett Szun Vu-kung. – De eljött értem két fogdmeg, béklyóba vertek s elcipeltek az alvilágba, ott tértem csak magamhoz. De ott aztán megmutattam az alvilág királyainak, mit tudok! Váltottuk a szót egymással egy kicsinyt, aztán ideadták az élet és halál könyveiből a miénket, én meg, ahányan csak vagyunk, mindenkit kitöröltem belőle! Nem parancsolnak most már nekünk!

Nagy leborulásokkal, fejét földhöz verve köszönte a majomsereg az őket ért nagy kegyet, s ettől kezdve, mivelhogy az alvilágban nem voltak lajstromba szedve, nem is haltak meg a majmok többé. Azt már nem is beszélem el, hogyan jöttek hódolni Szun Vu-kung elé a hegy démonfejedelmei, s hogyan örvendeztek cimborái, mekkorát vigadtak együtt, mikor az örömhírt megtudták.

Ezenközben pedig megérkeztek ám a panaszoló levelek a Magasságos Ég Felséges Szentjéhez, a Nagy Kegyességű-emberségű Jåde Császárhoz, a Magas Ég Tiszteltjéhez, az Égbolt Hatalmas Urához. Ott székelt épp egy nap aranykapus felhőpalotájában, a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokában. Egybegyülekeztek már halhatatlan miniszterei és tábornokai a hajnali fogadásra, s egyszer csak eléadta a kérést Csiu Hung-csi halhatatlan, mondván:

– Élj tízezer évig, ó, ég ura! A keleti tenger sárkánykirálya, Ao Kuang esedezik, hallgatnád meg legkegyelmesebben panaszos szavát, s nyilvánítanád ki róla felséges parancsodat. Megparancsolta a Jåde Császár, hogy adja elé panaszát a sárkánykirály. Belépett a sárkánykirály a Bűvös Esthajnalpír Csarnokába, leborult ott az ég ura színe előtt, majd pedig a szolgálattevő ifjú halhatatlan, ki bekísérte, átvette tőle a panaszos levelet, s átadta tisztelettel a Jåde Császárnak. Az pedig olvasta elejétől végig, amint következik:

“A vizek elemének alsó világában, a Keleti Győzelmes istenek Földje Keleti Tengerének kicsinyke sárkánya, alázatos alattvalód, Ao Kuang, esedezik meghallgatásért, Magasságos Ég Felséges Ura, Égbolt Nagy Császára és Uralkodója! Minekutána ama Virág-gyümölcs Hegyen született, a Vízfüggöny Barlangban lakozó fertelmes Szun Vu-kung nevezetű démon megcsúfolta és megsanyargatta silány sárkányszemélyemet; erőszakos módon helyet foglalván vízi lakomban, ott tőlem fegyverzetet követelt, ezenközben varázserejét, félelmes hatalmát fitogtatván; továbbá pediglen ruházatot követelt, gonoszságára s erőhatalmára hagyatkozván

* *A hun-rím alatt* – szokás volt szótárakat, különféle lajstromokat, enciklopédiákat, rímek szerint rendezni, mivel a kínai írásnak a miénkhez hasonló ábécé-rendje nincsen.

* *Ksitigarbha bodhiszattva* – buddhista istenség, a föld védelmezje és a lények megmentője. Itt: az alvilág legfőbb ura.

megrettentette s megkárosította vízi népemet, teknőcöket, krokodilusokat ijedségükkel világgá szalajtott; elannyira, hogy a déli tenger sárkánya reszketett félelmében, a nyugati tenger sárkánya színét változtatta ijedtében, az északi tenger sárkánya pedig len fejt meghajtva, nyakát behúzva hódolt meg előtte; szolgál pedig len, Ao Kuang, leborulván kellett hogy tisztelkedjék előtte, s ajándékol ajánlva fel neki egy drágalátos bűvös vasfütykőt, egy főnixszárnyas aranysisakot, aranylánc páncéllal, felhőjáró cipellővel egyetemben, mindezeket teljes tisztességgel neki ajándékoztuk; ennek utána eme fertelmes jószág, vitézi művészetét fitogtatván, bűbajos mesterségét kimutatván nekünk csak annyit mondott: »Brekeke! Brekeke!«, teljességgel megzabolázhatatlan, mindenképpen lebírhatalatlan lévén. Mindennek okáért alázatos alattvalód leborulván esedezik legfelségesebb döntésedért, hogy küldenél mennyei katonaságot eme fertelmes fajzat elfogatására, hogy megbékéljenek majd a tengerek, béke s nyugalom szálljon a víz elemére. Ezzel nyújtanám át legalázatosabb kérelmemet.»

Eolvasta a Jáde Császár a panaszos levelet, s ki is nyilvánította rögvest felséges akaratát:

– Meghagyjuk a sárkányistennek, hogy térjen meg tengerébe, magunk pedig tüstént intézkedünk az elfogatás felől.

Köszönte a sárkányisten nagy leborulásokkal a Jáde Császár kegyét, s eltávozott. Elállt ekkor pedig Ho-hszien Apó, halhatatlan Mennyei Mester, s elérjlesztett egy másik kérelmet, szólván:

– Éljen tízezer évig, ó, ég ura! Az alvilági királyoktól Csing-kuang király hozta meg tisztelettel az alvilág urának, Ksitigarbha király bodhiszattvának levelét, melyet hódolattal felajánlana felséges személyednek.

Átvette a levelet az üzenethordozó jádeleányzó, átadta tisztelettel a felségesnek, az pedig olvasta ezt is elejétől végéig, amint következik:

“Az alvilág birodalma a föld sötétjében székel. A mennyekben lakoznak az istenek, ahogyan a földben a démonok, ördögök. A jin elem és jang elem forgása, változása szerint van születésük a madaraknak s haláluk a négy lábúaknak, hímekké lesznek, nőstényekké válnak, születnek, elváltoznak, más alakra, létre térnek, leánnyal terhesek, fiakat nemzenek – a természet rendje szerint való mindez, meg nem változtatható. A minap pedig történt, hogy a Virág-gyümölcs Hegy Vízfüggöny Barlangjának ég nemzette démonmajma, Szun Vu-kung, gonosz cselekedvén, rosszat művelvén, nem engedelmeskedett volt parancsunknak, hanem isteni erejének segélyével agonsújtotta kilenc ördög szolgálókat, igen megrettentette tíz királyunkat, felháborította palotánkat, erőnek erejével kitörölvén élet és halál könyvéből saját s fajtája nevezetét, minek következtében a majmok faja halál húrkaival meg nem fogható, a makákók, csimpánzok neme már örök életű, megszakítván ezzel a lét körforgását, merthogy nem lesz már köztük születés, sem halál. Én, a szegény kis szerzetes, eladván mindezeket, megsértvén ezzel mennyei fölségedet, leborulva könyörgök, parancsold isteni seregeidnek, fognak el s hódoltnak meg eme gonosz demont, hogy helyreállítsák a jin és jang rendje, békét nyerjen a holtak birodalma. Alázattal esedezem mindezekért.”

Eolvastván a panaszos levelet a Jáde Császár, kiadta tüstént isteni rendelését:

– Meghagyatik az alvilági királynak, térjen haza békességben, magunk pedig az elfogatásra kiküldendjük katonaságunk.

Fejet hajtott, leborult Csing-kuang király, úgy köszönt el.

A Jáde Császár pedig odafordult halhatatlan minisztereihez és tábornokaihoz, s megkérdezte tőlük:

– Ugyan mikor jött világra ez a majomdémon, mely korszakban született, hogy ekkora erő s hatalom lakozik benne?

Még be sem fejezte, előlépett máris a mennyei hivatalnokok sorából Ezermérföldrelátó Szemű s Szélfelhalló Fülű, s jelentették:

– Ez az a bizonyos, háromszáz éve született kőmajom. Nem tudtuk még akkor, azóta se sejtjük, hogyan, hol s miképpen tett szert halhatatlanságára, sárkányt leigázó, tigris lebékázó erejére, amellyel az élet s halál könyveiből is kitörölte magát.

– Hát akkor – mondotta a Jáde Császár kissé bosszúsán – melyik vezérem menne le az alsó világba, hogy elfogja, meghódoltassa?

Előlépett a halhatatlanok sorából az Esthajnalcsillag istene, leborult a mennyei császár előtt:

– Felséges uralkodó! Három világodban minden lény halhatatlanná lehet, akinek testén kilenc nyílás legyen. E majomnak testét pedig az ég és föld alkotta, nap és hold nemzette, arcával ő is az ég felé tekint, lábával meg a földön áll, harmatot szürcsöl, hajnalpíron él; most, hogy elnyerte a halhatatlanságot, sárkányokat igáz, tigriseket lebírt, miben különböznék hát az embertől? Esedezem azért felségedhez, hogy megemlékezvén az élők s újjászületők iránti nagy kegyességéről, bocsássa ki legkegyelmesebben szent parancsát, hogy hívassék meg ő ide, a felső világba, adtván néki valaminémű hivatali rang, felvétetvén őt a rangbéliek jegyzékébe, ezáltal fogván meg őt. Ha ennek utána hajlana az ég parancsolatjára, aztán rangban, díszben emelkedjék. Ha pedig netán ellenkezne az ég parancsával, akkor itt helyben nyomban megfogattathatik. Mivelhogy illetéknéppen az első az, hogy nem háborítjuk meg népünket, nem fárasztjuk seregeinket, a második pedig, hogy ennek útján gyarapszik a halhatatlanok serege.

Megörült ennek felettébb a Jåde Császár, s szólt:

– Legyen kegyelmed gondolata szerint! – s ki is adta rendeletét nyomban, hogy írnia meg császári levelét az Ékes Csillag mandarinja, a Hajnalcsillag istene meg vinné le magával a földre.

Vette a Hajnalcsillag a császár parancsát, s elindult vele ki az ég déli kapuján. Ott felhőre szállott, csakhamar meg is érkezett a Virág-gyümölcs Hegyre, a Vízfüggöny Barlanghoz. Megérkezvén, odaszólt a majmok seregének:

– A mennyek követe vagyok az ég rendeléséből. Hozom felséges parancsát, meghívja nagy királyotokat a felső világba. Szaladjatok, tudassátok vele tüstént!

Szaladtak a majmok, adták egymásnak a hírt a barlang mélyébe, mondván:

– Nagy király! Ott áll odakünn egy vénember, a hátán nagy ménkű levéllel! Azt mondja, hogy a menny küldötte, mennyi követ, hozza a felséges parancsot, meghívtak téged!

Megörült ám a majomkirály erre a hírre, mondta is nekik:

– Már épp azon gondolkoztam mostanában, hogy felmennék egy kicsit az égbe, s lám, már itt is van a követ a meghívással! Vezessétek be azonnal! – kiáltott a majmoknak, azzal rendbe szedte ruházatát, süvegét, s ment ki a magas vendég elébe.

Belépett a Hajnalcsillag a barlangba, megállott egyenesen s szólt:

– A nyugati égbolt Esthajnalcsillagja vagyok, a Jåde Császár levelét hozom, amellyel meghív téged a mennyekbe, halhatatlanok rendjébe emelve.

– Hálásan köszönöm, tiszteletreméltó öreg csillag, hogy leereszkedtél hozzám – vigyorgott Szun Vu-kung boldogan. – Hé, gyermekeim! – kiáltott oda a majmoknak. – Terítsetek lakomához!

– A mennyi császár parancsával vagyok – szabadkozott az Esthajnalcsillag –, nem maradhatok, tüstént vigyelek kell téged magammal! Lesz még mód a mulatásra, ha majd elfoglaltad dicső helyedet.

– Nohát, hogy tündöklő jószágod fejében így, semmi nélkül engedjelek el! – sopánkodott a majomkirály udvariasan, de aztán hívatta a négy vén majomgenerálist, s meghagyta nekik:

– Oktassátok csak gonddal, képezzétek fiacskáimat! Én most felmegyek az égbe, kitudom az utat, aztán felviszlek benneteket is, s ott lakozunk majd együtt, mindnyájan!

Vette a parancsot a négy vezérlő generális tisztelettel, a majomkirály pedig az Esthajnalcsillaggal felhőre kerekedett, szálltak fel, fel az ürbe, az esthajnalpíron túlra. Mert így lett ám:

*Felkerült a magas égbe, méltóságra emelkedett,
Halhatatlanok rendjében foglal ezután majd helyet.*

A negyedik fejezet, amelyben

*égi rangra emelkedett, de szíve nem elégedett,
majd egyenlő lett az éggel, de nem nyugszik meg békével*

Felhőre kerekedett a vén Esthajnalcsillag s a szépséges majomkirály, amint kiléptek a barlangból, s szálltak felfelé. Igen ám, de Szun Vu-kung felhőbukfencező művészete nem volt ám valami közönséges! Egykettőre maga mögött hagyta az öreg csillagot, s elsőnek ért oda az ég déli kapujához. Már nagyban ment is volna befelé a kapun, amikor ott termett a mennyei kapuőrsg, csupa szálas, jól megtermett mennyei vitéz, lándzsával, karddal, alabárdal, s elállták az útját, nem engedték beljebb.

– Hazug fickó ez a vén Esthajnalcsillag! – bosszankodott Szun Vu-kung ennek láttán. – Ha már egyszer meghittak, mit állják utamat ezzel a nagy hűhóval, lándzsával, karddal?

Ahogy így morgolódott, füstölgött magában, megérkezett nagy sietve az Esthajnalcsillag is. A majomkirály menten nekitámadt nagy mérgesen:

– Hej, te vénség, mit ámitottál engem? Azt mondtad, a Jåde Császár meghívott ide engem a mennyekbe, hát akkor mit állják el ezek itt nekem az utat, s nem engednek be? – Csillapuljon haragod, nagy király – mosolygott a vén csillag. – Te még sose jártál erre, nem ismerik a neved se, sose láttak, hát hogy engednének be a kapuőrök? Várj csak, ha majd tisztelkedtél az Ég Tiszteltje előtt, s besoroltak a halhatatlanok rendjébe, beiktattak hivatalodba, akkor aztán járhatsz majd ki vagy be tetszésed szerint, meglátod, nem állja utad senki.

– Hát még ha így is van – vonta meg a vállát durcásan a majomkirály –, én már akkor se megyek be –, de az Esthajnalcsillag nyakon ragadta, el nem eresztette: – De most már velem jössz! – mondta szigorúan, azzal odamentek a kapuhoz, s az öreg csillag elkiáltotta magát: – Hej, mennyek kapujának mennyei kapitánya! Tisztek, katonák! Nyissatok kaput! Ez itten egy halhatatlan az alsó világból, a Jåde Császár parancsával jövünk, felséges meghívásával

Ki is nyitotta a kaput az őrség, utat engedett. Elhitte most már a majomkirály az Esthajnalcsillag szavát; lépegettek befelé ketten, nézelődött Szun Vu-kung mindenfelé. Mert hiszen

*Most volt az, hogy belépett a felső világba,
Megérkezett a felséges mennyek csarnokába.
Szórta fényét piros szivárvány sok-sok aranysugára,
Tündökölt az isteni lég biborködének ezer ága.
S lám, a menny déli kapuja, azúrkékben tűnik homloka,
Mintha üvegből lenne, villogva szikrázik, drágaköcsoda.
Kétoldalt sorban menny tíz marsallja állta a vártát,
Őrizték kapuja hídját, támasztották oszlopa fáját,
Aranycsengőkkel csilingelve jakfarkas zászlókkal vigyázták.
S körös-körül aranypáncélos istenek,
Korbácsot tartva, alabárdjuk az égnek mered,
Villogó kardú, félelmes sereg.
Ezt látta legelőbb: no jó, meglehet,
De hogy beljebb jutott, szíve megremegett:
Bent a palotát tartották hatalmas oszlopok,
Rajtuk aranypikkelyes, nappal ragyogó, veres bajszú sárkány kanyarog,
Az utakon erre-arra, hidak szép íve emelkedett,
Főnixek tarka tolla, cinóber feje kerengett a hidak felett.
Fénylő hajnalpír játszott a légben lobogva,
Azúr köd – már-már a Göncölt is elhomályosította volna.
S ott állt a mennyek földjén harminchárom mennyei palota,
A Felhőket Bocsjátó Palota, Vaisramana Palota, az Őt Fényesség Palota, a Fényes Nap Palota, paloták végtelen sora ...*

*S a paloták tetejiben sok csudás aranyállat pihen.
S volt ott hetvenkét drága csarnok: a Hajnali Kihallgatás Csarnoka, az Űrbe Emelkedés Csarnoka, a Kincses Sugarak Csarnoka, Mennyei Királyok Csarnoka, Égi Hivatalnokok Csarnoka...*

*S a csarnokok oszlopához mindenütt jáde egyszarvú állt oda.
Az Örökélet Csillaga teraszán pompáztak az ezer meg ezer éve el nem hervadó virágok,
A nagy elixír kemencéje tövével tíz- meg tízezer éve zöld csodafű híme látszott.
S ahogy megérkeztek a fogadócsarnok elébe,
A ruhák fátyolselymén ott villogott a csillagok fénye,
Hibiszkuszvirág fővegek, jáde, drágakő, rengeteg,
Ékköves hajtűk, gyöngyös lábbelik,
Bíbor szalagok, min hivatalnokok aranypecsétjük viselik.
Mekondultak aranyharangok,
S szellemhivatalnokok raja a bíbor lépcsőkhöz rontott.
Felhangzott a mennyei dobok szava,
S indult tisztelgésre a Jåde Császár elébe udvara.*

Már megérkeztek a Bűvös Hajnalpir Drága Csarnokába,
 Aranyból volt ajtója szöge, jáde az ajtó s a zárja,
 Csodásfőnixek táncoltak bíborába.
 Innét útjuk elkanyarodott, egy csodás folyosóra futott,
 Csillogott, csilingelt ott minden, már ott tolongtak a halhatatlanok.
 Fejük felett fent, egyre feljebb sárkány szállt, főnix suhogott.
 A magasban, szinte a végtelenben, bíbor fény tűzelt, lobogott,
 Bűvös varázstők* szórt csodafényt, ragyogtak felhőkárpitok.
 Lent meg, előttük, égi ágyasok lengettek legyezőket,
 Jáde tündérleányok keszkenőket.
 Dühös, marcona képpel álltak sort a mennyei tábornokok,
 Fenséges, szigorú méltósággal a miniszterek, hivatalnokok.
 Középuitt pedig, sokszínű drága üvegtálcán
 Az elixír sok-sok labdacs csillogott mint a szivárvány.
 S apátvázába tűzve fény rezdült korallfa bogas ágán.
 Volt ott a menny palotájában mindenféle csuda drágaság,
 Csupa olyan, mit emberi szem a halandó világon sose lát.
 Aranyajtók, ezüstcsengettyűk, bíborfalak mindenütt szerte,
 Drágakő virág, csodás fű mámorító illatát lehelte.
 És ime, a jádenyúl a Jáde Császár előtt elvonul,
 Az aranyvarjú hódolattal lábai elé borul.
 Elhozta hát a majomkirályt fel a mennyekbe jó sora,
 Nem hatol ide fel a föld sok szennye, pora már soha.

Bevezette az Esthajnalcsillag a majomkirályt a Bűvös Esthajnalpir Drága Csarnokához. Meg se várták, hogy szólítsák őket, hanem mentek egyenesen a császár elébe. Leborult ott az öreg csillag, hódolt uralkodója előtt, Szun Vu-kung meg csak félreállt peckesen, minden ceremónia nélkül, s fülelt igencsak, mit mond az Esthajnalcsillag. Az pedig szólott ekképpen:

- Parancsod szerint, felséges úr, a halhatatlan démon megérkezett.
- Melyik a halhatatlan démon? – kérdezte a Jáde Császár, lebocsátva trónja függönyét.
- Én volnék az, a vén Szun! – kiáltotta Szun Vu-kung, meghajtva magát egy kicsinyt.

Elváltak színükben a halhatatlan mandarinok, s megdöbbenően kiáltották:

– Nézzétek ezt a vadmajmot! Még csak le se borul, hanem csak úgy odaveti foghegyről: “Én volnék az, a vén Szun!” Halálá reá! Halált érdemel!

A Jáde Császár azonban kimondta a szentenciát:

– Eme Szun Vu-kung, alsó világbeli halhatatlan bűbájós, nem régóta öltött emberi testet, nem ismerheti az udvari szertartásokat, ezért egyelőre elnézzük neki bűnét! – Köszönd meg a kegyet! – kiáltották dühösen a hivatalnokok; Szun Vu-kung ekkor végre előlépett, meghajolt mélyen, s üdvözlést kiáltott.

Magához intette ekkor a Jáde Császár a hivatalokkal foglalatostkodó hivatalnokokat, hol tudnának valami hivatalt adni Szun Vu-kungnak. S ekkor előlépett közülük a Hadicsillag, és szólott ekképpen

– Nincs üres hivatal a mennyekben egyik palotában, egyetlen csarnokban, de semmi más helyen sem, csak éppen a császári istállóknál hiányzik valaki.

– No, hát akkor – nyugodott meg a Jáde Császár – kinevezzük istállómesternek.

Karban mondtak köszönetet a hivatalnokok a császári kegyért, Szun Vu-kung pedig megint csak meghajolt, s üdvözlést kiáltott. A Jáde Császár pedig odarendelte a Jupiter csillagot, menne vele az istállókhöz, hogy átvegye hivatalát. Ment Szun Vu-kung nagy boldogan a Jupiter csillaggal, hogy átvegye a hivatalt. Mikor aztán ez is megesett, otthagya őt a csillag, ment haza a palotába vissza, Szun Vu-kung pedig egybehívta embereit, helyetteseit, írnokait, lovászait, az istállók egész népét, hogy amint illik, számba vegyen mindent. Volt ott mennyei paripa ezer éppen.*

A Tarka Őszvér, Csodaló, Zöldfülű, Deres Fakó, Sárkánynőszte, Bíbor Fecske, Szárnyas Mén, Harmat Megeste, Hún Csödör, Ezüst Kanca, Tízezer Mérföldet Futó, Repülő Sárga Csikó, Pusztai Tarpán, Tollát Forगतó, Veres Nyúl, Fénnel Suhanó, Cikázó Sugár, Ügető Hóka, Kődökön Szálló, Győzelmes Róka, Széllel Vágtázó, Földet Elhagyó, Szárnyal Csapkodó, Égbe Futó, Vigan Lebegő, Vörös Mennykő, Rézkupa és úszó Felhő, Tarka Kincs, Tigrissávos,

* *Varázstők* – lopótök, a taoista alkimisták edénye.

* *Volt ott mennyei paripa ezer éppen* – a loak neveu közt számos régi híres kínai paripa szerepel, Csou Mu király (i.e. 1001? – 946?) lovai, Kuan Jü híres hadvezér (megh. i.sz. 219) és későbbi hadisten lova, stb.

Port Elrűgő. Pikkelyes Táltos; négy égtáj felől, messzi Ferganából, válogatott, remek paripák a javából. S ezek a pompás mének mind széllal nyerítnek, villámsebeselek, csudás szépek, ködöt tapodnak, felhőbe hágnak, csodaerejük világon áthat.

Megszemlélte a majomkirály az írásokat mind nagy gondosan, nem hibázott egy se a lovak közül. Keze alatt aztán a szolgálattévők rendelkeztek a takarmányról, a lovászok csutakolták, vakarták a lovakat, szecsát aprítottak, vizet hordtak, abrakot kavartak, sürgött-forgott a sok nép, nem volt az istállómasternek se éjjele, se nappala, hízott, fényesedett alatta a paripák hada. Nappal csak sürgött-forgott, éjjel csak buzgólkodott; ha a lovak elaludtak volna, az abrakot már elébük tolták, ha megjöttek a jártatásból, már várta őket a jászol. De örültek is a lovak, ha meglátták! Fülük hegyezték, lábukat hányták, magukat fényes kövérre hízták. Észre se vette, s már egy hónap fele elmúlt felette. S egy reggelen, hogy egy kis nyugságot leltek, szolgálattévői lakomára terítették: egyért, hogy meglegyen az ismeretség, másért, hogy most már illendően megköszöntsék.

Javában ittak, mulattak, s a majomkirály letette egyszer csak poharát:

- Micsoda hivatal ez az istállómasteri? – kérdezte embereit.
- Hát hivatal az, hivatal – bólogattak a többiek.
- De melyik rangosztálybeli hivatal? – érdeklődött a majomkirály tovább.
- Nincs az rangosztályban – felelték neki.
- Biztosan a legnagyobb, azért nincsen – villant fel Szun Vu-kung tekintete.
- Hát nem épp a legnagyobb – kerülgették a szót emberei –, úgy mondják azt, hogy be se soroltatott.
- Hát az meg mit tesz, hogy be se soroltatott? – álmélkodott Szun Vu-kung.

– Hát azt, hogy a végére soroltatott – bökték ki a legények. – Ez a legalja hivatal, ezzel csak lovat őrizhetsz. Olyan ez, hogy ha ide kineveztek, hát csak buzgólkodj, serénykedj, igyekezz, mert ha híznak a lovak, azért még egy-egy jó szót ejtenek. De ha aztán egy kicsikét is meggirhesednének, akkor rajtad a felelősség! Ha meg netán kár esik, akkor oda a rang, s még jön a büntetés!

Forró tűz öntötte el a majomkirály szívét ennek hallatára; fogát csikorgatva dühösen kiáltotta:

– Hát így bánnak itt a vén Szunnal? Pedig engem a Virág-gyümölcs Hegyen királynak címeztek, ősapának hittak,* miért van az, hogy velem itt álnokul csak lovakat tartatnak? Miért esett rám ez a legalja hivatal, e silány szolgálat, istállómasterség? Nem is csinálom tovább, megyek én innen! – azzal hatalmas ordítással felrűgta az asztalt, kirántotta füléből bűvös vasfütykösét, meglengette, megnövesztette, s pörgetve, forgatva kirozott az istállók közül, vágatott a menny déli kapujához. Ismerte őt már a kapu őrsége, tudták, hogy hivatalbéli, nem is mertek útjába állni, hagyták, hogy menjen kifelé. Ő meg azon nyomban felhőre kerekedett s száguldott, ment lefelé a Virág-gyümölcs Hegyre. Ott javában gyakorlatoztatta népét a négy vezérlő generális meg a helybeli démonkirályok.

– Megjöttem, fiacskáim! – kiáltotta harsányan a majomkirály.

Leborult a majomsereg, verte fejét a földhöz, bekísérte királyát a barlangba, úgy kérte aztán, foglalná el újra királyi székét. Akkor bort hoztak, hogy üdvözöljék az érkezőt, hogy leöblítse az út porát.

– Üdvözlünk, nagy király! – köszöntötték hódolattal. – Bizonyára elérted célodat, s dicsőséggel tértél meg közénk, annyi év után!

– Valami fél hónapot éltem csak odafent – csodálkozott Szun Vu-kung –, mit beszéltek itt évekről?

– Nagy király – mondták a majmok –, fent a mennyekben nem érezni az idő múlását! Ami az égben egy nap, az itt a földön egy év! De mondd, nagy király – kezdtek kíváncsiskodni –, milyen hivatalba jutottál?

– Meg se merem mondani! – rázta fejét a majomkirály. – Megöl a szégyen itt helyben! Az a Jåde Császár nem tud mit kezdeni a valamirevaló emberekkel! Alighogy meglátott, menten istállómasternek tett, a rangosztályok aljára soroltatott, hogy a gebéit hizlaljam neki! Én először nem is tudtam, elég jól elmulatgattam magamat a császári istállóknál, de aztán a minap, ahogy megkérdeztem hivatali társaimat, akkor tudtam csak meg, milyen kis hitványka hivatal ez! Erre aztán megdühödtem, felrűgtam az asztalt, otthagytam a hivatalt és visszajöttem.

– Jól tetted! Jól tetted! – kiáltozták a majmok lelkesen. – Nálunk te e boldog föld királya vagy, ó, nagy király, minden tisztelet, dicsőség és öröm a tiéd, minek is mennél oda hozzájuk lovat vakarni?

– Fiacskáim! – kiáltotta az egyik majomgenerális. – Hozzatok még bort sebtiben, hadd oszlassuk el a nagy király búbánatát!

Javában ittak, vigadoztak, amikor hírnök jött sietve:

– Nagy király! – jelentette. – A két egyszarvú démonkirály van itt felséged látogatására.

* Ősapának hittak – a dinasztiaalapító szokásos címe.

– Kéretem őket – mondta Szun Vu-kung fenségesen. Megigazgatta ruháját a két démonkirály, ahogy belépett a barlangba, s leborulva hódolt a majomkirály előtt.

– Mi végre jöttetek? – kérdezte a majomkirály.

– Rég hallottuk, nagy király – mondták a démonkirályok –, hogy gyűjtöd magad köré a kiváló férfiakat, de nem volt mivel tisztelnünk előtted. Megtudván, hogy a minapában, hivatalt nyervén a mennyekben, dicsőségesen hazatértél, hódolattal felajánlanánk néked, ó, nagy király, e sárga kaftánt, hogy megörvendeztessünk vele. Ha nem vetnéd meg silányságunkat s embereid közé fogadnál bennünket, kutyád, lovad leszünk.

Megörült ám igen a majomkirály ennek; tüstént fel is öltötte magára a sárga kaftánt, népe meg ujjongva sorakozott fel előtte, hogy hódoljon neki, udvari szertartás szerint, ő meg azon nyomban kinevezte a két démonkirályt seregei elővédjének parancsnokává. A démonkirályok hálásan megköszönték a kitüntetést, de aztán nagy hódolattal csak megkérdezték:

– Milyen hivatalt nyertél az égben, nagy király, annyi idő után?

– Fitymálja a Jåde Császár a bölcs férfiakat – legyintett Szun Vu-kung –, csak holmi istállómasternek tett meg!

– Nagy király! – mondták a démonkirályok megütközve. – Isteni hatalmaddal miért is vakarnál te lovat? Nem lenne-e illőbb hozzád a rang: “Éggel Egyenlő Nagy Szent”?

– Jól mondjátok! Igen jól mondjátok! – kiáltott fel a majomkirály, türtöztetni se bírva örömét, és máris szólította a négy majomgenerálist:

– Tüstént állítotok nekem egy nagy zászlót a barlang elébe! Az legyen felírva rá nagy betűkkel, hogy Éggel Egyenlő Nagy Szent, s azt egy nagy póznára akasszátok! Mától kezdve pedig úgy szólítottok, hogy Éggel Egyenlő Nagy Szent, többet ne halljam azt, hogy nagy király! És tudassátok ezt nyomban az összes démonfejedelmekkel is!

De ezt már nem beszélem el tovább, hanem arról beszélek, hogy kihallgatást tartott a Jåde Császár, s im, Csang Mennyei Mester bevezette a császár elé a mennyei istállók hivatalnokait, szolgálattevőit a bíborlépcsők aljára; ott leborultak valamennyien, s szóltak ekképpen:

– Élj tízezer évig, ó, ég ura! Az újonnan kinevezett istállómaster, Szun Vu-kung, mivelhogy kevesellette tiszttségét, tegnap eltávozván a mennyei palotából hazatért. De megjelent máris a déli kapu őrsége is, s jelentették arca borulva:

– Az istállómaster, nem tudni, mi okból, a kapun kifelé menvén eltávozott.

A Jåde Császár ezek hallatára rögtön kiadta parancsát:

– Meghagyatik eme hivatalnokoknak itt előttem, hogy térjenek vissza hivatalukba; mi pedig elküldjük mennyei seregünk e szörnnyeteg megfogására.

Előlépett a hivatalnokok sorából Li Csing, a Toronyhordozó Mennyei Herceg, s No-csa, a harmadik fia,* s kérték:

– Élj tízezer évig, ó, felség! Alattvalóid legalábbvalói, bár minden tehetségnek híjával vannak, kéri parancsod ezen varázsló démon megfékezésére.

Megörült ennek a Jåde Császár. Kinevezte nyomban Toronyhordozót démonigázó főmarsallnak, No-csát pedig végtelen kiválóságú, tengerbölcsességű nagy istennek, s meghagyta nekik, induljanak tüstént seregeikkel az alsó világba.

Leborult a földre Toronyhordozó és No-csa, úgy köszönték a császár kegyét. Azután siettek palotájukba, összeszedték seregeiket, élükre állítván a vezéreket. Óriásisten lett az elővéd parancsnoka, Halbél tábormok* vonult nyomába, Jaksa generális lett a sereghajtó. Egy szempillantás, s már vonultak is kifelé az ég keleti kapuján, mentek egyenest a Virág-gyümölcs Hegyhez. Odaérkezvén, kiválasztottak egy sima, meleg helyet, ott tábort ütöttek, Toronyhordozó pedig kiadta a parancsot Óriásistennek, menjen s hívja csatára az ellenséget. Vette a parancsot Óriásisten, meghúzta páncélja zsinórjait, megpörgette feje felett szikrát szóró csatabárdját, ment a Vízfüggöny Barlang felé. Ott pedig nyüzsgött már a sok démon, a farkasok, tigrisek, párducok fajtája egymás hegyén-hátán, forgatták lándzsáikat, villogtatták kardjukat, haditáncot jártak, harsányan kiáltoztak. Odakiáltott nekik az Óriásisten:

– Hé, ti bitang barmok! Szaladjatok csak, tudassátok nyomban az istállómasterrel, hogy itt vagyok én, mennybéli tábormok, a Jåde Császár parancsával, hogy elfogjam őt! Mondjátok meg neki, hogy bújjon elő ízibe, s hódoljon meg nekem tüstént, mert ha nem, hát mindjárt megnyomorítalak valamennyiőtöket!

Szaladtak, rohantak a démonok, adták egymásnak a hírt:

* *Li Csing, a Pagodahordozó Mennyei Herceg, s No-csa* – eredetileg buddhista istenség, Vadzsrapáni vagy Vaisrávana. A kínai népvallásban egy i.sz. VII.századi hadvezérral azonosították; harmadik fia, No-csa már csecsemőkorában rettegett vitéz volt, s rendszerint kisgyermek alakban jelent meg. Legendájukat lásd alább a 83. fejezetben.

* *Halbél tábormok* – Halbél egy híres régi kard neve.

– Baj van! Nagy baj van!

– Mi a baj? – kérdezte a majomkirály.

– Kinn áll a kapu előtt egy mennyei generális – lihegték a démonok –, a mennyei császár hivatalnokának mondja magát, s azt hajtogatja: a Jáde Császár parancsát hozta, hogy elfogjon téged, bújj elé hamar, s add meg magad neki, mert ha nem, hát elpusztít bennünket!

– Hozzátok a fegyvereimet! – bődült el a majomkirály. Azzal fejébe nyomta a bíborarany sisakot, magára rántotta az aranypáncélt, lábára húzta a felhőlépő cipellőt, kezébe ragadta a kézrejáró aranygombos fütőköst, s népe élén kiment a kapun. Ott csatarendbe állította őket. Meglátta az Óriásisten: derék egy vitéz volt ám a majomkirály!

*Testén az aranypáncél villogott méltóságosan,
Fején az aranysisak csillogott hatalmasan.
Kezében emelte bűvös fütőkösét,
Felhőlépő cipője hirdette hírét-nevét.
Csillagként fénylett két rettentő szeme,
A vállát verte két lelógó füle.
Ott állott nagy merészen, csudákat mívelni készen,
Csengett a hangja, mint harang, mint zengő kő a légben.
A csúcsos szájú, kimeredt fogú istállómaster,
Ki éggel egyenlő nagy szentté válni se restell.*

– Te fattyú majom! – dörgött az óriásisten kegyetlen hangja. – Megismersz-e engem?

– Miféle isten vagy, te loboncos? – vágott vissza sebesen a majomkirály. – Nem látalak én még téged semerre; monddsa csak a neved gyorsan!

– Majd adok én neked, te csibész majom! – szitkozódott az Óriásisten. – Még hogy nem ismersz! Én vagyok a magasságos Toronyhordozó isteni herceg seregének elővédje, Óriásisten generális! Hozom a Jáde Császár parancsát a te meghódolásra, elfogatásra! Szedd csak le magadról mindjárt azt a hacukát, s térj meg az ég kegyelmére, nehogy elpusztítsuk ezt a sok barmot itt a hegyen, mert ha csak egy fél szóval is nemet mondasz, rögtön szecskává aprítalak!

Nagy harag kelt a majomkirály szívében ennek hallatára.

– Ne járasd azt a nagy szád, te fattyú loboncos isten! – kiáltott vissza. – Kevesebbet főrojon az a hosszú nyelved! Agyonüthetnék egy csapással, de akkor nem volna, aki hírt vinne rólad! Meghagyom hát az életed, siess vissza a mennyekbe, s mondd meg a Jáde Császárnak: nem tud ő mit kezdeni a kiváló férfiakkal! Engem is végtelenhatártalan ügyességeimmel mi végre tett meg lovakat vakarónak? Nézd csak ott azt a nagy zászlót! Ha megkapom azt a rangot, ami rá van írva, bizony hogy egyet se mozdulok innét sereggemmel, s béke lesz égen-földön; de ha nem hajlotok szavamra, akkor felmegyünk a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába, s bizony nem fog tudni őfelsége nyugodtan megmaradni a trónján! Odanézett az Óriásisten, s ott állt valóban egy hosszú pózna, azon lobogott a zászló, rajta a felírás: “Éggel Egyenlő Nagy Szent”.

– Ez a fattyú majom! – nevette el magát gúnyosan az Óriásisten. – Mértéket se ismersz, emberséget se tudsz, hogy magadat Éggel Egyenlő Nagy Szentnek mered titulálni! No, kóstold csak meg a csatabárdom! – azzal nekihezakodott, s odavágott vele, egyenest a majomkirály fejének. Az meg cseppet se sietve, főlemelte szembe vele aranygombos fütőkösét:

*Kézrejárónak hiják a fütőköst,
Szikraszórónak a csatabárdot,
Dúl a harc mindjárt kettejük közt,
De hogy ki győz, még ki nem találod.
A fütőkös és a csatabárd
Egymásnak rontja rohamát.
Egyikben bűverő rejtezik,
Másik nagy hanggal kérkedik;
Elindul rettentő varázsa,
Felhőt fú, ködöt párázik szája,
A másiknak sebesen jár keze,
Föld forog, homok száll vele.
Bűvös hatalmú a menny vezére,
De a majom sem senkiféle.
Forog a fütőkös, mint sárkány játszik a vízben,
Lendül a bárd, fönix, ha virág közt libben.*

*Az Óriásisten neve rettegett az ég alatt,
De fogytán már ereje, látni, hogy alulmarad.
A nagy szent könnyedén malmoz szörnyű vasfűtykösével,
Már lecsap ellenére, hogy fejét loccsantsa széjjel.*

Nem bírt megállni az Óriásisten ellenfelével szemben; nagy sietve emelte csatabárdját a majomkirály rettentő csapása elébe. Hangos recsenéssel tört kettőbe a fegyver nyele, s a megvert isten eszeveszetten menekült, mentette életét.

– Te bűzös kelevény! Te gennyhólyag! – harsogott utána a majomkirály nevetése. – Csak azért hagyom meg életed, hogy hírt adhass rólam, de sebesen!

Az Óriásisten, ahogy visszaért a táborba s meglátta Toronyhordozó herceget, térdre rogyott előtte, s még lihegve a futástól jelentette:

– Hatalmas bűvereje van ennek az istállómasternek! Nem álltam vele a harcot, megverve kellett visszatérjek. Kérem büntetésemet!

– Elvetted, fickó, seregem harci kedvét! – gerjedt nagy haragra Toronyhordozó herceg. – Vigyétek innét, üssétek le a fejét! – de odaszökött atyja elébe No-csa királyfi, leborult elébe, úgy könyörgött:

– Csillapuljon haragod, fenséges atyám! Kegyelmezz bűnéért Óriásistennek! Várj csak, majd én megyek hadba ellene, majd elválík, ki különb!

Engedett a kérélsnek a mennyei herceg, csak hátravítette a bűnöst, hogy őrizet alatt várja meg, mit végez majd felőle. No-csa királyfi pedig felöltve páncélját kiment a táborból, és száguldott egyenest a Vízfüggöny Barlang felé. Szun Vu-kung már éppen vonta volna vissza seregét a nagy győzelem után, amikor látta ám, hogy igencsak igyekszik No-csa királyfi öfeléje. Derék egy királyfi volt ám!

Kisbaba-csimbókja alig fedte feje tetejét,
Lecsüngő haja még a válláig se ért.
De isteni ereje nagy, sok-sok csudára képes,
Külseje kellemetes, szép és gyönyörűséges.
Mennyei egyszarvú sarj ő valóságosan,
Tarka főnix-halhatatlan, ki esthajnalpirban suhan.
Sárkány fajzata, lényében halandóktól különböző,
Csodás mivoltában nem egyezik a föld porával ő.
Hat szellemfegyver fenyeget kezében,
Száguld a légben, alakot ölthet százféleképpen.
Tett is a Jåde Császár most róla rendeletet,
Nyert végtelen-kiválóságú rangot,
tenger-bölcsességű nevezetet.*

Szun Vu-kung a jövevény elébe sietett, hogy fogadja méltóképpen, s megkérdezte:

– Ki fia vagy, kisöcsém? Mit lábatlankodsz itt erre mifelénk?

– Te fattyú majomvarásló! – kiáltotta No-csa királyfi haragosan. – Nem ismered meg? No-csa vagyok én, Toronyhordozó mennyei herceg harmadik fia. A Jåde Császár küldött kemény parancssal, hogy megfogjalak.

– Kis királyfi – nevetett a majomkirály –, tejfogacskaidat még el se hullattad, csecsemőpihéid még fel se száradtak, hogy mersz hát ilyen nagy hanggal lenni? Nem teszek én kárt benned, ne félj, meg se ütlek! Csak nézd meg ott azt a zászlót, mi van azon írva, s jelentsd a Jåde Császárnak: ha megadja nekem ezt a rangot, egyet se mozdulok, menten hűségére térek. De ha nem követné szívem vágyát, akkor bizony betörök ám a Bűvös Hajnalpir Drága Csarnokába!

“Micsoda isteni hatalma lehet ennek a majomvaráslónak – hült el No-csa, amint a zászló feliratát olvasta –, hogy ezt a nevet meri viselni! No de nem félek én!” – biztatta meg magát, s odakiáltott a majomkirálynak:

– Kóstold csak meg a kardomat!

– Megállok én itt, meg se mozdulok – nyugtatta Szun Vu-kung békés gúnnyal. – Vágj csak ide tetszésed szerint! Megbosszankodott erre No-csa királyfi, elkiáltotta magát:

– Változz! – s egyszeriben három feje, hat karja nőtt, rémséges szörnyeteggé változott; hat kezében rázva hat

* *Kisbaba-csimbókja* – No-csa rendszerint kisgyermek alakjában jelent meg; kisgyermeknek haját ma is szokás (rontás, démon ellen) csimbókba kötni.

szellemfegyverét, a démonnyakazó pallost, a démonöklelő lándzsát, a varázslófogó hurkot, a varázslósújtó bunkót, a hímes labdát, a tűzkeréket – ezeket forgatva, lóbálva, suhogtatva rontott rá ellenfelére.

– Tud ám valamit az öcskös! – állapította meg Szun Vu-kung megdöbbenve. – No de én se ceremóniázok többet – kiáltott oda a támadónak –, ide nézz csak, mit tud az én művészetem!

S a derék nagy szent elkiáltotta magát:

– Változz! – s ő is háromfejű, hatkarú szörnyé változott. Előrántotta aranygombos bűvös fütykösét, meglengette, s ím, az is három darabba vált: hat kezében megsokszorozódott fütyköseit pörgetve, ment merészen a támadó elébe. Rengette a földet, rázta a hegyeket gyilkos harcuk ereje. Mert derék egy harc volt ám!

*A hatkarú No-csa királyfi,
S az ég nemzette, szépséges kőmajom-király
Méltó ellenfelek egymással kiállni,
Itt mindenikük méltó párjára talál.
Amaz az égből küldetett a földre,
Emennek azonban szíve csalfa, a csillagokkal is kikötne.
Rettentő a démonnyakazó pallos villogása,
Az öklelő lándzsát sok ördög, démon riadva bánja.
Leng, mint óriáskígyó, a légben a varázslófogó hurok,
A varázslósújtó bunkó, akár farkasfej vigyorog.
Villámokat szór a tűzkerék, ijesztő szépséges csoda,
A hímes labda az ellent bénítva szálldos ide-oda.
De a nagy szent is csak forgatja kézrejáró három fütykösét,
Védekezik, majd újra támad, kifogyhatatlan csele még.
Se vége, se hossza dúl a küzdelem,
A királyfi harci kedve bösz, meg nem pihen.
Egyre bűvöl, varázsol csodás hat fegyverével,
Ezerszer, tízezerszer – úgy küzd ellenfelével.
De nem retten a majomkirály, harsány kacaja messze száll,
A csodás fütykös száll, repül, magától új s új cselt csinál.
Ha ezer alakot ölt az egyik, a másik ölt tízezeret,
A légben szertekavarogva táncoló sárkányok küzdenek.
Harci zajuktól a démonkirályok sietve odvaikba bűnnek,
A hegyen szerte a sok démon lesuny, bűvik, feje lekushad.
Az isten vad haragja a felhőket remegteti,
De az aranygombos fütykös süítve csak a leget szeli.
Az egyik oldalon mennyei harcosok kiáltanak, fél, retteg minden ember,
De a másikon a majomkirály mivel csodákat, eltöltve őket félelemmel.
Bösz harci dühvel csatáznak, mindkettő egyenlő erős,
Ki tudja, melyiké lesz a gyalázat, s melyik lesz, aki győz.*

Kimutatta már bűvös erejét, isteni hatalmát No-csa is, Szun Vu-kung is, összecaptak már vagy harmincszor. A királyfi hat fegyvere ezernyi, tízezernyi cselt vetett, forgott, sújtott, döfött, de Szun Vu-kung aranygombos fütyköse is ezerszer, tízezerszer. Hulltak a csapások a levegőégben, akár vihar űzte esőcseppek, akár a hullócsillag, de csak nem dőlt el a harc. Ám a majomkirály keze fürgébb volt, szeme élesebb: a gomolygó harc kellős közepén kirántotta egyszer csak egy szál szőrét, s rákiáltott: – Változz át! – s ím, a szőrszál hasonmásává változva, fütykóst pörgetve kezében, megrohanta No-csát, valódi teste pedig, ravaszul félreszökve a királyfi háta mögé került, s lesújtott fütyköisével annak bal karjára. No-csa, a harc közben meghallva a fütykös süvítését, sebesen félreugrott, de már elérte karját a rettentő csapás: sajgó fájdalmában megfutamodott, megfélemedkezve a harcról visszaváltozott régi alakjába, s megverten kullogott vissza a táborba.

Toronyhordozó herceg látta már előre fia vereségét, és sietett is volna segítségére egész hadával, de már ott is állt előtte a királyfi, és szólott remegve félelmében:

– Királyi atyám! Hatalmas az istállómester tudománya! Fiad minden művészetével sem tudott győzni felette, megvert, megsebesített!

Elváltzott színében Toronyhordozó, csüggedten rebegette:

– Hogy nyerjünk hát győzelmet ezen a fickón, mikor ekkora hatalma van?

– Barlangja kapujában – folytatta a királyfi – ott egy zászlón a neve, hogy Éggel Egyenlő Nagy Szent. Maga szájával kérkedett, hogy adományozná neki a Jáde Császár eme rangot, akkor nyugovása lesz; de ha ez nem lenne meg, akkor bizony felmegy ő még a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába is, ezt ígérte!

– Hát ha így áll a dolog – töprengett Toronyhordozó –, ne akaszkodjunk akkor többet össze vele, hanem gyerünk vissza a felvilágba, tolmácsoljuk kérelmét. Még akkor se lesz késő újra támadni nagyobb sereggel, körülzárni és elfogni ezt a fickót.

Lám, a majomkirály győzelmet nyervén vonult haza, s a hegybeli démonfejedelmek meg hat esküdt testvére mind elébe járultak, hogy vele örvendezzenek a győzelmen. Véget nem érő vigasság, lakoma kezdődött a barlang boldog földjén. Lakoma közben egyszer csak odafordult a majomkirály esküdt hat testvéréhez:

– Ha már öcséteket Éggel Egyenlő Nagy Szentnek titulálják, ti is nagy szentnek címezhetnétek magatokat!

– Igazság van abban, amit mondasz, bölcs öcsém! – bődült fel egyszerre a bikadémon–fejedelem. – Én ezentúl Eget Egyengető Nagy Szentnek szólítottam magam!

– Én meg Tengerforgató Nagy Szentnek! – kurjantotta a sárkánydémon-fejedelem.

– Én Egetkavaró Nagy Szentnek! – rikkantotta a griffmadárdémon-fejedelem.

– Engem Hegyetmozgató Nagy Szentnek szólítsanak – versengett a többivel az oroszlándémon-fejedelem.

– Engem Széllelszálló Nagy Szentnek! – visított közbe a majomdémon-fejedelem.

– Engem meg Istenűző Nagy Szentnek! – zárta be a sort a leopárd démon-fejedelem. Ekkor aztán, hogy a hét nagy szent ilyen szépen elnevezte magamagát, nagyot vigadtak egész nap, aztán szétszéledtek.

Közben pedig Toronyhordozó herceg No-csa királyfival hazavezette a sereget a mennyek országába, s megérkezvén mentek egyenest a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába. Ott pedig leborultak a Jåde Császár előtt, s eléadták kérésüket:

– Felsőged szolgálai vevén isteni parancsodat, elindultunk seregünkkel az alsó világba, hogy meghódoltassuk a gonosz varázsló Szun Vu-kungot; váratlan módra azonban isteni ereje hatalmasnak mutatkozván, rajta győzelmet nem vehettünk, esdünk felsőgedhez, adna még sereget a gonosz kiirtására.

– Ekkora ereje volna ennek a varázsló majomnak, hogy még több had kell ellene? – hitetlenkedett a Jåde Császár. Előlépett újból No-csa királyfi, leborult a császár előtt:

– Bocsásd meg, felség, szolgád halálos vétkét! – esengett. – Ez a majomdémon bűvös füttykösével elébb leverte Óriásistent, és megsebesítette szolgád karját is. A barlangja kapujánál ott áll egy nagy zászló, azzal az írással, hogy Éggel Egyenlő Nagy Szent. Azt mondta, hogy ha elnyeri ezt a hivatalt, visszavonja seregét és hűségére tér, de ha nem ez lenne a hivatala, akkor még feljön seregével ide a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába is!

– Hogy mer ez a varázsló majom ekkora vakmerőségre vetemedni?! – kiáltotta a Jåde Császár elhűlve, elképedve. – Azonnal induljon valamennyi vezérünk, rögvést fogjátok el, irtsátok ki!

De alighogy kimondta ezt, elősietett a hivatalnokok sorából az Esthajnalcsillag, leborult előtte, s így esdekelt:

– Ez a majomdémon csak nagy szavakat ereget, de nem tudja, mit csinál. Igaz, ha még több haddal is mérkőznénk meg vele, soha meg nem hódoltathatnánk, le nem igazhatnánk, csak seregünket háborítanánk vele. Jobb lenne, ha felséged, kiárasztván kegyelmét, békére szólítaná őt kegyes jóindulattal, megtévén őt az Éggel Egyenlő Nagy Szentnek. Ezzel úgylis csak üres címet adnánk neki, se hatalmat, se javadalmat.

– Hogy véled azt, hogy se hatalmat, se javadalmat? – kérdezte kíváncsian a Jåde Császár.

– Hát úgy – felelte az öreg csillag –, hogy az lenne a rangja, hogy Éggel Egyenlő Nagy Szent, de dolgot nem adnánk neki, ennél fogva fizetést se, csak éljen úgy ég s föld között; gonosz indulata lecsendesedne tőle, nem támadna fel többet vakmerősége, békében lenne ég és föld, nyugalomban a vizek, tengerek.

– Kegyelmed javaslata szerint cselekszünk – bölintott a Jåde Császár kegyelmesen, s ki is adta mindjárt parancsát azzal, hogy vinné el ismét az Esthajnalcsillag le a földre.

Elindult az Esthajnalcsillag kifelé a menny kapuján, ment egyenesen a Virág-gyümölcs Hegyre. Ott a Vizfüggöny Barlangnál megállt, s körülnézett. Bizony megváltozott a vidék azóta, hogy itt járt; nagy hatalmaskodva, félelmet gerjesztően, gyilkos harci kedvvel jártak-keltek a mindenféle rendű-rangú démonok. Kardot markolt az egyik, lándzsát a másik, dárdát forgatva, füttyköst pörgetve ugrándoztak, ordítóztak. Ahogy meglátták az Esthajnalcsillagot, rögtön neki is rontottak volna, de az öreg csillag rájuk kiáltott:

– Gyere csak ide vezér! – szólította meg főemberüket. – Jelentsd azonnal jöttömet a Nagy Szentnek! A Jåde Császár küldött, mennyei követ vagyok, parancsát hozom meghívására!

Jelentették a démonok rohanvást:

– Kint áll egy vénember, mennyei követnek mondja magát, meg hogy parancsot hozott meghívásodra.

– Épp jókor jött! De jókor jött! – örvendett meg Szun Vu-kung. – Gondolom, a múltkori Esthajnalcsillag lehet. Akkor is ő hívott meg a mennybe; igaz ugyan, hogy méltatlan volt a hivatal, de legalább megjártam az eget, megismertem arrafelé a járását. Biztosan most is valami jó hírrel jött!

Ki is adta a rendeletet a főembereinek, lobogtassák meg a zászlókat, verjék meg a dobokat, verjenek sorakozót az előkelő vendég fogadására. Ő maga meg serege élén, aranysisakjában, páncéljában, felhőjáró cipőjében sietett ki a barlang elé, mély meghajlással üdvözölte a vendéget, s fennszóval kiáltotta:

– Lépj beljebb, öreg csillag, és bocsásd meg vétkeket, hogy késlekedtem üdvözlésedben!

Hozzásietett az öreg csillag is, belépett vele a barlangba, ott aztán megállt előtte, s megszólalt:

– Kihirdetem néked, Nagy Szent, hogy minekutána elébb kicsinyellvén hivatalodat, otthagytad a mennyei istállót, hivatalbéli társaid jelentették ezt a Jåde Császárnak. A Jåde Császár pedig erre azt felelte: “Aki csak hivatalt nyer, mind alacsonyról jut magas tisztelethez, hogy kevesellheti?” S akkor Pagodahordozó mennyei herceg Nocsával együtt leszálltak ide az alsó világba megharcolni veled. Nem ismervén, Nagy Szent, isteni hatalmat, vereséget szenvedvén, megfutottak, s visszatérvén az égbe, jelentették: “A Nagy Szent zászlót állított, felírva rája, hogy Éggel Egyenlő Nagy Szent.” A vezérek még folytatni akarták a dolgot, de csekélységem volt az, ki dacolván azzal, hogy vétkebe esem, meghallgatásra bírtam a Jåde Császárt, hogy ne indítsa meg seregeit, de hívjon meg téged, nagy király, a halhatatlanok seregébe. Elfogadta ezt a Jåde Császár, s így aztán eljöttem, hogy meghívjalak.

– Igen köszönöm neked – mosolygott a majomkirály –, hogy a minap is fáradtál, most megint jó voltál hozzám. Csak azt nem tudom – tette hozzá hirtelen feltámadt gyanakvással –, van-e az égben olyan rang, hogy Éggel Egyenlő Nagy Szent?

– Ezt a rangot én a Jåde Császárral jóváhagyattam – felelte az Esthajnalcsillag méltósággal –, akkor merészeltem csak a paranccsal útnak indulni hozzád. Ha nem úgy lesz, csak én leszek az, aki megbűnhődöm érte.

Igen megörült Szun Vu-kung, s marasztotta volna megint kedves vendéget egy kis italra, lakomára, de az csak nem akart maradni. Így hát elindultak ketten, szépen felhőre kerekedtek, s máris ott voltak az ég déli kapujánál. A kapu őrsége, vezéreivel az élén, felsorakozva, hajlongva köszöntötte őket. Belépve aztán a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába, leborult ott az Esthajnalcsillag a Jåde Császár előtt s jelentette:

– Alattvalód átadta felséged parancsát, Szun Vu-kung istállóester megérkezett.

– Jer közelebb, Szun Vu-kung – hangzott fel a Jåde Császár szava. – Ezennel kinevezünk téged Éggel Egyenlő Nagy Szentnek, a hivatalnokok legmagasabb rangosztályába, de most aztán hagyj fel botor viselkedéssel!

A majomkirály csak úgy álltában köszöntve a császárt, mondott köszönetet magas kegyéért. A Jåde Császár pedig rögtön meghagyta a kézművesek két mandarinjának, építsenek a csodabarackok kertje mellett jobb felől palotát, az Éggel Egyenlő Nagy Szent Hivatalát, a palotában pedig építsenek két hivatalt, a Békés Nyugalom Hivatalát s a Megbékélt Isten Hivatalát. A hivatalokba halhatatlan hivatalnokokat rendelt kíséretnek, támogatásul. Azután megparancsolta a Göncölszekér urának, vezesse Szun Vu-kungot hivatalába, az új mandarinnak pedig adományozott két flaska császári bort, tíz szál aranyvirágot, békességre, vágyai nyugtatására intette, hogy ne míveljen többé holmi botorságot.

Azt aztán már nem is érdemes elbeszélmem, hogy a majomkirály milyen magabiztosan vette át kinevezését, s hogyan mentek át a Göncölszekér- sillaggal az új hivatalba, ahol is a két flaska bort kíséretükkel rögtön megitták; hogy az Esthajnalcsillag is végre megtérhetett palotájába megnyugodva és megelégedve, aminek szerfelett örült, s hogy nagy volt a boldogság a mennyekben mindenütt. Mert így van ez:

*Neve odakerült végre az öröklét listájára,
Nem illeti többé már a lét és nemlét körforgása.*

Az ötödik fejezet, amelyben

*fel forgatja a csodabarackok kertjét a Nagy Szent, elixírt oroz,
s a menny istenei elindulnak mind, hogy e fogják a gonoszt*

Az Éggel Egyenlő Nagy Szent nem is igen tudta, hogy s mint következnek a rangosztályok, nem kapott se hatalmat, se javadalmat, elég volt az neki, hogy díszes ranghoz jutott. Ott volt a palotájában a két hivatal, benne a hivatalnokok reggeltől estig szolgálatára voltak, úgyhogy egyéb dolga se volt, mint hogy nappal egyék, éjjel aludjék, máskülönben a maga ura volt. Unalmában, sok ráérő idejében végigkóborolta a mennyek országát, s mindenfelé

barátkozgatott. Meglátogatta a Három Tisztaságot,* illemtudóan öregnek szólítva őket; felkereste a négy császárt,* nagy tisztelettel megadva nekik a felséges címzést; a kilenc csillagzattal, az öt égtáj generálisával, a huszonnyolc csillagképpel, a négy mennyei herceggel, a tizenkét állatövi csillaggal, az öt világtáj öt vénjével, a csillagokkal, az Égi Folyó népével mind puszpajtás, jó barát lett. Egyik nap keletnek kóborolt el, másik nap nyugaton mászkált, járt, mint a felhők, hol erre, hol arra.

Egyik nap aztán a hajnali fogadáson odalépett a Jáde Császár elé Hszü Hszing-jang halhatatlan, s földhöz verve homlokát, előadta:

– Ím, eme Éggel Egyenlő Nagy Szent, dolga nem lévén, csak henyél, csak kószál, összeismerkedett már mind a csillagokkal, pertu barátja már neki az apraja, a nagyja. Félek, még kellemetlenséget támaszt tiszta mulatságból; jobb volna valami dolgot adni néki, nehogy majd baj legyen.

Megszívlelte a Jáde Császár ezt a bölcsességet, hívatta is rögtön a majomkirályt. Jött is Szun Vu-kung nagy örvendezve.

– Mivel akarod kitüntetni az öreg Szunt, felség? – kérdezte nagy önbizalommal.

– Látván, hogy ráérsz s nincsen semmi dolgod – mondta a Jáde Császár –, dolgot adunk neked. Te felügyelsz majd a csodabarackkerte, éjjel is, nappal is csak ez legyen gondod!

Köszönte a kitüntetést a Nagy Szent szörnyen hálálkodva, aztán nem várt egy minutát se, ment a csodabarackok kertjébe szemlét tartani. A kert kapujában a földistenke* állta útját:

– Hova, hova, Nagy Szent? – kérdezte meg tőle.

– Ide nevezett ki épp a Jáde Császár – szólt büszkén a Nagy Szent –, én ügyelek fel a csodabarackkerte, eljöttem hát rögtön, hogy meg is szemléljem.

Nagy sietve tisztelgett a földistenke, s hívta menten a kapásokat, vízfordókat, kertészeket, sepregetőket. Jöttek szép sorjában, rendre leborultak a Nagy Szent lábához, s vezették aztán be a csodabarackkertbe. S lám, mit látott őkegyelme:

*Üde szépség, ifjú pompa,
Állnak a fák szépen sorba.
Üde szépség, ifjú pompa, virággal telve a fák,
Állnak a fák szépen sorba, gyümölcscsel hajlik az ág.
Gyümölcscsel hajlik az ág, selymes gömbjei függenek,
Virággal telve a fák, dús szirmok viaszként fénylenek.
Rendre nyílnak, rendre érnek, érésük eltart ezer évet,
Se tél, se nyár nem száll felettük, tízezer esztendőt élnek.
Amelyek már beértek,
Részeg piros arccal szépek,
Az érőfélben levő,
Még szárán zöldellő.
A lombok sűrű zöld ködén
Piros gyümölcsöt villant a fény.
A fák alatt csodás füvek sosem sápadón zöldellenek.
Szerte lugasok, csendes enyhelyek,
A légben szivárvány hálója remeg.
Egy sem közönséges, földi fa,
Ültette őket a Jáspis-tónál a Királyi Anya.**

A Nagy Szent nézte, szemlélte a szép kertet jó ideig, aztán megkérdezte a földistenkét:

– Hány fa áll itt?

– Hármezer-hatszáz – felelte készségesen a földistenke. – Az elülső sorbeli ezerkettőszáznak kicsi a virága,

* *Három Tisztaság* – a taoitmus három főistene.

* *Négy Császár* – a régi kínai hit szerint az égtájak őrei.

* *Földistenke* – minden megművelt földterületnek külön istene volt. A legrégebbi időkben az ország földistenének igen fontos szerepe volt, a regény korában azonban a földistenek jelentéktelenné váltak, hatalmuk csak területük határáig terjedt.

* *Ültette őket a Jáspis-tónál a Királyi anya* – a Nyugati királyi Anya (Hszi vang mu) a legrégebbi legendákban a járványok, természetcsapások istennője volt, nyugaton, a mesés, égisz érő Kunlun-hegy tetején lakott a Jáspis-tónál. Későbbi legendákban kapcsolatba hozták a halhatatlanságot adó csodabarackokkal.

apró a gyümölcse, egyszer érik minden háromezer évben. Aki eszik belőle, beteljesedik rajta a halhatatlanság, kemény és könnyű lesz a teste. A középütt álló ezerkettőszáznak teljes a virága, édes a magva, hatezer év alatt érik. Aki eszik belőle, hajnalpírral száll, a légben lebeg, sose halhat meg. A leghátsó sorbeli ezerkettőszáznak bíboreres virága, sárga a gyümölcse, kilencezer évbe tart, amíg beérik. Aki abból eszik, egyéltű lesz az éggel s a földdel, a nappal s a holddal.

Igen megörült a Nagy Szent ezek hallatára. Megszemlélte sorra a fákat, az épületeket, aztán megtért hivatalába. Ettől kezdve minden negyedik-ötödik napon eljárógatott szemmel tartani a kertet, de nem barátkozgatott, nem járt másfelé.

Egyik nap aztán látta, hogy az öregebb fák ágán már érőfélben vannak a barackok, feltámadt hát benne a vágyakozás, hogy egyék a frisséből. De hogy tegye meg, mikor a földistenke, a kertészek meg a hivatalnokai mindig a sarkában voltak? Nagy hirtelen kieszelt egy csalafinta tervet:

– Eredjetek csak ki innét – szólt kíséretéhez –, várakozzatok odakünt. Hagyjatok itt a lugasban pihenni egy kicsit.

Kivonult a kíséret a kertből engedelmesen, a majomkirály meg tüstént lehányt magáról főveget, ruhát, s fel a legnagyobb fára! Ott aztán telezabálta magát zamatos, érett csodabarackkal, alig maradt rajta mutatóba. Mikor aztán jóllakott, leugrott a fáról, magára kapkodta ruháját, megtűzte fővegét kalaptűjével, s beszólítva kíséretét, visszatért velük palotájába. Ettől kezdve aztán minden alkalommal dézsmálta a barackokat.

Történt azonban egy reggelen, hogy a Királyi Anya lakomát akart rendezni. Nagy készülődést csapott csodás palotájában, mert a Jáspis-tónál meg akarta ünnepelni a csodabarack érés ünnepét. Elé is szólította a veres ruhás tündérleányt, a kék ruhás tündérleányt, a fehér ruhás tündérleányt, a fekete ruhás tündérleányt, a bíbor ruhás tündérleányt, a sárga ruhás tündérleányt, a zöld ruhás tündérleányt, hogy vegyék fejükre szép kosaraikat, menjenek megszedni a csodabarackot az ünnepre. El is indult a hét tündérleány, csak hogy a kerthez érve látták ám, hogy a csodabarackkert földistenkéje és a kertészei az, Éggel Egyenlő Nagy Szent hivatalnokaival ott támasztják a kaput a bejáratnál.

– A Királyi Anya nagyasszony parancsára jöttünk – léptek eléjük a tündérleányok –, hogy barackot szedjünk az ünnepi lakomára.

– Megálljatok csak, tündérek! – állt elébük a földistenke. – Nem úgy van ám már, mint hajdanában! A Jáde Császár kinevezte az Éggel Egyenlő Nagy Szentet a kert felvigyázójának. Jelentenünk kell neki a dolgot, csak akkor nyithatjuk meg nektek a kaput.

– De hát hol a Nagy Szent? – kérdezték a tündérleányok.

– Bent van a kertben – intett a földistenke –, elpilledt kissé, ott alszik az egyik lugasban.

– No, ha így van – türelmetlenkedtek a tündérleányok –, akkor keresd elő nekünk, nem késlekedhetünk!

Bement hát velük a földistenke a kertbe. Mentek a virágos lugashoz, de nem találták a majomkirályt sehol, csak a ruhája hevert ott, nyoma se volt, hova tűnhetett. Szétnéztek aztán mindenfelé, de sehol se lették. Persze, mert a Nagy Szent, ahogy kimulatta magát s jól befalt a barackból, kéthüvelyknyi kis törpévé változtatta magát, s ott szunnyadozott édesdeden a legnagyobb fa tetejében, egy levél árnyékában.

– Parancsra jöttünk – tanácstalankodott a hét tündérleány –, de a Nagy Szentet nem leljük sehol, hogy térjünk haza üres kézzel?

– Hát ha már parancsra jöttetek – avatkozott közbe a Nagy Szent egyik hivatalnoka –, nem késlekedhettek. A mi Nagy Szentünk hozzászólt a kódorgáshoz, biztosan kiment a kertből valamelyik pajtásához. Szedjétek csak meg a barackot, majd mi híradással leszünk neki. Mindenki megnyugodott erre a szóra, a tündérleányok bementek a kertbe, s elkezdtek szedni a barackot. Szedtek az első sorról két kosárral, aztán a középsőről hárommal. De mikor a harmadik sorhoz értek, hogy azt is megszedjék, látták ám, hogy ott bizony igen ritkásan van csak gyümölcs, itt-ott árválkodik csak néhány zöldeske, merthogy az éretteket mind elpusztította már a majomkirály. Nézegettek a tündérleányok erre, arra, végre a déli ágon megpillantottak egy pirosuló barackot. A kék ruhás tündérleány menten lehajtotta az ágot, a veres ruhás tündérleány leszakította a gyümölcsöt, azzal szépen visszaengedték az ágot. Igen ám, de a Nagy Szent épp ezen az ágon szunnyadt pöttömnyi alakjában, s felijedt a nagy hintálásra. Menten visszaváltozott igazi alakjára, s megbosszankodva, hogy álmában megzavarták, kirántotta füléből aranygombos bűvös fitykösét, majd rákiáltott a tündérleányokra:

– Kik vagytok ti, micsoda szörnyetegek, hogy orcátlanul lopni merészeltek az én barackosomból?

Nagy ijedtében térdre esett a hét tündérleány, úgy rebegték félelmükben

– Csillapuljon haragod, ó, Nagy Szent! Nem vagyunk mi semmiféle szörnyetegek, hanem a Királyi Anya nagyasszony küldte hét tündérleány. Barackot szedünk a lakomára, a barackérés ünnepére. Ahogy ideértünk, találkoztunk a földistenkével meg a többi istennel, de téged nem találtunk, Nagy Szent, sehol. Félvén, hogy késlekedni találunk a Királyi Anya parancsában, nem győztünk kivárni téged, elkezdtük szedni a gyümölcsöt. Esedezünk, bocsásd meg bűnünket!

– Keljetek fel, ti tündérleányok – szólt a Nagy Szent, örömmel vált arccal. – Mondjátok csak: kit hív meg a Királyi Anya erre a lakomára?

– Eddig, a régi szokás szerint – felelték a tündérleányok –, hivatalos volt a nyugati ég Buddhája, a bodhiszattvák,* a szent szerzetesek, az arhatok,* a déli égsarok Kuan-jinje,* kelet Felső Kegeességű Szent Császára,* a Tíz Föld s a Három Sziget* halhatatlan vénei, az északi égsark Sötét Nagyura,* a közép Sárgaszarvú Nagy Halhatatlanja, azazhogy az öt égtáj öt vénje. Aztán a Göncölszeker ura, a felső nyolc barlangból a Három Tisztaságos, a Négy Császár, az Őskezdet égi halhatatlanjainak népe, a középső nyolc barlangból a Jåde Császár, a Kilenc Ég, a tengerek, a szent hegyek istenei és halhatatlanjai, az alsó nyolc barlangból az alvilág istenei, a földi világot ügyelő halhatatlanok – egyszóval minden palota, minden csarnok kicsi vagy nagy istenkéje mind elmegy a lakomára, a barackérés ünnepére.

– Lehet, hogy meghínnak engem is? – kérdezte a Nagy Szent mosolyogva.

– Erről sose hallottunk – rázták fejüket a tündérleányok.

– Hát pedig én vagyok az Éggel Egyenlő Nagy Szent – méltatlankodott a majomkirály –, miért ne lehetne engem is meghívni?

– Mi csak úgy mondtuk el, ahogy eddig volt – szabadkoztak a tündérleányok –, azt nem tudni, most hogy lesz.

– Igazatok is van – bólintott kegyesen a Nagy Szent –, nem is neheztelek rátok. Maradjatok csak itt, amíg elmelegyek s megtudakolom, kipuhatok, meghívják-e a vén Szunt vagy sem.

Azzal a Nagy Szent varázsigt mormolt, bűvölést mívelt, s rákiáltott a hét tündérleányra:

– Maradjatok! Maradjatok! Maradjatok! – merthogy ez volt a helybeszegzés bűvölése. A hét tündérleánynak az ijedségtől csak felakadt a szeme, földbe gyökerezett a lába, ott maradtak a fák alatt állva. A Nagy Szent pedig hirtelen csodafelhőre kerekedett, s kihussanva a kertből, elszárgult a Jáspis-tó felé, a Királyi Anya palotájához. De egyszer csak látja ám, hogy

*A légben fényes köd lebeg, sugarától az ég remeg,
A mennyet borítva szakadatlan úsznak szép tarka fellegek.
Fehér darvak éneke száll a kilenc mocsár felett,
Bíbor orchideák fénye von be ezernyi levelet.
Közöttük egy tisztos halhatatlan megjelen,
Égi formája, gazdag pompája, nincs hozzá hasonló senki sem.
Szivárványon táncol, a villogó Égi Folyón lebeg,
Derekán visel halhatatlanságot jelentő szent jelet.
Visel Meztlábos Nagy Arhat halhatatlan* nevet,
S most épp a csodabarackok érsének lakomájára siet.*

Ahogy a Meztlábos Nagy Halhatatlan szembe érkezett Szun Vu-kunggal, a majomkirály tisztelettel meghajtotta fejét, de máris kész volt a tervvel, hogyan ámitja el a halhatatlant, s hogyan jut be ő maga az áhított lakomára.

– Hová tartasz, tiszteletreméltó vén halhatatlan? – szólította meg teljes tisztelettel.

– Sietek a csodabarackok ünnepére, lakomára a Királyi Anya meghívására – felelte gyanútlanul a halhatatlan.

– Te nem is tudod, tiszteletreméltó öreg – pergett a majomkirály nyelve –, hogy a Jåde Császár, mivelhogy oly sebesen járok felhőbükfenceimmel, elküldött engem, hogy értesítem mindenfelé a tiszteletreméltó vendégsereget, siessenek elébb az Áradó Fény Csarnokába ünnepi szertartásra, aztán lesz csak a lakoma.

Tisztaságos, becsületes ember volt a nagy halhatatlan, elhitte menten ezt a hamisságot.

– Mindig is a Jáspis-tónál került sor az ünnepi hálaadásra, hogyhogy most elébb az Áradó Fény Csarnokába

* *Bódhiszattvák* – a buddhizmus Nagy Kocsi ágának tanítása szerint azok a tökéletesség fokára jutott szentek, akik a lények iránti könyörületből nem léptek be a nirvánába, hanem a létben maradtak, hogy másokat az üdvösséghez segítsenek.

* *Arhatok* – a buddhizmus Kis Kocsi ágának tanításában a tökéletességet elért szentek, vagy Buddha legkiválóbb tanítványai.

* *Kuan-jin* – szanszkrit nevén Avalokitesvara, buddhista istenség; Kínában női alakban tisztelik, a könyörületesség istennője.

* *Kelet... Császára* – a legrégebb kínai istenségek egyike.

* *A Tíz Föld és a Három Sziget* – e távoli vidékeken éltek taoista legendák szerint a halhatatlanok.

* *Az északi égsark Sötét Nagyura* – a legrégebb kínai istenségek egyike.

* *Meztlábos Nagy Arhat halhatatlan* – az elnevezésben itt is keveredik a buddhizmus (arhat) és taoizmus (halhatatlan).

menjünk, s aztán gyűljünk egybe csak a Jáspis-tónál? – jegyezte meg álmélkodva, de azért csak megfordult csudafelhőjével, s ment az Áradó Fény Csarnoka felé. A majomkirály is felhőre kerekedett, varázsigt mormolt, megrázta magát, s testében elváltozott ugyanolyan formára, mint a Meztlábás Nagy Halhatatlan. Azzal sietett tovább a Jáspis-tóhoz. Nem sok idő múltán ott is volt már a csodálatos palotánál: leszállt a felhőről, s sietett befelé könnyed léptekkel. S lám, mit látott:

*Drága kincses illatok kerengtek,
Csillogó pára lepelt be minden helyet.
A Drágakő-teraszt díszítették csodás füzérek,
Bűvös köd burkolt minden helyiséget.
Főnixek szárnya szabta suhanva a levegőget,
A vizen aranyvirágú, jádetövű lótusz lebegett.
A parton nyolc drágakő-bíbor-szívárvány-halom között
Függtek kilenc sorban főnix-cinóber-hajnalpír-függönyök.
Mögöttük színpompás, arannyal írott asztalok,
Rajtuk ezernyi tarka jádetál ragyogott.
Az asztalokon sárkány mája, főnix veleje,
Orángután ajka, ajakosmedve tenyere.
Csodás fogások százféle ízvel, kellemesek,
Ritka gyümölcsök üdítő zamattal színes-hímesek.*

Fel volt már terítve minden szépen rendben, csak éppen vendég nem volt ott még egy sem. Nézte a Nagy Szent, nézte a sok gyönyörűséget, nem bírt betelni vele, amikor egyszer csak bor illata csapta meg az orrát. Körülszimatolt, hát a jobb oldali falnál, a hosszú folyosó végén, nagyban serénykedtek a pincemester halhatatlanok. Hordták a vizet a vízhúzó, élesztették a tüzet a tűzrakók, mosták a kádakat, csebreket, hogy majd mindjárt jádelevet, drágakőnedűt fejtenek. Illatozott már a drágalátos ital, a majomkirály nem állhatta meg, összefutott szájában a nyál, úgy megszomjazott – de hát mitévő legyen a sok ember között? Kapta magát, bűvölésbe kezdett: kitepte pár szál szőrét, bekapta a szájába, összerágta, kiköpte, s varázsigt mormolva rákiáltott: – Változz át! – s íme, a sok szőrszál mind álomhozó bogárrá változott. Rászálltak a borfejtésben buzgólkodók arcára, s azoknak egyszerre csak elszibbadt a kezük, lekonyult a fejük, a szemük becsukódott, kiejtették szerszámaikat kezükből, s mély álomba merültek. A majomkirálynak se kellett több: nagy hirtelen odaszaladt a felterített asztalokhoz, amit tudott, felmarkolt a drágalátos étkekből, ritka nyalánkságokból, utána meg rohant a folyosó végébe, taszigálta a csebreket, borogatta a flaskákat, egy szó, mint száz, csúnyán leszopta magát.

– Nem jól van ez! Nem jól van ez! – tért aztán magához egy kicsit, nagy nehezen feltápáskodva, magát tapogatva. – Ha majd megjönnek a vendégek, bizony hogy megharagszanak rám! Meg aztán meg is fognak: mire lesz az jó? Jobb lesz mihamar hazamenni a palotába, s aludni ott egyet.

El is indult a Nagy Szent támolyogva, imbolyogva, a bor gőzétől támogatva. Kavargó fejével azonban elvétette az utat, s egyszer csak nem a saját palotája, hanem a Tusita Palota* előtt találta magát. Megdöbbenésében egy csapásra kijózanodott:

– De hiszen ez túl van a harmincharmadik égen is! – kiáltott fel meghökkenve. – Ez a Bánatoktól Szabadító Menny Felséges Vénjének lakhelye! Hogy keveredhettem ide? No de nem baj! – nyugtatgatta magamagát. – Amúgy is szerettem volna mindig tisztelkedni az öregúr előtt, csak nem volt rá érkezésem. Most legalább élek azzal, hogy erre járok, belátogatok hozzá!

Azzal nagy hirtelen rendbe rángatta a ruháját, s belépett a palotába. Odabent azonban nemhogy a Felséges Vént* nem találta, de még nyoma sem látszott senki istenfianak; hiszen a Felséges Vén a Lámpásgyújtó Buddhával* együtt a háromemeletes toronyban, a veres dombon, a cinóber teraszon épp a Tant fejtegette, s növendékei, generálisai, hivatalnokai, egész udvari népe ott ültek lábánál, s hallgatták tanítását áhítatos figyelemmel.

Járta sorra a Nagy Szent a termeket, szobákat, de csak nem jött elő fogadására senki. Egyszer csak látja ám, hogy a tűzhelyen lobog a tűz, s melllette ott sorakozik öt bűvös lopótök, a lopótökök pedig telve a már elkészített elixírral, a halhatatlanság labdacsaival.

* *Tusita Palota* – a buddhista mitológiában az a menny, ahol a bodhiszattvák buddhává válásuk előtt újjászületnek.

A regényben (és a népvallásban) a taoista főistenség, a Felséges Vén lakhelye.

* *Felséges Vén* – Lao-ce (i.e. IV. század?) kínai taoista filozófus; a taoista vallásosság istenné tette.

* *Lámpásgyújtó Buddha* – Dipamkara Buddha, Sakjamuni Buddha huszonnegyedik elődje.

– De hiszen ez a halhatatlanok legnagyobb kincse! – kurjantott örömeiben a Nagy Szent, amint megtapasztalta, mit talált. – Amióta a Tant követem és megszabadultam tudásommal a belső-külső formák nyűgétől, egyre csak azon igyekeztem, hogy magam is összekotyvasztok valami ilyet, csak éppen sose volt rá érkezésem. No de most, hogy a sors utamba hozta, s hogy az öregúr sincs idehaza, nosza, hadd kóstoljuk csak meg egy kicsit ezt a csemegét! – s fogta, a lopótökök tartalmát mind kidöntve, vidáman ropogatni kezdte foga közt az ételelixír labdacseit, akár a pergelt babot. Egykettőre el is pusztította mindet.

Ahogy azonban eltelt az elixírral, már ki is józanodott teljesen.

– Nem lesz ez jó! Nem lesz ez jó! – nyögte keservesen, magára ocsúdva. – Nagyobb bajt kevertem az egész mennyországnál is! Ha a Jåde Császár megtudja, vége az életemnek! Szaladjunk innen, fussunk, meneküljünk! Jobb már nekem csak az alsó világban királykodni! – azzal kapta magát, rohant ki a palotából, de nem ám a palotájába, hanem egyenesen az ég nyugati kapuja felé, ott varázslatával láthatatlanná változva kiszökött a kapun, felhőre kerekedett, sietett vissza a Virág-gyümölcs Hegyre. Ahogy hazaért, látta, hogy lobognak ám a zászlók, villognak a fegyverek – mert hát a négy majomgenerális meg a hetvenkét démonfejedelem egyre csak gyakorlatoztatta a népet a haditudományokban.

– Megjöttem, fiacskáim! – kiáltott oda nekik a majomkirály már messziről.

Eldobta fegyverét a sereg, térdre borult:

– Ej, be gondatlan vagy, Nagy Szent! – panaszták bánatos hangon. – Mióta itt hagyta minket, s felénk se nézett!

– Nem is volt az olyan régen! – mentegetőzött a majomkirály. Ment is már befelé, a barlang legmélyére. A négy majomgenerális nagy sietve feltakarította az utat, rendbe szedette a lakhelyet, aztán leborultak előtte, úgy üdvözölték.

– Nagy Szent! – szóltak, amint a ceremónia véget ért. – Micsoda hivatalt nyertél fent az égben, hogy oda voltál száztíz évet?

– Én úgy emlékezem – nevetett a Nagy Szent –, alig fél esztendeje, hogy elmentem, mit beszéltek ti itt száztíz évről?

– De hiszen a mennyben egy nap az itt egy esztendő! – emlékeztette az egyik majomgenerális.

– Hát – kezdte a majomkirály –, igen megkedvelt a Jåde Császár, valósággal megtett Éggel Egyenlő Nagy Szentnek, palotát emeltetett nekem két hivattal, szolgálattévőkkel. Aztán, hogy semmi dolgom nem volt, rám bízta, hogy ügyeljek a csodabarackok kertjére. A minap pedig, merthogy a Királyi Anya nagyasszony lakomát rendezett a barackérés megünneplésére, engem meg nem hívott, én meg se vártam, hogy hívjon, hanem elmentem hozzá a Jáspis-tóhoz, s az isteni falatokból, a mennyei borból lopva jól belakmároztam. Onnét aztán hogy eljöttem, valahogy elcsámorogtam a Felső Vén palotájához, ott megint csak az ételelixírből öt lopótökkel elcsentem, megettem. No de akkor aztán félni kezdtem, hogy még megbüntet érte a Jåde Császár, hát inkább hazajöttem.

Nagy álmélkodással, nagy örömmel hallgatta a majomnép a történeteket. Menten nagy lakomát csaptak királyuk érkezésének tiszteletére; meg is töltöttek egy kőcsészét színig kókuszborral, s megkínálták vele. Belekóstolt a Nagy Szent, de menten el is húzta a száját:

– Nem jó ez inni! – jegyezte meg fitymálva.

– Persze, te Nagy Szent, a mennyek palotájában a halhatatlanok borát itad – jegyezte meg két vezére –, mennyei pecsenyét ettél, azért nem ízlik neked a kókuszbor! Pedig hát azt tartják, hogy a legjobb íz csak a hazai víz!

– Ti pedig nekem – vágott vissza a majomkirály –, rokonok, nem rokonok, de csak a földitek vagyok! A minap, mikor a Jáspis-tónál jártam, ott egy hosszú folyosó végében töméntelen sok flaska meg cseber állt, telis-tele jádeborral, drágakőnedűvel, olyat ti még nem ittatok! Várjatok csak kicsit, mindjárt visszamegyek, lopok onnét még néhány flaskával. Ha csak egy fél csészényit is isztok belőle, egytől egyig örökéletűek lesztek, sose haltok meg!

Viháncolt örömeiben a majomsereg, a Nagy Szent pedig kisietett a barlangból, s felhőbukfenceivel egyhamar ott volt megint a Jáspis-tónál. Persze elrejtette magát láthatatlanságba. A pincemesterek, vízfordók, tűzrakók ott hortyogtak még egy rakáson. A majomkirály hamar jobbról-balról a hóna alá csapott két nagy flaskót, egyet-egyet még a kezébe markolt, aztán fordult is vissza felhőre kerekedve, ott is volt már megint a barlangban.

Azt már el sem beszélem, hogy örvendeztek a majmok az istenek borának, s mekkora vigasságot csaptak – hanem a hét tündérleány a csodabarackok kertjében felocsúdott már a Nagy Szent által rájuk bocsájtott bűvöletből. Siettek haza kosaraikkal a Királyi Anyához, s jelentették neki:

– Az Éggel Egyenlő Nagy Szent varázslattal lenyűgözött minket, azért késtünk meg ennyire.

– Mennyi barackot hoztatok? – firtatta a Királyi Anya.

– Csak két kosárral a legkisebbjéből, hárommal a középsőjéből – mondották a tündérleányok. – Leghátul, a

legnagyobb barackoknak jó fele nincs is meg már, gondoljuk, a Nagy Szent lophatta el. Mert úgy volt, hogy éppen kerestük, amikor előjött, minket szörnyen fenyegetett, aztán megkérdezte, ki hivatalos a lakomára. Mi elbeszéltük, hogy s mint volt ez eddig, akkor lebűvölt minket ott állító helyünkben, ő maga meg ki tudja hová lett. Most ocsúdtunk csak fel, hogy hazatérhettünk.

Sietett is rögtön a Jåde Császárhoz a Királyi Anya ezek hallatára, hogy bepanaszolja a dolgot. De szavát még be sem fejezhette, már megjelentek a pincemesterek is, s jelentették:

– Nem tudni, miféle lény, de megháborította a barackérés ünnepének lakomáját! Elcsenvén a jádebort, a drágakőnedűt, a százféle ízű drágalátos étkeket mind ellopta. De jött is már a négy mennyei mester is, s jelentették:

– Jön a Felső Vén!

Kisietett a Jåde Császár s a Királyi Anya a tereméből a felséges Buddha fogadására. Mikor aztán tisztelegtek egymás előtt, így szólt a Felső Vén:

– Vénségemben ott a palotámban megfőztem a kilencszer görgetett aranypirulákat, várván, hogy felséged megrendezi majd az elixírünnepet, de váratlanul ellopták az egészet. Azért jöttem, hogy ezt felséged tudomására hozzam.

Megrettent a Jåde Császár ennek hallatára. Kisvártatva jöttek az Éggel Egyenlő Nagy Szent Hivatalának hivatalnokai is, leborultak a császár előtt s jelentették:

– Szun, a Nagy Szent, nem tartózkodik hivatalában, a tegnapi nap kimenvén, a mai napig vissza nem tért, nem tudni, hová lett.

Most már beteljesedett a gyanú a Jåde Császár szívében. Jött a Meztlábás Nagy Halhatatlan is, jelentette leborulva:

– Alattvalód a Királyi Anya rendeletére elindult tegnap az ünnepségre, de véletlenül találkozott az Éggel Egyenlő Nagy Szenttel, ki is, mint mondotta, felséged parancsából alattvalódat elébb az Áradó Fény Csarnokába invitálta, mondván, hogy az ünnepség csak azután leszen. Szolgád az ő szava szerint cselekedvén nem látta azonban az Áradó Fény Csarnokánál felséged sárkányfogátát, így hát idesiettem parancsod várva.

– Ez a gazfickó – kiáltott fel megdöbbenve a Jåde Császár – elámitott téged az én nevemmel, bölcs miniszterem! Elrendeljük azonnal a nyomozó hivatalnoknak, kutassa ki ennek a gazfickónak a nyomát!

Engedelmeskedett a parancsnak a nyomozó hivatalnok, elindult a palotából, keresett-kutatott, megvizsgált apróra mindent, s már jött is vissza jelenteni:

– A mennyek felháborgatója nem volt más, mint az Éggel Egyenlő Nagy Szent – s elmondta rendre, mi mindent mívelt.

Nagy haragra gerjedt a jáde Császár. Hívatta azonnal a négy mennyei herceget Pagodahordozó herceggel és No-csával együtt, a huszonnyolc csillagképet, a kilenc csillagzatot, a tizenkét állatövi csillagot, az öt égtáj óreit, dél és észak isteneit, az öt szent hegy s a négy folyó istenét, százezernyi mennyei sereget tizennyolc ég hálójával, föld hurokjával, hogy vonuljanak tüstént az alsó világba, vegyék körül a Virág-gyümölcs Hegyet, fogják el a gonosztevőt.

El is indultak azon módon az istenek rettentő seregükkel le az alsó világba. Lám,

*Sárga szélvész kerekedett, elsötétítvén az eget,
Bíbor pára emelkedett, a földre kiterjeszkedett.
Mivelhogy a gonosz majom a császárral kibánt nagyon,
Elindult őt megbüntetni a mennyei sokadalom:
A négy mennyei herceg, a világtájak öt őre,
A négy mennyei herceg vezére a seregeknek,
S a világtájak öt őre vezeti a hadat előre.
Toronyhordozó herceg a legfőbb parancsoló,
No-csa az él vezére, ő lesz a rohamozó.
Ráhu csillagisten* a hadnak számtartója,
Nyomába Kétu* üstökös, vakító tüzes csóva.
A Jin-csillag istene erős, lebírhatalan,
A Jang-csillag fényben ragyog, sugárzó áradatban.
Az öt elem csillagjai mind bátrak, vitézek,
Kilenc csillagzat urai bőszek és harcra készek.
Az állatöv képei: patkány, a ló, a nyúl, kakas,*

* Ráhu csillagisten – a nap- és holdfogyatkozást okozó démon, illetve feltételezett égitest indiai-buddhista hiedelem szerint.

* Kétu – üstökös (szanszkrit).

*Mind, mind kiváló katona, kegyetlen harcias.
 Őt szent hegy öt királya vonul a csatasorban,
 A négy folyó sárkányai követik őket nyomban.
 S vonul a huszonnyolc csillagkép, sűrű seregben,
 Lándzsájuk villog, kardjuk cikázik, mindenki szíve retten.
 Felhőt megállít, ködöt tipor, hogy leér a földre a sereg,
 Virág-gyümölcs Hegy előtt keres magának táborhelyet.*

S így szól a vers erről:

*Nagy varázsló hatalom az égtől lett kőmajom,
 Elixírt csent, bort lopott, áll most nála vigalom.
 Felbolygatta az eget, azért jön rá a sereg,
 Százezernyi, rengeteg, égi hálót rája fon.*

Ahogy megérkeztek, kiadta Pagodahordozó herceg a parancsot, verjen tábor a sereg, vegyék körül a Virág-gyümölcs Hegyet, hogy még a víz se szökhessen ki onnét. Felállította környes-körül a tizennyolc ég hálóját, föld hurokját, s legelőször is csatára küldte a kilenc gonosz csillagzatot. Kapta fegyverét a kilenc gonosz csillagzat, s vonult a barlang elé. Ott viháncolt, játszadozott a majomnép apraja-nagyja.

– Hej, ti démonfiókák! – kiáltott rájuk a csillagzatok vezére rettentő hangon. – Hol a ti Nagy Szentetek? Mi vagyunk a felső világból küldött mennyei katonaság, azért jöttünk, hogy meghódoltassuk ezt a ti lázadó, bajkeverő királyotokat! Szaladjatok frissibe, mondjátok meg neki, hódoljon meg ám rögvest nekünk, mert ha egy fél szóval is nemet mond, hát kiirtunk valamennyiőtöket!

Szaladtak nagy ijedten a kismajmok, adták tovább a hírt:

– Nagy baj van, Nagy Szent, nagy baj! Odakint áll kilenc gonosz képű isten, azt kiáltozzák, hogy a felvilágból küldték őket, hogy téged elfogjanak, meghódoltassanak!

A Nagy Szent éppen javában itta a halhatatlanok borát a hetvenkét barlang démonfejedelmeivel meg a négy majomgenerálissal. Egy cseppet se zavartatta magát a hír hallatára, csak annyit mondott:

– Ma reggel van borunk, hát máma vigadjunk! Hogy mi van odakünt, nem a mi bánatunk!

De még be se fejezte, már elébe ugrott megint egy kismajom:

– Az a kilenc gonosz isten odakint a kapu előtt igen csúnyán szitkozódik meg verekszik ám!

– Fel se vegyétek! – nevette Szun Vu-kung. – A dalban s a borban keress csak örömet, ne kérdezd, hogy meddig marad meg hírneved – szavalta mámorosan, de már jött is befelé egy harmadik kismajom:

– Nagyuram! – jelentette rémulten. – Az a kilenc gonosz isten betörte már a kaput, s öldökölve nyomakszik befelé!

– Hogy ezek a fattyú, loboncos fejű istenek nem tudnak illetet! – ugrott fel most már dühösen a Nagy Szent. – Én rájuk se akartam hederíteni, hogy merészelnék ajtómra jönni, csúfot üzni belőlem? – Ki is adta a parancsot az egyszarvú démonfejedelemnek, hogy vonuljon csatába a hetvenkét barlang démonfejedelmeivel ellenük, a négy majomgenerálist meg utánuk küldte.

Siettek a démonfejedelmek teljesíteni a parancsot, igyekeztek az ellenség fogadására, de a kapuban bizony megállította őket a kilenc gonosz csillagisten, lemészárolta őket. Benyomultak egészen a vaspallós hidig, nem tudott már kijutni senki. A nagy csatazajra megérkezett a Nagy Szent.

– Nyissatok utat! – kiáltotta el magát, s előrántotta vasfüttyökösét; meglengette, úgymint háromölesre nőtt, aztán odacsapott vele az ellenség sűrűjébe. Nem állta ezt a kilenc csillagisten hada, egykettőre eltsitultak az útból, odakint álltak hadirendbe.

– Hej, te istállómester – kiáltották oda a Nagy Szentnek –, azt se tudod, mitől élsz, mitől halsz! Elkövettél te már minden gaztettet! Először barackot loptál, aztán bort oroztál, feldúltad a barackérés ünnepét, el is csented a Felső Vén elixírjét, de nem átalottál végre megint csak bort lopni a jáde Császárból, s azzal még itt vigadozni! Vétket vétekre halmoztál, tudod-e ezt?

– Hát ez bizony, mi tagadás, mind megesett! – hahotázott a Nagy Szent. – De mi közötök ehhez?

– A Jáde Császár arany parancsával jöttünk – felelték méltósággal a csillagistenek –, nagy haddal elfogni, meghódoltatni téged! Térj meg az ő hűségére azonmód, nehogy kár essék ezekben a lelkes jószágokban itten! Mert ha nem, hát földdel tesszük egyenlővé ezt a hegyet, s ezt a barlangot meg fenekestül felforgatjuk!

– Ejj, ti loboncos fejű istenek – fortyant fel a Nagy Szent nagy haraggal –, mekkora erő van bennetek, hogy így eregetitek a szót? Megálljatok csak, majd megkóstoljátok a vén Szun fütykösét!

Nekiugrott egyszerre a kilenc gonosz csillagisten; de a majomkirály nem félt egy cseppet sem! Megpörgette aranygombos fütykösét, idevágott, odasújtott, hogy a kilenc csillag ina ellankadt már a harcban, ereje ellágyult, s egymás után hányták el fegyvereiket, futottak meg a csatából. Szaladtak lélekszakadva vissza a táborba, ott is a vezéri sátorba, s mondták Pagodahordozó hercegnek:

– Rettentő ereje van bizony a majomkirálynak! Nem álltuk vele a harcot, megfutottunk valamennyien.

Eléhívta erre Pagodahordozó herceg a négy mennyei herceget, a huszonnyolc csillagképet, támadjanak egyszerre seregükkel. De a majomkirály nem ijedt meg egy cseppet se! Küldte az egyszarvú démonfejedelmet a hetvenkét barlang démonseregével s a négy vezérlő majomgenerálist, állítsák a barlang előtt csatarendbe a népet. S már dúlt is, tombolt a csata, rettentő módra:

*Süvít a hideg szél,
Gonosz köd szemerkél.
Amarra tarka zászlók lengenek,
Emitt villognak szörnyű fegyverek.
Szikráznak fényes sisakok,
Páncélok raja ragyog.
Szikráznak fényes sisakok a nap tűzében,
Mint eget hasító ezüst zengőkövek,
Páncélok raja ragyog, áll, mint sziklafal, keményen,
Akár földet letipró jéghegyek.
A széles pengéjű lándzsák
Felhőbe szállva cikáznak, mint a villám,
A papírfehér-hegyű dárdák
Ködbe fúrnak, szállanak felhő hátán.
A sok négysegletes alabárd,
A tigrisszemes ostorok
Mint kendererdő sorakoznak ott;
Kékellő bronzszablyák,
Fényt szóró pallosok
Sűrűn merednek, halált hozók.
Hajló íjak, kemény számszeríjak, sólyomtollas nyilak,
Kurta bunkók, kígyógerelyek, tőlük a lélek riad.
S a Nagy Szent kézrejáró fütyköse
Csak küzd az istennel, magasra száll, lesújt vele.
Az öldöklés zajától a madár is retten,
Tigris s farkas elbúvik a hegyekben.
Kavics repül és száll a kő, ég s a föld fekete,
A felfordult világot tomboló porfelhő lepi be.
Csattognak, csengnek a fegyverek, ég és föld beléremeg,
A harci láрма hallatára reszketnek démonok, istenek.*

A sárkány órájában álltak a felek hadirendbe, s gomolygott a harc, míg csak le nem bukott a nap nyugaton a hegyek mögé. Bizony, az egyszarvú démonfejedelmet a hetvenkét barlang démonseregével egytől egyig fogságba ejtették az istenek; megszaladt a négy vezérlő majomgenerális a majomhaddal, elbújtak a Vízfüggöny Barlang legfenekére. De a Nagy Szent egy szál fütykösével visszaverte a négy mennyei herceget, Pagodahordozóval, No-csával együtt; öldökölték egymást a levegőégben, szállva jó ideig, mikor aztán észrevette a majomkirály, hogy alkonyra sápad már az ég. Hamar kitepte egy marék szórét, a szájába kapta, összerágta, kiköpte s elkiáltotta: – Változz át! – s a marék szórszál száz meg ezer Nagy Szentté változott, aranygombos fütyköseikkel nekiestek az isteneknek, megfutamtították No-csa királyfit, megverték az öt mennyei herceget is.

Hogy győzelmet nyert a majomkirály, visszaraggatta szőre szálait testére, s ment vissza sebesen a barlangba. Ott meg már a vaspallós hídnál látta, hogy a négy vezérlő generális a majomsereg élén fogadására siet nagy földreborulásokkal, s nagyot nyögve, sóhajtozva sírnak, zokognak három sort, de harsányan hahotázva nevetnek, kacagnak három sort.

– Sírtok is, nevettek is, ahogy engem láttok? – csodálkozott a Nagy Szent. – Mi végre?

– Ahogy a mennyei hercegekkel csatába bocsátkoztunk – magyarázta a négy majomgenerális –, a hetvenkét barlang démonfejedelmet, élükön az egyszarvú démonfejedellel egy szálig elfogták az istenek, ezért sírunk. De látjuk, Nagy Szent, hogy győzelmesen tértél meg a harcból, semmi ártalom benned nem esett, ezen nevtünk.

– A hadinép sorsa bizony hol győzelem, hol kudarc – bölcsekedett a majomkirály. – Azt mondták régen: hogy megöljünk tízezret, elvesztünk háromezret. Akiket elfogtak, az csak tigris meg párduc, farkas, borz, róka fajzat, a mi népünkben egy se veszett el, mit bánkódtok? Én meg ugyan a magam megsokszorozásával gyilkos harcban visszavertem őket, de bizony csak táborot vertek még itt a hegy alatt! Hát csak örködjétek erősen, egyék mindenki jóllakásig, aztán aludjatok egy jót, szedjétek össze erőteket. Holnap aztán meglátjátok, nagy varázslatot mívelek, elfogom ezeket a mennyei generálisokat, bosszút állok rajtuk értetek.

Azt már fel se említem, hogy a négy vezérlő majomgenerális a többi majomvezérrel mennyit ivott a kókuszborból, s aztán hogy szenderült el békével. A négy mennyei herceg meg, ahogy visszavonta hadait, jutalmat osztott a hadi érdekért. Volt ott olyan, ki tigris, párducot ejtett, akadt, ki oroszlánt, elefántot fogott, farkast, rókát, borzot, de majmot egy se győzött le. Akkor aztán valósággal körülsáncolták magukat megint, körbeállították a szekereket, s meghagyták a vezéreknek, megparancsolták az ég hálóját, föld hurkait őrző katonaságnak, hogy ki-ki éberesen örködjék csengettyűszóval, jelszókiáltással, s körbevették erősen a Virág-gyümölcs Hegyet, várták a virradatot a nagy harcra. Elfoglalta helyét mindegyik parancsa szerint s örködött. Mert így volt ez:

*Majomdémon bajt kever, eget, földet háborít
Istenek hada közel, égi hálót ráborít.*

A hatodik fejezet, amelyben

*Kuan-jin az ünnepre menvén bajok okát kérdezi,
s a Nagy Szentet lebírája a Kis Szentnek seregei*

Nem beszélem el tovább, hogyan zárták körül az istenek a hegyet, s hogyan pihent le a Nagy Szent, hanem elbeszélem, hogy a Déli Tenger Potaraka Hegyének Nagy Kegyességű, Nagy Irgalmú, Vészektől Megmentő, Bajtól Szabadító Érzékeny Lelkű Kuan-si-jin* bodhiszattvája, a Világ Hangjaira Figyelmező, hogy a Királyi Anya nagyszony meghívta őt is a barackérés ünnepére legkedvesebb tanítványával, Huj-an zarándokkal együtt, megérkezett a Jáspis-tó melletti drágalátos palotába. Ott azonban mindent fenekestül felfordulva talált: a terítékek, ülőhelyek szerteszét hányva, összevissza borítgatva, s a jelen lévő istenek, halhatatlanok sem ültek meg illetudón a helyükön, hanem nagy kavardásban összevissza kiabáltak, vitatkoztak.

Köszöntötte a bodhiszattva a többi mennyei hivatalnokot, s azok aztán apróra elbeszélték neki, hogy s mi történt.

– Hát ha már nem lesz itt ünnep – bölcsekedett a bodhiszattva –, s inni sem adnak, akkor inkább gyertek velem a Jáde Császárhoz.

El is indultak a halhatatlanok a bodhiszattva nyomában. Az Áradó Fény Csarnokához érkezvén, a négy Mennyei Mesterrel találkoztak össze. Azok, köztük a Meztlábás Nagy Halhatatlan, köszöntötték az érkezőket, s elmondták, mekkora gondban fő a jáde Császár feje: hogy elküldte a mennyei hadakat, fognák el a szörnyet, de még eddig nincs semmi hír.

– Bemennék akkor a jáde Császárhoz – döntötte el a bodhiszattva, megbizonyosodván a dolgok állásáról –, kegyeskedjétek tolmácsolni ebbéli kérelmemet.

Csiu Hung-csi Mennyei Mester bement nyomban a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába, s már jött is az üzenet, hogy a bodhiszattva fáradjon beljebb.

Odabent a jáde Császár javában tanácskozott már a Felsőleges Vénnel s a Királyi Anyával. Kuan-jin belépvén köszöntötte őket, majd helyet foglalt ő is. Aztán megkérdezte:

– Mi lesz a barackérés ünnepével?

– Nagy örvendzéssel hittuk egybe az ünnepséget minden esztendőben – restelkedett a Jáde Császár –, de az idén, hogy ez a majomördög ekkora felfordulást támasztott, bizony csak hiába hittunk.

– Honnét való származás ez a majomördög? – érdeklődött a bodhiszattva.

– Ez a majomördög – felelt a jáde Császár – a Keleti Győzelmes Istenek Földjének Aoláj országából származott, a Virág-gyümölcs Hegyen kőtojásból született. Amikor világra jött, szeméből aranysugár lövellt fel egészen a

* *Kuan-si-jin* – Kuan-jin, lsd fentebb az ötödik fejezet jegyzeteiben.

Göncöl palotájáig, de akkor rá ügyet se vetettünk. Ám aztán megnőtt erőben, sárkányokat bírt le, tigris lebékózott, kitérte magát a halál könyvéből. Panaszt is tett rá akkor a négy sárkánykirály, de az alvilág tíz istene is! Le is akartuk fogatni akkor, de az Esthajnalcsillag kérésére felhívtuk inkább a felső világba, hadd váljék belőle is halhatatlan. Meg is tettük istállómesterünknek császári istállónkban, de ez a fickó rühellvén hivatala kicsinységét, fellázadt hatalmunk ellen. Akkor Pagodahordozó herceget és No-csa királyfit küldtük volt érte, megbékítendő megint csak meghívtuk volt magunk körébe, kinevezvén őt az Éggel Egyenlő Nagy Szentnek. S merthogy semmi dolga nem lévén, füvel-fával barátokozni kezdett, tartottunk tőle, hogy még bajt kever, hát megtettük a csodabarackok kertje felvigyázójának. Törvényeinket azonban megint csak áthágta: szép barackfáink termését mind felette, s az ünnepséget rendezvén, mivelhogy tisztség nélkül való, meg sem hívtuk oda; ő azonban elámítván a Meztlábás Nagy Halhatatlant, annak képében a lakomára beosonkodott, a drága ételeket, halhatatlanok borát mind elpusztította, ellopta a Felső Vén elixírjét, s jó néhány flaskó bort is orozván még, hazament hegyére, s ott sereg majmával devernázott. Elkezerítette ez felséges szívünket, s ki is küldtünk ellene százezernyi mennyei sereget, mennyi hálóival, föld burkaival, hogy elfognák – de a mai napig hírrel nem szolgáltak, azt se tudom, győztek, vagy tán megfutottak.

Ezeket hallva, a bodhiszattva nyomban megparancsolta kedves tanítványának:

– Eredj csak gyorsan le a mennyekből a Virág-gyümölcs Hegyhez, tudakold ki, hogy áll a küzdelem. Ha ott harcra találsz, segíthetsz is nekik, visszajövén pedig igaz hírrel, szolgálj!

Huj-an, a zarándok, rendbe szedvén magát, kapta vasbunkóját, s felhőre kerekedvén egykettőre a hegy vidékén termett. Sűrűn állott a hegy körül az ég hálója, a föld sok hurokja, tartották az őrséget az istenek szigorúan, még a víz se szökhetett volna át a nagy körülzárásból.

– Hej, ti táborbeli égi katonaság! – kiáltott oda nekik Huj-an. – Adjátok át izenitem a fővezérnek! Pagodahordozó herceg második fia volnék, Moksa királyfi, a déli tenger bodhiszattvája, Kuan-jin első tanítványa Huj-an néven, jöttem, hogy megtudakoljam a hadi helyzetet.

Adták a hírt az őrállók sietve tovább, s kiadta a parancsot Pagodahordozó herceg vezéri zászlajával, nyissanak utat fiának. Keleten már éppen világosodott. Huj-an, belépve a vezéri sátorba, tisztelgett a mennyei hercegek s apjaura előtt.

– Honnét jössz, gyermekem? – kérdezte – Pagodahordozó. Huj-an elbeszélte küldetését, apjaura pedig elmondotta neki a harc állását.

– Ma még nem bocsátkoztunk csatába – fejezte be, de erre a szóra már hírnök érkezett:

– A Nagy Szent majomseregével csatára hív ki bennünket! – jelentette. Ki is vonultak a vezérek Huj-annal együtt a csatamezőre.

– Királyi atyám! – szólt apjához Huj-an. – Meghagyta a bodhiszattva együgyű fiadnak, hozna hírt neki a hadi helyzetről, de ha harcra kerül a sor, hát segítene is nektek egy kicsit. Én kiállnék, uramapám, hadd lám, kiféle-miféle ez a Nagy Szent!

– Fiacskám – egyezett bele Pagodahordozó herceg –, gondolom, a bodhiszattva keze alatt szert tettél valamelyes bűvös tudományra. De azért csak vigyázz! – intette végül.

Megpörgette vasbunkóját a királyfi, szorosra húzta magán ruháját, azzal kiugrott a tábor elé, s elkiáltotta magát:

– Melyikötök az az Éggel Egyenlő Nagy Szent?

– Én volnék a vén Szun! – kiáltott vissza neki a majomkirály, fölemelve vasfütykösét. – Hát te ki vagy, hogy kérdezni mered?

– Én pedig a Pagodahordozó mennyei herceg második fia volnék, Moksa! – kiáltott vissza Huj-an. – Jelenleg pedig Kuan-jin bodhiszattva drága csarnoka előtt a tanítványok között a tanítás őrzője, papi nevemen Huj-an!

– Miért nem a déli tengeren imádkozol – gúnyolódott vele a majomkirály –, mit keresel itt mifelénk?

– Mesterem parancsára jöttem – adta vissza a gúnyolódást a zarándok –, hogy elfogjalak téged, te majom!

– Micsoda nagy szavakkal szóltál! – vágott vissza Szun Vu-kung. – El ne szaladj, kóstold csak meg a fütykösöm!

Nem ijedt meg Moksa királyfi, emelte is már vasbunkóját, hogy fogadja ellenfelét. Hatalmas harc kerekedett kettejük között ott a hegyoldalon. Összecsapott egymással a Nagy Szent és Moksa királyfi már ötvenszer-hatvanszor, s lám, zsibbadt már a válla a királyfinak, ernyedtt már az ina, nem állta tovább a harcot. Csak a levegőben vagdalkozott már, s egyszer csak megfordult, megfutott a harcból. A Nagy Szent is visszavonta seregét, táborba vonult a barlang előtt.

A mennyei katonaság meg fogadta Huj-ant, széles utat nyitott neki a sereg, kísérték a vezéri sátorba, ahol is a négy mennyei herceg, Pagodahordozó vezér s No-csa királyfi előtt még nagy zihálva, lihegve a küzdelem fáradtságától, megszólalt:

– Hej, ez a Nagy Szent! Hej, ez a Nagy Szent! Mekkora ereje, micsoda hatalma van! Nem álltam vele a harcot, megfutottam előle!

Szíve megdöbbenésével hallgatta ezt a fővezér, s menten meg is írta segélykérő levelét, s adta a Nagyerejű Démonfejedelemnek, vinnék fel Moksa királyfival a mennybe.

El is indultak azok ketten vissza; megnyitották előttük az ég hálóját, a föld hurkait, felhőre kerekedtek, s mihamar az Áradó Fény Csarnokához értek. Ott elélták a négy Mennyei Mestert, akik vezették is már őket a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába a császár elé.

– No, mit tudtál meg? – kérdezte Huj-antól Kuan-jin bodhizattva.

– Ahogy megérkeztem parancsod szerint a Virág-gyümölcs Hegyhez – számolt be küldetéséről a tanítvány –, tisztelegtem királyi atyám előtt, s elbeszéltem neki küldetésem okát. Így szólt pedig erre királyi atyám: “Tegnap a majomkirállyal csatáztatva csak tigris, párduc, oroszlán, elefánt fajzatát ejtettük, fogtuk el, de a majmok népéből egyet se.” Ahogy ezt elmondta, már ki is hitt csatára az ellenség bennünket; én a vasbunkómmal megmérkőztem vele vagy ötven-hatvanszor, de rajta győzelmet nem vehettem, vereséggel tértem meg táborunkba, ahonnét aztán királyi atyám a Nagyerejű Démonfejedelemmel együtt elindított ide követségbe, segítséget kérendő.

Lehajtotta fejét a bodhizattva, elgondolkozott. A Jåde Császár is, felnyitván közben a seregtől érkezett levelet, olvasni kezdte, s hogy látta, csak segítségkérés van benne, kínjában elkacagta magát:

– Hogy mire nem képes ez a majomfajzat! Meg tud állni százezres sereg ellenében is! Pagodahordozó vezér már megint segélyért esdekel, de hát kit küldjek már oda segítségére?

– Nyugodjék szíved, felség – lépett oda elébe Kuan-jin bodhizattva, összetéve két tenyerét papi módra. – Szerény szerzetesi személyem tud neked egy istent, aki meg tudja fogni ezt a majmot.

– Melyik volna az az isten? – kérdezte csudálkozva a Jåde Császár.

– Nem más az, mint felséged unokaöccse, a Szentségét Megnyilatkoztató Második Fiú* Megigazult Urasága. Kuancsouban lakozik mostanság, a Kuan folyó torkolatánál, ott fogadja az alsó világ áldozatainak illatát. Ő győzte le s irtotta ki erejével a hat csudaszörnyet hajdanában, meg aztán ott vannak vele a Mej-san fivérek, s ezerkétszáz szalmafejű istent vezérel, egyszóval nagy az ő hatalma. Őt azonban legfeljebb csak hadba lehetne híni, ide az udvarba eléd nem járulna, ezért hát az kellene, hogy segélyét kérné felséged, akkor bizonyos, hogy elfogná a gonoszt.

Meg is íratta a Jåde Császár rögtön a segélykérő levelet, s nyomban elküldte a Nagyerejű Démonfejedelemmel. A démonfejedelem felhőre kerekedett, ment egyenest a Kuan folyó torkolatához. Nem telt bele félóra sem, ott volt már az isten templománál. A kapuőrző bálvány bejelentésére kisietett a templomból a Második Fiú kíséretével egyetemben, úgy fogadta a mennyek követét. Aztán illendően füstölőt gyújtott, úgy olvasta el a felséges izenetet. Megörvendett neki a Második Fiú, hogy a Jåde Császár nagy jutalommal kecsegtette, ha legyőzi a majomdémont.

– Térj haza, mennyei követ – mondta a Nagyerejű Démonfejedelemnek nagy örömmel –, fegyvert ragadunk mi is mindjárt, segítségtekre leszünk.

Azt már nem beszélem el, hogyan tért haza a mennyei követ. A Második Fiú azonban nyomban egybehívta hat esküdt Mej-san testvérét – Kang, Jao, Csang, Li marsallokat, Kuo-sen, Cse-csien generálisokat –, s egybegyűjtván őket csarnoka előtt, így szólt hozzájuk:

– Segítségemet kéri a Jåde Császár, hogy mennék el a Virág-gyümölcs Hegyre, s hódoltatnám meg néki a gonosz majomdémont. Tartsatok velem!

Testvérei egy akarattal mind beléegyeztek. Nyomban összeszedték seregüket, karra vették sólymaikat, pórásra a kutyáikat, felajzották a számszerijakat, megfeszítették az íjakat, vad fergeteget támasztottak, s egy szempillantás alatt átrepültek a keleti tengeren, odaértek a Virág-gyümölcs Hegy alá. Látva, hogy továbbmenni nem tudnak az ég hálójától, föld hurkaitól, kiáltottak az őrségnek, s az szépen be is engedte őket a táborba. Ott aztán már sietett elébük Pagodahordozó herceg a mennyei hercegekkel.

A bemutatkozás után elbeszélte kérdésükre a fővezér apróra a hadi helyzetet.

– No, most, hogy itt vagyok én, a Kis Szent – jegyezte meg mosolyogva a Második Fiú –, majd fordítok én a hadiszerecsén! Azt kérem csak uraságodéktól, hogy az ég hálóját, föld hurkait legfelül ki ne feszítsék, hanem csak négyfelől szorítsátok véle az ellent, hogy megharcolhassak vele. Ha a küzdelemben kudarcot vallanék, nem kell hogy segítsetek nekem, itt vannak velem esküdt testvéreim, kihúznak a bajból. Ha pedig győzelmet szereznek rajta, ti az ellent meg ne kötözzétek, majd az én hadaim ráteszik a kezüket. Pagodahordozó herceg pedig aggassa fel a légben a démont megmutató varázstükröt, mivelhogy főlő, ha a majomdémon vereséget érez, bizony hogy elszökik valamely más világtájra, s meglássam benne akkor, el ne szalasszam.

* *Szentségét Megnyilatkoztató Második Fiú* – a kínai népvallás egyik démonűző istene, fő szentélye Kuancsouban van, Szecsánban. Csao Jü VI. századi szecsáni taoista bölcs, vagy Li Ping i.e III. századi szecsuanai helytartó második fiával azonosították.

Felállt hát szépen sorba a mennyei katonaság, hogy most már ők csak szemléljék a csatát. A Kis Szent pedig csatára indult négy marsalljával, két generálisával. A szalmafejű istenek hadának meghagyta keményen, őrizték táborukat, készítsék fel harcra a sólymokat, kutyákat.

A Vízfüggöny Barlanghoz érve látták ám, hogy ott sorakozik a majomsereg példás rendben, tekerdő-sárkány csatarend formában, s a sereg közepében ott mered egy nagy zászló, a felírással, hogy Éggel Egyenlő Nagy Szent.

– Hogy nyerhette el ez a fattyú démon ezt a hatalmas méltóságot? – álmélkodott el a Kis Szent, de esküdt testvérei noszogatni kezdték:

– Ne háborogj itten, hanem eredj, hídd ki csatára őket! – bökték oldalba.

A majomsereg közben, látva a Kis Szentet, megvitte a hírt gyorsan királyának. Fogta is a majomkirály aranygombos füttykösét, felöltötte aranypáncélját, felhőjáró cipőjét, fejébe igazította bíbor-arany sisakját, s száguldott kifelé tábora kapuján. Körülhordozta villámsebessen tekintetét, meglátta a Kis Szentet.

– Honnét kerültél ide, vezérecske? – kiáltott oda neki gúnyos hahotával, felemelve bűvös füttykösét. – Honnét szedted a bátorságod, hogy engem hísz csatára?

– Te fickó! – bömbölte a Kis Szent. – Már bogara sincs a szemednek, hogy nem ismersz meg? A Jåde Császár unokaöccse vagyok, rangom szerint a Kegyességgel Ragyogó, Szellemével Megmutatkozó Herceg, a Második Fiú! Felséges parancsával jöttem, hogy téged elfoglaljak, te mennyeket háborító istállómester majom! Hísz azt se tudod, mitől élsz, mitől halsz!

– Emlékezem már! – vágott vissza csípősen Szun Vu-kung. – Valamikor a Jåde Császár húga* igen kíváncszott leszállni az alsó világba, aztán összeadta magát valami Jang úrral, fiuk is született, aki aztán fejszéjével kettőbe vágta a Barackvirág Hegyet; hát te volnál az? De azért, hogy így elkáromítalak, azért még nem haragszom! A füttykösömmel elnászpángollak ugyan, de megesett a szívem rajtad, az életed meghagyom! Hej, úrficska, szaladj csak vissza a táborba sebesen, aztán hídd elő a négy mennyei herceget, hadd csatázzam azokkal!

– Türtöztesd magad, te fattyú majom! – gerjedt nagy haragra a Kis Szent. – Nesze, kóstold meg a kardom pengéjét! Féltreugrott a csapás elől a Nagy Szent, s odasújtott vasfüttykösével. Hatalmas harc kerekedett kettejük között. Összecsaptak vagy háromszázszor, de még akkor sem dőlt el, melyik győzi le a másikat. Összeszedte végtére a Kis Szent isteni erejét, megrázta magát, s tízezer öles óriásalakba változott át: két kezében két háromhegyű, kétélű isteni kardját emelte – akkorák voltak azok, mint a szent Huasan-hegy* tetejének két csúcsa! –, s óriás, sötét ábrázatával, kimeredő agyaraival, veres képével, piros hajával gonoszul meredt a Nagy Szentre, s hatalmas csapással készült lesújtani rá.

Összeszedte azonban a Nagy Szent is isteni művészetét, s akkorára változott ő is, akár a Kis Szent. Ugyanolyan rettentő pofával emelte ő is kézrejáró bűvös vasfüttykösét – akkora volt az is, akár az ég oszlopa a Kunlun-hegy tetején! –, s odavágott vele a Kis Szentnek.

Megrettent ám ettől a négy vezérlő majomgenerális! Reszkető kezükben a vezénylő zászlót se bírták emelni. Megijedt ám ettől a majmok sok vezére! Féltükben kardjukat se bírták mozdítani. Kang és Csang, Jao és Li marsallok, Kuo-sen s Cse-csien generálisok pedig kiadták a parancsot, nekieresztették a szalmafejű isteneket, neki a Vízfüggöny Barlangnak! Elszabadították a sólymokat, kutyákat, s számszerijaikkal, ijaikkal hatalmas öldöklésbe kezdtek a majmok seregében. Megverték, megfutamtították a négy majomgenerálist, fogságba ejtettek csakhamar majmot két-háromezret! A megrémült majomsereg elhányta lándzsáját, eldobálta kardját, elvetette pajzsát; futott, ki futhatott, mind jajgatott, óbégatott.

Azt már nem is beszélem el, hogyan szaladt meg a majomsereg fel a hegynek, be a barlang mélyibe, hogyan menekült, miként éjjel a macskabagoly elől a felriadt madársereg, mely szerterepülve csillagként borítja az eget, s hogyan nyertek rajtuk a Kis Szent s fivérei győzedelmet. Hanem mikor a Nagy Szent óriásalakjában harc közben egyszer csak meglátta tábora riadalmát, népe futását, elfogta az ő szívét is a rettegés. Visszaváltozott hamar földi alakjába, s bizony ő is futásnak eredt.

De máris nyomában volt a Kis Szent, s utána kiáltotta:

– Hová futsz? Térj meg, hódolj meg ízibe, akkor meghagyom életed! – de a Nagy Szentnek, miután minden kedve elment a hadakozástól, már csak egy gondja volt: a menekülés. Amint azonban a barlanghoz ért, már útjába állott a négy marsall s a két generális egész seregével:

– Hová futnál, majomfattyú? – kiáltottak rá kárörömmel.

Reszketett már a Nagy Szent keze-lába az ijedségtől; mit volt mit tennie, hamar tűvé varázsolta bűvös füttykösét, a fülebe dugta, aztán megrázta magát, s verébbé változott, felszállt egy fa tetejébe.

A hat fivérnek tátva maradt a szája. Néztek erre, néztek arra, de nem tudtak mást tenni, mint hogy karban

* *Valamikor a Jåde Császár húga* – erkölcsstelen viselkedéséért bátyja bezárta a hegy alá, ahonnét fia, a Második Fiú, szabadította ki, kettévágván a hegyet.

* *Huasan-hegy* – Kína északi szent hegye Senhsziben.

ordítózták:

– Megszökött az ördögmajom! Megszökött az ördögmajom!

Ekkor ért oda a Kis Szent:

– Fivéreim! – kérdezte. – Nem láttátok errefelé szaladni?

– Az elébb épp körülfogtuk – zúgták az istenek –, s most egyszerre nincs sehol.

Körülnézett a Második Fiú ragyogó főnixszemével. Meglátta ám rögtön, hogy a Nagy Szent verébbé változott, s ott ül a fa tetején! Hamar visszaváltozott ő is földi alakjába, s eldobta lándzsáját, letette iját, megrázta magát, s sólyommá változott. Nagy szárnycsapásokkal felrebbent, hogy megfogja a verebet. De a Nagy Szent is résen volt! Felrebbent ő is, s abban a minutában nagy halászsassá változva, felrepült a magas égbe. A Második. Fiú sem volt ám rest, meglebbentette szárnyát, s azonmódon tengeri daruvá változott, s már bele is fürta magát a felhők közé. A Nagy Szent előle menekülven lebukott a levegőégből, le a vízbe, ott aztán megrázta magát, s hallá változva elbújt a víz alá.

A Második Fiú is megérkezett közben a víz partjára, de a majomkirálynak nyomát sem találta. Elgondolkozott:

“Ez a majom biztosan a víz alá bújt – döntötte el magában., – Biztosan valami hallá, rákká változott. No, várj csak! Átváltozom én is, s megfoglak!” Azzal valóban halkapó jégmadárrá változott, szép csendesen odaszállt a patak végébe, ott megült a hullámokon, s várt.

A Nagy Szent meg hal képében úszott le csendesén a víz folyásával, és egyszer csak egy madarat pillantott meg maga felett szállni. Olyan volt, akár egy halászsólyom, de nem volt kék a tolla szegélye; kócsagformának látszott volna, de nem volt a fején bóbíta; lehetett volna vén gölya, de nem volt veres a lába szára.

“Ez biztosan a Kis Szent elváltozott alakban! – ijedt meg a Nagy Szent. – Engem les!” Megfordult gyorsan úsztában, s nagy fodrot verve a vízben, menekült eszeveszetten. “Ez a fodrot verő hal – morfondírozott magában a Kis Szent – mintha ponty lenne, de nem veres a farka! Sügér lehetne, mandarinhal, de nem látom tarka pikkelyeit! Vagy tán kígyóhal? De nincs a fején csillag! Dévérkeszegnek meg tuskés lenne a pofája! Miért szökött el, amint meglátott? Biztosan a majom ez, hal képében!”

Oda is vágott a csőrével, hogy megfogja. A Nagy Szent azonban kibukott a vízből, vízikígyóvá változott, felsiklott a partra, s elbújt a fű között. A Kis Szent csapása célt tévesztett, de látta ám, hogy egy kígyó ugyancsak igyekszik kifelé a vízből. Kitalálta rögtön, hogy csak a majomkirály lehet. Sarkon fordult, s rögtön piros búbos szürkedaruvá változott, s kinyújtotta hosszú csőrét – olyan volt az, akár egy hegyes tűzpiszkáló –, hogy elkapja, felfalja a vízikígyót. De a vízikígyó ugrott egyet, s rögtön tarka vadlibává változott, s ártatlan, bamba képpel megült a vízben a káka, a nád között. Látta a Kis Szent, hogy ellenfele milyen silány alakot öltött – mivelhogy a vadliba a madarak közt a legalábbvaló, a legszemérmertlenebb: azt nem fogja el se a luanmadár, se a főnix, nem társul vele se sas, se varjú –, nem is ment hozzá közelebb, hanem felvette földi alakját, s elment, hogy fogja golyós iját, s egy golyóval leterítse egy szempillantás alatt.

Igen ám, de a Nagy Szent is élt az alkalommal! Lesietett sebesen a hegy oldalára, s ott elbújva nyomban egy földistenke templomává változott: nagyra tátott szája lett a templom ajtaja, a fogai lettek az ajtószárnyak, nyelve lett az isten szobra, a két szeme a két ablak. Csak a farkával nem tudott mit kezdeni. Végül is felmeresztette hátul, s templomi zászló lett belőle.

Megérkezett azonközben a Kis Szent is a hegyoldalba. Lőtt volna a vadlúdra, de nagy álmélkodására nem lelte már sehol. Amint meglátta a kis templomot, meghökkent, s tüzetesen szemügyre vette.

“Hiszen ez a majom! – nevette el magát, mikor meglátta a templom mögül felmeredő zászlót. – Ezzel akart elámítani engem! Láttam én már templomot, csak olyat nem, hogy a zászlaja mögötte legyen, nem pedig előtte! Ez a gazfickó játszik csak velem! Be akar csalogatni a templomba, hogy aztán megharapjon, bekapjon, dehogyis megyek én be? No, várj csak! Beverem én mindjárt az ablakot ezen a templomon, aztán szétrúgom az ajtaját is!”

“Húha! – szörnyedt el a majomkirály magában. – Hiszen az ajtó a fogaim, az ablak a szemem! Ha kiveri őket, mi lesz velem?” Azzal egy hatalmas tigrisugrással a levegőbe vetette magát, eltűnt megint.

Szaladgált a Kis Szent erre-arra nagy buzgalmában, hogy a Nagy Szentet valahol feltalálja, mikor egyszer csak beléütközött fivéreibe, a négy marsallba, a két generálisba.

– No, bátyánk – érdeklődtek azok nyájasan –, megfogtad a Nagy Szentet?

– Ez a majom templommá változott, azzal akart elámítani engem – nevetett a Második Fiú. – Már épp be akartam verni az ablakát, szétrúgni az ajtaját, s egyszer csak nyoma veszett, nincs sehol! Hú, de dühös vagyok!

Nagy igyekezettel kémleltek, fürkésztek az istenek mindenfelé, de bizony nem volt sehol nyoma a majomkirálynak.

– No, csak örködjetez itt, testvéreim – szólt bosszúsan a Kis Szent –, cirkáljatok fel-alá szorgalmasan, én megyek s megkeresem! – és ment is sebesen, felhőre szállva. Fent a levegőégből egyszer csak meglátta Pagodahordozó herceget a démont megmutató varázstükörrel. Ott álltak No-csával egy felhő tetejében.

– Nem láttad a majomkirályt, mennyei herceg? – kiáltott oda neki a Kis Szent.

– Erre nem járt – bizonykodott a fővezér –, pedig igen keresem ám a tükörrel!

Elmondta aztán erre a Kis Szent, mi történt, s hogy nem lelte fel sehol ellenfelét. Forgatni kezdte Pagodahordozó herceg a varázstükröt erre-arra, s egyszer csak nagyot kacagott.

– Eredj csak gyorsan, Kis Szent – kiáltott oda neki –, de siess ám! A majom láthatatlanná tette magát, kiszökött az ostromló gyűrűből, s tífélétek ment éppen, a Kuan folyó torkolatához!

Persze hogy útnak eredt a Kis Szent mindjárt hazafelé. A Nagy Szent azonban már meg is érkezett a Kuan folyó torkolatához, ott a Kis Szent képét vette magára, leugrott felhőjéről, s ment be egyenest a templomba. A kapuőrző bálványok, a démonkatonák nem ismerték fel, nagy alázatosan földre borultak előtte, ő pedig nagy méltósággal helyet foglalt az isten trónján, szítta az áldozati füstölők füstjét, fogadta kegyesen Tigris Li halát, madarát, disznáját kegyes áldozatképpen, szerencsehozó talizmánt osztott Sárkány Csangnak, gyermekáldást Csao Csiának, gyógyulást betegségéből C sien Pingnek. De ahogy ott fogadta éppen a hívek hódolatát, egyszer csak jelentették:

– Még egy isten érkezett!

Kisiettek a démonok, odanéztek a kapuőrző bálványok, s bizony megdöbbenek, mert az igazi Kis Szent volt az.

– Nem érkezett ide valami Éggel Egyenlő Nagy Szent? – érdeklődött embereitől a Második Fiú.

– Nem láttunk mi semmiféle Nagy Szentet – hebegtek a kapuőrző bálványok –, de bent ül már egy isten, s fogadja a hódolatot!

Benyomta az ajtót a Kis Szent, s ment be dühösen a templomba; de a Nagy Szent is visszaváltozott közben igazi alakjába, s így fogadta:

– Ordíthatsz már, fiatalúr! Ez már az én templomom! Felkapta nagy dühösen a Kis Szent háromhegyű, kétélű kardját, hogy menten kettőbe vágja a betolakodót, de a Nagy Szent se hagyta magát! Kitért a csapás elől, előkapta füléből bűvös füttykösét, meglóbálta, hogy nagy füttykössé nőtt, azzal felvette a harcot ellenfelével. Szidták, ócsárolták egymást, bömböltek, verekedtek, ki a templomból, fel a felhőkre, ködökön keresztül, rohantak, verekedtek, s egyszerre csak megint a Virág-gyümölcs Hegynél találták magukat.

Azt már el sem beszélem, hogy mekkora rémuléssel fogadta visszatértüket a mennyei sereg, s hogy fogták aztán körbe mégis a majomkirályt a Kis Szent seregei. Csak annyit, hogy a Nagyerejű Démonfejedelem megtette jelentését a Jáde Császár színe előtt, utána a Jáde Császár tovább folytatta a tanácskozást Kuan-jin bodhiszattvával, a Királyi Anyával meg az összes halhatatlanokkal, s egyszer csak megjegyezte:

– Ahogy elment a csatába a Második Fiú, azóta se hallottunk hírt felőle.

– Arra gondolnék én, szegényke szerzetes – tette össze kezét Kuan-jin bodhiszattva igaz papi módra –, hogy felségeddel meg a Tao Atyjával lemennénk kicsit a földre megszemlélni, mi a való!

– Van ebben valami – bólintott a Jáde Császár, s útnak is eredt a földre a halhatatlanok seregével. Ott aztán látták ám, hogy kifeszítette a mennyei katonaság az ég hálóját, föld hurkait, körülvették vele a harc helyét mindenfelől; Pagodahordozó herceg és No-csa királyfi ott állnak a levegőégben, s villogtatják ugyancsak a demont megmutató varázstükröt; a hadak gyűrűjében pedig vad gomolygásban harcol egymással a Kis Szent s a Nagy Szent elkeseredetten.

Kuan-jin bodhiszattva megköszöri a torkát, s így szólt a Tao Atyjához, a Felsőleges Vénhez:

– No, mint vélekedsz tanítványomról, a Kis Szentéről? Van ám benne isteni erő! Bekerítette már a Nagy Szentet, bár meg fogni még nem tudta; no de segíték én rajta mindjárt, hogy elfoghassa!

– Micsoda fegyvered van neked, ó, bodhiszattva? – álmélkodott a Felsőleges Vén. – Hogy akarsz segíteni neki?

– Odavetem én ezt a fűzfaágas vázát – mutatta a bodhiszattva kezében hordott jelvényét – egyenest a majom fejére. Agyon ugyan nem veri, de megtántorodik tőle, s a Második Fiú ráteheti majd a kezét.

– Ez a váza porcelán – kétségeskedett a Felsőleges Vén –, ütni jó vele; de ha a fejét el nem találod, hanem netán a vasfüttykösét ütöd meg vele, nem fog-e ripityára törni? Egyet se mozdulj vele, majd segíték neki én!

– Hát neked mi fegyvered van? – álmélkodott most már a bodhiszattva.

– Van, van – hunyorgott ravaszul a Felsőleges Vén, azzal feltúrta a ruhája ujját, s a bal válláról előhúzott egy karikát.

– Ezt a fegyvert – mutatta oda a bodhiszattvának – a halhatatlanok hegye vasércének acéljából öntöttem, cinóberelixír segélyével készítettem, bűvös erővel lelkesé tettem. Mindenféle alakba változhatik, se tűz, se víz nem árt neki, s akármely lényt elfog, rabjává teszen. Hívom villámgyűrűnek, gyémánthuroknak is. Hajdanában, mikor átkeltem a Hankuan-hágón* elindultam, hogy megtérítsem a barbárokat s Buddhává legyek, bizony sokat

* Hajdanában, mikor átkeltem a Hankuan-hágón – Lao-ce hagyományos életrajza eredetileg azzal végződött, hogy a

köszönhettem neki útközben, mert megvéd engem mindentől akármikor. No, várj csak, majd mindjárt reabocsájtom!

Azzal az ég magasából alávetette a bűvös fegyvert. Pörgött, siklott lefelé a villámhurok, szállt le a Virágyümölcs Hegy tábora felé, aláereszkedett egyenest a majomkirály fejére. Javában küzdött a majomkirály a hét testvérrel elkeseredetten, észre nem vette, hogy közelít feléje a retentő szerszám! Az pedig bűvös erejét megbénította, lábát megakasztotta úgy, hogy elvágódott. Fel is tápázkodott, és sietve megfutott, de már utolérte a Kis Szent kutyája, belevágta fogát a combjába, meg is állította. Elvágódott a földön a majomkirály, keservesen szitkozódott:

– Te embert elveszejtő! – szidta a kutyát. – Miért nem mész inkább őrizni gazdád házát, mit harapod itt meg az öreg Szun lábát? – Megpróbált feltápázkodni, de nem tudott; rajta volt már mind a hét isten, elnyomták, leteperték, nagy sebtében megkötözték, aztán kést rántottak, átverték vele a kulcsontját, hogy nem tudjon többet átváltozni.

Visszavette magához ekkor a Felséges Vén bűvös fegyverét, s visszatértek az istenek mind a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába. Pagodahordozó herceg is összeszedte hadi népét, elbontották táborukat, s köszöntötték nagyban a Kis Szentet, hogy végre legyőzte a gonosz majmot. Az meg mentegetőzött, hogy neki se sikerült volna másképp, ha nem az ég kegyelméből, a többi isten segítségéből, de közbeszóltak fivérei:

– Ne szaporítsd már a szót, bátyánk, hanem gyerünk ezzel a gézengúzzal fel a mennyekbe, a Jåde Császár elébe, hogy az aztán kiossza, kinek mi jár!

Az esküdt testvérek azonban nem voltak rajt a halhatatlanok lajstromán, nem járulhattak hát a Jåde Császár elé. Hazaküldte hát őket a Kis Szent a Kuan folyóhoz seregével együtt azzal, hogy ő meg az égi haddal felmegy a mennybe, s aztán, ha meglesz a jutalom, hazatér, s vigadnak majd együtt. El is indult a had, győzelmi éneket zengve, fel az égbe, s az Áradó Fény Csarnokához érve jelentette az egyik mennyei mester a Jåde Császárnak:

– Megérkezett a négy mennyei herceg hada az elfogott majomdémon Éggel Egyenlő Nagy Szenttel, várják, hogy magad elé hívasd őket.

Kiadta a Jåde Császár a parancsot, küldte a Nagyerejű Démonfejedelmet, vinnék a gonosz bűnöst a démonnyakazó teraszra, hogy ott a gazfickót miszlikbe törjék.

Hej ! Így van ez

*A ravasz, a vakmerő most kínokkal megtöretik,
Vitézségét, hősi kedvét soha meg nem törhetik.*

A hetedik fejezet, amelyben

*menny szörnyű kemencéjéből a Nagy Szent megmenekül,
ám utána örökre a Vuhszing-hegy alá kerül*

*Gazdagságod, rangod, neved
Előző élted szabja meg,
Meg ne csalódjék hát szíved másokért.
Igaz fény tölti lelkedet,
Jó gyümölcse lakja benső rejtekét.
Minden gaz merényletért megfizet a magas ég,
S ha nem e pillanatban, hát csak várd ki idejét.
Istent kérdezel a végső okért?
A baj, nagy csapás már rád támadt, elért,
Mivel szíved nagyra néz, végtelenbe tör, merész,
Nem ismer törvényt, rendet, ezért ér csak el, ezért.*

Elfogta hát a Nagy Szentet a mennyei katonaság; hurcolták is megkötözve a démonnyakazó teraszra. Ott aztán kikötötték a démonokat hódoltató oszlophoz s nekiestek: karddal kaszabolták, bárdal hasogatták, lándzsával

Hankuan-hágón elhagyta Kínát nyugat felé, egy fekete bivaly hátán. Az i.sz. V-VI. században azt a *Lao-ce megtéríti a barbárokat* című taoista mű megtoldotta azzal, hogy eljutott Indiába, annak népét megtérítette, és ő lett Buddha apja.

döfölték, pallossal vagdalták – de még egy karcolást se tudtak ejteni rajta. Elészólította ekkor a Déli Serpenyő Csillag* a tüzi hivatal istenkéit; nagy tüzet raktak azok, tűzzel égették, de meg nem égethették. Eléparancsolta akkor a mennydörgési hivatal istenkéit; mennykövel verették, szikrájával szegelték – de egy szőre szálát meg nem görbíthették. Szaladt is a Nagyerejű Démonfejedelem a Jåde Császárhoz a többivel együtt, s jelentette nagy alázatossággal:

– Tízezer évig élj, ó, felség! Eme Nagy Szent nem tudni honnan, de kitanulta maga teste teljességes megvédése módját. Karddal kaszaboltuk, bárdal hasogattuk, mennykövel verettük, tűzzel is égettük, hogy lehet, hogy mégis egy szőre szálát is meg se sérthettük?

– Nohát, micsoda egy gézengúz! – álmélkodott a Jåde Császár. – Micsoda gézengúz! Hogy bánjunk el vele? Elölépett a Felséges Vén, Lao-ce, s így szólott:

– Eme majom felfalta a drágalátos csodabarackokat, felkortyolta az isteni boritalt, el is lopta a halhatatlanság elixírjét, az én elixíremet, mind az öt tökflesekével! Tele van hát most a hasa a frissivel, az érettségével! Égethetitek már őt mindenféle tűzzel, csak egy darabban marad! Olyan lett ettől egész teste, akár a gyémánt, semmi kárt benne nem tehettek! Hanem inkább elviszem én őt magammal, aztán beledugom az én mennyei kemencémbe, az elixírovasztóba, abban lassú tűzön, dühös lángon megolvasztom, felforralom, amíg ki nem olvad belőle az elixír, ő maga akkor hamuvá esik szét. Meg is parancsolta a Jåde Császár rögtön, oldozná fel a majomkirályt, adná át a Felséges Vénnek. Azt már el sem beszélem, micsoda jutalmakat kapott aztán a Jåde Császártól a Kis Szent: száz szál aranyvirágot, száz flaska mennyei bort, száz szem elixírt, ritka drágaságokat; fényes gyöngyöket, szöttes-aranyos selymeket magának s testvéreinek, s hogyan köszönte mindezt s hogyan tért haza hazájába – hanem csak arról beszélek, hogy a Felséges Vén, hazatérve a Tusita Palotába, ottan a majomkirályt feloldozta, kulcsontjából az általverő kést is kihúzta, s belenyomta egyenest mennyei kemencéjébe. A fűtőknek, szenelőknek pedig meghagyta, hogy szítsák ám a tüzet, rakják keményen.

Tüzeltek is a kemence alá a legények szakadatlan, megállás nélkül hétszer hét, azaz éppen negyvenkilenc napig. Akkorra aztán lelohadt. Gondolta már a Felséges Vén, itt az ideje kinyitni a kemencét, visszanyerni az elixírt. A majomkirály a kemence fenekében épp már a szemét dörögölte, könnyét törölgette a rettentő melegben, amikor egyszer csak hallja ám, hogy nyílik a kemence ajtaja! Odanézett, s látta is már a világost maga felett. Nem bírta megállni, egyszeribe egy nagy kurjantással kiugrott a kemencéből, azt felrúgta, maga meg világgá szaladt.

Halálra rémültek a tüzi legények, de aztán egykettőre föleszmélkedtek s nekiestek, hogy megfogják. No hiszen! Egykettőre földhöz döntötte valamennyit, akár egy dühös tigris, akár egy bős sárkány. Utánaeredt a Felséges Vén is már, hogy rátegye a kezét, de alig ért hozzá, elvágódott ő is, mint a vágott hagyma, a majomkirály meg csak szaladt tovább. Aztán előrántotta a füléből bűvös fűtykösét, meglengette, növesztette, s akkor, akárcsak hajdanán, a kezébe ragadta. Nem nézett bizony se istent, se embert, akkora kavardást támasztott a mennyek palotájában, hogy a kilenc csillagisten szaladt haza s csukta be a kaput nagy ijedtségben, de a négy mennyei hercegnek se lehetett nyomát se lelteni sehol! Nem akadt isten, aki meg tudta volna állítani.

A Nagy Szent bős haragjában már az Áradó Fény Csarnokánál járt, közel a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokához. De ott már elébe ugrott a Jåde Császár testőrsége, karddal, korbáccsal, lándzsával, alabárdal felvették vele a harcot. Körülfogták, szorongatták, de már hozzá nem férhettek. Nem ám, mert a Nagy Szent csak megrázta magát, s egyszeribe hatkarú, háromfejű óriás szörnyé változott; három bűvös fűtykőse úgy járt hat kezében, mint a malom vitorlája, akár a motolla, mint a cséphadaró. Felhatott a harci lárma egészen a Jåde Császár palotájába.

Ki is adta a Jåde Császár rémültében a parancsot két szolgájának, belső emberének, mennének el a nyugati mennyekbe magához az Öreg Buddhához, jöne az el segítségül, megfélemezni a gonoszleket.

Vette a parancsot a két szolgálattévő szent, elindultak s meg is érkeztek Grdhrakuta hegyének, a Keselyűhegynek dicsó vidékére, a Mennydörgő Hang szent helye elébe, s ott tisztelkedve illendően a négy gyémántvillámisten* s a nyolc bodhiszattva előtt, előadták, mi járatban vannak. Besiettek nyomban az istenek a drágalátos lótusztrón elé, s hangzott is már Buddha parancsa, hogy lépjenek be a követek.

– Mi ügyben fárasztott ide benneteket a Jåde Császár, ó, szentek? – kérdezte a Tathágata.*

Elbeszélte a két szent követ a majomkirály gonoszságait, bűneinek lajstromát, elfogattatását, s hogy nem bírnak ám vele a mennyei seregek.

– Kér a Jåde Császár, ó, Tathágata, jönnél el hozzá hamar, s mentsd meg őfelségét a gonosztól! – fejezték be kérésüket. – Maradjatok csak itt a Törvény Csarnokában – fordult Buddha a bodhiszattvákhoz –, az elmékedés helyét meg ne háborítsátok, én elmegyek a gonoszt elpusztítani, őfelségét megvédelmezni – azzal maga mellé vette két kedves tanítványát, Ánandát és Kásjapát, s elindult velük a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokához.

* Déli Serpenyő Csillag – az Északi Serpenyő Csillag, azaz a Göncölszekér déli megfelelője.

* Gyémántvillámisten – az elnevezés (csin kang, szanszkritul vadzsra) gyémántot is, villámot is jelent.

* Tathágata – "(A buddhák útján) eljövendő", Buddha egyik legmagasabb címe.

Már messziről megütötte fülüket a nagy csatazaj: a harminchat mennykőisten fogta körbe a majomkirályt, ott birkóztak, tülekedtek vele.

– Rakjátok le fegyvereteket, mennykőistenek – szólalt meg Buddha –, oszlojatok széjjel! Te meg, Nagy Szent, gyere csak elém, hadd kérdezzek meg, micsoda erő lakozik benned?

Vissza is vonultak menten a mennyei hadak; visszaváltozott a majomkirály is igaz alakjába, s nagy dühösen előlépve, éles hangon megkérdezte:

– Hát te ki vagy, te jótét lélek, hogy csak így nyugovást parancsolsz a fegyvereknek, engem meg kérdőre mersz vonni?

– Én vagyok a tisztelt Sakjamuni* a nyugati égtáj paradicsomából – mosolygott Buddha –, namo Amitábha.* Hallám vadságodat, sok gonoszságodat, mennyek palotáját hogy felháborgattad. Hogy szereztél te örök életet? A Tao titkát honnét ismered? S honnét kélt benned pusztító dühöd?

*Én – felelte büszkén a Nagy Szent –
Ég s föld szülöttje volnék, szent, halhatatlan sarja,
A Virág-gyümölcs Hegynek atyjaként tisztel sok majma.
Vízfüggöny Barlang mélyén laktam én csendben, békén,
De mesterem kerestem, a lét titkát kutatva.
Örök életet nyertem, és sok tudásra leltem,
Tanultam átváltozni végtelen sok alakba.
Ezért már földi létem egyszer csak szűk lett nékem,
Jáde Császárt elűzném, hogy a mennyben leljek lakra.
Hajnalpír Csarnokának ura már nem maradhat,
Királyról királyra száll lent is a föld hatalma!
Jobb is már, ha hatalmát most nékem átaladja,
Azt tőle elragadni keltem vitézi harcra!*

– Te fickó – hangzott Buddha gúnykacaja –, de hisz te csak egy majomfajzat vagy! Hogy ámíthattak el ennyire vágyaid, hogy a Jáde Császár trónjára törjél? Hiszen ő zsenge ifjúsága óta erre törekedett, erre nevelkedett ezerhétszázötven kalpán* által! Egy kalpa pedig tizenkétezer-kilencszázhatvan esztendő teszen! Számoljad csak, mekkora időnek kellett beletelnie, hogy erre a határtalan isteni erőre szert tehetett? Te meg csak épp hogy a minap világra pottyant jószág vagy, hogy mondhatasz ilyen nagyokat? Hisz még emberszámba se vesznek! Oda az életed! Hamar, térj meg izibe a jóra, ne locsogj ilyen döreségeket, mert elérhet a végzet gyilkos keze, egyszeribe vége az éltednek, úgyhogy azt is sajnálsz majd, minek jöttél a világra!

– Ha már zsenge ifjúsága óta erre nevelkedett is – tartott ki a magáé mellett a majomkirály –, akkor se maradhat a trónján örökké! Azt tartja a szólásmondás, hogy a császárság sorba jár, jövőre én jövök már! Csak mondd meg neki, hurcolkodjék innen, adja át nekem a mennyek palotáját, oszt jól van! De ha nem adja, hanem még huzakodni akar, akkor nem lesz itt soha békesség!

– Hát te – szólott megint Buddha –, annak felette, hogy örök, életed van és mindenféle formába át tudsz változni, micsodákat tudsz még, hogy el mernéd foglalni a mennyek trónját?

– Sok mindent tudok ám én! – hengegett a majomkirály. – Hetvenkétféle formába tudok én változni, s meg nem halok, újra sem születek tízezer világkorszakon át sem! Aztán felhőbukfencet is vetek, egy bukfencel tizennyolcezer mérföldet megteszek! Hát hogyne foglalhatnám el a mennyek trónját?

– Csapjunk hát akkor kezét – mondta Buddha –, ha már olyan ügyes vagy! Ha ki tudsz ugrani innét a jobb tenyereből, akkor tiéd a győzelem; nem kell tovább fegyverrel hadakozzál, hanem megkérjük akkor a Jáde Császárt, hurcolkodjék el hozzám lakni, a Nyugati Földre,* az ég trónját pedig neked adja. De ha kiugrani nem tudnál, akkor bizony leszállasz az alsó világba, a démonok sorába, hogy nevelkedjél még egynéhány világkorszakon keresztül, akkor aztán hadakozhatsz tovább! “Derék egy bikfic ez a Tathágata! – somolygott magában Szun Vu-kung titkos örömmel. – Hiszen én, vén Szun, egy bukfencel megteszek tizennyolcezer mérföldet! Az ő tenyere meg egy lábnyi sincsen, hogy ne tudnék én abból kiugrani?”

– Úgy lesz, ahogy mondtad? – fordult aztán sebesen Buddhához. – Állod a szavad?

* Sakjamuni – a mostani világ buddhája, történeti alak, más néven Gautama Sziddháta (i.e. V-VI. század?)

* Namó Amitábha – Amitábha a megistenült Buddha, namó annyi, mint üdvözleg; mintha Szűz Máriát Ave Máriának neveznék.

* Kalpa – indiai elképzelés szerint eredetileg egy anyagi világegyetemélettartama, négyszázharminckétmillió év. A regény sokkal szerényebb.

* Nyugati Föld – a buddhizmus Amithába szektája szerint nyugaton van Buddha mennyországa. A regény ezt indiával azonosítja.

– Úgy lesz, úgy – nyugtatta meg Buddha, azzal kinyújtotta a jobb kezét. Akkorca volt csak a tenyere, akár egy lótusz levele. A Nagy Szent is eltette kézrejáró bűvös fűtykösét, összeszedve minden isteni méltóságát, helyet foglalt Buddha tenyere közepében, s elrikkantotta magát:

– Akkor hát indulok! – s lám, eltűnt egyszeriben, árnyéka se látszott, nyoma se maradt, akár a felhőkből villanó fény sugarának. Buddha atya bölcs szeme meg nézte, nézte, hát pörgött, forgott a majomkirály a levegőégben, akár a szélkerék, megállás nélkül, minden erővel előre.

Szánguldott a majomkirály a légben, s egyszer csak meglátott öt hatalmas, húsveres színű oszlopot, köztük a kék eget. “No, itt már vége lehet az útnak – gondolta a majomkirály. – Fordulok is vissza, s Buddha szava szerint én ülök az Esthajnalpír Csarnoka trónszékébe! De megálljunk csak! – ötlött közben az eszébe. – Hadd hagyjak csak itt valami jelet, hogy megértsük egymást a Tathágatával!” – azzal kirántotta egy szál szőrét, elvarázsolta vastagon bemártott íróecsetté, s a középső veres oszlopra felírta nagy betűkkel: “Itt járt az Éggel Egyenlő Nagy Szent.” Mikor ezzel is végzett, visszarakta magára szőre szálát, s nem bírta megállni, hogy nagy illetlenségében jól meg ne öntözze az első oszlop tövét majomhúggal. Aztán meg hányta-vetette megint a felhőbukfenceket, míg csak vissza nem ért Buddha tenyerébe, ahonnan elindult.

– Elmentem, megjöttem! – húzta ki magát büszkén. – Szólj csak a Jáde Császárnak, hogy adja nekem az ég palotáját!

– Te húgyos majomfajzat! – mosolygott gúnyosan Buddha. – Hiszen ki se léptél a tenyeremből!

– Nem tudsz te még semmit! – legyintett megvetően a majomkirály. – Elmentem a világ végéig, ott találtam öt húsveres oszlopot, az egyikre a nevem is ráírtam, jelem is ott hagytam! Eljönne-e velem, hogy te is megszemlélj!

– Nem kell hogy elmenjek – mosolygott Buddha. – Hajtsad csak le a fejed, s nézzél körül szépen!

Kimeresztette ám a majomkirály aranyfényű tüzes szemét, meghajtotta fejét s nézett, nézett: hát ott látta Buddha jobb kezének középső ujján, hogy “Itt járt az Éggel Egyenlő Nagy Szent”, a mutatóujja tövéből meg csak úgy áradt a jóféle majomhúgy illata.

– Hát ez meg hogy lehet? – kiáltozta a majomkirály kétségbeesetten. – Hát ez meg hogy lehet? Hiszen ezt az írást én az eget tartó oszlopra írtam volt, hogy került a te ujjadra? Biztosan gonosz bűvölet van a dologban, amit nem sejtettem! Nem hiszek én neked, nem és nem! Engedj, hadd menjek még egyszer!

Derék Nagy Szent! Neki is rugaszkodott volna, már ki is ugrott volna, de Buddha csak fordított egyet a tenyerén, s azzal a majomkirályt kivetette az ég nyugati kapuján. Az öt ujjából pedig lett öt hegy egy sorban, a Vuhszing-hegy, azaz az Öt Elem Hegye,* azok szépen a majomkirályt a földhöz nyomták, ott is marasztották.

Összetette ekkor kezét Ánanda, Kásjapa meg a harminchat mennyköisten, s fennszóval dicsérték Buddhát. S jött is már a Jáde Császár követe, hogy tette jutalmául lakomára hívja a császárhoz a nagy Tathágatát. Ott volt a lakomán a négy mennyei herceg, ott No-csa királyfi, a Királyi Anya nagyasszony, a Felsőleges Vén, a Meztlábás Nagy Halhatatlan is, s a Menny Megbékélésének nagy ünnepén, ahogy ezt Buddha elnevezte, megajándékozták a mennyek megmentőjét csodabarackokkal, csodagombával is, csodakörtével és csodatolyával. Ahogy ott javában ettek, ittak, vigadoztak, győzelmüknek örvendeztek, jött nagy sebesen egy Földön Cirkáló Hivatalnokisten s jelentette:

– Kidugta ám a fejét a Nagy Szent a hegy alól!

– Nem baj ám az, nem baj! – legyintett rá Buddha, azzal előhúzott köntöse ujjából egy táblát, ráírta nagy betűkkel: “Om mani padme hum”,* s odaadta Ánandának, vinné le a földre, tűzné a hegy tetejébe. A hegy erre a földre gyökeret eresztett, sok résén, nyílásán összenövekedett, lélegzett, sóhajtott, megingott, reszketett – meg is lelkesedett.

Buddha pedig búcsút vett a jáde Császártól, s hazafelé indult. Útjában azonban varázslatot tett még nagy kegyességében: a Vuhszing-san hegyéhez egy földistenkét rendelt, öt őrzőistennel, hogy azt jól őrizték, örökkön-örökké. A Nagy Szentnek pedig, mikor megéheznék, vasgombócot adjanak; mikor megszomjazik, szájába olvasztott bronzot csorgassanak. És ekképp szenvedjen, ezzel gyötretessék, míg a szenvedésnek ideje kitelnék, és el nem jön érte, aki majd megmentse.

A nyolcadik fejezet, amelyben

* *Öt Elem Hegye* – kínai felfogás szerint öt elem alkotja a világot, csak ezek összessége képes Szun Vu-kungot leigázni.

* “*Om mani padme hum*” – a lámaista buddhizmus bűvös erejű igéje, értelme bizonytalan.

*Buddha tanítása örömet áraszt a világra,
majd Csanganba mégyen Kuan-jin és hű tanítványa*

Buddha atyánk, székelvén a Keselyűhegyen, a Mennydörgő Hang Drága Helyén, magához szólította egy napon a buddhákat, arhatokat, bodhiszattvákat, gyémántvillámisteneket, bhiksukat és bhiksunikat,* s szólott hozzájuk ekképpen:

– Amióta ama gonosz majmot leigáztam, mennyet megbékéltettem, nem is tudom, hány éve már, gondolom, lehet vagy félezer. Ősz első hónapja van éppen, annak is középső napja. Van nékem egy drágalátos szelencém, százféle ritka virággal, ezer csudagyümölcsrel teljes. Mi volna, ha megtartanám itt véletek az Ullambana* ünnepét a sínylódó lelkek megszabadítására? Összetette kezét a gyülekezet, úgy hódolt Buddhának, körbevonulván előtte háromszor. A Tathágata pedig nyújtotta a drágalátos tálat a ritka virággal, csudagyümölcsökkel Ánandának, hogy állítaná fel helyére, Kásjapának, hogy tartalmát szórná széjjel a sínylódó lelkek szabadítására. A gyülekezet pedig versekkel áldozott, úgy mondta köszönetét.

A bodhiszattvák befejezván áldozatukat kérlelték Buddhát, világosítaná meg a lét gyökerét, mutatná meg eredetét. Buddha, megnyitván jóságos ajkait, hirdette a törvényt, kinyilatkoztatta az igazság gyümölcsét, feltárta a Három Fogat csodás törvényeit, az Öt Lételem* összekapcsolódásait. S lám, az ég sárkányai karikába tekeredtek, virágok az égből hullottak, libegtek.

A tanítás végeztével így szólott Buddha a gyülekezethez:

– Nem egyenlő a világ négy része közt a lényekben a jóság és rosszság: keleten, a Győzelmes Istenek Földjén, tisztelik az eget, hódolnak a földnek, szívükben hálások, lelkükben békések; északon pedig, a Kiválóság Földjén, noha kedvük lelik az öldökölésben, de éppen mivel a lelkük oly egyszerű, szívük műveletlen, mind becsületesek, mást le nem tipornak; a napnyugta táján, Marhavásár Földjén, nincsen sem kapzsiság, sem vér szomjúsága, erejük táplálják, lelküket elrejtik, s noha nem érik el a megigazulást, mindegyik közülük hosszú életet ér; ám a dél vidékén, Dzsambudvípa földjén, kapzsiak, kéjvágyók, más kárán örülnek, egyre öldökölnek, véres harcra kelnek, a nyelvük, a szájuk gonoszság színtere, hiú vitatkozás nagy bűnös tengere. Itt van pedig nékem hármass gyűjteményem, szent igék könyvei, alkalmasak őket jóra téríteni.

A bodhiszattvák ez igék hallatára összetették kezük, hozzá menekedtek, utána Buddhától ekképpen kérdezték:

– Mi e hármass kincstár,* mondd, ó, Tathágata!

Buddha pedig felelt ilyenképpen nekik:

– A Törvény kincstára Mennyről elmélkedik; a Víták kincstára Földről vitatkozik; az Igék kincstára szellemekről oktat. E hármass kincsestárnak része harmincöt, kötetjének száma tizenötezernyi és még száznegyvennégy. A megigazulás igaz kánonja ez, bevezető kapu igaz gyümölcsehez. El is küldenék én valakit keletre, mert nem tudom túrni, hogy keletnek népe váltig csak tudatlan, minden igaz szót elferdít, nem érti semmiképp törvényem alapját, bűnösen kerüli a jóga ösvényét. Hol tehetnék most szert olyan lelkes lényre, törvény erejével ki keletre menne, megkeresni ott azt, kinek hite szilárd, hogy ezernyi hegyen aztán általkelve, tízezernyi folyón által is úsztatva, ide megérkezvén vinné a szent könyvet örök hagyományul keleti földjének, hogy az ott élőköt jóra változtassa. Hegy magasságával érne fel érdeme, tenger mélységével jósága jutalma. Mondjátok hát nékem, melyikötök küldjem? Előlépett ekkor Kuan-jin bodhiszattva, a lótszterasz előtt meghajolt háromszor, s e szavakat mondta:

– Tanítványod ugyan képesség híján van, de azért elmenne a keleti földre, szent könyvek vivőjét hogy ott kiválassa.

Örvendett magában Buddha ennek láttán, s e szavakat szólt:

– Más el sem mehetne, csak a nagy Kuan-jin! Hatalmas, győzelmes isteni erőddel csak téged küldhetlek!

– Ha pedig elmegyek keletnek földjére, mit parancsolsz vélem? – kérdezte Kuan-jin.

– Amikor most elmész – szólott erre Buddha –, jól megnézd az utat. Ne járjál az égen, csillagok folyóján, járj csak felhők alatt, ködök sűrűjében. S ahogy járod sorra a hegyeket, vizeket, útjuk távolságát gondosan megjegyezd, hogy elmondhasd annak, ki a könyvekért jó. De mert tartok tőle, hogy az út nehéz lesz a jótét lelkeknek, hadd adjam át neked öt drágaságomat – s parancsolta menten a nagy Ánandának, a bölcs Kásjapának, hoznának elő egy brokát papi köntöst s egy papi botot is, kilenc karikával. Azután átadta ezeket Kuan-jinnek, ezt mondván hozzája:

* *Bhiksu, bhiksuni* – kolduló szerzetes, illetve apáca.

* *Ullambana ünnep* – a hetedik hónap tizenötödike, a buddhista Mindenszentek ünnepe.

* *Öt Lételem* – a buddhizmusban az értelmes lény (ember) öt összetevője: anyagi alak, érzékelés, megkülönböztetés, választás, megismerés. A születéskor ezek egyesülnek, a halállal szétválhatnak egymástól.

* *Hármass kincstár* – a Tripikata, a buddhista szent könyvek gyűjteménye.

– E köntöst s e botot a könyvekért jövő öltse majd magára, vegye a kezébe, ha magát elszánta, szívét eltökélte. Mert aki e köntöst magára öltötte, ki is kerül az már a nagy forgatagból; s ki e botot tartja, annak mi sem árthat.

Fogadta jámborul Kuan-jin bodhizattva Buddha rendelkezését. Eléhozott akkor a nagy Tathágata három abroncsgyűrűt, adta azt is menten a bodhizattvának, ígyen magyarázva

– E bűvös jószágok szorító abroncsok. Egyforma mindhároma, ám más a használatuk, íme, mindegyikhez egy-egy bűvös ige. Hogyha majd utadban isteni erejű, rettentő hatalmú rossz démonra lelnél, térítsd akkor szépen a jó tanításra, lenne majd belőle a könyvért jövőnek hűséges szolgálója. De ha szavadra a gonosz meg nem térne, fogd ezt az abroncsot, vessed a fejébe. Magától ez akkor majd húsába mélyed, odagyökerezik, s akkor imádkozd el a bűvös igéket. Akkor szeme dülled, hasogat a feje, agyának kapuja majd megreped bele, úgy majd ráveheted, hogy a Tanhoz térjen.

Felugrott a bodhizattva e szavakat hallván, meghajolt még egyszer Buddha előtt s elindult. Szólította is Huj-ant, tanítványát, kísérené el útján. Huj-an ezerfontos, színvas bunkójával volt igazán a megfelelő, démonokat leigázó, gonoszokat földre verő testőr!

Ment a bodhizattva tanítványával, mentek, mendegéltek, egyszer csak a Lány Vizekhez értek, a Futó Homoknak* határához.

– Kedves tanítványom – szólott Kuan-jin –, ez a hely bizony nemigen járható. Aki a könyvekért jó majd, halandó ember lesz, földi anya szülte, hogy kel az át itten?

– Nézzed csak, mesterem – mutatta Huj-an –, mekkora lehet itt a folyó szélessége?

Megállott a bodhizattva felhők közt jártában, nézte a folyót, nézte, hát szörnyű széles volt. S a szörnyű széles folyó közepében egyszerre csak nagy zengéssel, loccsanással a hullámok közül egy szörnyűséges csúf démon ugrott elő:

*Kék volt-e, vagy fekete? Nem tudná azt senki se!
Baljós képéről lerí a gonosz lehelete.
Óriásnak kicsi lenne, törpének meg túl magas,
Mezítelen a két lába, a teste erős, inas.
A két szeme villogása kemencenyilásnak lángja,
Úgy vereslik szörnyű szája, akár a mészáros tálja.
Szájából sok agyara mered, kardpengék sora,
A haja veres bozót, kuszán összevissza lóg.
Mennydörgéssel bömböl hangja, lába a vizet kavarja,
Szökik a hullám elébe, mintha üznék viharok.*

Bűvös botot tartott kezében a szörny. Felszökött a partra, hogy útját állja a bodhizattvának. De bizony odaállott Huj-an ölébe, elébe tartotta színvas bunkóját, s rárivallt:

– Meg ne fuss, gaz lélek!

A csudaszörny se volt rest, nekiment a tanítványnak bűvös botjával. Rettentő harcba kezdtek azok ott ketten, a Futó Homok folyója partján. Szorították egymást hol erre, hol arra, tízszer is, hússzor is, csak nem bírta egyik sem legyőzni a másikat.

– Miféle barát vagy te – morogta a csudaszörny az egyik összeakaszkodás közben –, hogy ki mersz velem állni?

– Pagodahordozó herceg második fia volnék – felelte büszkén Huj-an –, Moxsa királyfi, más néven Huj-an, a szerzetes. Mesteremet védelmezem én mostan útja közben, hogy elmegy kelet földjére, megtalálni azt, ki eljön a szent könyvekért. Hát te milyen csudaszörny vagy, hogy utunkat mered állni nagy merészen?

Kijózanodott, magához tért a csudaszörny ettől egészen:

– Emlékszem én már! – kiáltotta. – Ott éledgélz te szent gyakorlataidban a déli tenger Kuan-jinjánál, a bíborbambuszok erdejében! Hogy kerülsz te erre?

– Nézd csak ott a parton – intette őt Huj-an –, ugye, hogy mesterem áll ott?

Ennek hallatára a csudaszörny leengedte fegyverét, hangos szóval köszöntést kiáltott, s elengedvén Moksát, odajárult Kuan-jin elébe, nagy főhajtással tisztelgett előtte.

– Bocsásd meg vétkemet, bodhizattva! – esdekelt hozzá. – Engedd, hogy elmondjam sorsomnak baját. Nem voltam én démon, hanem a Bűvös Esthajnalpír Csarnokában szolgáltam a csengős császári fogatnál. Én volnék az Ajtónyitogató Nagy Generális. De merthogy a barackérés ünnepe napján ügyetlen kezemmel összetörtem volt egy

* *Lány Vizek, Futó Homok* – a világ végi vidékek a kínai hiedelmvilágban.

drága üvegcsészét, nyolcszázat veretett rám a Jáde Császár, és száműzetett ide, az alsó világba, át is változtatott erre a formára. Minden hetedik nap meg ezenfelül még repülő kardot küld, az szurkálja mellem száznál is többször, így kínoztatom, gyötörtetem. Nincs is hát mit tennem, rettentő kínomban, szörnyű éhségemben két-három naponként kiszököm a vízből, s aki utasembert előtalálok, azt menten felfalom, hogy éhem elverjem. Így találtam rá most ti kettőtökre is.

– Vétkeztél az égben – fedtte őt a bodhiszattva –, ide száműzetted, s itt is csak vétkeztél, élőkben kárt tettél, bünt bűnre halmoztál. Én meg jöttem erre Buddha parancsával, kelet földjére menőben, hogy megkeressem azt, ki a szent könyvekért lesz majd eljövendő. Térj hát meg te is igaz tanításunkhoz, fordulj az igaz gyümölcsökhöz, légy a könyvért menőnek kísérője, s a nyugat mennyében esdjetek Buddhához, hogy adja ki nektek mind a szent könyveket. Meg is parancsolom, a repülő kardok nem döfnek át többé. Akkor pedig majd, ha érdemet szereztél, leróttad vétkeidet, rangod visszanyered. Mit gondolsz felőle?

– Az igaz gyümölcsökhöz kívánok megtérni – borult le a démon Kuan-jin lábához. Aztán hozzátette:

– Ó, bodhiszattva! Számptalan embert felfaltam én már, köztük nem egyet, ki a szent könyvekért indult útnak. Amikor pedig felfaltam valakit, belévettem koponyáját a mozgó homokba, elsüllyedtek azok le a víz mélyére; mert ebben a vízben még a lúd tolla sem marad fenn! Csak a kilenc szent zarándok csontja maradt a víz tetején, nem merült el sehogy se, akik a szent könyvekért indultak útnak. Csodálatosnak vélvén ezt, egy zsinórra fűztem koponyáikat, játszogatok velük ráérő időmben. Ha most elmennék innét, s nem jönne a könyvekért eljövendő, nem fogja tán ez sorsom megrontani?

– Miért ne jőne meg? – nyugtatta a bodhiszattva. – Aggasd nyakadba eme koponyákat, úgy várjad, ki a könyvekért útra kel. Hasznodra leszen.

– Akkor hát – mondta a szörny –, hadd részesüljek tanításodban.

A szörny fejére tette kezét Kuan-jin, úgy vett tőle fogadalmat. Családi nevéül a Sát adta, mivelhogy Sa homokot teszen, elnevezvén őt Vu-csingnek, azaz a Tisztaságra Esmélőnek, Átkelt akkor a folyón a barátjának tért szörnyeteg a bodhiszattva nyomában, s megtisztulván szíve, lehulltak róla gondjai. Nem bántott többé élőket, hanem csak várt ott a parton, várta azt, ki majd a könyvekért útra kel.

A bodhiszattva búcsút véve tőle, továbbindult Moksával kelet földje felé. Mentek jó ideig, mikor egyszer egy magas hegyhez értek. Gonosz ábrázata volt a hegynek, baljós pára keringett körülte, nem tudták sehogy se lábukat rátenni. Éppen azon voltak, hogy felhőre kerekednek, úgy mennek át a hegyen, amikor egyszer csak gonosz szélvész kerekedett, s egy gonosz démon toppant eljűk a szélvész nyomában. Iszonytató volt gonosz ábrázata!

*Kunkori pofája, mint lótusz magháza, lefedt lepcsés szája,
Sáslegyező két nagy füle, aranyszikrákat szór vele.
Foga, sok agyara úgy mered szájából, mint sor acélráspoly,
Ha nyitja hatalmas száját, paraszas tálnak látnád.
Aranysisak a fejében, szíja szorítja állát keményen,
Selyemmel varrva páncélja levele, mind óriáskígyó levedlett pikkelye.
Kezében szeges gereblyéjét tartja, villog rajta sárkányok karma,
Derekán függ görbe lja; akár a hold hajló fele,
Nincs ellenfél, aki lebírná, egy isten se bírna tán vele.*

Odaugrott a gonosz démon elébük, azt se nézte, kivel van dolga, csak ráemelte a bodhiszattvára rettentő szöges gereblyéjét. De elébe állt ám Moksa s rákiáltott:

– Hej, te fattyú szörnyeteg! Nem tudsz tisztességet? Vigyázz, itt a bunkóm!

– Hej, te barát! – kiáltott vissza a démon. – Azt se tudod, mitől élsz, mitől halsz! Vigyázz, itt a gereblyém!

Neki is estek egymásnak ott menten a hegy lábánál, szörnyű, halálos harcba kezdtek. Pörgött a bunkó, villogott a gereblye foga, hatalmas, erős harcos volt mind a kettő!

Látta Kuan-jin kettejük harcát a levegőégből. Hamar odavetette közéjük lótuszvirágát, hogy szétválassza a gyilkos fegyvereket.

– Miféle barát vagy te – kérdezte meghökkenve a szörny –, hogy ilyen szemet kápráztató virágos játékkal ámítod az embert?

– Hej te, csak testi szemekkel látó, földi anyától lett fattyú jószág! – kiáltott rá Moksa. – A déli tenger bodhiszattvájának vagyok én a tanítványa! Mit is tudsz te! Mesterem, atyám vetette ide közénk ezt a lótuszvirágot.

– A déli tenger bodhiszattvája? – álmélkodott a szörny. – Csak nem maga a három csapást elhárító, a nyolc bajból szabadító Kuan-jin?

– Ha nem az, akkor ki? – kérdezte vissza Moksá.

Eldobta a szörny menten szöges gereblyéjét, fejet hajtott, leborult s így szólt:

– Öreg bátyám, merre van a bodhiszattva? Ha nem fárasztanálak, mutasd meg őt nekem!

– Hát nem ott van? – mutatott felfelé Moksá az égre. Odanézett a szörny, s rettentő hangján nagyot rikoltott:

– Bocsásd meg vétkeimet, ó, bodhiszattva! Bocsásd meg vétkeimet!

Leereszkedett Kuan-jin a felhőjéről, közelebb jött, úgy kérdezte a szörnyet:

– Honnan lettél, vaddisznó? Mi föld alkotott téged, vén kan, hogy utamba mertél állni?

– Nem voltam én vaddisznó, sem kanok vénje – felelte a szörny. – Az Égi Folyó marsallja voltam én. Csak éppen egyszer boros fővel incselkedni találtam a hold tündérével, s a Jåde Császár rám veretett kétezret pörölyvel, s számkivetett ide, az alsó világba. Idelent aztán lelke, hogyan, hogy nem, elvétette útját, egy anyadisznó méhéből születtem újra, így változtam erre az alakra. Disznóanyámat agyonharaptam, malaccsürhét elpusztítottam, azóta enyém itt ez a hegy, s aki erre jár, azt felfalom.

– Micsoda hegy ez? – kérdezte a bodhiszattva.

– Ez a Fuling hegye – felelte a szörny. – Van rajta egy barlang, a Felhőhid Barlangja. Abban lakott Luan Néne, aki látván vitézi ügyességemet, meghítt, hogy legyen családja feje, vagyis a veje. De egy év sem telt bele, elhalálozott, s az egész család rám maradt. Ez azonban régen volt már; nincsen nekem már senkim, semmim, így hát csak abból élek, hogy aki embert előtalálok, azt megeszem. Bocsásd meg vétkeimet, ó, bodhiszattva! – könyörgött újfent.

– Azt tartották a régiak – példálózott Kuan-jin –, hogy ha akarod, hogy előtted út legyen, ne tedd, hogy eltűnjön a semmiben! De te a felső világban is megszegted a törvényt, és szíved gonoszsága még itt sem változott. Élőket öldösöl, gonosz dolgot mívelsz, ugye, hogy ezért még kétszer kell lakoljál?

– Út! Még hogy az út előttem! – méltatlankodott a szörny. – Ha terád hallgatnék, széllel jóllakhatnék! Nemhiába mondják: öl a mandarin veréssel, de Buddha meg elől éhhe! Eredj innét! Hagyj engemet! Akkor már csak jobb utasokat fogdosni, szép, kövér nőszemélyeket felfalatozni! Mít nekem két vétek, három vétek, vagy akár ezer, vagy tízezer!

– Kiben megvan a jónak vágya, a természet is azt szolgálja – folytatta a bodhiszattva. – Ha van benned hajlandóság arra, hogy megtérj az igazság gyümölcséhez, magától meglesz a módja annak, hogy tápláld testedet. Miért kellene hát emberhúson élned?

A szörnyeteg e szavak hallatára mintha álomból ocsúdott volna.

– Követném én az igaz hitet – szólt a bodhiszattvához habozva-reménykedve –, de hiába, aki vét az ég ellen, nincs mihez imádkozzék – idézte Konfuciuszt.

– Én, Buddha parancsából – mondotta a bodhiszattva teljes méltósággal –, kelet földjére vagyok most útban, hogy megkeressem, aki a szent könyvekért lesz elmenendő. Szegődj kíséretébe, majd ha jön, menj el véle a nyugati mennybe, s érdemet szerezvén vétkeid eltöröld, megszabadulsz akkor majd minden csapástól.

– Megtérek, megtérek! – bömbölte a szörny teli szájjal.

A bodhiszattva pedig, fejére tévén kezét, fogadalmat vett tőle, s nevet adván neki, nevezte őt Csunak, azaz Disznónak, papi neveként adva neki azt, hogy Vu-neng, azaz Képességeire Esmélő. Az pedig ettől fogva megtért az igaz hithez, s megtartván a böjtnök szabályát, megtartóztatta magát a vereshagymától, a fokhagymától, a póréhagymától, a medvehagymától, a magyaróhagymától, nem ízlelte többé sem vadlúdnak, sem kutjának, sem pedig fekete halnak húsát, lévén hogy ezek az állatok legerényesebbjei, így várta most már, hogy eljőjön a szent, ki a könyvekért megyen.

A bodhiszattva pedig, elhagyván őt, folytatta útját Moksával a felhők és ködök között járván. Útja közben azonban egyszer csak meglátott a levegőégben egy jádesárcányt, amint éppen keservesen kiáltozott. Odalépett hozzá a bodhiszattva, s megkérdezte tőle:

– Miféle sárkány vagy te, s mi vétkeért lakolsz?

– A nyugati tenger sárkánykirályának, Au Zsunak fia vagyok – felelte a sárkány. – Tüzet támasztván palotánkban, azzal drága fényes gyöngyét én elemésztettem. Királyi atyám bepanaszolt ezért a Jåde Császár előtt, hogy engedetlen volnék. A Jåde Császár pedig idefűggesztetett engem a levegőégbe, minekutána rám veretett háromszázat, s csakhamar eljő halálom. Ments meg, ó, bodhiszattva!

Kuan-jin ennek hallatára elindult rögvést Moksával egyenest a menny déli kapujához. Siettek a kapu őrei jelenteni jöttét a Jåde Császárnak, az meg fogadta őt, elejébe menvén a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnoka előtt.

– Én, együgyű szerzetes – kezdte Kuan-jin meghajolván, leborulván a Jåde Császár előtt –, Buddha parancsából a

keleti földre tartok, hogy megkeressem azt, ki a szent könyvekért lenne elmenendő. Utamban rátaláltam egy elfajzott fióksárkányra, amint ott függött a levegőégben. Érette kérnélek téged, hagynád meg életét, ajándékoznád őt szerény személyemnek, hadd lehessen erős lába annak, ki a szent könyvekért lesz elmenendő.

Hajlott a szóra a Jåde Császár, menten ki is adta kegyelmes parancsát, küldte egyik vezérét, szabadítaná fel a sárkányt, s adná át Kuan-jinnek. Köszönte a kegyet a bodhiszattva, s ment ő is vissza a sárkányhoz. A sárkányfióka a fejét földhöz verte, Kuan-jin nagy kegyét azzal is köszönte, s kérte már, hogy mondja, mit parancsol véle. A bodhiszattva meg egy mély völgybe vitte, hogy ottan a könyvek vándorát megvárja, s fehér lóvá legyen, hátsáallatává.

Ment a bodhiszattva, s vele együtt Moksa hegyeken-völgyeken. Nem mentek sok időt, aranyfényt láttak meg tízezer sugárban, jót jósoló pára ezer oszlopában.

– Mesterem, atyám – szólott Moksa –, ez a fényt sugárzó a Vuhszing-san hegy lesz, lám, ott a tetején Buddhának írása.

– Ide van hát ama eget háborító, barackok ünnepén csúf botrányt támasztó Éggel Egyenlő Nagy Szent bezárva! – kiáltott fel a bodhiszattva.

– Igen, igen, éppen ez az! – mondotta Moksa.

Felhágot a bodhiszattva s tanítványa a hegyre, látták a felírást a tetején Buddha kezével: “Om mani padme hum.” Nézte a bodhiszattva, s szívében igen megszánta. Verset költött hát ott helyben, a következő módra:

*Szánlak téged, ó, majom, mert nem jártál jó úton.
Voltál hajdan vakmerő, vitézkedtél pimaszon.
Galádul felfogatád a mennyei lakomát,
A Tusita Palotát feldúltad egy hajnalon.
Száz ezernyi hadsereg téged le nem győzhetett,
Kilenc mennyben istenek félték szörnyű híredet,
S im, Buddha úr elfogott, kínokra kárhoztatott,
Szabadságod hol leled? Mikor ragyog érdemed?*

Felriasztotta ám a vers a majomkirályt. Nagy hanggal kiáltotta onnét, a hegy alól:

– Ki szaval itt verset a hegyen, hirdetve bűneimet?

Hallotta a szót a bodhiszattva, lement a hegy aljába, s körülnézett. Ott álltak a sziklák tövében a földisten, a hegy szelleme meg a Nagy Szentet őriző mennyei vezérek; odajárultak Kuan-jin elé, fogadták nagy tisztelettel, aztán odavezették az Éggel Egyenlő Nagy Szenthez. Nézte a bodhiszattva, s látta, hogy be van szorítva a sziklák skatulyájába, hogy szája még szólhat, de teste nem mozdulhat.

– Hej, te Szun nevezetű – szólította meg –, megismersz-e engem?

Nagyra nyitotta a majomkirály aransugaras tűzfényű szemét, biccentett a fejével, s így szólt erős hangon:

– Már hogyne ismernék! Te vagy jószerivel a déli tenger Potaraka hegyén lakozó, kínoktól megmentő, bajtól szabadító, nagy irgalmasságú, nagy jószágú namo Kuan-si-jin bodhiszattva. Tekints le rám! Tekints le rám! Mert úgy telik nekem itt egy nap, akár egy év, s senki, ki ismerne, el nem jönne ide, hogy reám tekintsen. Hogy kerültél ide?

– Buddha parancsából – felelte a bodhiszattva – kelet földjére megyek, hogy megkeressem azt, ki a szent könyvekért volna elmenendő. De gondoltam, megállok itt egy kicsinyt s meglátogatlak.

– Kijátszott engem a Tathágata – nyögte a majomkirály –, lenyomott ide a hegy alá, több mint ötszáz éve már ki nem nyújtozhatom. Tégy jót velem, ó, bodhiszattva, könyörgöm, váltsd meg a vén Szunt!

– Hej, te fickó – rázta fejét a bodhiszattva –, feneketlen ám a te bűnösséged! Ha kiszabadítanálak innét, félek, megint bajt kevernél, csúfságot mívelnél.

– Megbántam én már vétkeimet régen – forgatta szemét Szun Vu-kung. – Csak azt szeretném, hogy utat mutatnál nekem nagy jószágodban, könyörületedben, hogy megjavulhassak, jámborrá válhassak. Hisz

*Emberi szívben ha gondolat fogan,
Az ég s a föld azt tudja biztosan.
A világ a jót, a rosszat feledi,
Ők megfizetik, mi rovásra van.*

Hallván a bodhiszattva e szavakat, igen megörvendett szívében, s így szólt a majomkirályhoz:

– A jó szóra ezer mérföldről is visszhang felel, a nem jó pedig ezer mérföldre is ellenkezésre lel, mondják a szent könyvek. Ha megvan benned a hajlandóság, várd meg, míg elmegyek kelet földjére, Kína országába, hogy megkeressem azt, ki erre jó majd a könyvekért, s meghagyom neki, hogy szabadítson meg téged. Mi volna, ha aztán a tanítványa lennél, elfogadnád a Tant, belépnél rendünkbe, s törekednél az igazság gyümölcseire?

– Megyek, megyek! – kiáltozta izgatottan a Nagy Szent.

– Ha már megvan benned a jó gyümölcse – mondotta erre a bodhiszattva –, illő, hogy papi nevet adjak neked.

– Van már énnekem – mondta Szun Vu-kung büszkén –, hisz Szun Vu-kungnak hívnak, azaz a Hiúságra Eszmélőnek.

– Az imént térítettem meg kettőt, s azok nevében is ott volt az “Eszmélő” – állapította meg örvendezve a bodhiszattva. – Igen jó, hogy összeillettek. No de nem fecsegek itt tovább, hanem megyek.

El is indult tovább a bodhiszattva Moksával együtt, menvén egyenest keletnek, s meg is érkeztek csakhamar Csangan városába, Kína országába. Otthagyván a ködöt, elhagyván a felhőt, a mester s tanítványa rühös, koszos kóbor szerzetessé változott, úgy mentek be Csangan kapuján estefelé. Ott aztán megkerestek egy nagy piacteret. Annak egyik utcájában egy földistemplomot találtak, abba bementek. A nagy hódolattól a földistenkének a szíve is remegett, a sok démon őrzőkatona is csak reszketett, úgy járultak a bodhiszattva üdvözlésére. Szaladt is a földistenke aztán szerte a városba, jelentette a városistennek,* a hely istenének, Csangan városa valamennyi templomának, szentélyének, abban lakó isteneknek Kuan-jin érkezését. Jöttek is azok sorra látogatására, s kérték sűrűn a bocsánatot, hogy késlekedtek az elébe való jövetellel.

– Egy pisszenetet se szólhattok arról, hogy itt vagyok – intette valamennyiüket a bodhiszattva. – Buddha parancsára jöttem, hogy keressék valakit, ki elmenendő volna öhozzája, s elhozná szent könyveit. Maradok pár napot, addig itt lakoznék, míg ezt a szent szerzetest fel nem lelem. Hazatért hát minden isten a maga templomába, csak a földistenke költözött át a városistenhez addig, míg vendége a szentélyben lakozott. De a bodhiszattva s tanítványa elrejtették igazi alakjukat.

A kilencedik fejezet, amelyben

*Csen Kuang-zsujt hivatalába utaztában eléri a halál,
de a folyamon hányódott szerzetes a gaztettért bosszút áll*

Senhszi tartományban Csangannak városa sok évszázad óta császárok székhelye volt. A Csou, a Cin s a Han uralkodóházak óta úgy gyűlt össze itt három tartomány legjava, akár brokátselymen a virág. Nyolc víz folyta körül határát, valóban felettébb jeles hely volt ám! Ebben az időben a nagy Tang uralkodóház Taj-cung császára ült ott a trónon. Trónra léptével Igaz Tekintet* nevét adta uralmának, annak is tizenharmadik évében járt már az idő. Béke, boldogság honolt az egész nagy birodalomban, adózott a császárnak a nyolc égtáj népe serényen, s a négy tengeren belül mindenki alattvalójának vallotta magát.

Egy napon aztán, hogy Taj-cung császár* épp ott ült a trónján, s egybegyűjtötte volt polgári s hadi hivatalnokait, a reggeli kihallgatás kezdetével, hogy az üdvözléssel végeztek, előlépett a sorból Vej Cseng,* a nagy miniszter, s elébe terjesztette a császárnak a következőket:

– Mostanság, hogy az ég alatt immár a nagy béke uralkodik, s a nyolc égtáj is lecsendesült, illendő lenne visszatérni a régi törvényhez. Állíttassék fel ismét a vizsgák csarnoka, ahová a bölcs írástudók elhívattassanak, hogy kiválogattassék közülük a tehetség, ezzel alapozván országunk erkölcsét.

– Helyesen szóltál, bölcs miniszterem – bólintott a császár, s ki is adta rendeletét. Kifüggesztették mindenütt a

* *Városisten* – a városok, azaz közigazgatási székhelyek védelmére a császár a földi jelytartó mellé kinevezett egy-egy istent is.

* *Igaz Tekintet* – a császárok uralkodásuk egyes szakaszait jellegükkel nevezték el, az éveket ezek szerint is számították. Az Igaz Tekintet kora 627-649.

* *Taj-cung császár* – más nevén Li Si-min, 627-től 649-ig uralkodott.

* *Vej Cseng* – (megh. i. sz. 666.) híres tudós, államférfi.

császár bölcseket hívó írását szerte a birodalomban. A tartományokban, kerületekben, járásokban nem fogdoszták már a népet hadi szolgálatra, hanem felhívták, hogy aki csak van könyvolvasó tudósféle, kinek ékes műveltsége s erkölcsé kiváló, az mind csak siessen mihamar Csanganba megállni a vizsgát. Eljutott ez az írás Hajesou városába is. Ott pedig volt egy ember, kit Csen Onak* neveztek, adott nevén meg Csin Kuang-zsujnak szólítottak. Az, mikor meglátta az írást, hazament nyomban, s mondta anyjának, született Cseng asszonynak:

– Közzétette a felséges udvar a sárga írást, fel is hívja a déli tartományt is, hogy kiválasztassanak a bölcsek, a tehetségek. Fiad szándéka is, hogy mielőbb induljon megállni a vizsgát. Mert az lenne fiadnak vágya, hogy hivatalt nyerne, akár csal, egy felet, hogy dicsőséget áraszson szüleire, s elterjessze hírnevét, s feleséget nyervén, gyermekeket nemzván, felragyogtassa családját. Ezeket mondom én, jó anyám, teneked, mert most elindulok.

– Hát könyvolvasó ember vagy te, fiacskám – sóhajtott anyja –, már ifjan tanulván, felnőttként megállván, illik ez a mondás terád éppenséggel. Hanem ha most elmész, hogy majd vizsgát teszel, a hosszú úton majd óvatosan járdál, s ha hivatalt nyertél, gyere rögvest haza.

Megparancsolta hát menten Csen Kuang-zsuj a szobalegényének, készítené össze az úti holmit, azzal búcsút vett édesanyjától, és útnak eredtek. Ahogy Csanganba megérkezett, menten a vizsgacsarnokba ment. Megállta a vizsgát, ment a palotába, a császár elébe, hogy ott is vizsgálzzék, hát első lett a vizsgán! A császár saját felséges ecsetével írta meg az írást, amelyben csuangjüanná, vizsgáltsővé nyilvánította. Lóhátra is ültették Csen Kuang-zsujt azon nyomban, s járta nagy örömeiben Csangannak utcáit három álló napig, díszes körmenetben.

Ahogy így járt erre-arra s magát ünnepelte, elvetődött a hatalmas miniszter, Jin Kaj-san háza elé. Volt pedig a miniszternek egy leánya, Ven-csiao nevezetű, de hitták úgy is, hogy Man-tang-csiao. Éppen most lett volna férjhez menendőben, s ott ült az erkélyen díszes köntösében, hogy hímes labdájával férjét kiválassza, azzal azt, ki néki tetszik, majd megdobja. Történt pedig, hogy Csen Kuang-zsuj éppen akkor haladt el az erkély alatt. Láttá a leány, hogy milyen szép szál legény, azt is tudta róla, hogy vizsgáltső lett, megtetszett hát igen neki, s kapta a hímes labdát, ledobta, egyenest Csen Kuang-zsuj hollófekete süvegére. Megszóltak erre a sípok, finom zene Zendült, szaladt ki ízibe tíz-egynéhány szolgáló a házból, megfogták a vizsgáltső lova fékét, s tessékelték befelé a házba Csen Kuang-zsujt nagy nyájassággal, hogy most már ő legyen Ven-csiao férje. Előjött menten a miniszter s a felesége is, vendégeket hívtak, s nagy ceremóniával azonmódon hozzáadták Jin Ven-csiao Csen Kuang-zsujhoz. Leborult az ifjú pár az ég s a föld előtt, aztán leborulva köszöntötték egymást, majd meg az ifjú férj köszöntette most már apósát, anyósát.* A miniszter nagy lakomát csapott, vigadtak, ittak hajnalig, akkor aztán a két fiatal egymás kezét fogva belépett a nászszobába.

Másnap hajnalban elfoglalta helyét a császár az aranyharangok termében, s siettek elébe polgári s hadi hivatalnokai reggeli kihallgatásra.

– Milyen hivatalt kapjon az új vizsgáltső, Csen Kuang-zsuj? – ezt kérdezte elsőre a császár.

– Megvizsgálta már alattvalód az összes tartományokat – borult le előtte Vej Cseng miniszter. – Csiangcsouban van üres hivatal. Kérem felségedet, nevezze ki oda.

Ki is nevezte a császár az új vizsgáltsőt Csiangcsou mandarinjává, s meghagyta neki, hogy menten keljen útra, ne is késlekedjék.

Köszönte a kegyet Csen Kuang-zsuj, sietett rögtön haza, ottan feleségével a dolgot megtanácskozta, azzal búcsút vettek apóstól, anyóstól, s máris indultak, hogy elfoglalják a csiangcsoui hivatalt.

Tavaszi vége volt épp, mikor elindultak. Enyhe szellő játszott a fűzfák zöldjével, finom szálú eső verte a virágok szirmát. Legelőször is haza vitt az útjuk, bemutatta asszonyát Csen Kuang-zsuj az anyjának. Jó anyja ennek igen megörvendett, hát még mikor fia elmondta néki, hogy magával viszi őt is Csiangcsouba.

Úton voltak már jó néhány napja, s egyszer megérkeztek a Tízezer Virág Fogadójába, Második Kis Liu házához, s ott megszálltak. Ahogy ott időztek, Csang asszonyon kitört valami betegség, így szólt hát fiához:

– Valami bajom van. Maradjunk itt inkább egy-két napot, hogy erőre kapjak, aztán menjünk tovább. Engedelmes fiú volt Csen Kuang-zsuj, engedett anyjának. Másnap reggel a fogadó előtt egyszer csak egy embert pillantott meg, amint nagy hangosan kínált eladásra egy szép, aranyos pontyot. Kuang-zsuj megvette a halat, hogy anyjának elkészítse, de egyszer csak látta, hogy a hal nagy sebesen pislog ám!

“Hallottam már arról – szólott magában, meghökkenve –, hogy a hálnak, kígyónak pislogása nem közönséges dolog ám.”

– Hé! – kiáltott a halárus után. – Hol fogtad ezt a halat?

* Csen O – Hszüang-can származásának története mesés história. Könnyen ráismerni benne Perszeusz, Mózes, Gergely pápa, stb történetére.

* Leborult az ifjú pár... – e szertartás tette a házasságot törvényessé.

– Innét vagy tizenöt mérföldre, Hungcsiangnál – felelte vissza a halász.

Csen Kuang-zsuj nyomban visszavitte a halat Hungcsiangba, ott a vízbe bocsátotta, életét visszaadta.

– Kegyes dolog, fiam, életet visszaadni – bólogatott anyja, mikor elmesélte neki –, igen örvend ennek az én szívem.

– Itt vagyunk már három napja – aggodalmaskodott Kuang-zsuj –, a parancs meg sürget. El kéne indulnom már holnap reggel, de nem tudom, hogy jó anyámnak hogy van egészsége?

– Nem jól vagyok, fiam – sóhajtott az anyja –, meleg lesz az úton, félek, ragályt kapnék. Fogadj nekem itt valahol lakást, ahol megmaradhatok, adj velem pénzt, ti meg ketten menjetek csak elfoglalni a hivatalt. Aztán az őszi hűssel eljöhettek értem.

Így is lett. Útnak indult Csen Kuang-zsuj, most már csak feleségével. Keserves volt ám az út, nappal mentek, éjjel megháltak, de el is érkeztek már a Hungcsiang átkelőhelyéhez. Liu Hung és Li Piao volt a két csónakos, kik elébük jöttek a parthoz, hogy átvigyék őket. De bizony Csen Kuang-zsujról elvégeztetett már előző életében, hogy összetalálkozik esküdt ellenségével.

Kuang-zsuj felvitette a hajóra a poggyászt a szolgálégnnyel. Amikor ő maga a feleségével szép kényesen beszállt, Liu Hungnak csak kimeredt a szeme. Láta Jin asszony szép kerek holdarcát, őszi hullámok ragyogásával csillogó szemét, cseresznye-csöpp ajkát, zöld fűzként imbolygó derekát, sikló halhoz, szálló vadlibához hasonló tartását, holdat setétítő, virágot elpirítő szépségét, s farkasvagy ébredt szívében. Félre is húzódott Li Piaóval, és gonosz tervet forralt. Csendes, néptelen vizekre kormányozták a hajót, s mikor eljött az éjféli s minden elcsendesült, legyilkolták elébb a szolgálégnyt, aztán agyonverték a férjet, behányták mind a kettőt a folyó vizébe.

Az asszony, látva, hogy megölték a férjét, felugrott hirtelen, s ment volna be a vízbe utána, de Liu Hung megragadta:

– Ha hallgatsz rám, nem lesz semmi baj! – suttogta fülébe, és szorosán átölelte. – De ha nem hallgatsz rám – mordult fel –, kettőbe hasítlak!

A szegény asszony azt se tudta, mitévő legyen, engedett hát az erőszaknak, s beleegyezett. A gonosz gyilkos ekkor a déli partra kormányozta a hajót, ott átadta Li Piaónak, legyen most már egészen az övé, ő maga pedig, felöltvén Csen Kuang-zsuj ruháját, fővegét, hivatala jelvényeit, az asszonnyal útnak eredt Csiangsou felé, hogy most már ő foglalja el a hivatalt. Közben hadd mondok el, az agyonvert szolgálégny teste úszott szép csendesen lefelé az árral. Csen Kuang-zsuj teteme azonban lemerült a víz mélységes fenekére mozdulatlan. Észre is vette Hungcsiang vidékének cirkáló jaksája, s jelentette sebesen a sárkánykirálynak. Ki is adta a sárkánykirály nyomban a parancsot, hozzák elébe a tetemet, s mikor meglátta, felkiáltott

– De hiszen ez az én életem megmentője! Hogy is eshetett, hogy ily rútot legyilkolták? Jóért jóval fizess, azt tartja a mondás. Még ma visszaszerzem neki az életét, hogy megháláljam azt a jót, amit velem tett.

Meg is írta nyomban levelét a sárkánykirály, adta a jaksának, vigye el iziben Hungsou városistenének meg földistenének, hogy adnák elő ennek a vízbe hányt tudós embernek a lelkét, s elküldenék neki.

A városisten meg a földisten indította nyomban a kisebb démonokat, hozzák elő Csen Kuang-zsuj lelkét, azzal át is adták a jaksának, az meg ment vele egyenesen a sárkánykirály elé.

– Ki vagy te, tudós uram? – kérdezte aztán a sárkánykirály a lélektől. – Mi a neved? Hová valósi vagy? Legfőképpen pedig hogy kerültél ide, hogy lelted halálot? Elmondotta Csen Kuang-zsuj lelke, hogy s mi történt vele.

– Nohát – mondotta erre a sárkánykirály –, tudd meg, hogy én voltam az az aranyos ponty, akinek visszaadtad az életét. Én hogyan adnám hát most vissza az életét jótevőmnak? Azzal odaállította a falhoz a holttetemet, s beléretett a szájába egy épséget megőrző gyöngyszemet,* hogy attól fogva a test fel ne oszolhassék, hanem ha visszatér majd belé a lélek, elmelessen és bosszút állhasson. Azután így szólt:

– No, te igaz lélek, ha már itt vagy nálam, hadd nevezzelek ki főemberemnek.

A földre borult Csen Kuang-zsuj, úgy köszönte a sárkánykirály kegyét. Mondanunk se kell, hogy a király ekkor nagy lakomát csapott.

Közben pedig gyűlölte ám nagyon Jin asszony a gyilkos Liu Hungot. Azon kesergett csak, hogy nem eheti húsát, s nem hálhat a bőrén, de hát gyermekkel volt viselő, azt se tudta még, fiú lesz-e vagy lány, így hát nem volt mit tennie, kénytelen-kelletlen csak engedelmeskedett neki. Meg is érkeztek nemsokára Csiangsouba. Ott elébük jöttek a hivatalnokok, fogadták nagy tisztelettel az álmandarint, s vezették hivatalába.

Telt-múlt az idő. Egy nap Liu Hung hivatalos ügyben elutazott messzi vidékre. Az asszony a virágos lugasban nagyokat sóhajtva anyjára, apjára gondolt, mikor egyszer csak hasába fájdalom nyilallott, eszméletlenül rogyott a

* *Épséget megőrző gyöngyszem* – a halott szájába tett gyöngy vagy jádekő a hiedelem szerint épségben tartotta a holttestet.

földre. Ájultában megszülte gyermekét.

– Man-tang-csiao – hallott egy hangot a fülébe susogni –, halljad, amit mondok. A Déli Sarkcsillag istene vagyok, én hoztam néked e fiúgyermeket, Kuan-jin bodhiszattva parancsából. Egy napon majd nagy lesz híre-neve, sok földi halandó nem mérhető hozzá. A gaz Liu hazatérvén el akarja majd emészteni e fiút, neked kell majd vigyáznod rá, óvnod, védened. Férjed a sárkánykirály minisztere, időnap után találkozni fogtok férjként, feleségként, egymásra lel majd anya és gyermeke, elfő a bosszú napja is. Jegyezd meg jól szavaimat – és most ébredj! Ébredj!

Eltűnt a beszélő, felriadt az asszony, de amit hallott, arra mind emlékezett. Magához ölelte fiacskáját, de nem tudta, mitévő legyen. Hazaérkezett csakhamar Liu Hung, s meglátva a gyermeket, nyomban vízbe akarta fojtani.

– Ma már későre jár az idő – ellenkezett az asszony –, várj holnap reggelig, akkor a folyóba dobom.

Szerencse, hogy másnap sürgető ügyekben Liu Hung ismét csak útra kelt hirtelen, elment messze földre

“Ha megvárom, míg e gaz gyilkos hazatér – gondolkozott az asszony –, vége gyermekem életének! Jobb lesz, ha most reggel a folyóba vetem, lássuk, él-e, hal-e. Ha a felséges ég megkönyörül rajta, akad tán valaki, aki majd megmenti, felneveli gyermekem, s akkor egyszer még találkozhatunk.” Egyszerre azonban megjedtt attól, hogy majd nem ismerik meg egymást. Megharapta hát keze ujját, s leírta vérével egy darab papírra apja, anyja nevét, a gyermeknek egész származását. Fogta, leharapta aztán emlékjelül a gyermek bal lába legkisebbik ujját, s levetvén magáról testén viselt ingét, abba bugyolálta. Majd pedig felhasználva az alkalmat, hogy történetesen üres volt a hivatal, kiosont a kapun. Szerencsére nem volt messze a folyam. Csakhamar odaért a parthoz, s keserves sírásra fakadva épp a vízbe akarta vetni gyermekét, amikor egy deszkát vetettek elé a hullámok. Leborult az anya a földre, úgy adott hálát az égnek, aztán a gyermeket a deszkára tette, jól odakötözte, vérrel írt levelét mellére helyezte, s a folyóba lökte, lesvén, hogy merre tart. Azt már el sem beszélem, hogyan tért haza az asszony könnyeit nyeltesve, hanem arról szólok, hogy vitte a víz a deszkával a gyermeket, egyenesen a Csinsan, az Aranyhegy-kolostor lábához, ott aztán partra tette. A kolostor apátja, Fa-ming nevezetű, azaz a Törvény Világossága, megigazult szent ember volt már, a Tan tudója, túl már az újjászületésen, csudákat művelő. Éppen ott üldögélt szent elmélkedésben, mikor egyszer csak gyereksírást hallott. Megindult rajta szíve, s a partra sietett sebesen, széjjelnézett. Hát látta, hogy ott hanyódik a parton egy deszka, azon édesdeden alszik egy csecsemő. Az öreg apát nagy óvatosan kimentette, fölemelte. Meglátva keblén a vérrel írt írást, eredetét abból rögtön megismerte. Adott a gyermeknek aztán gyermeknevet, sorsáról nevezvén Csiang-liunak, azaz Folyamon Hányódottnak, és jámbor emberek gondjaira bízta, hogy majd felnevelék, a vérrel írt írást meg a többi dolgot pedig elrejtette.

Szaladt aztán az idő, ahogy a nyíl suhan, fordult a nap s a hold, akárcsak az orsó. Csiang-liu egykettőre tizennyolc éves legénnyé serdült. Akkor az apátúr levágatta haját, szerzetessé tette, hogy törekedjék a szent tökéletességre, adván neki a Hszüan-cang papi nevet, fejére tette kezét, s fogadalmat vön tőle, hogy erős szívvel csak a Tan útját járja. Egyszer, egy tavasz végi napon együtt volt a kolostor népe a fenyőfák árnyékában. A szútrákat kántálták, vagy ültek elmélyedve, vitakoztak, beszélgettek a szent titkokról. S íme, az egyik barát, nagy pecsenyefaló és borissza, hogy Hszüan-cang a vitában kissé rápirított, nagy dühösen szitkozódni kezdett:

– Hej, te isten tulka! Nevedet se tudod, szülőd se ismered, mit okoskodsز itten?

Hszüan-cang erre a szidalomra bement a kolostorba, térdre borult az apát előtt, s úgy panaszkolta sűrű könnyhullással:

– Az ég s föld közén jó életre az ember, a jin s jang formálja, az öt elem alkotja, de apja és anyja szüli és táplálja; miért van a világon az ember, ha se apja, se anyja nincsen? Ekképp panaszkodott, jajongott az apát színe előtt, esdekelve kérte, kik az ő szülei.

– Ha igazán tudni akarod, kik voltak szüleid – mondta az öreg apát –, jer velem, kövess.

Ment Hszüan-cang az apátúr nyomában be a kolostorba. Az meg szobájába térve felnyúlt ott a gerendák közé, s elévett egy kis ládikát. Kinyitotta, elővette belőle a vérrel írt írást, az inget, s átadta Hszüan-cangnak.

Elolvasta Hszüan-cang az írást, meg is értette belőle, kik az ő szülei, s milyen szörnyőségért kell bosszút állnia. Nagy sírással, jajgatással vágódott el a földön:

– Ha nem tudnám megtorolni a szüleimen esett gyalázatot, hogy lehetnék tovább ember? Tizennyolc évet kellett megérnem tudatlanságban, hogy most végre megtudjam, van anyám. De ha te nem mentettél volna meg, apáturam, hogy is értem volna meg a mai napot? Bocsásd most el, mesterem, tanítványodat, hadd látogassam meg anyámat, aztán visszajövök a szerzetbe, s füstölőt égetek a fejemen, felépítem szentélyedet, hogy megháláljam végtelen kegyességed.

El is indult Hszüan-cang Csiangcsou városába, az apát tanácsa szerint alamizsnás barátoknak öltözve. Hamarosan meg is érkezett. Történt, hogy Liu Hung éppen távol volt. Az ég akarta így, hogy anya és fia találkozassanak. Megállt hát a mandarin háza előtt, és hangos szóval koldulni kezdett. Jin asszony aznap éjjel álmodott. Azt álmodta, hogy a csorba hold kikerekedett.

“Anyósom nem kapott hírt rólunk semmit – gondolta magában –, uramat megölte a gaz gyilkos, fiacskámat a folyóba vettem. Ha valaki meglelte és tán felnevelte, most lenne tizennyolc esztendő. Ki tudja, tán az lesz az ég

műve, hogy ma találkozunk.”

Ahogy ezen gondolkozott s ezt mormolta magában, hallja egyszer csak, hogy a ház előtt kántál valaki. Kisietett hát és megkérdezte:

– Honnét jöttél?

– Én, szegényke szerzetes – felelte Hszüan-cang –, a Csinsan-kolostor apátjának, Fa-mingnek vagyok a tanítványa.

– No, ha a Csinsan-kolostor apátjának a tanítványa vagy – mondta Jin asszony –, kerülj beljebb. – Azzal betessékelt a házba, böjtös eledellel meg is vendégelte, s közben apróra egyre csak nézte, figyelte beszédét, szólását, járását, állását. Mintha férjét látta volna maga előtt. Ki is parancsolta a szolgálókat a szobából, s akkor megkérdezte az ifjú szerzetest:

– Ifjú tisztelendő atyám, mondd csak: gyermeki korodban hagyta-e ott családod, vagy mint nagyobbacska? Hogy hívnak? Vannak-e szüleid?

– Nem gyermeki koromban hagytam ott családom – felelte Hszüan-cang –, de nem is mint nagyobbacska, hanem, hogy úgy mondjam, nagyobb gonoszság sújt mennyibolt nagyságánál, s mélyebb bosszú fűt, mint a tenger mélysége! Apám orvul meggyilkolták, anyám erőszakkal elrabolták. Mesterem, Fa-ming apátúr küldött e házba, hogy itt megtalálom anyámat.

– Anyádat hogy hívják? – kérdezte az asszony, elakadó szívvel.

– Neve Jin Ven-csiao – felelte Hszüan-cang –, apám Csen Kuang-zsuj. Én magam gyermeki nevemen Csiang-liu, papi nevemen meg nemrégőtől Hszüan-cang.

– Én vagyok Ven-csiao – rebegte az asszony –, de amit most mondtál, mivel bizonyítod?

Ennek hallatára két térdre ereszkedett Hszüan-cang az anyja előtt, és sírva kiáltotta:

– Anyám, ha nem hiszed, nézd e véres írást, nézd meg ezt az inget, ezek beszéljenek!

Elvette anyja az írást, az inget, rögtön rájuk ismert. Átölelte fiát, és sírt nagy örömeiben, de azon nyomban zokogva eltolta magától

– Menj el, fiam, innen! – mondta leverten.

– Tízennyolc éven át nem is tudtam, hogy vagy – fakadt ki Hszüan-cang keserű bánattal –, ma reggel láttalak meg téged először, mért küldesz el mindjárt?

– Fiam, édes fiam – felelte az anyja –, menekülj el gyorsan, akár a futótűz, mentsd meg életedet! Ha a gaz Liu hazatér, biztosan végezne veled. De majd holnap én betegnek tettetem magam, s azt mondom neki, hogy fogadalmam szerint száz pár lábbelit kell, hogy a papoknak adjak. Elmegyek akkor a kolostorotokba, fogadalmamat hogy híven be is töltem, s akkor találkozunk, akkor majd szólhatunk.

Búcsút vett anyjától Hszüan-cang, el is ment. Örült is az anyja, búszult is magában, addig–addig, hogy úgy tett, mintha beteg lenne. Nem ivott, nem evett, csak az ágyon hevert.

Jött ám haza Liu Hung, s kérdezte, mi haja. Az asszony így felelt:

– Fogadalmat tettem én egyszer hajdan, leányi koromban, hogy száz pár lábbelit adok a papoknak. S a minap éjszaka nehéz álmod láttam: megjelent előttem egy öles szerzetes, kezében éles kard, követelte tőlem, hogy szavam beváltsam. Akkor megijedtem, s ahogy felébredtem, attól beteg lettem.

– Ugyan már – legyintett Liu Hung –, potomság az egész, mért nem szóltál elébb? – s ment hivatalába, kiadta a parancsot embereinek, hogy mondják meg a népnek: minden család készítsen egy pár papi lábbelit, s öt nap alatt mind ott tegyen.

Hozta is a nép annak rendje-módja szerint csakhamar a sok papi cipellőt. Így szólt ekkor Jin asszony Liu Hunghoz:

– A lábbelik hát megvolnának, de merre van itt kolostor, ahol beválthatnám fogadalmamat?

– Itt van Csiangcsoutól nem messze a Csinsan-kolostor, a Csiaosan-kolostor, menj el, amelyikbe akarsz – mondta gyanútlanul Liu Hung.

– Régóta hallom, hogy a Csinsan-kolostor felettébb jeles hely – csevegte az asszony –, így hát odamegyek. Liu Hung megparancsolta embereinek, hogy készítsék elő a hajót, Jin asszony pedig kedves szolgálóival felszállott reá. A hajósok ellökték a parttól, s ment a hajó a Csinsan-kolostor felé.

Közben hadd említsem meg, Hszüan-cang hazatérvén a kolostorba elmondott mindent azt öreg apátúrnak, aki nagyon örült, hogy minden így sikerült. Ez nap pedig elébb egy szolgáló jelent meg a kolostorban bejelentvén, hogy közeleg az asszonyság, be akarván váltani fogadalmát. Kitódultak a szerzetesek a kolostor elébe, hogy méltóképp

fogadják. Az asszonyság meg bejövén a kolostorba imádkozott a bodhiszattvák képe előtt, a szerzeteseknek dús alamizsnát adott, s éléhozatta szolgálóival a száz pár lábbelit, azt is odaadta. Utána a törvény csarnokába ment, ott füstölőt gyújtott, ájtatoskodott. Megkérte aztán az apáturat, küldené ki a szerzeteseket.

Hszüan-cang látván, hogy a többiek kimennek, s egyedül maradnak, odalépett anyjához, térdre borult előtte. Az anyja megkérte, vesse le cipőjét, s valóban, hiányzott bal lába kisujja. Újra átölelték egymást, s nagy sírva, zokogva mondtak köszönetet az öreg apátnak nagy kegyességéért, szerető gondosságáért, hogy a fiút megmentette, felnevelte.

– Félek, megtudja a gaz gyilkos, hogy találkoztatok – intette őket az apátúr –, siess hát el innét gyorsan – fordult Jin asszonyhoz –, hogy elkerüld a bajt.

– Fiacskám – fordult az anya Hszüan-canghoz –, adok neked egy olvasót, eredj vele Hungcsou vidékére, északnyugati tájára, tán ezer és ötszáz mérföld az útja. Ott van arrafelé a Tízezer Virág Fogadója, otthagytuk mi annak idején anyósomat, Csang asszonyt, apádnak anyját. De írok egy levelet is, azzal meg eredj el a császár városába, s ott, aranypalotája mellett bal felől találd Jin Kaj-san miniszter otthonát, az meg az én apám. Add át leveletem nagyapádnak, s mondd meg neki, kérje a császár felségét, küldjön hadat ide, pusztítsa el a gonosz gyilkost, álljon bosszút apáért, úgy mentheti meg csak lányát. Én már most nem is merek tovább itt maradni, mert félek, hogy a gaz megharagszik rám, hogy későig maradok. Sírva tért vissza Hszüan-cang a kolostorba, összeszedte holmiját, búcsút vett az apátúrtól, s útnak indult. Meg is érkezett a Tízezer Virág Fogadójához, ott előtalálta a gazdát, s megkérdezte tőle:

– Lakik itten sok éve már a fogadóban egy asszonyság, a Csiangcsouba való Csen úrnak az anyja. Hogy megy most a sora?

– Hát – mondta erre a gazda –, itt lakott a fogadóban. Csak aztán elhomályosultak a szemei, meg nem tudta a bért se fizetni már, úgyhogy most a déli kapu mellett húzódott meg, egy rozzant tégláégető kemencében, s koldulni jár, abból él. Az a vendég úr, a fia, réges-rég odébbállt, s azóta semmi hír se jött róla, nem is tudni, mi van vele.

Sietett Hszüan-cang menten a déli kapuhoz, s sok kérdezősködéssel meg is találta a rozzant kemencét.

– Olyan a hangod, mint a fiamé, Cseng Kuang-zsujé – mondta a vak anyó reszkető hangon, mikor Hszüan-cang ráköszönt.

– Nem vagyok Csen Kuang-zsuj – mondta Hszüan-cang dobogó szívvel –, hanem a fia. Jin Ven-csiao az anyám.

– Apád, anyád, mért nem jöttek? – kérdezte az öregasszony izgatottan.

– Apámat gaz gyilkos megölte, anyámat pedig elrabolta, feleségévé kényszerítette – mondta Hszüan-cang elcsukló hangon.

– Hogy találtál rám akkor?

– Anyám küldött hozzád, nagyanyám. Küldött egy olvasót meg ezt a levelet.

– Dicsőséggel jött ide akkor az én fiam – jajdult fel az öregasszony keserves sirással, amint átvette a levelet s olvasót –, én meg csak azt hittem, hogy gaz hálátlan lett, elfelejtett engem. Hogy is gondoltam volna, hogy rútul meggyilkolták? De csak megkönyörült rajtunk a magas ég, nem szakadt magva családunknak – motyogta maga vigasztalására –, itt van az unokám, felkeresett engem!

– Hogyan homályosodott el a szemed világa, nagyanyám? – kérdezte Hszüan-cang.

– Jaj, fiacskám! – pityeredett el az öregasszony. – Annyit gondoltam apádra, vártam őt mindennap, de csak nem jött, csak nem jött, hát a sok sírásba vakultam én bele. Térdre vetette magát ekkor Hszüan-cang, és fohászolni kezdett az éghez:

– Emlékezz meg rólam, Hszüan-cangról, ki már tizenhét esztendő vagyok, s még nem állhattam bosszút apámért, anyámért. Most, hogy anyám parancsára nagyanyámhoz jöttem, könyörülj meg igaz szándékomon, add vissza nagyanyámnak szeme világát! – az imádság végeztével megnyalta nyelve hegyével nagyanyja két szemét. Egy pillanat sem telt belé, kinyílt mind a két szem, olyan lett, mint régtől.

– Igazán az én unokám vagy! – ujjongott fel az öregasszony, amikor látó szemével megpillantotta az ifjú szerzetest. – Mindenben teljesen egyezik a külsőtök apáddal. Kivezette akkor Hszüan-cang örvendő nagyanyját a tégláégető kemencéből, vitte vissza a fogadóba, ott szobát fogadott neki, ellátta pénzzel is, aztán elbúcsúzott:

– El kell most már mennem, de egy hónap múlva visszajövök! – s folytatta útját a fővárosba. Megkereste ott a palota mellett a keleti utcában a miniszter házát, s megmondta az ajtónállóknak:

– Én, kicsinyke szerzetes, rokona volnék az uraságnak, s tiszteletemet tenném.

– Nincs énnékem rokonságom senki szerzetessel! – álmélkodott Jin Kaj-san miniszter, de a felesége felkiáltott:

– Azt álmodtam az éjjel, hogy a lányunk hazajött! Biztosan a vönk küldött levelet!

Hívatta hát a miniszter az ifjú szerzetest. Az pedig, amint belépett s meglátta nagyapját, nagyanyját, nem állhatta

meg, sírva borult a földre, úgy vette elé kebléből a levelet, s nyújtotta át nekik. Elolvasta a miniszter a levelet elejétől végig, hát feljajdult ő is keservesen.

– Mi baj van, nagyúr? – kiáltott ijedten a felesége.

– Ez az ifjú – mutatta a miniszter – a mi unokánk. Vönket megölték, Man-tang-csiaót a gaz gyilkos elrabolta, erőszakkal vele él.

Nagy sírás-rívásra fakadt az asszony is, a miniszter pedig másnap reggel a kihallgatáson eléadta a császárnak a dolgot. Igen megharagudott a felséges császár, adott mindjárt a miniszternek hatvanezer katonát, menjen velük Csiangcsouba, pusztítsa el a gonoszt. Sietett is a sereg, hogy mihamarabb odaérjen. Odaérkezvén az északi parton táborot vertek, a miniszter még az éjjel elküldte követeit a városba az alkormányzóhoz meg a főbíróhoz, magához hívatta őket, el is mondta, hogyan áll a dolog, s kérte őket, legyenek segítségére.

Másnap aztán még virradat előtt körülvették Liu Hung házat. Liu Hungot álmából riasztotta fel az ágyúszó, a rézdobok dübörgése. Benyomult a katonaság minden oldalról a hivatalba, Liu Hung még a kezét se tudta mozdítani, nekiestek, megkötözték.

A miniszter visszaparancsolta a hadat a városon kívülre, aztán helyet foglalt a hivatalban, s hívatta leányát. Jin asszony szégyenletében* nem mert volna apja színe elé kerülni, azon volt már, hogy felkösse magát. Hszüan-cang sietett széleseben anyja segítségére, leoldotta, megmentette, s rimánkodott hozzá, hogy ne tegyen ilyet. Bejött a miniszter is, csitíttgatta lányát, de az így szólt:

– Úgy tanultam, hogy az asszonyember csak egyet követhet élete fogytáig. Hogy a gaz gyilkos megölte férjemet, hogy lehetett képem arra, hogy az ő kedvére hajoljak? Azért türtem csak a gyalázatot, mert magzatot hordoztam testemben. De fiam már felnőtt, apám is bosszút állt, én milyen arccal állhatok elébük? Csak a halállal tehetném jóvá férjem előtt, amit tettem!

– Nem a te erényességeden múlt ez – vigasztalhatta lányát a miniszter –, nem tehetél másként. Hogy volna ez szégyen?

Meg is vigasztalódott, megnyugodott lassan-lassan az asszony. Közben pedig az alkormányzó elfogatta a bűntársat, Li Piaót is. Megörvendett ezen a miniszter. Nyomban törvényt tartott a két bűnös felett, rájuk veretett százat a nagy bottal, kivette belőlük a vallomást, s Csen Kuang-zsuj aljas módon való megöléséért elítélte őket. Előbb Li Piaót rászegezték a faszamárra, kivitték a piacra, s ott ezer darabba vágták, fejét közszemlére ki is akasztották. Utána pedig fogták Liu Hungot, elvitték oda, hol Csen Kuang-zsuj t megölte. Ott aztán a folyó partján a miniszter, jin asszony és Hszüan-cang áldozatot mutatott be a halott szellemének. Liu Hung szívét, máját elevenen kivágták, feláldozták a halottnak az áldozati írással egyetemben.

Sírtak aztán ott, bosszújuk megálltával ők hárman a folyó partján. Megindult tőle a vizek mélye is. Vitte az egyik cirkáló jaksa az áldozati írást a sárkánykirályhoz. Az meg, elolvastván, parancsolta a teknőcmarsallnak, hívná elő Csen Kuang-zsujt.

– Nagy öröm, nagy öröm, tudós uram! – üdvözölte főemberét, mikor az elébe érkezett. – Feleséged, apádurad s a fiatalúr ott áldoznak neked a folyó partján. Visszaadlak hát téged nekik testestől, lelkestől. Nesze, itt van egy halom drágaság, drágagyöngy, szép selyem, ezeket veled adom búcsúajándéku. Még a mai nap találkozhatok apósoddal, feleségeddel, fiaddal, anyáddal!

Közben pedig ott siratta férjét Jin asszony a víz partján, s már majdnem azon volt, hogy a folyóba veti magát, fia tartotta csak vissza, amikor egyszer csak egy holttestem bukkant fel a vízen, a part felé úszva. Odasietett hozzá az asszony, s mikor felismerte benne férjét, ráborult keserves sírással. Összezsúrdult erre a nép, s egyszer csak látják ám, hogy megmozdul Csen Kuang-zsuj keze, lába, fordulni kezd teste, s lassan-lassan feltápáskodik, lábra áll.

Megijedtem ám a tömeg a csudától szörnyen. A feltámadott pedig csodálkozva kiáltott fel, meglátván szeretteit:

– Hát ti hogy kerültök ide?

Elmondta akkor az asszony az urának, hogy s mi történt velük, hogyan álltak bosszút, elmondta Csen Kuang-zsuj is, hogyan maradt életben, hogyan támadott fel a sárkánykirály jóságából. A sok hivatalnok a hír hallatára mind sietett oda szerencsét kívánni, a miniszter pedig menten nagy lakomát rendezett, hogy megköszönje nekik sok segítségüket. Aztán összeszedelőzködtek, a haddal elindultak haza. Útközben betértek a Tízezer Virág Fogadjába, hogy magukkal vigyék a fővárosba Csang asszonyt is. Az anyó alig tudott magához térni az örömtől, mikor fiát megpillantotta. A fővárosba érve pedig Jin asszony anyja is igaz örömeiben nagy lakomával ünnepelte szerencsés hazatérésüket.

Másnap hajnalban pedig Jin Kaj-san miniszter a császár színe előtt elmondotta töviről hegyire, hogy s mi történt velük. Látta a császár Csen Kuang-zsuj nagy kiválóságát, ki is nevezte mindjárt udvari bölcsének, hogy segítségére legyen a kormányzásban, Hszüan-cangot pedig a Hungfu-kolostorba helyeztette, élne ott tovább szent életét.

* *Jin asszony szégyenletében* – Konfucianus felfogás szerint erényes asszony másodszor nem mehetett férjhez, becsületén akkor is folt esett, ha megerőszakolták.

A tizedik fejezet, amelyben

*a sárkánykirály botorul megszegi az ég törvényét,
Vej Cseng pedig végrehajtja a túlvilág rendelését*

Nem beszélek most már arról, hogyan végezte hivatalát Csen Kuang-zsuj, se arról, hogyan élt Hszüan-cang szent gyakorlatainak. Hanem beszélek inkább arról, hogy Csangan városa mellett, a Csing folyó partján élt két bölcs ember. Halász volt az egyik, Csang Hsziaónak nevezték, favágó a másik, őt Li Tingnek hitták. Nem voltak ők holmi vizsgát tett tudósok, hanem csak író, olvasó, elvonult remeték. Az egyik nap aztán, mikor is Csangan városában eladta az egyik a tehernyi fát, a másik meg kiárulta kosárnyi halát, elmentek együtt a kocsmába, ott jóízűen iddögáltak. Aztán a hónuk alá kapva még egy-egy flaska bort, elindultak lassan hazafelé a folyó partján.

– Li bátyám – szólalt meg Csang Hsziao útközben –, úgy gondolom én, hogy a hírért versengők elveszítik magukat a hírért. A haszonért tülekedők elpusztítják maguk a pénzért. Akik rangot nyernek, mintha csak tigrissel hálnának, aki meg kegyben él, akárha kígyóval az inge ujjában szaladozna szerte a világban. Ezért azt mondom én, nincsen külön dolog vizünk szépségénél, hegyünk kékségénél. Szabadon élhetünk, magunkért, magunknak, s akár jó, akár rossz, követjük sorsunkat.

– Veleje van ám annak, amit szóltál – felelt erre Li Ting. – Csakhogy éppen a te vizeid szépsége nincs ám oly gyönyörű, olyan ékességes, mint az én hegyeim ragyogó kéksége. Összeszólalkozott akkor ezen ott a két bölcs, vitatkoztak egymással rögtönzött versekben, frissen költ dalokban, dicsérte mindegyik a maga otthonát, kedves szép vidékét. Közben meg ballagtak lassan hazafelé, észre sem vették és már odáig értek, hol elvált az útjuk.

– Hej, Li bátyám – mondta Csang Hsziao tréfásan –, vigyázz ám az úton! Fenn a hegyeid közt nézz szét alaposan, nehogy tigrisre lelj! Nem jó lenne, hogyha holnapra az utca egy jó barátommal megkevesbednék!

Megbosszankodott ám Li Ting erre a beszédre.

– Te semmirekellő, haszontalan fickó! – kiáltotta. – Az igaz jó barát életét is adná kedves barátjáért, te meg rosszat kívánsz nekem? No, ha engem tigris veszítene el, akkor téged meg vadvizek hulláma fordít a folyóba!

– Nem fordíthat engem semmi a folyóba! – felelt erre Csang Hsziao nagy magabiztában.

– Nono! – rázta az ujját Li Ting vészjóslóan. – Felhőknek járását ki nem számíthatod, sorsod is hol jóra, hol meg rosszra forog – idézte a mondást. – Hogyan lehetsz olyan biztos abban, hogy bajod nem eshet?

– Te csak beszélsz, Li bátyám – legyintett erre a halász –, de még csak nem is tapogatod a dolgot. Én azonban megkapaszkodtam életemben, ezért vagyok biztos abban, hogy baj már nem érhet.

– De hát te ott élsz a vizek hátán – képedt el az öreg favágó –, azoknak mélysége teli van veszéllyel, leselkedő bajjal, mibe kapaszkodnál?

– Ej, nem érted te ezt! – magyarázta a másik. – Itten Csangan városában, a nyugati kapu utcájában van egy bölcs jövendőmondó. Én viszek neki mindennap egy szép, aranyos pontyot, ő meg ennek fejében mindig jósol nekem. Így aztán mindig tudom a helyet, hol vessem ki hálóm, és mindig tele lesz. Megtudtam ám ma is, hogy a Csing folyónak keleti öblében vessem ki hálómat, a nyugati partnál tegyem ki horgomat, s biztosan tenger sok hallal, rákkal térek majd haza. Holnap aztán – fordította búcsúzóra a szót –, ha bejövök a városba, iddögálás közben elmondom majd neked, hogy mi lett mindebből.

Elbúcsúzott egymástól a két barát, mentek tovább hazafelé. De úgy van az, hogy beszélhetsz gondtalanul, országúton járván, ám a bokrok mögött ott leskel az ármány! Arra kószált épp a vizek egyik cirkáló jaksája, meghallotta a beszédet a biztos halfogásról, és menten sietett a hírrel a sárkánykirály kristálypalotájába:

– Nagy baj van! Nagy baj van! – borult le uralkodója elé.

– Mi baj van? – neszelt fel a sárkánykirály.

Elmondta a jaksza, amit a halász mondott, a jövendőmondóval, a biztos halászattal.

– Vesztünket okozza ez a gonosz jövendőmondó, ha meg nem állítjuk! – lihegte ijedten. – Hogyan tegyük így erőssé a vizek palotáját, hogyan járjunk békében így a hullámok közt? Ki segíti majd hatalmad, nagy király?

Erős haragra gerjedt a sárkánykirály erre a hírre. Fogta is sebesen a kardját, hogy megy mindjárt fel Csangan

városába, és kiirtja a gonosz jövendőmondót a föld színéről. De bizony elészaladtak a sárkányfiak, sárkányunokák, az alattvaló rákok, tudós tarisznyarákok, a gardagenerális, a sügérkancellár, a pontykamarás, útjába állottak, s kórusban kérelték:

– Csillapodjék haragod, nagy király! Hisz azt tartja a mondás, hogy ha kósza hír éri füled, eszedbe azt sohase vedd! Meg aztán, ha így elmész, felhővel kell járd, esővel kell menjél, csak felriasztanád Csangan jámbor népét, s még a magas ég is megróna tán érte! Nagy hatalmaddal, csudás erőddel változz át inkább, nagy király, olyan tudósember-formára, s annak a képében látogasd meg azt a jövendőmondót. Ha igaz a dolog, akkor se lesz késő, hogy méltón megbüntesd, életét elpusztítsd, ha meg nem igaz, hát minek tennél kárt akkor ártatlan emberben?

Hajlott a sárkánykirály az okos szóra, le is tette kardját, otthon hagyta felhőjét, kimászott csak a vízpartra, ott megrázta magát, s egyszeribe fehér gúnyás írástudóvá változott. Emberi formában elindult szép lassan befelé a városba, oda is érkezett csakhamar a nyugati kapuhoz. Nagy tolongásba, zsibongásba ütközött ottan, sok-sok ember tülekedett, zajongott a jövendőmondó háza előtt. A tömeg közepébe furakodott a sárkánykirály. Tisztelettel utat engedtek neki tudósi gúnyája láttán, s bement a házba egyenest.

Csudaszép hely volt ám az! Drágaságokkal, szép selymekkel, híres szép képekkel díszes, s ezek közepében ott ült asztalánál a jövendőmondó, Jüan Sou-cseng.

De hát ki volt ez az ember? Nem volt más bizony, mint a császár fő csillagjósának, Jüan Tien-kangnak az édes nagybátyja, apjának az öccse. Kiváló férfiú volt valóban, látszott ez már délceg alakjáról, szép ábrázatáról. Ismerték a nevét az egész nagy birodalomban, tudós művészete díszes volt Csangannak.

Belépett a sárkánykirály a tudós jövendőmondóhoz, köszöntötte illendőképpen. Aztán, hogy helyet foglalt, s a szolgálattéví fiú behozta a teát, megszólalt a tudós:

– Mi járatban jöttél hozzám, uram?

– Szeretném, ha megjósolnád nekem – mondta nagy ravaszul a sárkánykirály –, milyen lesz holnap az idő járása. Befogott menten a jóslásba a jövendőmondómester, s kinyilatkoztatta:

– Felleg rejti hegy tetejét, köd borítja erdők fejét. Nagy zivatart jósolok, holnapra zuhogni fog.

– Megmondanád – firtatta tovább a sárkánykirály –, mikor ered el holnap az eső? S hogy hány lábnyi lesz a víz?

– Holnap a sárkány órájában – felelte a tudós – szétterülnek a fellegek, a kígyó órájában dörögni kezd a menny, a ló órájára szakad majd az eső, s a juh órájára* el is áll majd. A víz magassága pedig, ami majd leesik, összesen három láb, három hüvelyk s negyvennyolc vonal lesz.

– No, ezt aztán nem lehet tréfára fogni! – nevette el magát gúnyosan a sárkánykirály. – Megigérem neked, hogy ha holnap elered az eső, úgy, ahogy most mondtad, és annyi is esik, hát ötven uncia aranyat küldök köszönetem jeleképpen. De ha nem lesz eső – emelte föl a hangját –, vagy nem akkor lenne, amikor mondtad, vagy nem annyi esne, akkor megmondom néked valósággal, akkor bizony szétverem én a házad kapuját, leverem a falról s apróra töröm aranyos névtábládat, Csanganból pedig kikergetlek, hogy ne ámítsd többé a népet!

– Rajtad áll a dolog – mondta mosolyogva a tudós jövendőmondó. – Kérem, kérem! Holnap az eső múltával találkozhatunk!

El is búcsúzkodott a sárkánykirály, ment haza vízi palotájába.

– No, hogy jártál a jósnál, nagy király? – fogták körül az apróbb-nagyobb vízi istenek, ahogy megérkezett.

– Hát – legyintett a sárkánykirály nagy megvetéssel –, ott jártam én nála, de bizony az csak egy nyomorult fecsegő – s elbeszélte, mit végzett s mit ígért. Nagy nevetésbe tört ki erre a vizek népe:

– Te vagy a nyolc folyó ura, parancsolója, nagy király – derültek a jós együgyűségén –, esőt igazgató nagy sárkányisten, azt csak te tudhatod, lesz-e eső, vagy sem! Hogy merészelt az a jós ilyen hebehurgyán szólni? El is vesztette már a fogadását!

Amint ott mulattak, nevettek nagy jóízűen a sárkányfiak, sárkányunokák meg a halminiszterek, ráktudósok a jövendőmondó nagy együgyűségén, egyszerre csak egy hang szólalt meg a levegőéből

– Csing folyó sárkánykirálya! Fogadd a parancsot!

Főlemelte fejét a sokaság, s látták, hogy egy aranyruhás vitéz ereszkedik lefelé a vizek palotájához, kezében a Jáde Császár parancsával. Rendbe szedte ruháját nagy sietve a sárkánykirály, füstölőt gyújtatott, úgy vette át a mennyei császár parancsát nagy tisztelettel. Eltűnt akkor az aranyruhás vitéz a levegőégben, a sárkánykirály meg kibontotta a parancsot, feltörte pecsétjét, olvasni kezdte, hát ezt látta mindjárt az elején:

“Küldjük parancsunkat a nyolc folyó urának, a mennydörgés mesterének, villámok parancsolójának. Bocsásson alá esőt a holnapi napon, Csangan városának megsegítésére” – s megvolt szabva benne az idő, az óra, a víz

* *Sárkány órája... kígyó órája... ló órája... juh órája... – reggel 7-9, 9-11, 11-1, illetve 1-3 óra.*

magassága, minden úgy, ahogy a tudós ember mondta, hajszállal se másként.

Megrettent a sárkánykirály, majd elszállt a lelke.

– Hogy van a világon ilyen csudaember! – szólt népéhez. – Igazán érti ég és föld törvényét, hát hogyan veszítenék vele szemben?

Előlépett akkor a gardagenerális:

– Nyugodjék meg szíved, nagy király – szólott. – Mi nehéz van abban, hogy őt legyőzhessed? Van nékem egy tervem, amivel majd befoghatjuk a száját! Kezdjük el az esőt valamivel később, s ne essék olyan sok! Akkor a jóslat nem fog majd beválni, azzal majd legyőztük! Mi gátol majd akkor, hogy boltját összetörjed, a városból kikergesd?

Hajlott a szóra a sárkánykirály, meg is szűnt búsulni. Másnap aztán felsorakoztatta a szelek vénjét, a mennydörgés apját, a felhősuhancokat, a villámlás anyját Csangan fölött fent kilenc ég magasában. S nem is terültek szét a felhők csak a kígyó órájában, a ló órájára dördült csak meg a menny, a juh órájában hullott le az eső, a majom órájára lett csak, hogy elállott. A víz magassága meg nem ért el csak három lábat, negyven vonalat.

Elengedte akkor seregét a sárkánykirály, maga is leszállott felhőiről, átváltozott fehér gúnyás írástudóformára, ment egyenesen a nyugati kapu utcájába. Ott meg csak berontott a jövendőmondó boltjába, nem szólt egy szót se, hanem lerángatta az aranyos cégtáblát, s nekiállt, mindent miszlikbe tört vele.

A jövendőmondó csak ült a székén, meg se moccant.

– Hej, te hazug vézmadár! – emelte rá szitkozódva a sárkánykirály a helyéből kirángatott ajtóablát. – Te népámító bitang! Nem tudsz te a jósláshoz, hazugság minden szavad! Nem egyezett semmi abból, amit mondtál, sem az idő, sem pedig a víz nagysága, és még itt mersz ülni nagy méltóságosan? Menekülj innét, szedd a lábad, mert agyoncsaplak!

De bizony Jüan Sou-cseng meg se rezzent, csak felnézett az égre, s így szólt gúnyos nevetéssel:

– Mit féljek én tőled? Nem követtem én el semmit, hanem te aztán igen! Mást elámíthatsz, de engem nem! Ismerlek én téged! Nem vagy te fehér gúnyás írástudó, hanem a Csing folyó sárkánykirálya. Megszegted a jáde Császár parancsát, megmásítottad az eső óráját, a víz mennyiségét, szembeszegültél az ég parancsával! Még te szidysz itt engem, gúnyolsz, káromolsz. Igazán nem tudom, hogyan menekülsz meg majd a pallostól a sárkánynyakazó teraszon.

Elállt a sárkánykirály szíve verése erre a szóra, megrettent a csontja velejéig. Eldobta sebesen az ajtóablát, s nagy tisztelettel leborult a jövendőmondó lábához:

– Ne haragudj reám, uram – könyörgött ijedten. – Amit az elébb mondtam, azt csak tréfából tettem. Hogy is gondoltam volna, hogy való lesz, amit hamisnak hiszek? Mit tegyek most, hogy vétettem az ég parancsa ellen? Könyörgök hozzád, mentsd meg az életem! Ha nem mentesz meg, halálomig el nem bocsátlak!

– Megmenteni nem tudlak – ingatta a fejét a jövendőmondó –, csak utat mutathatok, amelyen talán megmentheted életed.

– Mondjad útmutatásodat, bölcs tanításodat! – sürgette könyörögve a sárkánykirály.

– Holnap – mondta a tudós – a ló órája után háromnegyeddél el kell majd hogy menjél Vej Cseng emberi hivatalnokhoz, hogy fejedet vegye. Ha meg akarsz menekülni tőle, akkor siess el mihamar Kína császárához, a felséges Taj-cunghoz, s könyörögj őhöz, mivelhogy Vej Cseng az ő minisztere. Ha ő megkönyörül rajtad, nem lesz semmi bajod.

Elbúcsúzkodott a sárkánykirály nagy szomorúan, könnyeit nyeldesve. Le is nyugodott már a veres nap nyugaton, felkelt a fényes hold. Nem ment vissza palotájába, hanem várta a levegőégben, mikor jön már éjfél. Akkor leszállt felhőjéről, s ment egyenesen a császári palotához.

A császár álmában éppen kísétált a palota kertjébe, ott járkált a ragyogó holdfényben. A sárkánykirály hamar emberi alakot öltött magára, elébe sietett, térdre borult előtte:

– Felség, ments meg engem! Ments meg engem! – könyörgött hangos szóval.

– Ki vagy te? – riadt fel a császár. – Ne félj, megmentelek.

– Te vagy, felség, az igaz sárkány – könyörgött a sárkánykirály –, ments meg engem, alattvaló sárkányodat. Megszegtem az ég rendelkezését, s ezért felséged bölcs minisztere, Vej Cseng, holnap fejem kell hogy vegye. Ments meg engem, könyörgök hozzád!

– Ha Vej Cseng lenne, ki fejedet venné – nyugtatta meg a császár –, meg tudlak menteni. Menj haza békével.

Nagy hálálkodva borult le a sárkánykirály s elment. A császár meg, amint felébredt álmából, emlékezett mindenre. Eljött az ötödik őrség ideje, elfoglalta a császár a trónját, egybegyülekeztek kihallgatásra a polgári s hadi hivatalnokok. Minekutána tisztelegtek a császár előtt, felálltak szép sorba. A császár meg ott ült a trónján és

főnixszemével, sárkánytekintetével nézte, fürkészte őket sorra. Ott látta a polgári hivatalnokok közt Fang Hszüan-linget, Tu Zsu-hujt, Hszü Si-csit, Hszü Csing-cungot, Vang Kujt, a hadak vezérei közt megtalálta Ma Szan-paót, Tuan Cse-hszient, Jin Kaj-sant, Cseng Jao-csint, Liu Hung-csit, Hu Csing-töt, Csin Su-paót – ott állottak mind méltóságosan, csak éppen Vej Cseng nem volt sehol.

– Csudálatos álmod láttam az éjjel – rendelte magához a császár Hszü Si-csit. – Megjelent előttem a Csing folyó sárkánykirálya ember alakjában, s elmondta, megszegte az ég rendelkezését, ezért Vej Cseng neki fejét fogja venni. Nagy könyörgésére megígértem neki, hogy megmentem az életét. Most pedig nem látom itt Vej Csenget sehol. Hogy lehet ez?

– Ha ez az álom igaz – aggodalmaskodott Hszü Si-csi –, akkor azonnal az udvarba kell hívatni Vej Csenget, s ki ne engedje felséged a palotából! Ha így el tudjuk majd húzni ezt a napot, akkor megmentettük a sárkányt, kit felséged álmában látott.

Megörvendett ennek a császárnak, ki is adta parancsát, hogy hívják Vej Csenget rögtön az udvarba.

Közben legyen mondva, az éjjel Vej Cseng miniszter az ég diagramján szemlélődött éppen, drágalátos füstölőt égetvén, amikor egyszer csak mintha darusírást hallott volna a kilencedik égből. A menny követje érkezett meg hozzá, a Jáde Császár arany parancsát hozván, hogy másnap a ló órája után három negyeddal vegye fejét álmában a Csing folyó vén sárkányának.

Köszönte a miniszter az ég kitüntető kegyét, azzal megtisztálkodott, meleg fürdőt vett, kipróbálta bölcsessége kardját, edzette lelke erejét, ezért nem ment reggel az udvarba kihallgatásra. Amikor meglátta az érte jövő hivatalnokot, megrettent, hogy hogyan teljesíti majd az égi rendelést, de a császár parancsával sem mert ellenkezni, ezért nagy sebten felöltözködött és sietett a császár elébe. A palotában Taj-cung elé járult, s fejét földhöz verve kérte bocsánatát.

– Nem vétkeztlél, miniszter uram, semmiben – szólt nyájasan a császár –, nincs miért megbocsássak.

Ekkorra már vége lett a kihallgatásnak, elbocsájtotta a császár a mandarinokat kegyelmesen, kettesben maradt Vej Csenggel. Nagy szívességgel invitálta beljebb, a pihenőszobákba, ott aztán szólni kezdett vele országos nagy tervekről, a nép boldogításának ilyen-olyan módjáról. Mikor pedig máj a kigyó órájának vége felé jártak, s elközelgett volna a ló órája, megparancsolta a császár a palotabeli szolgáknak, hozzanak sakktablát.

– Játssz velünk, bölcs miniszterem, egy játszma sakkot! – kínálta meg Vej Csenget.

Köszönte a miniszter nagy hálasan a császár kegyét, s belekezdtek a nagy játszma, a sakk hadijátékába.

Játszott egymással a császár és minisztere, egészen elmerültek a fortélyos cselekedben, támadásban, ellentámadásban, bekerítésben, kitörésben, amikor egyszer csak, elérkezvén három negyed a ló órája után, Vej Cseng a játék kellős közegén hirtelen ráborult az asztal szélére, s nagy hortyogással egyszerre elaludt.

– No, bölcs miniszterem – jegyezte meg nevetve, évődve a császár –, látszik, kimerültél az ország gondjában, hogy így egyszerre csak elbóbiskoltál.

Hagyta is a császár aludni Vej Csenget, fel nem ébresztette volna. Nem sok idő múltán felébredt a miniszter, s ahogy észrevette magát, levetette magát a földre.

– Tízezer halált érdemlek én! – kiáltotta megsemmisülten. – Úgy elbóbiskoltam, hogy azt se tudtam, mit csináljak! Bocsásd meg, felség, faragatlanságom!

– Ugyan már – nyugtatta meg a császár –, mi van ebben? Kelj fel inkább, szedd le a figurákat, játszunk még egy játszmat.

Köszönte Vej Cseng a császár kegyességét, s már fogta is volna a figurákat, mikor kívülről hirtelen nagy kiáltás ütötte meg a fülüket. Jött is már befelé Csin Su-pao és Hszü Mao-kung, a két udvari ember, egy vértől csöpögő sárkányfejvel a kezükben. Odavetették a császár elébe, s jelentették leborulva:

– Felség! Hallottuk már azt, hogy a tenger kiapad, a folyó kiszárad, de ilyen csudáról még sose hallottunk.

– Hogy került ide ez? – ugrott fel a császár is, Vej Cseng is.

– A felhők közül hullott alá ez a sárkányfej – jelentette a két udvari ember –, az ezerlépéses sétaúttól délre, a keresztútnál a palotakertben.

– Hát erre mit tudsz mondani? – nézett a császár megdöbbenven Vej Csengre.

– Én ütöttem le ezt a fejet, álmomban – borult le a miniszter.

– De hisz, bölcs miniszterem – kiáltott a császár, színét változtatván –, ahogy elaludtál, nem mozgott teneked se kezed, se lábad, de még kardod sem volt! Hogy vehetted fejét ennek a sárkánynak?

– Uram, császárom – szólott erre Vej Cseng –, testem előttem volt, de álmomban elhagytalak. Testem előttem volt a sakkasztal mellett, lecsukódott szemem, semmiről se tudtam. S álmomban felszálltam Fényes felhők közé, éreztem

áradni lelkemnek erejét. E sárkány ott várt rám a nyakvágó téren, fogták megkötözve menyeyi vitézek. S én akkor így szóltam: “Megszegted álnokul az ég rendelkezését, most halállal lakolsz. Az ég parancsából leütöm fejedet.” Felnyögött a sárkány ennek hallatára, körmeit behúzta, pikkelye elsimult, türelemmel, békén fogadta halálát. S lelkemnek ereje feltámadott bennem, ruhámat Feltűrtem, odaléptem hozzá. Meglendült kezemben a villanó penge, szisszenő sújtása a nyakához csapott, s lehullott ez a fej a levegőébe.

Nyugalanság fogta el a császárt, amint estefelé lefeküdni készült. Egyre az álombeli sárkány járt az eszében, annak a könyörgése, s hogy nem tudta megmenteni. A nagy gondban, töprengésben kifáradt, de csak hánykolódott, nem bírt elaludni. A második őrség táján mintha jajongás, sírás hangja ütötte volna meg a fülét. Rettegés fogta el a császár szívét, s mintegy félálomban újra maga előtt látta a sárkányt. Kezében tartotta vértől csepegő fejét, s hangosan kiáltozta:

– Add vissza az életemet, kínai császár! Add vissza az életemet! Tegnap este még teli szájjal ígérted, hogy megmentesz, hogyan tehetted, hogy világos nappalra már ellenkezőre fordultál, elküldted embered, hogy fejemet vegye? Jer csak elő, császár! Jer csak elő! Hadd menjünk le együtt Jenlo úr elé, hogy igazságot tegyen!

Megragadta a sárkány Taj-cung császárt, hangosan kiáltozva. Az uralkodónak görcs szorongatta a torkát, szólni sem tudott, kiverte a verejték egész testében. S ahogy ott küszködött, vonaglott a sárkány keze között, dél felől, lám, egyszerre illatos felleg kanyarodott elő, tarka köd párája lengett körülötte, s rajta egy istennő alakja tűnt elő. Fűzfaágat tartott a kezében, meglegyintette azzal a sárkányt, s az vinnyogva, zokogva eltűnt északnyugatnak. Nem más volt ez, mint Kuan-jin bodhizsattva, aki meghallotta a földisten templomából a sárkány sírását, s előjött, hogy megmentse a császárt.

– Ördög! Kísértet! – kiáltozott a császár, mihelyt feleszmélt. A nagy zajtól, lármától felriadt a három császárnő, a hat kegyencső, az eunuchok, s ijedtükben a szemüket se tudták többé lehunyni az éjjel. Eljött aztán az ötödik őrség ideje, a három óra, s sorakoztak már a palota előtt a polgári s hadi hivatalnokok, kihallgatásra várakozva. De már meg is virradt, és csak nem nyíltak meg a kapuk, nem kezdődött a reggeli fogadás. Ijedtükben, félelmükben alig álltak a lábukon, amikor végre, mikor már három sing magasán állt a nap, parancs jött a palotából:

– Bensőnk győörtetvén mandarinjaink ma udvarunkhoz ne járuljanak.

Így múlt el nap nap után. A hatodik-hetedik napon, miközben a mandarinok folyvást ostromolták a palota kapuját, a császár hogylétéről tudakozódván, látták ám, hogy hívat az első feleség orvosokat a palotába. Nosza nekiálltak sügni-bügni, találgatni a mandarinok a kapu előtt, s várták, mikor jönnek ki az orvosok. Jöttek is nemsokára. Körülvették őket menten a mandarinok, s faggatták, mi baja a császárnak.

– Rendetlen öfelsége érverése – csóválták fejüket az orvosok –, üres és szapora, egyre azt kiáltozza, hogy szellemeket lát. Próbálkoztunk segíteni rajta tízféléképpen is, de hiába: belső részeinek elszállt az ereje. Attól tartunk, hogy az elkerülhetetlenhez már csak hét napja van.

Megrémült, elsápadt a hivatalnoksereg a rossz hír hallatára. De egyszer csak hallják, hogy hívatja a császár Hszü Mao-kungot, Csin Su-paót, Jü-cse Kungot. Sietett a három nagyúr be a palotába.

– Nagyuraim – fogadta őket a császár. Erőteljes hangon szólott, egészséges ábrázattal. – Bölcs minisztereim! Tizenkilenc évesen már hadakat vezettem, délen háborúztam, északon verekedtem, jártam a haddal keletnek, nyugatnak, sok esztendőn át sok viszontagságot éltem, de gonosz lelkekkel sose találkoztam, mostan pedig mindig kísértet látogat!

– Hogy félhet a lelkektől, aki országot alapított, hadban annyi ellenét levágta? – szólott Jü-cse Kung.

– Nem is hinnéd, bölcs miniszterem – rázta fejét a császár. – Ahogy beáll az éj, hálószobánk körül a tetőt zörgetik, cserepet dobálnak, jajgatnak a lelkek, hogy már ki sem bírom. Nappal még megjárja, de az este rettenetes.

– Nyugodjék meg felséged szíve – mondta erre Csin Su-pao. – Ma estétől Jü-cse Kunggal mi őrséget állunk palotád ajtajában, majd meglátjuk, mernek-e jönni a gonosz szellemek.

S valóban, ahogy eljött az est, a két vezér páncélba öltözött, sisakját feltette, fegyvert ragadott, s odaálltak a palota kapujába, őrizni a császár nyugalalmát. Derék vezérek voltak ám! Lássátok, hogy álltak ott, minő marconán:

*Fejükön aranysisakjuk villog,
Testükön páncél, sárkánypikkelyes.
Szívük felett a bronz varázstükör messze ragyog,
Derekukon fényes csat, oroszlánfejes,
Hímes övük, mint tarka felhőkárpitok.
Az egyiknek fönixszemétől csillag remeg, ha az égre veti,
A másiknak tekintete vakító villám fényét lövelli.
Rettentő vitézek, félelmes hősök ők, alattvalók közt két legérdemesebb,
Így lettek ezer éveken át paloták őrei,
Őrökre kapukat védő bőszen istenek.*

Állott a két vezér a palota kapujában egész éjjelen át,* nem is mert közelíteni egy gonosz lélek sem. Nyugodtan alhatott a császár, semmi sem zavarta. Meg is dicsérte őket reggel, meg is jutalmazta, s küldte őket, pihennének le. Attól fogva nyugalmas volt az éjjel, amíg ők vigyáztak, de most meg ételhez nemigen nyúlt a császár, soványodott, fogyott. Nem viselte már el azt sem, hogy két derék vezére minden éjjel csak őérette virrasszon, eltörődjék. Kiadta hát a parancsot, kerítsenek ügyes képiró mestereket, akik megfestenek képüket a palota kapujára a gonosz lelkek elrettentésére. Úgy is lett, a két vezér nyugodtan alhatott az éjjel, nem jöttek a gonosz szellemek.

Így múlt el néhány nap csendben, nyugalomban, de egyszer aztán a hátsó kapu felől kezdődött el a zörgés, lélekjárás. Megkérdezte a császár Hszü Mao-kungot, s annak tanácsára a hátsó kapuhoz most meg Vej Csenget állították őrségre. Attól fogva elijedtek a gonosz lelkek onnét is.

Teljes volt most már a nyugalom, de a császár egészsége csak nem állott helyre, egyre csak gyengült, erőtelenedett. Addig-addig, hogy egy nap hívatta az anyacsászárnő a fő minisztereket, hogy megtanácskozzák, mit tegyenek, ha a császár lelke elköltöznék. Magához szólította a császár megint Hszü Mao-kungot, rábízta birodalma gondját, örököse pártfogását. Azután fürdőt vett, megtisztálkodott, ruhát váltott, s várta idejét. Ekkor egyszer csak odalépett hozzá Vej Cseng, megragadta felséges ruháját, s így szólt hozzá:

– Nyugodjék meg felséged lelke. Alattvalódnak megvan a módja arra, hogy megmentsse felséged életét.

– Testem legbelsejéig jutott már a kór – legyintett bágyadtan a császár –, életem végveszélyben, hogy tudnád megmenteni?

– Íme, egy levél – nyújtotta át a hű miniszter –, átadom felségednek, hogy ha leér majd az alvilágba, adja oda a lelkek bírójának, Cuj Csiónak.

– Ki ez a Cuj Csió? – élénkült fel a császár egy pillanatra.

– Felséges előző császár főembere volt valamikor, Cecsou helytartója, majd pedig a szertartások hivatalának helyettes vezetője. Amíg élt, igen jó barátságban voltunk. Most, hogy meghalt, az alvilágban az élet s halál könyveit kezelő bíróvá neveztetett ki. Onnét tudom, hogy álmomban gyakran meglátogat. Ha felséged átadja neki levelem, bizonyosan meg fog emlékezni hajdani barátságunkról, s visszabocsájtja felségedet a felvilágba.

Átvette a császár a levelet, betette köntöse ujjába, aztán hátradőlt, lehunyta szemét és meghalt.

---

* *Állott a két vezér a palota kapujában...* – e történet az egyik hagyományos magyarázata annak a szokásnak, hogy épületek kapujára a gonosz szellemek ellen fegyveres harcosok képét festették.

A tizenegyedik fejezet, amelyben

*az alvilágban jár a kínai császár, de lelke visszatér,
Liu Csüan pedig elvívén a dinnyét második feleségre lép*

Elszállott Taj-cung császár lelke. Amint ment kifelé, az Öt Főnix Tornya előtt testőrségével találkozott, akik kérlelték nagyon, vonulna ki velük az udvarból vadászni. Taj-cung örömmel követte őket, s mentek, vonultak jó darabon, mikor egyszerre csak eltűnt a had emberestül, lovastul. Ott maradt a császár lelke egyes-egyedül, barangolt tovább a vadon mezőn. Már-már elfogta a félsz, hogy nem lel utat, amikor hallotta, hogy igencsak kiáltozik neki valaki

– Errefelé gyere, felséges Tang császár! Errefelé gyere!

Odanézett a császár, hogy ugyan ki szólítja, hát egy fekete selyemföveges, selyemköntösű, orrszarvú-szarv öves férfiú térdel le előtte az út szélén, kezében elefántcsont hivatali táblácskát szorongat, kebelében könyvek.

– Bocsásd meg, felség, hogy fogadásodban késlekedtem! – mondta a térdelő férfiú.

– Ki vagy te? – csodálkozott a császár. – S miért jöttél előmbe, fogadásomra?

– Fél hónappal ennek előtte – mondotta az ember – panaszt tett ellened a Cseng folyó sárkányának lelke az alvilág fejedelmei előtt. Csin Kuang király ki is küldte démonait felséged megidézésére, megtörténtek az előkészületek az ügy lefolytatására. Ezeket megtudván siettem elődbe, hogy fogadjalak, de sajnos késlekedtem. Bocsásd meg vétkemet!

– No de te ki vagy? – álmélkodott az Ég Fia. – És mi a hivatalod?

– Földi életemben felséged elődjének hivatalnoka voltam, Cecsou helytartója, majd pedig a szertartások hivatalának helyettes vezetője. Cuj Csio a nevem. Itt pedig, az alvilágban, én kezelem az élet és halál könyveit.

Megörült ennek a császár, felemelte gyorsan a térdeplőt felséges kezével, s mondta:

– Köszönöm érettem való fáradságodat. Jó, hogy találkozunk! Miniszterem, Vej Cseng, adott velem egy levelet hozzád, íme, itt van – nyújtotta át.

Nagy köszönettel vette Cuj Csio a levelet, s ahogy elolvasta, nagy örömmel mondta:

– Tudok már az ügyről, hogy Vej Cseng a sárkányt lenyakazta, s hogy abból mi lett. Nagy hálával vagyok öiránta, mivelhogy a felső világban gondot visel minduntalan gyermekeimre, unokáimra. Nyugodjék meg szívében felséged, vissza fogom vezetni az élők világába, beléphet majd újra jádekapuján.

Köszönte a császár is a kegyes jóindulatot. Ahogy éppen így beszélgettek, megjelent egyszer csak két kéruhás ifjú, drága szép ernyőkkel, s fennhangon kiáltották:

– Jenlo király kéreti az érkezőt!

Nyomukba szegődött hát a császár és Cuj Csio, s mentek tovább az alvilág országában. Csakhamar oda is értek a város falához, ott volt a kapu, tetején egy nagy táblán aranybetűkkel kivésve, hogy “Az alvilág birodalma”. Belépett a császár a kapun kísérőivel, s elindult az alvilág városának utcáin. S lám, egyik oldalról előlépett megholt atyjaura, Li Jüan császár, s boldogult két testvére, Li Csien-cseng és Li Jüan-csi.

– Megjött Li Si-min! Megjött Li Si-min!* – kiáltozták a császár nevét, azzal megragadták kétfelől, s követelték, adja vissza életüket, amit elvett. Menekült volna a császár előlük, de nem tudott. Szerencsére Cuj Csio előkiáltott egy sötét pofájú, villogó agyarú demont, az aztán visszaparancsolta a haragvó lelkeket, s a császár nyugodtan folytathatta útját. Mentek pár mérföldet, amikor egy kék cserepes, hatalmas, szép palotához értek. Ez volt az alvilág királyainak székhelye. Ahogy odaértek, látta ám a császár, hogy nagy csengés-bongással, illatos füstölők párájától körüllegve fáklyások sora kíséretében kisiet a palotából az alvilág tíz fejedelme, jön fogadására. Meghajoltak előtte, úgy üdvözölték.

Meghajolt a császár is nagy alázatossággal, nem mert közelíteni. S ekkor így szólt a tíz fejedelem:

– Felséged az élők világának fejedelme, mi itten az alvilág démonaié. Uralkodók vagyunk valamennyien, mire ez a nagy szerénykedés?

---

* *Megjött Li Si-min!* – Taj-cung császár polgári neve. Valakit a nevéen szólítani – a megszólításra használt “adott név” helyett – sértés volt és tiszteletlenség.

– Vétekbe estem, úgy hívatatok ide – felelt a császár –, hogy merészelnék előttetek hatalmamra hagyatkozni? – de aztán csak belépett a palotába, helyet foglalt az egyik díszes csarnokban a tíz fejedellemmel.

Amikor aztán ott helyet foglaltak, felállott Csin Kuang fejedelem, s kezét összekulcsolva elkezdte beszédét:

– Bevádolt téged, felség, a Csing folyó sárkánya, hogy megígérted neki, megmented életét, s mégis megöletted. Mint vélekedsz erről?

Elmondta a császár, hogy s mint esett a dolog, s hogy abban neki semmi vétke nincsen.

– Valóban – bólogattak erre az alvilág fejedelmei –, mi is tudtuk már azt a halál könyveiből, hogy a sárkánykirálynak földi hivatalnok kezétől kell meghalnia. Ideidéztetett azonban tégedet, s addig nem küldhettük a lét kerekére, hogy újjászülessék, míg te meg nem jöttél. Bocsásd meg, felség, hogy idefárasztottunk.

Azzal kiadták a parancsot az élet és halál könyvei bírójának, hozná elé sebesen a könyveket, hogy megállapítsák, mennyi ideje van még a császárnak a földön.

Sietett Cuj Csio a könyvesszobába, hogy megkeresse a világ fejedelmeinek nyilvántartó könyvét. Már meg is találta, lapozta sebesen, hát Dzsambudvípa földjén, Kína országában, a nagy Tang-ház Taj-cung császáranak uralkodásul éppen tizenhárom esztendő volt írva. Megdöbönt ám ezen Cuj Csio, mert hiszen ez az esztendő már a tizenharmadik volt. Hamar fogott egy ecsetet, bemártotta sűrű, fekete tusba, s a tízes szám egy vonalához nagy gyorsan odahúzott még kettőt, úgy vitte a könyvet az alvilág fejedelmei elébe.

Nézte a tíz fejedelem a könyvet, hát Taj-cung neve alatt ott volt jegyezve a harminchárom év.

– Mennyi ideje, hogy trónra léptél, felség? – kérdezte Jenlo király meghökkenve.

– Most éppen a tizenharmadik éve – felelte a császár.

– Akkor nyugodt lehetsz – könnyebbült meg az alvilág fejedelme. – Még van húsz évéd a felső világban. Amiért jöttél, az ügyet rendbe tettük, kérjük, fáradj vissza a földi világba. Meghajolt a császár, úgy mondott köszönetet. Jenlo pedig odarendelte Cuj Csiót és Csu marsallt, kísérnék vissza a császárt. El is indultak már, amikor a császárnak eszébe jutott valami. Fölemelte kezét, úgy kérdezte az alvilág fejedelmeit:

– Megmondanátok-e, hogy megy most a sora családomnak?

– Jól vannak mindnyájan – nyugtatták meg a császárt az alvilági fejedelmek –, csak épp felséged hűgánál félős, hogy életét nem éli már sokáig.

Megköszönte a császár, s hálálkodott:

– Mivel is háláljam meg, ha visszatértem a földi világra, nagy jószágokat? Nincs nekem egyebem, talán egy dinnyével.

– Van itten minekünk veres bélű dinnyénk – mondták a fejedelmek –, zöld húsú dinnyénk is, csak éppen sárgadinnyénk nincsen, azt örömmel vennénk.

– No, ha visszatértem – ígérte a császár –, menten küldök nektek. – Azzal elbúcsúzott, indult hazafelé.

Elöl ment Csu marsall egy lélekzászlóval, nyomában a császár, őt Cuj Csio követte, hogy megvédelmezze. Ahogy aztán mentek, látta ám a császár, hogy nem a régi úton mennek.

– Nem járunk rossz úton? – fordult Cuj Csióhoz.

– Ez az utunk – nyugtatta meg a császárt az alvilág bírója. – A lelkek birodalmának csak bemenő útja van, kivezető nincsen. Kifelé át kell hogy kísérjem felségedet a poklok földjén, mert eleven lelkek csak arra mehetnek.

Mit volt mit tenni, ment a császár, amerre kísérői az utat mutatták. Alig mentek pár mérföldet, egy magas hegyhez értek. Sötét fellegek borították a tövéig, a fekete ködben minden elveszett.

– Cuj uram – rettent meg a császár –, miféle hegy ez?

– Ez bizony az árnyak világának sötét hegye – magyarázta a kísérő.

– De hogy jutunk itt át? – aggodalmaskodott az uralkodó.

– Bízd csak ránk magadat – mosolyogtak útítársai –, azért jöttünk veled, hogy átvezessünk.

Nekivágtak hát a hegynek, a hatalmas kőszikláknak. Magasabb volt az minden földi hegynél. Sok tüskebokra, sűrű bozótja ördögökkel volt tele, démonokkal nyüzsgött. Madárszó nem hallatszott, csak démonok árnya látszott. A szél csak a fekete ködöt kavarta egyre, szellemőrség kiáltásait hozta csak fülükbe. Körös-körül mindenütt csak kietlen vadon, szörnyű vad vidék. Hegyoldal, csúcsok, barlang, szakadékok, hágók sorakoztak útjukban egymás után. De a hegyoldalon még fű se termett, a csúcsok a semmibe nyúltak, nem az égbe, a hágókon nem járt sehol sem utasember, nem rejtett felhőt a barlangok mélye, a szakadékokban sem csörgött patak. Démonok nyögtek, gonosz manók jajgattak mindenfelé. De Cuj Csio csak mutogatta egyre sürgős parancsát, Csu marsall harsogta ördögűző szavát, lobogtatta zászlaját, így aztán átjutottak.

A hegyen átkelve elhaladtak sok-sok alvilági hivatal mellett, amikor egyszer csak szívet remegtető baljós jajszó ütötte meg fülüket.

- Miféle hely ez? – fordult a császár megrettenve Cuj Csió-hoz.
- Ez a tizenyolc emeletes pokol, a hegy háta megett.
- Micsoda tizenyolc emelet? – kérdezte a császár ijedten.
- Hallgass csak ide – mondta erre Cuj Csió –, elmondom én mindjárt:

Az Inakat Feszítő Pokol, a Rejtett Gonoszság Pokla, a Tüzes Vermek Pokla, csupa gyötrelmek helyei, kín halmozódik itt kínokra. Ki éltében mívelt gaztetteket, annak e hely gyötrellemmel fizet.

A Feng-tu Pokol, a Nyelvkitépő Pokol, a Börnyúzós Pokol, jajgatás, sírás, tébolyult sikoly. Itt szenvednek a hűtlenek, szülőikhez kegyetlenek, az ég törvényét megszegők, Buddha-szájú, kígyószívű színlelők.

A Malomban Örlő Pokol, a Mozsárban Törő Pokol, a Kerékkel Széztúzó Pokol bőrt hasít, húst szétdarabol. Ez bünteti a szíveket ámító álnokokat, a virágos szóval, ravasz beszéddel másokat veszejtő gazokat.

A Jeges Pokol, a Héjat Levedlő Pokol, a Beleket Csavaró Pokol, a gyötröttek arcain itt örökös búbanat honol. Éltükben mind csaltak, loptak ezek, s ezzel okozták önnön vesztüket.

A Fövő Olaj Pokla, a Sötétség Pokla, a Kardok Hegyének Pokla örökös rettegést hoz a gaz zsarnokokra. Itt bűnhődnek a jókat nyomorgató kegyetlenek, a kintől rettegve rejtik el bús fejüket.

A Vértó Pokla, az Avici Pokol, a Mérleg Pokla, lefoszlik bennük a bőr, látszik a bűnös csontja, kifordul ízületeik, szakadnak inaik cafatokra. Itt bűnhődnek, kik életek árán harácsolták össze vagyonukat, kik földi létükben mérszárolták a néma, jámbor barmokat. Ide kerülnek ezer évre, megváltást már nem is remélve.*

Bizony remegett a császár mindezek hallatára. Ahogy továbbmentek, nem sok idő múltán egy csapat ördög ötlött a szemükbe. Letérdeltek előttük az út szélén, s zászlóikat rázván üdvözölték a császárt, mondván, hogy ők a Híd őrei.

S valóban, látta a császár, hogy ott nyúlik el előttük egy ezüsthíd, rajta csupa jótét lélek, a hűségesek, a szülőtisztelők, a derekak, a bölcsék, kik nagy hódolattal üdvözölték az arra jövőket. De látott a császár egy másik hidat is. Jeges szél hömpölygött rajta végig, vérfolyó habjai csapkodtak alatta, szakadatlan jajszó áradt a folyóból.

- Micsoda híd az ottan? – kérdezte a császár.
- Ez a lelkek hídja, felség. Ezen keresztül visz az út a felvilágba. Alatta, a véres folyóban sínylődnek a szüleiket káromló, valamint a parázna asszonyok – felelte Cuj Csió.

Nagyot sóhajtott a császár, látva a rengeteg szenvedést. A hídon átkelve elérkeztek a Hiába Haltak Városához.

- Megjött Li Si-min! Megjött Li Si-min! – hallotta egyszerre nagy ijedtére a császár százfelől a saját nevét.
- Add vissza életünket! Add vissza életünket! – állt egyszerre elébe egy sereg fejetlen, kezetlen, csonka, béna lélek.
- Ments meg, Cuj uram! Ments meg, Cuj uram! – kiáltozott a császár végső rémületében.

– Felség – szólt a bíró –, ezek azoknak a lázadóknak a lelkei, kiket te megölettél. Azok a szegénylegények, hercegfiak és vezérek, kik kard által haltak el, temetetlen maradtak. Áldozatot nem mutat be nekik senki, hisz elpusztult egész családjuk, nem száll hozzájuk pénzáldozat füstje,* ezért lettek didergő, árva, éhező lelkek. Csak úgy menekülhetsz meg tőlük, felség, ha pénzt adsz nekik.

– Pusztá kézzel érkeztem ide – tárta szét kezét a császár tehetetlenségében –, honnét lenne pénzem?

– Felség – hajolt hozzá Cuj Csió –, van a felvilágban egy ember, az, ami aranya, ezüstje van, mind ide küldi az alsó világba. Írhatna felséged egy adóslevelet, én vállalnám a kezességet hozzá, aztán megkapná az egyik kincsházát, azt szétosztaná a lelkek között, csak úgy szabadulhatsz tőlük.

– Ki ez az ember? – kérdezte a császár hitetlenkedve.

– Honanban él, Kajfeng városában, Hsziang Liang a neve. Tizenhárom kincsháza van már itten, telve arannyal, ezüsttel. Kölcsönveszel itt tőle, felség, a felvilágban majd megadod neki.

Örült is a császár ennek, csak hogy megszabadulhasson. Meg is írta menten az adóslevelet, adta át a bírónak, az pedig megparancsolta a marsallnak, osztaná szét a kincsház kincsét a lelkek között.

– Ezt az aranyat, ezüstöt – szólott akkor Cuj Csió bíró a lelkekhez hangos szóval – ti magatok közt egyenlően elosztátok, s hagyjátok menni a nagy Tang császár ökegyelmességét, mert nem halt ő még meg, visszatér a földi

* Az Inakat feszítő Pokol... – a poklok leírása buddhista eredetű.

* Pénzáldozat füstje – áldozatbemutatáskor szellem pénzt (papír pénzutánzatot) égettek.

életbe. Én kísérem őt fel a felső világba a tíz fejedelem erős parancsával, ő pedig megfogadja, hogy hazaérkezvén majd tart egy nagy vízi-földi vendégséget,* hogy újból újjászülethesetek s megnyugodjatok.

Megbékéltek a lelkek ennek hallatára, s merthogy a pénz is a kezükben volt már, menten eltszultak onnét. A császár meg ment tovább kísérőivel a nagy, széles országúton. Mentek, mentek, egyszer aztán egy bizonyos helyhez értek. Hat hatalmas kerék forgott ottan egymás mellett, s felhőkön járó, hajnalpírba öltözött halhatatlanok, drága talizmános, övükön aranyhalas szentek, barátok, apácák, közemberek, futó vadak, szálló madarak, démonok sereglettek, özönöltek a kerekre felé, amelyek elkapták őket, s lendítették tovább a semmibe.

– Mi ez? – kérdezte meghökkenve a császár.

– Világosítsd meg elmédet, felség – szólt komolyan Cuj Csio –, és tedd hallóvá lelkedet. Védj jól elmédbe, amit itt látsz, s mondd el majd az embereknek az élők világában. Ez a Hat Kerék Útja. Mert aki jót cselekszik, az itt lép rá a halhatatlanok útjára. A teljes szívvel hűségesekek itt születnek újjá nemesi sorba. A szülőiket tisztelő kegyesek itt nyernek boldog életet, az igazságosak ezáltal kapnak emberi létet. Kik erényeket gyűjtöttek előző életükben, annak a sorsa gazdagság lesz, de a gonoszságokat mívelő megátalkodottak itt süllyednek alá a démonok rendjébe.

Elkísérte aztán Cuj Csio a császárt, míg egy kapuhoz nem értek, ott aztán megállt:

– Ez a Halálból Menekülés Drága Kapuja – szólt –, innét vezet az út kifelé, felség. Nekem itt búcsút kell vennem tőled. Csu marsall még elkísér egy darabon.

– Köszönöm, bíró uram, nagy fáradtságod, hogy ily messzire elfáradtál velem – hálálkodott a császár. Cuj Csio még a lelkére kötötte

– Aztán ha felérsz, felség, a felső világba, mindenképpen megtartsd ám a nagy vízi-földi vendégséget, el ne feledd, hogy megmenekíthesd ezeket az árva, nyomorult lelkeket. Mert ha a lelkek világában nem él már a bosszúnak vágya, a harag, csak akkor virágozhatnak fel a földi világ is. Akkor majd minden gonoszság jóra tér. Terjeszd néped között a jót, akkor folytatódsz majd hosszan utódaidban, akkor áll csak meg birodalmad örökké.

Elfogadta a császár az intő szavakat, s elbúcsúzáván Cuj Csio-tól, követte Csu marsallt. S lám, a kapun túl ott várta már őket egy, a tenger habjából született paripa, felnyergelve, felszerszámozva. A marsall felsegítette a császárt a lóra, s a paripa száguldott, repült, akár a nyilvessző, egykettőre ott termett vele, ahol a Vej folyó s a Huangho folyik. A császár letekintett, s a folyam vizében egypár fickándozó, aranypikkelyes pontyot pillantott meg. Úgy megtetszettek neki, hogy le nem bírta volna róluk venni a szemét.

– Gyorsabban egy kicsit, felség – sürgette Csu marsall –, hadd érjünk be a városba jó korán! – A császár azonban csak el volt merülve a halak nézésében, sehogy sem akaródzott továbbmenni.

– Miért nem mégy? Mire vársz? – hallotta egyszerre a marsall türelmetlen hangját, s érezte, hogy az megragadja a lábát, lerántja a lóról, s ő meg, zsupsz, esik bele a vízbe. Pedig csak az árnyékvilágot hagyta ott, s tért vissza az élők világába.

Közben hadd mondjam el, ezenközben a kínai császár udvarában Hszü Mao-kung, Csin Su-pao, Hu Csing-tő, Tuan Cse-hsien, Ma Szan-pao, Cseng Jao-csin, Kao Si-lien, Li Si-csi, Fang Hszüan-ling, Tu Zsu-mej, Hsziao jü, Fu Ji, Csang Tao-jüan, Csang Si-heng, Vang Kuj s a többi polgári s hadi méltóság őrizte bizony erősen a keleti palotát, a trónörökösset, a császárnőket, a kegyencnőket, a palotahölgyekkel, az eunuchokkal ott gyászoltak a koporsónál a Fehér Tigris Csarnokban. Közben pedig arról tanácskoztak, hogy hírül kellene már adni a birodalomnak a nagy gyászt, s engedelmességre intvén a népet, trónra emelni a trónörököszt.

– Megálljunk, uraimék! – avatkozott egyszerre közbe Vej Cseng. – Nem lehet ám! Nem lehet! Ha meg találunk riasztani a tartományokat e válságos hírrel, félő, fel sem érjük ésszel, mi baj származna belőle. Várjunk inkább még egy napot, mert én bizonyos vagyok abban, hogy urunknak lelke visszatér.

Előlépett ekkor Hszü Csing-cung, s így szólt:

– Vej miniszter uram szavai felettébb félrevezetőek. Régtől fogva azt tartják, hogy a futó vizet meg nem tarthatod, s nem tér vissza az, aki már halott. Hogy fecseghet kegyelmed ilyen ostobaságokat? Mit zavarja össze az emberek elméjét? Mi igaz van ebben egyáltalában?

Szólt erre Vej Cseng:

– Nem akarlak elámítani, Hszü uram. Ifjúkoromtól fogvást foglalkozom a halhatatlanság művészetével, s számításaim szerint egészen bizonyos, hogy őfelsége nem halt meg.

Ahogy ottan vitatkoztak, egyszerre nagy kiáltozást hallottak a koporsóból:

– Megfulladok! Megfulladok!

Megrettentek ám erre a polgári s hadi méltóságok, reszketni kezdtek a császárnők s az ágyasok, szertefutott

* *Vízi-földi vendégség* – Liang Vu-ti császártól (uralk. 502-549) eredeztetett buddhista szertartás áldozatok bemutatásával a vizekben és a földön kóborló lelkek megváltására.

egyszerre a palota népe, még csak közelíteni se mert senki a ravatalhoz. Csak épp a becsületes Hszü Mao-kungban, a fennkölt lelkű Vej Csengben, a merész Csin Csiungban meg a vakmerő Csing-tő-ben volt annyi bátorság és hűség, hogy odarontsanak, és a koporsót emelgetvén így kiáltanak:

– Ha felséged elméjét nyugtalanítja valami, szóljon arról és mondja meg nekünk, de ne bolondozzék itt velünk, mert halálra rémíti az egész rokonságot!

– Nem bolondozás ez! – szólt közbe Vej Cseng. – Hanem most tért vissza őfelsége lelke. Hozzatok gyorsan szerszámokat!

Kinyitották nagy sebbel-lobbal a koporsót, hát a császár felült benne, s tovább is azt kiáltozta:

– Megfulladok! Ki ment meg engem?

Feltámogatta Hszü Mao-kung a többiekkel a császárt, és csitítgatta:

– Ne féljen felséged, most már magához tért, itt vagyunk mind, hűséges alattvalói, vigyázunk felségedre!

A császár csak ekkor nyitotta ki a szemét:

– Szörnyűség! – nyögdecselte. – Alighogy kimenekültem az alvilágból, a szörnyű ördögök karmából, vízbe kellett hullnom, hogy ott elpusztuljak!

Látta Vej Cseng, hogy még nincs magánál a császár, hívta hamar az udvari orvost. Az aztán belédiktált a császárra egy kis lélekerősítő leveskét meg egy nagy csésze rizslét. Kettőt-hármat nyelt belőle a császár, akkor tért csak magához. Három nap s három éjjel járt odalenn az alvilágban. Akkor este már későre járt az idő, ágyasházába kísérték hát a méltóságok a császárt, ők maguk meg hazamentek. Másnap hajnalra azonban levetették az udvari gyászt, szép pompás ruháikba öltöztek, veres köntösökbe, fekete főveggel, bíborzsinóros aranypecsétekkel, úgy mentek a császár elébe kihallgatásra. Az éjszakai nyugalomtól a császár is összeszedte magát egészen, és drága császári köntösében elfoglalta helyét az Arany Harangok Csarnokában. Felálltak előtte kétfelől a polgári s hadi méltóságok, s miután elkiáltották magukat a szokásos módon, hogy “Éljen őfelsége tízezer évig!”, utána felsorakoztak rang s osztály szerint, a szertartások vezetője pedig kihirdette

– Akinek ügye volna, lépjen elő a sorból, akinek pedig nincs, az hagyja el az udvart!

Előlépett erre a keleti oldalról Hszü Mao-kung, Vej Cseng, Vang Kuj, Tu Zsu-mej, Fang Hszüan-ling, Jüan Tien-kang, Li Sun-feng, Hszü Csing-cung, a nyugati oldalról pedig Jin Kaj-san, Liu Hung-csi, Ma Szan-pao, Tuan Cse-hsien, Cseng Jao-csin, Csin Su-pao, Hu Csing-tő, Hszie Zsen-kuj. Odajárultak a fehér jádelépcsők elé, leborultak a császár előtt úgy kérdezték:

– Hogyan volt, hogy felséged oly sokára ébredt csak álmából?

Elbeszélte akkor a császár nekik a túlvilágon volt dolgait, találkozását Cuj Csióval, szorongatásait meg szerencsés megmenekedését. Elmondotta nekik az alvilág bírása kegyes jóindulatát, a gonosz lelkek pokolbeli retentő szenvedéseit, de legfőképpen azt, hogy megmenekedését csak annak köszönhette, hogy nagy vízi-földi vendégséget ígért az éhező lelkek megváltására, ha visszatér az élők világába, meg hogy dinnyét ígért ajándékba az alvilág királyainak nagy jó voltukért. Azt már el sem mondom, hogyan kívántak a méltóságok a császárnak sok-sok szerencsét megmeneküléséhez, s hogyan csatlakoztak ezekhez a szerencsekívánatokhoz a birodalom minden helységének hivatalnokai levélben, írásban, mihelyt híret vették a csudás történetnek. Hanem ott folytatom, hogy megmenekülése öröme kegyelmet hirdetett a császár a birodalomban,* elrendelte, hogy vegyék számba a súlyos vétkeseket. Számba vette a vétkeseket a büntetések hivatala, hát több mint négyszáz ember várt zsinegelésre vagy nyakazásra. Ezeket Taj-cung császár kegyelmesen mind hazabocsáttatta azzal, hogy elbúcsúzhassanak szüleiktől, testvéreiktől, hogy rábizhassák sarjadékaikat a rokonságra, de egy év múltán ugyanezen napon a hivatal előtt megjelenjenek, hogy büntetésük végrehajtassék. Köszönték a vétkesek a császár kegyét, s siettek haza családjukhoz. Kiadta a császár rendeletben azt is, hogy gondoskodjanak az árvákról, özvegyekről, s felülvizsgáltatván a császári háremet, abból is háromezer asszonyt, öreget-fiatalt férjhez adott hadserege katonáihoz.

Nem is akadt ettől kezdve a birodalomban, aki ne jó úton járt volna. A császár rendeletben hívta fel alattvalóit a jó követésére, s hirdetményt küldött szerte az országba, hogy jelentkezzék az a kiváló férfiú, aki elvinné az ajándékul szánt dinnyét az alvilág királyainak. Kiadta aztán a parancsot Hu-kuo hercegének, Hu Csing-tőnek, menne el Honan tartományba, Kajfeng városába, s a császár tartozását Hsziang Liangnak, azt meglátogatván, fizesse meg.

Kint függtek a hirdetmények már sok napja, mikor jelentkezett egy férfiú a császári ajándék elvitelére az alvilág királyaihoz. Csücsouba valósi volt, Liu Csüan nevezetű. Vagyonos embernek volt nevezhető, volt vagy tízezer köteg pénze. Mégis, mivelhogy egyszer felesége, Li Cuj-lien asszony, a kapuban állván, odaadta fejéről aranyos hajtűjét egy kolduló barátnak, Liu Csüan nagy haragra gerjedt, s szégyentelennek nevezte, ki megtiporván a női méltóságot, a

* *Kegyelmet hirdetett a császár...* – az itt következő intézkedésekkel a császár az égiek jóindulatát vagy bocsánatát akarta elnyerni. A császári hárembe annyi leányt soroztak be adó fejében, hogy a legtöbbjük egész életében nem került a császár színe elé.

maga önkényéből elémérszkedett az asszonyházból. Az asszony pedig ezt elviselni nem bírván, felkötötte magát s meghalt. Egy fiúcskát s egy leányt hagyott maga után. Siratták a gyermekek anyjukat, éjjel-nappal.

Liu Csüan nem bírván látni gyermekei szenvedését, s nem tudván tovább magát a fájdalomtól megtartóztatni, kész volt arra, hogy odahagyja családját, s engedvén a császári hirdetmény felhívásának, jelentkezett a császári udvarban az alvilági követségre. Ottan bevitték az aranypavilonba, a fejére tették a dinnyét, ruhaujjába, köntöse övébe áldozati pénzt dugtak, és szájába mérget öntöttek.

Liu Csüan lenyelte a mérget s meghalt, elindult lelke az alvilágba, fején cipelvén a dinnyét.

– Ki vagy, te ember? – rivallt rá az alvilág kapujának őrsége. – Hogy mersz idejönni?

Elmondta Liu Csüan, mi járatban van. Megörültek neki a démonok, vezették egyenest az alvilág királyai elébe.

– Nagy erényű, jeles férfiú ám a Taj-cung császár! Megtartotta szavát! – szólt elégedetten Jenlo úr, amikor átvette az ajándékot. Aztán elkérdezgették a követet, kiféle-miféle, honnét való, hogy ment sora a felvilágban. Elmondta erre Liu Csüan felesége gyászos halálát, gyermekei siralmas sorsát, saját maga elkeseredését. Elrendelték nyomban az alvilági tíz királyok, hozzák elő a holt feleségnek, Li asszonynak lelkét. Hálálkodott, örvendezett Liu Csüan s felesége a tíz királynak, hogy ismét összetalálkozhattak. Ezenközben elérte Jenlo király az élet és halál könyveit, s kiolvasta belőlük, hogy Liu Csüanra s Li Cuj-lienre halhatatlanság van kiszabva, kiadta hát sürgösen a rendeletet az ördögöknek, szállítsák őket nyomban vissza az élő világra.

– Li Cuj-lien asszony már annyi sok ideje, hogy megtért a sötét világba – mondta sajnálkozva a szolgálattévő ördög –, hogy teste már elenyészett, lelkének nincs hová visszatérnie.

– Ej – jutott eszébe Jenlo királynak –, most kell meghalnia a kínai császár hűgának, Li Jü-jing hercegnőnek hirtelen halállal. Fogjátok az ő testét, tegyétek abba Li asszony lelkét!

A tizenkettedik fejezet, amelyben

*egybehívja vendégségét Kínának császára,
s Kuan-jin választása esik Arany Kabócára**

Kihozták az alvilágból Jenlo fejedelem küldöttei Liu Csüant meg feleségét, s haladván velük a lelkek útján, meg is érkeztek csakhamar Csangan városába. Ott az egyik démon vitte sebesen Liu Csüan lelkét vissza az aranypavilonba, a másik meg sietett Li asszony lelkével a császári palota asszonyházába. Li Jü-jing hercegnő ott sétált éppen a virágok között, lépegetett gyanútlanul a mohos köveken, amikor egyszer csak megtaszította őt az alvilág küldötte nagy erővel, úgyhogy végigvágódott a földön. Lelkét a démon azon elevenen rögtön megragadta, Li Cuj-lien lelkét pedig a hercegnő testébe gyömöszölte.

Azt már el sem beszélem, hogyan tért vissza a küldött az alvilágba a hercegnő lelkével, hanem arról szólok, hogy a palotabeli szolgálók, látván, hogy a hercegnő elhalálozott, siettek azonnal az Arany Harangok Csarnokába, jelentették a császárnőknek a szomorú hírt. Megdöbbenek a császárnők, siettek a császárhoz tudatni, mi történt.

– Tudtam én már ezt – sóhajtotta szomorúan a császár. – Megmondták nekem az alvilág királyai előre, s úgy is történt – de azért sietett ő is a palotabeliekkal szomorú sietséggel a virágoskertbe. Hát, mikor odaértek, látták ám, hogy lehelet lebben a hercegnő ajkáról.

– Ne sírjatok! Ne zokogjatok! – intette a császár csendre a körülállókat. – Meg ne riasszátok! – azzal odalépett, s tulajdon felséges kezével fölemelvén a hercegnő fejét, szólógnatni kezdte:

– Térj magadhoz, felséges hölgy! Térj magadhoz!

Megfordult a hercegnő fektében, s még csukott szemmel így kiáltott:

– Lassabban, férjemuram! Várj meg!

– Felsőges húgom – nyugtatgatta a császár –, mi vagyunk itt!

Fölemelte akkor fejét a hercegnő, s rámeredt a császárra:

* *Arany Kabóca* – a regény szerint Hszüang-cangnak egy korábbi megtestesülése, lásd alább a 24., 57. és 81. fejezetben.

– Ki vagy te, ember? Hogy mersz hozzám nyúlni? – kérdezte ijedten, felháborodottan.

– Császári bátyád vagyok – magyarázta Taj-cung –, császári hölgy.

– De már hogy lennék én császári hölgy? Micsoda császári báty vagy te? Engem Li Cuj-liennek hírnak, a férjem meg Liu Csüan ! Csücsouba valósiak volnánk... – s elmondta az asszony haláluk meg az alvilágból való kijövetelük történetét – A férjem előresietett, nem bírtam utolérni, nagy igyekezetemben aztán megbotlottam – fejezte be. – De te faragatlan fickó vagy ám! – kezdte újra a méltatlankodást. – A nevemet se tudod, aztán csak rángatsz!

– Elkábult felséges húgom az eséstől, megütötte magát – magyarázta a császár részvétellel a körülállóknak –, azért beszél ilyen zagyvaságokat – s ki is adta parancsát, hogy hívassák az udvari orvost, a hercegnőt meg vigyék be a palotába.

Visszament a császár is palotájába, hát jött egyszer csak az egyik szolgálattévő hivatalnok s jelentette:

– Élj tízezer évig, ó, felség! A dinnye elvivőjének, Liu Csüan-nak visszatért a lelke, az ajtó előtt várja parancsodat.

Megdöbbsent a császár szörnyen, hívatta is rögtön Liu Csüant.

– Hát hogy jártál a dinnyével? – kérdezte, mikor az leborult a cinóberlépcsők előtt.

– Szolgád fején a dinnyével megérkezvén a démonok országának kapujához, onnét egyenesen az alvilág tíz fejedelmének palotájába kísértetett. Ottan pedig én a fejedelmeknek a dinnyét általadtam, nekik uram császárom hozzájuk való nagy jóindulatát, háládatos voltát elmondottam. Megörvendett ennek Jenlo király, s felelt erre nagy köszöntéssel uram királyom nevére, mondván: “Valóban becsületes, nagy erényű ez a Taj-cung császár!”

– S aztán még mit láttál az alvilágban? – kérdezte a császár.

– Messze nem jutottam – felelte Liu Csüan –, nem láttam ott sokat. Csak a fejedelmek elkérdezték aztán szolgád származását, személyi s családi nevét. Elmondottam, hogy elhagytam családom, merthogy feleségem magát már megölte, ezért vállalkoztam halálos követnek. Akkor parancsolták, hozzák rögtön elő feleségem lelkét, s összetalálkoztunk ott az alvilágban. Elővették aztán az élet s halál könyvét, benne kiolvasták, hogy mi mind a ketten halhatatlanságra lettünk rendelve, ezért meg is hagyták a lelkek urai, hogy minket a földre visszakísérjenek. Én mentem előre, asszonyom elmaradt. Szerencsésen most már életre is keltem, csak azt nem tudom, hogy feleségem hol van.

Megdöbbsent a császár erre a beszédre, de tovább kérdezett:

– Jenlo úr odalent nem szólott semmit sem a feleségednek?

– Nem mondott ő semmit – ingatta fejét a küldött –, hanem azt hallottam, hogy egyik szolgálja jelentette néki, hogy Li Cuj-lien rég az alvilágba tért már, teste elenyészett, s erre mondta Jenlo, hogy mivel a mai nap a halál elviszi a Tang-császár hűgát, Li Jü-jing hercegnőt, Li Cuj-lien lelkét helyezték belé Li Jü-jing testébe. Szolgád nem tudja, hogy a Tang-császár hűga ugyan merre lehet, vajon hol lakozhat, még nem jutottam hozzá, hogy megkeressem.

Megörült a császár erre a beszédre, s így szólott hivatalnokaihoz:

– Mikor búcsút vettem Jenlo úrtól, elkérdeztem még őt családom sorsáról, s ő megnyugtatóan, hogy egészségben vannak, csak éppen attól tart, hogy felséges húgom élete véget ér. S lám, felséges húgom, Li Jü-jing hercegnő, a virágok között elesvén szörnyethalt. Mikor pedig magam őt feltámogattam, nyomban magához tért, s így kiáltott: “Lassabban, férjemuram! Várj meg!” Ezt én akkor csupán az esés okozta kábulatnak tulajdonítottam, de amint azután apróra kérdeztem, ugyanazt mondta el, amit itt Liu Csüan.

Leborult Vej Cseng a császár elébe, s így szólt:

– Ha felséges húgod hirtelen elhunyt s aztán feléledvén e szavakat mondta, nyilvánvaló akkor, hogy Liu Csüan asszonyának lelke költözött testébe. Való, ilyen dolog máskor is történt már. Hívasd hát elődbe ide a hercegnőt, hadd lássuk, hogy erre mit felel majd.

Küldött is a császár nyomban a hercegnőért. Az pedig az asszonyházban csak ezt hajtogatta:

– Nem eszem én meg semmi orvosságot! Ez nem a mi házunk! A mi otthonunk szép, hűvös cserepes ház, nem pedig ilyen betegítőn sárga fényes termék sora, virágos díszekkel, prémekkel tömött! Engedjetez innét, hadd mehessek haza!

Jött is már ekkorra egynéhány császári szolgáló, udvarhölgy, eunuch, feltámogatták őt, s vitték a császár elébe.

– Megismernéd férjed, ha előtted állna? – kérdezte a császár tőle kemény szóval.

– Ugyan mit nem mondasz? – fakadt ki az asszony. – Hitestársak voltunk gyermekkorunk óta, fiút szültem neki, leányt felneveltem, hogyne ismerném meg?

Meghagyta ekkor a császár a szolgálókat, vezessék az asszonyt az alsó helyiségbe. S amint Li Cuj-lien a lépcsők

elé ért, s meglátta Liu Csüant, odaszaladt hozzá, s rögtön átölelte:

– Merre mentél, férjem, miért nem vártál meg? – kiáltott panasszal. – Elestem az útban, s körülvettek aztán emez oktalanok, semmit sem értettek, hiába is mondtam!

Hallotta Liu Csüan felesége szavát, azt meg is ismerte. De merthogy az arca nem az ő arca volt, nem mert ráismerni. De a császár tudta már, hogy igazat szóltak. Lelke megrendülésében a hercegnő minden holmiját, jószágát Liu Csüannak adta, és kettejüket is egymásévá tette. De még felmentette császári levéllel minden robot alól élete végéig, s elengedte őket, hadd menjenek haza.

Liu Csüan s Li Cuj-lien asszony nagy boldogan mondtak hálás köszönetet császári uruknak, s mentek is már hazájukba, Csücsou városába. Közben pedig, ahogy a császár meghagyta, Jü-cse úr is elment volt Kajfeng városába az ezüst-arany kincseház kincseivel, s ugyancsak tudakozódott ama Hsziang Liang után. Hát nem volt az más, mint egy szegény vízárus, ki feleségével, Csang asszonnyal együtt a városkapunál cserépedényt árult, abból éldegéltek. Ami kis pénzt összeszedtek, az csak arra volt elég, hogy megéljenek belőle valahogy. Valamennyit azonban mindig adakozott belőle papoknak, szerzeteseknek, sokszor vett arany, ezüst, papír áldozati pénzt, s azt buzgón feláldozta, ebből került gazdagsága odaát, a túlvilágon. Lám, ez a földi világon csak jót cselekvő, ágrólszakadt, szegény ember a másik világban nagy vagyonú, kincses, gazdag férfiú már!

Amikor Jü-cse úr megérkezett a töméntelen arannyal, ezüsttel háza kapujához, úgy megjedtt szegény Hsziang Liang meg a felesége is, hogy a lelkük majd elszállt. Hát még amikor meglátták, hogy ott sorakoznak szegényes kerítésük előtt a helybéli mandarinok fogatai is! A két öreg szélütötte, bénán, némán borult le a földre, s csak verdeste a földhöz homlokát a nagy tisztelettől.

– Kelj fel, öregapám – szólott hozzá kedves szóval Jü-cse úr. – A császár küldött hozzád, elhoztam tartozását, hogy megfizessem neked arannyal, ezüsttel.

Remegett a jó öreg, reszketett félelmében, úgy válaszolta:

– Nincsen ám énnékem, nyomorult személynek, aranyam, ezüstöm, hogy adhattam volna kölcsön akárkinek? Nem fogadhatom el e rengeteg kincset, hiszen azt se tudom, hogy jutok én hozzá?

Elmondotta akkor a császár követe, hogyan járt Taj-cung az alvilágban, s hogyan vette kölcsön ott Hsziang Liang egyik kincsestárát.

– A tiéd ez a kincs, fogadd hát el szépen – unszolta nyájasan –, számold át ízibe, hogy hazamehessek.

De bizony Hsziang Liang s felesége csak leborult egyre, hálálkodott a magas égnek, de a kincset nem akarta elfogadni sehogy se.

– Ha elfogadnánk mi ezt az aranyat, ezüstöt – bizonygatták egyre –, menten szörnyű halált halnánk. Sok áldozati pénzt áldoztunk, az igaz, kincseket halmoztunk, de a túlvilágon. Különben is – vetette ellen az öreg ravaszul –, hol a bizonyíték, hogy őfelsége a túlvilágon kölcsönt vett fel tőlem? Nem fogadom én el, nem és nem!

– Mikor őfelsége kölcsönt vett fel tőled – próbálta magyarázgatni Jü-cse úr –, Cuj Csio volt a keze, az alvilág bírāja. Fogadd hát el tőlem!

– Inkább meghalok, de el nem fogadhatom – kötötte meg magát a vénember.

Mit volt mit tenni, látta Jü-cse úr, hogy hajthatatlan az öreg. Jelentést szerkesztett hát a császárnak, megírva benne, hogy s mi történt. Látta a császár a jelentésből, hogy nem fogadja el Hsziang Liang a pénzt. Parancsot adott hát, hogy építtessen Jü-cse úr a töméntelen pénzből kolostort Kajfeng városában, rakassa meg azt szerzetesekkel, hogy azok imáikkal, jótéteményeikkel fizessék így vissza Hsziang úrnak a tartozást. Neki is láttak a kolostor felépítésének, meg is épült az egykettőre a város egy jeles helyén – ez lett a császár rendeletére épült Tahsziangkuo híres kolostora.

Örült nagyon a császár, mikor jelentették neki, hogy elkészült a kolostor. Akkor pedig egybegyűjtötte a császár hivatalnokait, s hirdetményeket tett közzé szerte a birodalomban mindenfelé, hogy egybehívassa mind a szerzeteseket, megrendezni a vízi-földi vendégséget, segítségére az alvilágban sýnylődő árva lelkeknek, hogy új életre születhessenek. Elment a hirdetmény szerte a birodalom minden tartományába, minden városába, s kiválogatták mindenütt a mandarinok a legjelesebb szerzeteseket, küldték föl Csanganba, részt venni a nagy szertartáson. Egy hónap sem teltt bele, tele volt Csangan szerzetesekkel a világ minden tájáról. Kiadta pedig akkor parancsát a császár főemberének, Fu Jinek, hogy válaszaná ki közülük is a legjelebbeket, hogy azok majd beteljesítsék Buddha művét. De bizony Fu Ji, mikor a parancsot meghallotta, nyomban egy írást szerkesztett, beadványt a császárhoz Buddha tiszteletének eltiltására. Szólott pedig ez az írás a következőképpen:

“A nyugati országok törvénye az, hogy nem ismernek urat és szolgát, atyát és fiat, hanem a tüzes poklok, a vérivő vadállatok, az éhező árva lelkek újjával tévelyegtetik az ostobákat. Hol múltbeli vétkekért sanyargattatást ígérnek, hol pedig jövőbeli boldogsággal kecsegtetnek. Szájukkal csak barbár szanszkrit igékkal gagyarásznak, s egyre azon vannak, hogy a kötelességek alól kibújjanak. Pedig hát az élet és halál, a hosszú öregség s korai

pusztulás egyként a természetben gyökerezik, az erényes törvénykezés és boldogsággal jutalmazás pedig a népek uralkodóinak dolga. Mostanság pedig azt hallani, hogy némely közrendűek azzal áztatják az embereket, hogy mindezek Buddhától erednének. Pedig az Öt Isteni Ős s a Három Uralkodó idejében nem létezett még Buddhának törvénye, s az uralkodók mégis bölcsék voltak, az alattvalók hűségesek, az uralkodóházak hosszan uralkodtak. Csak a Han-házbeli Ming-ti császár állított magának idegen isteneket, mikor nyugati országok szerzetesei terjeszteni kezdték ezt a tanítást. Valójában pedig a barbárok mesterkedése ez csak Kína felforgatására, hitelt nem érdemel.”

Amikor a császár mindezt elolvasta, átadta főembereinek, hogy vitatnák meg. S akkor előlépett a főemberek sorából Hsziao Jü miniszter, és szólott homlokát földhöz verve:

– Buddhának törvénye él már sok-sok uralkodóház óta; terjeszti a jót, irtja a rosszat, földöntúli hatalma segíti az országot s a nemzetségeket, törvényeiben nincsen semmi elvetendő. Szent ember volt Buddha, s kinek volnának törvényei, hacsak nem szent embernek? Kemény büntetésért esedezem.

Vitába szállott azonban Fu Ji Hsziao Jüvel, mondván, hogy az emberek közötti mívelt érintkezés a szülőknek s uralkodóknak szolgálatján alapulván, Buddha törvénye pedig, szemben állván a szülőkkel, mellőzi a családot, a közembert az Ég Fiának ellenesévé teszi, a lélek vándorlásának tanításával meg a szülőkkel száll szembe. Hsziao Jü sem született eperfa odvából, s mégis ilyen atyát el nem ismerő tanokat követne? Valóban elmondható róla, hogy tiszteletlen gyermek, szüleit elvető!

– Éppen ilyenféle embereknek teremtették a poklot – szólott közbe Hsziao Jü nagy mérgesen.

De erre már a császár is megparancsolta Csang Jüan-taónak meg Csang Si-hengnek, két főemberének, mondanák meg, ha megkérdeznék őket, hogyan adja meg Buddha tana a boldogságot, mit felelhetnének rá.

– Buddha tisztaságos és emberséges – felelt meg a kérdésre a két főember –, benne a világ üressége jó gyümölcsöt terem. A Kis Csou-házi Vu-ti* császár hogy elválasztotta egymástól a három tanítást, a Nagy Bölcsességű Elmélkedő Mester feltárta a rejtett titkokat, hirdette az ígét mindenkinek, s nem volt, mi meg ne világosodott volna. S lám, megjelent a világban dicső családod uralkodása alatt Dharma is, a szent. Régtől fogva egyetért mindenki abban, hogy a három tanítás felettébb tiszteletreméltó, el nem pusztítható, meg nem szüntethető. Leborulva esedezünk felséged színe előtt, hogy ítéljen erről elméje isteni tükrének fényével.

Egyetértett ezzel a császár, s szólott ekképpen:

– Igazság van abban, amit mondotok. Aki pedig vitatni merné még a dolgot mielőttünk, arra büntetés méretik – s kiadta parancsát Vej Csengnek, Hsziao Jünek, Csang Tao-Jüannak, hogy egybehíván a szerzeteseket, válasszanak ki közülük egy jeles és nagy erényű személyt, ki majd a szertartás vezetője lenne. Azonfelül pedig ettől kezdve törvényre tette, hogy aki ócsárolni merné a szerzetet, avagy Buddhát káromolná, vágassék le a karja annak.

Összegyűjtötte másnap a három főember a szerzeteseket, megszemlélte őket egyenként, hogy kiválasztanák, melyik legkiválóbb. S ki is választották közülük a legjelesebbet, legnagyobb erényűt – mit gondoltok, hogy kit? Nem mást bizony, mint azt, kinek atyja vizsgaelső lett, kinek anyai nagyatyja a császár minisztere, kit a sorsa vezérelt a Csinsan-kolostorba: Csen Hszüan-cangot, más nevéen az Arany Kabócát. Fölemelkedett akkor Hszüan-cang az egész gyülekezet színe előtt, mivelhogy már Buddhának szenteltetett, alighogy kijött anyjának méhéből. Fölemeltetett, mert sohasem kereste a hírt és dicsőséget, csak a Tannak és jócselekedeteknek élt; mert gyökerétől jó volt, erényében magasztos, mert nem volt a szent iratok között, mit ne ismert volna. Oda is vezette őt a három föméltóság a császár elébe, hódoló táncsal köszöntve az uralkodót.

Rendjén valónak vélte a császár a választást, s kinevezte menten a Tant magyarázó főhivatalnokának, minden szerzetesek fejének, ajándékul adván néki drága szerzetesi köntöst, főveget. Köszönte Hszüan-cang a nagy tisztességet illő hódolattal, s ment a Huaseng-kolostorba, a szerzetesek közé, hol is egybegyűjtván őket, számuk szerint egyezerkétszázat, elkezdte velük az elmélkedéseket, a jó gyakorlását, rendbe tévén a zenét a szertartáshoz, s elrendezvén az egész kolostort, hogy készen legyen minden a nagy szertartásra. A kilencedik hónap harmadik napjára pedig ki is tűzte bölcsességével a hétszer hét napig tartó nagy vízi-földi vendégséget.

Eljövén a nagy nap, fölkerekedett maga a császár is meg egész rokonsága, s mentek a kolostorba részt venni a szertartáson, hogy ott füstölőt égessenek, szútrákat, imádságokat hallgassanak. Jöttek velük a polgári, valamint hadi hivatalnokok is, szebbnél szebb fogatokban, drágalátos hintókbán. Zengett az áhítatos zene, lobogtak a templomi zászlók, és Hszüan-cang a szerzetesek élén elébe jött a császárnak, hogy köszöntse illő hódolattal. Azután pedig átnyújtotta a felséges úrnak nagy tisztelettel az árva lelkek megsegítésére írott imádságát. Elolvasta a császár az imádságot, igen megörvendett rajta, s intette a szerzeteseket, hogy munkálkodjanak ám buzgón a nagy szertartás véghezvitelében, segítsenek az elárvult lelkeken, busás jutalmat fog majd adni érte, nem kell hiába fáradozzanak.

A szertartás végeztével aztán hazament a császár az udvari néppel, másnap megint eljött, s így végig, amíg csak a nagy szertartás tartott.

* Kis Csou-házi Vu-ti császár – (uralk. 561-578) 574-ben megalapította a vallások rangsorát, a konfucianizmust téve az első, a taoizmust a második, a buddhizmust a harmadik helyre, majd később az utóbbi kettőt betiltotta.

Közben azonban hadd mondjam el, hogy a Déli Tenger nagy Kuan-si-jin bodhiszattvája kereste ám közben Buddha parancsára Csangan városában azt az igaz embert, ki a szent könyvekért lenne elmenendő, de múltak, teltek a napok, s csak nem talált senkit, olyan nagy erényűt, olyan kiválót, ki megfelelt volna. Egyszer csak híret vette ám, hogy micsoda jeles nagy jótéteményt mivel Taj-cung császár, hogy kiválasztja a jeles szerzeteseket, fejükként megtéve Hszüan-cangot, ki valóságos földre szállott Buddha. Felettébb megörvendett ennek a bodhiszattva, fogta Buddha adományait, a szerzetesi köntöst, a karikás botot, s Moksával együtt mentek ki az utcára, árulták fennszóval. Akadt pedig akkor Csangan városában egy ostoba szerzetes, ki a válogatásnál kihullott ugyan, de köteg pénzekkel jól volt felszerelve. Csangon meglátta a két ruhós, koszos, kóbor szerzetest, akiknek alakjába Kuan-jin s Moksá elváltoztatta magát, rongyos csuhában, mezítláb, fedetlen fővel, amint a gyönyörűségesen csillogó szép papi ruházatot árulgatták, odalépett hozzájuk.

– Aztán mennyiért áruljátok ezt a köntöst, koszosok? – kérdezte tőlük foghegyről.

– A köntös ötezer lat ezüst, a bot meg kétezer – felelt rá a bodhiszattva.

– Bolondok vagytok ti ketten, ti ruhések! – fakadt gúnyos hahotára az ostoba szerzetes. – Elment az eszetek! Még ha a köntös halhatatlanságot adna is annak, ki felveszi, még ha Buddhává válhatnék tőle az ember, akkor se érne meg ennyi tenger pénzt! Vigyétek csak innét! – intett nagy fitymálva. – Úgyse adtok túl rajta!

Nem vitakozott vele a bodhiszattva, nem ellenkezett, ment tovább szépen Moksával együtt. Kóboroltak a városban erre-arra, míg el nem vetődtek egyszer a Tunghua-kapuhoz. Éppen arra jött akkor Hsziao Jü, a császár minisztere, mivelhogy véget ért az udvari fogadás, s testőrei ugyancsak kiáltoztak előtte, hogy utat nyisson a nép nagy méltóságának. De bizony a bodhiszattva nem tért ki újtárból, hanem ment egyenesen elébe, karján a köntössel.

Meglátta őket Hsziao Jü, meg is rántotta lova gyeplőjét s megállott. Oda is küldte menten egyik emberét, hogy mi a köntös ára, merthogy látta, milyen fénysugarakkal csillog.

– Ötezer lat a köntös ára, kétezer a boté – felelte a bodhiszattva.

– No de mire jó ez a köntös, hogy ilyen nagy árat szabsz neki? – kétségeskedett Hsziao Jü.

– Van, hogy a köntös jó, s van, hogy a köntös bajt hozó. Árat megfizetheted, de ingyen is veheted – motyogta Kuan-jin, koldus képében.

– Hát ez meg mit tesz? – csodálkozott a miniszter, de a két toprongyos megfelelt neki:

– Jó a köntös, mert aki magára veszi, a lét körforgásától, poklok kínjától, rossz haláltól magát mentnek érezheti. De bajt hozó, ha kapzsi, parázna, böjtöket nem tartó, rossz pap veti szemét reája, ki Buddha törvényét meggyalázza! S aki a szent törvényt nem tiszteli, Buddhát, a Tant, a Rendet semmibe veszi, s a köntöst, a botot mégis magának követeli, akkor hétezer lesz az ára neki! De a három legfőbb tisztelője, a jóság útjának követője, ki Buddha tanait igaz szívvel követi, az ingyen is elviheti, mert találkozásunk csak úgy nem eshetett, az már a sorstól elrendeltetett.

Felvidámódott Hsziao Jü ennek hallatára, megértette menten, hogy kikkel van dolga. Hamar leszállott lováról, úgy köszöntötte a bodhiszattvát, meghívta őket a vízi-földi nagy vendégségbe a császár udvarába, merthogy – mint mondotta – egyvalaki van, ki méltó, hogy e köntöst magára öltse, az pedig Hszüan-cang, a szertartás vezetője. Követte a bodhiszattva örömmel a minisztert társával együtt, mentek a császár elébe. Nagyot nézett ám a császár, amikor minisztere beállított eléje a két toprongyos, ruhés kóbor szerzetessel. Mikor azonban megszólalt a bodhiszattva, s áradt szavából a Törvény fényessége, megértette rögtön, hogy nem akárki fiával áll szemben.

Hsziao Jü elmondotta a köntös és bot históriáját, s Taj-cung császár is abban volt mindjárt, hogy e köntöst s e botot Hszüan-cangnak, kedves minisztere unokájának, híres tudósa fiának, a szerzetesek szent gyülekezete legszentebbjének szerzi meg. Megkérdezte hamar ő is az árukat, a bodhiszattva pedig, megtudván, mily kegyes okból kellene a császárnak a két szent jelvény, odaadta ingyen. Nem akarta persze a császár így sehogy sem elfogadni, erősködött egyre, hogy ő csak megfizet érte, de ékesszólásával a bodhiszattva megnyugtatta végre, s békén elfogadta.

Elbúcsúzott akkor a bodhiszattva s Moksá Kína császárától, mentek, elrejtöztek a földisten templomában. A császár pedig menten elküldötte Vej Csenget, vele Hszüan-cangot maga elé hívatta, s át is adta neki a botot, a köntöst. Leborult Hszüan-cang a földre, úgy köszöntötte a császár kegyességét, aztán a ruhát magára öltötte, a botot kezébe fogta, s elindult vissza a kolostorba. Sorfalat állottak kétoldalt az udvari emberek, azután, hogy kiért az utcára, a nyomába tódultak – olyan csődület támadt, akár ha egy vizsgáló tartott volna a városban ünnepi körmenetét! Megbámulta, megcsodálta a sok kereskedő, kézműves, írástudó, hivatalnok, nemesúr a szent szerzetes csudás köntösét, s váltig mondogatták, hogy olyan, akár egy eleven arhat, vagy akár egy földre szállott bodhiszattva! Hszüan-cang pedig ment vissza a kolostorba, ott a szerzetesek mind hódoltak előtte, majd pedig egybegyülekezvén buzgón imádkoztak, elmélkedésbe merültek.

Váltotta egymást az éj sötétje és a nappal világa, oly gyorsan, mintha csak ujját pörgetné az ember, s elkövetkezett a vízi-földi vendégség hetedik hetének hetedik napja. Folyamodott újfent Hszüan-cang a felséges császárhoz, jöne el a szentélybe, füstölőt áldozni. Fogatára is szállott a császár, vezérei és miniszterei élén, hitvesével, feleségeivel, ágyasaival, egész rokonságával, s mentek a szent helyre. De ment ám a város apraja-nagyja is, nemes és nemtelen mind a kolostorba, hallgatni az ígét. S szólott a bodhiszattva is Moksához:

– Eljött már a hétszer hetedik nap vége. Vegyüljünk el mi is az embertömegben, egyrésztől, hogy lássuk, milyen a vendégség, másrésztől, hogy lássuk, Hszüan-cang magára vette-e drága köntösünket, harmadszorra pedig, hogy amit majd tanít, micsoda tan lesz.

El is indult a két isten a nép között a kolostorba. S amint a sok nép oda megérkezett, látta már mindenki, mily gyönyörű szép e hely, túlemelkedik a szenvedés világán. Szébb volt Dzsétávana szentelt ligeténél, szébb volt, mint Srávaszti, az erények helye, hol Buddha tanított. Bodhizattvák, buddhák serege jelent meg rejtve a tömegben, Hszüan-cang beszédét hogy meghallgassák.

Felment Hszüan-cang mester az aranyos szószékre, elmondotta előbb az Életet Adó, Halálon Átsegítő Szútrát, azután fejtegette a Földeket Békítő Mennyei Drágalátos Irományt, végezetül pedig hirdette a jóra Buzdító Érdemek Tekercsét. Hallgatta őt a bodhizattva, hallgatta, aztán előremenvén a tömeg között, megverte botjával a szószék oldalát, s fennhangon kiáltotta:

– Hej, te szerzetes! Csak a Kis Kocsi tanítását tudod-e hirdetni, avagy pedig tudsz-e a Nagy Kocsi* tanításáról is? Megörvendett szívében Hszüan-cang e szavak hallatára. Ugrott is le azonmódon a szószékről, és sietett a bodhizattva elé, kezét összetéve:

– Tisztelendő atyám – szólította meg nagy jámborsággal –, bocsásd meg vétkeket, észre nem vettelek. Lám, az itteni gyülekezet csak a Kis Kocsi tanítását ismeri, a Nagy Kocsi tanáról egyikünk sem hallott. Miféle légyen az?

– A Kis Kocsi tanítása – mondotta a bodhizattva – elrejt magában a Tan tiszta fényét, nem segíthet senkit földöntúli létbe. A Nagy Kocsi tanítása nagy Hármas Kosara mennyekbe segíti az elhunytok lelkét, megment földi kintől, lét veszedelmétől, örök életűvé, halhatatlanná tesz, nem lépsz már új létbe, el nem hagyod léted.

Közben legyen mondva, ott járt már a szentélyben a füstölők hivatalnokai, s ezeket tapasztalván jelentette is nagy sebten a császárnak

– Éppen fejtegette a tisztelendő atya a bűvös ígéket, amikor reátört két toprongyos, fekélyes, kósza barát, s megállították őt balga beszéddel, csacska fecsegéssel.

Elrendelte a császár, hogy fogják el őket. S ím, jött is elébe a két vándor szerzetes, nagy tömeg embertől rángatva, hurcolva. Amint pedig a császár elébe értek, kezük sem emelték, arcra sem borultak, hanem emelt fővel csak ennyit mondtak:

– Miért hívatál, felség?

Megismerte őket menten a császár:

– Tőletek vettem meg minap a szép köntöst? – kérdezte tőlük.

– Úgy van éppenséggel – felelte rá a bodhizattva.

– Ha már eljöttetek ide, az imát hallgatni – bosszankodott meg a császár –, hogyha tán akartok, ehettek, ihattok, mért háborítjátok meg a szent szózatot, mért zavarjátok az ájtatosság rendjét, miért avatkoztok Buddha törvényébe?

– A te szerzetesed igehirdetése – magyarázta bölcsen a nagy bodhizattva – a Kis Kocsi tana. Nem segít az senkin földi léte után, hogy mennyekbe jusson. Az én tanításom pedig, a Nagy Kocsi és Hármas Kosara, halálán átsegít, megment földi kintől, halhatatlanná tesz.

Elváltozott színében a császár arca, amint örvendve kérdezte

– Hol lelhető fel a Nagy Kocsi Törvénye?

– Messze nyugat földjén, India honában, a Mennydörgő Hang nagy kolostorában, a nagy Tathágata, a legszentebb Buddha földjén található – hirdette nagy szóval a bodhizattva. – Megoldja száz életsors minden kötelékét, elhárítja tőled botor földi tettek minden káros végét.

– Te ismered e tant? – kérdezte a császár örülve, remélve.

– Ismerem – bólintott rá a bodhizattva.

– Tedd meg akkor nékem, tisztelendő atyám – kérlelte a császár –, járulj a szószékre, és hirdesd szent ígédet.

Ment a bodhizattva, nyomában Moksával, felment a szószékre, s lám, már bűvös felhőn lépkedett a lába, szállt fel a magasba, kilencedik égbe, felölté magára halhatatlan testét, megmutatkozott már isteni mivolta. Balja felől Moksza buzogányát tartva örködött mellette.

Leborult a császár nagy örömeiben, úgy hódolt előtte, térdre borultak a vezérek, miniszterek, füstölőt gyűjtöttek. A kolostorban tolongó töméntelen szerzetes meg apáca, a hivatalnokok, kézművesek, kereskedők meg akár egy ember imádkozták:

* Kis Kocsi... Nagy Kocsi – valójában a kínai buddhizmusban Hszüan-cang korában már régen a Nagy Kocsi tanítása urlikodott.

– Drágalátos bodhiszattva! Drágalátos bodhiszattva! – Fejük felett pedig ott lebegett Avalokitesvara szépséges alakja, kezében a drágalátos váza, benne a fűzfaág.

Megfeledkezett a császár nagy elragadtatásában földjéről, birodalmáról; a vezérek, miniszterek, hivatalnokok az udvari szertartásról. Együtt imádkoztak, együtt könyörögtek a tömeggel együtt:

– Üdvöz légy, ó, bodhiszattva, világ panaszainak meghallója!

Ki is adta a császár a parancsot, hívassák elő a legügyesebb képíró mestert, hogy festené meg a bodhiszattva igaz képe mását. Elé is lépett azon nyomban az istenek ábrázolója, császárok megörökítője, a messze tekintő, magasságos elméjű Vu Tao-ce* mester. Fogta varázslatos ecsetjét, s egykettőre készen lett a képpel. A bodhiszattva pedig bűvös felhőjével egyre távolodott – még egy szempillantás, s látni sem lehetett teste aranyfényét. Amikor pedig eltűnt, lám, a levegőégből egy papirosdarab ereszkedett alá nagy lassan lebegve. Írás is volt rajta, szépen olvasható:

– Hódolat Kína nagy császáranak! Nyugat földjén szent könyvek várnak. Tizenhatalmú mér föld az útja, Nagy Kocsi rajta kényesen vágat. A szent kánon ha honodba tér meg, véle szellemek fölébe hághatsz. Aki elmenne, hajlandó lenne, mennyek jutalma lesz rá a válasz.

Eolvasta a császár a mennyei írást, s szólott a szerzetesekhez:

– Bevégeztetett már a nagyszerű vendégség. Az kell most már csak, hogy a szent könyvek elhozatalára valakit útnak indíthassak, kinek tiszta szíve igaz gyümölcsöt teremne. Hajlottak a szóra a mandarinok, tovább is adták a szerzeteseknek a császár parancsát:

– Kinek volna szándéka, elfogadván a felséges parancsot, elmenni nyugati földre, hogy Buddha tiszteletére meghozza a szent könyveket?

A kérdés még el sem hangzott, mikor előlépett a főtisztelendő Hszüan-cang, s leborulva a császár előtt, imígyen szólott:

– Én szegény szerzetes, együgyű, tudatlan, kutyád is, lovad is lennék, ha kérnéd. Elmegyek, felség, kedvedre, hogy felleljem a szent könyveket, hogy azok birtokával birodalmad épségét örökre megőrizhesd.

Igen megörült ennek a császár, és Hszüan-cangot szíves hajlandóságáért, hogy nem sajnál nekivágni a nagy messzi útnak, hegyeknek, folyóknak, ott helyben esküdt öccsév fogadta. Meg is fogadta erre Hszüan-cang, hogy azon lesz minden erejével, hogy a szent könyveket megszerezze, nélkülük vissza nem tér, hanem meghal inkább, s forogjon örökké a poklok legmélyében, ha szavát nem állná.

Hazament Hszüan-cang a kolostorba. A többi barát, meghallván nagy vállalkozását, körülvették és faggatni kezdték, igaz-e ez a hír. Megbizonyosodván, hogy valóban úgy van, rémítgetni kezdték a nagy messzeséggel, tigrissel, párduccal, gonosz démonokkal, mik az utasokra ottan leselkednek. De ő meg nem ingott, hanem szilárd maradt, esküjét említé. Végül pedig így szólott:

– Kedves rendtársaim! Hogyha már elmentem, s elmúlt két-három év, vagy talán hat-hét év, nézzétek meg akkor a kolostorkapuban a fenyőfák ágát. Ha keletnek fordulnak, akkor visszatérek, de ha nem fordulnak, nem térek már vissza. Megjegyezte e szót a többi barát. Hszüan-cang pedig ment a császár elébe. Fogadta a császár fényes nagy pompával, szíves barátsággal, átadta ott neki az úti levelet, a határon azzal hogy általmehessen. Ajándékozott neki egy bibor-arany csészét, útja közben hogy majd papi eledelét azzal megszerezze, s rendelt mellé kísérőnek két jó kengyelfutót, hogy vele menjenek, s egy jó hátsólovat, hogy azon utazzék.

Mivelhogy ez volt az utazás megkezdésére rendeltetett jeles nap, elindult hát a kegyes zarándok. Elkísérte őt a császár is udvari népével együtt, de jöttek vele a szerzetesek is, elhozván magukkal téli-nyári ruháját, minden úti holmiját. Amint a határhoz érkeztek, Csangan kapujához, megállította a császár a menetet, odaparancsolta udvari szolgálóit, hogy az útrakelelővel régi szokás szerint megigya a búcsúpoharat. Szabódott Hszüan-cang eleget, hogy a szerzetesnek tilos bort innia, de a császár azt mondta:

– Ez útnak indulás rendkívüli dolog, nem olyan, mint máskor. S ártatlan bor is ez, nincs benne semmi szesz, idd csak meg nyugodtan.

Átvette hát Hszüan-cang a csészét a császártól, s már épp inni akart, amikor a császár lehajolt a földre, felvett egy csipet port, és a borba szórta.

– Ezt csak azért teszem – mosolygott a császár –, mert ahogy most elmész, sok év beletelik, amíg visszatérhetsz, s szeresd meg a korttyal hazád drága földjét, messze idegenben messze idegen föld aranyát, ezüstjét ne szeresd helyette.

Aztán, merthogy nem volt Hszüan-cangnak neve, amin szólítanák, a császár a hármasság gyűjteményéről, a szent könyvek Három Kosaráról Szan-cangnak, azaz Tripitakának nevezte el. Megköszönte ekkor Hszüan-cang, azazhogy Szan-cang a császár nagy kegyét, megitta borát is a hazai földdel, elbúcsúzkodott és általmat a kapun.

* Vu tao-ce – más nevén Vu Tao-hszüan, VIII. század eleji híres festő. Itt szerepeltetése kortévesztés.

A tizenharmadik fejezet, amelyben

*megmenekül Hszüan-cang Hajnalcsillag által tigrisek verméből,
s a Kétágú Hegygerincen Liu Po-csin marasztalja szíves vendégül*

Elindult hát Hszüan-cang mester az Igaz Tekintet tizenharmadik évében,* a kilencedik hóban, három nappal holdtölte előtt a nyugati földre Csangan kapujából. Ment vagy két napot szakadatlan, megállás nélkül, míg nem a Törvény Kapuja-kolostorhoz nem érkezett. Fogadta ott őt a kolostor főapátja vagy ötszáz szerzetesnek élén nagy tisztelettel, bekísérték a vendégházba, teával kínálták, jól is lakatták bőjtös eledellel. Beesteledett már, amire végeztek a vendégeskedéssel. Akkor pedig a szerzetesek lámpafénynél tanácskozni kezdtek a nyugati földre vezető nagy útról, a szent könyvek elhozatalának útjáról, módjáról. Volt, aki azt mondta, szélesek a folyók, magasak a hegyek. Egy másik azt mondta, messze oda az út, nyüzsögnek rajta a párducok, tigrisek. Harmadikuk mondta, meredek gerincek, sziklás szakadékok állják el az utat, ember át nem mehet. Egy negyedik szerint rettentő démonok, gonosz csudaszörnyek fenyegetnek arra, legyőzhetetlenek. Nem szólt Hszüan-cang erre semmit, összeszorította száját, de az ujjával szívére mutatott, rája a fejével csendben bólingatott.

– Tisztelendő mester – kérdezték a többiek csodálkozva –, mire véljük szíved mutatását, fejed bólintását?

Hszüan-cang pedig megfelelt nekik, mondván:

– Ha feltámad a szív, attól támadnak fel mind a démonok is. Ha a szív vágya elenyészik, elenyészik a démonok serege is. Tanítványotok letette már Buddha előtt a nagy fogadalmat, és szívének sok vágya attól elenyészett. Mostani utamban eltökéltem magam, hogy mindenképp eljutok nyugat ege alá, elhozom magammal mind a szent könyveket, hogy tovább forogjon a Törvény kereke, hogy szent uralkodónk birodalma, népe örökre megálljon.

Álmélkodtak a szerzetesek, dicsérték Hszüan-cang erős buzgóságát. Aztán lepihentek. Másnap reggelre kelve, amint megteáztak, ment Hszüan-cang a főszentélybe, s fogadalmat tett ott Buddha képe előtt, mondván, hogy ami templomra ő majd útközben talál, ott füstölőt éget; Buddha képe előtt mindig imádkozik; elhagyott szentélyét, hogyha rája bukkan, mind kitakarítja. Kérte ezért Buddhát, segítse meg végig nagy, nehéz útjában.

Imáját végezve fölkerelkedett Hszüan-cang kísérőivel, búcsút vett a kolostortól, s mentek tovább. Pár napi út után megérkeztek Kungcsou várába. Fogadták őket ott is a mandarinok nagy tisztelettel, megpihentek, aztán mentek tovább. Ha megéheztek, ettek, ha megszomjaztak, ittak, éjjelre megszálltak, nappal továbbmentek. Két-három nap múltán megérkeztek Hocsou erődjébe, a kínai császár földje határára. A helybéli katonaság, papság, meghallván a császár esküdt öccsének, a szent mesternek közeledtét, hogy a nyugati földre tart Buddha látogatására, nagy felbuzdulással elébe járultak, fogadták nagy tisztelettel. A Boldogság Forrása kolostorában pedig sorra látogatására jöttek a szerzetesek, megettették, megittatták magát is, lovát is, kísérőit is, de Hszüan-cang nem maradt náluk, csak egy éjszakára. Másnap hajnalban már felszedelőzködött a két kengyelfutóval, felült lovára, és nekivágtak az útnak, átlépték Kína határát.

Elfogta ám Hszüan-cang szívét a nyugtalanság, amikor idegen földre lépett. Őszi idő járta már, kora hajnalban indultak útnak, ahogy megszólaltak a kakasok, úgy a negyedik órség táján. Ment a három ember meg a ló. Meglepte őket a csillogó dér, nézték a fényes holdat. Tíz-húsz mérföldnyi út után egy hegygerinc állta útjukat, úgy kellett a magas, dérlepte fűben keresgélni a keskeny ösvényt. Kimondhatatlan meredek volt a hegyoldal, s tartottak tőle, hogy elvétik az utat. Ahogy pedig éppen az utat keresték s töprenkedtek magukban, egyszer csak megcsúszott a lábuk, s mindhárman a lóval együtt belezuhantak egy mélységes mély verembe.

Megrettent ám Hszüan-cang szíve, remegett két kísérője is a félelemtől. S még jobban megrettentek, mikor harsány bömbölés ütötte meg a fülüket:

– Fogjátok meg őket! Hozzátok csak ide! – s vad szélfergetegben rájuk rontott vagy ötven-hatvan gonosz démon, megragadták, magukkal hurcolták őket.

Hszüan-cang halálos rettegésében lopva feltekintett, hogy ugyan hová kerültek, micsoda szörnyű helyre. S lám, ott trónolt előtte egy rettenetes démonfejedelem. Félelmet árasztott teste minden tagja, vad kegyetlenséget egész bős alakja. Villámok lövelltek szeme sugarából, ég és föld remegett mennydörgő hangjától. Szájából fűrészként meredt ki fogsora, rettentő négy árként két pár nagy agyara. Hímes, selymes bunda borította testét, hátát nagy fekete csíkok ékítették. Acéltüskéknek rémlett bajsza, a szakállá, villogtak karmai, mint a dér virága. Hszüan-cang testéből

* *Igaz Tekintet tizenharmadik éve* – i.sz. 639.

nagy félelmében a lelke is majd elszállt, a két kengyelfutónak elmállott a csontja, megroggyant az ina. Kiadta a parancsot a démonfejedelem, hogy kötözzék meg őket. Aztán már nekiláttak volna, hogy lakomát készítsenek belőlük, amikor nagy hűhó támadt odakünt, s hírnök rohant be jelenteni:

– A Medvehegy ura s a Bikaremete jött látogatásodra, nagyúr!

Fölemelte fejét Hszüan-cang s körülnézett, hát bejött először egy hatalmas szál fekete ember. Fékezhetetlen vadság, rettenetes erő látszott rajta. Nyomában jött egy vaskos, lomha másik, kétszarvú főveggel fejében, patás lábával nagyokat dobantva. Hangos szóval üdvözölték a ház urát, a Tigrisvezért, ahogy szólították, majd vidám beszélgetésbe kezdtek.

– Honnét került ide ez a három? – kérdezte közben a fekete ember, a foglyokra mutatva.

– Nem tálnád fel őket nekünk? – kérdezte nevetve a Bikaremete.

– Kész örömmel! – nyájaskodott a Tigrisvezér.

– Elég lesz kettő is – legyintett a Medvehegy ura. – A harmadikat hagyjuk meg későbbre.

Nekirontottak a démonok a két kengyelfutónak, testüket felhasították, szívüket kitépték, tagjaikat darabokra vagdalták. Fejüket, szívüket, májukat a Tigrisvezér a két vendégnek ajánlotta fel, ő maga a végtagokat falatozta, a maradék a démonnépségek jutott.

Hszüan-cang majd meghalt a rémülettől, ahogy hallotta a csontok ropogását a szörnyek foga közt. Alig élt már, amikor kelet felől lassan világosodni kezdett. A két vendég elbúcsúzott, feljött már a nap az égre, s Hszüan-cang azt se tudta, hová legyen, amikor egy öszöreg ember jelent meg előtte botra támaszkodva. Egyet legyintett a kezével, s a szerzetes kötelei lehulltak, aztán ráfújt egyet, mire a kegyes zarándok magához tért.

– Ki vagy te, öregapám, kegyes megmentőm? – kérdezte Hszüan-cang álmélkodva.

– Kelj csak fel – intett az öreg. – Szedd össze holmidat, és gyerünk.

A paripa szerencsére épségben megvolt, s a két átalvető is Hszüan-cang holmijával. Szedelőzködés közben elmondta az öreg, hogy ő a Hajnalcsillag istene, az égből jött egyenest megszabadítására. Útbaigazította a zarándokot, aztán egyszerre csak tiszta szellővé változott, egy piros bóbítás fehér daru hátán* nekivágott a levegőégnek és eltűnt. Nekivágott az útnak Hszüan-cang, most már egyes-egyedül. Gyalog baktatott, kötőféken vezetve megterhelt lovát. Ment nagy keservesen át a meredek, kietlen hegygerincen. Hideg szél borzongatta, fagyos eső verte, sehol nem látott egy lelket, csak a szurdokokban rohanó víz harsogása, majmok vinnyogása, szarvasok bőgése, madarak csivitelése hallatszott mindenfelől. Ment már jó fél napja a kietlen vidéken, bele is éhezett, jól bele is fáradt. S amikor már úgy érezte, hogy nem bírja tovább, szemtől szembe két tigris rontott neki hangos üvöltéssel. Hátrafordult, hogy tán meneküljön maradék erejével, de mögötte meg hatalmas kígyók közelegtek csúszva-mászva, gonosz sziszegéssel. Nem volt már mit tenni; lovának inai is csak rogyadoztak, s a paripa egyszer csak lefeküdt a földre, ütésre-verésre, semmi nógatásra nem akart felkelni.

Hszüan-cang már készült, hogy itt leli halálát, amikor egyszer csak eltűntek a tigrisek a szeme elől. Hátranézett, hát a kígyók sem voltak sehol. Körültekintett, hát a hegyoldalon egy szép szál ember bukkant fel és feléje tartott.

Vasvilla volt a kezében, ij és nyíl az oldalán, pettyes párduckalpag a fejében, gyapjúköntös fedte testét marconán. Térdre borult Hszüan-cang a férfi közeledtére az út mellett.

– Mentsd meg, nagyúr, az életemet! – könyörgött hozzá.

– Ne félj, szentatyám! – emelte fel az ismeretlen. – Nem vagyok én rossz ember. Helybéli vadász volnék, Liu Po-csin a nevem. Még szerencse, hogy vadászatás közben rád találtam.

Elmondta aztán Liu Po-csin, hogy ez még Kína földje, kínai ő maga is, nincs Hszüan-cangnak tőle mit tartania. A vadállatok meg azért futottak meg előle, mert tudják már, hogy belőlük él, őket üzi napról napra.

Egyesült erővel sikerült most már felállásra bírni Hszüan-cang lovát. Liu Po-csin meghívta a szerzetest, töltené nála az éjjelt. El is indultak a hegyen át.

Amint megérkeztek, a vadász nagy szíveskedéssel betessékelté házába Hszüan-cangot, teával kínálta, aztán bemutatta neki anyját, feleségét, gyermekeit. Hszüan-cang hálálkodott megint megmeneküléséért, de a vadász csak a vállát vonogatta:

– Egy országbeliek volnánk – mormogta zavartan –, nincsen mit köszönnöd.

Nagy öröme volt a ház népének, amikor megtudták, hogy Hszüan-cangot Kína császára küldte el útjára, a nyugati földre, hogy hozná el onnét a szent könyveket.

– Éppen jókor jöttél, szentatyám! – kiáltotta örvendezve a vadász anyja. – Holnap leszen éppen férjem halálának napja, imádkoznál érte, szútrákat mondanál, hogy hozzásegítsd az újjászületéshez!

* *Fehér daru hátán* – taoista halhatatlanok hatásállata.

Ezenközben be is alkonyodott. Megterítette a ház népe az asztalt, hozták is már a friss, porhanyós tigrispecsenyét, s erősen kínálta a házigazda a vendéget, fogyasszon belőle.

– Mióta kijöttem anyámnak méhéből – tette össze kezét a szerzetes –, már szerzetes lettem, húst sosem ízeletem.

– Hej, főtisztelendő atyám – dűnyögte maga elé Liu Po-csin –, mi meg, amióta magunkat itt tudjuk, böjtöst sosem ettünk. Még a bambuszrügyet, fafülegombát, a szárított zöldséget, szójasajtot is csak szarvas faggyújával vagy tigris hájjával főzzük, ami nem éppenséggel a számodra való. Bocssás meg nekünk, szentatyám, mással nem szolgálhatunk.

– Ne törd magad miattam – vigasztalta a vadászt Hszüan-cang –, majd csak megleszek valahogy. Nem ettem már négy-öt napja, de inkább állom az éhséget, semhogy megszegjem fogadalmamat.

– Inkább éhen halnál? – szörnyedt el Liu Po-csin.

– Ne aggódjatok ezen – avatkozott közbe Po-csin anyja –, van énnékem böjtös eledelem, jóltartom én azzal a szentatyát. Szólította is a menyét, s ketten nekiláttak. Égő tűzzel a fazekakról a zsírok maradékát, a húсок nyomait rendre leégették, aztán megsúrolták, erősen megmosták, úgy kezdtek főzéshez. Hegyi szilfa levelével erős teát főztek, sárga kölesből kását, hozzá szárított zöldséget pároltak, s megterítették vele a szentatyának. Az asztal másik végén meg, Liu Po-csin előtt, ott párolgott a tigrispecsenye, pézsmaszarvas húsa, óriáskígyóé, rókaé, nyúlé, csak úgy, só nélkül, mártás nélkül. Leültek és nekiláttak volna az evésnek, de Hszüan-cang még felállt, összetette kezét és imádkozott. A házigazda megdöbbenésében hozzá sem mert nyúlni az evőpálcákhoz, hanem csak felállt ő is szép illedelmesen.

– Kurta volt ám ez a szútra, szentatyám, amit imádkoztál – jegyezte meg a végén, amikor leültek.

– Nem szútra volt ez – mosolygott szelíden Hszüan-cang –, csak asztali imádság.

– Hej, ti papok! – morgolódtott Liu Po-csin. – Annyi mindenfélét csináltok, még enni se tudtok imádság nélkül.

Vacsora végeztével elvezette vendégét a házigazda hátra a kis házba. Megborzadt Hszüan-cang, amikor belépett. Hogy is ne, amikor azt látta, hogy a falakon véges-végig gyilkos szerszámok sorakoznak: íjak, számszeríjak, lándzsák, vasvillák, fűtykösök, köztük a gerendán két véres, frissen nyüzött tigrisbőr. Hiába kínálta a házigazda helyel, csak kifordult az ajtón.

A ház mögött egy kertre lelt. Krizantémok sárgálltak benne, nyárfák lengették vöröslő levelük. S a fák közül egyszer csak egy csapat öz és pézsmaszarvas rontott oda hozzá.

– Te neveled őket, ugye? – kérdezte Hszüan-cang a házigazdát, amikor látta, hogy az állatok nem félnek tőle.

– Ott nálatok, Csangan városában – magyarázkodott a vadász –, akinek pénze van, kincset gyűjt, akinek földje van, gabonát. A magamfajta vadász pedig mit tehet egyebet, állatokat gyűjt a rossz időkre.

Másnap reggel aztán megmosta a kezét Hszüan-cang, füstölőket gyűjtatott a ház népével, maga pedig tisztelegvén előbb az öregasszony előtt, verni kezdte a fahalat. Elimádkozta először a száját tisztító bűvös ígétet, aztán a lelket felemelő varázslatos mondást, s belekezdett a Halálon Átsegítő Szútrába. Utána a házigazda kérésére megírta a halott lelke üdvéért esengő folyamodást, majd elénekelt a Gyémántvillám Szútrát s a Világ Panaszát Meghalló Szútráját. Zengett a hangja, ércesen, magasan szárnyalt, gyönyörűség volt hallgatni. Ebéd végeztével pedig a Törvény Ragyogásának Szútrája következett, s Amitábha Buddháé. Sok-sok imádság után végezetül szentképeket égettek a halott üdvéért esengő folyamodással együtt. Késő estére járt, mikor bevégezték, s nyugovóra tértek. Az éjszaka pedig csodálatos dolog történt. Liu Po-csin atyjának lelke, Hszüan-cang imádságaira, folyamodására, kiszabadult az alvilág börtönéből, vétkei eltöröltettek, s Jenlo úr meghagyta neki, hogy Kína gazdag földjén szülessen majd újjá. A megszabadult lélek végiglátogatta az éjjel szerettei álmát, s elmondta, mi történt. Azok másnap, hogy újságolni kezdték egymásnak különös álmukat, csodálkozva vették észre, hogy valamennyien ugyanazt álmodták.

Köszönték is nagy hálálkodva Hszüan-cangnak nagy jótéteményét, aztán összeszedték holmiját, hogy felkészítsék az útra. A házigazda nagy örömeiben még egy ezüstöt is a markába nyomott volna, de a szerzetes elhárította azzal, hogy inkább eleségre volna szüksége. Nosza, sütöttek is neki lepényt, főztek kását, aztán mikor készen voltak mindennel, az öregasszony ráparancsolt fiára és unokáira, kísérjék el a szent embert egy darabon.

Örömmel vette ezt Hszüan-cang, s nekivágtak a vad hegyes vidéknek. Jó darabot mentek, amikor egy magas hegyhez értek. A teteje valahol fent a kék eget verte, sziklás oldala sok helyt nyaktörő meredeken meredt az égnek, de a vadász és fiai olyan fűgén haladtak rajta felfelé, mintha sík földön jártak volna. A hegy felénél aztán megállott Liu Po-csin, visszafordult és így szólt vendégéhez:

– Szentatyám, innét már magad menj tovább, mert én elbúcsúozom. Ez itt a Határhegy. A keleti fele még Kína földje, de a nyugati már a tatároké.

Elszomorodott Hszüan-cang, könnye is kiömlött, kérlelte volna még a másikat szép szóval, de az nem engedett. Búcsúzkodni kezdett hát sűrű panaszszóval, amikor egyszer csak a hegy aljából kiáltás hallatszott, hangosan, akár a mennydörgés

– Megjöttél, mesterem! Megjöttél, mesterem!

A tizennegyedik fejezet, amelyben

igaz hitre tér a lélekmajom,
de hat rabló elpusztul az úton*

*Buddha – a lelked, s a lelked – Buddha,
A lelked Buddha öröktől fogva.*
Ha tudod, hogy nincs test és nincsen lélek,
Megtestesül majd lelkedben Buddha.
Buddha, ha lelki testét felölti,
Nincsen milyenje, nincsen hogyanja.
Elmerül teljes fénye tűzében a tízezer forma.
Testetlen test az igazi test,
Formátlan forma az igazi forma.
Forma nélküli, űr, s űr nélküli,
Nem jön, nincs iránya, vissza se tér,
Nem más és nem az, nincs, s van semmiként,
El nem vesztheted, s meg nem szerezheted, semmiért.
Benne s körötte csudafény árja,
Egy szem homok is Buddha világa.
Ezer világ egy parányba zárva,
Egy lélek mélye mindenek társa.*

Megdöbbenve állt meg Liu Po-csin és Hszüan-cang. Újra hallották a kiáltozást.

– Biztosan az a vén majom kiáltozik – szólalt meg az egyik fiú –, aki ott van bezárva a kőbe a hegy alján.

– Persze hogy ő az! – kiáltotta Liu Po-csin.

– Micsoda majom? – figyelt fel Hszüan-cang.

– Vuhszingsannak hitták régen ezt a hegyet – magyarázta a vadász –, és csak mikor a császár kiterjesztette erre birodalmát, akkor nevezték el Határhegynek. Hallottam én az öregektől, hogy valamikor réges-régen ez a hegy az égből ereszkedett alá, maga alá zárva ezt a majomistent, aki azóta is ott él. Biztosan ő az. Ne félj semmit, tisztelendő atyám, gyere csak velünk, nézzük meg.

Mit volt mit tenni, elindult Hszüan-cang a vadászok nyomában. Alig mentek lefelé pár mérföldet, hát látták, hogy ott a majom csakugyan a kőek közé zárva, nyújtogatja ám a fejét, hadonászik a kezével, s egyre hajtogatja:

– Mesterem, atyám, miért csak most jöttél? No de azért jókor jöttél! Ments ki engem innen, bizony elkísérlek a nyugati földre, megvédek utadon!

Hegyes volt az álla, horpadt az orcája, aranyfényt sugárzott tüzes szeme párja. Moha nőtt már fején, folyondár a fülén, zöld fű sarjadzott ki ritkás haja helyén. Sár szeme gödrében, orrát iszap tömte, úgy vergődött ottan kínoktól gyötörve. A két szeme forgott, fűrge nyelve pergett, de teste, tagjai bénultan heverték. Ő volt az, a vén Szun. Letelt ötszáz éve, s most, íme, eljött a szabadító érte.

Bátor ember volt ám Liu Po-csin. Hamar odalépett a majomhoz, elkezdte szaggatni róla a mohát, a füvet, s közben meg kérdezte:

– Mit kiabálsz te itten?

– Neked semmit – vágta rá Szun Vu-kung nagy mérgesen –, hanem jöjjön ide a szentatya, vele volna beszédem.

* *Lélekmajom* – Szun Vu-kung az emberi értelemjelképe.

* *Buddha – a lelked...* – a csan-buddhizmus tanítása szerint a tökéletesség, a buddha állapot ott van mindenki lelke mélyén, eléréséhez nem szükséges (ahogyan a buddhizmus eredetileg tanítja) az újjászületések végtelen során át való tökéletesedés, hanem az egyetlen életen belül megvilágosodással elérhető.

– Mi beszéded volna nekem velem? – álmélkodott Hszüan-cang.

Elmondta erre Szun Vu-kung a vétkét, bűnhődését, Kuan-jin bodhiszattva rendelését, hogy kísérmé el azt, ki a szent könyvekért nyugatra menendő, kísérje el útján, s akkor megigazul.

– Dicséretes dolog, hogy megigazultál – mondta Hszüan-cang nagy örömmel –, és megfogadtad a bodhiszattva tanítását. Nekem azonban – tette hozzá tanácstalanul – nincsen ám se baltám, se csákányom, se egyéb szerszámom, amivel kiszabadíthatnálak.

– Nem kell ide se balta, se csákány – legyintett Szun Vu-kung. – Ha meg akarsz menteni, kijövök én innét magamtól is! Fent a hegy tetején ott van Buddhának aranybetűs, bűvös táblája, az tart lebéközva engem. Ha azt onnét elmozdítod, kijövök én innét menten!

Hajlott Hszüan-cang a szóra, nekivágott újfent a hegynek, nyomában a vadászokkal, akik egyre morogtak, hogy ki tudja, mi igaz, mi nem ebben a furcsa történetben. Szun Vu-kung méltatlankodva erősítette igazát, utánuk kiáltozva.

Felértek aztán a hegy tetejére, folyondárba kapaszkodva, gyökerekben botladozva, sziklákon ugrálva. S lám, amint felértek, aranyfényű sugarak áradtak a hegy tetejéről szerteszéjjel, középen meg ott állt egy négyszegletes nagy kő, a kövön pedig papírlapra írva aranyos betűkkel ott a szent mondás: “Om mani padme hum.”

Térdre ereszkedett Hszüan-cang, amikor meglátta. Leborult, imádkozott, aztán fogta, az aranybetűs írást gyöngéden fölemelte. Kerekedett akkor illatos szép szellő, a bűvös írást kitépte kezéből, s vitte vitte fel a levegőégbe.

– No, most már kijöhetsz – mondták Szun Vu-kungnak, amint leértek ismét a hegy lábához.

Örvendett nagyon Szun Vu-kung, s mondta is Hszüan-cangnak:

– Táguljatok akkor innét, szentatyám, hogy szépecskén kijöhessenek, mert nem akarnám, hogy megrettentselek benneteket.

Nekiiramodott Hszüan-cang a vadászokkal. Elmentek vagy hat-hét mérföldnyire, de még egyre kiáltozott utánuk Szun Vu-kung, hogy még messzebb, még messzebb. Mikor aztán már elég messzire értek, s megállapodtak, hogy kifűjják magukat, nagy robajt hallottak, rengett a föld, meghasadt a hegy. A majom pedig egyszer csak odaperdült Hszüan-cang elébe, anyaszült meztelen, s a lábához borult:

– Megjöttem, mesterem – mondotta.

Elbúcsúzott akkor Hszüan-cang a vadásztól s fiaitól, most már Szun Vu-kunggal együtt vágott neki az útnak. A szerzetes hátsólova ugyan riadozott a majom láttára, mert megérezte rajta valahogy hajdani istálló-mester voltát, hogy el tud bánni a lovakkal. Hszüan-cang meg elkérdezte Szun Vu-kungot, mint hívják, hogy híják, s igen megörült, hogy már papi neve is van. De mint tanítványának, ő is adott azért nevet neki, elnevezvén Zarándoknak. Örült ennek Szun Vu-kung, s ettől kezdve Szun Zarándoknak nevezgette magát.

Mentek hát az úton, most már ketten. Hszüan-cang felült a paripára, a Zarándok meg előtte ment nagy csámpásan, meztelenül, vállán a teherrel. Amikor átértek a Határhegyen, hát egy fene tigris rontott nekik nagy bömböléssel, farkával csapkodva. Megrettent ám Hszüan-cang lova hátán, de a majomkirály igen megörvendett:

– Egyet se félj, szentatyám – biztatta a szerzetest –, ládd, ruhát hozott ő nekem! – Azzal letette a poggyászt, kivette füléből bűvös fütőkösét, megrázintotta, s ím, a kicsiny tű rizsescsésze-vastag vasdoronggá növekedett.

– Ötszáz éve nem használtam ezt a bűvös jószágot – vigyorgott a majomkirály –, no de most ruhát szerzek vele magamnak, amit felölthessek.

Odalépett a tigrishez, amelyik a rettentő fegyver láttán csak lekushadt a porba, és moccanni se mert. Szun Vu-kung pedig egy rettentő csapással az agya velejét szerteloccsantotta, rettentő fogait a földre pergette.

– Ül meg csak egy kicsinyt, szentatyám – szólott Zarándok a mesteréhez, aki megdöbbenésében leesett lováról. – Rögvest lehúszom én a ruhát róla, aztán felöltöm, s mehetünk tovább. – Kirántotta egy szál szőrét, ráfűjt s elkiáltotta magát:

– Változz át! – s a szőrszál menten bikafüle-formájú hegyes késsé változott. Egykettőre megnyúzta vele Szun Zarándok a tigrist, a bőrét magára öltötte, jobb híján iszalaggal, folyondárral ruhának ábdálta. Azzal Hszüan-canghoz fordult:

– Mehetünk, szentatyám – kérlelte mesterét. – Ha majd emberek közé érkezőnk, akkor se lesz késő tút meg cernát kérni. – Meglengette vasbotját, megint túformára varázsolta, s bedugta fülébe.

Amint elindultak, nem állhatta meg Hszüan-cang, hogy meg ne kérdezze, honnét van Szun Vu-kungnak ez a csodálatos fegyvere. A Zarándok sem volt rest, elbeszélte apróra a bűvös fütőkös történetét. Megnyugodott erre a szent ember, látván, milyen hatalmas védelmezőre akadt.

– Mozogjunk egy kicsit, szentatyám – kezdte sürgetni egy idő után társát a majomkirály, amikor már nyugat felé

járt a nap. – Amott a fák között biztosan valami tanyára találunk. Meg kéne ott szállni éjszakára.

Megcsapkodta lovát Hszüan-cang, a majomkirály pedig megsaporázta lépteit. Hamarosan oda is értek, s egy kapura leltek.

– Nyissatok kaput! Nyissatok kaput! – rikkantotta el magát a Zarándok, ledobva terhét. Az udvarból előcsoszogott egy öregember, botjára támaszkodva. Kinyílt a kapu nagy nyikorogva. Amikor azonban meglátta az öreg a Zarándok gonosz pofáját, derekán a tigrisbőrt, s mivel olyan volt, akár egy mennykőisten, bizony a földbe gyökerezett a lába, s kiáltozni kezdett esztét veszve

– Itt az ördög! Itt az ördög!

– Nincs mitől féljél, kegyes pártfogónk – lépett oda hozzá Hszüan-cang. – Nincs itt semmiféle ördög, csak én, jámbor szerzetes, a tanítványommal.

Fölemelte fejét az öreg, meglátta Hszüan-cang tiszta arcát, megnyugodott tőle. De azért megkérdezte:

– Miféle kolostorból vetődöttél erre, te barát, hogy egy ilyen rossz képű szerzettel állítasz be hozzánk?

Elbeszélte erre Hszüan-cang, honnét jött, merre tart, s hogy szállást kérne éjszakára.

– Hát te kínai vagy, azt látom – bólogatott az öreg –, de ez a rosszképű, az már nem kínai.

Megmérgekedett Szun Vu-kung erre a beszédre, s odakiáltotta:

– Nincs neked szemed, te vénség! Kínai a mesterem, én meg a tanítványa! De én még olyan vagyok, akinek nincsenek se kínjai, se bajai, hanem én vagyok az Éggel Egyenlő Nagy Szent! Biztosan ismertek ti engem, mert én már találkoztam is veled egyszer!

– Már hol találkoztunk volna? – csudálkozott az öreg.

– Hát nem az én orrom előtt szedted a rózsét kölyökkorodban? – jött tűzbe Szun Vu-kung. – Nem az én pofámról húzkodtad ki a zöltséget a földből?

– Mit zagyválsz itt össze? – háborodott fel az öreg. – Hogy te hol voltál, meg hogy én hol voltam? Hogy rózsét szedtem a szemed láttára, zöltséget húzkodtam?

– Még hogy én zagyválok össze mindent! – fújta fel magát a majom. – Ha nem ismersz meg, hát tudd meg, én vagyok a Nagy Szent, akit a Határhegyen a kövek közézártak. Nézzél csak meg jobban!

Eszmélnedni kezdett erre már az öreg, beljebb invitálta az utasokat, megkínálta teával. Teázgatás közben aztán elmondták apróra, hogy s mi történt velük, mint kerültek ide. Szun Vu-kung nagy diadalt aratott, mert kiderült, hogy az öreg a maga százharminc esztendejével neki legfeljebb csak ük-ük-ükunokája lehetne. Előszólt a háznép is, s együtt megvacsoráltak. A vacsora végeztével odaszólt a majom az öregnek:

– Ne haragudj, öreg, hogy háborítalak, de nem fürödtem már vagy ötszáz éve.

Tüzet is rakatott rögvest az öreg, vizet melegítettett egy nagy medencében, Szun Vu-kung s mestere megfürdöztek szépen. Aztán a lámpavilágnál tűt, cernát kért Szun Vu-kung, hogy megvarrja magának a tigrisbőrt ruhának. Fürdőzés közben azonban meglátott mestere holmija közt egy rövid fehér vászonkántust, amit az nem vett fel. Kapta magát, belebújt nagy gyorsan, ledobta a tigrisbőrt, iszalaggal megkötötte a derekán, azzal nagy büszkén odalépett mestere elé:

– Szébb öltözék ez, ugye, mint a tegnapi?

– De szébb ám! – ismerte el Hszüan-cang. – Ebben már tökéletes zarándok vagy. Viseld csak ezt a ruhát, kedves tanítványom, ha kedved van hozzá.

Köszönetet mondott Szun Vu-kung érte, aztán megetette a lovat. Ott háltak az éjszaka az öreg tanyáján, reggel továbbmentek.

Mentek jó darabon, azt se bánták, ha éhesek, ha szomjasok voltak. Éjjel mindig megszálltak valahol, nappal meg csak mentek. Elfogyott már az ősz, közeledett a tél. S ahogy mentek, bandukoltak deres, vöröslő levelekkel borított erdőkben, büszke fenyők között, az egyre kurtábbodó nappalokban, ahogy az északi szél egyre jobban kezdte cibálni ruhájuk, egyszer csak egy helyen füttyszó sivitott fel előttük az úton, s lám, hat ember állta el útjokat lándzsásan, kardosan, íjjal, nyíllal, nagyot kiáltva:

– El ne fussatok, barátok! Szálljatok csak le szaporán a lóról, rakjátok le ízibe a poggyászt, akkor megmenekedhettek! Hszüan-cangnak a lelke is majd elszállt ijedtében, úgy bukott le lováról, a szava elakadt.

– Nyugodj csak meg, szentatyám – támogatta fel a Zarándok –, nem lesz itt semmi baj. Ellátnak minket ezek a jóemberek ruhával, úti eleséggel, majd meglátod!

– Te, Szun Vu-kung – förmedt rá Hszüan-cang minden ijedtsége ellenére –, megsiketültél mind a két füledre? Azt mondták, hagyjunk itten lovat, poggyászt, te meg még ruhát, eleséget kérnél tőlük?

– Te csak vigyázz a holmira meg a lóra – intett Szun Vu-kung –, s várd meg, amíg elintézem őket, akkor meglátod, mi lesz.

Azzal odalépett a hat ember elé, s karját a mellén keresztbe téve meghajolt nagy udvariassággal:

– Mi végre álltok útjába, uraim, két szegény papnak?

– Mi volnánk az úttálló nagy fejedelmek – bömbölte a hat rabló –, jóban járó urai e hegyeknek! Nagy a hírünk szerte a vidéken, csak úgy látszik, épp te nem tudsz róla. No, csak tegyétek le mihamar a holmit, akkor elmehettek, mert ha nem, hát kásává verünk benneteket!

– De már én is fejedelem volnék nagy időktől fogva – szegte fel Szun Vu-kung a fejét –, hegyek ura jómagam is, de a ti híretek, jó uraimék, nem hallottam sehohol.

– No, hát ha nem tudod – bősültek fel a rablók –, majd megmondjuk neked: mi vagyunk hatan a Látó Szem Öröme, Halló Fül Haragja, Szagló Orr Szerelme, Ízlelő Nyelv Vágya, Gondolatnak Kéje s a Testnek Bánata!

– Ti hat kócos zsvány! – kiáltott fel Szun Vu-kung gúnyos nevetéssel. – Hát ti nem tudjátok, hogy mi, papok, a ti uraitok vagyunk? Utunkat állnátok? Adjátok csak elő rablott kincseteket, s osztozzunk meg rajta!

Megharagudtak a rablók erre a beszédre, nekiestek mind a hatan Szun Vu-kungnak lándzsával, karddal. De Szun Vu-kung csak megállt közöttük, a szeme se rebtent, hajszála se görbült.

– Kemény ám a koponyád, te barát! – állapították meg a rablók hüledezve.

– No, ebből már eleget láttunk – mondotta rá Szun Vu-kung nevetve. – Belefáradhattatok már a nagy verekedésbe. Most majd a vén Szun eléveszi a tűjét, s játszadozzunk azzal!

– No, ez biztos egy tüvel szurkáló orvos – mondták a rablók. – De hát nincs mibennünk semmi kórság, mit akar a tüvel?

Elékapta füléből a majom bűvös fütykösét, megrázintotta, s amint rizsescsésze-vastagnyira növekedett, a markába kapta. Szaladtak a rablók eszük nélkül, amerre a szemük látott, de Szun Vu-kung is utánuk eredt, s egymás után agyoncsapta őket. Azzal nekiállt, lehúzta a köntösüket, összeszedte a holmijukat, s ment vissza nagy büszkén mestere elébe.

– Szörnyüség, mit műveltél! – sápítózott Hszüan-cang. – Rablók voltak, igaz, útonálló, de ha a hatóság fogdossa el őket, akkor se veszik fejüket! Elég lett volna, ha megszalasztd őket, de mindjárt csak úgy agyoncsapni? Hogy akarsz te szerzetessé lenni, ha csak így, oktalanjában öldökölsz? Hiszen a szentségre törekvő söpri útját maga előtt, hogy hangyákban kárt ne tegyen, s hálót tesz a lámpájára, hogy lepkét meg ne égessen! Hogy gyilkolhatsz így hatra-vakra? Nincsen benned semmi könyörületesség! S még ha a vadonban, hol nem látja senki – gerjedt fel egyre jobban a szent ember méltó haragjában –, de ha majd egy városba érünk, s ott valaki beléd talál botlani, te meg csak fogod a fütykösödöt és kárt teszel benne, minden ártatlanságomban én hogy szabaduljak?

– Mesterem, atyám – szólt a Zarándok komoran –, ha én nem csapom agyon őket, bizony hogy ők vernek agyon téged!

– Papi ember inkább meghal – kiáltotta Hszüan-cang –, mintsem bűnbe essék! És ha meg is halok, csak a testem hal meg, mi okod volt rá, hogy hat embert megöljél? Ha bevádolnának érte a hatóság előtt, még ha magad is mandarin lennél, akkor se mosná ki magad belőle!

– Az igazat megvallva, mesterem – felelte rá Szun Vu-kung –, ötszáz évnek előtte, amikor még a Virág-gyümölcs Hegy fejedelmének nevezhettem magam, azt se tudom, hány embert vertem agyon a saját kezemmel! Ha úgy volna, ahogy mondd, nem lett volna belőlem Éggel Egyenlő Nagy Szent sohase!

– Éppen mert magad meg nem tartóztattad – háborodott most már fel Hszüan-cang teljességgel –, csak dúltál, garázdálkodtál a világban, az eget elámitottad, uradat megsaltad, azért esett rád ötszáz év büntetése! Most meg szerzetessé lennél, de csak gonoszságot művelsz, öldöklésben leled kedved! Nyugati földre így el nem juthatsz, pappá nem lehatsz, te megátalkodott!

De Szun Vu-kung se bírta ám másoknak haragját soha életében. Ahogy Hszüan-cang csak mondta a magáét, feltámadt benne is lángoló természete, s imígy kiáltott:

– Ha te így vagy velem, hogy pap se lehetek, nyugati földre se mehetek, nem is kell, hogy többet káromoljál engem, mert én itthagylak téged!

Fölemelte fejét Hszüan-cang erre a szóra, de már Szun Vu-kung nem volt sehohol. Csak valahonnét messze kelet felől hallatszott a majomkirály búcsúkiáltása.

– Micsoda fickó! – hüledezett Hszüan-cang. – Nem fog rajta a tanítás! Alig szidtam meg pár szóval, s hogy itthagytál híre-pora nélkül? Nem való nekem tanítvány, már látom! Most aztán azt se tudom, hol keressem, hogy híjam vissza! Mit volt mit tenni szegény Hszüan-cangnak, fogta a poggyászt, felrakta a ló hátára, s elindult egymagában, egyik kezében botjával, s másikban a kötőfékkal. Bandukolt nagy búsan nyugatnak. Nem is jutott

messzire, amikor az úton egy öreg-öreg anyóka bukkant elébe, egy bélelt köntöst hozva két kezében, a köntösön rajta meg egy tarka főveget. Félreállott szépen Hszüan-cang az útból lovastul együtt, utat engedve neki.

– Hová tartasz, tisztelendő uram – szólította meg az anyóka –, így egy szál magadban?

Elmondotta erre Hszüan-cang útjának célját, tanítványa megszőkését.

– Ez a köntös s ez a főveg – mondta erre az anyóka – a fiam volt. Most halt meg éppen, három napra rá, hogy szerzetes lett. Elmentem a kolostorba, megsirattam, ruháját, fővegét meg elhoztam emlékebe. De ha neked tanítványod volna, neki adnám.

– Köszönöm kegyességed, öreganyám – hajolt meg Hszüan-cang –, de a tanítványom eltűnt, el nem fogadhatom.

– Aztán merre tűnt el? – érdeklődött az öreganyó.

– Ahogy a szavából gondolom, kelet felé tűnt el – mondotta Hszüan-cang.

– Akkor énfelém tart – bólogatott az anyóka –, mert én arra lakom. Hanem van nekem egy bűvös mondókám, a Szívet Csitítő Ige, vagy úgy is mondják, hogy Szorongató Bűvölés. Mondogasd csak magadban, míg betéve nem tudod, de más meg re hallja! Utolérem én a te tanítványodat, vissza is küldöm hozzád, te meg majd add rá a köntöst s a főveget. Aztán ha nem hajlik szavadra, csak mondogasd magadban a mondókát, nem fog akkor többet rosszat cselekedni, se téged itthagyni!

Meghajtotta fejét Hszüan-cang erre a szóra, köszönetet mondott, az öreg anyóka meg egyszeribe aranyfényé változott, eltűnt keletnek. Ekkor eszűdött rá Hszüan-cang, hogy hiszen Kuan-jin bodhiszattva ígéit kapta meg. Nagy sebten füstölöt gyújtott hát, és hálát rebegett, aztán letelepedett az útszélre, s mondogatni kezdte magában a mondókát, amíg betéve nem tudta.

Szun Vu-kung meg ezenközben, hogy otthagya mesterét, repült, bukfencezett a levegőégben, amíg csak a keleti tengerhez nem érkezett. Ott meg a felhők hátáról belebucskázott egyenest a tenger vizébe, ment a sárkánykirály kristálypalotájába.

– Hallottam, ó Nagy Szent – udvariaskodott a sárkánykirály, ahogy hellyel kínálta vendégét –, hogy betelt bűnhődésed. Bocsásd meg nekem, hogy nem siettem üdvözlésedre! Bizonyára rendet teremtesz most szigetednek földjén, hazatérsz ősi barlangodba?

– Hát – tekergette a nyakát a majomkirály –, volna bennem erre hajlandóság, csakhogy beálltam ám barátanak.

– Micsoda barátanak? – csodálkozott el a sárkánykirály.

Elmondotta erre Szun Vu-kung, hogyan tért meg a bodhiszattva szavára, hogy lett belőle Hszüan-cang kísérője.

– Hát ez felettébb dicséretes! Felettébb dicséretes! – bólogatott a sárkánykirály. – Erre mondják azt, hogy jóra tér a gonosz, megigazul a szív! De hát akkor – kelt fel benne a kíváncsiság – mért nem mész nyugatnak? Hogy kerültél vissza ide keletre?

– Mert az a kínai barát – nevetett keserűen Szun Vu-kung – nem ismeri ám az emberi természetet! Egynéhány tetves rabló az utunkat állta, agyoncsaptam őket. A barát meg erre elkezdett ám szidni, hogy mily gonosz vagyok. Elgondolhatod, hogy a vén Szun ezt nem tűrte békével! Kaptam magam, otthagytam, hogy hazajövök, de gondoltam, elébb beállítok hozzád egy kis teára.

Teázás végeztével Szun Vu-kung, ahogy körülnézegetett, meglátott a hátulsó falon egy képet.

– Micsoda egy festmény ez? – kérdezte a házigazdát.

– Azután került ez ide, hogy te itt jártál legutóbb – magyarázta a sárkánykirály. – Ez a halhatatlan itt rajta a Sárga Kő Ura, ez a fiú meg Csang Liang, a Han-császárok idejéből. Mert a Sárga Kő Ura, amint ment át a hídon, leejtette cipőjét a vízbe, és Csang Liangot kérte, hozná fel neki. Csang Liang meg teljes buzgósággal fel is hozta. Három ízben történt ez, Csang Liang buzgósága pedig mindvégig egyazon maradt. Megkedvelte őt erre a Sárga Kő Ura, átadta neki az éjjel mennyei könyvét, hogy azzal támogathá a Han-császárt. Aztán Csang Liangból nagy hadvezér lett, ezer mérföldön át győzedelmeskedett. Amikor pedig beköszöntött a békesség, letette hivatalát, elvonult a hegyekbe, s Vörös Fenyő Mester* tanítványaként a halhatatlanok közé emelkedett. Látod, Nagy Szent – fordult a sárkánykirály vendégéhez –, ha te nem oltalmazod azt a kínai barátot, nem buzgólkodsz, nem serénykedsz, nem fog rajtad a tanítás, akkor bizony te csak amolyan gonosz lélek maradsz, s ne is gondoldj arra, hogy elnyered az igazság gyümölcsét. Hallgatott Szun Vu-kung erre a szóra, nem szólt semmit, csak magában dünyögött valamit.

– Meg kell ám gondolni, hogy mit tesz az ember, ó, Nagy Szent – duruzsolta tovább a sárkánykirály –, nem lehet csak úgy vaktában mindent! Elronthatod vele az egész sorsodat!

– Ne beszélj már annyit! – ugrott fel Szun Vu-kung. – Visszamegyek hozzá, vigyázok rá, s jól van. El is indult Szun Vu-kung visszafelé nyugatnak. Útközben még összetalálkozott Kuan-jin bodhiszattvával, ki keményen meg fedtte hűtlenségéért, aztán intő szavakkal útjára engedte.

* Sárga Kő Ura... Vörös Fenyő Mester – taoista halhatatlanok.

– Mesterem, atyám! – lépett oda Szun Vu-kung az útszélen gubbasztó Hszüan-canghoz, amint megérkezett. – Miért nem mentél tovább? Mire vársz itten?

– Hát te honhát kerültél elő? – emelte fel Hszüan-cang a fejét. Hova mentem volna, merre mozdulhattam, amikor téged vártalak?

– A keleti tengernél jártam – vigyorgott Szun Vu-kung –, megteáztam a sárkánykirálynál.

– Kedves tanítványom! – szigorodott meg Hszüan-cang hangja. – Aki pappá lett, annak nem szabad ám hazudni! Egy órája sincs még, hogy itthagytál engem, s még azt mondod, hogy a sárkánykirálynál teáztál?

– Az igazat mondom, tisztelendő atyám – bizonykodott a majom. – Birtokomban van a felhőbukfencezés bűvös művészete, egy bukfencsel pedig tizennyolcezer mérföldnyire jutok!

– Csak egy kicsit szóltam reád keményebben – sopánkodott Hszüan-cang –, máris feltámadt benned a természet, és itthagytál. Nagy ügyességgel elmentél, teáztál, én meg innét el se mozdulhattam, csak itt koplaltam magamban. Igazán felettébb jóságos vagy hozzám!

– Mesterem – buzgólkodott Szun Vu-kung –, hozok én neked valami eledelt, ha éhezel!

– Nem kell – háritotta el a mester. – Van még a batyunkban valami száraz eleség. Hanem keresd csak elő a csészét, s hozz vizet, hadd egyem valamit, hogy aztán mehessünk. Elésztedte a majom a batyuból a Liu Po-csin anyja sütötte száraz eleséget, odahozta mesterének. S ahogy ott matatott, meglátta a ragyogó szép köntöst a tarka főveggel.

– Ezt a köntöst s a főveget keleti földről hoztad magaddal? – kíváncsiskodott.

– Kicsiny koromban viseltem – mondta Hszüan-cang szemrebbenés nélkül. – Ezt a főveget ha felteszed, nem is kell tanuljad, már tudod a szútrákat. Ha pedig a köntöst magadra öltöd, meg se mutassák a szertartásokat, már tudod magadtól mindet.

– Drága mesterem – kunyerált Szun Vu-kung –, add nekem ezeket, hadd öltsem magamra!

– Nem tudom, jó lesz-e neked – bizonytalankodott álnokul Hszüan-cang –, de ha illik rád, hát öltsd fel. Ledobta magáról a majom azonmódon a fehér köntöst, magára kapta a szép új ruhát, fejébe csapta a főveget. Úgy állt rajta, mintha ráöntötték volna.

Látta Hszüan-cang, hogy a fején van már Szun Vu-kungnak a főveg. Abba is hagyta az evést, s elkezdte magában mondani csendesesen a bűvös igéket.

– Fáj a fejem! Fáj a fejem! – rikoltozta a majomkirály kétségbeesetten.

Mondta tovább Hszüan-cang a bűvös igéket magában, s annyira fájt már Szun Vu-kung feje tőlük, hogy a földhöz verte magát, rángatta, cibálta volna le fejéről a tarka főveget. Megijedt a mester, hogy tán elrongálja az abroncsot benne, abbahagyta a mondókát. Elállt a fejfájás is menten.

Tapogatta Szun Vu-kung a fejét, hát mintha ércdrót fogta volna szoroson körbe a fejét. Le nem vehette, el nem szaggathatta, teljességgel gyökeret eresztett a húsában. Előrántotta hát füléből tűnagyságú bűvös fütykösét, azt akasztotta bele az ércabroncsba, hogy tán lefeszítheti. Megijedt a mester, hogy vége a fővegnek, rákezdte magában az igéket megint. Hát elkezdődött újfent a fejfájás, csak úgy szökellt az ég felé Szun Vu-kung, akár a szitakötő, hányta a bukfencet nagy kínjában, vereslett a füle, tüzelt az arca, kigúvadt a szeme, megbénult a teste. Megszánta a végén a mester, abbahagyta az imát, elállt a fejfájás.

Szun Vu-kung sem esett ám a feje lágyára, megértette rögtön, mitől fájt a feje. Mit tehetett egyebet, engedelmességet fogadott mesterének, megígérte, hogy többé gonoszat nem mivel.

– No, akkor – rendelkezett végül Hszüan-cang – segíts fel a lóra, s induljunk tovább.

A tizenötödik fejezet, amelyben

*a Tekergő Kigyó Hegyén az istenek segítségül sietnek,
s Madárbánat Zuhatagnál a gondolatparipára nyergelnek*

Felszállt hát Hszüan-cang a lóra, Szun Vu-kung meg vitte a cókókót. Mentek, mendégéltek napokon át. Végén járt már a tél, de azért kegyetlenül fújt az északi szél, síkos fagy borított mindent. Hegyek közt kanyargott az útjuk, sziklameredélyek keskeny ösvényein, s a megjárt hegy mögül mindig újabb bukkant elő.

Egy mély zuhatag mellett haladtak el éppen. Harsogott, tajtékzott odalent a rohanó áradat, s amint a mester s tanítványa megálltak, hogy félelmes szépségét szemügyre vegyék, megzendült a mély, s egy sárkány bukkant elő a vízből. Verte, paskolta a hullámokat, aztán felmászott a partra, s nekirentott egyenest Hszüan-cangnak.

Meghökken ám Szun Vu-kung, de hamar ledobta terhét, lekapta a lóról mesterét, s iszkolt vele visszafelé, ahogy csak bírt. Nem érte már utol őket a sárkány, de a fehér paripát bizony nyergestül, kantárostul egyszerre lenyelte, aztán mint aki jól végezte dolgát, visszabújt a vízbe.

Szun Vu-kung leültette mesterét egy magaslaton, ő maga meg elindult, hogy megkeresse a poggyászt meg a lovat. De bizony az utóbbinak már nyomát sem találta.

– Mesterem – tért vissza Hszüan-canghoz –, a beste sárkánynak már nyomát se láttam, de a paripánk ijedtében elszaladt.

– Ó, tanítványom – kérlelte Hszüan-cang –, hát most hogy leled meg?

– Nyugodj csak meg – intett Szun Vu-kung –, várd meg, amíg körülnézek.

Nagyot füttyentve felugrott az ürbe, körüljártatta mindenfelé tüzes szemének aranysugarát, de hasztalan. Leereszkedett hát s jelentette:

– Mesterem! A lovunkat biztosan a sárkány falta fel, mert semerre se látom.

– De hát – tamáskodott Hszüan-cang – hogy lett volna annak a bitangnak akkora nagy szája, hogy a paripánkat nyergestül, kantárostul csak úgy bekapja? Biztosan elkódorgott valahová, valamelyik völgykatlanba. Menj csak és nézd meg jobban még egyszer!

– Nem tudod te, mit tudok én – vigyorgott Szun Vu-kung fensőbbbségesen. – Ez az én két szemem fényes nappal ezer mérföldre is jót, rosszat mind meglát. Ha ezer mérföldre szitakötő rezzenti szárnyát, még azt is meglátom, hát még egy akkora jószágot, mint egy ló!

– De hát ha felfalta – kétségeskedett Hszüan-cang –, hogy megyek én tovább? Hogy járom majd meg az ezernyi hegyet, a rengeteg vizet?

Ahogy sopánkodott, megeredt a könnye is, sírt, akár a záporosó. Elnézte Szun Vu-kung mestere zokogását, nem állhatta tovább s felkiáltott:

– Ne légy már, mesterem, olyan, akár egy lelappadt hólyag! Ülj csak meg itt szépen, majd a vén Szun megkeresi azt a bestét, s visszaveszi tőle a lovunkat!

– Hová mennél, drága tanítványom? – kapaszkodott bele Hszüan-cang a Zarándok ruhájába. – A végén még eléosonkodik a szörnyeteg valahonnét a hátunk mögül, s megöl tán még engem is! Akkor aztán se ember, se ló, mi lesz akkor? Nekidühödött ám Szun Vu-kung erre, zengett a szava, akár a mennydörgés.

– Hát neked aztán nincs ki egészen! – förmedt rá mesterére. – Lovat is akarnál, de engem nem engednél! Ülj csak itt meg veszteg, s vigyázz a poggyászra!

Ahogy még ott dültfült, egyszer csak szózat hallatszott a levegőégből

– Csituljon haragod, ó, Nagy Szent, s ne siránkozz te se, ó, császár felséges öccse! A bodhizattva küldött minket, védőisteneket, a ti oltalmatokra.

Le is borult a földre Hszüan-cang menten, úgy hálálkodott. Szun Vu-kung azonban elrikkartotta magát:

– No hát akkor mondjátok a nevetek, kik vagytok, hadd vehesselek számba benneteket, ahogy dukál.

Jelentették is sorba az istenek nevüket, számukat. Szun Vu-kung már sokallotta is, annyian voltak. Egnéhányat aztán mestere őrizetére rendelt, a többit hazaparancsolta, maga meg elindult, hogy felkeresse a sárkányt.

Megszorította derekán köntösét, megmarkolta bűvös fütykösét, s nekivágott a zuhatag meredek falának. Amikor már félúton volt, elkiáltotta magát:

– Hej, te iszaptúró compó! Add vissza a lovunkat!

Felriadt a sárkány bágyadt nyugalmából, ahogy a lovat emésztette, felgerjedt benne a düh a sértegetésre. Nagy hullámokat verve, a vizet paskolva kidugta fejét a zuhatagból s visszakialtotta:

– Ki merészel itten szidalmazni engem?

– Meg ne szökj! – fenyegette Szun Vu-kung. – Add vissza a lovat! – azzal megpörgetve fütykösét, nekirontott. De kimeresztette ám a sárkány is karmait, tátozta agyaras pofáját, s összecsaptak ketten ott a vízben. Ment a harc előre-hátra, rettentő heveséggel, tekergőzött a sárkány erre-arra, mígnem érezte már, hogy nem bír megállni ellenével szemben. Kapta magát, fordult egyet s lesúvadt a víz alá, ott a fenéken elfeküdt, az orrát se dugta ki többet. Szidhatta aztán Szun Vu-kung, ahogyan akarta, csak maga süketült bele.

Lógó orral tért meg mesteréhez Szun Vu-kung, elmondta, mire jutott.

– Aztán csakugyan a sárkány ette volna meg a lovunkat? – fogta el a kétség megint Hszüan-cangot.

– Már megint mit beszélsz! – futotta el a méreg a Zarándokot. – Ha nem ő lett volna, hát előbújt volna hívásomra, hogy szembeszálljon velem?

– Mikor a minap a tigris agyoncsaptad – mondta ártatlanul Hszüan-cang –, valahogy azt mondtad, hogy lebírod te a tigris is, de sárkányt is, hogyhogy most nem bírál velem?

Sosem állta a majomkirály természete a gúnyolást. Most is, hogy mestere ezt a szemébe mondta, feltámadt benne isteni méltósága, s így felelt vissza:

– Így velem ne szóljál! Mindjárt újból megkeresem én azt a fattyút! – Azzal odarobogott a zuhatag partjához, s folyamfordító, tengerkavaró bűvös erejével a fenekéig felkavarta a zuhatag vizét, úgyhogy az akkora hullámokat vetett, hogy a kilenckanyarú Sárga-folyó se különbet.

Az a bitang sárkány persze a víz fenekén nem nyughatott, nem lapulhatott meg többet. Érezte már keserves vesztét, felbukott hát a víz színére csattogó fogakkal, s elkeseredetten kiáltotta:

– Honnét jöttél elé, te nyomorult démon? Mit üzöl itt csúfot belőlem?

– Ne törődj te azzal, ki vagyok, mi vagyok – vágott vissza Szun Vu-kung –, csak add vissza a lovat, akkor meghagyom életed

– Öklendjem tán ki magamból? – háborodott fel a sárkány. – Hiszen elnyeltem, itt van a hasamban! Vissza nem adhatom, mire vársz te itten?

– Hát ha vissza nem adod – böszült fel Szun Vu-kung –, nézzed ezt a fütykös! Akkor bosszúból agyoncsaplak velem!

Keserves harc kezdődött ott a szurdokban kettejük között. Érezte a sárkány, hogy nem áll meg a lábán Szun Vu-kunggal szemben, ezért aztán egyet hengergőzött, s vízikigyóvá változott, felcsusszant a partra, s elbújt a fű között. Kereste a majomkirály mindenfelé, de nyomát se lelta. Majd szétvetette a harag. Nagy indulatában aztán elkiáltotta a bűvös Om szótagot, hogy elhívja vele a föld istenét meg a hegy szellemét. Jött is elébe a Földistenke meg a hegy szelleme, térdre borultak előtte.

– Nyújtsátok csak ide a talpatokat – förmedt rájuk Szun Vu-kung nagy mérgében –, hadd verjek rá vagy ötöt, hogy lecsillapodjam!

Verte a fejét a földhöz a két istenke, kérték a bocsánatot a haragvó Nagy Szenttől panaszos siránkozással, úgyhogy végtére nagy lassan megenyhült. Elmondotta aztán, mi járatban van erre, s mi történt a paripával.

– Ez itt a Tekergő Kigyó Hegye – magyarázták az istenkék –, ez meg a Madárbánat Zuhatag. Nincsen benne semmi gonosz lélek, de a vize oly széles és tiszta, hogy a varjak, szarkák nem merik átrepülni, mert amikor meglátják magukat a vízben, azt vélik, hogy társaikat látják odalent, s lebukva a vízhez belévesznek. A múlt esztendőben pedig Kuan-jin bodhizattva, hogy áthaladt erre útjában a szent emberért menendő, ki majd a szent könyveket elhozandja nyugatnak földjéről, egy jádesárkányt megmentett s idehelyezett, hogy várja a szent embert, s legyen majd szolgálatára. Nem engedett meg pedig a bodhizattva a sárkánynak semmi gonoszat, hanem csak hogy ha megéhezik, hát elfogdoshasson némi madarakat, őzeket étékül magának. Nem tudni, hogy tudatlanságában hogy bánthatott meg téged, ó, Nagy Szent!

Azt tanácsolta aztán a két istenke Szun Vu-kungnak, ne fáraszsa magát a sárkány kutatásával, mert sok zege-zuga van ám a zuhatag partjának, s ki tudja, merre járhat már azóta vízikigyó képében, hanem keresse meg a bodhizattvát, annak a szavára egyszeribe meghódol majd a sárkány.

– Ha te most elmész a bodhizattvát megkeresni – panaszkodott Hszüan-cang, amikor tanítványa elébe állott a két istenkével –, mikor jössz meg megint? Én addig itt éhen halok, megfagyok!

– Egyet se mozdulj, ó, Nagy Szent! – hallatszott a levegőégből az egyik védisten szava. – Én, az Aranyfejű Védisten, elmegyek a bodhiszattváért.

Megköszönte szépen Szun Vu-kung a védisten szíves fáradságát, de meg is biztatta, hogy gyorsan járjon ám. Eltűnt a védisten, jött is vissza kisvártatva a bodhiszattvával együtt.

– Hej, te hét buddha mestere – kiáltotta elébe Szun Vu-kung nagy tisztelettel, mikor meglátta a bodhiszattva csodálatos felhőjét az űrben lebegni –, könyörület tanítója! Micsoda módon nyomorgatsz te engem?

– Ej, te arcátlan tekergő, te csupasz farú falusi fajankó! – felelt vissza neki a bodhiszattva. – Egész akaratommal azon voltam, hogy erre hozom a szent embert, hogy megmentsen téged, te meg itt nemhogy megköszönnéd nagy kegyességemet, hanem még szájalsz velem?

– Ezt aztán jól kicsináltad! – folytatta Szun Vu-kung. – Mert az rendben volna, hogy kiszabadítottál, s szabadon tölthetem kedvem, amerre akarom; még az is rendben volna, ahogy a minap a tenger felett találkoztunkban megróttál engemet, hogy szolgáljam csak ezt a kínai barátot teljes erőmmel, tiszta szívvel; de mért küldted nekem ezt a főveget, hogy a kínok kínját álljam ki tőle?

– Ej, te majom! – nevetett a bodhiszattva. – Nem fogadsz te meg semmi rendelést, nem éred te el az igazság gyümölcsét! Ha téged én így le nem béklyózlak, feltámadnál te megint az ég ellen, s csúfot üznél belőle, mert nem tudod ám, mi a jó, mi a rossz! Ki tenné rendbe, ha megint bajt kevernél? Így juthatsz csak te be az én utamra, az igazság útjára!

– Hát jól van – adta meg magát Szun Vu-kung –, azt csinálod velem, amit csinálsz. De mit küldted ide ezt a bitang, kurafi sárkányt, hogy felfalja a mesterem lovát? – támadt neki megint a bodhiszattvának. – Ez aztán egy cseppet sem rendjén való, így rászabadítani a gonoszt a világra!

– Azt a sárkányt – felelte nyugodtan a bodhiszattva – magam kértem a Jáde Császártól, és idehelyeztem, hogy szolgálja majd lába erejével annak, ki a szent könyvekért eljövendő. Gondold csak el: a halandó paripa keletnek földjéről hogy járta volna meg az ezernyi hegyet, a rengeteg vizet? Hogy jutott volna el a Keselyűhegyre, Buddhának földjére? Sárkányparipával lehet csak ezt az utat megjárni!

– No de úgy megrettent a vén Szuntól – vigyorgott Szun Vu-kung –, hogy elbújt, elé se jön! Mire mehetsz vele?

– Eredj csak oda a zuhataghoz – szólította a bodhiszattva a védistént –, és szólítsd ide.

Elment a védisten, szólította a sárkányt egyszer is, kétszer is. Kavarta a sárkány a zuhatag hullámain, kibukkant a víz színére, ott hamar emberformára változott. Felhágott aztán a bodhiszattva felhőjére, s leborult előtte:

– Hála nagy kegyességednek, ó, bodhiszattva, szabadulásomért! Várok itt már jó ideje, de még a szent könyvekért jövőnek hírére nem hallottam.

– Hát pedig ez itten – mutatott a bodhiszattva Szun Vu-kungra – a szent könyvekért jövőnek legnagyobb tanítványa!

– Ez az én ellenségem, ó, bodhiszattva! – rázta fejét a sárkány. – A minap nagy éhemben valóban felfaltam a lovát. Nagy erejével úgy megrettentett, hogy megfutottam előle, s úgy elkáromított, hogy magamra zártam az ajtót, előjönni se mertem, de a szent könyvekről nem szólt egy szót se!

– Meg se kérdezted, mi a nevem, hogy hínak – vágott vissza Szun Vu-kung –, hogy mondtam volna meg?

– Hát nem mondtam neked – bosszankodott meg a sárkány –, hogy honnét jöttél elé, te nyomorult démon? Te meg azt mondtad rá, ne törődjem azzal, hogy ki vagy, mi vagy, csak a lovad adjam vissza... de azt egy fél szóval se mondtad, hogy Kínából jöttök!

– Látod, te majom – fordult a bodhiszattva Szun Vu-kunghoz –, nagy magadbíztában mást meg nem becsülnél! Hanem lesz még az úton, aki hozzátok tér, így hát ha kérdeznék, legelőbb is mondd, hogy a szent könyvekért mentek, hogy minden baj nélkül mellétek álljanak.

Köszönte a Zarándok az útbaigazítást, a bodhiszattva pedig levette a sárkány nyakáról a fényes gyöngyöt, édes harmattal gyöngyöző fűzfa ágával végigsimította testét, ráfújt isteni leheletével, s elkiáltotta magát: “Változz át!” – s ím, a sárkány gyönyörű szép paripává változott.*

– Én tovább nem megyek! – kötötte meg magát Szun Vu-kung, amint a bodhiszattva búcsúzkodni készült. – Messzi és vadon a nyugati föld útja, mikor érünk oda? A sok veszély között hogy őrzöm meg magam, hogy nyerem el az igazság gyümölcsét? Nem megyek én! – ragadta meg a bodhiszattva köntösét.

– Megígérem neked – mondta a bodhiszattva –, hogy ha bajba kerülsz s megpróbáltatol, ha az eget hívod, az felel rá neked, s ha a földet szólítod, az jó segélyedre. A legnagyobb bajban pedig én magam mentlek meg. Jer csak ide, s fogadd adományomat – azzal a bodhiszattva letépett három levelet fűzfaágáról, Szun Vu-kung tarkójára tette s rákiáltott: “Változz át!” S ím, a három levél három bűvös hajszállá változott.

* A sárkány... paripává változott – a kiváló lovak a hiedelem szerint sárkányoktól származnak.

– Ha már úgy látod, hogy nincs sehol menekvés – magyarázta –, ezekkel elváltozhatsz, amivé akarsz, megment minden bajból. – Azzal illatos szellővel kavargó tarka köddel eltűnt a bodhiszattva.

Köszönte Szun Vu-kung a bodhiszattva kegyességét, aztán megmarkolta a paripa sörényét, s leléptette a felhőről, ment mestere elébe.

– Itt a paripád, mesterem – köszöntötte.

– Mintha meghízott volna ez a ló – vizsgálgatta Hszüan-cang hálás szemmel hátsáallatát. – Hol lelted meg?

– Álmodol, mesterem? – nevetett Szun Vu-kung, s elmondta, mi történt.

– Hol a bodhiszattva? – buzdult fel meghökkenne a szerzetes. – Hadd mondok hálát neki!

– Odahaza van már azóta a déli tengeren – legyintett a tanítvány –, ne fáraszd magad vele. De bizony Hszüan-cang csak leborult, füstölőt égetett, s mikor bevégezte, csak akkor rendelte el az indulást. Szun Vu-kung hazaparancsolta a földistenkét, a hegy szellemét meg a védisteneket, aztán felsegítette mesterét a lóra.

– No de se nyergünk, se kantárunk – vakarta a fejét Hszüan-cang –, hogy fogok én lovagolni? Szerezz inkább egy ladikot, keljünk át azzal a zuhatagon.

– Mit értesz te ehhez, mesterem, atyám? – jött ki Szun Vu-kung a béketűrésből. – Hol szerezzek én neked ladikot ezen a vadon hegyen? Ez a paripa itten lakozott már régóta, ismeri ám a vizeket, általmehetsz rajta olyan bátorsággal, akár egy ladikon.

Mit volt mit tenni, elindult Hszüan-cang a ló hátán neki a zuhatag partjának. Ahogy azonban már majd a vízhez értek, látták ám, hogy felülről egy vén halász ereszkedik alá egy rozzant tutajon.

– Jer csak ide, öregapám! – integetett neki Szun Vu-kung. – A keleti földről jöttünk, a szent könyvekért megyünk. Mesterem itten nem tud általmenni, vigyél át minket.

Csákyájával a vén halász hozzájuk odakormányozta tutaját, ők meg felszálltak rá. Akkor az öreg meglökte a tutajt, s siklott az, akár a kilőtt nyíl. Észre se vették, s már a túlsó oldalon voltak, a nyugati parton.

Hszüan-cang odaszólt tanítványának, hogy venne elő a batyuból valami kínai pénzt az öregnek. De az ellökte a tutajt a parttól, és visszaszólt:

– Nem jár nekem fizetség – azzal már bent is volt a sodorban, eltűnt szemük elől.

A szentatya megint csak hálát rebegett volna, de Szun Vu-kung rászólt:

– Már megint túlsággal vagy, szentatyám. Nem ismertél rá, ki volt ez? A folyó istene! Ha nem jön ide hívásomra, bizony jól ellaznakoltam volna. Örülhet, hogy nem raktam meg, nemhogy pénzt akarna!

Hitte is Hszüan-cang, nem is, de mentek tovább Szun Vu-kunggal. Hamarosan kiértek az országútra, azon mentek tovább egyenest nyugat felé.

Mentek, bandukoltak, mígnem aztán este az út szélén egy udvarház ötlött a szemükbe. Amikor odaértek, hogy megszálljanak benne, látták, hogy szentély az. Bent a szentélyben egy öregembert találtak, sokszemű olvasó lógott a nyakában. Elmondta nekik, hogy ez már tibetiek földje, Hámi országa,* s hogy a szentélyben minden évszakban imádkoznak, áldoznak a termés istenének. Az öreg nagy tisztelettel fogadta őket, amikor megtudta, hová igyekeznek, meg is kínálta őket teával, étekkel. Szun Vu-kung később szóváltásba keveredett vele, merthogy lószerszám híján levágta az öreg szárítókötélét a szegről, s azt vetette a paripa nyakába. Reggelre kelve azonban, mikor elbúcsúztak, pompás lószerszámmal ajándékozta meg őket az öreg. Mikor aztán továbbmentek s visszanéztek, hát nem volt az öreg sehol, de a templom is eltűnt, és szózat adta tudtukra a levegőégből, hogy a bodhiszattva egyik védistene volt szolgálatukra.

Hálálkodott bizony Hszüan-cang megint égre-földre, Szun Vu-kung meg csak ott állt és nevette.

– Kelj már fel, mesterem – unta meg végül. – Messze jár már az, szavadat nem hallja, azt se látja, hogy vered a fejed a földhöz, hát mit hajbókolsz?

– Ej, tanítványom! – korholta Hszüan-cang a majmot. – Hogy én hajbókolok? Te meg egyet se hajoltál, csak itt álltál és vigyorogtál, az meg mire való?

– Azt te honnét tudod? – szájalt vissza a tanítvány. – Az ilyen sunyi fickón inkább jól végig kellett volna verni! Köszönje a bodhiszattvának, hogy nem raktam el! S még neki hajlongjak? Ahogy süvölvény gyerekből meglett ember lettem, lehetett az a Jáde Császár vagy akár maga Lao-ce úr, én bizony csak szóval köszöntöttem őket, hogy légy üdvöz, többel nem!

– Nem is vagy te ember! – szörnyedt el Hszüan-cang. – Micsoda hiábavalóságokat fecsegsz! No de – kapott észbe – gyereünk gyorsan, mert még nagy út áll előttünk.

* Hámi országa – e korban városállam (a mai Hsziancsangban). A regény története után több mint száz évvel egy ideig Tibethez tartozott.

Mentek aztán tovább, vándoroltak vagy két hónapot nagy békességben az ország útján. Eljutottak a lolók* közé, a Mahomed-hívőkhöz, láttak nemegyszer farkast, tigrist, párducot. Telt-múlt az idő útközben, tavasz felé járt már. Hímes brokátra változtak a hegyoldali erdők, sarjadtak zölden a fák, a füvek, hullani kezdett már a szilva virága, ütköztek rügyei a fűzfának. Elgyönyörködött a mester meg tanítványa a tavasz pompájában, de látták megint, hogy nyugat felé hajlik a nap. Megállította lovát Hszüan-cang, s a távolba nézett, hát a hegyek öblében tornyos épület bukkant eléjük.

A tizenhatodik fejezet, amelyben

*Kuan-jin kolostorának papjai a drága köntösre törnek,
és a csodálatos ruha birtokába jut a fekete szörnynek*

Megérkezett az épülethez Hszüan-cang s Szun Vu-kung, hát valóban egy kolostor volt. Harangok szava hallatszott, madarak csiviteltek, s ahogy leszállt a szerzetes a lóról s megállt a kapu előtt, nagy sereg szerzetes sietett eléjük. Rézgyűrű volt a fülükben, szoros öv a derekukon, szalmapapucs a lábukon, a kezükben fahalat vertek, hozzá szent igéket imádkoztak. Fogadták a két vándort nagy örömmel, s ahogy Hszüan-cang elbeszélte nekik, honnan, merről jöttek, s hogy hová tartanak, nagy szívességgel hitták befelé őket.

– Miféle szerzet az, aki a lovat vezeti? – kérdezte az egyik szerzetes Hszüan-cangtól, a Zarándokra pillantva.

– Vigyázz a szavaddal! – intette a mester meghökkenve. – Hirtelen természete van ám, s ha meghallja, mit mondtál, bizony még megbosszankodik! Különben a tanítványom – magyarázta.

Elharapta a szót a szerzetes, még az ujjába is harapott, s csak magában mormogta:

– No hiszen! Ily rút ábrázatú, hamar felfortyanó, s még tanítványnak nevezed!

– Nem látszik, hogy milyen – magyarázkodott zavartan Hszüan-cang. – Rútnak ugyan rút, de igen ügyibe való. Bevezették a mestert s tanítványát a kolostorba. Igen megörvendett Hszüan-cang, mikor felfedezte a kapu felírásán, hogy a hely Avalokitesvarának van szentelve. Kérte is rögtön, hadd járulhasson az istenség elébe, hogy hódoljon neki. Kitérték a szerzetesek a szentély ajtaját, belépett Hszüan-cang, Szun Vu-kung pedig megkötötte a lovat, lerakta a poggyászt, s ő is ment utána. Ott az aranyszobor előtt Hszüan-cang elébb megállt egyenesen, aztán kitérte keblét és a földre vágta magát, homlokát odaverve hódolt az istennek. Verték hozzá a szerzetesek a dobokat, a Zarándok meg kongatta a harangot. Leborult, felállt Hszüan-cang az oltár előtt, imádkozott ájtatos szívvel. Mikor aztán bevégezte ájtatoskodását, abbamaradt a dobolás, csak Szun Vu-kung kongatta tovább a harangot megállás nélkül, hol gyorsabban, hol lassabban jó sokáig.

– Vége már az ájtatosságnak – szóltak rá a szerzetesek –, mit vered a harangot?

– Mit értetek ti ehhez! – vigyorgott Szun Vu-kung, de azért abbahagyta a harangozást. – Ha már szerzetes vagyok, biz én csak harangozok!

A nagy zenebonára azonban előtódultak mind a szerzetesek, növendékek, de még az apátúr is, s felháborodottan kiabálták:

– Ki az a vadbarom, aki félreveri a harangot?

Talpra ugrott ám Szun Vu-kung s elbődült:

– Öregapátok, a vén Szun szórakozott velem!

Hanyatt vágódtak a szerzetesek az ijedségtől, szerteszét hemperegtek a földön rémületükben.

– A mennykőisten ökegyelme! – rebegették, ahogy fel mertek tápázkodni.

– A mennykőisten legfeljebb az ükunokám lehetne – igazította ki őket Szun Vu-kung. – No, keljetek már fel, ne féljetek – biztatta a megrettent gyülekezetet –, mi csak a keleti nagy Kína földjéről való kegyelmes urak vagyunk.

Be is tessékelték a kegyelmes urakat a vendégházba, jóltartották teával, étekkel. Hszüan-cang véget nem érő hálálkodásba fogott, amikor egyszer csak egy őszöreg szerzetes közelgett Feléjük két kis növendék kíséretében.

– A pátriárka – mormogták a szerzetesek nagy tisztelettel.

* lolók – Jünnanban, Szecsuanban és Kujcsouban élő nép.

- Fogadd tanítványi hódolatomat, atyám – borult le előtte Hszüan-cang. Viszonozta az öreg is az üdvözlést, aztán asztalhoz telepedtek.
- Éppen hallottam fiacskáimtól – mondta az öreg vékony hangján –, hogy megérkeztek kegyelmességtek kelet földjéről, Kína birodalmából. Mekkora út az onnét idáig?
- Csangan kapujától a Határhegyig – számítgatta Hszüan-cang – mentünk több mint ötezer mérföldet. Ottan találkoztam a tanítványrommal, őt magamhoz vettem, aztán mentünk tovább, át egyenest a tibetiek földjén, Hámi országán, vagy két hónapig, megint csak vagy öt-hatezer mérföldet, úgy jutottunk ide.
- Megvan jó tízezer mérföld – bólogatott az öreg. – Én már csak itt élek, a kapun túl se jutok, akár béka a kútban.
- Hány esztendőt számlál, tisztelt atyám? – kérdezte Hszüan-cang.
- Kétszáz és hetven esztendeje nyögöm már e földi létet – felelte az öreg.
- Meghallotta ezt Szun Vu-kung s közbeszólt:
- Tízezredik nemzedékbeli unokám ha lehetnél!
- Megfeddte őt mestere ezért az illetlen beszédért, de a szerzetesek kíváncsiak lettek.
- Mennyi idős kegyelmességed? – érdeklődtek tőle.
- Meg se merem mondani – felelt a Zarándok zavartan. A szerzetesek persze ezt csak amolyan bolond beszédnek vették, nem firtatták tovább.
- Elkezdődött a teázás. Az egyik kis növendék, ki kedvence lehetett a pátriárkának, elébük járult egy ürüfaggyú-jáde tálcával, rajta három franki művű berakott csészével. Egy másik hozta a fehér rézkancsót, s kitöltötte az illatos italt. Színét játszó, gránátvirág rügyéhez volt hasonlatos illata, versenghetett a kassziáéval. Nem is győzte dicsérni Hszüan-cang a pompás italt s a szépséges edényeket, de a pátriárka szerényen szabadkozott:
- Közönséges holmi ez csak – szerénykedett. – Kegyelmességteknél a mennyei udvarban bizonyára annyi kincsen, drágaságon legeltetheti az ember a szemét, hogy mellettük ez számba se jöhetne. Nem hozott-e kegyelmességed magával dicső országából néminemű drágaságokat, hogy együgyű tekintetem megszemlélhetné?
- Fájdalom! – sóhajtott Hszüan-cang. – Nemigen van nálunk a keleti földön bármi drágaság is. De ha lett volna is, a nagy, hosszú úton magammal nem hozhattam.
- Mesterem – szólalt meg mellette Szun Vu-kung –, a minap a batyunkban láttam szerzetesi köntösödet. Hát az nem elég drágalátos holmi? Ne hozzam elé, hogy megmutassuk nekik? Fintorgatták arcukat a szerzetesek erre a beszédre, gúnyal mosolyogtak. Volt ám nekik is szerzetesi köntösük, csuhájuk vagy hét-nyolcszáz darab, egyik szebb a másikkal! Ki is adta a parancsot a pátriárka a ruhaőrző barátoknak, hoznak elő az udvarba a tizenkét ládányi pompás öltözékeket. Köteleket húztak ki aztán négyfelől, arra a köntösöket felaggatták, s meghítták Hszüan-cangot, Szun Vu-kungot, szemlélnék meg őket. Megszemlélte Szun Vu-kung egyenként a rengeteg hímezett arany-, brokát-, virágos selyem-köntösöket.
- Jó, jó, jó – biccentgetett sorra a fejével leereszkedően. – Elrakhatjátok. Most meg eléveszem a miénket, azt nézzétek meg
- Tanítványom – vonta félre Hszüan-cang a majmot, s mondta neki súgva –, ne vetélkedj te másokkal gazdagságban. Egy szál magunkban vagyunk itt mi ketten, még valami hiba esik!
- Mi hiba eshet attól, ha megnéznék egy csuhát? – értetlenkedett Szun Vu-kung.
- Nem érted te ezt – rázta fejét a mester. – Azt tartották a régiek, hogy ritka holmit, drága jószágot kapzsinak, álnoknak meg ne mutass! Mert ha már szemébe vette, szívében a vágyat felébresztette. S ha a vágy felébredt benne, ármányt sző hozzá már az elme. S ha netán félénk vagy, s követelik tőled, hogy adnád oda nekik, oda kell hogy adjad, akkor megmenekedsz. Mert ha tán nem adnád, halál, háborúság támadhat belőle, az meg nem kis dolog!
- Nyugodjék meg szíved! – jelentette ki fensőbbésesen Szun Vu-kung. – Hagyd a dolgot a vén Szunra!
- S már ment is sebesen, bontotta ki a batyut, hántotta ki a drágamívű köntöst kettős olajpapír burkából. Ahogy felemelte, veres fény árasztotta el a házat, tarka ragyogás az egész udvart. Odatódultak a szerzetesek a nagy csillogásra-villogásra, bámulták, dicsérték sóhajtozva a drágalátos köntöst, olyan szépséges volt.
- Ahogy a pátriárka meglátta a gyönyörűsége szerzetesi ruhát, feltámadt szívében az álnokság. Térdre borult Hszüan-cang előtt, és két szeméből hullni kezdett könnye.
- Ó, én szerencsétlen! Ó, én szerencsétlen! – óbégatta.
- Mit nem mondasz, tisztelendő atyám? – emelte fel zavartan Hszüan-cang.
- Alighogy elévették kegyelmességtek e drága holmit – siránkozott az öreg –, bealkonyult az ég, kápráznak öreg szemeim, nem is látom tisztán, azért vagyok szerencsétlen.

- Hát hozzatok lámpákat – tanácsolta Hszüan-cang –, jobban megnézheted.
- Kegyelmességed drága kincse úgy ragyog – hajlongott alázatosan az öreg –, hogy ha még lámpát is gyűjtanánk, elvakulna tőle a szemem világa, nemhogy jobban látnám.
- Hát akkor hogy akarsz megnézni? – kottyant bele bosszúsán Szun Vu-kung.
- Ha kegyelmességed nagy jóindulatja megengedné – esengett az öreg –, elvinném éjjelre szerény kis cellámba, hogy ott nézegetsem, s holnap hajnalban majd, mikor továbbmentek, visszaadnám kegyelmességteknek.

Megdöbbsent Hszüan-cang ennek hallatára, s bosszankodva súgta oda tanítványának:

- Te akartad! Te vállaltad!
- Ugyan mit félsz? – nevetett fitymálóan Szun Vu-kung. – Papírjába teszem mindjárt, aztán hadd vigye, nézze. Ha valami hiba esik, majd én helyreigazítom.

Vitte is az öreg nagy boldogan a drága kincset kedves növendékeivel, a szerzeteseknek pedig meghagyta, seperjék tisztára az elmélkedő csarnokot, hozzanak be két bambuszágyat, takarókat, hogy a kegyelmes urak lepihenhessenek. Rendelkezett, hogy készítsék elő a reggeli étkeket is.

Lepihent Hszüan-cang tanítványával együtt, az öreg meg, hogy kicsalhatta vendégétől a drága kincset, szobájába érve menten lámpát gyújtott, s a szépséges köntös előtt egyre csak sóhajtozott, siránkozott.

– Már a második őrésre jár* – jelentette nyugtalanul a két kis növendék a többi szerzetesnek –, s atyánk még csak egyre siránkozik, még most sem pihent le.

Fölkerekedett a pátriárka két legkedvesebb tanítványa, bementek hozzá s megszólították:

- Miért siránkozol, mesterünk, atyánk?
- Sorsomon siránkozom – nyögdécselte az öreg –, hogy nem láthatom a kínai barát drága kincsét.
- Öreg vagy már, atyánk – nyugtatgatták a szerzetesek –, ne háborogjék lelked. Itt van a köntös előtted, bontsd csak ki szépecskén hüvelyéből, s nézd meg, mit siránkozol rajta?

– Nem soká nézhetem már – ingatta fejét búsan az öreg. – Kétszázhetvenedik esztendőmben járok, s hiába szereztem a sok száz szép köntöst, ha ez nem lehet az enyém! Miért nem lehetek én a kínai barát?

– Megtévedtél, atyánk – nézett össze a két tanítvány. – A kínai barát otthagya hazáját, kóbor vándorrá lett, hogy mívelhetnéd te ezt magas korodra?

– Idehaza ülök, megelégedetten – szipákolta a pátriárka –, örvendek éltem alkonyának, de ezt a köntöst már fel nem ölthetem. Ha egy napra magamra ölthetném, akár meg is halok, lecsukódhat szentem, olyan lenne, mintha jövődő életemben máris szerzetes lennék!

– Hát ez aztán semmiség! – kiáltott fel a két tanítvány. – Miért ne ölthetnéd magadra? Itt marasztaljuk holnap még egy napra, s arra a napra felöltheted; vagy akár tíz napra, s tíz napig hordhatod, mit búslakodsz ezen?

– S ha egy évre itt marasztaljátok – rebege az öreg –, akkor is csak egy esztendeig viselhetném, nem telnék be vele. Mert ha egyszer elmegy, a köntös is vele megy. Hogy maradhatna velem ... örökre?

Összegyültek közben a szerzetesek a pátriárka körül mind, hogy hallgassák bánatát. Elölépett most az egyik kis szerzetes, Nagy bölcsességű nevezetű, s így szólt a pátriárkához:

– Atyánk! Ha örökre akarnád, könnyű dolog az is!

Megörvendett erre a pátriárka:

- Hogy gondolod, fiam, messzire látó értelmekkel? – kérdezte izgatottan.
- Ez a kínai barát meg a társa – magyarázta Nagy bölcsességű – utasemberek, igen eltörődtek, most már alusznak is. Ha egynéhány markos ember lándzsával, karddal rájuk törne, s leöldösné őket ... Tetemeiket elásnánk hátul a kertben, csak mi tudnánk róla, holmijuk meg a drága köntössel együtt mind a miénk lenne örökkéiglen, s a drága köntös nemzedékről nemzedékre szállván öregbítené kolostorunk dicsőségét.

Felettebb tetszett a terv a pátriárkának, le is törölte már örömeiben könnyét, s a barátok már szedték is volna össze a lándzsákat, kardokat, mikor elélepett egy másik kis szerzetes, neve szerint Messzirelátó, s így szólott:

– Nem jó ám ez a terv. Meg akarván ölni őket, a módját, mikéntjét meg kell hogy fontoljuk. A sápadtképűvel könnyű dolgunk lenne, de a szőröspofájúval félős, hogy nehezebb. S ha tán meg nem öltük, magunkra hoztunk bajt! Azt mondom én, nem kell se kard, se lándzsa!

– Miként gondolod, fiacskám? – fülelt fel a pátriárka.

---

* Második őrség – este 9-11 óra

– Kisded unokád vélekedése szerint a keleti fertálybeliek mindegyike hordjon össze egy-egy köteg rőzsét, s rakják körül vele az elmélkedő csarnokot. Tüzet gyújtván aztán az ajtót beszegezzük, nincs útjuk semerre, ott égnek lovastul. S ha a vidéken valaki meglátná a tüzet, csak azt gondolhatná, hogy maguk okozták, a tüzzel nem vigyáztak.

Megtetszett a terv a szerzeteseknek, neki is álltak azonmód rőzsét gyűjteni, a csarnok köré hordani.

Közben legyen mondva azonban, aludt Hszüan-cang, aludt Szun Vu-kung is, de a majom bűvös tudományával alvás közben is mindenre felneszelt. Hallja ám egyszer csak a nagy jövés-menést, a rőzseropogást. Gyanút fogott menten, talpra ugrott s már nyitotta volna az ajtót, hogy megnézzé, mi történik, de megszánta mesterét, nem akarta álmából felverni. Varázslatot művelt hát, s egy pillantás alatt méhecskévé változott. Kiszállt az ajtóresen, hát látta ám, mi történik: körülrakva rőzsével a csarnok, s csak hordják még egyre.

– Igaza volt hát mesteremnek – hümmentett magában. – A drága köntös felkeltette bennük a gonoszt, az életünkre törnek. No, várjatok csak! – vigyorogta el magát. – Elé csak a füttykössel!

“De megálljunk csak! – gondolkozott e1. – Verekedni nem szabad ám! Ha agyoncsapom őket, még megharagszik a mesterem, hogy gonoszat műveltem. Jobb lesz inkább a birkát kézügyre venni, csellel szembe cselt szegezni. Kibánok én velük mindjárt!”

Azzal a derék Zarándok egy-két felhőbukfencsel máris a mennyek déli kapujánál termett.

– Baj van! Baj van! – riadt fel az őrség. – Itt van már megint az az eget háborító!

– Nézzék el uraságodék – integetett Szun Vu-kung nagy igyekezettel –, hogy csak így berontok, de meg kell ám lelmem hamarost a Széles Tekintetű mennyei herceget.

– Rég láttalak ám! – üdvözölte a majomkirályt a mennyei herceg. – Hallottam a minap, hogy itt járt a bodhizattva a Jáde Császárnál, és kölcsönkérte védelmetekre a védistenek seregét, hogy a kínai baráttal nyugat földjére mentek a szent könyvekért! Mondták, hogy a barát tanítványa lettél, hogyhogy most erre csavarogsz?

– Ne kerítsünk olyan nagy feneket neki! – vágott közbe türelmetlenül Szun Vu-kung. – Mesterem útközben gaz latrokba botlott, tüzzel akarják elemészteni! Azért jöttem egyenest hozzád lóhalálában, hogy add ide tüstént a tüzet hárító hálót az ő megmentésére. Hozd gyorsan, mert fordulok máris hazafelé!

Értetlenkedett először a mennyei herceg, azon lett volna inkább, hogy vízzel próbálkozzanak, de Szun Vu-kung megkötötte magát, s így végül odaadta a herceg a hálót régi barátjának.

Fogta Szun Vu-kung a hálót, s egykettőre hazabukfencezett vele. Ott aztán elébb az elmélkedő csarnok tetejére ereszkedett alá, beborítván a hálóval mesterét, a paripát s a poggyaszt, utána pedig lecsücsült a pátriárka háza tetejébe, őrizni a drága öltözéket.

De már csiholták is a tüzet a gazok, dugták a csóvát a rőzse közé. Szun Vu-kung csendesen bűvös igéket kezdett mormolni magában, aztán teleszította magát levegővel, s hatalmasat fuvintott a kolostor irányába. Egyszeribe hatalmas szél kerekedett, szította a tüzet hatalmas, kavargó lángfergeteggé.

Hányta a szikrát a tűz mindenfelé, mintha fel akarna égetni mindent. Csakhamar lángokban állt az egész kolostor. Szaladgáltak ám a barátok eszüket vesztetten ládákkal, kosarakkal, asztalokat, üstöket cipeltek erre-arra, jajszóval, keserves kiáltásokkal telt meg az udvar. Szun Vu-kung az öreg házát vigyázta, az elmélkedő csarnokot a háló védte, de minden más épület tüzet fogott már, égett lobogó lánggal.

Felbolydultak a tűzre a hegy vadjai, szörnyei is. Vagy húsz mérföldnyire délre a Kuan-jin–kolostortól állott a Feketeszél Hegy, rajta a Feketeszél Barlang, abban lakott egy csudaszörnyeteg. Épp mezfordult álmában s felébredt, ahogy a tűz világa a szemébe csapott.

– Hű! – kiáltott fel. – Ég a kolostor! Nem vigyáztak a barátok. Megyek, segítek nekik.

Felhő hátára kapott, s amint odaérkezett, az égisz csapott már a tűz. A kolostor eleje elpusztult már, a két oldalszárny javában égett. Berontott nagy sebten, s vízért kezdett kiáltozni, amikor meglátta, hogy a hátulsó épület, az öreg háza teljességgel ép, a ház tetején meg ott gubbaszt valaki, s ugyancsak fújja a szelet.

Sejdítette már a démon, hogy s mint áll a dolog. Sietett is be egyenest az öreg házába, hát ott se volt senki, csak a szoba közepén csillogott-világított a gyönyörűsége öltözék, még borítópapírjain, nemeztakaróján át is. Látta a szörny, mekkora kincessel van dolga. Felkelt egyszerre a kapzsiság benne is, nem gondolt már a tüzzel, dehogyis kiáltozott vízért, hanem kapta-fogta az öltözéket, s száguldott vele haza, barlangjába.

Dühöngött, dúlt a tűzvész hajnalig, az ötödik őrségig,* akkor kezdett csak hamvadni. A szerzetesek váltig óbégattak, jajveszékelték, szaladoztak pörén fel s alá, kotorgatták ki az üszök s hamu közül, amit még meg tudtak menteni. A megmaradt falak tövében némelyikük nekiállt zsúpot kötni, hogy valami fedelet eszkábáljon a fejük fölé, mások meg az innen-onnan elékapart üstökben a früstököt kavarták, de mind csak bömbölt, zokogott egyre.

Szun Vu-kung szépen fogta a tüzet hárító hálót, vitte vissza barátjának, aztán jött sebesen vissza az elmélkedő

* Ötödik őrség – hajnali 3-5 óra

csarnokba. Hszüan-cang még édesen aludt.

– Világos van már, mesterem – rázta meg a vállát –, kelj fel.

– Igaz, igaz – ugrott fel Hszüan-cang, kapta magára ruháját, s már ment is ki az ajtón.

– Mi történt itt? – hőkölt vissza megdöbbenve a pusztulás láttán. – Hova lettek az épületek? Mitől üszkösek a falak?

– Jól elaludtál, mesterem! – mondotta Szun Vu-kung. – Tűz pusztított az éjjel. Nem akartalak felkelteni, de a csarnokot sikerült megmentenem.

– De ha ilyen ügyes vagy – gyanakodott Hszüan-cang –, miért nem mentetted meg az egész kolostort?

– Tudd meg, mesterem – felelte a tanítvány –, igaz volt sejtésed. Annyira megáhitották a köntöst, hogy el akartak emészteni bennünket a tűzzel. Ha nem eszűdök rá, ma reggelre csak üszkös csontok maradtak volna belőlünk.

– Ők támasztották a tüzet? – rettent meg Hszüan-cang.

– Hát ki más? – vágott vissza Szun Vu-kung.

– Biztosan gorombáskodtak veled, aztán te csináltad – gyanakodott a mester.

– Hát olyan gonosz vagyok én? – sértődött meg Szun Vu-kung, aztán elmondta apróra, hogy s mint történt. Nem tetszett a mesternek, hogy tanítványa még szította is a tüzet, s akkora pusztítás okozója lett, de főképpen a drága öltözék sorsa aggasztotta.

– Egyet se félj, mesterem! – biztatta meg Szun Vu-kung. – Az öreg háza is épségben maradt, ott van az is, sértetlenül. Megyek máris, hozom.

Hszüan-cang megragadta lova kötőfékét, Szun Vu-kung pedig vállára kapta a poggyászt, s elindultak a hátsó fertály felé, az öreg pátriárka házához. Hát a szerzetesek, amint meglátták őket, azt hitték, kísértetek, merthogy szentül meg voltak győződve arról, hogy ottvesztek a tűzben. Nagy rémületen borultak le előttük, verték fejüket a földhöz, s halálos rettegésükben menten bevallottak mindent, csak hogy életüket mentsék.

– Hej, ti nyuvasztani való barmok! – bömbölte Szun Vu-kung mérgesen. – Mit kell nekünk a ti nyavalyás életetek? Adjátok elé a drága köntöst, aztán hadd mehessünk utunkra!

Erre aztán felbátorodott néhány szerzetes, s megkérdezték:

– De hiszen kegyelmességtek odaégték az elmélkedő csarnokban! Most meg egyéb dolguk sincs, mint a köntöst követelni? Hát emberek kegyelmességtek vagy kísértetek?

– Már hogy lett volna ott tűz, tökfilkók? – vigyorgott Szun Vu-kung. – Eredjetek, nézzétek meg, aztán járjon a szátok!

Iszonyú félelem fogta el a papokat, amint meglátták, hogy ott áll a csarnok teljes épségben, még csak meg se pergelődött. Leborultak a mester meg tanítványa előtt, s már szaladt is egyikük a pátriárkához, hogy milyen csodát mívelt a kínai barát, s hogy adja vissza tüstént a drága köntöst. Az öreg meg csak kereste egyre a köntöst, de nem lelte sehhol se. Hogy a kolostor leégett, az is igen elkeserítette. A hír hallatán meg végképp úgy érezte, vége a világnak. Kapta magát, nekirohant a falnak, odacsapta a fejét, hogy kiloccsant az agya veleje, szörnyethalt menten.

– Meghalt a mesterünk – óbégáltak a szerzetesek –, a köntös is odalett, mi lesz most velünk?

– Ti dugtátok el, tolvajok! – ordított fel Szun Vu-kung. – Gyertek csak elénk mindahányan, hozzátok a papi leveleteket,* hadd vizitállak végig benneteket!

Jöttek a szerzetesek nagy rettegésben sorra, mind a kétszázharmincan. Szun Vu-kung egyenként végigkutatatta őket név szerint, de bizony a köntös nem került elő. Akkor a szerteszet heverő ládákat túrta fel, minden zeget-zugot végigvizslatott, de hiába, csak nem lett meg a drága jószág. Megbosszankodott erre Hszüan-cang, s ahogy ott ült nézte a hiábavaló szemlét, elkezdte mondani magában a bűvös igéket. Csak elvágódott szegény Zarándok a földön, fogta a fejét, s egyre kiáltozta:

– Hadd el! Hadd el! Hadd keressem tovább a köntöst!

Felhagyott az imával Hszüan-cang, Szun Vu-kung meg talpra ugrott, s tehetetlen dühében most már fütykösét rántotta elő, hogy végigverjen vele a barátokon, de Hszüan-cang szigorú szava megállította. Akkor aztán az öreg tetemét vette elő, majd hogy szét nem szedte, de hiába.

– Nincs valami démon, ördög ezen a vidéken? – jutott eszébe végül, hogy megkérdezze.

– Ha kegyelmességed nem kérdezi – rebegték a halálra vált papok –, bizony nem gondoltunk volna erre. Van bizony, a Feketeszél Hegyen lévő Feketeszél Barlangban lakozó Fekete Király. Idejárt volt mindig a mesterünkhöz, hogy a Taóról elmélkedjenek.

* *Hozzátok a papi leveleteket* – szerzetbe lépéshez a hatóságoktól papi levelet kellett váltani.

- Merre van az útja? – ugrott fel Szun Vu-kung, s amint útbaigazították, odaállt mestere elé.
- Elmegyek hozzá, mert biztosan ő orozta el.
- Mi lesz velem, ha te elmész? – gyámoltalankodott Hszüan-cang.
- Egyet se félj – nyugtatta meg sietve tanítványa –, őriznek téged a védistenek, a szerzetesek meg szolgálatodra lesznek – hordozta körül rettentő tekintetét.

A szerzetesek rettegve fogadkoztak, hogy úgy lesz. Szun Vu-kung még utoljára lelkükre kötötte, hogy szolgálják mindenben mesterét, viseljék gondját a paripának is, az öreget meg ássák el valahol, aztán felkerekedett, s elindult a Feketeszél Hegy felé.

A tizenhetedik fejezet, amelyben

*Szun Vu-kung csatázik a Feketeszél Hegyen,
Kuan-jin pedig szörnyet lebírní megjelen*

Nagy meghökkenve látták a szerzetesek, hogy tűnik el Szun Vu-kung egy felhőbukfencsel a levegőégben, s irgalomért könyörögve borultak le újfent Hszüan-cang lábához. A szentatya kegyes szavakkal csillapította rémüldözésüket, s megígérte nekik, ha előkerül a köntös, többet ő rajtuk nem kereskedik.

– De ha nem kerülne elő – tette hozzá –, sajna, tanítványom nem valami jó természetű, úgyhogy nem tudni, mi lesz akkor veletek. Aligha menekül meg akárki öelöle.

Szun Vu-kung meg a hegyhez érkeve leszállott a levegőégből, hogy megkeresse a barlangot. Gyönyörű szép volt a tájék, ahogy haladt felfelé a lejtőn az illatos füvek közt. Egyszer csak emberi hang ütötte meg a fülét. Könnyű léptekkel gyorsan egy szikla mögé suhant, onnét fülelt, leskelődött. Hát ott ült előtte a földön három ember: a főhelyen egy fekete fickó, balja felől egy taoista barát, jobbán egy fehér gúnyás írástudó. Nagy vitatkozásban voltak az elixírcsinálásról, a “követ”, a “fehér havat”, a “sárga rügyet” emlegették.* Ahogy beszélgettek, azt mondja egyszer a fekete fickó:

– Holnapután leszen anyám bajának napja, számíthatok-e fényes jelenlétekre, uraim?

– Mindig eljöttünk a születésed napján, ó, király – felelte a fehérgúnyás –, most ne jönnénk el?

– Nagy kincsre tettem szert az éjjel – folytatta csillogó szemmel a Fekete Király –, egy drágalátos buddha-köntösrre. Mi lenne, ha születésem napjával egyszerre meghívnam a hegyek és utak hivatalnokait a köntös megünneplésére, s nagy lakomát csapnánk?

– Kiváló terv! – lelkesedett a taoista barát.

Szun Vu-kung azonban nem bírta már haragját türtöztetni.

Meghallván, hogy csakugyan itt a köntös, előkapta fütykösét, és bösz kiáltással rájuk rontott. A Fekete Király nyomban széllé változott s elillant, a taoista barát egy felhő hátán menekült, csak a fehérgúnyás maradt ott, azt pedig Szun Vu-kung egy csapással agyonverte. Akkor látta, hogy nem volt más, mint egy fehértarka kígyó ember képében.

Aztán továbbindult, hogy megkeresse a fekete fickót. Egyik csúcsot a másik után mászta meg, áthaladt egy hegygerincen, aztán még egyen, míg végül egy meredek sziklafalban egy barlangot pillantott meg.

Kapuja volt a barlangnak, előtér előtte, akár egy valóságos palotánál. Odament Szun Vu-kung a kapuhoz, hát be volt ám zárva erősen. A felírás felette világosan megmondta, hogy ez a Feketeszél Hegy Feketeszél Barlangja. Előkapta fütykösét Szun Vu-kung, megdöngötte a kaput, és elbőmbölte magát:

– Nyissátok ki!

Kinyitották a kaput, s nagy haraggal kérdezte a kapuórzó démon

– Ki vagy te, mi vagy te, hogy szent barlangunk kapuján döngetni mersz?

– Te nyuvasztani való fattyúbarom! – szitkozódott Szun Vu-kung. – Micsoda hely ez, hogy szentnek meritek nevezni. Tán bizony még te is szent vagy? Eridj csak szaporán, s mondd meg annak a fekete fickónak, adja ki ízibe

* A “követ”, a “fehér havat”, a “sárga rügyet” emlegették – taoista alkimista műszavak.

kegyelmességemnek a drága köntöst, különben nem kímélem azt a fekete életét!

– Nagy király! – rohant be a kapuőrző sebesen a Fekete Királyhoz. – Nem lesz itten köntös ünneplése! Itt áll a kapuban egy szőrös pofájú, mennykőisten-képű barát, s követeli vissza!

Alig ült még le a Fekete Király, hogy a hegyen Szun Vu-kung megugrasztotta.

“Ki lehet ez az arcátlan?” – töprengett magában, de közben már öltötte is fel fegyverzetét, kezébe ragadta fekete bojtos lándzsáját, s ment ki a kapuhoz.

– Kemencéből bújt el ez a fickó, hogy olyan, akár egy szénégető boksa? – gúnyolta Szun Vu-kung, amint megjelent talpig feketében. – Gondolom, szemet bányásztok odabent, hogy ilyen fekete vagy!

– Ki vagy, te arcátlan pap, hogy idemerészkedtél?

– Ne locsogj itten – kapta marokra Szun Vu-kung a fütőköst –, hanem add ide azomnód a köntöst öregapádnak!

– Miféle szerzetbeli vagy te? – firtatta a Fekete Király. – Hol hagytad el azt a köntöst, hogy most rajtam követeled?

– A Kuan-jin kolostorában hagytam volt, a pátriárkánál – felelte vissza Szun Vu-kung –, s amikor kitört a tűz, te gazember, eloroztad, most meg a születésed napját ünnepeled velem, mered-e tagadni? Add vissza tüstént, hogy meghagyjam az életed, mert ha egy fél szóval is nemet mondasz, hát ledöntöm ezt a hegyet, szétrúgom a barlangodat, téged magadat meg miszlikbe aprítalak egész fajtáddal!

– Te senkiházi! – kacagott gúnyosan a démonkirály. – Hiszen te támasztottad tegnap a tüzet! Ott kuksoltál az apátság tetején, s fújtad a tüzet, amíg én a köntöst elhoztam, mit akarsz? Honnét jöttél? Hogy hínak? Mit tudsz, hogy ekkora szád van?

Elbőmbölte Szun Vu-kung nagy dühösen, honnét jött s hová tart, mi jeles tudományokhoz ért, mi mindent művelt eddig.

– Szóval te volnál az egeket háborító istállómester? – hahotázott a Fekete Király. De éppenséggel ez volt az, amit Szun Vu-kung a legkevésbé szeretett hallani. Felgerjedt nagy haragja, s nekiment a másiknak.

Dúlt az öldöklő harc, összecsaptak már tízszer-hússzor, s csak nem győzte le egyik a másikat. Lassan dél felé járt már a nap, amikor a Fekete Király keresztbe kapta lándzsáját a fütőkös ellenében, s odakiáltott ellenfelének:

– Hej, te Szun Zarándok! Tegyük le a fegyvert, várd meg, míg bemegyek s délebedet eszem, folytassuk azután!

– Te fattyúbarom! – bömbölte Szun Vu-kung. – Te mondanád még magadat vitéznek? Félnapi harcra már megéhültél? Bezzeg mikor ott voltam a hegy alatt jó ötszáz évig s még forró vizet se ihattam, akkor tán megéheztem? Ne ódzkodj a harctól, meg ne fuss, hanem add ki nekem a köntöst, akkor mehetsz falni!

De bizony a démonkirály csak meglebbentette lándzsáját, azzal bútt be a barlangba, azt magára zárta, s kiadta a rendelést, hogy készítsék a lakomát, írják a meghívóleveleket.

Hiába döngötte Szun Vu-kung a kőkaput, nem nyílt az meg többet. Vissza kellett térjen a kolostorba.

– Megjöttél, Szun Vu-kung? – fogadta mestere. – Mi van a köntössel? – Elmúlt már rég a früstök ideje, a délebedhez is már a kézmosó vizet hordták fel a szerzetesek nagy buzgósággal, amikor a tanítvány megjelent. Elbeszélte ekkor Szun Vu-kung, merre s hogyan járt, hogy bukkant nyomára a köntösnek, de hogy visszanyerni bizony nem sikerült.

– Hála neked, ó, Amitábha Buddha! – imádkoztak a papok kezük összetéve, a földre borulva. – Megvan már a köntös, megmarad életünk!

– Csak ne örvendjétek olyan nagyon – szólt komoran Szun Vu-kung –, mert vissza még nem kaptam. Akkor jön csak el a ti vígságotok, amikor már kívül leszünk a kapun. Aztán jóltartottátok-e mesteremet teával, rizzsel? Hát a lovát szénával, abrakkal?

– Hogy is mertünk volna henyélni ökegyelmessége szolgálatában? – zúgták a szerzetesek megrettenve.

– Ahogy elmentél – erősítette meg Hszüan-cang is –, háromszor is ittam teát, kétszer ettem étet. Csak te keresd szorgalmasan a köntöst, szerezd nekem vissza, aztán jöhetsz haza.

– Nem sürgetős a dolog! – felelte rá Szun Vu-kung, miközben falt egyet-kettőt a feltálatl étkekből. – Most már a hely megvan, elkapom a fickót, s meghozom neked a holmidat, nyugodt lehetsz!

Evés után valóban megint útnak eredt a Feketeszél Hegy felé. Ahogy ment, száguldott, egyszer csak egy közdémont látott meg, amint nagyban igyekezett az országúton a kolostor felé, bal hóna alatt egy rózsafa iskátulyával. Felkelt a gyanú menten Szun Vu-kungban, hogy abban bizonyosan meghívólevél lehet. Kapta a fütőkösét, egyet sújtott vele, s a szerencsétlen démon cafatra verve terült el az útszélen. Felragadta az iskátulyát, hát csakugyan egy meghívólevél rejtett benne, mégpedig a pátriárkának.

– Megholt pedig a vén harács, hajszállal se hibázik hozzá! – kacagott Szun Vu-kung, ahogy a levelet elolvasta. – Szóval a démonnal közösködött! Nem csuda hát, hogy megért kétszázhetven esztendő. Az taníthatta meg a “levegőt nyelés”^{*} valami fortélyára, attól élt eddig! No de emlékezem még rá, milyen formázott az alakja, elváltozom olyanra, elmegyek én a vendégségbe az ő képében, ott meg majd kilesem, hová dugták a köntöst. Ha aztán a kezem közt van, jövök véle vissza, s erőmbe se került!

Varázsigt mormolt hát Szun Vu-kung, s egyszeribe felöltötte magára a pátriárka formáját. Füttykösét elrejtette, maga meg elindult nagy léptekkel a barlanghoz. Ottan persze hogy megnyitották neki a kaput, csak éppen gyanút fogott a Fekete Király, hogy milyen hamarsággal érkezett a meghívott, pedig alighogy elment a levél. Elrekkentette hát a köntöst jó helyre, de azért fogadta a vendéget nagy illendőséggel. “Csendes, rejték hegynek mélyén világ gondjától szabadulsz, elvonulva szent barlangban menny igazságán vidulsz” – olvasta Szun Vu-kung a bejárat páros feliratát. – Szóval ez a szörny afféle föld szennyétől szabaduló, a menny titkait kutató bölcs – csóválta meg a fejét. Végighaladt a szebbnél szebb faragott, festett termeken, s egyszer csak ott állott előtte a Fekete Király talpig feketében, kurta fekete ujjasban, hollófekete selyemkaftánban, fekete puha süvegben, fekete özbőr csizmában.

– Légy üdvöz, öreg barátom – sietett le a lépcsőn az álpátriárka elébe –, napok óta nélkülöztem becses társaságod! Foglalj helyet nálam!

Viszonozta Szun Vu-kung az üdvözlést, helyet foglaltak, teát ittak.

– Éppen most küldtem el szerény meghívólevelem – hajlongott a Fekete Király a teázás végeztével –, de csak holnaputánra híttalak! Hogyhogy ma tisztelsz meg látogatásoddal?

– Éppen tiszteletemet akartam tenni – felelte Szun Vu-kung szemrebbenés nélkül –, mikor megérkezett szépséges leveled.

Láttam, hogy ünnepséget tartasz a drága köntös tiszteletére, igyekeztem hát igen hozzád, merthogy látni szeretném.

– Nem tévedtél te meg, öreg barátom? – mosolygott a démonkirály. – A köntös azé a kínai baráté, aki nálatok tanyázik. Hogyhogy nem láttad még, hanem még hozzám jössz el megnézni?

– Nem tudtam már az éjjel jól megnézni öreg szemeimmel – füllentette Szun Vu-kung szemrebbenés nélkül –, amikor te elragadtad, nagy király. Aztán, hogy leégett a kolostor, s mindenünk odalett, a barát is a tanítványával tűvé tettek mindent a nagy kavarodásban, de sehol se lették. Neked jutott szerencsére az az áldás, hogy a birtokodba került, azért jöttem hát el.

Belépett ám ezenközben az egyik közdémon, ki a hegyben cirkált volt, s jelentette Fejedelmének:

– Szörnyű baj van, nagy király! Szun Zarándok agyoncsapta levélvivő emberedet az országúton, aztán felöltötte magára a pátriárka formáját, hogy kicsalja tőled a köntöst!

– Gondoltam én – mormogta magában a Fekete Király –, hogy hamar érkezett ám a szent ember! – azzal ugrott is a lándzsájáért, hogy ledöfje vele Szun Vu-kungot. De az sem volt rest, elékapta füttykösét, elcsapta vele a lándzsa hegyét, s viadalra mentek. Küzdöttek egymással a termeken végig, ki az udvarra, aztán neki a kapunak, úgyhogy bújt a démonnépségből, aki csak tudott, halálra váltan mindenhová.

Már a hegy tetejénél jártak harc közben, a felhők közé emelkedtek, fújták a ködöt, kavarták a szelet, szállt a homok, repült a kő. Nyugatnak hanyatlott már a vöröslő nap, s csak nem győzött egyik a másikán.

– Hej, te Szun! – kiáltotta egyszer csak a démonkirály. – Állj csak meg! Későre jár már, egymást se találjuk. Eredj haza, aztán holnap hajnalban elvállik majd, melyikünk marad itt, melyikünk hal halállal.

– Ne iszkolj el, fiacskám! – gúnyolta Szun Vu-kung. – Ha harcolsz, hát harcolj, ne hozakodj elő itt nekem az alkonyattal!

De bizony a szégyentelen Fekete Király csak fordult egyet, szellővé változott, s fordult be a barlang kapuján, bezárta jó erősen, elé se jött többet.

Megint csak nem tudott Szun Vu-kung mit tenni, haza kellett hogy forduljon. Leste már az eget Hszüan-cang nagy reménykedve, s megörült felettébb, hogy meglátta tanítványát a felhők között. De ahogy meglátta, hogy üres kézzel jön, megint elfogta a félsz.

– Hogyhogy most se lett meg a köntös? – kérdezte szemrehányón.

Elmondta Szun Vu-kung, hogy járt, mint járt.

– Aztán melyikötök külön? Ő vagy te? – vallatta Hszüan-cang.

– Nem vagyok keményebb nála – rándított a vállán a tanítvány –, harcban egyenlők vagyunk.

Hszüan-cang a meghívólevelet nézegette, amit Szun Vu-kung adott oda neki:

---

* “Levegőt nyelés” – taoista alkimisták jógaszzerű gyakorlata.

– Nem volt démon a ti mesteretek? – fordult egyszerre a vendéglátó baráthoz.

Térde borult a vendéglátó barát ijedtében, úgy dadogta:

– Ember volt a mi atyánk, kegyelmes uram, csak éppen ezzel a Fekete Királlyal gyakorolták a Tao művészetét, s az minduntalan idejárt a szent írásokról vitatkozni velem, meg aztán tanította is mesterünket levegőnyelésre, szelleme nevelésére, innét aztán barátságba lettek.

– Nem démonok ezek, mesterem – szólt közbe Szun Vu-kung. – Nézzed, kerek fejük az égre tekint, szegletes lábuk a földön áll, csak éppen vastagabbak meg nagyobbak egy kicsinyt a vén Szunnál, nem démonok ezek semmiképpen. De ez a fekete fickó, ez medvének írta magát a levélben – bökött oda az aláírásra –, ez aztán biztosan fekete medvének a szelleme.

– Hallottam én, azt tartották a régiek is – bölcsekedett Hszüan-cang –, hogy egyazon fajta a medvéje, a majma, de hát vadállat mind a kettő, hogy válhatott belőle szellem?

– Én is vadállat volnék – nevetett Szun Vu-kung –, s hát nem lett-e belőlem Éggel Egyenlő Nagy Szent? Mi különbség van ebben? A kerek világ számtalan lényé közt, akinek csak kilenc nyílás van a testén, az mind tökéletesbedhet, halhatatlan lehet.

– Mondtad az imént – említette fel mestere –, hogy ügyességre, harcra egyenlő volna veled. Hogy szerzel akkor győzelmet rajta? Hogy szerzed vissza a köntöst? – tette hozzá aggodalmasan.

– Azzal te ne törődj – nyugtatta meg Szun Vu-kung –, tudom, hogy bánok el vele. Kigondoltam, hogy elmegyek én a bodhiszattvához a déli tengerre, mivelhogy az ő dolga ez, övé a kolostor, s hagyta, hogy ez a csudaszörny itt szomszédoljon. Megkeresem, beszélek a fejével, aztán majd eljön s visszaszerzi nekünk a köntöst!

Megették az estebédet, lepihentek, aztán másnap hajnalban felrázta ám Hszüan-cang a tanítványát.

– Világos van már – költögette –, eredj már a köntös után!

Elindult Szun Vu-kung, meghagyván keményen a szerzeteseknek, hogy ugyan szolgálják nagy buzgósággal mesterét.

– Mikorra térsz vissza? – kérdezte Hszüan-cang.

– A legkevesebb, hogy früstökre, a legtöbb, hogy délebédre – felelte Szun Vu-kung nagy magabiztosan. – Akkorra minden rendben lesz.

Elszánguldott a majom, repült a levegőn át. Meg is érkezett hamarosan a déli tengerhez. A végtelen tenger egybefolyt a mennyel, sugárkaltiba zárva hegyek, völgyek világa. Hószín hullámok bögve csapdostak az égig, szállt párálló ködük, áradt a nap tűzéig. Szállt a víz, szökellt, hullám hullámra lelt. Szállt a víz, szökellt vad, mennydörgő robajjal, hullám hullámra lelt zengő, dübörgő zajjal. De hagyjuk el már a vizet, nézd inkább, öle mit rejteget. Tarkán dereng ott egy bűvös sziget, játszik színe sárgát, bíbort, feketét, zöldet, kéket, vereset. Íme, Kuan-jin hona, a dicső, tenger közepén fénylő drágakő. Hegyek csúcsai magasodnak rajta az égre, tenyészik ezer csodás virága, drága fű rétje. Szélben a sok sudár fa imbolyog, a napban ragyognak aranylótuszok. A paloták teteje fényes zománcsal ragyog, teknőchéj ékít ajtót, ablakot. Papagájt rejt a zöld füzek árnya, bambuszligetben rikolt a páva. S a hímes, tarka sziklaköveken a Tan védelmezője megjelen, az agátkő gát felett Moksa vitézi alakja lebeg.

Meglátta Szun Vu-kung ezt a gyönyörűséges helyet, lebocsátkozott hát a felhők közül, s sietett a bambuszligeten át a bodhiszattva palotájához.

– Mit keresel te errefelé? – csudálkoztak az ajtónállók. – Elmondta a bodhiszattva, hogy megtértél, a kínai barát mellé szegődtél annak védelmére, hogy van szabadságod errefelé járni?

– Éppen mert őt oltalmazom – vágott közbe türelmetlenül Szun Vu-kung. – Bajba estünk, azért jöttem a bodhiszattvához. Jelents neki tüstént!

Jelentették a bodhiszattvának Szun Vu-kung érkezését, az meg kiizent, hogy bejöhet.

– Mi dologban jársz? – kérdezte Avalokitesvara, amint Szun Vu-kung leborult a drága lótusztrónus előtt.

– Mesterem útja közben – beszélt nagy ravaszul a majom – kolostorodba vetődött, ahonnét feléd szállnak az illatos füstök. S mégis, te túrted, hogy hajlékod tőzsomszédságában egy feketemedve-szellem verjen tanyát, de még azt is engedted, hogy elorozza mesterem drágálatos köntösét. Próbáltam volna aztán visszaszerezni tőle, de csak nem ment, csak nem ment, így hát eljöttem, hogy megkérdejelek, lehet-e ez?

– Micsoda arcátlanság ez már megint? – csóválta fejét a bodhiszattva. – Mert a medveszellem elorozta a köntöstököt, mit jössz engem kérni, hogy én szerezzem vissza? A te arcátlanságodból lett az egész, te majomfajzat, hogy nem átalloztad a drága jószágot ország-világ előtt árulni, alja népek szeme elé tárt! Aztán még gonoszságot is műveltél, szelet fújva tüzet kavartál, hogy felhőt megállító szép hajlékom porig égett, most meg itt kunyerálsz nekem?

Látta Szun Vu-kung, hogy tárva az isten előtt a múlt is, a jövő is. Nagy rettegvé borult le hát:

– Bocsásd meg vétkem, bodhizattva – könyörgött –, a dolog valóban így esett. De irtóztató dolog ám, hogy az a szörny az istennek se adná vissza a köntöst, mesterem meg csak mondja mondókáját, hogy fejem fájását már ki nem állhatom! Azért jöttem, ó, bodhizattva, hogy segélj rajtam, szerezd vissza a köntöst

– Sok tudása van a medveszellemnek – bólogatott a bodhizattva –, mögöttem nem marad el! No, legyen hát – egyezett bele –, mestered kedvéért elmegyek veled.

Azzal el is indultak, felhőre kerekedtek, s mihamar megérkeztek a Feketeszél Hegyhez. Amint épp a barlangot keresték már, a hegyoldali úton megláttak egy taoista barátot. Üvegtálcát vitt a kezében nagy óvatosan, rajta két elixírgalacsinnal. Kapta magát Szun Vu-kung, mellbe lökte, aztán elvette fütykösét, s freccsent is már szét a taoista agya veleje rettentő sújtásától.

– Hé, te majomfajzat! – kiáltott elszörnyedve a bodhizattva. – Mi gonoszságot míveltél megint? Nem ez lopta el a köntöst, ismeretséged sincs velem, vérbosszú se hajtott ellene, miért ütötted agyon?

– Nem ismered te őt, bodhizattva – felelte zordan Szun Vu-kung. – A cimborája volt ez a medveszellemnek, erre tanácskoztak a minap vele meg egy fehér gúnyás írástudóval, s ezt is meghitta születése napjára, a köntös ünneplésére, ismerem hát jól. Biztosan ment volna születésnapot köszönteni.

– No, akkor jól van – enyhült meg a bodhizattva. Ahogy az tán közelebb léptek a tetemhez, hát látták, hogy igazából egy nagy szürke farkas. A tálka a két galacsinnal ott hevert mellette.

– Micsoda szerencse! – ujjongott fel Szun Vu-kung, amint meglátta, hogy rajta van ám a tálkán a taoista neve. – Kapóra jött ez nekem, s te se kell fárasszad magad! Ahogy ez a markunkba szaladt, úgy fogja a cimborája is leróni az adósságát!

– Miket beszélsz? – képedt el a bodhizattva.

– Van nekem egy mondásom – vigyorgott Szun Vu-kung: – csel ellen cselle! Csak nem tudom, hajlanál-e rá, ó, bodhizattva?

– Mondjad csak – figyelt fel Avalokitesvara.

– Ezt a holmit itten a két galacsinnal – mutatott Szun Vu-kung a tálkára – elvisszük ajándékba a szörnyetegnek, hisz úgymint neki szánta a megboldogult. Te leszel az Űrbe Emelkedő Bölcs – silabizálta ki a tálka felírását –, én meg lenyelem az egyik galacsint, s annak a formájára változok. Fogadja majd a fekete fickó az ajándékot, be is kapja menten! Én akkor aztán a teste belsejében, ha nem adná elé a köntöst, bizony még a belét is kiszedem! Így lenne, ha egyeznél velem. Ha meg nem egyeznél – vigyorodott el –, akkor elmehetsz nyugatnak, én megyek keletnek, Hszüan-cang mester pedig ülhet itt magában. Jó terv ám ez nagyon. Se kard, se lándzsa nem kell hozzá, de még viaskodni se igen lesz szükséges. Ha rájön a kólika a szörnyetegre, előadja azt a köntöst menten – vihogta el magát.

Nem tudott a bodhizattva mit mondani erre, csak bólintott egyet rá.

– Úgy hát igen? – kacagott Szun Vu-kung boldogan. Kieresztette a bodhizattva végtelen hatalmát, s nagy kegyességében átváltozott az Űrbe Emelkedő Mester formájára.

– Csudálatos! – szemlélte végig Szun Vu-kung. – Csak azt mondd meg, hogy most démonbodhizattva vagy-e vagy bodhizattvadémon? – jegyezte meg kajánul.

– Szun Vu-kung is – felelte erre a bodhizattva nevetve –, a bodhizattva is, a démon is csak képzelet; ha a végére jársz, megtudod, hogy a nemlét képei csak.

Világosság ébredt a majom elméjében. Aztán lenyelte az egyik galacsint, s egykettőre annak az alakjára változott ő is. Fogta a bodhizattva a tálkát, s elindult vele a barlang felé.

A kapuőrző közdémonok a bodhizattvát a taoistának vélvén nagy örömmel üdvözölték, jelentették jöttét, s tessékelték befelé nagy nyájassággal. Jött elébe a Fekete Király is szíves barátsággal, bevezette, leültette.

– E csekélységet ajánlanám neked tisztelettel – nyújtotta a vendég feléje a tálkát a galacsinokkal –, hadd kívánjak velem még ezer esztendő!

– Kívánom, hogy osztozz benne velem, mesterem! – udvariaskodott a Fekete Király, s emelte is a szájához az elixír egyik galacsinját. Lecsúszott az menten a torkán, Szun Vu-kung meg a belsejében nyomban visszaváltozott igazi formájára, úgyhogy elterült a démonkirály kinyíltában a földön. Kimutatta a bodhizattva is isteni alakját, és követelte vissza a Fekete fickótól a köntöst. Hogy, hogy nem, Szun Vu-kung kicsusszant közben a fickó orra likán. Megijedt erre a bodhizattva, hogy tán még kötekedni fog velük a fekete fickó, hamar elékapott egy bűvös abroncsot, s a szörny fejébe vágta.

Felugrott a szörny, kapta a lándzsáját, de a bodhizattva már Szun Vu-kunggal felemelkedett a levegőégbé, s mondani kezdte bűvös mondókáját. Kezdett ám hasogatni a szörny feje, fájt szörnyen, úgyhogy elvetette magától a lándzsát, s henteregni kezdett a földön. A majomkirály meg nevette onnan a magasból.

– Te fattyúbarom! – dörgött a bodhizattva hangja. – Megtérsz-e Buddha hitére?

- Megtérek én teljes szívvel! – bömbölte a szörny torkaszakadtából. – Csak hagyd meg életem!
- Minek kíméled meg? – avatkozott közbe Szun Vu-kung. – Nem jó egy ilyen szörnyeteg másra, mint hogy agyoncsapjuk?
- Szigetemnek hegyét nincs aki őrizze – felelte rá a bodhiszattva. – Hazaviszem magammal, megteszem hegyet őrző nagy istennek.
- Ez aztán a könyörületesség! – vigyorgott Szun Vu-kung. – Nem veszejtesz te el egy lelket se. Csak tudnám én ezt a mondókát, elmondanám neked vagy ezerszer, s akkor aki medve van, mind leróná az adósságát!
- Magához tért már a szörnyeteg, odacsúszott-mászott a bodhiszattva lábához, úgy könyörgött:
- Hagyd meg életemet! Megtérek az igaz hitre!
- Reá bocsátotta a bodhiszattva kegyelme sugarát, fejére is tette kezét, úgy vön tőle fogadalmat, aztán megparancsolta, hogy fogja a lándzsáját és kövesse.
- Te meg – fordult a bodhiszattva Szun Vu-kunghoz – térj meg mesteredhez, légy szolgálatára teljes hűséggel, s ne mívelj többé garázdaságot!

A tizennyolcadik fejezet, amelyben

*Hszüan-cang a kolostort már elhagyja baj nélkül,
s Szun Vu-kung Kao-falvában ördögöt üz végül*

A kétség is elfogta már Hszüan-cangot, ahogy tanítványát várta: hátha nem jött el a bodhiszattva? Hátha kerekelt oldott Szun Vu-kung? Ahogy töprengett, tépelődött, látja ám egyszer csak, amint tarka felhő kerekedik az égen, s a felhőből lehuppan Szun Vu-kung, egyenest a lába elé.

– Atyám, mesterem – borult térdre –, megvan a köntös!

Megörült Hszüan-cang, de legfőképp a szerzetesek, hogy most már nyugságban lehetnek, elhárult az életveszedelem a fejük felől.

– Te Szun Vu-kung – mondta Hszüan-cang, átvéve a köntöst –, mikor hajnalban elindultál, abban egyeztünk, hogy délebedre megjössz, most meg már alkonyodik!

Elmondta erre a Zarándok, hogy járt, mint járt a bodhiszattvával s a Fekete Királlyal.

– No, tanítványom – felelte rá Hszüan-cang –, megvan már a köntös, szedd a cókmókot és indulunk!

Szun Vu-kung azonban úgy vélekedett, hogy jobb lenne megvárni a reggelt. Csatlakoztak hozzá a szerzetesek is, akik nagy örömmükben ünnepséget akartak rendezni Hszüan-cang tiszteletére. Végül is összeszedték, amijük a nagy tűzből megmaradt, nagy lakomát csaptak, békességhezó, bajt elhárító papírt égettek, vészekből menekítő imádságokat énekeltek. Másnap reggel aztán elindult a mester meg tanítványa. A kolostor papjai elkísérték őket illendően jó darabon.

Benne voltak már jól a tavaszban. Puhán léptetett a paripa patája a lágy fűszőnyegen, a fűzfák imbolygó aranyzáján harmat szikrázott fényesen. Barackfák bontották szirmaikat, dús pompájukat, a folyók homokos partjain békén sütkéreztek a vadludak. Mentek vagy hét-nyolc napja már az elhagyott vidéken, amikor estefelé a távolban valami falut pillantottak meg. Megállította Hszüan-cang a lovát, Szun Vu-kung meg előrement, hogy kifürkéssze, milyen népek laknak arra, megszállhatnak-e ott éjszakára.

– Mehetünk, szentatyám – tért vissza kisvártatva. – Jó népek laknak erre, adnak majd szállást is.

Megcsapkodta Hszüan-cang a paripát, s csakhamar beértek a falu elejére. Éppen egy legénybe botlottak, aki fejkendően, kék zekében, a vállán esernyővel, batyuval, nadrágban, szalmabocskorban ugyancsak igyekezett kifelé a faluból.

– Mit sietsz? – kapta el Szun Vu-kung a karját. – Hadd kérdezzek egyet tőled: hogy híják ezt a helyet?

– Hát nincs más ember a faluban? – vergődött a legény, ahogy rángatta magát, hogy szabaduljon. – Csak engem faggathatsz?

– Csillapuljék haragod, kegyes jó uram – mosolygott Szun Vu-kung. – Ahogy te mással, úgy más teveled. Mi károd van abban, ha megmondod, hogy híják a falut? Nem bántlak én téged!

De a legény csak egyre huzakodott, tusakodott, s hogy nem menekedhetett, hát ordítózni kezdett:

– Azt a keservit neki! Atyám haragját már nem állhattam, most meg ebbe a kopaszba kellett botlanom, hogy rajtam töltsé kedvét!

– Ha bírsz velem – csitítgatta Szun Vu-kung kajánul –, s kimented magad a kezem közül, elmehetsz békével. Tépte magát a legény, hánykolódott erre-arra, de mintha csak vasfogóba szorult volna a csuklója. Utoljára megmérgeződött, ledobta a holmiját, ernyőjét, s nekiesett két kézzel Szun Vu-kungnak, csépelte, akár a jégeső. A Zarándok meg csak fogta fél kézzel a poggyászt, a másikkal a földre nyomta ellenét, úgyhogy meg se bírt moccanni.

– Te Szun Vu-kung – avatkozott közbe Hszüan-cang –, hát nem jöhet erre másvalaki? Csak ezt faggatnád, huzakodnál vele még? Ereszd már el!

– Mit tudod te, mesterem? – nyelvelt vissza Szun Vu-kung. – Másvalaki velünk már ezért se állna szoba, csak őt kell kérdeznem, csak rajta kell, hogy kereskedjem!

Látta már a legény, hogy nem szabadulhat, hát beszélni kezdett:

– Ez itten Tibet országának földje, a Kao vénje falva, merthogy a falu jó felét a Kao család lakja... de most már eressz el!

– Ahogy a holmidből vélem – firtatta tovább Szun Vu-kung –, nem valami kis útra indultál. Mondd meg szépen az igazat, hová készülsz, merre tartasz, akkor elengedlek.

Mit volt mit tenni, vallott a legény:

– Kao apánk, a faluvénje családjából való vagyok, Kao Caj a nevem. Atyánknak a legidősebb lányát, hogy húszéves lett már s csak nem akadt párja, elvette három éve egy démonszörnyeteg, úgyhogy elszegődött három évre vőnek a házunkhoz. Búsult ezen apánk felettébb, s szokta volt mondani: “Nem jutunk ám messzire ezzel a vővel, mert egy, hogy csúffá teszi a családot, a másik meg, hogy elhagy a rokonság minket.” Azzal el is űzte volna a házától a szörnyet, de az nem ment sehogy se, hanem fogta a lányt, bezárkózott vele a hátsó házba. Fél esztendeje már ennek, azóta ki se eresztette. Adott akkor apánk nekem egynéhány ezüstöt, hogy mennék el vele s megkeresnék valaki tudós embert, aki megfogná azt a szörnyet. Mentem én aztán, meg se álltam, erre meg arra, találtam is mestert hármát-négyet, de biz mind csak afféle ügyefogyott barátok, szellelbélelt taoisták voltak, nem tudták azok a szörnyet lebírni. Hát leszidtak akkor engem csúnyán, hogy nem tudok a dologhoz, aztán adtak megint öt pénzt útiköltségre, hogy menjek el megint. Akkor volt, hogy balcsillagzatom veletek hozott össze, aztán megfogtatok, azért kiabáltam nagy dühömben. No de most már eresszetek ám el!

– Szerencséd van, épp emberedre akadtál! – rikkantotta Szun Vu-kung. – Egyet se kell hogy tovább lépjél, az se kell, hogy pénzed költsed! Mert nem vagyunk mi ám amolyan ügyefogyott barátok, holmi szellelbélelt taoisták, hanem valósággal értünk a démonfogdosás mesterségéhez! Vezess csak szépen minket vissza atyátokhoz, s mondd el neki, hogy mi volnánk ama kelet földjéről küldetett szent szerzetes, császárnak öccse, ki nyugati földre mén Buddha tiszteletére, a szent könyvek megszerzése végett, de kiváltképpen ért a démonigázáshoz.

– Be ne csapjál engem – pislantott Kao Caj bizalmatlanul Szun Vu-kungra. – Van nekem is ész a hasamban, tudom ám azt, hogy ha nem értesz hozzá, s a démont meg nem fogod, bizony még belekeversz engem is a bajba!

– Bízard csak rám, nem csaplak én be téged! – nyugtatgatta Szun Vu-kung. Mit tehetett a legény, fogta a cókmojkját, s elindult velük hazafelé. Ahogy megérkeztek, leültette őket a kapuban a lovak mellett, hogy várjanak, amíg a gazdának jelenti jöttüket. Ekkor eresztette csak el Szun Vu-kung a legényt.

– Hej, te vad pofájú barom! – kezdte rá a házigazda, amikor meglátta. – Mért nem mentél embert keresni, minek jöttél vissza?

– Jelentem, nagyuram, tisztességgel – tette le a cókmojkját Kao Caj –, alig értem ki a faluból, két barátba akadtam, az egyik lóháton, a másik teherrel. Aztán megfogtak, el nem eresztettek, s szörnyen faggattak, hova tartok. Hogy tőlük másként nem menekedhettem, csak meg kellett mondanom nagyuramék dolgát. Ennek aztán igen megörvendtek, merthogy ki akarnák űzni, meg akarnák fogni azt a szörnyet.

– Aztán hová valósiak? – kérdezte a faluvérije bizalmatlankodva.

– A keleti földről küldetett szent szerzetes az egyik, úgy mondta – vallotta Kao Caj –, császárnak öccse, ki nyugatnak mén Buddha tiszteletére, szent könyvek szerzésére.

– Messziről jöttek – tamaskodott az öreg –, félős, hogy nem is igazából értenek ők hozzá. Hol vannak?

– Ott kinn várakoznak.

Ruhát váltott erre nagy sietve a faluvénje, s ment elébük.

– Fogadják üdvözetem, tisztelendő urak! – hajolt meg a két szerzetes előtt. De bizony, amint Szun Vu-kungra

esett a pillantása, elváltozott színében, és odasúgta Kao Cajnak: – A veszemre törsz, te pernahajder? Van már a házamban egy csúf pofájú ördög, a vöm, akit sehogy se bírok elverni innét, mit hozol ide nekem még egy ilyen mennykőistent is?

– Öreg Kao – hajolt meg Szun Vu-kung tiszteletteljesen –, hiába éltél le te annyi esztendőket, ha nem érted a világ sorát! Ha a fizimiskájuk szerint válogatod a népeket, bizony nagyon megtévedsz ám! Csúfnak csúf a pofám, de azért még egyhez-máshoz értek! Megfogom neked azt a démont, visszaadom a lányodat, az csak jó lesz? Te meg itt csak a pofámról gagyaraszol?

Ettől a faluvénje még inkább megrettent, de csak erőt vett magán, s beljebb invitálta a jövevényeket.

Szun Vu-kung megkötötte a lovat az udvarban, a poggyszát rábízta Kao Cajra, maga meg, ahogy beértek a házba, fogott tüstént egy szép, fényes lakkos karszéket, beleeröltette mesterét, aztán magának is odahúzott egy széket, s letelepedett rá.

– Milyen otthonosan érzi magát a kisebbik tisztelendő úr! – jegyezte meg savanyúan az öreg Kao.

– Ha fél esztendeig itt maradok – biztatta Szun Vu-kung –, még otthonosabb leszek.

Aztán, hogy leültek, az öreg Kao kezdte a szót:

– Ha szabad kérdeznie szerény szolgátnak, ugye, hogy kelet földjéről jöttetek?

– Igenis – felelte Hszüan-cang. – A császári udvar parancsából küldötték el csekély személyemet nyugat földjére, Buddha tiszteletéből a szent könyvekért. Nagybecsű falutokba érkezvén meghálnánk nálatok az éjjel, holnap mennék tovább.

– Egyszóval szállást kérnétek, tisztelendő uraimék? – ütközött meg az öreg Kao. – Mit beszéltek akkor démonmegfogásról?

– Attól még, hogy szállást kérünk – avatkozott közbe Szun Vu-kung –, amúgy melleleg megfogdossuk ám az ördögötöket is, eljárszunk majd vele. Hadd kérdezzem meg, hogy hány démon van a portáton?

– Magas egek! – szörnyedt el a faluvénje. – Hát hányat kéne elviselnem? Egy van csak, a vöm, de attól is kilel már a hideg!

– No – szólt Szun Vu-kung –, mondd el akkor elejétől végéig apróra, mit tud ez a démon, kiféle-miféle, honnan jött, aztán megfogom én majd neked szépen.

– Itt, a mi falunkban – kezdte az öreg Kao – nem volt ám azelőtt semmiféle ördög, se démon, se manó, se kísértet, semmi gonoszlélek. Csak hát az asszonyom szerencsétlenségre nem szült nekem fiát, hanem csak három lányt. Hívják pedig a legnagyobbikat Illatos Orchideának, a középsőt jáde Orchideának, a legkisebbet meg Kék Orchideának. Kettő közülük már kicsiny korában párt talált magának a falubéliek közül, de a harmadiknak mi akartunk férjet hozni, hogy legyen egy vönk, aki majd gondoskodik rólunk öreg napjainkra, ura lesz a háznak, s vezeti a gazdaságot. Aztán egyszer csak, három esztendeje már, hogy beállított hozzánk egy legény. Igen jó formájú volt, elbeszélte nekünk, hogy a Szerencsedomb Hegyre valósi, hogy Csu volna a neve, azazhogy Disznó, hogy se apja, se anyja, se öccse, se bátyja, így örömet beállna ám vőnek hozzánk. Láttam, hogy magára maradt és senkije sincsen, meghíttam hát hozzánk. Attól kezdve aztán, meg kell adni, igen szorgalmatoskodott: szántott, boronált, de még igavonó barom se kellett neki hozzá, aratni meg úgy tudta a gabonát, hogy sarlót se vett a kezébe. Dolgos természete volt neki mindvégig, csak éppen az ábrázata kezdett egyszerre elváltozni.

– Hogyhogy elváltozni? – csudálkozott Szun Vu-kung.

– Az elején – magyarázta az öreg sóhajtozva – még olyan testes formájú fekete legény volt, de aztán úgy elváltozott, hogy hosszú pofája lett neki, nagy füle, a feje hátulján is sima sörénye nőtt, egyszóval olyan rút lett az ábrázata, hogy mindenki elijedt tőle. Leginkább még egy kandisnót formázott. Megnőtt aztán a bendője is: megevett egy ültében négy-öt véka rizst is, tésztából meg száz darab ha elég volt neki! Áldott szerencsénkre csak gabonát evett. Mert ha rákapott volna a húsrá meg a borra, fél esztendő se kellett volna hozzá, s bizony minden jószágomból kievett volna.

– De csak az ő kezétől termett, amit megevett! – szólott közbe Hszüan-cang.

– Az, hogy evett, még a kisebbik baj – legyintett a házigazda. – De mostanságra megtanult már széllal járni is: felhővel jön, köddel megy, követ szór, homokot hány szerte, s úgy elrémisztett minket meg a szomszédságot, hogy semmi nyugvásunk nincsen. Kicsi lányomat meg, Kék Orchideát, bezárta a hátsó házba, fél esztendeje, hogy színét se láttam, azt se tudom, él-e, hal-e. Hogy aztán kitudtam, hogy démonfajzat, hát keresni akartam egy tudós embert, hogy verje el innét.

– Mi nehézség van ebben? – mondta erre Szun Vu-kung nagy magabizással. – Légy csak nyugodtan, öreg, megfogom én őt neked még az éjjel, aztán iratok vele válólevelet, hogy visszaadja a lányod, mit szólsz hozzá?

– Ahogy idehíttam – szólt az öreg dühösen –, nem lett volna az sürgető, de bizony lerontotta tiszta nevemet, eltávoztatta tőlem egész rokonságom! Ha már megfogod, minek aztán válólevél? Irtsd ki nekem a gazt tövestül!

– Könnyen megy az is – legyintett Szun Vu-kung. – Ha megjön az éjjel, majd meglátod, mi lesz!

Igen megörvendett a faluvénje, azonmódon asztalt terítettett, nagy lakomát rendezett. Lakoma végeztével meg odament Szun Vu-kunghoz:

– Mi fegyver kell hozzá? – buzgólkodott. – Hány embert szedjek össze? Fel kell ám készülnünk mihamar!

– Van énnekem fegyverem – rándított a vállán Szun Vu-kung.

– Csak ez a papí bototok van, tisztelendő uram – mutatta az öreg elképedve Hszüan-cang botját –, hogy akarsz te ezzel démont verni?

Füléből Szun Vu-kung előkapta menten fütykösét, megpödrötte a keze közt, megrázintotta, s hát rizsescsészevastagra nőtt azon módon.

– Nézd csak ezt a fütykösöt! – mutatta az ámuló öregnek. – Mi fegyvered van neked ehhez fogható? Lehet ezzel démont verni vagy nem?

– Hát fegyvered volna – nyugodott meg a faluvénje –, de ember hány kell?

– Nem kell ember egy se – felelte Szun Vu-kung –, hanem csak egynéhány tisztos vén, akikkel mesterem társalkodhassék s az időt töltse, amíg én magára hagyom.

Szalajtotta is rögtön a házigazda embereit, híják meg egynéhány öreg barátját. Mikor aztán azok megérkeztek, felállott Szun Vu-kung.

– Maradj nyugalomban, mesterem – szólott Hszüan-canghoz –, én megyek. Te meg vezess a hátulsó házhoz – fordult a falu vénjéhez –, hadd látom, hol lakozik az a szörnyeteg.

Elvezette az öreg Szun Vu-kungot a porta végébe.

– No, most vedd elé gyorsan a kulcsot – biztatta a házigazdát, ahogy odaértek.

– No, nézd csak! – bosszankodott az öreg Kao. – Ha a kulccsal érnék valamit, nem hínálak téged!

– Ej, te öreg! – nevette el magát Szun Vu-kung. – Mennyi esztendőt megéltél, s a tréfát mégsem érted. Csak játszottam veled, te meg komolyra vetted.

Rézzelet volt összeforrasztva az ajtó láncja. Szun Vu-kung azonban csak beleakasztotta a fütykösét, s egyszerűen kifeszítette az ajtót. Fekete sötétség volt odabent.

– Öreg Kao – lökte meg Szun Vu-kung a falu vénjét –, szólítsd a lányodat, hadd tudjuk, merre van.

Összeszedte az öreg minden bátorságát, bekiáltott. Megismerte a leány apja szavát, felelt is vissza megtört hangon. Odanézett Szun Vu-kung éles tekintetével, hát meglátta a leányt: Felhőhaja kuszált csomókban, jádearcán csak szenny, szutyok van. Orchidealelke még a régi, de szépségét már alig idézi. Cseresznyeajka sápadt, vértelen, hajló dereka csupa félelem. Bánattal tele szép szemöldöke, soványan kuporog s ijedten, szava halkán, riadtan rebben.

Belekapaszkodott apjába, amint meglátta, s a nyakába borulva nagy sírásra fakadt.

– Ne bőgj már! Ne bőgj! – szólt rá Szun Vu-kung. – Mondd meg inkább, hova lett a szörny?

– Nem tudom, merre ment – hüppögte a leány. – Reggel mindig elment, csak estére jött meg, felhőkön járt, ködökkel nyargalt el, mit tudom én, merre jár-kel? Most meg, hogy megtudta, hogy apám el akarja üzetni, hát készül is rá, s csak este jön meg, hajnalra elmegy.

– Ne is mondd – intett Szun Vu-kung. – Öreg – fordult a falu vénjéhez –, vidd el lányodat, aztán szép csendben beszélgetsek, hagyjatok itt engem, majd megvárom én. Aztán, ha nem jön, ne rám haragudjál; de ha megjön, kiirtom én neked a gazt gyökerestül.

Vitte magával az öreg Kao a lányát nagy örömmel, Szun Vu-kung meg elővette bűvös tudományát, megrázta magát, a lány formájára változott, s megült magában a sötétben, várta a démont. Nem sok idő telt belé, nagy szél kerekedett, de annyira, hogy szállt a kő, repült a homok. S a szél nyomában a levegőégből, lám, leereszkedett a démon. Rút ábrázatú volt valóban: fekete képén kurta serte, hosszú pofájú, nagy fülű. Se nem kék, se nem fekete köntöst viselt durva szöttesből, tarka keszkenővel a derekán átkötve.

– Hát szóval te vagy az – mulatott magában Szun Vu-kung, de bizony nem ment elébe, szólni se szólt hozzá, hanem összekuporodott az ágyon, mintha beteg lenne, s nyögött egyre, végeérhetetlenül. De a szörny nem törődött vele, így van-e vagy sem, hanem amint belépett a házba, csak rárontott s csókolni akarta.

“Ez meg ki akar kezdeni a vén Szunnal!” – kuncogott magában Szun Vu-kung, s azzal egy fogással ellökte magától hosszú ormányát, úgyhogy a szörny csak lebukfencezett az ágyról nagy puffanással.

– Te asszony – szuszogta a szörny, amint feltápászkodott, belekapaszkodva az ágyba –, mért haragszol rám máma? Azért, mert későn jöttem?

– Nem haragszom én, dehogy haragszom – felelte Szun Vu-kung.

– Hát ha nem haragszol, akkor mért löktél le az ágyról? – csodálkozott a szörny.

– Minek vagy ilyen – duzzogott Szun Vu-kung –, hogy mindjárt nekem rontasz és csak csókolnál? Nem vagyok jól máma, mert ha jól lennék, bizony ajtót nyitottam volna, úgy vártalak volna. Vetkezz csak le, s aludjunk.

Nem eszűdött fel a szörny még most se, ment, hogy levetkezzen. Szun Vu-kung meg felugrott, s ráült az éjjeliedényre. A szörny meg odajött megint az ágyhoz, s tapogatózni kezdett, s hogy nem talált senkit a keze, megszólalt megint:

– Hová lettél, asszony? Vetkezz le te is, gyere aludni.

– Vetkezz le te előbb – felelt vissza Szun Vu-kung. – Várjál meg, majd jövök és szolgálatodra leszek.

Levetkezett hát a szörnyeteg, lefeküdt. Szun Vu-kung meg elkezdett nyögni, sóhajtozni:

– Haj, rosszra fordult az én szerencsém! – óbégatott.

– Mit panaszkodsz, te? – förmedt rá a szörny. – Micsoda rosszra fordult a te szerencséd? Ahogy hozzátok beálltam, igaz, hogy ittam a teátokat, ettem rizseteket, de nem ingyért ettem-ittam! A ti házatoknál én földet sepertem, csatornát árkoztam, téglát vettem, cserepet hordtam, földet hánytam, falat raktam, szántottam, boronáltam, gabonát arattam, rizst palántáztam, én tartottam fenn a gazdaságot! Most selyemben jársz, arannyal ékeskedsz, télen-nyáron van virágod, gyümölcsöd, minden hónapra zöldséged, eleséged, mi az, amit el nem értél, hogy még utána sóhajtoznál?

– Nem úgy értettem én – nyögdécselt Szun Vu-kung. – Hanem szülém ma a falon át igen elmondott ám engem mindennek!

– Mit szidott téged? Minek mondott el? – figyelt fel a szörny.

– Azt mondta – sóhajtozott ravaszul tovább Szun Vu-kung –, hogy amiótától veled férj-feleség lettünk, hogy a veje lettél, minden illedelem elveszett a háztól. Hogy egy ilyen csúf ábrázattal nem fogadnak be a faluba sógornak, a rokonság el nem jönne látásunkra. Meg hogy azt se tudja, merre jársz te felhővel, köddel, hogy kicsoda-micsoda vagy, hogy elvetted a becsületét, háza tisztességét, ezen bánkódom én, mert ezeket mondta ránk.

– Hát van bennem némi rútság – szuszogta a szörny –, de dali legény is tudnék lenni, ha akarok. Hisz amikor jöttem, s vele megállapodást tettem, ő akarta, ő hitt ide, mit hányja most fel ezt neked? A Szerencsedomb Hegyen van honom, a Felhőlak Barlangban, nevemet meg ábrázatomról vettem, mert hogy Csunak, azaz Disznónak hínak családi nevemen, hivatalos módra pedig Csu Kang-liének, azahogy Keménysörtés Disznónak. Ha megint jön s megkérd téged, mondd el neki, s jól van!

“Derék fickó ez a szörny – kuncogott magában Szun Vu-kung. – Meg se kellett nyomorgassam, elmondott szépen mindent. Most, hogy tudom már nevét, hazáját, megfogom mindenképp!” Aztán így folytatta, csalárdul siránkozva:

– Aztán még tudós embert is akar hozatni a te megfogásodra!

Nagyot kacagott a szörny erre a beszédre.

– Aludj csak, aludj! – mondotta fitymálva. – Ügyet se hederíts rá. Mennyei csillag megtestesülése vagyok én, aztán van nekem egy kilencfogú szeges gereblyém, nem félek én semmi tudós embertől, buddhista baráttól, taoistától! Lehihatja apád nagy jámborságában még a Démonpusztító Nagy Mestert is a kilencedik égből, azzal is ismeretségben vagyok, az se merne tenni velem semmit!

– Azt mondta – fűzte a szót tovább ármányosan Szun Vu-kung –, hogy meghítta az Éggel Egyenlő Nagy Szentet, ki ötszáz évnek előtte felforgatta volt a mennyek palotáját, hogy az fogjon meg téged.

De erre már megrettent a szörny:

– No, akkor én elmegyek, ha ezt mondta – ugrott fel. – Nem lehetünk mi férj-feleség többet.

– Miért mész el? – érdeklődött jámborul Szun Vu-kung.

– Nem tudod te azt – kapkodta magára a ruháját a férj. – Annak az eget háborító istálló-mesternek annyi tudománya van, hogy nem teszek túl rajta, hanem úgy vége lesz a nevemnek, hogy irtóztató!

Azzal már nyitotta is az ajtót, s menekült kifelé. Szun Vu-kung azonban gyorsan megragadta, a maga képét végigtörölte a kezével, úgyhogy visszatért igazi ábrázatja, aztán rákiáltott:

Ne fuss, derék szörnyeteg! Emeld csak fel a fejed, s nézzed, ki vagyok én?

Megfordult a szörny s odanézett, hát látta Szun Vu-kung csattogó agyaráit, kitért száját, tűzben forgó szemét,

szőrös pofáját, hogy olyan valósággal, akár egy mennykőisten. Nagy meg rettenésében a keze megbénult, a lába megroggyant, csak elvisította magát, azzal megrántotta ruháját, hogy a darabja Szun Vu-kung kezében maradt, majd szélviharrá válva eltűnt. Elékapta Szun Vu-kung is a fütykösét, rásújtott vele a szélviharra. Töméntelen tűzsugárrá vált a szélvihar, s elszállt a Szerencsedomb Hegy irányában. Szun Vu-kung is felhőre kerekedett s utána száguldott.

A tizenkilencedik fejezet, amelyben

*a Felhőlak Barlangjában kézre kerül Nyolctilalmas,
Buddha hegyén meg Hszüan-cang mély titkú szent könyvet olvas*

Elszáguldott a szörnyeteg tűzfényével, ment is utána Szun Vu-kung tarka felhőjével. Egyszer csak egy nagy hegyhez értek. Összegyűlt a hegynél a tűz fénye, újra szörnyeteggé változott, berontott egy barlangba, ahonnan csakhamar egy kilencszeges gereblyével tért vissza harca készen.

– Hej, te gaz szörnyeteg! – kiáltotta oda neki Szun Vu-kung. – Micsoda démon vagy te? Honnét ismered a nevem? Szedd elő minden ügyességed, s hódolj meg előttem, akkor meghagyom életed

– Mit tudod te az én sorsomat, az én tudományomat! – felelt vissza a szörnyeteg. – Hallgasd hát meg, mi rejtve volt előtted. Oktondinak születtem, henyélsben lettem kedvem, vágyaimban az időn át tévelyegtem. De egyszer egy szent emberre lettem, ki a jóra buzdította lelkem. Intett, ne ragadjak le a földre, életem jó szándék kitöltse. Elmém akkor nemesre fordult, az öröklét titkára buzdult. Sorsom aztán már mesterré tett, elixírt főzővé, ki cinóbert éget. Kilencszer hevítettem, éjt nappá tévő műveletben, s szétáradt fejem kapujától le talpam buzgó forrásáig a csodálatos szer bennem. Veséim keringő nedve a nyelvem alatti tündöklő tóba ment be, s hasam cinóberföldje meleget gyűjtött össze. A Csecsemő és a Lányka* párosult jin-jang nászba, ólom higannyal olvadt, nappá és holddá válva. Csapdamba hullt a Sárkány, a Tigris, összhangzatos vegyülékbe, szítta a Szellemteknőc, míg elfolyott az Aranyvarjú vére. Három Virág gyűlt már fejemre, míg a gyökérig értem, az öt széllel az őseredethez hatoltam én már ekképpen. S hogy művem teljessé lett, felszállottam a mennybe, sok égi halhatatlan fogadott örvendezve. Tarka felhő kélt tündöklőn lábam alatt, míg könnyűre vált, romolhatatlan testem elérte az aranykapukat. A Jåde Császár aztán lakomára hitt, hol elnyertem a többiek közt rangomnak jeleit. A Tejút marsallja lett belőlem, vízi hadaknak fővezére, de a Királyi Anya lakomáján sorsom már gyászos véget ére. Borától akkor lerészegedtem, magam se tudom, mit műveltem; berontottam vitézül – mondják – a Holdpalotába, ráakadtam ott némely dévaj szent cimborára. A Holdistennő alakja szívemet megragadta, földi vágyam lebírni nem volt az égnek hatalma. Hogy mennyire áll felettem, azt rögvést elfeledtem, hanem csak megragadtam, hogy kedvem töltsen rajta. Megfogott, lebírt akkor a Mennyei Rend vitéze, tudtam, hogy nyomorú sorsnak nézek most már elébe. De akkor megsegített a Hajnalcsillag Véne, a császár elé borulva irgalmasságát kérte. Így ítéltetem csupán kétezer pörölycsapásra, húsom szakadt, tört csontom, feküdtem holtra válva. Utána száműztem, mennyből a földre estem, Szerencsedomb Hegyénél a föld parasztja lettem, vétkem hogy megfizessem, Keménysörtés Disznóvá születtem.

— Szóval te voltál a Tejút marsallja, a földre száműzve – hümmögte Szun Vu-kung, a történet hallatára. – Akkor nem csuda, hogy ismered a nevem.

– Hej, te lókötő istállómester! – kiáltott fel Csü Kang-lie. – Akkora bajt kavartál annak idején, hogy arról koldultam én is! Most meg jössz megint, hogy csúfot üznél belőlem, te arcátlan? Kóstold meg hát a gereblyémet! – azzal ráemelte az éles fogú fegyvert. Szun Vu-kungot is elhagyta a béketűrés, kapta a fütykösét, szembeszállott vele. Öldöklő harc kezdődött ott a hegy oldalán, a fekete éjben. Kezdték a második őrséggel, s már világosodott keleten, csak nem hagyták abba. Érezte azonban a disznó, hogy nem állja már tovább a harcot, felugrott a magasba, dühös szélviharrá válva bemenekült a barlangjába, annak is a kapuját magára csukta, a fejét többé ki se dugta.

Látta Szun Vu-kung, hogy nem jön már elő ellenfele, de világos is van már, elgondolta magában, hogy várja már nagyon mestere, s aztán se lesz késő megfogni a szörnyet, így hát felhőre kerekedett s hazaszáguldott.

Hszüan-cang meg közben társalkodott a vénekkel egész éjjelen át, le se hunyta a szemét. Már éppen eszébe ötlött, hogy csak nem jön Szun Vu-kung, mikor egyszer csak ott állt, lám, tanítványa az udvar közepén.

– Megjöttem, mesterem! – rikkantotta vigyorogva.

– Köszönet fáradságodért! – borultak le előtte az öregek, Hszüan-cang azonban így szólt hozzá:

– Szun Vu-kung! Elváltál egész éjjel, aztán hol van a szörnyeteg, akit megfogtál?

* Csecsemő... Lányka – taoista műszavak.

– Nem holmi közönséges ördög ám az – magyarázta Szun Vu-kung –, de nem is vadonbeli beste szörnyállat – azzal elmondta, amit Csu Kang-liétől megtudott, s hogy hazatért megtudakolandó, mint rendelkezik mestere a dolog felől. Amint mondókájának végére ért, térdre borult előtte az öreg Kao

– Hová legyek, tisztelendő uram? Ha te elmész, ő pedig visszatér megint, hová folyamodjam? Kérlek téged erőnek erejével, fogd el nekem, irtsd ki a világból, hogy ne hozzon ránk több bajt. Nem tartalak rosszul benneteket, de ezt még meg is tetézem: ami földem, vagyonom van, írást adok róla, a felét rád testálom, csak pusztítsd el innét, ne rontsa meg házam hírét!

– Nem tudsz mértéket, te öreg – mosolygott Szun Vu-kung. – Megmondta nekem a szörnyeteg, hogy bárha nagy bendőjű s derekasan evett-ivott nálad, de sok jót is mívelt neked! Ami gazdagságod lett ezekben az esztendőkből, az mind az ő munkájából származott! Nem ingyért evett a tiédből, hogy mered elúzni? S az ő mondása szerint ő egy földre alászállt isten a mennyekből, ki azért jött hozzád, hogy gazdagságod vezesse helyetted, kárt pedig a lányodban nem tett. Gondold csak egy, hogy egy ilyen vő hogy megállná portádon a helyét, nemhogy még házad hírét rontaná, s szégyent hozna rátok. Tartsd hát őt itt magadnál.

– Tisztelendő uram – felelte rá megbántva a faluvénje –, kárt ugyan az erkölcsben valóban nem tett, az igazat megvallva, de micsoda híre van! Azt beszélik a népek máris minduntalan, hogy ni, Kaoéknak ördög vejük van! Hát ez a beszéd meg mire vezet?

– Szun Vu-kung! – avatkozott közbe Hszüan-cang. – Mivelhogy egyszer már megmérkőztél vele, járj most a végére, meglátjuk aztán, hogy mi lesz belőle.

– Megpróbálhatom – rándította meg a vállát Szun Vu-kung. – Ez egyszer bizonyossággal megfogom a szörnyet, s elibétek hozom, csak meg ne bánjátok. No, öreg Kao – fordult a házigazdához –, tartsd jól mesteremet, mert én elmegek.

Elszáguldott Szun Vu-kung, nyoma sem maradt, s ahogy a hegyhez ért, a barlang ajtajához, fogta a füttykösét, s a barlang kapuját, annak a két szárnyát ízzé-porrá zúzta. Aztán bekiáltott:

– Hej, te dúlásig faló tökfilkó! Gyere elő ízibe, verekedj meg a vén Szunnal!

Aludt odabent Csu Kang-lie nagy szuszogva, hortyogva. De ahogy meghallotta, hogy verik az ajtót, meg hogy őt káromolják, felgerjedt haragja, kapta a gereblyét, s elérintott a barlangból.

– Micsoda durva szívvel vagy te, istállómester! – kiáltott Szun Vu-kungra felháborodva. – Mi dolgod-bajod van neked velem, hogy szétvered az ajtómat? Eredj csak, nézd meg a törvényben, hogy aki másnak kapuját betörve oda behatol, főbenjáró vétekbe esik az!

– Eh, te fajankó! – vigyorgott Szun Vu-kung. – Bevertem a kapud, de különbség van ám abban, hogy te meg elragadtad másnak lányát erőhatalommal, vőfély nélkül, írás nélkül, aztán még jegyajándék se volt! Hát ez meg micsoda, fejed vesztésével járó vétek!

– Hagyjad a locsogást! – böszült fel a disznó. – Látod a vén Csu gereblyéjét?

– Ezzel vakartad napszámba az öreg Kao földjét? – gúnyolódott Szun Vu-kung. – Mit féljek én tőle?

– Megtévedtél ám ebben! – horkant fel a disznó. – Nem holmi közönséges szerszám ám ez! Jégvasból edzették istenek, maga Lao-ce kovácsolta, a parazsat hozzá a Tűzcstillag istene szította. A Jáde Császár kegyes adománya, vezéri jelvényem! Ha emelem, szikrát hány, ha leteszem, szelet támaszt, havat szór! Rettegtek tőle még a mennybéliek is, nincsen párja se égben, se földön. Mit tud ehhez a te rézgombos vasbotod? A lelket kiverem belőled veled!

– No gyere, próbáljuk meg! – tette el füttykösét a majomkirály. – Itt a fejem la, aztán akaszd bele, hadd lám, ki tudod-e verni belőlem a lelket?

Nekihuzakodott a disznó, felemelte a gereblyét, odasújtott vele Szun Vu-kung fejére teljes erejével. Hányta a szikrát a gereblye foga, de bizony a majomkirálynak a feje bőrét se karcolta meg. Meg is rogyant Csu Kang-lie lába ijedtében, leesett a keze, úgy dadogta:

– Derék egy fejed van!

– Hát honnét tudta volna? – vigyorgott Szun Vu-kung. – Amikor én a mennyek palotáját felforgattam, elloptam ám a halhatatlanság szerét, ettem az örök élet barackjaiból, de még a mennyek borából is ittam, úgyhogy mikor megfogtak, s a Göncöl palotájába vittek, s nekem esett ott minden isten, fejszével hasogattak, pörölyvel törtek, mennykövel verettek, tűzzel égettek, de bizony hajam szálát se tudták meggömbíteni! Aztán meg mikor Lao-ce csipett nyakon s kemencébe rakott, hát az isteni tűz csak megedzett, attól lett tüzes a szemem, fényes a tekintetem, réz a fejem, vas a vállam. Ha nem hiszed, próbáljad még egyszer!

– Te majom! – szólt a disznó elképedve. – Emlékezem én, hogy mikor a mennyek palotáját felháborgattad, a Keleti Istenek Győzedelmes Földjén volt lakásod, Aoláj országában, a Virág-gyümölcs Hegyen, a Vízfüggöny Barlangban, aztán sokára híred se hallottam. Hogy kerültél te most ide, hogy tulajdon házamnál csúfot úzz belőlem?

Ugye bizony, az ipam ment el érted s hítt, hogy jöjjél ide?

– Nem hítt ám engem a te ipad – felelte rá Szun Vu-kung. – Hanem mert a vén Szun rosszból jóra tért, szerzetesnek álltam, a Taót odahagytam, s most egy kínai barátot oltalmazok keletnek földjéről, császárnak öccsét, kit Szan-cangnak, Hszüan-cang mesternek neveznek, kivel elmegyek nyugati földre Buddha imádására a szent könyvekért. Kao-falvában csak szállást kértünk volna, de hogy a vén Kaóval beszédbe elegyedtem, hát megkért, menteném meg a lányát, s fognalak el, te dúlásig faló tökfilkó!

Eldobta ám a disznó a gereblyét ennek hallatára, s hangos üdvözlést kiáltva szólott:

– Hol az a szent ember, ki a könyvekért menendő? Vezess engem hozzája azonmód!

– Mit akarsz te tőle? – bizmatlankodott Szun Vu-kung.

– Mert engem meg Kuan-jin bodhizattva térített a jóra! – kiáltott Csü Kang-lie. – Fogadalmat is vett tőlem, azóta sem illetem se húst, se bort, s meghagyta erősen, kövessem azt, ki a könyvekért menendő nyugatnak földjére, ott majd vétkeimért váltságot nyerek, elnyerem újra az igazság gyümölcsét. Vártam itt aztán sok évet, de hírért se hallottam. De hogy te meg tanítványa lettél, miért hogy elébb nem említetted fel a könyvek dolgát, hanem csak rám törtél itten erőhatalmaddal, jössz ajtómra, hogy megverjél? – fejezte be méltatlankodva.

– Nehogy azt hidd ám – morgolódt a majomkirály –, hogy szívemet csalfa beszéddel meglágyíthatod, csak hogy megmenekedhess! Őrizem én ám a kínai barátot, s abból egy tapodtat se engedek! Esküdj meg nekem itt az égre, akkor elviszlek magammal mesterem elé!

Térdre vetette magát a szörny, s mintha csak rizst akarna hántolni vele, úgy verte fejét a földhöz, meg nézett fel az égre s imádkozta:

– Amitábha Buddha! Üdvöz légy, ó, Buddha! Ha nem volnék igaz szívvel, egyenes szándékkal, mondj engem bűnösnek az ég ellenében, s vágassam tízezer darabba!

Látta Szun Vu-kung nagy elszánását, ezért így szólt hozzá:

– No, ha így van, akkor csiholj tüzet, égesd fel hajlékod, akkor elviszlek.

Tüzet csiholt menten Csü Kang-lie, száraz náddal, rózsével csóvát csavart, a barlangba vetette, s a Felhőlak Barlang egykettőre porig égett.

– Most már akadályá nincsen – lépett Szun Vu-kung elé –, vezess hát magaddal.

– Elébb a gereblyéd add ide – parancsolta zordonan Szun Vu-kung. Odaadta a disznó azt is. Akkor a majomkirály kiszaggatta egy szőre szálát, ráfújtván bűvös leheletével, s rákiáltott: “Változz át!” – s ím a szőrszál egy szál háromfonatos kenderkötéllé változott. Azzal Csü Kang-lie kezét a hátára kötötte, a fülét megfogta s húzni kezdte:

– Gyorsabban! Gyorsabban! – biztatta menésre.

– Könnyebben, hé! – vitott fel a disznó. – Nehéz ám a kezed, úgy rángatod, hogy a fülem töve is sajog belé!

– Könnyebben nem megy ám! – magyarázta Szun Vu-kung. – A te fájdalommal én nem gondolhatok, merthogy azt tartják, hogy nem szereti a jó disznó, ha megfogják! Majd ha odaérteztünk, s valóban igaz szívvel vagy, akkor elengedlek így szálltak aztán ketten felhőkön, ködökön, vissza egyenest a vén Kao házához. Mikor odaértek, így szólott Szun Vu-kung, egyik kezében a gereblyével, a másikkal meg egyre a disznó fülét fogva:

– Látod-e, ki ül ott a csarnok elejében? Az az én mesterem!

Nagy örvendve szaladt elébük a faluvénje, barátai élén, s nagy hangon kiáltozta:

– Tisztelendő uram! Tisztelendő uram! Ez az én vőm, ő az éppenséggel!

Csü Kang-lie pedig előlépett, térdre borult Hszüan-cang színe előtt, s fejét a földhöz verve így kiáltott:

– Bocsásd meg, mesterem, tanítványod késlekedését. Ha hamarabb tudtam volna, hogy ipam házánál lakozol, mindjárt jöttem volna üdvözlésedre, s nem lett volna ennyi viszontagságunk.

– Szun Vu-kung! – álmélkodott Hszüan-cang. – Hogy bírtad le ezt a szörnyet, hogy így meghódol nekem?

– No, tökfilkó! – eresztette el Szun Vu-kung a disznó fülét, s tette le a gereblyét. – Mondd csak el!

Elmondta Csü Kang-lie apróra a történetét. Megörvendett erre Hszüan-cang, kérte is mindjárt a vén Kaót, hozná elő a füstölőasztalkát, hogy hálát adjon a bodhizattvának. Vele imádkozott a ház egész népe. Mikor bevégezték, megparancsolta Szun Vu-kungnak, oldaná fel az új tanítvány kötelekeit. Szun Vu-kung vissza is vette magára szőre szálát, s a kötelekek maguktól lehulltak. Csü Kang-lie akkor fogadalmat tett Hszüan-cang előtt, hogy elmegy vele nyugatnak, őt mesterévé, Szun Vu-kungot pedig bátyjának fogadta. Papi nevet adott volna neki ekkor Hszüan-cang, de elmondta a disznó, hogy elnevezte őt már a bodhizattva, mikor fogadalmat vőn tőle, Vu-nengnek, azaz Képességére Eszmélőnek. De mivelhogy a bodhizattva rendeléséből megtartotta fogadalmát, és húst, bort nem

illetett, nem ízlelt, elnevezte őt Hszüan-cang Pa-csiének, azaz Nyolctilalmasnak.*

Megörült igen a szörnyeteg megtérésének a vén Kao is, s nyomban nagy lakomát rendezett.

– Ipamuram – kezdte rángatni a készülétek közben Csu Pa-csie a házigazda köntösét –, hívasd már elé feleségem, hadd tisztelegjen atyamesterem meg bátyám előtt!

– Bölcs öcsém – magyarázta neki nevetve Szun Vu-kung –, ha már te egyszer a papi rendbe léptél, akkor már azt, hogy feleség, akár ki se mondjad. Csak a taoista barátok járnak asszonnyal, mi azt hogy tehetnénk? Jer, üljünk asztalhoz szépen, aztán együnk egy kis böjtös eledelt, hogy mihamar útnak indulhassunk a nyugati földre.

Helyet foglaltak hát az asztalnál, a mester meg két tanítványa. A vén Kao flaskát bontott, bort töltött csészékbe, égnek-földnek ajánlotta, aztán Hszüan-cangnak felkínálta. Hszüan-cang, mivelhogy megtartóztatta magát folyvást azóta, hogy kijött anyjának méhéből, nem fogadta el sehogy se, hiába kínálta a házigazda, hogy böjtös ital ez, nem részegítő.

– Mesterem – szólalt meg félénken Csu Pa-csie –, én a böjtöt ugyan mindig megtartottam, de a bortól magam meg nem tartóztattam

– Én meg ugyan – szólt erre Szun Vu-kung – kis képességgel vagyok csak megáldva, egy flaskával meg nem innék, de csészével igen.

– No, ha így van – egyezett bele mesterük –, hát ti igyatok csak, de meg ne részegedjetek!

Elfogadta hát a két tanítvány az italt, ittak-ettek kedvükre. El nem lehet mondani, mi bőséggel, sokasággal tálalt nekik a házigazda.

A lakoma végeztével elérkezett a vén Kao egy veres lakkládikát, elévett belőle kétszáz ezüstöt, hogy felajánlja a szentatyának útiköltségére. Aztán még elérkezett három rend felsőruhát is.

– Vándorló szerzetesek volnánk – tiltakozott Hszüan-cang –, alamizsnával élünk, amit megeszünk, hogy fogadhatnánk el ezt a kincset?

Szun Vu-kung azonban odalépett, megragadta az ajándékot, s odahitta Kao Cajt nagy integetéssel:

– Te Kao Caj! – mondta neki. – Te vezettél a minap ide minket, aztán tanítványt is szereztünk általad, s nem volt mivel megháláljuk ezt neked. Itt ez a pénz, fogadd el vezetés díjában, végy lábbelit magadnak rajta. Aztán ha lesz még démon, s a segítségemre leszel, azt is meghálálom még.

Fogadta is Kao Caj az ajándékot nagy hálálkodással, a vén Kao meg megszólalt újfent:

– Szentatyám! Ha már aranyat-ezüstöt el nem fogadsz, vedd akkor e hitvány köntösöket szívesen, hadd nyugodjék meg szívem!

– Odahagytuk mi a világot – mondotta Hszüan-cang –, s ha egy szál selymet is elfogadnánk, vétünkötől ezer kalpán át se tudnánk megigazulni. Elég nekünk, ha azt, amit itt ez asztalon megenni nem tudtunk, velünk adod úti eleségnek.

– Mesterem, atyám, tisztelendő bátyám! – kezdett fészkelődni Csu Pa-csie. – Azért annyiba ne hagyjuk! Szolgáltam én ennél a háznál vóként jó pár évig, kijárna azért nekem akár három teher rizs is! Hé, ipamuram! – szólt oda a házigazdának. – Elszakadt a köntösöm ám a minap, a tisztelendő bátyámmal való huzakodásban, adj hát nekem egy kék csuhát helyette! Aztán meg a lábbelim is elvásott, adj egy párat, újat!

Nem mert a vén Kao semmit tenni ellene, hozatta rögvést a ruhát, a lábbelit. Akkor aztán Csu Pa-csie felöltözködött, s nagy hangosan köszönetet mondott a házigazdának:

– Tiszteltetem a napamasszonyt, a sógornőket, a feleségem, meg az egész rokonságot: nézzék el nekem, hogy beállván barátoknak elmegyek, és nincsen érkezésem személyemben búcsút venni tőlük. Te meg, ipamuram, bánj ám jól a feleségemmel, mert ha nem jól ütne ki a dolog ezekkel a könyvekkel, bizony visszajövök én a világi életbe, s beállok hozzád vőnek megint!

– Mit zagyválsz itt össze, te tökfilkó? – kiáltott bosszúsan Szun Vu-kung.

– Nem zagyvaság ám ez! – húzta fel az orrát a disznó. – Azzal tartok én, hogy ha egyszer ez a dolog félremén, s pap nem lehetek többet, akkor még feleségem megmaradjon! Egyik se legyen meg nekem?

– Hagyjátok el már ezt a henye locsogást – intette őket Hszüan-cang –, induljunk már útnak.

Felszedelőzködtek hát. Csu Pa-csie vette vállára a poggyászt, Hszüan-cang felült a paripára, Szun Vu-kung meg ment elől, vállán fitykösével, mutatva az utat. Elbúcsúzkodtak Kao úrtól és háza népétől, s nekivágtak az útnak nyugat irányába. Ment a három vándor már egy jó hónapja. Elérték már Tibet országának határát, amikor, hogy

* *Nyolctilalmas* – a fel nem szentelt szerzeteseknek nyolc tilalmat kellett megtartaniok: ne ölj, ne lopj, ne paráználkodjál, ne hazudj, ne igyál, ne foglalkozz zenével, táncsal, szépítkezéssel, ne aludj ágyon, ne egyél, csak reggel és délben.

egyszer felkapták fejüket, egy szörnyű magas hegy állotta útjukat.

– Szun Vu-kung! Csu Vu-neng! – állította meg paripáját Hszüan-cang. – Eredjetez csak, kutassátok ki ezt a magas hegyet, mi rejtezik rajta!

– Nincsen arra szükség – szólott Csu Vu-neng. – Buddha hegyének híják ezt a hegyet, ezen lakozik Varjűfűszek Mester,* szent elmélkedésben. Jártam én már nála.

– Aztán miben tudós ez a mester? – érdeklődött Hszüan-cang.

– Az erény útján jár – felelte a disznó. – Buzdított engem is, hogy térjek meg tanítványának, de én nem álltam rá.

Ahogy beszélgettek, meg is érkeztek már a hegy lábához. Ahogy a mester lova hátáról előretétekintett, illatos borókabokor tetejében egy ágakból tákolt, füvel fedett kunyhót pillantott meg. Bal felől özek harapdálták a virágot, jobb felől majmok szedték a gyümölcsöt. A fák tetején meg kék luan-madarak, tarka főnixek énekeltek, szürke darvak, tarka fácánok gyülekeztek.

– Amott van ni Varjűfűszek Mester! – mutatta Csu Vu-neng.

Megcsapkodta Hszüan-cang a lovát, mentek egyenesen arrafelé. Varjűfűszek Mester, hogy meglátta őket, menten leugrott fűszekéből. Hszüan-cang is leszállt lováról, üdvözölték egymást. Megörvendett a mester a jövevényeknek, elálmélkodott Csu Vu-neng sorsa fordulásán. Hszüan-cang aztán elkérdezte tőle, mennyi még az út a nyugat egéig, a Mennydörgő Hang kolostoráig.

– Messze van ám még az! – ingatta a fejét Varjűfűszek Mester. – Aztán meg sok az úton a tigris, a párduc, bajos odamenni!

– Mekkora az útja mégis? – kérdezte tisztelettel Hszüan-cang.

– Hát az út még messzi – hümmögött a szent vezeklő –, de a végén majd csak megérkeztek, csak éppen hogy bírtok majd meg a sok démonnal, kórsággal? No de van énnekem egy könyvem, a Minden Vágyak Könyve,* egyetlenegy fejezetben, ötvennégy mondatban, kétszáz és hetven szóban. Ha démonnal, kórsággal lenne találkozástok s azt elmondanátok, nem árthatna néktek semmi sem.

Leborult a földre Hszüan-cang, úgy kérte a szentet, adná át néki. A mester akkor azon nyomban átadta néki ezt a tanítást, amint következik

– A Mahápradzsnapáramitá, azazhogy a nagy értelem segélyével a túlsó partra átjutásnak minden vágyak könyve. Avalokitesvara bodhiszattva, mélységes mély pradzsnapáramitát cselekedvén az időben megtekéntette vala, hogy az öt szkandha, azazhogy a forma, az érzéklet, az eszmélkedés, a cselekvés s az esméret mind semmiségek volnának, mik visznek keresztül s hurcolnak végig minden szenvedésen. Ó, Sáriputra!* Nem különbözik az alak a semmiségtől, s a semmiség sem az alaktól, merthogy az alak az igaz semmiség, s a semmiség az igaz alak. S így vagy az ismét a gondolkozással, így vagy az ismét a cselekedéssel. Ó, Sáriputra! Mivelhogy minden buddhák csak üres káprázatok, nem születvén s el nem enyészvén, szenny nélkül s tisztaság nélkül való voltukban, nem gyarapodván s nem fogyatkozván. Ennek okáért ezen üresség közepette nincsen alak, nincsen gondolkodás, nincsen cselekedet, nincsen sem szem, sem fül, sem orr, sem nyelv, sem test, sem pedig elme, alak nélkül való benne a hang, az illat, az ízlelet, a tapintat, az ítélet, s e látomás nélkül való világ közepette mindenek sem fény nélkül nem valóak, sem fény nélkül nem valónak nem foghatók, ez lévén az elme s értelem nélküli valóság legvégső világa. Ez pedig a legvégső, halál nélkül való világ, amelyben halál nélkül nemvalóság sincsen. Ez pedig a szenvedés és enyészet nélkül való út, bölcsesség nélkül való, rajta semmi el nem érhető. S minekutána véle semmi el nem érhető, a bodhiszattva pradzsnapáramitájának okából a lélek előtt akadály nem találhatik. S mivelhogy akadály nem találhatik, ezért nincsen benne semmi félelem. Eltávoztatja mind a kusza káprázatot, s a nirvánába elvezet. A jelen, múlt s jövődő buddhák is eme pradzsnapáramitá segélyével érik el az anuttara szamjak szambodhit, azazhogy a felülmúlhatatlan bölcsességnek tökélyét. Tudvalévő ezért, hogy a pradzsnapáramitá, a legszentebb ige, s legfénylőbb ige, a felülmúlhatatlan ige, a minden rangok nélkül való ige, mely eltávoztat minden gyötrettetést, igaz valósággal, nem pedig üres hívsággal. Mondjad ezért a pradzsnapáramitának igéjét, mondván mondjad, hogy “Gati! Gati! Palágati! Palászanghati! Bodhiszattva-a!”.

Ekkor lett, hogy Kínának tudós szerzetese meglelte az Eredetet, s fülével meghallván a Minden Vágyak Könyvét, azt magának megjegyezte, s a világnak máig hatóan általadhatta. Mert ez a buddhává lételeg igaz könyve.

Varjűfűszek Mester pedig, hogy a tanítást általadta, már hágott volna felhőjére, hogy eltűnjék odafent a varjűfűszekben, mikoron is Hszüan-cang esdekelve őt ruhájánál megragadta, hogy mondaná meg nyugat útjának messzeségét. Elmosolyodott erre Varjűfűszek Mester:

– Az erény útján járnem nehéz – mondotta –, hallgasd csak, mit mondok neked. Ezer hegy, ezer víz áll eléd, kórságok, démonok rettentenek. De ha már szinte a láthatárt éritek, nyugodjatok meg, ne féljetez. Eljuttok majd a

* *Varjűfűszek Mester* – az i.sz. VIII-IX. században élt egy igy nevezett csan-remete.

* *Minden Vágyak Könyve* – a buddhizmus egyik szent szövegének, a mahápradzsnapáramitá szútrának rövid kivonata.

* *Sáriputra* – Buddha egyik fő tanítványa.

Fülcsikorgó Szirthez, szilárd legyen és hajló a léptetek. Vigyázatok a Fekete Fenyők közt, mert arra rókadémon fenyeget. Tiszta lelkek töltik majd a várost, de démon az úr a hegyek felett. Tigris ül majd a lant csarnokában, s farkas vezet majd lajstromkönyveket. Oroszlán s elefánt mind fejedelmek, tigris és párdúc országot vezet. A vadkan, hogy a terhet viszi, egy víziszörny előtte fölmered. A vénséges vén kőmajom pedig harag nélkül lesz és elégedett. Kérdezd csak meg majd, vajon érti-e? Tudja ő, nyugat útja hol, merre vezet.

Felkacagott Szun Vu-kung nagy gúnnal ennek hallatára:

– Gyerünk! – mondotta. – Nem kell őt kérdezzed, kérdezz csak engem! – De Hszüan-cang nem értett ebből semmit se, Varjúfészek Mester pedig aranysugárrá változott, felszállt a fészkébe. Hszüan-cang hálálkodva mondott volna köszönetet, de Szun Vu-kung megdühödött ám szörnyen, rázta fütykösét felfelé – s lám, töméntelen lótuszvirág sarjadt a levegőégben, ezernyi csodafelhő vette körül a varjúfészket.

– Te Szun Vu-kung! – kapta el ijedten Hszüan-cang Szun Vu-kung ruhája szegélyét. – Hogy mersz te egy bodhiszattvát fenyegetni, hogy levernéd a fészket?

– Hát mert gúnyolt bennünket, engem meg öcsémet! – kiáltotta a majom. – Mert a vadkan az ő – mutatott Csü Vu-nengre, a Nyolctilalmasra –, a vénséges vén kőmajom meg én vagyok!

– Csillapodjék haragod, bátyám – szólt közbe a disznó. – Érti ez a mester a jelen, múlt és a jövő dolgokat mind! Csak épp azt nem tudom, az a víziszörny mi lehet, akivel találkozom majd, vagy se. No, hagyd békével! – csitította társát.

Megnyugodott lassan a majom, s folytatták útjukat, elindultak lefelé a hegyről.

A huszadik fejezet, amelyben

*a Sárgaszél Hegyen bajba kerül a kínai barát,
de a hegy oldalában Nyolctilalmas megvívja viadalát*

Elindultak a vándorok, most már hármásban. Az úton széllal éltek, vízzel háltak, csillagba öltöztek, s holddal jártak – beköszöntött már a nyáridő heve. Az egyik este az út mellett egy falucskára bukkantak.

– Szun Vu-kung – szólalt meg a mester –, látod, a nap már a nyugati hegyek mögé rejti tüzes tükörét, s felszállt a hold a keleti tengerből, jeges korongját mutatva. Szerencsére emberi lakhely van itt az útszélen, szállást kérünk itt éjszakára, reggel megyünk majd tovább.

– Igazat szólasz – mondotta Nyolctilalmas. – Már úgy megéhültem! No de ha emberek közé érünk, majd összekoldulok egy kis alamizsnát, s lesz majd erőm vinni tovább a poggyászt

– Hej, te falánkságban bujálkodó! – mordult rá a majom. – Néhány napja csak, hogy elhagytad otthonod, s máris megbántad?

– Bátyám – felelte jámborul a disznó –, ne mérj engem a magadfajta szelet ivó, köddel élő-félékhez. Mit érted te azt, hogy amióta a mesterhez szegődtem, nagy türelmességemben a hasam már a felére apadt?

Meghallotta ám ezt Hszüan-cang is, s rászólt a disznóra:

– Csü Vu-neng! Ha többre tartod az otthonodat, akkor nem vagy barát többet, akár mehetsz is vissza!

Megrémült erre az oktondi, térdre borult:

– Ne hallgass, mesterem, bátyámnak szavára! – visította. – Szeret ám ő másokat eláztatni! Nem bántam én meg semmit, azt csak ő mondotta! Én csak egy egyenes bélű hóbortos vagyok, ki azt mondotta, hogy megéhezett az úton, s jó volna már népek közé kerülni, alamizsnához jutni, ő meg mindjárt falánkságban bujálkodónak szidalmaz! Mesterem! Én a bodhiszattvának tettem volt fogadalmat, kegyességemben is részesültem, teljes szívemmel szolgálni kívánlak utadon nyugat földjéig! Esküszöm, nem bántam meg! Erre mondják, hogy keservek közt tökélyre jutni, minek beszélsz hát olyat, hogy nem vagyok barát!

– No, ha így van – enyhült meg Hszüan-cang –, akkor állj csak fel.

Talpra ugrott az oktondi, nagy morogva megint vállára emelte a poggyászt, s haladtak tovább. Nemsokára beértek a fatuba. Ott leszállt Hszüan-cang a lóról, kezébe fogta zarándokbotját, s elindult a sövények mellett. Az egyik kapunál egy öregembert pillantott meg, amint éppen nagyban imádkozott magában.

- Békesség veled, kegyes jótevőm – köszöntötte csendesen Hszüan-cang. Felugrott az öreg menten, nyitotta a kaput.
- Légy üdvöz, tisztelendő uram – köszöntötte. – Hogy vetődtél ide, szerény portámra? Honnét jössz?
- Elmondotta Hszüan-cang, honnét jön s hová tart, s hogy szállást kérnének. De ahogy nyugat földjére fordította a szót, rázta ám az öreg a fejét, a kezét:
- Arra nem mehettek. A nyugati földről te szent könyvet nem szerzel! Ha szent könyvet akartok, keletnek menjetek.
- Nem értette ezt Hszüan-cang sehogya se, hiszen a bodhizattva világos-világra csak nyugatot beszélt: mit emlegeti itt az öreg keletet? De nem szólt rá semmit, csak hallgatott. Szun Vu-kung azonban nem állhatta meg nagy konokságában, odakiáltott az öregnek:
- Mennyi évet leéltél már, öreg, s mégse tudsz semmit! Messze útról jöttünk mi, szegény szerzetesek, szállást kérnénk nálad, te meg itt még erőnek erejével rémítgetnél minket? Ha szűken vagytok, s nincs hely, hol megháljunk, hát elhálunk mi a fák alatt, vagy akár üldögélünk egész éjjel, nem háborgatunk mi téged
- Tisztelendő atyám – ragadta meg az öreg Hszüan-cang köntösét –, miért nem szólsz egy szót se, a tanítványod meg azzal a fancsali képével, a horpadt pofájával, hogy olyan, akár egy mennykőisten, akár egy kórságos ördög, hogy mer így rám támadni?
- Ej, te öreg – nevetett a majom –, nem látsz te meg semmit'. Ha olyan daliás lennék, az csak olyan lenne, hogy szépnek szép lehet, de meg nem eheted! Gondold csak el, hogy kicsiny a termetem, de van ám erő benne!
- Gondolom, sok mindenhez értesz is – jegyezte, meg az öreg ártatlanul.
- Hát kérkedni éppenséggel nem akarok – szerénykedett a majom –, de azt megnézheti akárki!
- Aztán merre a hazád? – faggatta tovább az öreg. – Miért álltál be barátnak?
- Ősi lakhelyem a keleti Győzelmes Istenek Földjétől keletre vagy a tengerben – fuvalkodott fel Szun Vu-kung –, Aoláj országnak Virág-gyümölcs Hegye Vízfüggöny Barlangjában. Kicsiny koromtól már tanultam az ördögösséget, Vu-kungnak neveztek, aztán Éggel Egyenlő Nagy Szent lett belőlem. Merthogy mennyei rangot nem kaptam, felháborgattam a mennyek palotáját, nagy dülást végeztem, keményen bűnhődtem. Aztán, hogy bűnhődésemből megszabadultam, papnak álltam, hogy elnyerendő az igazság gyümölcsét, mesteremet, a kínai császár öccseurát nyugati földre elkísérem Buddha imádására, a szent könyvek megszerzésére. Nem félek már én semmi hegytől, meredek úttól, mély vizektől! Fogtam én már ördögöt, lebírtam már démont is! Meghunyaszkodik előttem a tigris, megjuházik a sárkány; ha kell, az égbe megyek vagy akár a földbe búvok! Ha tán volna házadnál valamiféle cserepet hajigáló, téglát zörgető, üstöt döngető, ajtót nyitogató kísértet, elbírok azzal is! Nagy hahotára fakadt erre az öreg:
- Hát egyszóval csak úgy fejest ugrottál a szerzetességbe, te nagyszájú!
- Te vagy a nagyszájú, fiacskám! – vágott vissza a majom mérgesen. – Én úgy eltörődtem mesteremmel az útban, hogy alig forog a nyelvem!
- No, ha el se törődtél volna – gonoszkodott az öreg –, s jobban forogna a nyelvem, hát itt helyben halálra beszéltél volna engem! De hát ha ennyi mindenhez értesz, nyugat földjére bátran elmehetsz! Hányan is vagytok? – fordult Hszüan-cang hoz. – Jertek be, telepedjete le, pihenjetek egyet.
- Köszönöm kegyességed, jótevőnk – hajolt meg Hszüan-cang. – Hárman volnánk.
- Odanézett az öreg, meglátta a disznó ábrázatát, hát úgy megijedt, hogy hátratántorodott ijedtében, aztán rohant be a kapun nagy lélekszakadva, egyre kiáltozva:
- Csukjátok be a kaput! Csukjátok be! Itt az ördög!
- Ne félj, öreg – kapta el Szun Vu-kung a ruhája hátulját –, nem ördög ám az, hanem tanítvány az is!
- No, jól van, jól van! – dadogta az öreg, mikor végre lecsillapodott, de még akkor is remegett az ijedségtől. – Egyik barát csúfabb, mint a másik!
- Tisztelt uraság – lépett elő megbántva Nyolctilalmas –, világos-világra tévedsz, ha az ábrázatáról ítéled meg az emberfiát! Csúfnak ugyan csúfak vagyunk, de azért valamire jók vagyunk!
- Egész kis sokadalom támadt a kapuban, ahogy beléptek: két legény egy öreg mamával, három-négy gyerek feltúrt ruhával, meztéláb, ahogy a rizspalántázásból hazatértek. Ahogy meglátták a fehér paripát, a poggyászt, nagy kíváncsian csatározva mind odatolongtak és kérdezték: “Mi van? Mi van?”
- A disznó nem állhatta tovább, odalépett hozzájuk, megmozgatta nagy füleit, kinyújtotta feléjük hosszú pofáját, úgyhogy halálra rémulten futottak szerteszt, egymásba botolva.
- Ne féljete! Ne féljete! – kiáltozott utánuk ijedten Hszüan-cang. – Nem vagyunk mi rossz emberek, hanem

szent könyvekért menő papok!

Végre az idősebbek előjöttek, bevezették a vendégeket a házba.

– Kedves tanítványaim – szólta Hszüan-cang nagy bosszúsan, mikor már leültek –, olyan csúf a képetek, s olyan durván szóltok, hogy a ház egész népe majd meghalt az ijedségtől, s a végén még az én vétkem lesz!

– Az igazat megvallva, atyám – mondotta a disznó –, miótától veled járok, igen megszépültem ám! Hiszen még Kao-falvában, ha a pofám előredugtam s két fülem megbillegtem, hús–harminc ember menten szörnyethalt tőle!

– Ne beszélj ostobaságot, te oktondi! – nevetett rajta a majom. – Dugd el inkább a csúf pofádat!

– Lám, mit mondasz, Szun Vu-kung – ütközött meg a mester. – Az ábrázata vele született, hova dugja el?

– Hát dugja a kebelébe azt a gereblyefogas száját – tanácsolta Szun Vu-kung –, elő se vegye. A két legyezőfület meg lapítsa hátra, meg se rázintsa, akkor eldugta.

Csu Vu-neng úgy is tett. A háziak közben teát, étket hoztak, egy rozszant asztalra jó szívvel feltalálták, három tört lábú székek körül is rakták, s odainvitálták a vendégeket. Ahogy aztán a házigazdával elbeszélgettek, hogy hogy híják, s hány családja van, megkérdezte tőle most már Hszüan-cang:

– Miért mondottad, kegyes jótevőnk, mikor köszöntöttek, hogy nem mehetünk nyugati földre a szent könyvekért?

– Nem a könyvekkel van a baj – magyarázta az öreg –, hanem hogy igen keserves az út! Innét nyugatnak, alig harminc mérföldre, van a nyolcszáz mérföldes Sárgaszél Hegy, tele démonnal. ördöggel. Erre mondtam, hogy nem mehetek. De már hogy evvel a kisebbik tisztelendővel beszéltem, merthogy annyi dologban tudós, hát tán elmehettek.

Közben legyen mondva, hogy megterítették, behozták a rizst, s Hszüan-cang kezdte mondani az áldást, Csu Vu-neng már magába lapátolt egy csészével belőle. Mire bevégezte, már a harmadiknál tartott.

– Ez a tisztelendő igen ki van ám éhezve! – vette észre a házigazda. – Hamar, hozzatok még rizst!

Nagy bendőjű volt ám a disznó, fel se ütötte a fejét, csak evett folyvást. A tíz-egynéhányadik csésze rizsnél tartott, amikor Hszüan-cang s Szun Vu-kung kettővel se végeztek még. A végén fölette már minden rizsét a házigazdának, de csak félig lakott jól.

Megháltak aztán, másnap továbbmentek. Amikor búcsút vettek, a házigazda még utánuk kiáltott:

– Aztán ha útközben valami bajuk lesz, jöjjenek csak vissza!

– Ne hozz ránk bajt a szavaddal, öreg! – morgott Szun Vu-kung. – Ha már egyszer a családunk otthagytuk, mi, papok, nem fordulunk vissza az úton!

Hej! Nagy út volt ám az, a nyugati országok felé! Nem ígért sok jót, már-már várták, hogy mikor jönnek az ördögök, a démonok. Alig mentek fél napot, valóban meglátták azt a magas hegyet. Iszonytató meredek, magas volt! Rövidre fogta Hszüan-cang a kantárszárát, Szun Vu-kung is lassabban lépett, Csu Vu-neng meg terhével szuszogva, komótosan jött mögöttük, így vágtak neki a hegy oldalának. Ahogy mentek s egyre a hegy magasára tekingettek, egyszerre nagy forgószél támadt.

– Vihar jön, Szun Vu-kung! – ijedt meg a mester.

– Mit félsz a széltől? – vágott vissza a majom. – Ez csak az évszak lehelete, mit van félni tőle?

– Bátyám – rángatta meg Szun Vu-kung ruháját hátulról a disznó –, igen nagy ám ez a szél! Bújjunk el valahová előle!

– De ügyefogyott vagy, öcsém! – nevetett Szun Vu-kung. – A széltől még elbújhatsz, de mi lesz, ha démonokba botlasz?

– Nem hallottad még, bátyám – felelte rá jámborul a disznó –, hogy kerül a szépséget, akár az ellenséget, s kerül a vihart, akár a nyilat? Bújjunk csak el, nem árt az senkinek.

– Hagyd el már! – mondta bosszúsan Szun Vu-kung. – Várj csak, megfogom én ezt a szelet és megszagolom, meglásd!

– Tisztelendő bátyám – nevetett a disznó –, mekkorát lódítasz! A szelet aztán megfoghatod, szagolhatod! Hisz ha megfogod, menten elillan!

– Ne jártasd már a szádat! – bosszankodott Szun Vu-kung. – Nem tudod te, hogy a vén Szun ért a szélfogás művészetéhez?

Azzal a derék Szun hagyta elmenni maga mellett a szél elejét, de a farkát megragadta, megszagolta, hát bizony szaga volt kegyetlenül.

– Nem jó szél ez, valóban! – rázta meg a fejét. – Olyan a szaga, hogy ha nem tigrisszél, hát akkor démonszél. Érezek benne nem rendjén levőt.

Szavát még be sem végezte, s lám, a hegy oldaláról egy tarka fene tigris szökellt elő, farkával kaszálva, karmát meresztve. Hszüan-cang megrettenésében lebukott lováról, ott maradt az útfélen, a lelke majd elszállott, úgy megfélemedett. De Csü Vu-neng ledobta ám a poggyászt, kapta gereblyéjét, s Szun Vu-kungnak utat se engedve, előrontott harsány kiáltással:

– Megállj, te fattyúbarom! – s vágatott máris a fenevad felé; hatalmas csapást mérve a fejére. De amaz sem volt rest, szembefordult vele, s elbődült ocsmány hangján:

– Lassabban, hé! Mert nem vagyok én más, mint a Sárga Szél Urának első fürkészője. Uram parancsával cirkálok a hegyen, hogy aki halandót előtalálok, azt neki elvigyem bor mellé csemegének. Micsoda pap vagy te, hogy fegyverrel támadsz rám?

– Adok én neked, beste fattya! – szitkozódott a disznó. – Nem ismeresz te még engem! Nem vagyunk mi ám halandó utasok, hanem a kelet földjéről való Hszüan-cangnak, a császár öccseurának tanítványai, és császári parancsral megyünk nyugati földre Buddha imádására, szent könyveket elhozandó. Elhordd hát magad innét messze földre, tisztulj el utunkból, ne rémiszgesd a szentatyát, mert különben vége az életednek!

Nem akart szót érteni a fenevad sehogya se, hanem sebesen reárontott Csü Vu-nengre, nekivágott arcának a mancsával. De a tanítvány se volt rest, hamar félrehajolt, megpördült kezében a gereblye, s lecsapott megint. A szörnyeteg megfutott, mivelhogy fegyver nélkül volt. Csü Vu-neng utána. A hegyoldalra egy kőrákhoz érve, abból a beste fenevad két meztelen rézkardot rántott elő, s nagy sebesen pörgetve őket, szembefordult a disznóval.

Szun Vu-kung közben mesterét támogatta fel a földről.

– Ne félj már, szentatyám! – bátorította. – Ül csak meg itt csendben, amíg segíték Nyolctilalmasnak agyonverni azt a csudaszörnyet. – Azzal már száguldott is neki a tigrisnek. Nem állta a vadállat a két ellenfél rohamát, a gereblye is sebet ütött már rajta, megszaladt hát. De a két tanítvány üzöbe vette. A hegy oldalában már majd megszorították, amikor a tigrisdémon levedlette bőrét, akár a kabóca, egy fekvőtigris-forma köre vetette, maga meg vad szélvésszé változva elszállt. Útja közben egyszer csak megpillantotta Hszüan-cangot: a mester épp a Minden Vágyak Könyvét imádkozta nagy aggodalmában. Lecsapott rá a szörny, elragadta magával. Repült a szörnytigris szélvész alakjában szegény Hszüan-canggal, vitte egyenesen egy barlangba, jelentvén az ajtónállóknak, hogy embert fogott, mégpedig barátot. Aztán vitte is be a Sárga Szél Ura elé, elmondva nagy büszkén, hogy esett, mint esett. Megdöbben erre a Sárga Szél Ura s mondta:

– Hallottam már ennek a kínai barátunk híret meg tanítványát, Szun Zarándokét is, hogy milyen hatalmas, mennyi ereje van. Hogy tudta megfogni?

– Két tanítványa van ám – mondta a cirkáló tigris. – Az első egy kilencfogas gereblyével támadt nekem, hosszú volt a pófája, nagy a füle. A másikonál meg egy aranygombos vasfüttykös volt, tüzzel ragyogott a szeme. Már majdhogy utolérték, amikor kibújtam bőrömből, akár a kabóca, elszálltam s megfogtam ezt a barátot, hogy elhozzam neked, nagy király, pecsenyének.

– Márpedig – felelte rá a király – ezt nem esszük meg.

– Nagy király – rökönyödött meg a tigrisdémon –, ha étet látsz s meg nem eszed, makrancos ló ám a neved!

– Mit érte te ezt! – ripakodott rá a Sárga Szél Ura. – Megehetnének akármikor, de ha a két tanítványa ajtónkra jó s nekünk támad, félős, hogy nem maradunk biztonsággal akkor. Vigyétek csak a hátsó kertbe, kössétek meg a szélmegállító karóhoz, és várunk négy-öt napot. Ha aztán a tanítványok nem háborgatnak, akkorra a teste is megtisztul, a nyelve se mozog már, épp kedvünkre való lesz. Akár süssük, akár főzzük, akár pároljuk, akár pörköljük, majd szép lassan elkészítjük, akkor se lesz késő.

Odakötötték hát szegény Hszüan-cangot a kert végében a szélmegállító karóhoz. Egyre siránkozott szegény közben, tanítványai után búslakodott, hogy nem mentik meg, hullt a könnye, akár a záporosó.

Közben pedig Szun Vu-kung s Csü Vu-neng, hogy elértek a helyhez, hol a tigris elszállt, meglátván álalakját, odavágott Szun Vu-kung a füttykössel teljes erejéből, hogy a föld is megrendült belé, de a keze is majd kimarjult. Nekiment volna Csü Vu-neng is a gereblyével, hát akkor látták, hogy csak egy kőszikla, tigris bőrében.

– Hű, a nemjóját! – hökkent meg a majom. – Nem láttuk meg az ármányt!

– Micsoda ármányt? – fülelt fel a disznó.

– Hát a kabócavedlés-ármányt! – jajdult fel Szun Vu-kung. – A bőrét ledobta, ő maga meg elszelelt. Siessünk gyorsan mesterünkhöz, nehogy gonosz kezébe essék!

Megfordultak mind a ketten széleseben, s igyekeztek, amerre Hszüan-cangot hagyták, de nem lelték semerre.

– Jaj nekünk! – bömbölte a majom olyan hanggal, akár a mennydörgés. – Elragadta mesterünket!

– Magas egek! – potyogtak a disznó könnyei, ahogy a paripát kantárszáron fogta. – Hát most hol keressük?

– Ne bömbölj már! – szegte fel a majom a fejét. – Azzal csak a harci dühöd rontod! Itt kell lennie valahol a hegyen, megyünk, megkeressük.

Nekivágtak a hegynek, mászták a lejtőket, hajlatokat, hegyhátakat, míg aztán jó sok idő múltán egy sziklaszirt tövében nagy barlangpalota tűnt a szemükbe. Megálltak, s nézték.

– Öcsém – szölt a majom a disznóhoz –, vidd a poggyászt amoda, abba a szélárnyékos hegyzugolyba, a paripát meg csapd ki legelni, de te elő ne dugd a kobakod! Várd meg, míg a kapura megyek, a démonnal megharcolok, mert amíg meg nem fogom, nem menthetjük meg mesterünk.

– Nem is kell mondjad – felelte a disznó –, csak aztán gyorsan járj!

Helyrerángatta a köntösét Szun Vu-kung, megkötötte derekán a tigrisbőrt, kapta a füttykösét, s a kapunak rontott, nagy hangon kiáltva:

– Hej, te csudaszörny! Add ki ízibe mesterünket, mert különben felforgatom a vackodat, szétrúgom a hajlékodat! Meghallották ezt a kapuőrző közdémonok, szaladtak nagy rémületen be a barlangba

– Szörnyű a veszedelem, nagy király!

– Micsoda veszedelem? – kérdezte a Sárga Szél Ura.

– Itt áll a kapunál egy mennykőisten-képű, szőrös pofájú barát – mondták lihegve a közdémonok –, kezében egy ménkü nagy vasfüttykössel, s a mesterét követeli rajtunk! Megdöbent ám a barlang ura, hívatta is a cirkáló tigris.

– Megmondtam én neked – bődült rá –, hogy a hegyen járván csak tulkot, vadkant, szarvast, kecskét ejtsél! Minek fogtad meg a kínai barátot? Itt van, la, a tanítványa, s követeli rajtunk! Most már mit csináljunk?

– Nyugodjék meg szíved, nagy király! – mondta erre a cirkáló tigris. – Ne légy nyugtalansággal. Vinnék én magammal ötven katonát, azzal rámennénk, megfognánk őt is pecsenyének!

– Hát a hadnagyokat nem számolva – nyugodott meg a barlang ura –, van vagy hat-hétszáz katonánk, vigyél kedved szerint. Ha megfognád, s nyugodtan felfalatozhatnám ama barát húsát, bizony öcsémnek fogadlak! De félek, hogy meg nem fogod, hanem majd még ő tesz kárt benned, de akkor ne énram haragudj!

– Legyél csak nyugodtan! – biztatta a tigris. – Várd meg, míg megjövök. – Azzal összeszedett ötven válogatott, jó vitéz közdémont, megverette a dobokat, lengette a zászlókat, fogta két rézkardját, kiugrott velük a kapu elébe, s így kiáltott rettentő hangon:

– Honnét keveredtél erre, te majom barát? Mit ordibálsz, mit hóbörögsz itten?

– Te bőrevesztett baromjóság! – káromolta el Szun Vu-kung. – Ármánnyal elámitottál, mesterünket elragadtad, s még te kérdelek engem? Add ki csak szaporán mesteremet, akkor meghagyom az életed!

– Megfogtam a mesteredet – vigyorgott a tigrisszörny – nagy királyunk asztalára pecsenyének. Tudod te, mihez tartsad magad, tisztulj hát el innen, mert ha nem, hát megfoglak, és együtt falatozunk fel benneteket! Akkor nem lesz ám “egyet felfalok, egyet meghagyok”!

Megdühödött ám Szun Vu-kung erre a beszédre, nekirontott vasfogait csikorgatva, két szemével szikrát hányva, megforgatta füttykösét s elbődült:

– Sokat tudhatsz, ha ekkora hanggal vagy! Meg ne fuss hát, nézd csak ezt a füttykösöt!

Kardját kapta a tigris a füttykös elébe, elkeseredett harc indult kettejük között. Láta csakhamar a tigris, hogy a harcot nem állja, megfordult, megfutott. De mert a barlang ura előtt úgy jártatta a száját, oda visszamenni nem mert, csak a hegyoldalnak futamodott. De Szun Vu-kung se hagyta ám ennyiben a dolgot, kergette váltig, mígnem a szélárnyékos hegyzugolyhoz érték. Éppen Csu Vu-nengbe ütköztek. Hallotta a disznó a harci kiáltozást, odafordult, hát látta, hogy arrafelé úzi Szun Vu-kung a tigrisszörnyet. Odahagyta hát a paripát, a poggyászt, kapta a gereblyét, s neki a tigris fejének!

A nyomorult tigris mentette volna életét, hát épp hálóba esett, csapdába szaladt. Kiomlott a vére a kilenc éles fog nyomán, folyt szét agya veleje. A bumfordi disznó aztán a gerincére ugrott, s csépelte a gereblyével, ahol érte.

– Így kell ezt, öcsém! – rikkantotta Szun Vu-kung, amikor odaért. – Köszönet, hogy elfogtad, mert megszaladt volna!

– Ez ragadta el a mestert? – kérdezte Csu Vu-neng.

– Ez bizony éppenséggel – felelte Szun Vu-kung. – Aztán megkérdezted, hol a mester? – aggódott a disznó.

– A barlangba vitte ez a szörnyeteg a mesterünket – okosította fel öccsét a majom –, pecsenyének a jómadár királya számára. A te érdemed, öcsém, hogy megnyuvadt. Őrizd csak tovább a lovat, a poggyászt, amíg én ezt a dögöt eltakarítom innét, és harcra hívom a barlangbelieket. Meg kell fognunk az öregdémont, akkor szabadulhat csak

a mester.

– Igazat szólász – bólintott Csu Vu-neng. – Eridj csak, aztán ha megverted azt a démon, kergetsd csak erre, majd én agyoncsapom.

Fogta a derék majom egyik kezében fütykösét, a másikban a tigris dögét, ment a barlang elé.

A huszonegyedik fejezet, amelyben

*egy védisten falujában a Nagy Szentet vendégeli,
s Szellemszerencsés kezétől a széldémon végét leli*

Menekültek vissza a megvert démonok a barlangba zászlóstul, dobostul, s jelentették uruknak:

– Nagy király! Nem bírt a cirkáló tigris a szőrös képű baráttal, kergeti az őt le a hegyről!

Elbúsult Sárga Szél Ura, csak legornyasztotta a fejét. Nem szólt semmit, tervet próbált szőni magában, mikor jelentette az ajtónálló:

– Nagy király! Agyonverte a szőrös képű barát a tigris, s itt van most megint a kapunál, csatára hív! Még jobban elbúsult a démonkirály:

– Mit tudja ezt ez a fickó! Meg sem ettem a mesterét, de ő meg levágja az enyéimet? Jaj, jaj! Hozzátok fegyveremet! – kiáltotta elszántan embereinek. – Eddig még csak hallottam erről a Szun Vu-kungról, de most aztán kimegyek s megnézem, micsoda kilencfejű, nyolcfarkú barát ez! Megfogom, behozom, életét cirkáló tigrisemnek ajánlom! Páncélt öltött, kapta háromhegyű vasvilláját, s démonai élén kiment a barlangból. A kapu előtt ott állt a Nagy Szent marconán, kevélyen. Odakiáltott neki a démonkirály:

– Melyik itt az a Szun Vu-kung?

Megrugdosta a majom a tigrisdémon bőrét, s megmarkolva fütykösét, visszakiáltotta:

– Itt vagyok én, vén Szun, az öregapád! Add ki a mesteremet!

Látta a démonkirály, milyen hitványka Szun Vu-kung termete, a négy lábat se üti meg. Nagy hahotával kiáltott hát:

– Te nyomorult! Azt hittem én, hogy micsoda egy meg se moccantható derék szál legény vagy, aztán ilyen apró gebének sikeredtél?

– Nem jó a szemed, fiacskám! – gúnyolódott Szun Vu-kung. – Kicsiny vagyok ám, de üss csak ide a villáddal, hatlábnyira nőlk menten !

– No, akkor keményítsd a koponyád, mert megkóstolod a fegyverem! – fenekedett a démonkirály s odasújtott. Allt Szun Vu-kung félelmetlen, s ahogy a démonkirály fegyvere lecsapott, meghajtotta a derekát, s egyszeribe hat láb magas lett, vagy egy öles is, hogy a démonkirály csak visszakapta ijedten villáját, és csodálkozva mondta:

– Mivel mélteltesd ezt a fortélyos csudát, Szun Vu-kung? No de ne ámíts el, hanem gyere csak ide, mérjük össze képességünk!

– Fiacskám! – gúnyolódott tovább a majom. – Ha van bennem türelem, nem emelem a kezem, de ha emelem kezem, elfogyott a türelem, szokták mondani! Nehéz ám öregapád keze, félős, hogy nem állod ezt a fütykös!

Megpörgette kezében vasvilláját a démonkirály; egyenest Szun Vu-kung szívének döfött vele. De a majom is számított ám rá, és nem sietett, aztán meg sietett, nem is számolgotott, hanem félreacsapta a villát egy feketesárkány-földreacsapó mozdulattal, s visszaütött. Elkezdődött a harc ott, a Sárgaszél Barlang előtt. Összezsaptak már vagy harmincszor, de csak nem győzte le egyik a másikat. Végre is Szun Vu-kung, diadalt akarván szerezni, kirántotta egy szőre szálát, a szájával összerágta, majd kiköpte s rákiáltott: – Változz át! – s íme, a szőrszál darabkái száz meg száz Szun Vu-kunggá változtak, mind fütykössel a kezükben, s körbevették a démon a levegőégben. Megrettent ám a démon szörnyen, elővette ő is tudományát : megfordult nagy hirtelen arccal délkeletnek, háromszorosára fűtta fel pofáját, aztán nagyot fújt vele. Hát egyszerre kegyetlen

sárga szél támadt a levegőéből! Fagyos süvöltésétől ég s föld elváltozott, mindenütt csak a formátlan, alaktalan sárga homok kavarog. Áthatol erdőkön, hegyen, bérceken, nem állja útját semmi, a Huanghót fenéig felkavarja, a folyók vizét medrűkből kisépri. Kiáltoznak az égben az istenek, az utasember szíve megremeg. Anyaállat kölykeit veszti, fehér lótuszvirágokat hány a tenger, az eget, a földet megrepszti, reszket a világ, nyögve vad félelemmel.

Ahogy a démon a kegyetlen szelet támasztotta, szertesét szórta mind vele a Szun Vu-kung szőre szálából lett kismajmokat. Megrettent maga a majom is, vissza kellett ragassza testére szőre szálát, s egyedül rontott most már neki a gonosz démonnak. De az meg arcába fuvintott még egy leheletet a sárga szélből, s vágta az kegyetlenül két tüzes fényű szemét, be is ragasztotta, úgyhogy alig bírta kinyitni. Füttykösét se bírta már emelni, megfutott hát Szun Vu-kung, a szörny meg ment vissza barlangjába.

Látta Csu Vu-neng is, hogy kerekedik a sárga szél, eltűnik a világ. Fogta hát a paripa kantárját meg a poggyászt, lekuporodott velük a szélárnyékos hegyzugolyban, és a szemét se merete kinyitni, se fejét emelni, csak egyre imádkozott magában, mert azt se tudta, győzelem jön-e vagy vereség, él-e, hal-e a szentatya. Ahogy így tépelődött magában, elállt egyszer csak a szél, kitisztult az ég. Elédugta hát a fejét, de bizony nem látott semerre már harcot, gongot, dobot se hallott. Ment volna társa után, de hát a Lovat, a poggyászt nem hagyhatta. Amint így tipródott, egyszer csak hallotta, hogy jön ám Szun Vu-kung nagy lihegve.

– Irtóztató! – kapkodta a levegőt a majom. – Miótától ember lettem, ilyen szelet még nem láttam! – s elmondta Csu Vu-nengnek, mi történt.

– Bátyám – kérdezte végén a disznó –, milyen a démonnak a harci tudománya?

– Meglehető – legyintett Szun Vu-kung. – Jól forgatja a vasvillát, hanem azért megbírnék vele, ha ez az átkozott szél nem volna.

– Hát akkor – szontyolodott el a bumfordi mentjük meg mesterünket?

– Azzal még várhatunk – mondotta a majom –, hanem hol lelnénk itt egy gyógyító mestert, ki a szemem világát megorvosolná? Mert ahogy a szörny rám fújta a szelét, úgy hasgat a szemem golyója tőle, hogy egyre csak hull a könnyem.

– De hát, bátyám – esett kétségbe Csu Vu-neng –, itt a hegyen, ebben a kései órában ne akarjál te itt szemgyógyító mestert lelteni, mikor még szállásunk sincsen!

– A szállás a legkevesebb – legyintett Szun Vu-kung. – Úgy számítom, hogy a szörny nem meri még bántani mesterünket, azért gyere, keressük meg az ország útját, azon majd lakott helyre találunk, ott meghálunk az éjjel, holnappal meg visszajövünk s megfékezzük a szörnyeteket.

– Úgy van, úgy! – helyeselt a disznó. Azzal fogták a lovat s a poggyászt, elindultak neki az országútnak. Leszállt már az alkonyat, amikor dél felől kutyaugatás hangja ütötte meg a fülüket. Megálltak, odanézték, hát látták, hogy valami majorság ablakában lámpafény pislákol. Nem bánták őket, van-e út vagy sincsen, árkon-bokron toronyiránt nekivágtak a hegyoldalnak, csak hogy mihamarabb odaérjenek. Ahogy a kapuhoz értek, nem akartak csak úgy berontani, hanem kiáltozni kezdtek. Hamarosan előjött egy öregember egynéhány ifjabb parasztleánnyal. Favilla, borona, seprű volt velük.

– Ki az? – kérdezték. Megfelelt rá a két tanítvány, hogy kinek a tanítványai, s hogy mi járatban vannak, s szállást kérnének éjszakára, mivelhogy mesterüket elragadta egy démon.

– Legyetek üdvözölve nálunk – felelte az öreg tiszteletudóan. – Erre mifelénk többet jár felhő, mint ember, azért mikor a kiáltozást meghallottam, már azt hittem, valami rókatündér vagy tigris, vagy tán rabló zörget, ezért vagyunk ekkora készüléttel. No, hát lépjetek be. Bement a két tanítvány, megkötötték a lovat, letették terhüket, aztán leültek az öreggel, megteáztak, enni is kaptak, s készítették már a fekhelyet is nekik.

– Ráérünk még aludni – mondotta Szun Vu-kung –, hanem megkérdeném, jóemberek, nincs-e errefelé szemnek való ír eladó?

– Minek nektek az orvosság? – csodálkozott az öreg. – Amint látom, ép a szemetek mind a kettőtöknek.

Elmondotta erre Szun Vu-kung, mi baj történt a szeme világával.

– Nohát, ez derék dolog! – háborodott fel az öreg. – Tisztelendő uram, ifjonti korodra máris hazudoznál? – nézett szemrehányóan a majomra. – Hiszen a Sárga Szél Urának szele gyilkos szél ám! Nem mérhető az sem a tavaszi, sem az őszi szélhez, a fenyő vagy bambusz között járó szélhez, sem a keleti, a nyugati, a déli vagy az északi szélhez!

– Talán bizony fejet szorongató szél, fület szaggató szél, testet bénító szél, nyakcsavaró szél? – kottyant közbe a bumfordi disznó.

– Nem a! – legyintett az öreg. – Úgy híják ezt, hogy léten kívülre segítő isteni szél. Feketébe vonja az eget, a földet, hogy még az istenek, démonok is nyögnek belé! Meghasgatja a kősziklát is, beomlasztja a partot gonosz

erejével, az emberből meg egyenesen kifújja a lelket! Ha ezzel a széllal találkozhatok volna szembe, alig gondolnám, hogy életben lennék! Csak istenek, halhatatlanok állják ki baj nélkül!

– Úgy van, úgy! – kiáltotta Szun Vu-kung. – Mert nem vagyunk ugyan istenek meg halhatatlanok, de olyan növendék halhatatlanok volnánk, azért nem vehette el az életemet, de a szemem golyóját ugyan megfájdította!

– Látom már akkor – mondta az öreg megnyugodva –, mégis szavahihető ember vagy te! Szemnek való gyógyír nincs ugyan szerény hajlékomban, hanem mert megcsapja néha a hideg szél a szemem, aztán hull a könnyem tőle, hát összeakadtam egyszer egy idegen országgal, ki adott nekem egy szert. Híják pedig a szert háromvirág-kilencmag balzsamnak, meggyógyítja az a szélfúta szemet mindjárt.

– Hadd kérjek belőle egy keveset – hajtotta meg a majom a fejét. – Hadd próbálkozzam meg vele!

Bement az öreg a házba, visszatért mihamar egy kis ágátkő szelencével, azt felnyitotta, s egy jádepálcikával Szun Vu-kung szemére kent belőle. Aztán meghagyta neki, hogy ki ne nyissa ám, csak aludjék békével, reggelre már jó lesz.

– Bot nem kéne, te vaksi? – tréfálkozott Csu Vu-neng, ahogy lefeküdtek.

– Te falánk disznó! – szitkozódott a majom. – Törődnél is te azzal, ha megvakulnék!

Nagyot hahotázott a disznó erre, aztán elaludt. Szun Vu-kung még soká forgolódott, de aztán őt is elnyomta a buzgóság. Már ötödik őrésre járt az idő, pitymallani kezdett, amikor Szun Vu-kung megdörzsölte a szemét s kinyitotta:

– Derék egy szer ez! – kiáltott fel. – Látok megint, tiszta világossággal! – azzal körülnézett, hát nem volt a ház, a kapu, de a falu se seholy, hanem csak egynéhány akác meg nyárfa, ők meg a zöld mohán heverték.

– Mit motyogsz, bátyám? – ébredt fel Csu Vu-neng is.

– Nyisd csak ki a szemed, és nézz körül – tanácsolta a majom.

Főlemelte fejét a bumfordi, s hogy nem látott embert, házat semerre, nagy ijedten szökött talpra:

– A lovunk? – kiáltotta.

– Ott van a fához kötve – nyugtatta meg Szun Vu-kung. Mellette meg a poggyász.

– Micsoda faragatlan népség! – morogta a disznó. – Ha már odébbálltak, mért nem szóltak egy szót se? Legalább tudatták volna, s hagytak volna nekünk egy kis teát meg harapnivalót. Biztosan szökött népek – morfondírozott –, aztán féltek, hogy a hatóság rájuk lel, így hát még az éjjel felszedték a sátorfájukat. Mi meg úgy alhattunk, mint a holttetemek, mert mint is rontották le a házukat, hogy még a hangját se hallottuk?

– Te tökfilkó! – fakadt hangos hahotára Szun Vu-kung. – Ne hadarássz itt nekem összevissza! Nézd csak, micsoda papiros lóg ott a fán?

A papiroson ékes jelekkel ezt a verset olvasták.

*Nem földi nép lakta e helyet,
Házzá büvölték a védistenek.
Ha az irtól jobban lett szemed,
Siess! Ne késsél! Mentsd meg mestered!*

Szun Vu-kung morgolódott ugyan, hogy így meg úgy, miért nem jelentkeztek rendre az őrizetre rendelt védistenek, mit játszottak velük, de aztán Csu Vu-neng lecsillapította, hogy nyilván azért nem jelentek meg, mert titkos az őrizet, és hát adtak szállást is, ételt is.

– Igazad van, öcsém – hagyta rá végül a majom. – Nincs messze ide a barlang, így hát ne is mozdulj innét, hanem csak őrizd a holmit, a lovat, én meg elmegyek s kikémelem, mi van mesterünkkel, aztán megint megharcolunk velük.

– Jól mondd – bölintott rá Csu Vu-neng. – Tudd ki okvetlen, él-e, hal-e a mester. Ha meghalt volna, hát meg mindegyikőnk a maga feje után. De ha nem halt meg, hát neki minden erővel!

– Ne fecsej annyit – intette le bosszúsan a majom. – Én máris megyek!

Ahogy a majom a barlanghoz ért, hát csukva volt a kapu még, aludtak benn. De most nem verte ám meg Szun Vu-kung a kaput, nem riasztotta fel a démonokat, hanem varázsigt mormolt magában, megrázta magát, s pettyes lábú szúnyoggá változott.

A kapuőrző démon nagyokat hortyogva aludt. Odaszállt Szun Vu-kung a képére, s akkorát csipett rajta, hogy menten feleszmélt.

– Micsoda szúnyog, öregapám! – ordította. – Mekkora daganat támadt a csípéséből!

Virradt már, nyitották a kaput, berepült rajta Szun Vu-kung nagy zümmögéssel, s látta ám, hogy igen készülődnek, osztják a fegyvert, fogadkoznak, hogy biztosan jön megint az az átkozott majom, de akkor vége az életének!

Szállt be a szúnyog a belső házba, annak a végébe, ott egy nagy ajtóra talált. Be volt az zárva erősen, de Szun Vu-kung szépen besurrant az ajtó hasadékan, hát egy nagy kertbe jutott. A kert falánál meg, a szélforgó karóhoz kötözve, ott volt Hszüan-cang. Zokogott, sírt a szentatya, egyre csak két tanítványát emlegette, hogy merre lehetnek.

Megállt röptében Szun Vu-kung, leereszkedett a szerzetes tar fejére, s megszólalt:

– Mesterem!

– Szun Vu-kung! – ismerte meg Hszüan-cang tanítványa hangját. – Majd meghaltam az ijedségtől! Honnét szólítasz?

– Itt ülök a fejed tetején, szentatyám – kuncogott a szúnyog. – Ne búsuljál, ne bánkódjál! Megfogjuk mi feltétlen ezt a gonosz démont, aztán kimentünk innen téged

– Mikor fogjátok már meg ezt a gonosz démont, kedves tanítványom? – sóhajtozott Hszüan-cang.

– A tigrist megfogtuk már – biztatta Szun Vu-kung –, Nyolctilalmas agyon is csapta. Csak éppen a vén démon szelének gyilkos ereje van. Úgy számítom azért, hogy még máma kézre kerítjük. Ne siránkozz most már, én továbbállok. Elszállt nagy zümmögve a szúnyog be a házba. Látta ám, hogy a vén démon ott ül a trónszékén, s nagyban sorakoztatja, szemléli vezéreit. Egyszer csak berontott a vezéri csarnokba egy közdémon parancsosztó zászlóval kezében, s jelenti a démonfejedelemnek:

– Nagy király! Amint a hegyet cirkáltam, az erdőben egy hosszú pofájú, nagy fülű barátra leltem! Ha nem szedem elég gyorsan a lábam, még megfogott volna. De ez nem a tegnapi szőrös pofájú volt!

– No – mondta megnyugodva a Sárga Szél Ura –, látni való, hogy Szun Vu-kungot elpusztította a szél. Lerakhatjátok a fegyvert, nem lesz már szükség rá!

– Nagy király! – zúgták a démonok. – Áldott szerencse, hogy elpusztította a szél! De ha el nem pusztította, s idejön megint valami csudafegyverrel, mennyei sereggel, akkor mi lesz?

– Nem félek én semmi csudafegyvertől, mennyei seregtől! – szólt dölyfösen a démonkirály. – Az én szelem erejét csak maga Szellemserencsés bodhiszattva állíthatja meg, mástól én mit tartsak!

Szun Vu-kung szúnyog képében a mestergerendára telepedett, onnét hallgatózott. Megörült ám magában, ahogy ezt hallotta, szállt ki egyenest a barlangból, ottan visszaváltozott igazi formájára, ment ki a hegyoldalba, Csu Vu-nenghez.

Megörült a disznó, amikor meglátta, s elbeszélte mindjárt, hogy az elébb megszalasztott egy démont a parancsosztó zászlóval. A majom is elmondotta töviről hegyire, mit látott, mit hallott.

– Csak hát merre lehet az a Szellemserencsés bodhiszattva? – vakarta meg Szun Vu-kung a végén az üstökét. De azt Csu Vu-neng se tudta.

Amint így töprenkedtek, tanácskoztak magukban, az ország útján egyszer csak egy öregapó bukkant fel. Erejénél volt még, mert nem járt bottal, szerteszt állott fehér haja, szakálla, szeme ragyogott. A háta meggömbült már ugyan, s lassan lépegetett, de a két orcája gyermeki pirossággal virított. Olyan volt éppen, akár egy halhatatlan.

– Bátyám! – szólt a disznó nagy örömmel. – Tégy úgy, ahogy mondják: “Ha hegyen utat keresel, legjobb, ha utast kérdezel.”

Eltette hát a majom a fütykőst, rendbe igazította ruháját, s nagy tisztességgel az öregapó elé lépett:

– Békesség veled, öregapám – szólította meg. Az öreg meg mintha felelt volna is, meg nem is, de csak visszaköszöntötte s megkérdezte:

– Hová valósi vagy, te barát? Mit keresel itt, ezen a vadon vidéken?

Elmondotta Szun Vu-kung a szent könyveknek dolgát, Hszüan-cang mester fogságra vettetését, s hogy azt tudakolná, merre volna a Szellemserencsés bodhiszattva?

– Egyenest arra – mutatta az apó –, délnek. Háromezer mérföld még az útja innét. Van ott egy hegy, Kis Szuméru Hegy a neve, van a hegyben egy imádságos hely, az éppenséggel a bodhiszattvának elmélkedő hajléka. Talán bizony az ő könyvéért mennének?

– Dehogyan az ő könyvéért! – rázta a fejét Szun Vu-kung. – Hanem egy ügyes-bajos dologban kérném, hogy lenne szolgálatunkra, csak azt nem tudom, melyik úton menjek.

– Ez az éppenséggel – mutatott az öregapó délnek a kezével –, amelyik úgy kanyarog, akár a birka bele – s ahogy Szun Vu-kung arra nézett, tiszta szellővé vált az öregapó, eltűnt egy pillantás alatt. Csak az útfélen hevert ott egy papiroska, ezzel a szöveggel:

*Te, Éggel Egyenlő Nagy Szent, ime, halljad:
Én, Li Csang-keng, voltam az az öregember.
Szuméru Hegyében szálló sárkánybottal
Vár Szellemszerencsés isteni fegyverrel.*

Fogta Szun Vu-kung a papiroskát, s jött le az útról, vissza társához.

– Elhagyott már a szerencsénk minket, bátyám! – sóhajtozott Csü Vu-neng, mikor a majom odaért hozzá. – Két nap már fényes nappal csak szellemeket látunk! Ki volt ez a szellővé vált öreg?

Mutatta Szun Vu-kung a papirost, elolvasta a disznó, csak nem értette:

– Ki ez a Li Csang-keng? – tudakolta.

– Hát a Hajnalcsillag istene! – nevetett a majom. Hajlongani kezdett erre Csü Vu-neng az ég felé nagy buzgósággal:

– Ó, kegyes jőtevőm! Ó, kegyes jőtevőm! – fohászzkodott nagyban. – Ha te akkor nem jársz közben értem a Jåde Császárnál, bizony ki tudja, mire fordult volna az életem!

– Látod, öcsém – szölt Szun Vu-kung leereszkedően –, hogy azért benned is van háládatosság. No de ne mutasd magad többet, hanem rejtezz a fák közé a holmival meg a lóval, én meg elmegyek arra a Szuméru Hegyre a bodhiszattváért. Felugrott Szun Vu-kung a levegőégbe, hányt a felhőbukfenceket, száguldott egyenest délnek. Ahogy a fejét biccentette, háromezer mérföld volt mögötte, dereka meghajtásával nyolcszáz mérföldet repült által. Meglátta hamarosan a hegyet. Bűvös felhők lengték körül az oldalát, és egyik hajlatában ott volt csakugyan egy kolostor. Hallatszott már a harangok szava, szállt fel az ég felé a füstölők füstje.

Ment Szun Vu-kung egyenest a nagykapuhoz. Ott egy öreg barátira lelt. Olvasó lógott a nyakában, s éppen nagyban imádkozott.

– Fogadd üdvözetem, atyám – hajolt meg a majom.

– Honnét jött kegyelmességed? – adta vissza a barát az üdvözlést.

– Ez, ugye, a Szellemszerencsés bodhiszattva imádkozóhelye? – érdeklődött Szun Vu-kung.

– Ez az éppenséggel – mondta a barát. – Mi dolgod van veled?

– Azzal fárasztanám tisztelendőséged – mondta Szun Vu-kung tisztelettudóan –, hogy bemenne s elmondaná: a kínai császár öccseurának, Hszüan-cang mesternek volnék tanítványa, maga az Éggel Egyenlő Nagy Szent, Szun Vu-kung, a Zarándok. Meglátogatnám a bodhiszattvát egy dolog végett. Nevetett erre a szerzetes s mondta:

– Olyan sokat mondott kegyelmességed, nem tudom én azt mind észben tartani!

– Hát akkor mondd csak azt – vágta rá a majom –, hogy megjött Szun Vu-kung, a kínai barát tanítványa. Ment is a szerzetes a bodhiszattva elébe jelenteni a jövevényt. Megigazította a ruháját Szellemszerencsés, jött a vendég elébe, vezette be a csarnokba, ott leültette a vendéghelyre. Aztán megparancsolta, hogy hozzanak teát.

– Nem kell nekem tea – türelmetlenkedett Szun Vu-kung. – Bajba került a mesterem a Sárgaszél Hegyen, s azért jöttem, ó, bodhiszattva, hogy kibocsájtván tanításod erejét, fékezd meg veled a szörnyet, mentsd meg mesteremet.

– Parancsba adta volt nékem a Tathágata egykor – mondotta Szellemszerencsés –, hogy igáznám le a Sárgaszél démonát. Adott ő akkor nekem szelet megállító galacsint meg egy bűvös szállósárkány-botot. Le is igáztam én őt akkor, de éltét meghagytam s elengedtem, térne meg a hegyekbe, de elevent ne bántson, kárt senkiben ne tegyen. Tudtomon kívül esett, hogy mestered életére tört. Az én vétkem, hogy ellenszegült a rendelésnek.

Marasztotta volna még Szellemszerencsés Szun Vu-kungot étellel-itallal, de Szun Vu-kung csak visszautasította nagy tisztességgel, így hát elévette a bodhiszattva a szállósárkány-botot, Szun Vu-kunggal együtt felhőre kerekedtek. Megérkeztek nemsokára a Sárgaszél Hegyére. Akkor a bodhiszattva így szólott Szun Vu-kunghoz:

– Tart ám tőlem a szörnyeteg, de én csak a felhők közepében tudnám őt lebírni. Menj hát és híjad viadalra,

csalogasd ki barlangjából, akkor majd én reábocsájtom tudományom erejét.

Hajlott a szóra Szun Vu-kung, leugrott a felhő közepéből, ment a kapuhoz, s egy csapással szétverte füttykösével, aztán nagy hangon kiáltozni kezdett:

– Add ki mesteremet, te szörnyeteg!

Szaladtak a kapuőrök nagy rémülve a Sárga Szél Urához.

– Ej, de arcátlan fickó ez a gaz majom! – böszült fel a démonkirály. – Nemhogy jóra térne, hanem még beveri a kapumat! De megyek én mindjárt, támasztok olyan szelet, hogy kifújja a lelket belőle!

Ötötte is már páncélját, kapta vasvilláját, robogott ki a kapun, s ahogy meglátta Szun Vu-kungot, se szó, se beszéd, csak a mellének döfött fegyverével. Elhajolt a döfés előtt a majom, emelte füttykösét, hogy a csapást visszaadja. Alig mentek azonban egymásnak egyszer-kétszer, mikor csak elfordította fejét a szörnyeteg délkeletnek, s már fütta is volna ki rettentő gyilkos szelét, amikor, lám, a levegőből levette Szellemserencsés a szállósárkánybotot, valami varázsigt mondott, s egyszerre csak sziszegő zúgással egy nyolckarmos aranysárkány csapott le a levegőből a démonsörnyetegre, megragadta a fejénél fogva, s odavágta a hegy sziklafalához. Visszaváltozott a szörny menten igaz alakjára, sárga szőrű cobolypatkány lett belőle.

Odarohant hozzá Szun Vu-kung, emelte is már a füttykösét, de a bodhizattva megállította:

– Ne tégy kárt benne, Nagy Szent. Viszem én vissza őt a Tathágata elé – aztán megmagyarázta: – Patkány volt ez a szörny egykoron, a Keselyűhegy lábánál élt, s a Taóra telvén, halhatatlanná vált. De mert a vaidurja-mécesből* a tisztaságos olajat kilopta, s kialudt a lámpa fénye, félvén, hogy megfogják az őrző gyémántvillámistenek, ezért hát elszökött, ide menekült, démonná változott. A Tathágata megkegyelmezett neki s reám bízta, de aztán megint gonoszságokat művelt. Mostan aztán viszem a Tathágata elébe, mérje rá méltó büntetését. Megköszönte Szun Vu-kung a bodhizattva nagy kegyességét, aztán sietett az erdőbe, megkereste Csü Vu-nenget. Együtt a barlangba rontottak, s aki ravaszdi nyüldémet, rókatündért, pézsmaszarvast, egyéb szörnyet előtálaltak, füttykössel, gereblyével mind agyonverték. Azután mentek a hátsó kertbe, megszabadították Hszüan-cangot.

Örült ám a mester két tanítványának, sorra elkérdezte, hogy tudták végül megszabadítani. Elmondották erre, mint esett, hogy történt, utoljára ami élelmet a barlangban találtak, abból befalatoztak, majd pedig felkerekedtek, elindultak újfent az ország útján nyugatnak.

A huszonkettedik fejezet, amelyben

*Futó Homok Folyójában Nyolctilalmas kel nagy harcra,
Vu-csinget meg megtéríti törvény által Moksa karja*

Ahogy Hszüan-cang mester s két tanítványa a bajtól megmenekedett, egy nap sem telt belé, átjutottak a Sárgaszél Hegyen, utána pedig folyvást csak nyugatnak menve egy nagy sík földön vándoroltak tovább. Telt-múlt az idő, letellett a nyár, vége felé jártak már az ősznek is, dideregve énekelt a kabóca a levelét hullató fűzfán, egyre nyugatabbnak járt a Tűzcsillag. Amint mentek, egyszer csak egy nagy folyóhoz értek, vadul hullámzó nagy vízáradathoz.

– Tanítványaim! – állította meg Hszüan-cang a lovát. – Nézzétek, micsoda széles nagy folyam! De nem látok sehol kompot, ladikot. Hogy kelünk mi itt át?

– Dühös vad víz bizony ez – bólogatott hozzá Nyolctilalmas. – Nincs is hajó, ami átmenne rajta.

Szun Vu-kung meg felugrott a levegőébe, homlokához emelte tenyerét, és a messzeségbe nézett.

– Mesterem! – kiáltotta ő is megdöbbenve. – Ez aztán keserves dolog lesz! Mert én egy nekirugaszkodással még csak átjutok rajta, de neked, atyám, teljességgel lehetetlen.

– Még a partját se látom innét – sóhajtott Hszüan-cang. – Mekkora széles lehet?

– Gondolom nyolcszáz mérföldnek – vélte a majom.

– Hogy tudod, bátyám, a távolságot így szemre megmondani? – csodálkozott a disznó.

* *Vaidurja* – legendás zöld drágakő.

– Ide figyelj, öcsém – magyarázta Szun Vu-kung. – Ez az én két szemem nappali világgal ezer mérföldre meglátja a jót, a bajt, úgyhogy innét, a levegőégből azt ugyan nem látom, hogy folyása mekkora hosszúságú, de a szélessége, amin átmennénk, bizony éppen annyi.

Visszafordította a lovát Hszüan-cang nagy bánatosan. Ahogy továbbléptetett, meglátott a parton egy nagy kőtáblát. Odamentek hozzá, hát nagy jelekkel felül az volt rávésve, hogy “Futó Homok Folyó”, alatta meg icipici írással ez:

*Nyolcszáz mérföldnyi e folyó szélessége,
Hármezer láb e puha víz mélysége.
Vadlúd pelyhe rajta nem táncol libegve,
Nádnak bugája is lemerül mélyébe.*

Ahogy a mester ott a kőtáblát olvasta, hallja közben, hogy felkavarodtak a folyó hullámai, akár a hegy, s a folyó közepében nagy loccsanással egy szörnyeteg tűnt elő. Rút, gonosz volt az ábrázata véghetetlenül! Rőt haja ott villogott a fején kuszálva, két rettentő szeme, akárcsak két lámpa! Sötétebb az éjnél fekete pofája, sárkány dörgő hangján nyílik szóra szája! A testét borítja vadlúd sárga pelyhe, rengeteg derekát fehér sás övezte! Kilenc koponyaváz a nyakába vetve, bővös botot emel karja fenekedve!

A partra rontott a szörny, akár a forgószele, s már ragadta volna is meg Hszüan-cangot, csak éppen Szun Vu-kung ijedelmében mesterét jó hamar felkapta, vitte fel a magas partra. Csu Vu-neng meg ledobta terhét, eléapta gereblyéjét, s neki a szörnyetegnek! Elkezdődött a viadal, ott, a Futó Homok Folyó partján. Dúlt a harc előre-hátra, összezsaptak már vagy hússzor, csak nem győzött egyik a másikán.

A majom, hogy mesterét lovastul, poggyászostul biztonságban tudta, s elnézte, hogyan csatázik öccse a víziszörnyeteggel, fogát csikorgatta, kezét tördelte nagy harci vágyában. Utoljára már nem bírta megállni, otthagyta mesterét, s nagy süvöltéssel rohant a harcba ő is. A két ellenfél már éppen úgy össze volt gabalyodva, azt se lehetett látni, melyik melyik. Szun Vu-kung kapta hát a fütykösét, s odavágott vele a szörnyeteg fejének. Az azonban villámsebessen elsiklott előle, rohant vissza a folyóhoz, s belebucskázott a vízbe.

– Ki hitt téged ide, bátyám? – toporzékolt a disznó nagy mérgében. – Lankadt ám már a szörny karja, nem állta a gereblyémet, s négy-öt ölremenés se kellett volna hozzá, hogy megfogjam! De amint meglátta a te gonosz pofádat, menten elszaladt, s most már mi lesz?

– Az igazat vallva, kedves öcsém – nevetett jóízűen Szun Vu-kung –, ahogy lebürtük a Sárga Szél Urát s lejöttünk a hegyről, egy hónapja már, hogy a fütykösöm elé se vehettem! Amint pedig megláttam, milyen jóízűen verekszel vele, mindjárt viszketni kezdett a talpam, hát ideugrottam, hadd játszazzam én is vele, csak aztán ez a szörny nem ismerte a tréfát, hanem megszaladt.

Jót mulattak ezen mind a ketten, aztán mentek vissza mesterükhöz.

– Megfoglátok a szörnyet? – kérdezte aggódva Hszüan-cang.

– Nem állta a harcot a nyomorult – legyintett a majom. – Visszabújt a vízbe.

– Tanítványaim – mondotta erre Hszüan-cang –, ez a szörnyeteg, régóta itt lakozván, ismerheti jól a víz mélyét, sekélyét, ez a puha víz meg parttalan, aztán ladik sincsen, meg kéne hát fogni őt vagy másvalakit, ki ismerős ennek a víznek a természetével, hogy tán átvezetne.

– Amondó vagyok én is – helyeselt Szun Vu-kung. – Ahogy azt mondják, hogy “cinóbertül veres leszel, a tustól meg feketedel”, hát ez a szörny is ismeri bizonyossággal a folyó természetét! Ma megfogjuk, de meg nem öljük, hadd vigye át mesterünket a folyón, aztán majd még szót értünk vele.

– Ne is késlekedjünk akkor, bátyám! – buzdult fel Csu Vu-neng. – Eredj, harcolj most meg vele te, én meg addig vigyázom mesterünket.

– Ez az éppen, öcsém – vallotta be Szun Vu-kung –, amit nem mertem mondani! Nem vagyok ám valami jártas a vízi harcban! A levegőégből megbírok én akármilyen csudaellenséggel, de a vízben nincs mit kereskednem!

– Én meg – mondta büszkén a disznó –, hogy az Égi Folyó marsallja voltam, nyolcszázévezres vízi sereget vezéltem, kitanultam valamit a víz természetéből! Csak attól tartok ám, hogy ha a vízben megharcolok vele, nem jön majd csatára, hanem megbúvik valahol valami lyukban, akkor hogy hozom fel a partra?

– No, ha úgy lesz – biztatta a majom –, majd jövök én, segíték!

Nekiszánta hát magát Csu Vu-neng a vízi harcnak. Levetette köntösét, ledobta lábbelijét, aztán megpörgetve két kezében a gereblyét, hasítani kezdte a vizet, taposta a hullámokat, míg a víz fenekére nem ért.

A szörnyeteg még lihegett a harctól, mikor meghallotta, hogy hasítja ám valaki a vizeket sebesen. Odafordult s meglátta a disznót, amint nagyban igyekezett feléje, gereblyéjét forgatva. Fölemelte a szörny is a botját s rákiáltott:

– Meg ne fuss, te barát, mert apróra verlek!

– Micsodás démon vagy te – kiáltotta a disznó –, hogy utunkat merted állni?!

– Majd megismeresz mindjárt! – fenyegetőzött a vízidémon. – Nem vagyok ám én akárki, halhatatlanságot tanultam, az égbe emelkedtem, a Jåde Császárt szolgáltam a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokában! Ajtónyitogató Nagy Generális voltam én, csak mert a Királyi Anya baracklakomáján elejtettem egy drága üvegcsészét, hát rangomtól megfosztottak, vittek is már a nyakazóhelyre, csak a Meziplábas Nagy Halhatatlan közbenjárására kegyelmeztek meg nekem! Akkor aztán idekerültem démónnak képében, ha teli a hasam, víz fenekén nyugszom, de ha megéhezem, bizony embert eszem! Ne locsogj itt nekem többet, mert mindjárt vagdalékot, pástétomot csinálok belőled!

– Te gaz jószág! – dühödött fel Csu Vu-neng. – Még hogy én locsogok? Még hogy vagdalékot, pástétomot csinálnál belőlem? Rágós ám a húsom, eleven a sonkám! Kóstold csak meg, te arcátlan, öregapád gereblyéjét!

Nagy viadal kezdődött kettejük között, csattogott, csengett a két fegyver. Küzdöttek már két órája, de csak hasztalan, nem dőlt el a harc. Közben pedig Szun Vu-kung igen leste ám odafentről kettejük küzdelmét. Egyszer csak Csu Vu-neng megfordult, futásnak eredt, mászott ki a partra. A szörny meg utána. Szun Vu-kung nem állotta meg tovább, rohant le a partra, hogy leüsse a szörnyeteget, de az megint csak visszacsusszant a vízbe, eltűnt.

– Hej, te istállómester! – szitkozódott a disznó. – Te hebehurgya majom! Ha lassabban jöttél volna, bizony kicsaltam volna én a magas partra, akkor elvághattad volna az útját! Most aztán elbújt, mikor jön majd elő?

Szégnyellette magát a majom erősen, de azért visszafeleselt. Abban maradtak a végén, hogy másnap újra megkísérlik a harcot. Közben meg, hogy megéheztek, Szun Vu-kung elszállt meszsze egy felhőbukfencsel, amíg emberekre nem talált, azoktól alamizsnát kéregetett, s visszatért vele gyorsan, hogy mesterét s társát jóllakassa.

– Te Szun Vu-kung – mondotta a mester falatozás közben –, nem jobb lett volna-e azoktól, akiktől az edelt szerezted, megkérdezni, hogyan menjünk át a vízen, mint itt ezzel a szörnyel huzakodni?

– Messze lagnak ám azok! – nevetett Szun Vu-kung. – Hat-hét ezer mérföld az útja innen, ott meg már semmi folyó nincsen, nem érnék velük semmit!

Nem akarta Csu Vu-neng elhinni, hogy a majom ilyen gyorsan jár. Elmagyarázta erre Szun Vu-kung a disznónak a felhőbukfencezés tudományát.

– Bátyám! – kiáltott fel a disznó. – Ha neked ez ily könnyen megy, vedd a hátadra mesterünket, s egy szempillantás alatt odaát vagy vele! Mit nyüglődjünk itt evvel a szörnyel?

– Felhón járni te is tudsz, nem? – kérdezte vissza a majom. – At tudnád vinni a mestert?

– A mester halandó anya szülötte – rázta Fejét a disznó –, nehéz a teste, akár a Tajsan hegye! Hogy bírnam el?

– Hát látod, én se – magyarázta a majom. – Mert tudhatok én elváltozni akármi formára, láthatatlan lenni, mákszemnyire töpörödni, de bizony mesterünket, ha végig akarja járni mind, ezeket az idegen földeket, népeket, nincsen ám rá módja, hogy megmenekedjen kínok tengerétől! Aprózva járhat ő csak, nagy keservesen! Mink meg arra vagyunk rendelve, hogy oltalmazzuk életét, megvédjük épségét, de tőle ezt a küszködést fel nem vállalhatjuk, helyette a szent könyveket el nem hozhatjuk. Mert ha még előtte járva hamarabb odaérnénk is, Buddha azt nekünk ide nem adná, mert a könnyen szerzett jószágnak nincsen becsülete!

Nagy szájtátva hallgatta bátyját a bumfordi disznó, aztán lepihentek, másnap pedig Csu Vu-neng megint leszállt a víz mélyére, harcra híni a szörnyet. De bizony hiába csalta fel a víz színére, tovább a szörnyeteg már nem merészkedett. Szun Vu-kung nagy hebehurgyán most a levegőégből ereszkedett volna le rája, de idejekorán felfigyelt a szörny, megint lebukott a víz mélyére.

Hej, szomorkodott, bucsálódott Hszüan-cang szörnyen, hogyan fog ő most már átmenni a rengeteg vízen? Végére is Szun Vu-kung kifundálta, mivel hát a bodhiszattva indította útjára a szentatyát, ő szabadította meg a két tanítványt is, ezúttal is neki kell segítségre lenni. Elbúcsúzott hát mesterétől, öccsétől, és felugorva a levegőégből, a déli tenger felé vette útját.

– Miért nem oltalmazod mesteredet? – kérdezte szigorúan a bodhiszattva, amikor a majom megjelent előtte. – Mit jöttél ide megint?

Elmondotta Szun Vu-kung, mi dologban jár, hogy nem bírnak a szörnyel, hogy mennyit csatáztak vele, s nem tudnak átmenni a nagy vízen a mesterrel.

– Ej, te majom! – ingatta fejét a bodhiszattva. – Biztosan megint csak szájtátál, kérkedtél, de a szent könyvek

doljáról, mesteredről említést se tettél!

– Én csak meg akartam fogni – tiltakozott Szun Vu-kung –, hogy vigye át a mestert. A fészkébe már, a vízbe Csu Vu-neng ment utána, ő szólott velem, de ahogy elgondolom, nem emlegette ám ő a szent könyveket!

Megmondotta erre a bodhiszattva, hogy a viziszörny nem más, mint a harmadik tanítvány, Sa Vu-csing nevezetű.

– Mondd csak meg neki, hogy a keleti földről jöttök s a szent könyvekért mentek, nem fog ám többet harcolni veletek, hanem hozzátok áll! – jegyezte meg végül.

– Igen ám – magyarázta a majom –, de megjíjdt márt a harctól, nem mer előjönni, csak ott kuksol a víz fenekén, ott meg hogy térítsem meg? S főképpen hogy vigyem át mesteremet a vízen?

Előhívatta a bodhiszattva Moksát, köntöse ujjából meg elévett egy veres varázstököt.

– Fogod ezt a varázstököt – mondotta tanítványának –, és Szun Vu-kunggal elmentek a Futó Homok Folyójához, ott kiáltás csak annyit, hogy Vu-csing, akkor menten előjön. Akkor vezesd őt Hszüan-cang mester hűségére, aztán ami nyakában van, a kilenc koponyavázat, helyezd el a Kilenc Ház formájára, tedd e tököt a közepébe, ez lesz a Tannak hajója, mely átvieni a mestert a Futó Homok Folyóján.

Ment Moksá Szun Vu-kunggal, felhőre kerekedvén, mihamar meg is érkeztek a folyam partjára. A disznó látta meg őket először, s nagyban örvendezett, hogy újra találkozhat egykori megmentőjével, mert hát nem is köszönte még meg neki igazán, amit érte mívelt, de Szun Vu-kung ráförmedt:

– Hagyd már el! Gyerünk inkább – fordult Moksához –, hídd elő azt a fickót!

– Kit híjon elő? – fülelt fel erre Hszüan-cang.

Elmondotta erre a majom a bodhiszattva rendelését. Nem győzött a mester hálálkodni Moksának, aztán hozzátette:

– Reményelem, hamarost idehívod!

Felszállt Moksá a levegőégbe a varázstökkel, leereszkedett a folyam fölébe, s erős hangon kiáltotta:

– Sa Vu-csing! Vu-csing! Itt a szent könyvekért menendő már jó ideje, miért nem térsz hűségére?

A viziszörny, minthogy a majomtól megrettent, a víz fenekén pihent épp vackában. Mikor a nevét meghallotta, tudta már, hogy az csak a bodhiszattvától jöhet. Mikor pedig azt hallotta, hogy “szent könyvekért menendő”, nem félt már többet se kardtól, se lándzsától, hanem nagy sebesen, hullámokat túrva elédugta a fejét.

– Üdvözöllek, ó, tiszteletreméltó! – tárult pofája széles vigyorgásra, amint Moksát megismerte. – Hol a bodhiszattva?

– Mesterem nem jött el – felelte Moksá –, csak engem küldött, hogy mondjam meg neked, szegődj ízibe tanítványnak a kínai baráthoz. A nyakadban lógó koponyavázakból meg e varázstökből pedig, a Kilenc Ház alakjára formázva, a Tan hajója lesz, az viszi őt át a puha vízen.

– Hát a könyvekért menendő hol van – kérdezte a szörny.

– Ott ül ni, a parton – mutatta Moksá. De a szörny a disznót meg a majmot látta meg elsőre, és nagy félelmében megkötötte magát, nem akart menni sehogyan se. Moksá nyugtatgatta, hogy nincsen mitől féljen, hisz azok is megtértek, azok is tanítványok, úgyhogy rendbe rángatta végül a szörny a ruháját, eltette botját, s a partra ugorva leborult Hszüan-cang lábához:

– Bocsásd meg, mesterem, atyám, hogy nem ismertelek fel ezzel a két szememmel!

– Te szélelbelélt! – morgott Csu Vu-neng. – Miért nem tértél meg hamarébb, mit huzakodtál velem?

– Ne haragudj rá, öcsém – csitította Szun Vu-kung –, hiszen egy fél szóval se mondtuk neki se a szent könyvek dolgát, se a nevünket!

– Megtérsz-e valósággal, teljes szívvel az igaz hitre? – kérdezte Hszüan-cang a szörnytől, s igenlő válaszára odaszólt a majomnak

– Hozd elő, Szun Vu-kung, szerzetesi késem, vágd le vele a haját, ahogy szerzetbélihez illik.

Hozta a majom a kést, levágta a szörny haját, ki így a mesternek harmadik tanítványa lett. El is nevezte őt a mester Homoki Barátnak, azahogy Sa Ho-sangnak.

Akkor pedig Moksá szavára levette nyakából a kilenc koponyavázat, kötéllel a Kilenc Ház formájára kötözte, a varázstököt közepébe helyezte, s kérte mesterét, foglalna rajt helyet a Tannak hajóján.

Beléült a mester, s lám, a puha vízen, a mindent elnyelőn, elindult a Tan hajója könnyen, akár egy csónak. Bal felől Csu Vu-neng támogatta, jobboldalt Sa Vu-csing igazgatta. Szun Vu-kung hátul a paripát vezette fent a felhők

között, Moksa meg Hszüan-cangot felülről oltalmazta. Repült a bűvös jármű, akár a nyílvevő, át a másik partra. Ott aztán, hogy a mester s tanítványai partot értek, elkészönt tőlük Moksa, visszavevén a varázstököt. A kilenc koponyaváz pedig szellé vált, eltűnt.

A huszonharmadik fejezet, amelyben

*Hszüan-cang nem felejtí fogadalmait,
de tanítványostul megpróbáltattatik*

Mentek már jó ideje megint, s hogy beesteledett, Hszüan-cang sürgetni kezdte tanítványát, keresnének már szállást valahol.

– Megtévedtél, mesterem! – vigyorgott Szun Vu-kung. – A papi ember széllel él, vízzel hál, holddal fekszik, dérral alszik, otthona van mindenütt! Minek tudakozódjunk szállás után?

– Könnyen jársz te, bátyám – zsörtölődött Csu Vu-neng –, mit is törődnél más bajával? Ahogy átjöttünk a folyón, egyvégtében csak hegyet mászunk, s nehéz ám már a terhem is! Keresni kéne már valakit, akitől elsöre hogy vacsorát kérhetnénk, másodikra hogy lepihenhetnénk, az volna jó!

– Te oktondi! – korholta a majom. – Ez már megint olyan beszéd, mintha megbántad volna. De hát másként van ám itt, mint Kao-falván volt! Ha egyszer pap lettél, hát tűj és szenvedj, akkor leszel csak igaz tanítvány!

– Tudod-e, bátyám – nyögött a disznó –, milyen nehéz a terhem?

– Öcsém – felelt rá fitymálva a majom –, amióta itt vagy te meg a Homoki Barát, nem hordok én terhet, honnét tudjam hát?

– No de nézd, bátyám, mennyi! – sóhajtozott Csu Vu-neng tovább. – Négy darab gyékényszőnyeg, nyolc hosszú kötél, meg aztán esernyő, négy pokróc, a rézzel kivert kilenckarikás papi vasbot és sok egyéb holmi! Ekkora tömérdek terhet nehéz ám az öreg disznónak naphosszat csak cipelni! Mert te tanítványnak álltál a mesterhez, de belőlem teherhordó számar lett!

– Hát ezt meg kinek mondod, te oktondi? – nevetett Szun Vu-kung gúnyosan.

– Neked, bátyám – felelte a disznó értetlenül.

– Hát akkor rossznak mondtad – vágta rá könnyedén a majom. – Mert én csak a mester épségét őrizem, kettőtök dolga pedig a poggyász, a paripa. S ha tán elpimaszodnátok, kaptok egyet a pofátokra ezzel a fűtykössel!

– Meg ne üss, bátyám! – kiáltott Csu Vu-neng elkeseredve. – Visszaélnél nagy erőddel, hogy megcsúföld az embert? Értem én a te dölyfösséged, hogy terhet cipelni nem akarsz. De hát a paripa, min a mester lovagol, milyen szép nagy s kövér, és csak a mestert viszi, meg egynéhány holmit, mégis milyen testvéri érzülettel vagy hozzá!

– Még azt mondod, hogy ló! – horkant fel Szun Vu-kung. – Hát tudd meg, nem közönséges ló az, hanem a nyugati tenger sárkánykirályának a fia, ki vétekbe esvén, a Madárbanat Zuhatagba vettetett, ott aztán a bodhizattva megtérítette, mesterünknek nyerges paripájává változtatta, hogy eljőjön velünk nyugati földre, Buddha imádására a szent könyvekért. Úgy van ő is, mint mink, azért te bele ne kapaszkodj

– Bátyám – szólalt meg Homoki Barát, ki eddig csendben bandukolt velük –, aztán igazán sárkány?

– Hát persze hogy az – ütődött meg Szun Vu-kung.

– Hallottam én, bátyám – szól megint Csu Vu-neng –, azt tartották a régiek, hogy felhőt fű meg ködöt köp a sárkány, földet forgat, hegyre mászik, tengert kavar, folyót fordít, hogy van hát, hogy most olyan szép lassan mendegél?

– No, ha azt akarod, hogy vágtsasson egy kicsit – bosszankodott meg a majom –, várj csak, majd megbiztatom én neked! Azzal már emelte is fűtyköst, megpörgette, hogy tarka felhőt szórt ezerfelé. A paripa meg, hogy a fűtyköst látta, megijedt, hogy tán rávernek. Négyfelé rúgta egyszerre mind a négy patáját, s vágatni kezdett, mint a szálló sebes villám. Gyenge volt a mester keze a kantár szarához, nem tudta visszafogni, száguldott a ló megbokrosodva egyenest neki a hegynek, kaptatott fel a meredek oldalon, míg végre lecsillapodott, s lépésbe csapott át.

Hszüan-cang, ahogy a lélegzete visszatért a nyakat törő vágatás után, fölemelte fejét, s a messzeségben, sűrű

fenyőfák közt gyönyörű szép épületeket pillantott meg. Éppen visszafogta a kantárt, hogy megálljon nézelődni, mikor a tanítványok utolérték.

– Mesterem – kérdezte aggodalmasan Szun Vu-kung –, nem estél le a lóról?

– Te gaz majom! – szidta Hszüan-cang. – Megriasztottad a lovam, alig bírtam megmaradni rajta!

– Ne énrám haragudj, mesterem – vigyorgott a majom bocsánatkérően. – Amiatt lett az egész, hogy Nyolctilalmas kicsinylette a lovad gyorsaságát, ezért biztattam meg.

Megérkezett a dísznő is nagy szuszogva, morogva. Mutatta a mester tanítványainak a gyönyörű szép udvarházat, amelyet meglátott, s megállapodtak abban, hogy ott kérnek szállást. Leszállt lováról Hszüan-cang az ékesen pingált, dúsan faragott kapu előtt.

– Ezek aztán meglehetősen gazdagok lehetnek! – dünnyögte Csu Vu-neng, ledobva a poggyászt. A mester leült egy kerékvető köre, a tanítványok meg a küszöbre, merthogy kolduló szerzetes nem zörgethet ám be, hanem várnia kell addig, míg előjön valaki. Vártak, vártak, de hogy senki nem jött, elunta magát Szun Vu-kung, belépett a kapun.

Három pompás, nagy házat látott ott bent, délnek forduló ajtókkal, felhúzott ajtófüggönyökkel. A szélfogó falra hegynek, tengernek gyönyörűséges képe volt ráfestve, kétoldalt meg veres lakkos, aranyos oszlopokon nagy piros papírtekersecen újévi köszöntés függött. Az első teremben középen egy csillogó fekete lakk füstölőasztalka állott, ódon bronz állatforma illatszerégetővel rajta, környes-körül meg hat karszék. A Falakon a négy évszak képei fügtek.

Ahogy belopózott a majom, majd fürkészve körülnézett, egyszer csak lépések hangja ütötte meg a fülét, s a hátsó ajtón belépett egy asszonyság, fiatalnak nem fiatal, de öregnek se öreg ám, s megszólalt csengő hangon:

– Ki tört be özvegyi házamba?

– Kelet földjéről, Kinából jöttünk – köszönt neki a majom nagy ijedelemmel. – Nyugat földjére tartunk Buddha imadására szent könyveket elhozandó. Négyen volnánk, s merthogy ránk esteledett, szállást kérnénk palotában, nagyasszony!

Elmosolyodott az asszonyság, s így szólott:

– Hol vannak társaid, tisztelendő uram? Jertek be hozzám!

Kiszólt Szun Vu-kung a kapun, bejött Hszüan-cang a másik két tanítvánnyal, üdvözölték illendően a ház úrnőjét. Csu Vu-neng loppal rá-rápillantgatott, olyan szép volt: zöld selyemkabátkában, piros kézelővel, sárga brokátszoknyában, hímzett cipellőben, aranyhajtúsen, fülében gyöngyökkel, rizspor nélkül is vonzó, vidám arcával szebb volt, mint akárhány leány.

A nagyasszony tessékelte is őket mindjárt a legszebb szobába, ott leültette, és szép ruhás szolgálóleányok drága öltözékekben, szép mívű edényekben máris hozták az illatos teát, utána meg a drága étkeket. Elmondotta közben az asszonyság Hszüan-cang kérdésére, hogy ez itt már a Nyugati Marhavásár Földje, harmadik éve él özvegyi sorban, senkije nincsen a kerek világban, csak a három leánya meg a nagy vagyona.

– Férjhez mennék én is, meg a lányaim is – mondotta végezetül –, de innét el nem mehetünk, kire maradna a vagyon, a föld? Vót hínék magamnak a legszívesebben! Ti is éppen négyen vagytok, mit gondolnál erről, tisztelendő uram? – fordult mosolyogva Hszüan-canghoz.

Úgy tett erre Hszüan-cang, mint a néma, a siket: összefogta száját, lesütötte szemét, nem felelt egy hanggal se.

– Háromszáz munyi földünk van* rizsnek való – csacsogott tovább a nagyasszony –, ugyanannyi a gabonának való, még ugyanannyi a gyümölcsfákertünk. Aztán tehenünk, ökrünk is van vagy ezer, ló meg öszvér sereggel, disznómnak, birkámnak számát se tudom. A hombárokban rizsem nyolc-tíz évre, s akár ruhára se költsek, annyi a selymem, aranyam-ezüstöm már nem is mondom. Tisztelendő atyám, ha hajlanál szavamra, s vélünk egybekelnétek, gondtalan élnétek világeletemekben. Nem volna-e jobb, mint nyugatnak vándorolni, magatok gyötretetni?

Hallgatott csak Hszüan-cang tovább, bárhogy fecsegett az asszony. Az pedig elmondotta, hogy gyönyörű szép ám a három leánya, a húszesztendő Csen-csen, a tizenhét éves Aj-aj s a tizenhatodikban járó Lien-lien, mind értenek a tűhöz, cérnához, de olvasni, írni is tudnak ám, verseket költeni. Hszüan-cang csak úgy ült ottan, akár a dörgéstől megszeppent gyerek, akár az ázott béka, csendben, csak a szeme féhére látszott. A dísznőnek azonban, hogy hallotta ezt a tömérdék gazdagságot, ezt a sok gyönyörűséget, bizseregni kezdett a szíve tája. Mintha tüvel döftek volna az ülepébe, úgy forgolódt, fészkelődött jobbra-balra. Utoljára már nem állhatta meg, felugrott, s rángatni kezdte Hszüan-cang ruhaujját:

– Mesterem, atyám! – kiáltott rá. – Hallod, amit ez az asszonyság beszél? Mit teszed magad, hogy rá se pillantasz? Rendjén való volna, ha figyelmeznél rá!

Felkapta a fejét Hszüan-cang böszén, s úgy rákiáltott Csu Vu-nengre, hogy az szegény hátratántorodott:

* *Háromszáz munyi földünk van* – egy mu általában egytizenhatod hektár.

– Te fattyúbarom! Elváltunk mi már a világtól, hogy mozgathatná meg szívünket a vagyon, a pompa? Mi okból gerjeszthetné fel lelkünket a báj, a szépség?

– Szegénykék! Szegénykék! – csóválta fejét az asszony nevetve. – Mi jó van abban, a világtól elválni?

– Te családban élsz, nagyasszony – vágott vissza Hszüan-cang –, mi jó van abban?

– Maradj csak nyugodtan, szentatyám – mosolygott az asszony –, megmondom én mindjárt. Vers is van ám róla:

*Tavasza selymem készen, kezem új ruhát ha szab,
Lenge fátylakban nézem nyáron a lótusztavat.
Őszre a rizs begyűlik, erjed a bor, leszűrük,
S télen, meleg szobában a mámor vígságot ad.
A négy évszaknak haszna ilyen sokféle fajta,
Minden hónapban más-más finom nyalánkság akad.
Nem jobb vetkezni éjjel, virágos gyertyafénnyel,
Mint hogy csak járja lábad Buddhának nyomán utad?*

– Nagyasszony – hajolt meg Hszüan-cang –, jó ez valóban, a család örömeiben, gazdagságban részesülni, szép ruhákba öltözni, enni-inni, gyermekektől körülvéve élni. De megmondom én, mi jó van a szerzetes életében. Vers is van ám róla:

*Fennkölt a pap erénye, szándéka magasra lát,
Feldúlja érte akár szerelmek, múlt templomát.
Nem mozdul nyelve, szája külső, világi csábra,
Vágyait már lerázta, s ez derűt, nyugalmat ad.
S ha műve már beérett, aranykapukhoz érend,
Ura teljes szívének, fölleli ősi honát.
Nem jobb-e így, mint egyre ölve, falva, szeretve
Halálba hullni egyszer, mint bűzös bőriszák?*

Hej, megharagudott a nagyasszony ennek hallatára, dülva-fülva mondta:

– Arcátlan semmirekellő vagy, te barát! Ha nem nézném, hogy messze keleti földről jöttél, bizony kiséprüznélek! Jó szívvel vagyok hozzád, igaz szándékkal, vagyonomba ültetnélek, te meg még visszafordítod a szót, aztán pocskondiázol? Így tartod meg te Buddhának törvényét, a szerénységet? No, jól van, te már örök fogadalmat tettél, hogy vissza az evilági életbe többet nem térsz már, de a tanítványaid közül meghínék egyet vőnek.

Látta Hszüan-cang a nagyasszony haragját, meghúzta hát magát, s odaszólt Szun Vu-kungnak:

– Itt vagy-e, Szun Vu-kung?

– Nem tudok én az ilyesféléhez, még kölyökkoromban se tudtam – rázta fejét a majom –, hanem itt van Nyolctilalmas, szólítsad őt!

– Ne akarj már megint megfogni, bátyám! – horkant fül a disznó. – Én már elhatároztam magamban, hogy a jobb mellett maradok

– Hát akkor szólítom Sa Vu-csinget, a Homoki Barátot – szólt Hszüan-cang –, ha ti ketten nem vagytok hajlandósággal.

– Lám, mit nem mondasz, szentatyám! – tiltakozott a víziszörny. – Megtértem a bodhiszattva szavára, fogadalmat tettem, vártalak téged, aztán hozzád szegődtem, de még két hónapja sincs, hogy ez meglett, egy fél érdemre se jutottam még, hagynálak most itten vagyonért, gazdagságért? Ha belépusztulok, akkor is elmegyek veled a nyugati földre, ilyen csalfaságba pedig nem keveredem!

Látta a nagyasszony, hogy egyik sem enged az ő szándékának, kapta magát, kiszaladt, becsapta maga után az ajtót, csak úgy zengett. Ott maradt Hszüan-cang meg a három tanítvány, tea nem volt már, étek se, nem is nyitotta rájuk többet senki az ajtót.

Csu Vu-neng szívében forni kezdett a méltatlankodás. Végül is odafordult mesteréhez:

– Te aztán végképp nem érted, mesterem, hogy kell elbánni az ilyenfélékkel, szót szóval hogy ölj e! Szóltál volna ügyességgel, csak úgy motyogva valamit, hogy adtak volna még ennünk-innunk, s vígan lettünk volna az este,

reggel meg rajtunk állt volna még, hogy akarjuk-e vagy se! De hogy leszünk meg az éjjel, ha így ránk csapta az ajtót, hidegben, étlen?

– Hát akkor eredj, bátyám, hozzá vőnek! – fortyant fel Homoki Barát.

– Ne keverj rágalmat, öcsém! – emelte meg a disznó a hangját. – Én már a jobb mellett maradok!

– De melyik jobb mellett? – ingerkedett a majom. – Arra hajlasz te már, hogy rokonságot szerezz a mester meg a nagyasszony közt, tebelőled meg vő lehessen! Gazdagok is, nagy házzal vannak, biztosan szép jegyajándékot adnának, nagy lakodalmat csapnának. Még nekünk is leesne valami. Ugorj ki a szerzetből, nem lenne-e jó az kétfelé is?

– A beszéd az csak beszéd – legyintett bizonytalanul a disznó. – Csak arra lyukadok ki, hogy otthagytam a világi életet, aztán megint visszatérjek bele, otthagytam az asszonyt, aztán vegyek most másikat?

– Második bátyám! – lepődött meg Homoki Barát. – Neked már volt feleséged?

– Persze, te nem is tudod! – vidámodott meg Szun Vu-kung. – Tibet országában, Kao-falván a veje volt ő ám a faluvénjének! De aztán a vén Szun megtérítette, meg aztán a bodhiszattvának is fogadalmat tett volt, úgyhogy én megfogtam, barátot csináltam belőle, ezért hagyta ott a feleségét, és szegődött a mesterhez. Az jár most az eszében. Milyen régen otthagya már, de még most is arra forog az elméje! Most meg, hogy került ez az alkalom, csak felébredt benne a vágyakozás megint. Te bumfordi – fordult Csu Vu-nenghez –, szegődj el vőnek hozzájuk, csak aztán háláld ám meg nekem, mert nem pártollak többet, elhagylak.

– Ostoba beszéd! – fakadt ki a disznó. – Ostoba beszéd! Mindenik csak erre vágyakozik, de csak belőlem üztök csúfságot! Jól mondják, hogy benne van a barátban a szerelem éhsége, hát melyik ne akarná? Adta nyughatatlan álszentjei, elrontanátok még a legjobb dolgomat is! Teát se látunk már, lámpát se gyújt nekünk senki, főhetünk itt magunkban egész éjjel, de holnap aztán csak vezetni kell azt a lovat, vinni kell a terhet megint, menni kell az úton tovább, pedig éhhez voltunk egész éjjel! Akárha megnyúztak volna! No, üljetek csak meg itt – állt fel hirtelen –, megyek, elviszem a lovat legelni. Kiment Csu Vu-neng nagy sebesen. Odafordult ekkor Szun Vu-kung Homoki Baráthoz:

– Maradj itt, öcsém, mesterünkkel, mert én utánamegyek, megnézem, ugyan merre legelteti azt a lovat.

– Szun Vu-kung! – intette a mester aggódalmasan. – Ha vigyázol, hát vigyázz rá, csak ne üzz belőle megint neveltséget.

– Értem, értem – bólogatott a majom, azzal kilépett a házból, megrázta magát, s veres szárnyú szitakötővé változva szállt Csu Vu-neng nyomában.

Vezette a bumfordi a lovat kifelé, de amint gyepes helyre ért, nem hagyta ám legelni, hanem hajtotta tovább, amíg lassan-lassan a hátsó kapu felé nem kerültek. Lám, ott áldogált a nagyasszony a három lányával, a krizantémokat nézték, azokban gyönyörködtek. Mihelyt azonban meglátták Csu Vu-nenget, beszaladtak a lányok sebesen a házba, csak a nagyasszony állt meg a disznó előtt s kérdezte

– Merre jársz erre, kisebbik tisztelendő uram?

– A lovat legeltetem, nagyasszony – felelte Csu Vu-neng tisztességgel.

– Megfontolt ember ám a te mestered! – mondotta csipősen a nagyasszony. – Vőnek lenni az én házamnál, hát jobb annál kóbor barátnak lenni, nyugat felé bandukolni?

– A kínai császártól kapta ő a parancsot – mosolygott gúnyosan a disznó –, nem mer azzal ellenkezni. Az imént meg a házban folyvást engem vágta, lovalta, én meg tipródok a dolgon, csak attól félek, hogy a lányaid utálnák a pofámat meg a nagy fületem.

– Én nem utálkozom tőled – vallotta meg az asszonyság –, mert nincs gazda a házban, hinni kell hát egyet. De attól én is tartok, hogy tán a lányaimnak nem lenne inyére a csúfságod.

– Nagyasszony! – méltatlankodott a disznó. – Fedd meg a lányaid, ne legyenek olyan válogatósak! Mert itt van ez a kínai barát, délceg a formája, de nem jó ám semmire! Én bezzeg csúfnak ugyan csúf vagyok, de megmondom neked, elvégezek én a gazdaságban minden dolgot!

– No, ha így van – mondta a nagyasszony –, eridj akkor a mesteredhez, tanácskozd meg velem, ne tipródjál többet, aztán meg is hívlak vőnek.

– Nem kell itt tanácskozni! – kiáltott Csu Vu-neng türelmetlenkedve. – Nem szülöm ő nekem, mi köze énvelem? Rajtam áll a dolog egészen.

– Legyen akkor – egyezett bele az asszonyság –, szólítom akkor a lányaimat.

Ment is nagy sebesen, az ajtót is becsapta. Nyolctilalmas se legeltette a lovat tovább, hanem visszafelé fordult. Nem tudta ám, hogy Szun Vu-kung kileste őt közben, és ment most a

mesternek megjelenteni. Hszüan-cang hitte is, nem is a beszédét.

Visszatért Csu Vu-neng a lóval, megkötötte, aztán bement a többiekhez.

– Legelt a ló? – kérdezte Hszüan-cang.

– Nincsen erre jó fű – füllentette a disznó –, nem volt hol legeljen.

– Legelni ugyan nem legelt – jegyezte meg csípősen a majom –, de a szomszéd vetésébe ugyan bement!

Értette Nyolctilalmas, hogy híre ment a dolgának, nem is szólt semmit, tette magát, hogy elálmosodott. Egyszer csak azonban nyikordult az ajtó, belépett a nagyasszony a két vereslámpás hordozóval, füstölővel, s hozta magával nagy csengés-bongással a három lányát. Azok megálltak sorban a szobában, köszöntötték leborulva a vendégeket. Csudálatos pompával voltak öltözve, egyik szebb volt a másiknál.

Összetette kezét Hszüan-cang, a fejét lehorgasztotta. Szun Vukung csak állt ott, rájuk se hederített, Sa Vu-csing meg éppenséggel a hátát mutatta nekik. Csu Vu-neng azonban a szemét le nem vette volna róluk, felbolydult bujasága, s csak ezt suttogta

– Köszönöm, tündérek, hogy leszálltatok ide. Bocsásd el őket most, nagyasszony.

Kifordultak a lányok az ajtón, nem maradt ott, csak a két lámpás a nagyasszonnyal. Az pedig így szólt:

– Tisztelendő uraim, ha hajlandósággal lennétek, melyikötöket adnátok össze egyik leánykámmal?

– Megtanácskoztuk mi ezt – mondotta Homoki Barát. – Hídd meg védnek Csu Vu-nenget.

– Ne keverj rágalomba, öcsém! – tette magát a disznó. – Én csak az összesség szándékát követem!

– Micsoda szándékot? – kezdte rá megint a majom. – Megegyeztél te már a hátsó kapunál, hajtogattad váltig, hogy nagyasszony, nagyasszony, mi egyéb szándékod van neked? A mesterünk lesz az örömapa, a nagyasszony a nászasszony, én leszek a násznagy, Homoki Barát meg a vőfély! Könyvből se kell kiolvasni, olyan szerencsés nap ez a mai! Borulj csak le a mester elé, aztán menj el vőnek!

– Nem megy az! Nem megy az! – adta Csu Vu-neng az ellenkezőt. – Nem tehetek én ilyet!

– Te bumfordi – szólt rá Szun Vu-kung –, ne köntörfalazzál! Majdhogynem napadnak mondtad a nagyasszonyt, hogyne menne hát! Felelj meg ízibe, aztán hadd igyuk meg a lakodalmi áldomást, az lesz csak a jó! – Azzal egyik kezével megragadta a disznót, a másikkal a nagyasszonyt, s rájuk szólt:

– No, vidd a vődet, asszonyság!

Menten nagy lakomát rendezett a nagyasszony, ettek-ittak a vendégek, Csu Vu-nenget meg szólította maga után, hogy most már legyen meg a nász. Utána már a többiek lefeküdtek, elaludtak.

Ment a disznó a napamasszony sarkában, hát annyi szoba, helyiség volt abban a házban, hogy hol ennek, hol annak a szegletnek, ajtónak, széknek ütközött neki. Beértek aztán végezetül a legfelső szobába. Hej! Ezüstgyertyák ragyogtak ottan lakodalmas fénnel! Csu Vu-neng, hogy hamar végére járjon a dolognak, leültette a napamasszonyt a karszékre, maga meg leborult nyolcszor előtte, a frigy kötésének eleget teendő. Aztán már kérdezte is nagy mohósággal:

– Melyik lányod párosítod velem egybe, napamasszony?

– Hát éppen ez a baj! – töprenkedett a nagyasszony. – Mert ha a legidősebb lányom adom neked, akkor a középső megharagszik ám! Ha a középsőt, az a legkisebbnek nem lesz inyére, ha meg a legkisebbet, akkor a legnagyobb orrol meg.

– Hát ha tartasz a veszekedéstől! – bökte ki elszántan a disznó –, add nekem mind a hármat! Nem lesz akkor civakodás, nem borul fel a házi béke.

– Ezt jól kiokoskodtad! – bosszankodott a nagyasszony. – Nem vehetsz el egymagad hármat, nem megy az!

– Mit nem mondasz, napamasszony? – tüzeskedett Csu Vu-neng. – Melyik embernek nincsen három-négy ágyasa is? Kitanultam én már süvölvény koromban az állhatatos harc módját, öröme lesz majd mindegyiknek szerelmes szolgálatomban!

– Nem lesz így jó sehogy se – rázta fejét a nagyasszony. – Hanem itt van ez a fehér keszkenő, kössed a szemedre, kössél sorsházasságot! Beszólítom lányaimat, rendben haladjanak el előtted, amelyiket megragadod, az lesz a párod.

Ráállott a disznó menten, kötötte is be sebesen a szemét. A nagyasszony meg szólította a lányokat. Csilingeltek övdíszek, ékszerük, lebbent pézsmafelhő, orchideaillat, mintha csak tündérek közelegtek volna. Kapkodott a bumfordi a kezével, erre-arra, jobbra-balra, ment volna utánuk, de nem fogta meg egyiket sem, hanem hol egy oszlopnak ment, hol a falnak, bevverte a fejét, majd meg majdhogyan orra bukott. A végén már, az ajtón kibotorkálva, egy téglafalnak puffant, de úgy, hogy feldagadt a szája, kék-zöld lett a homloka. Lecsücsült hát a földre, s panaszosan így szólt:

– Napamasszony! Olyan fürgék a te lányaid, nem bírtam megfogni egyiket se!

– Vőmram – mondta a nagyasszony, felemelve Csu Vu-nenget a földről. – Nem fürgék ám a lányaim, csak szemérmesekek, nem mernek téged választani.

– Hát ha szégyenlősek – lihegte a disznó végképp felgerjedve –, akkor te válasszál engem!

– Szép kis vő vagy te! – háborodott fel a nagyasszony. – Ha nem hajlik kicsinye, se nagyja, akkor ő már az anyjukat akarja! Hanem ügyesek ám az én lányaim, varrt mindegyik egy szép, gyöngyös, testre való inget. Amelyiket magadra öltöd, az lesz a te párod.

Fordult is be már a nagyasszony a másik szobába, hozta a három inget. Elkapta Csu Vu-neng az egyiket, ledobta magáról ruháját, s már vette is fel magára. De ahogy felvette, egyszeriben elvágódott a földön.

Közben meg már felébredt Hszüan-cang s két tanítványa, látták, hogy világosodik keleten. Fölemelték fejüket, s néztek körül erre-arra, hát nem volt a gyönyörű palota sehol, fenyőfák tövében heverték.

– Hol aludtunk mi? – dörzsölte a szemét Hszüan-cang is, Homoki Barát is. Szun Vu-kung azonban egykettőre felfogta elméjével a dolgot:

– Hát vígan éltünk mi itt ebben az erdőben – kiáltotta nevetve –, csak az a bumfordi hol vezekelhet mostan?

– Már mit vezekelne? – csodálkozott Hszüan-cang. Elmondotta erre a majom nagy nevetve, sejtette ő már, amikor beléptek, hogy valami bodhiszattva műve az egész. S valóban, Homoki Barát egy írást pillantott meg az egyik vén fenyőn. Odahozta, olvasták, hát a Lisan-hegy öreganyja,* maga Kuan-jin, azaz Avalokitesvara, aztán Szamantabhadra és Mandzsusri bodhiszattva voltak a nagyasszony meg a három lánya. Ahogy az írást olvasták, egyszerre csak nagy óbégatást hallottak az erdő sűrűjéből. Odamentek, hát Csu Vu-nenget lelték ott egy fához kötözve, nagyban szégyenkezve.

---

* *A Lisan-hegy öreganyja* – a Senhszi tartománybeli Lisan-hegy istennője.

A huszonnegyedik fejezet, amelyben

*Örökélet Hegynek ura barátját vendégeli,
Szun Vu-kung meg Nyolctilalmas a ginsenget* elcseni*

Csu Vu-nenget Homoki Barát szabadította meg kötelékeiből. Szégyenlette magát a disznó erősen, hát még amikor megtudta, kik kísértették meg asszonyszemélyek képében. Fogadkozott, hogy többet ilyent nem mivel, inkább a csontját törjék össze, hanem a mestert elkíséri nyugat egéhez.

– Hát akkor úgy is legyen – toldotta meg Hszüan-cang, azzal felkerekedtek, mentek tovább. Sok időt mentek már, egyszer csak egy nagy hegyhez értek. Aggódott Hszüan-cang, hogy tán megint démonokba, szörnyekbe ütköznek, de Szun Vu-kung kinevette, megnyugtatta, hogy hiszen már négyen vannak, nincs mitől tartsanak, s különben is, tette hozzá, inkább olyan kiválóra formázik a begy, hogy csak szent halhatatlanok lakozhatnak rajta.

Meg is állította Hszüan-cang a paripáját, s örvendezve mondta

– Tanítványaim, utunkban nyugatra sok hegyet megjártunk, sok vízen átkeltünk, de ilyen jeles szép hegyet még sehol se láttam! Nem lehet már messze a Mennydörgő Hang kolostora, Buddhának lakhelye, szednénk hát rendbe magunkat, hogy illőképp járulhassunk szent színe elébe!

Nevetett erre nagyot a majom:

– Korán van még ahhoz, szentatyám! Már hogy értünk volna oda?

– Bátyám – ötlött fel a Homoki Barátnak is –, mennyi az útja még a Mennydörgő Hang kolostorának?

– Tízennyolcezer mérföldnyi a teljes útja annak – vont a tudós ráncokba homlokát Szun Vu-kung. – Annak a tíz állomásából pedig még az elsőt sem értük el.

– Hű, bátyám – szörnyedt el a disznó –, mennyi évig kell még baktatnunk odáig?

– Ti ketten, öcsém – szólt Szun Vu-kung foghegyről –, tízegynéhány napra csak megjárhatnátok, merthogy felhőn járhattok. Ami engem illet, egy nap alatt akár ötvenszer megjárnam menve, megfordulva, s a nap le se nyugodnék. De hogy a szentatya, azt el se gondolhatjátok!

– Mit mondasz, Szun Vu-kung? – vált nyugtalanná Hszüan-cang. – Mennyi idő alatt érhetünk mi oda?

– Ha kicsiny korodtól, amíg megöregszel – magyarázta a majom nagy fensőbbiséggel –, mennél az úton, majd újjászületvén megint öreg lennél, és ezt még megtennéd ezerszer, akkor is nehéz volna ám neked! De ha tiszta szívvel vagy, igaz szándékkal, megismered természeted legmélyét, akkor már meg is érkezél.

Azt a hegyet pedig Örökélet Hegyének hitták, volt azon egy taoista kolostor, abban egy tiszteltreméltó nagy halhatatlan lakozott, neve szerint a Kezdetnek Ura, de csak úgy szölongatták a barátok, hogy a Világgal Egy. Aztán nőtt a kolostor kertjében egy csodálatos, drágalátos jószág: akkor eresztette ki még bűvös gyökerét, mikor a káosz meghasadt, mikor ég s föld kétfelé vált, s a négy világban nem volt ez sehol máshol, mint a Nyugati Marhavásár Földjén, itt a kolostorban. Hitták pedig e drága növényt ginsengnek. Virágát minden háromezer évben nyitotta egyszer, megint háromezer évbe telt, hogy gyümölcsöt kötött, s újabb háromezer év kellett, amíg az meg érett. Minden tízezer esztendőben éppen harminc gyümölcsöt termett. Olyan volt a gyümölcse formája, akár a még három napot sem ért csecsemő gyermeké: volt keze-lába, füle, orra, szeme, szája, mindene. Ha valaki jó sorsából azt a gyümölcsöt csak egyszer is megszagolhatta, az háromezer-hatszáz esztendőig élt, aki pedig még ehetett is belőle, az meg éppenséggel negyvenhétezer évig.

Meghívólevelet kapott épp a Kezdetnek Ura a mennyek palotájába. Nem késlekedhetett, indult is már negyvenhat tanítványával. Két növendék tanítványt azonban otthon hagyott, Tisztaszellőt és Fényesholdat. Az egyik csak ezerháromszázhusz esztendő volt még, a másik épp hogy ezerkétszáz éves. Meghagyta nekik a mester keményen, hogy ügyeljenek a házra, kiváltképp mert régi barátja közeleg arra, azt aztán jól fogadják, szívesen tartás, az a régi barát pedig nem más, mint a Kína földjéről jövő szent szerzetes. Almélkodtak a tanítványok, hogy ugyan honnét szerzett barátságot mesterük egy buddhista baráttal, de az felokosította őket, hogy nem más ám a barát, mint Arany Kabóca Mester földi megtestesülése, azzal pedig az Ullambhana ünnepen ismerkedett meg épp öt száz éve.

* *Ginseng* – panax ginseng, nagyhatású gyógynövény, gyökere ember alakú, akár a mandragoráé.

– A gyümölcsökre pedig figyelmezzetek ám? – mondotta szigorúsággal a búcsúzáskor. – Kettőt adjatok nekik enni, huszonnyolc megmaradjon! Vendégem, jó barátom Arany Kabóca Mester, a keze alatt járókra ügyeljete, őt ne háborgassátok! – Azzal elindult a mennyek palotájába.

Megérkezett ezenközben Hszüan-cang és három tanítványa a kolostorhoz. Alig győztek betelni a gyönyörű vidék látásával, hát még amikor a kolostort megpillantották! El is határozták menten, szállást kérnek benne.

Jött elébük a kapuban már a két tanítvány, fogadta őket nagy szíveskedéssel. Megörvendett ennek Hszüan-cang, el is indult velük, hogy megszemlélje a csarnokot. S ím a csarnokban, a legfőbb helyen, csak egy írás volt, rajta két írásjegy egymás fölében : Ég, Föld.

Füstölőt gyújtott Hszüan-cang menten, úgy tisztelkedett az isteneknek, aztán megkérdezte:

– Hogyan van az, ó, növendék halhatatlanok, hogy ebben a nyugati tündérvilágban nem tisztelitek a Három Tisztaságost, a Négy Őst,* az eget igazgató isteneket, hanem csak az eget s a földet?

Elmosolyogták magukat a tanítványok erre a beszédre:

– Megvallom az igazat, tisztelendő uram. A felvilágiakat még csak tiszteljük tisztességből, de az alsó világbelieknek bizony nem gyújthatjuk füstölőink füstjét. Különbösen is, mesterünk csak szíves kedvességéből tétette ezt ide.

– Hogyhogy szíves kedvességből? – álmélkodott Hszüancang.

– A Három Tisztaságos mesterünk jó barátja – magyarázta az egyik növendék halhatatlan elnézően –, a Négy Ős a cimborája, a Kilenc Csillagzat tanítványai, a Szerencsecsillag meg éppenséggel csak egyik a sok alja vendég között.

Akkorát nevetett Szun Vu-kung erre a beszédre, majd hanyatt vágódott. Kérdezte is Csu Vu-neng mindjárt, min vigad.

– Lódítani én is tudok, de ez még rajtam is túlesz! – felelte a majom bosszús jókedvében.

– Mesteretek hol van? – kérdezte Hszüan-cang.

– Meghívólevele jött a Legfelső Tisztaság Egéből, Amitábha palotájából, elment hát, nincsen idehaza – mondotta a növendék. De Szun Vu-kung erre már nem állhatta meg, elbődült nagy hangon:

– Azt a bűdös taoistáját! Mintha nem tudná az ember, mit lódítasz itt ekkorákat szemtől szembe? Amitábha palotájában talán bizony a Nagy Egyetlen Halhatatlan székel? Halljátok, mit magyaráz nekünk ez a gaz marhacsülke?

Látta Hszüan-cang tanítványa nagy haragját, tartott tőle, hogy még feleselés támad a növendék halhatatlannal, ezért így szólt hozzá:

– Ne vetélkedj vele. Ahogy bejöttünk, tovább is megyünk, azzal még háborúság ne támadjon köztünk. Ahogy mondani szokták, főnix a főnixnek húsát nem tépi meg... a mestere sincs itthon, mit kötözködsz vele? Eredj, jártasd meg a lovat, Homoki Barát őrizze a poggyászt, Nyolctilalmas meg szedje elé az úti holmit, kértek egy üstöt, rizst főztök, aztán hogy elmegyünk, adunk nekik pár garast, s jól van. Végezze a dolgát mindegyikötök, én meg hadd pihenjek, aztán ha megettünk, indulunk is tovább.

Ezenközben így szólott egymáshoz Fényeshold s Tisztaszellő nagy pöffeszkedéssel, maguk mutogatásával:

– A derék barát! Istápolja ám e halandókat a mi nyugati vidékünk, az igaz természet itt meg nem homályosodik! Azért is hagyta meg mesterünk, fogadnánk azt a kínai barátot, adnánk neki ennie a ginseng gyümölcséből, hogy megmutassa régi barátságát. No de azt is meghagyta ám, hogy őrizzük más ember fiától, nehogy meglopjon bennünket! Ez a három gonosz pofájú is jobb ha eltisztul innét, mert ha itt lődörögnek, nekik meg nem mutathatjuk!

– Őcsém – szólott erre Tisztaszellő – hátha ez a szerzetes a mesterünk barátja? Kérdezzük csak meg, nehogy megtévedjünk? Odalépett hát a két növendék halhatatlan Hszüan-canghoz:

– Megkérdeznénk már – szóltak leereszkedően –, vajon nem a Kínából jövő, nyugatnak tartó, szent könyvekért menendő kínai Szan-cang, azazhogy Hszüan-cang volna tisztelendőséged?

– Honnét ismeritek hitványka nevem? – lepődött meg Hszüan-cang. Elmondották erre mesterük rendelését a növendékek, teát is hoztak mindjárt. Aztán hogy megteáztak, s hogy mesterük parancsával ne ellenkezzenek, mentek a ginseng-gyümölcsért. Elészedtek a kamrából egy aranyos verőt, egy cinóber tálát, selyemkendővel a tálba ágyat vetettek, s mentek is hátra a gyümölcsöskertbe. Ottan Tisztaszellő felmászott egy fára, levert az aranyos verővel két gyümölcsöt, Fényeshold meg a tállal felfogta. Mentek aztán vele Hszüan-cang elébe, ajánlották neki tisztelettel:

– Kínai tisztelendő uram – mondották –, itt e mi vadon hegyünkben nincsen másunk, mit felajánlhatnánk, csak e két gyümölcsöt, oltsad vele éhed, szomjad.

* *Három Tisztaságos... Négy Ős* – a taoizmus főistenei.

De hátrahőkölt ám Hszüan-cang, amikor meglátta, úgy megrettent tőle:

– Irtóztató! Fertelmes! – kiáltotta. – Gazdag aratással volt az esztendő, hogy vadultatok el ennyire, hogy embert esztek? Hisz ezek csecsemő gyermekek, nincsenek meg háromnaposak se, hogy csillapíthatnám én éhem, szomjam velük?

– Nem sok helyt fordulhatott meg ez a barát – néztek össze gúnyosan a növendékek –, pórias ízlésű! Halandó lélek szegény, a halhatatlanok gyümölcsét nem ismerheti.

– Unsolták aztán még, magyarázták, mi az, de Hszüan-cang sehogy sem állt kötélnek.

– Ostoba beszéd! – dörögte felháborodva. – Hogy termett volna ember a fán? Vigyétek előlem, nem illendő ez ember fiához!

Mit tehettek egyebet, elvitték a tálat a drága gyümölccsel. Annak meg az volt a természete, hogy soká el nem állott, mert ha soká tartották, hát meghalt, enni már nem lehetett. Így hát bement a két növendék a szobájába, letelepedtek az ágyra, s a drága gyümölcsöt jóízűen felfalatozták.

Igen ám, de bizony vékonyak voltak a háznak falai, s minden kis beszéd is kihallott a konyhába. Nagyban főzte Csu Vu-neng a rizst éppen, amikor meghallotta, hogy viszik az aranyos verőt, a cinóber tálat, fel is fülelt erre. Aztán mikor már ették s azt beszéltek, hogy a kínai barát a gyümölcsöt föl nem ismerte, a nyála is elcsurrant a disznónak:

– Ha egy jó frisset haraphatnék én is belőle! – sóhajtotta.

Alig várta már, hogy a majom előkerüljön, s kitervelje vele a dolgot. Nem fült a foga már a főzéshez sem, hanem csak a fejét nyújtogatta, szemét meresztgette az ajtón kifelé, hogy tán jön csak Szun Vu-kung.

Jött is már a majom, megkötötte a lovat egy fához.

– Ide gyere! Ide gyere! – integetett neki sebesen a disznó szapora suttogással.

– Mit hadarászol, te bumfordi? – lépett oda hozzá Szun Vu-kung. – Gondolom, nem elég a rizs neked. Hagyjál azért a szentatyának is, hogy jóllakhassék, holnap aztán koldulunk másikat.

– Gyere már be! – húzta be Csu Vu-neng a konyhába társát. – Nem az, hogy kevés a rizs, hanem hogy van a kolostorban egy drága jószág, tudod-e?

– Micsoda drága jószág? – kérdezte Szun Vu-kung bizalmatlanul.

– Ha megmondom, még nem láttad – nevetett a disznó fensőbbsegesen –, eléd hozom, s nem ismered!

– Te bumfordi – bosszankodott meg Szun Vu-kung –, nevetséget csinálsz a vén Szunból? Mert én ötszáz évnek előtte, hogy halhatatlanokkal jártam, becsavarogtam ám a tenger minden sarkát, az égnek határait, mi lehet az, amit én nem láttam?

– Hát láttál-e, bátyám, ginseng-gyümölcsöt? – diadalmaskodott Csu Vu-neng.

– Azt aztán igazán nem láttam – hökkent meg a majom. – Hallani hallottam róla, hogy ha megeszi az ember, hát örök élete lesz. Hol van? – kérdezte sietve.

– Nekik itten van! – suttogta a disznó, s elmondotta, mit hallott meg a falon által. – Mi volna, ha szereznék belőle? – sandított társára. – Mert én úgy megenném!

Már indult is volna Szun Vu-kung, hogy felkutassa a csodás gyümölcsöt, de Csu Vu-neng visszatartott még:

– Hallottam én, bátyám, a falon által azt is, hogy holmi aranyverővel kell leverni – tette hozzá gyorsan.

Láthatatlannak tette magát a majom, úgy ment be a házba. A növendékek, hogy a gyümölcsöt megették, visszamentek, hogy Hszüan-canggal társalkodjanak, nem voltak szobájukban.

Körülnézett benn Szun Vu-kung, hol lehet az az aranyos verő, hát ott lógott a falon egy veres arany, fokhagymaforma fejű, ujjnyi vastag bot, lehetett vagy két láb hosszú. Zöld zsinór volt a végén lyukba fűzve, azon lógott.

– No, biztosan ez lesz az – kapta le a majom a falról, s máris suhant kifelé, amerre a kertet sejtette.

A hátulsó kapun először egy virágoskertre nyitott rá, onnan egy zöldségeskertre.

– Megtermelik ezek a taoisták maguknak, amit megesznek – állapította meg a majom kicsinylően –, nem úgy, mint mi – azzal már ment is tovább, mert látta, hogy még egy kapu várja. Hej! Annak a kertnek közepén meg egy magas fa állott. Susogó zöld levelei akkorák voltak, akár a banánfáé, megvolt vagy ezer láb magas, ha nem több, a törzse kerülete úgy hat-hét öles. Megállt Szun Vu-kung a fa alatt, nézte, s lám az egyik délnek nyúló ágon ott lógott éppen egy ginseng-gyümölcs. Éppolyan volt, akár egy gyermek. Ahogy a szél ringatta, mintha még mozgott is volna, szólott is volna.

– Drágalátos egy jószág! – gyönyörködött benne Szun Vu-kung, be se bírván telni látásával. – Ilyet aztán nem

mindenütt látni ám! – azzal fogta magát, mászott is fel a fára, megverte az aranyos verővel, lehullott a gyümölcs a földre nagy puffanással. Ugrott is le mindjárt, hogy felszedje, de nem lelte sehol. Kereste erre-arra a fű közt, de bizony hiult helyét se lelte a drága gyümölcsnek.

– Hát ez aztán fura! – vakarta meg a fejét. – Lába van, hát, gondolom, elszaladhatott, de a kert falán csak nem mászott át! Tudom már! – ütött a fejére. – Biztosan a kertnek a földistenkéje nem engedi, hogy ellopjam, azért elrejtette. Nyomban idéző igéket mormogott, meg is jelent a földistenke, leborult Szun Vu-kung előtt:

– Hívattál, Nagy Szent – szólott nagy alázatossággal. – Mit kívánsz tőlem, kisistentől?

– Nem tudod-e, te – rivallt rá a majom –, hogy én vagyok a kerek világ leghíresebb tolvaja? Eloroztam én a magam idejében a halhatatlanná tevő barackokat, megloptam a Jáde Császár borát, de még a vén halhatatlan elixírjéből is csentem, s nem mert senki se szembeszállni velem! Most meg hogy egy gyümölcsöt akartam ellopni, hát nem elsikkasztottad előlem jogos részemet? Fán nőtt ez a gyümölcs, a madarak is kivesszik belőle a részük, mi kár van hát abban, ha elveszek egyet? Hogy merted elkaparítani tüstént, hogy levertem?

– Méltatlan haragszol rám, szegény kisistenre, ó, Nagy Szent – mondotta a földistenke bánatosan. – Ez a drágaság földi halhatatlanok jószágá, én meg csekélységemben csak amolyan lelkek világabeli halhatatlan vagyok, hogy mertem volna hát rátenni a kezem? Meg aztán még a szagát sem állhatom!

– No, ha nem te vetted el – kérdezte Szun Vu-kung bizalmatlankodva –, akkor hova lett, hogy leesett?

– Nagy Szent! – mondta a földistenke felbátorodva. – Te csak azt tudod, hogy ez a drágaság örök életet ad, de azt már nem, hogyan származik, mire nő!

– Hogyan származik? – fülelt fel a majom.

– Minden háromezer évben egyszer nyit csak virágot, újabb háromezerre hoz gyümölcsöt, s háromezer évbe telik, amíg megérik – magyarázta sebesen a földistenke. – Tízezer esztendőben csak harminc érik meg belőle. A szerencsés, ki csak megszagolja, háromszázhatvan éveket él meg, aki meg is eszi, annak élte negyvenhétezer esztendőig terjed. Csak hát az öt elemmel ellenkezésben van ám!

– Hogyhogy ellenkezésben? – álmélkodott Szun Vu-kung.

– Ha érc éri – magyarázta tovább a földistenke –, lehullik, ha fa éri, elszárad, ha víz éri, megolvad, ha tűz éri, megég, ha földet ér, belémeget.* Ezért kell aranyverővel levetni, csak akkor esik le. De ha le is verted, csak selyemkendővel foghatod fel, mert ha faedénnyel, akkor biz elszárad, hiába eszed meg, nem ad örök életet! Ez a föld meg, amely befogadta, negyvenhétezer esztendő, verheted csákánnyal, meg se mozdíthatod, mert a vasnál is háromszor vagy négyszer keményebb.

Próbálta a földet Szun Vu-kung a füttykösével, verte, döfölte, de hiába, nyomát se mutatta az a nagy erőlködésnek.

Mit volt mit tenni, engedelmet kért a majom a földistenkétől, elbúcsúzott tőle, s mászott is vissza a fára. Kitervelte már magában, hogy amint ráver az aranyos verővel, nyomban alá is tartja ruhájának öblét, hogy azzal felfogja. Le is rázott gyöngén három szép gyümölcsöt, a keblébe rejtette, aztán le a fáról s usgyé, vissza a konyhába.

– Megvan, bátyám? – kérdezte a disznó mohón.

– Hát ez mi? – mutatta büszkés a majom a zsákmányt. – Csak rátettem a kezem, s megvolt. No de el ne tagadjuk Homoki Barát előtt se. Hidd csak ide!

– Vu-csing! – kezdett integetni a disznó harmadik társuknak. – Gyere csak ide!

Otthagya Homoki Barát a terhet, szaladt a konyhába:

– Minek hívsz, bátyám? – kérdezte.

– Tudod, hogy ez miféle jószág? – mutatta a majom nagy büszkén a ritka gyümölcsöket.

– Hát ginseng-gyümölcs – mondta a víziszörny szemrebbenés nélkül.

– Szóval, te ismered – fancsalodott el Szun Vu-kung képe. – Tán bizony ettél is belőle?

– Enni ugyan nem ettem – vallotta meg Homoki Barát –, de mennybeli vezérkedésem idejében, ahogy a Jáde Császár fogatát kísértem a baracklakomára, ilyet hoztak a tengerentúli halhatatlanok a Királyi Anyának. Látni láttam, de enni nem ettem belőle. Megkóstolhatom, bátyám?

– Ne szaporítsuk a szót – türelmetlenkedett a majom –, egyetek csak belőle, mindegyitek egyet!

Bekebelezték hát a drága gyümölcsöt mindhárman. De hogy Csü Vu-neng nagybélű volt, nagy volt a szája is, s hogy már megmozdult benne a falánság ördöge, hát amikor elvette, nagyra tátotta a száját, és nagy csámcsogással, rőfögéssel egyszerre befalta, hogy a szeme is kiguvadt bele.

* *Ha érc éri...* – az érc (fém), fa, víz, tűz, föld a világ öt alapeleme.

– Milyen az íze? – kérdezte a másik kettőtől.

– Rá se hederíts, Vu-csing – lökte meg Szun Vu-kung a víziszörnyet. – Te etted meg legelőbb – fordult a disznóhoz –, mit kérdezed akkor?

– Olyan sebesen ettem meg, bátyám – vallotta meg a disznó –, nem csámcsogtam úgy vele, mint ti, hogy ízét érezzem. Azt se tudom, volt-e magja vagy se, csak benyeltem egyszerre. Bátyám – fordult könyörögve a majomhoz –, felbolygattad már bennem az étvágyat, szerezz nekem még belőle, hadd egyem most már kedvemre!

– Hát te aztán nem tudsz megállni, öcsém! – háborodott fel Szun Vu-kung. – Nem rizskása ám ez, vagy csíktészta, hogy pukkadásig falhass belőle! Harminc gyümölcse érik csak tízezer év alatt, az is nagy szerencse ám, hogy mindegyikönknek egy-egy jutott! Hadd el, elég volt! – azzal fogta az aranyos verőt, vitte, bedobta a szobába, az ablakon át, Csu Vu-nengre meg rá se hederített.

Csu Vu-neng azonban csak tovább motyogott, méltatlankodott magában nagy rőfögve. Szerencsétlenségre a két növendék halhatatlan megint csak arrafelé került, hogy teát vigyenek be, hát csak hallják, amint a disznó dünnögi magában:

– Nem ehettem ginseng-gyümölcsöt kedvemre! Az volna jó, ha még egyet ehetném!

– Te Fényeshold – ébredt fel a gyanú Tisztaszellő szívében –, hallod, mit motyog ez a hosszú pofáiú barát? Csak nem merészelt lopni a drága gyümölcsből?

– Jaj nekünk, bátyám! – szörnyedt el a társa. – Hova lett az aranyos verő? Gyerünk hamar a kertbe, nézzünk utána! Mentek nagy sietve, hát nyitva állott a virágoskert kapuja, de a zöldségkerté is, ki volt tárva a hátsó kert ajtaja egészen. Sietett be a két növendék, nézték a ginseng-fát erről is, arról is, s bizony nem találtak rajta, csak huszonnégy gyümölcsöt. Hej, kifordultak a kertből rögtön, mentek vissza a házba Hszüan-cang elébe, elkezdték a jámbor szerzetest szidalmazni, átkozni, pocskondiázni, elmondták ilyen kopasznak meg olyan kopasznak, bűdösnek, patkánynak, úgyhogy a végén nem állhatta már meg a szentatya, megszólalt jámboran:

– Ti két növendékek, mit káromoltok el engem? Ha szólni akartok velem, mondhatjátok azt szépen, lassan, ne ily össze-vissza kapkodó beszéddel!

– Siket vagy tán? – háborodott fel Tisztaszellő. – Vagy madárnyelven beszélünk, hogy nem érted? Már azt se mondhatjuk meg, hogy elloptátok a ginseng-gyümölcsöt?

– Hát az meg mi? – rökönödött meg a szentatya.

– Ej, hát amit enni hoztunk neked – fakadt ki türelmetlenül Fényeshold –, aztán azt mondtad, hogy olyan, akár egy csecsemő gyermek!

– Amitábha Buddha! – emelte égnek Hszüan-cang a két szemét. – Úgy megrettentem, mikor azt a jószágot megláttam, szívem, májam megremegett, hogy mertem volna hát ellopni, megenni? Ha kiverne a farkaséhség, vagy kólika gyötörne, akkor se vetemednék ilyesmire! Méltatlanul haragusztok ti énrám, növendékek!

– Hát ha nem te voltál – adta lejjebb a hanggal Tisztaszellő –, akkor a tanítványaid ették meg.

– Az lehet – ismerte el Hszüan-cang –, attól azért még ne ordibáljatok. Idehívom őket tüstént, s ha ők lopták el, majd megfizettetem velük.

– Még hogy megfizetteted! – botránkozott meg Fényeshold. – Nincsen pénz, amiért megvehetnéd

– Hát ha nincsen – felelte nyugodtan Hszüan-cang –, akkor majd, ahogy mondják, hogy az emberség s becsület pénzt is megér, ezeret, hát majd megkövetnek érte titeket becsülettel. No de szólítom is már őket, hogy csakugyan ők voltak-e?

Szólította is Hszüan-cang a tanítványokat hangos szóval.

A huszonötödik fejezet, amelyben

*Kezdet Ura meghajszolja, el is fogja Hszüan-cangot,
de Szun Vu-kung vele támaszt nagy viadalt, cseles harcot*

– Most föl csak a kása – siettek elő a tanítványok jámbor képpel –, minek szólítasz bennünket, mesterünk?

– Nem a rizst kértem én – mondotta Hszüan-cang –, hanem van ezeknek itt a kolostorban valami ginseng-gyümölcsük, akár egy csecsemő gyermek, olyanforma. Melyikötök lopta meg, ette meg?

– Becsülettel mondom – felelte a disznó –, hogy nem tudom én azt, még csak nem is láttam.

– Ne hozz magadra nevetséget! – kiáltott Tisztaszellő felháborodva. – Igen, hogy te voltál!

– Tanítványaim! – szólott Hszüan-cang komolyan. – Ki elhagyta a világot, az hamissággal nem szólhat. Aki közületek ezt cselekedte, álljon elő s kövesse meg őket.

Látta Szun Vu-kung, hogy helyénvaló módon szól a mester, megvallotta hát az igazat:

– Ne keveredj te bele, mesterem, a mi dolgunkba – szólott. – Meghallotta Nyolctilalmas a falon által, hogy mit esznek ezek, s menten ráéhezett, én meg szereztem is hármat, ettünk egyet-egyed. Megettük, hát megettük, mit van itt még tenni?

– Négyet loptál! – kiáltott diadallal Fényeshold. – Nem vagy-e hát gaz tolvaj, te barát?

– Ó, Amitábha! – háborodott fel a disznó is. – Négyet emelt el, de csak háromban osztozott velünk! Egyet biztosan befalt már előre!

Megeredtek a két növendék szidalmi újfent amúgy istenigazában, elmondták Szun Vu-kungot mindennek, szidták, mint a bokrot. Hallgatta a majom, hallgatta, hogy a foga csikorgott, szeme is lángolt, markolásza a fütykösét egyre, s egyszer csak elmordult magában:

– Ez a két gonosz növendék verjen csak szavával, töltsék csak mérgüket, majd mívelek én mindjárt olyat, hogy többet abból a gyümölcsből nem esznek!

Azzal a derék Zarándok kirántotta feje hátuljából az egyik bűvös hajszálat, ráfűjt bűzös leheletével, s rászólt halkán:

– Változz át! – s ím, a hajszál menten az ő formájára változott, odaállott szépen a mester s a tanítványok mellé, türte tovább békével a két növendék halhatatlan szidalmát. De az igazi Szun Vu-kung, isteni erejével köddé változván, elszállott egyenesen a ginseng-fa kertjébe, ott pedig fogta fütykösét, és csépelni kezdte vele a csodálatos fát, elpusztítván ágastul, levelestül, végtére is többől kidöntötte. Megbizonyosodván aztán, hogy egy fél gyümölcs nem sok, de annyi se maradt meg, merthogy az ércfütykösétől érintvén lehulltak a földre, az meg magába nyelte őket. Ezzel visszasuhant a házba, s elrejtvén fütykösét, visszatért helyére.

Közben pedig így szólott társához Tisztaszellő a nagy szitokátok közben:

– Né, hogy mily jámboran túri ez a barát a szidalmainkat! Elmondtuk mindennek, s egyet se felel rá. Tán nem is ők lopták el, ették meg a drága gyümölcsöt, vagy tán hogy magas ám az a fa, a lombja is sűrű, s rosszul is számoltuk. Ne szidjuk hiába, gyere, nézzük meg még egyszer!

Ment a két növendék halhatatlan vissza a kertbe, hát ott találták a nagy, derék fát többől kitorve, levelét hullajtva, csúful megkopasztva, minden gyümölcs híján. Megrettentek ám mindketten szörnyen, hogy most mit szól majd mesterük, elvágódtak ijedtükben a földön. Óbégattak, jajveszékelték, végtére megszólalt Fényeshold:

– Hadd már el, bátyám, az óbégatást. Szedjük rendbe magunkat s térjünk vissza nyugodtsággal, ezeket a barátokat meg ne riasszuk. Más ember fia itt nem járt, csak az a szőrös pofájú, mennykőistenképű tehette, hogy isteni mesterségével fánkat lerontotta. Ha pedig velük most szót kezdünk váltani, és szóról harcra mennénk, négy ellen mi ketten hogyan állhatnánk meg? Jobb lesz, ha visszatérvén elámítjuk őket azzal, hogy nincs ám híjával a gyümölcs, csak mi nem jól számoltuk, megkövetjük őket. Aztán ha kásájuk megfőtt s evéshez ülnek, még kis zöldséggel is megvendégljük őket. Amikor pedig kezükben az evőcsésze, te megállsz az ajtónál bal felől, én jobb felől, és dirr-durr, rájuk csapjuk az ajtót, leláncoljuk, el is reteszljük végig a házat, hogy ki ne jöhessenek. Aztán ha mesterünk megjő, rendbe teszi a dolgukat.

– Ésszel szóltál – bólintott rá Tisztaszellő. Úgy is cselekedtek, megkövették Hszüan-cangot s tanítványait nagy alázatossággal.

– Hej, ti süvölvények – kapott a szavukon Nyolctilalmas –, gyerkőcök vagytok még, aztán nem tudtok rendet, csak itt összevissza átkozódtok, méltatlanul elkáromítottatok bennünket? Emberek se vagytok ti!

A majom azonban tüstént felfogta elméjében a dolog állását, nem szólt egy mukkot se, csak magában morfondírozott

“Hazudnak ezek világos-világra! – forgott a fejében. – Elpusztítottam én a gyümölcsüket mind, mért beszélnek

most így? Valami nagy ármány lappanghat emögött!” Hszüan-cang ellenben megnyugodott:

– No, ha így van – nyugtatta meg tanítványait –, akkor hozzátok a kását, megesszük.

Hozta is Csu Vu-neng az étket, Sa Vu-csing pedig az asztalt terítette, székeket hordozta. A két növendék nagy sebbel-lobbal elékerített holmi mártásban eltett tököt, padlizsánt, posajtott tarlórépát, ecetes babot, sóba tett tárógumót, nagy levelű repcét nagy tálakkal, meg jóféle teát is, kiszolgálták a mestert s tanítványait jobbról-balról. Alig emelték azonban szájukhoz az evőcsészét, alig fogták kézbe az evőpálcákat, mikor a két növendék, egyik innen, másik onnan, nagy csattanással, dérral-dúrral becsukta az ajtókat.

– Mit zárjátok ránk az ajtót, amikor eszünk? – heherészett zavartan a disznó. – Miféle fura szokás ez itt?

– Úgy van éppenséggel – felelte rá Fényeshold nagy ártatlansággal. – Ha megettétek, kinyitjuk.

Tisztaszellő azonban már nem türtöztette magát:

– Adunk majd mi nektek, nagy belül zsványok, tolvaj pofájú, kopasz bitangok! Befaltátok drágalátos gyümölcsünket, megdúltátok a kertünket, a fát is kidöntöttétek, aztán még pofázni merészeltek? Ha még el is juthattok a nyugati mennyországba Buddha színe elé, kínok kínjával kell majd újjászületnetek! Elejtette rizsescsészéjét Hszüan-cang ennek hallatára, nehéz kő esett a szívére. A két növendék halhatatlan pedig sorra zárta be, reteszelt el, láncolta le az ajtókat véges-végig, szidalmazva közben gonosz beszéddel a barátokat, mígnem estébe hajlott már az idő. Akkor elmentek vacsorálni, lefeküdni.

– No, te majom – szólott Hszüan-cang nagy keserőséggel Szun Vu-kunghoz. – Micsoda bajt kevertél! Az még csak hagyján, hogy tolvajságodért szidalmaztak bennünket, de azt a fát ráadásul minek döntötte ki? Ezt aztán ki nem beszélhetné még a bíró előtt se!

– Ne háborogj, szentatyám – intett Szun Vu-kung. – Majd elmennek aludni azok a növendékek, s ha lenyugodtak, az éjjel odébbállunk.

– Bátyám! – szólt Homoki Barát nagy meghökkenéssel. – Ami ajtó csak van, mind bezárták erősen, hogy megyünk ki innét?

– Ne törődj te azzal – nevetett a majom. – Megvan nekem hozzá a magam fortély!a!

– Bárcsak fortélyosság nélkül volnál! – kesergett Nyolctilalmas. – Elváltozol valami bogárnak, kukacnak, aztán akármilyen kis hasadékon kirepülsz, mi meg, hogy elváltozni nem tudunk, csak bűnhődjünk helyetted!

– Nem szedlek rá benneteket – mondotta Szun Vu-kung. – Kijutunk valamennyien.

Bealkonyodott már, feljött a hold is keleten.

– Nyugszik már mindenki – állapította meg a majom –, ragyog a hold jégkorongja, legfőbb ideje, hogy meglépjünk. Ide süss, bumfordi! – fordult a hitetlenkedő disznóhoz, s füttykösét megforgatva rámutatott vele az ajtóra a zárfeltörés fortélyával. Csak egy pattanás hallatszott, s lehulltak a reteszek, a láncok, nyikorogva kitérültek az ajtók. A majom kivezette Hszüan-cangot, felültette lovára, Nyolctilalmas felkapta a terhet, Homoki Barát meg a paripa kantárszárát ragadta meg, majd elindultak nyugatnak.

– Csak lassan menjetek – szólt rájuk a majom. – Én még elintézem ezt a két növendéket, hadd szunyókáljanak még vagy egy hónapig!

– Tanítványom! – fordult vissza nyugtalanzkodva Hszüan-cang. – Életükben kárt ne tégy, mert különben gyilkolásban is vétkezel, nemcsak rablásban!

– Értem én, értem – bólogatott Szun Vu-kung, azzal megfordult, sietett a két növendék halhatatlan hálólhelyéhez. Ott aztán elévett tüszőjéből két álomhozó bogarat. Még annak idején, a menny keleti kapujánál nyerte el őket Virudhaka istentől, ujjmutogatósdi játékban. Szépen becsúztatta őket az ablakon, azok meg rámasztak a növendékek arcára. Menten mély álomba merültek nagy hortyogással, nem volt, ki fel tudta volna őket ébreszteni. Nekieredt ekkor Szun Vu-kung, utolérte csakhamar mesterét s társait.

Hszüan-cang csakhamar eltörődött az éji lovaglásban, megálltak hát, s lepihentek. Közben pedig hazatért a mennyei lakomáról a nagy halhatatlan, a Kezdetnek Ura tanítványai seregével. Megérkezvén az Örökélet Hegyéhez, csak látják ám, hogy tárva a kapuk, seperve az udvar.

– Dolgos népek ezek a növendékek – mondotta a nagy halhatatlan. – Más időben ilyenkor még nyújtózkodni se nyújtózkodtak, mostan pedig, lám, kaput nyitottak már, fel is sepertek. – Örvendett is neki nagyon. Ahogy azonban beljebb értek, hát nem égtek a csarnokban a füstölők, egy léleknek se volt nyoma sehol.

– Biztosan elkódorogtak valamerre – mondták a tanítványok –, hogy nem voltunk itthon.

– Hogy mivelhet ilyet egy halhatatlan? – háborodott fel a mester. – Biztosan föl se keltek még, az este meg be se zárták a kaput. – Mentek a növendékek szobájához, hát hallatszott a nagy hortyogás, szuszogás, hiába kiáltoztak nekik, verték az ajtót, csak nem keltek fel. Utoljára

beverte a mester az ajtajukat, lerángatta őket az ágyról, de hasztalan, aludtak tovább. Végére a mester vizet fröcskölt rájuk, varázsigt mondott, akkor kászálódtak csak fel nagy nehezen.

Elmondották ekkor a növendékek nagy félelemmel, mekkora baj esett velük. Hullt a könnyük, akár a záporosó, nagy rettegésükben.

– Aztán el is tángáltak benneteket? – kérdezte a mester a végén.

– Tángálni nem tángáltak – hüppögték a növendékek –, de a csudafát bizony kidöntötték.

Megharagudott erre éktelenül a nagy halhatatlan.

– Ne bőgjetek már! – mondotta mérgesen. – Nem tudtátok, hogy ez a Szun Vu-kung a legnagyobb halhatatlanok közül való, felháborgatta már a mennyek palotáját is, végtelen nagy az ő hatalma! Aztán mondjátok, megismernétek-e ezeket a barátokat?

– Meg bizony – bólogatott Tisztaszellő és Fényeshold.

– No, ha megismernétek – mondotta Kezdetnek Ura –, akkor velem jöttök. Ti meg – fordult a többi tanítványhoz – készítsétek csak a kinzószerszámokat, megjövünk csakhamar, ellátjuk a bajukat!

Elindult a nagy halhatatlan két növendékével, felhőre kerekedtek, egy szempillantás alatt már ezer mérföldnyire jártak. Lekukucsált akkor Kezdetnek Ura a felhő széléről, nem látta a kínai barátot sehol. Visszafordult hát keletnek, ment vissza kilencszáz-egynéhány mérföldet. Merthogy hiába ment lován Hszüan-cang egész éjjel, nem tett meg csak valami százhusz mérföldet.

– Ott ni, mesterem – mutatta a két növendék izgalommal –, ott csücsül az út mellett, egy fa alatt, a kínai barát.

– Látom már – mondotta Kezdetnek Ura. – Eridjetez haza, készítsétek a kötelet, majd mindjárt megfogom őket.

Azzal a nagy halhatatlan lebecsátkozott felhőjéről, megrázta magát, s vándor remetévé változott. Ment egyenesen ama fa felé, hangos szóval üdvözölte az utasokat. Felugrott rögtön Hszüan-cang is, elébe sietett.

– Merrefelől jössz, tisztelendő utam? Mit ülsz itt az útfélen?

– Kína országából mennék nyugati földre, a szent könyvekért – mondotta gyanútlanul Hszüan-cang –, de most épp pihenek egyet.

– Keletről jöttödben – kérdezte a nagy halhatatlan ravaszul – nem haladtál-e át szerény otthonomnál, az Örökélet Hegyen?

– Nem, nem! – vágott közbe harsányan Szun Vu-kung, merthogy gyanút fogott. – Amonnét, a felső útról jöttünk.

– Adok én neked, te gaz majom! – szegezte ujját neki a nagy halhatatlan gúnyos kacagással. – Kit akarsz te itten elámítani? Ott voltatok nálam, kidöntöttétek a fámat, megleptetek az éjjel, aztán még hímezték-hámoztok? El ne fussatok, hanem adjátok vissza rögvest a csudafámat!

Felgerjedt ám erre Szun Vu-kung haragja is. Kapta fütykösét, és se szó, se beszéd, a nagy halhatatlan fejének sújtott vele. Kitért azonban az a rettentő csapás elől, s egyszeriben a felhők közé emelkedett. Szun Vu-kung nyomban utánairamodott. Visszaváltozott a nagy halhatatlan menten igazi alakjába, meglengette bűvös jakfárok légycsapóját jobbra-balra, s hiába veselkedett neki Szun Vu-kung a fütykösével, még a közelébe sem ért, csak összevissza hadonászhatott. Végül a nagy halhatatlan megelégette a dolgot, varázslatot mívelt, meglebbentvén köntöse ujját, s a földet-egét végigseperve vele, felkapta bele Hszüan-cangot is tanítványostul, lovastul, poggyszostul. Megpróbált még a disznó is ott hadonászni rettentő gereblyéjével, de nem ért vele semmit.

Szállt a nagy halhatatlan haza egyenesen, ott meg leereszkedett, hitta a tanítványait, és köntöse ujjából, akár holmi bábukat, kirázta Hszüan-cangot lovával, poggyszásával, három tanítványával. Hszüan-cangot s tanítványait menten a tornác négy oszlopához kötöztette, azután így szólott:

– Tanítványaim! Elhagyták a világot ezek a barátok, nem mehetünk hát nekik karddal vagy lándzsával, se nem pedig csatabárdal, hanem hozzatok elé egy szíjostort, hadd verjük el rajtuk bosszúnkat fánk kidöntéséért!

Hozták is a tanítványok az ostort nagy sietve. Nem marha bőréből volt ám az, de nem is birkából, szarvaséból vagy pedig bivalyéból, hanem valóságos sárkánybőrből hasított hétágú, csillagos korbács volt az, vízben jól megáztatva. Fölemelte a korbácsot az egyik markos tanítvány s megkérdezte:

– Melyiket üssem legelébb, atyám?

– Nagy tiszteletlenséget mívelt ez a Hszüan-cang – szólt a nagy halhatatlan –, őt üssted legelébb!

Hallotta ezt Szun Vu-kung, s elgondolta magában, hogy ha megverik mesterét, az is az ő vétke lesz. Nem bírta hát megállni, szóra nyitotta száját:

– Megtévedtél, tudós uram! – szólt a nagy halhatatlanhoz. – A gyümölcsöt én ettem meg, a fát is én döntöttem ki, mért nem engem veretsz legelőszőr?

– Milyen makacs ez a gaz majom! – nevetett gúnyosan a nagy halhatatlan. – Verjed hát őt legelébb, mégpedig a gyümölcsök száma szerint harmincat húzzál rá!

Emelte már a korbácsot a markos halhatatlan, Szun Vu-kung azonban ügyelte, merre sújt majd vele. S ahogy a combjának közelített a korbács, megrándította két lábát, s így szólt halkán: – Változz át! – s a két combja nyomban színvassá változott, verhetett a halhatatlan, ahogy csak akarta.

– Most meg azt a megátalkodott Hszüan-cangot verjed! – parancsolta a nagy halhatatlan, mikor végére ért a harminc ütésnek. – Megszegte Buddha tanítását, gaz dolgokat mivelt! Újfént emelte korbácsát a markos halhatatlan, de Szun Vu-kung megint közbekiáltott:

– Megtévedtél megint, tudós uram! A gyümölcs lopásáról mesteremnek nem volt tudomása, ott társalgott akkor két növendékkel bent a házban! Aki a Tant megszegte, csak én voltam, veress engem helyette!

– Te gaz majom – morgott a nagy halhatatlan –, csalafinta vagy és megátalkodott, de van benned fiúi tisztelet. Verjétek hát még egyszer!

Megkapta Szun Vu-kung a másik harmincat is, fényes lett a combja, akár a tükör, de fájni nem fájt cseppet se. Este lett már, mikor a veréssel végeztek.

– No – mondta a nagy halhatatlan –, áztassátok be a korbácsot, majd holnap folytatjuk.

Nyugovóra tért a halhatatlan tanítványaival együtt, otthagyták Hszüan-cangot s tanítványait az oszlopokhoz kötve. Eleredt Hszüan-cangnak a könnye is kétfelől, úgy szidta tanítványait:

– Micsoda rettentő bajba kevertetek! – siránkozott nekik. – Hogy jutunk ki belőle?

– Te csak ne panaszkodj! – morgott Szun Vu-kung. – Verni engem vertek, nem téged!

– Hát verni nem vertek – adta alább a szentatya –, de úgy megkötöttetek, hogy fáj belé a testem!

– Mesterem – fortyant fel Homoki Barát –, megkötöttetek itt másokat is!

– Ne zsvajogjatok! – intette le a készülő veszekedést Szun Vu-kung. – Mindjárt csend lesz itten, s akkor meglépünk! Elcsendesedett a kolostor, Szun Vu-kung akkor elkezdett összetöpörödni egészen kicsire, mígnem a kötelek lehullottak róla. Akkor fogta magát, mesterét s társait sorra feloldozta, a lóval, poggyásszal kivezette őket a kapun.

– Most meg – fordult Csü Vu-nenghez – dönts ki nekem négy fűzfát ott a szakadék szélén!

– Minek az neked? – csodálkozott a disznó.

– Valamire! – mondta bosszúsán a majom. – Csak siess már!

Nekiállt Nyolctilalmas, túrni kezdte a fák tövét, egymás után kitérta mind a négyet, aztán hozta is őket öltre fogva. Akkor Szun Vu-kung legallyazta a fákat, öccseivel az oszlopokhoz odakötöztette, aztán bűvös ígét mormolt, megharapta nyelvét, vérét a fákra köpte, s rájuk kiáltott: – Változzatok át! – s ím, az egyik fa Hszüan-cang alakjára változott, a másik Szun Vu-kungéra, a harmadik Csü Vu-nengére, a negyedik meg Sa Vu-csing formájára, de annyira, hogy ha szólították őket, feleltek, ha nevüket mondták, válaszoltak.

Elindultak megint, menekültek nyugatnak egész éjjel. Hajnalhasadásra igen megfáradt már Hszüan-cang, elbóbiskolt a nyeregben. Szun Vu-kung megpirongatta, hogyan lehet ilyen ügyefogyott, de aztán leszállította a nyeregből mondván, nehogy nevetség tárgya legyen a szembejövők előtt, s lepihentek a hegyoldalban egy szikla tövében.

Amíg ők ott pihentek, felébredt ám a nagy halhatatlan, s megfrüstökölvén, ment ki az udvarra, szólította a korbácsos halhatatlant, hogy most már Hszüan-cangot verje meg. Verte a korbácsos a fatörzseket, azok meg, ha szólította, megfeleltek rá. Egyszer csak azonban, hogy Szun Vu-kungra került a sor, az igazi Szun Vu-kung, az úton menvén, összerázkódott egyszerre, s nagy jajgatásba kezdett.

– Mi van veled? – kérdezte Hszüan-cang ijedten.

– Azt gondoltam én – jajgatott a majom –, mivelhogy tegnap kétszer is megverték, ma már nem vernek meg, de most engem vernek! Csinálok is vissza a varázslatot mindjárt! A kolostorban pedig megrémült ám a korbácsos, szaladt mestere elé, ostorát is elejtve:

– Mesterem, atyám! Csupa fatörzset vertem én itt a barátok helyett!

Felkacagott a nagy halhatatlan ennek hallatára:

– Még most is olyan ez a Szun Vu-kung, mint majomkirály korában volt! Hallottam ám, hogy amikor felhábortotta a mennyek palotáját, s kivetették rá a föld hurkait, ég hálóját, még azzal se tudták megfogni! Hogy megszökött, az rendben volna, de ezeket a fákat hogy mesterkedte ide maguk helyett? No de várj csak! Megyek én utánad!

Felhőre kerekedett megint a nagy halhatatlan, hamarosan a nyomukba ért. Láttá, hogyan cipekednek a teherrel, hogyan ösztökélik a paripát. Lekiáltott hát nekik felhője tetejéből:

– Hová mész, Szun Vu-kung? Add vissza a ginseng-fámat!

– Húha! – szörnyedt el Csu Vu-neng, mikor meghallotta. – Megint nyakunkon az ellenség!

– Mesterem – szólta Hszüan-canghoz a majom –, most aztán tedd félre nagy kegyességedet, s hagyj, hogy egy kis gonoszságot műveljünk, mert ha nem végzünk vele, nem szabadulhatunk.

Remegett Hszüan-cang ijedtében, felelni se mert. Homoki Barát már fogta is bűvös botját, Nyolctilalmas a gereblyéjét, a majom pedig a füttykösét, s körbevették a nagy halhatatlant a levegőégben. Nagy dühös csata kezdődött a nagy halhatatlannal, de az csak légycsapóját lengette jobbra-balra, azzal hátrította el a gonosz fegyverek támadását. Aztán egy félóra elteltével csak kiengedte megint a köntöse ujját, belefogta megint Hszüan-cangot meg a három tanítványt lovastul, poggyásostul, szállt velük vissza a kolostorba. Ott a nagy halhatatlan leült trónszékére a csarnok ajtajában, elérázta a foglyokat köntöse ujjából, megint odakötöztette őket a fákhoz.

Mikor aztán a foglyokat megkötözték, megparancsolta a nagy halhatatlan, hozzanak elé tíz vég vásznat meg lakkfa mézgáját. Akkor mindegyiket belekötöztette a vásznakba, kivéven közülük Szun Vu-kungot, hogy csak a fejük látszott ki, a vásznat aztán a lakkfa mézgájával vastagon bekenette.

– Tudós uram! – szólott a disznó. – Jó, hogy a fejem kihagytad, de legalább alul hagyatok volna nyílást, hogy huzogozhatnék a tiszteletedre.

– No, mit szólsz, oktondi? – nevetett Szun Vu-kung. – Annyi vásznat kaptatok, kevesebből is kitalne egy csuhal! De úgy látszik, már elevenen megkapjátok a halotti ruhát!

Megparancsolta akkor a nagy halhatatlan, hozzanak elé egy nagy üstöt.

– Jó sorunk lesz, Nyolctilalmas! – ungorkodott a majom a disznóval. – Hozzák az üstöt, mindjárt főzik nekünk a kását!

– Legalább hadd ehessük tele magunkat – mondta búsan Csu Vu-neng –, szebb ám jóllakott holtnak lenni!

Megtöltötte a nagy üstöt Kezdetnek Ura ott a csarnok előtt színolajjal, aztán tüzet rakatott alája.

– Ha majd felforr – rendelkezett keményen –, fogjátok meg a majmot, vessétek bele, amiért a fámat kidöntötte!

– Kapóra jön ez éppen! – rikkantott Szun Vu-kung vígan. – Rég nem fürödtem már, merő viszketegség a bőröm. Hálás köszönet a meleg fürdőért!

Forr már az olaj, bugyogott, sercegett. Szétnézett Szun Vu-kung, hát ott állt a csarnok mellett keletnek egy napóra, nyugatnak meg egy kőoroszlán. Kapta magát Szun Vu-kung, merthogy őt csak a földön hagyták megkötözve, odagurult nyugatnak, megharapta nyelve hegyét, ráköpte vérét a kőoroszlánra, s rákiáltott: – Változz át! – s hát a kőoroszlán Szun Vu-kung formájára változott, ott hevert a földön megkötözve. Az igazi Szun Vu-kung meg felszállott a felhők tetejébe, onnét leste, hogy mi lesz.

– Fő már az olaj, mesterünk! – jelentették a tanítványok.

– Vessétek bele a majmot! – parancsolta zordonan Kezdetnek Ura. Megragadta a kőoroszlánt négy tanítvány, mozdítani se bírták. Jöttek nyolcan, még azok se, még újabb négy, csak hasztalan erőlködtek.

– Kedveli ám a földet ez a majom – nyögték a taoisták nagy erőlködésükben –, meg se mozdíthatjuk! Amilyen kicsiny, olyan tömör testű!

Végtére is húszan rugaszkodtak neki, emelték nagy erőlködve, nyögve, vetették bele az üstbe. Freccsent ám ki a forró, fővő olaj nagy sziszegve, sísteregve a tanítványok képébe, úgyhogy menten csupa hólyag lett.

– Ereszt az üst! – kiáltotta nagy ijedve a tüzet rakó tanítvány, de még ki se mondta, kiszakadt nagy reccsenéssel az üst feneke a kőoroszlán irtóztató súlyától.

– Adta gaz majma! – szitkozódott a nagy halhatatlan. – Micsoda arcátlanság! Csak csúfot üz belőlem egyre! Hogy megszökött, még hagyján, de az üst fenekét hogy verte ki? Hiába már – tért észhez –, ezt a bitang majmot már meg nem foghatom. Akár homokot markolhatnék, higanyba kapkodnék, árnyat űzhetnék, szelet kötözhetnék! Hagyjátok békével. Hanem oldjátok fel nekem azt a kínai barátot, hozzatok másik üstöt, abba őt vessétek, hogy bosszút állhassak a ginseng-fámért! Hallotta ezt Szun Vu-kung a levegőégben, s elgondolta magában:

“Amilyen ügyefogyott az én mesterem, meg is hal, meg is ég abban a forró olajban, sült barát lesz belőle! Megyek és megmentem.” Kapta magát, leugrott a felhők tetejéből az udvar közepébe, ottan keresztbe tette karját, meghajolt tisztelettel:

– Ne szaggassátok le a lakk mézgáját róla – szólta a Hszüan-cang körül sürgölődő taoistákra –, meg ne égessétek! Várjatok csak, bemegyek én abba az üstbe!

– Beste majma! – szitkozódott a nagy halhatatlan. – Micsoda ármányossággal törted össze az üstömet?

– Én arról nem tehetek – vont vállat Szun Vu-kung ártatlan képpel –, ha ilyen ócska az üstöd! Igen szívemhez szólt ez a forró olajjal való kedveskedés, csak éppen sürgetősen szükségem támadt, s attól tartottam, ha az üstbe rondítok, hát még elpiszkítom neked az olajadat, aztán mivel párolsz majd zöldséget ebédre? No de most már megkönnyebbültem kis és nagy szükségemtől, mennék vissza az üstbe. Ne süttess meg a szentatyát, inkább engemet.

Felkacagott erre gúnyosan a nagy halhatatlan, előlépett trónszékéből, s megfogta a majmot.

A huszonhatodik fejezet, amelyben

*keresi a majom a három szigeten, fát élesztő szerre hol akadna,
s Avalokitesvara bodhizattva a ginseng-fa életét visszaadja*

– Tudtam én eddig is nagy ügyességedet – szólt Kezdetnek Ura Szun Vu-kunghoz, mikor megragadta –, hallottam vitézi híredet, de lehetsz akármilyen agyafűrt, szállhatsz akárhova, az én kezemből többet meg nem szabadulsz. Eljössz velem a nyugati mennyországba, ott aztán bevádolok a te Buddhádnak, hacsak vissza nem kapom az én ginseng-fámat! Ne próbálkozz most már semmi csalafintasággal!

– Micsoda kicsinyke lélek vagy te, tudós uraság! – nevetett szemtelenül Szun Vu-kung. – Mi nehéz van abban, a fátat újjáéleszteni? Mondtad volna hamarabb, ezt a sok hajcihőt mind elhagyhattad volna!

– Nem huzakodok én veled tovább – mondotta zavartan a nagy halhatatlan. – Jó lélekkel vagyok hozzád, nem is bántlak többé.

– Mi lenne – kérdezte ravaszul Szun Vu-kung –, ha te elbocsátanád mesteremet annak fejében, hogy ismét megéled a fa?

– Ha megvan hozzá a hatalmad – jelentette ki Kezdetnek Ura nagy örömmel –, s megorvosolod a fámat, hogy megéled, akkor nyolcszor borulok le előtted, s öcsémme fogadlak!

– Az még ráér – legyintett a majom –, hanem ereszd csak el őket, én meglelem a módját annak, hogy az a fa megint megéledjen.

Hitt a majom szavának a nagy halhatatlan, feloldoztatta Hszüan-cangot s tanítványait.

– Hű, mesterünk! – álmélkodott Homoki Barát. – Micsoda ördögösséget mivel bátyánk megint?

– Nincs ebben semmi ördögösség! – fitymálta a disznó. – Ez csak olyan szemfényvesztés! Vajon lehet egy fát feléleszteni, ha már kihalt? Elámítja most arcátlanul a halhatatlant, elmegy azzal a szesszel, hogy a gyógyírt keresi, minket meg itt hagy a csávában!

– Nem hiszem, hogy elhagyna minket – szólt komolyan Hszüan-cang. – De menjünk azért, kérjük meg tőle, hol keresné ennek a fának orvosságát.

– Igazat szóltam – mondta sértődötten a majom, mikor társai kérdőre vonták. – Már hogy ámítottam volna el a halhatatlant?

– De hát hol keresné? – kérdezte Hszüan-cang bizalmatlankodva.

– Régtől fogva azt tartják – magyarázta fölényesen Szun Vu-kung –, tengerről teremnek mind a bűvszerek. Elmegyek a keleti tengerre, megkeresem a mennyei halhatatlanok három szigetét, tíz birodalmát, kifagatom mind a vén halhatatlanokat a megélesztő szerekről, amiktől ez a fa újra megeredhet.

– Aztán mennyi idő alatt járnád meg az utat? – puhatolózott Hszüan-cang tovább.

– Három napba ha belétele – mondotta Szun Vu-kung.

– No, akkor – emelte fel Hszüan-cang az ujját –, ahogy mondtad, adok neked erre három napot. Ha megjössz, hát jól van, de ha meg nem jössz, elimádkozom a bűvös mondókámat.

– Legyen parancsod szerint – felelte a majom. Azzal máris helyrerángatta magán a ruháját, tigrisbőrét, odaállított Kezdetnek Ura elé:

– Légy nyugodtan, tudós uraság – szólt hozzá. – Máris megyek, tüstént jövök. De te jóltartsd ám addig a mesteremet! Háromszor tea egy nap, meg hat az éték, hiányt ebben ne szenvedjen! Mert ha fogyatkozása lesz benne, számot vetek veled, mihelyt megjöttem és kiverem az üstöd fenekét! Mosasd ki a ruháját is, merthogy elpiszkolódott,

ha meg ő maga megsárgulna, megsoványodna, innét el se megyünk!

– Eredj csak, eredj csak! – egyezett bele a nagy halhatatlan. – Nem hagyom én őt éhkoppot nyelni.

Felhőre kerekedett a derék majomkirály, szállt egyenest a keleti tenger felé. Szárgult, akár a villám vagy a hulló csillag, mihamar meg is érkezett Penglaj halhatatlan földjére. Gyönyörű szép volt az a sziget! Elnézte Szun Vu-kung a levegőégből, aztán leereszkedett. Fehér felhők között, barlang előtt, fenyők árnyékában három ősz öreg játszott ostáblajátékot egymással: Hosszúélet Csillaga csak nézte, amint Szerencse Csillaga játszik Boldogság Csillaga ellenében.

– Fogadjátok üdvözetem, kedves öcsém. – köszöntött rájuk a majom.

Félretették a halhatatlant az ostáblatáblát, visszadták a köszöntést. Elkérdezték Szun Vu-kungot, mi jóban jár erre, hogy megy sora, hogy taoistából buddhista barátta lett s igen meghökkentek, amikor hallották az Örökélet Hegyének nevét.

– De hiszen az Kezdetnek Ura, a nagy halhatatlannak a palotája! – kiáltották. – Talán bizony csak nem az ő ginseng-fájának a gyümölcséből loptál?

– Ha loptam, ettem, mit érek vele? – vigyorgott zavartan Szun Vu-kung.

– Mit tudod, te majomfajzat – képedtek el a vének –, mi a jó, mi a rossz? Azt a gyümölcsöt ha csak megszagolod, háromszázhatvan évet élsz, ha eszel is belőle, akkor meg éppenséggel negyvenhétezer esztendő! A mi taoművészetünk a nyomába se érhet! Azt csak megszerzed, s máris addig élsz, akár a mennyek, mi meg csak nevelhetjük magunkban az életerőt, edzhetjük lelkünket, visszatartjuk szellemünket, pároztatjuk a sárkányt a tigrissel, keverjük, törjük az elixírt mozsárban... hej, de sok küszködésbe kerül, míg halhatatlanok leszünk! Hogy mondhatod, hogy mit érsz vele? Ez az egy fa van csak a kerek világon az ég alatt!

– Egy fa! Egy fa! – szólt fitymálón Szun Vu-kung. – Hát én bizony kidöntöttem azt a fát tövestől.

– Kidöntötted? – szörnyedtek el a vén csillagok.

Elmondotta Szun Vu-kung erre, hogy esett, mint esett meg a baj. Meghallgatta a három csillag, aztán mondták nagy sajnálkozással:

– Nem igazodsz ám el, te majomfajzat, az emberi nép között. Kezdetnek Ura Mester feje a földi halhatatlannak. Mi ugyan az isteni halhatatlanok atyái volnánk, csakhogy te, pedig hát elérted a mennyei halhatatlan grádusát, de csak számfeletti lévén a Sarkcsillagisten népe közt, tisztségbe nem helyhezttél, hogyan meneknél hát az ő kezéből? Meg aztán, ó, Nagy Szent, vertél volna agyon valami futkosó vadat, szálló madarat, vagy akár a bogarak, férgek, pikkelyesek közül, a mi szereinktől azok megélednének. A ginseng-fa azonban halhatatlanok növénye, hogy volna arra gyógyír? Nincs szerünk rá, nincsen.

Hegybe vonta erre a majom a szemöldökét, ezer töprengő ráncba a homlokát. Meg is kérdezte tőle a Boldogság Csillaga:

– Ha nekünk nincs is szerünk, ó, Nagy Szent, másutt tán akad. Miért támad szívedben bánat ezért?

– Ha itt nincsen, lesz másutt – felelt erre Szun Vu-kung –, ez aztán semmiség. Bejárom én a tenger sarkait, az égnek határát, felhatolok mind a harminchat mennyek országába, kicsinység ez nekem. Csak éppen az én kínai mesterem szigorú határt szabott nekem, három napot adott csak erre. S ha három nap elmúltán vissza nem érkezem, bizony imádkozni fogja a fejem a bronzát szorongató bűvös mondókáját!

Nevettek a csillagistenek erre, s mondták:

– Jól van ám ez! Jól van! Ha ezzel ő téged meg nem szorongatna, megint csak felhatolnál az égbe!

Így szólott aztán a Hosszúélet Csillaga:

– Nyugodjál meg, Nagy Szent, ne bánkódj ezen. Felső osztálybeli az a nagy halhatatlan, de azért mi vele ismeretségben vagyunk. Előszörre, merthogy rég nem tisztelkedtünk nála, de másodjára, mert kedvelünk téged, elmegyünk mi hárman látogatására szíves barátsággal, aztán megmondjuk a kínai barátoknak, ne imádkozza el bűvös mondókáját, ha három nap, ha öt nap, hanem várjon csak meg téged, míg megjössz a szerrel, csak akkor hagyjuk ott.

Köszönte erősen Szun Vu-kung a három csillagnak hozzája való nagy barátságát, aztán elbúcsúzott, ment tovább a megélesztő szert keresni. A három csillagisten pedig felhőre kerekedett, s mentek az Örökélet Hegyéhez. A nagy gyülekezet a kolostorban hallott ám egyszerre nagy darukrúgást, közelgett már a három isteni halhatatlan. Nagy sietve jelentették érkezésüket a növendékek mesterüknek. Az éppen Hszüan-canggal volt nagy társalkodásban, de sietett máris fogadásukra.

– Hé, te húsos fejű vénység! – fogta meg nevetve Nyolctilalmas a Hosszúélet Csillagát, amikor meglátta. – Rég nem láttalak már, s most se hordsz kalapot? – azzal fogta a tulajdon fővegét, s nagy vihoggással a halhatatlan fejébe csapta.

* Hé, te húsosfejű vénység! – a Hosszúélet Csillagát hagyományosan magas koponyájú öregembernek ábrázolják.

– No, most aztán főveget kaptál, hivatalt nyertél!* – mulatott rajta.

De ledobta ám fejről a főveget a Hosszúélet Csillaga nagy átkozódással

– Te falánk disznó! Nem ismeresz rangot, különbséget?

Hátraparancsolta Hszüan-cang a disznót, s ő is elment üdvözölni a vendégeket. Elmondották a csillagok, mi jóban járnak, megkérlelték Hszüan-cangot, várja tanítványát békével. De ahogy ott beszélgettek, megint csak odafutott hozzájuk Nyolctilalmas, megragadta Szerencse Csillagát, belekotorászott a köntöse ujjába, az övét matatta, egész ruházatát végigtapogatta, s mikor megkérdezte a vén csillagisten, hogy mire való ez, azt felelte, hogy a szerencsém keresem! Nagyot nevettek ezen a csillagok, de mestere ezért megint csak kizavarta. Ekkor meg, ahogy kelletlenül kullogott kifelé, csak vissza-visszasandított a Szerencse Csillagára, mondván, hogy a szerencséd lesi.

De hagyjuk el Nyolctilalmas oktalankodásait. Beszéljük el inkább, hogyan szállt Szun Vu-kung felhők hátán, mígnem Penglaj szigetét elhagyván, Fangcsang gyönyörűsége szigetéhez nem érkezett. Fogadták ott is a halhatatlanok, meg is vendégelték, elbeszélte nekik is bújást-baját, de csak azt mondták neki azok is, az ő szereik meggyógyítanak ugyan minden lelkes állatot, fát, fűvet, de a ginseng-fának nincsen náluk orvossága. Odébbállott hát Szun Vu-kung, ment tovább a felhők hátán egyenest Jingsou szigetére, harmadik földjére a halhatatlanoknak.

Jingsou szigetén éppen borral, sakkjátékkal mulatták magukat a halhatatlanok, mikor Szun Vu-kung beköszöntött hozzájuk. Ezek is elkérdezték tőle, mi dologban jár feljűk, de megmondták, orvossággal nagy bajára ők sem szolgálhatnak. Ment nagy búsan tovább Szun Vu-kung a felhők tetejében, szállt végig a tengereken, míg egyszer csak szemébe nem ötlött Kuan-jin szép szigete. Kapta magát, leereszkedett a felhők hátáról egyenest Potaraka fenséges hegyére.

– Hova, hova, Szun Vu-kung? – állította meg egyszer csak a hegynek őre.

– Né, te medvefajzat! – szegte fel a majom a fejét. – Hát engem csak úgy Szun Vu-kungnak szólongsz? Ha akkor ottan én éltem meg nem hagyom, bizony holt ördög lennél most a Fekete Hegyen! Most hogy a bodhiszattvával jársz, jóság gyümölcsében részesednél, a törvény tanítását hallod, nem mondhatnád nekem, hogy kegyelmességed? Megszégyenlette magát a medveszellem, és szólott zavartan mosolyogva:

– A nemes nem emlékezik múlt háborúságokra. Minek azt felelgetni? Jer, Nagy Szent, vár már fogadni téged a bodhiszattva!

– No, Szun Vu-kung – kérdezte a bodhiszattva, amikor a majom megjelent előtte –, merre jár most a mestered?

– A Nyugati Marhavásár Földjén, Örökélet Hegyénél – felelte Szun Vu-kung.

– Ott lakozik éppen Kezdetnek Ura, a nagy halhatatlan – mondotta a bodhiszattva. – Összetalálkoztál vele?

Elmondotta Szun Vu-kung, hogyan akaszkodott össze a nagy halhatatlannal, milyen bajba keveredtek, nem mehetnek tovább. Haragudott a bodhiszattva erősen, szidta Szun Vu-kungot, de a végén azt mondta:

– Miért nem jöttél hamarébb látásomra, mit kódorogtál szerte a szigeteken?

– Micsoda szerencse! – örvendett meg magában a majom. – Biztosan van szere a bodhiszattvának!” – s kezdte kérlelni erősen, hogy adna neki belőle. Megvallotta végül a bodhiszattva, hogy az ő tisztaságos korsájának édesarmat vize halhatatlanok fáját is életre sarjasztja.

– Aztán próbált szer az? – bizalmatlankodott a majom.

– Valamikor egyszer – felelte a bodhiszattva –, hogy a Felséges Vén, Lao-ce, játékban elnyerte, fogta fűzfaágam, s elixirolvasztó kemencéjébe vetette, ott szénre égette, aztán visszaadta. Akkor én Fogtam, korsómba helyeztem, egy nap, egy éjjel, s zöldellt megint, ágat hajtott, úgy mint régen.

– Micsoda szerencse! Micsoda szerencse! – örvendezett Szun Vu-kung. – Ha még a szentet is megéleszti, nem lesz nehéz neki a kidöntött fával!

Meghagyta a bodhiszattva háza népének, hegye őrzőjének, hogy ő mostan elmegy, azzal fogta tisztaságos korsaját, szállt előtte fehér papagáj énekelve, Szun Vu-kung meg követte, felhőre kerekedve szálltak az Örökélet Hegye felé.

A nagy halhatatlan bölcs beszélgetésben volt éppen a három vén csillaggal. Ahogy jelentették neki a bodhiszattva jövetelét, menten elébe sietett, tisztelgett előtte. Mentek üdvözlésére a vén csillagok is, utána meg elévezette Szun Vu-kung mesterét s tanítványtársait, de jött a kolostor népe is, hódolni a bodhiszattvának.

– No de most már ne késlekedjél, nagy halhatatlan – sürgette a majom Kezdetnek Urát –, hanem készítsd csak elő a füstölőasztalkát, kérd a bodhiszattvát, élessze meg neked azt a fátat

Leborult a nagy halhatatlan a bodhiszattva előtt.

– A kínai barát az én tanítványom – mondotta erre a bodhiszattva –, s mivelhogy Szun Vu-kung kárt okozott

* *Főveget kaptál, hivatalt nyertél!* – a mandarin egyik jelvénye volt a mandarin főveg.

neked, tudós uraság, illendő, hogy felélesszem drágalátos fádat.

– Hát ha így van – szoltak közbe a vén csillagok –, akkor ne udvariaskodjatok itt többet, hanem menjél, bodhiszattva, a kertbe és láss hozzá.

Bevonult a sokadalom a kertbe, élén a bodhiszattvával. Ott volt a hatalmas fa ledőlve a földre, csupasz gyökerekkel, elszáradt ágakkal, aszú levelekkel.

– No, Szun Vu-kung – szolt a bodhiszattva –, nyújtsd ide a kezed.

Odanyújtotta a majom a bal kezét, a bodhiszattva meg, bemártva bűvös fűzfaágát tisztaságos korsajába, annak édesamat vizével megélesztő varázsjelet rajzolt Szun Vu-kung tenyere közepébe, s meghagyta neki, illessze a fának gyökere tövébe, amíg víz nem fakad.

Összeszorította Szun Vu-kung a markát, a gyökerek alját azzal végigméregette, s lám, kisvártatva tiszta forrás bugyogott fel onnan.

– Ez a víz – mondotta a bodhiszattva – ellenkezésben van mind az öt elemmel, ezért hozzatok tüstént jáde merítőkanalet, a fát feltámogassátok s a forrás vizével tetejétől végigöntözzétek, természetből összeforr akkor gyökere, kérge, levelei kizöldellnek, ágai sarjadnak, gyümölcsöt érlelnek.

Restelkedett a nagy halhatatlan, hogy az ő szerény portáján jádemerítőkánál nem találta, de a bodhiszattva megelégedett jádecsészével is, csak jádeből legyen. Akkor nekiállott Hszüan-cang három tanítványa, feltámogatták a fát szép egyenesre, a tövét földdel feldombolták. A bodhiszattva a jádecsészével végigöntözte, bűvös fűzfaágával végigpermetezte, bűvigét mondvá rá, s nem sok idő múltán meg is éledt a fa, lombosodott zölden, akárcsak mint régen, gyümölcs is lett rajta, éppen huszonöt.

– Látjátok? – diadalmaskodott Szun Vu-kung a két álmétködő növendék halhatatlanon. – Hármat loptam én csak, egy a földbe esett, s az is visszánőtt most!

Megörvendett fája megelégedésének a nagy halhatatlan, hozatta mindjárt az aranyos verőt, leveretett vele tíz ginseng-gyümölcsöt, és nagy lakomát csapott. A bodhiszattva ült a főhelyen, a három vén csillag a balja, Hszüan-cang a jobbjá felől. Kezdetnek Ura pedig szemközt vele. Odaültették a három tanítványt is, kapott mindegyik egy ginseng-gyümölcsöt, a tizediket meg a nagy halhatatlan saját tanítványainak osztotta széjjel. Hálát adott ekkor Szun Vu-kung is a bodhiszattvának, ki meg is tért tengeri szigetjére mindjárt, majd meg elkísérte útján a három vén csillagot hazafelé. De ekkor megint lakomát rendezett a nagy halhatatlan, s amint megígérte, öccsének fogadta Szun Vu-kungot.

A huszonhetedik fejezet, amelyben

*Hszüan-cangot a hulladémon háromszor is környékezi,
majd a szentatya dühében Szun Vu-kungot elkergeti*

Másnap reggel azonban, hogy Hszüan-cang továbbindult volna tanítványaival, a nagy halhatatlan, mivelhogy Szun Vu-kunggal testvériséget kötött, nem akarta ám őket engedni sehogy se. Ott vendégeskedtek még öt-hat napot nála. Hszüan-cang, hogy a ginseng-gyümölcsöt megette, szinte testet váltott, lelke-teste erőssé lett, de a szent könyvek utáni vágyakozása csak erősödött, úgyhogy végül is útra keltek megint. Ahogy mentek tovább, megint csak megláttak egy magas hegyet. Aggódott a mester, miképp lelnek majd ösvényt a rengeteg szikla közt, szakadékok partján, vízmosás fenekén, de Szun Vu-kung ment elől, vállán fütykösével, s utat lelt mindenhol.

Néha-néha meg-megpörgette fütykösét, és nagyokat kurjantott, hogy a farkasok, kígyók lyukaikba bújtak, tigrisek, párducok messze elfutottak előlük.

– Megéheztem már igen a mai napra, te Szun Vu-kung – szolt egyszer csak a mester, amint mentek felfelé a hegyoldalban –, eredj, s koldulj valahol egy kis alamizsnát.

– Nem élsz te ésszel, szentatyám – nevetett erre a majom. – Itt, e vadon hegyen, se falu előttünk, se kocsmá megettünk, hiába van pénzed, nincs amit vehetnél, ugyan hová menjek élelmet koldulni?

Elbúsult magában Hszüan-cang, s szidni kezdte tanítványát:

– Hej, te majomfajzat! Mikor ott voltál a Határhegy alatt kőbe zárva, nekem köszönhetted, hogy megmentettelek, fogadalmat tettél, tanítványom lettél! Miért, hogy magadat meg nem erőltetted, mért vagy ilyen

lusta szívvel hozzám?

– Serény vagyok én és buzgó – méltatlankodott Szun Vu-kung. – Hogy lennék már lusta?

– Ha serény vagy – korholta Hszüan-cang –, koldulni mért nem mész? Én itt csak éhezem? Gonosz levegője van e vad hegyeknek, hogy érem el így a Mennydörgő Hang kolostorát?

– Csillapuljon haragod, mesterem – mondotta Szun Vu-kung –, s ne beszélj már annyit. Tudom én, mily büszke a természeted, fennkölt a jelmed, s hogy ha nagyon ellenkeznek veled, hát belekezednél bűvös mondókádba. Szállj csak le lovadról, ülj meg itt valahol, megkeresem, honnan koldulhatnék neked egy kis alamizsnát.

Azzal felugrott a majom a felhők tetejébe, elárnyékolta szemét tenyerével, s nézett erre-arra, hát nyugat felé az út pusztá, kietlen volt, falunak vagy várnak se híre, se hamva, csak erdő mindenütt. Nézelődött sokáig, keresgél, s egyszer csak dél felé egy másik magas hegyet pillantott meg, s a hegy oldalánegy üde piros foltocska virított.

– Megvan az élelem, mesterem! – kurjantott Szun Vu-kung, leugorva a felhők tetejéből. – Egy lélek sincs ugyan, kitől koldulhatnék, de amott a déli hegyen piroslik valami, és az barackfa lesz! Megyek is, megszedem mindjárt neked! – azzal fogta a koldulócsészét, felhőre kerekedett, s már száguldott is a piros foltocska irányába.

Azt tartja a szólás, hol magas hegyben szörnyek laknak, ott démonok uralkodnak. Volt bizony ezen a hegyen is egy démon. S amint Szun Vu-kung elindult, felriasztotta ezt a démont. Leskelődni kezdett a szörny a felhők tetejéből, s hogy meglátta ott ülni Hszüan-cangot az út mellett, úgy megörült neki, alig bírt magával:

– Micsoda szerencse! – kiáltotta ujjongva. – Mennyi éve beszélük már, hogy erre jó keletnek földjéről a kínai barát, azazhogy az Arany Kabóca halhatatlan megtestesülése, szent könyvekért menván, s végre most ideért! Aki ember annak a húsából eszik, örök életű lesz! Csakhogy ideért már! Ment is volna a démon, hogy Hszüan-cangot elragadja, de meglátta ám mellette jobbról-balról két védelmezőjét, és nem mert rárontani.

“No – gondolta magában –, akkor játszom neki egy kicsinyt, meglátom, mit szól rá?” – azzal lebecsátkozott a levegőégből egy hegykatlanba, ott megrázta magát, s gyönyörű szép holdképű, virágarcú nőszeméllyé változott. El nem mondhatni, mily tiszta volt a szemöldöke, csillogó a szeme, fehér a foga, piros az ajka! Bal kezében kék cserépkancsóval, jobb kezében egy zöld porcelán köcsöggel elindult az úton nyugatról keletnek, hogy szembetalálkozzék a szentatyával.

– Hé, Csu Vu-neng, Sa Vu-csing! – kiáltotta Hszüan-cang, mikor észrevette. – Azt mondta Szun Vu-kung, hogy nincs erre ember! Nézzétek csak, kijön ott?

– Mesterem! – szólt a disznó. – Maradj csak itt Homoki Baráttal, majd megyek s megnézem. – Azzal letette gereblyéjét a bumfordi disznó, rendbe rángatta ruháját, s nagy peckesen, gangosan, finom módival elindult az ismeretlen elébe. Mikor már közel ért, s meglátta, milyen szép az az asszonyszemély, megbolydultak benne halandó vágyai, meg nem állhatta, hogy nagy bugyután meg ne szólítsa:

– Hová tartasz, ó, női bodhizattva?* Mit viszel kezeden? – mert, hogy démon volna, arra nem jött rá.

– Illatos rizs vagyon e cserépkorsóban, tisztelendő uram – felelt a nőszemély –, a porcelánban meg pergelt tészta. Azért jöttem erre s nem más okból, hogy fogadalmam szerint jámbor szerzeteseknek alamizsnát adjak.

Szaladt vissza Csu Vu-neng a mesteréhez nagy örömmel, s már messziről kiáltozta:

– Mesterem, atyám! Aki szerencsés, azt az ég is segíti! Nagy éhségemben elküldted a majmot alamizsnát kérni, s ki tudja, hova ment, hogy barackot szedjen, vagy csak lődörögjön, hancúrozzon, biztosan tele is falta magát már, rólunk meg szépen megfélemedezett, itt meg, nézd csak, jönnek az úton, alamizsnát hoznak!

– Te falánk disznó, mit zagyválsz itt össze? – mondotta Hszüan-cang hitetlenkedve. – Egy lélekkel se találkoztunk, amerre csak jöttünk, honnét jött volna elő ez az alamizsnás személy?

– De hiszen itt van már! – kiáltotta Nyolctilalmas.

Felugrott már erre ültéből Hszüan-cang, összetette kezét, s így szólította meg a nőszemélyt:

– Ó, női bodhizattva, merre van lakásod? Kinek vagy gyermeke? Mely fogadalomból jöttél most elibénk, alamizsnát hozva? – mert, hogy démon volna, ő sem ismerte fel.

Felelt neki tüstént a démon, a nőszemély képében, ravasz beszéddel:

– Úgy híják ezt a kígyót elriasztó, vadat rettentő nagy hegyet itten, ó, tisztelendő atyám, hogy Fehértigris Hegy. Lakásunk a nyugati oldalon van. Jó szüléim kegyes szívűek, jámbor erkölcsűek, a vándor szerzetest, kit előtalálnak, mind megvendégelik. Mivel fiuk nincsen, csak én vagyok nekik, vót fogadtak a házhoz, hogy legyen, ki öregségükre támogatja őket, s a végtisztességet majd megadja nekik.

– Hibádzik a szavad, ó, bodhizattva – mondotta komolyan Hszüan-cang. – Megmondatott, hogy míg szüleid

* *Női bodhizattva* – mivel Kuan-jint (Kuan-si-jint, Avalokitesvarát) Kínában szép nő alakjában ábrázolták, közönséges dolog volt, hogy szép hölgyeket bodhizattvának szólítottak.

élnék, távolra nem mehetsz, de hogyha elmennél, tudnod kell a helyet! Minekutána apád, anyád vót fogadtak házukba, hogyan lehet az, hogy így, egy szál egyedül járkálsz a hegyek közt? Még egy szolgáló sincs veled! Ez bizony nem a tisztességes asszony útja!

Nevetett erre az ál nőszemély, s így fűzte tovább csalárd beszédét:

– Ott kapál a férjem az északi völgyben a béresekkal, tisztelendő atyám! Ez az ebédjük, amit hoztam nekik. Ebben a dologidőben nincs aki kísérjen, szüleim öregek már, ezért jöttem magam. Ahogy pedig tisztelendő uraimékat megláttam, felkelt bennem szüleim kegyessége, ezért hoztam ide néktek ezt az ételmezt alamizsnaképpen, ha meg nem vetnétek.

– No, hiszen ez derék dolog! – kiáltott Hszüan-cang. – A tanítványom elment gyümölcsöt szedni, megtér vele mindjárt, nincs hát ehetnékem. S ha férjed megtudja, hogy barátok ették meg az ebédjét, szidni fog ám téged, az pedig a mi vétünk lesz!

Látta az ál nőszemély, hogy nem akar Hszüan-cang enni semmiképpen, ígykiáltott hát pirosuló orcával:

– Ó, szentatyám! Semmiség az még, ahogy szüleim a barátokat vendégelik, ahhoz képest, hogy az én férjem micsoda jámbor lélek! Egész életében csak jót cselekedne jövője javára, öregeket gyámolít, szegényeket segít. Csak tudja meg, hogy én az ő ételét tisztelendő uraiméknak adtam, mert a mi hitvesi szeretetünk nem közönséges ám!

Nem evett Hszüan-cang erre se, de bizony a bumfordi Csu Vu-neng igen megbosszankodott ezen, s mormogta is magában:

– A kerek világon se szeri, se száma a barátoknak, de én még ilyen állhatatlan papot, mint a mi szentatyánk, még nem láttam! Hármunknak eloszthatnók ezt az ételt, s Szun Vu-kung nem enne belőle! Csak megvárja, hogy az megjöjjön, akkor majd oszthatjuk négyfelé! – azzal már neki is rontott volna a cserépkancsónak, amikor jött a majom visszafelé, barackkal megrakodtan. Aranyfényű szemének tüzes pillantása rögtön megismerte, hogy démonnal van dolga! Fogta, letette koldulócsészéjét, kapta a fütykőst, hogy agyonvágja.

– Szun Vu-kung! – kapta el Hszüan-cang rémülve a karját. – Kit akarsz te agyonverni?

– Mesterem – szólt komoran a majom –, ez a nőszemély itt előtted nem jóféle ám! Démon ez, ki törbe akar csalni!

– Te majomfejű! – kiáltott mestere haragosan. – A minap még jó volt a szemed világa, mit zagyválsz itt összevissza? Ez a bodhiszattva kegyes szívvel alamizsnát hozott nekünk, miért mondd azt, hogy démon?

– Honnét tudnád te ezt, szentatyám! – vigyorgott gúnyosan Szun Vu-kung. – Amikor én még démon voltam a Vízfüggöny Barlangban, s megáhitottam az emberhúst, én is így tettem! Elváltottam én akkor hol aranyak, ezüstnek, hol háznak, palotának, hol részeg embernek, hol szép nőszemélynek, s ha akadt aztán bolond, aki megkedveljen, behúzkodtam azt a barlangom mélyébe, odacsaltam őket, s akkor elbántam velük kényemrekedvemre. Olyikat megfőztem, mását megsütöttem, s ha már felfalni nem bírtam, szépen felfüstöltem vagy csak megaszaltam! Ha késem, mesterem, még törbe csalt, megölkölt volna!

Nem akart hinni neki Hszüan-cang sehogyan se. Végül is kifogyott Szun Vu-kung a béketűrésből:

– Értelek én téged, szentatyám! – kiáltotta. – Ahogy megláttad a formáját, megmozdultak benned a földi vágyak! No, ha ez a szándékod, szólítsad Nyolctilalmast, döntsön ki egypár fát, Homoki Barátot, hogy szedjen rá szénát, én majd megácsolom, kerítünk nektek egy jó kis hajlékot, hol egybekelhetek, mi meg szétszéledünk, van valami ebben is! Mit baktassunk tovább, holmi szent könyvekért?

Lágy szívű lélek volt Hszüan-cang, el nem bírta ezt a korholást, gúnyolást, belepiroslott kopasz feje egész a füléig. S ahogy ott habozott, megint felgerjedt a harag Szun Vu-kungban, kapta a fütykőst, lesújtott vele a démonra. De annak is megvolt az ármányossága! Amint látta, hogy a fütykős felé sújt, hamar elmenekült láthatatlan módra, s egy holttetemet hagyott ott maga helyett.

– Hát igazán – dadogta Hszüan-cang rettentő félelemmel –, hát igazán, valósággal gonosz ez a majom! Hányszor korholtam már, s nem hajlik szavamra, hanem csak ölkölök ok nélkül.

– Ne haragudj, ne dühösködj, szentatyám – szólott Szun Vu-kung –, hanem gyere s nézd meg, mi van ebben a két edényben.

Odalépett Homoki Barát a két ételes edénnyel, nézte Hszüan-cang, hát nem illatozó rizs volt ám az egyikben, hanem tekergető nyüvek, s nem is pergelt tészta a másikban, hanem ugráló varangyok. Hinni kezdett volna már Hszüan-cang, de az a bumfordi disznó nagy mérgében, hogy nem ehetett, elkezdett nagy keserűségében hetet-havat összehordani:

– Mondtam én, mesterem, hogy ez egy parasztasszony volt, s hogy ételt vitt a mezőre, úgy találkozott velünk, hogy is lett volna démon? Bátyámnak csak meglódukt a súlyos fütykős a kezében, úgy csapódott agyon, s most fél, hogy elimádkozod a bűvös mondókádat, ezért változtatta át ezeket az étkeket, hogy megcsalja a szemed!

Mintha sötétség szállta volna meg Hszüan-cang fejét ezekre a szavakra. Elhitte menten a bumfordi csácsogását, s imádkozni kezdte a szívet csitító igéket.

– Jaj, a fejem! – kiáltozott Szun Vu-kung. – Ne imádkozz, mesterem, ne imádkozz! Mondanék valamit!

– Ugyan mit mondanál? – förmedt rá Hszüan-cang. – Ki a világtól megvált, az jámborsággal él, egyre imádkozik, hogy szíve a jóságtól ne távozzék, még a földet is söpri maga előtt, nehogy a hangyákban kárt tegyen, s hálót tesz lámpájára a szálló bogarakért való könyörületből, te meg lépten-nyomon gaztetteket mivelsz! Mi hasznom belőled a szent könyvekért menőben, ha ok híján ártatlan embereket gyilkolsz? Eredj el tőlem!

– Hazaküldesz, mesterem? – kérdezte szorongva a majom.

– Nem akarlak többet tanítványomnak! – jelentette ki Hszüan-cang.

– Ha nem leszek a tanítványod – szájalt vissza Szun Vu-kung –, attól tartok, nem érsz majd el utad végéhez!

– Sorsom az ég adja – szólt erre eltökélten Hszüan-cang –, s ha meg kell hogy egyenek a démonok, megfőznek, megsütnek, ám csak süszenek meg, számba azt nem vehetem. Ha pedig nem úgy lesz, micsoda veszélytől mentenél meg engem? Eredj szemem elől, ne lássalak többé!

– Jól van, elmegyek, mesterem – hagyta rá a majom –, de még nem háláltam meg nagy kegyességed!

– Micsoda kegyességet? – csodálkozott a mester.

Levágta magát Szun Vu-kung a földre, odaverte a fejét, úgy jajongott térdre borulva:

– Mikor megháborítottam az ég palotáját, elszenvedtem érte testem nagy gyöttrését, bezárt engem Buddha a Határhegy alá! Szerencsémre akkor a bodhiszattva fogadalmat vőn tőlem, szerencsére te akkor, atyám, megmentettél! Ha veled a nyugati mennyországba el nem megyek, rám vall majd a mondás, hogy ki a kegyet tudván vissza nem fizette, nem nemes a lelke, ezer esztendőkre átkozott lesz neve!

Kegyes, szent szerzetes volt Hszüan-cang. Látva Szun Vu-kung nagy panaszkodását, megfordult a szíve, így szólott hozzája:

– No, ha te így mondd, ez egyszer megbocsátok, de többé gonoszat ne művelj! Mert ha még egyszer gonoszat művelnél, elimádkozom én a szorongató bűvölést hússzor!

– Rajtad áll, ha akár harmincszor is! – vágott vissza a majom. – De én nem ütök meg többé senkit!

Felsegítette akkor mesterét Szun Vu-kung a lóra, átnyújtotta neki a barackokat is, s Hszüan-cang éhsége csillapodott.

Közben legyen mondva azonban, hogy a démon, megmenekedvén Szun Vu-kung kezéből, felszállott a levegőébe, ott csikorgatta nagyban a fogát, s átkozta ellenségét:

– Hallottam már szólni esztendőök óta nagy tudományáról, ki is derült mostan, hogy nem szófia beszéd! A kínai barát meg nem ismert, csak evett volna a végén, s amint lehajtotta volna a fejét, hogy az ételt megszagolja, bizony megragadtam volna, de arra jött az az átkozott majom, s hiába volt minden erőlködésem! No de gyerünk csak, játszom vele még egyszer! Azzal lebecsült az átkozott démon a felhők tetejéből, megrázta magát, s egy olyan nyolcvanévesforma öreg anyóvá változott. Bottal a kezében lépegetett lassan és siránkozva Hszüan-cang elébe.

– Mesterem! – látta meg Nyolctilalmas nagy megdöbbenéssel. – Baj van! Az az anyó keres valakit!

– Ugyan kit keresne? – csudálkozott Hszüan-cang.

– Hát akit bátyám agyonvert, a lányát! – kiáltotta a disznó. – Biztosan az anyja, jött a keresésére!

– Ne hordj össze minden ostobaságot, öcsém! – mordult fel Szun Vu-kung. – Az a nőszemély tizenkilenc esztendőös ha volt, ez a vén banya pedig megvan nyolcvan is, hogy lett volna gyereke hatvanéves korára? Hamisság ez megint csak, megyek s meg is nézem! – Nekieredt a majom, sietett a jövevény elébe. Meg is ismerte tüstént, hogy démon, nem is teketóriázott vele, hanem fogta a fütykösét, s lesújtott rája. De a démon megint csak észrevette, hogy közelít a fütykös, hamar elváltozott köddé, párává, s nagy hirtelen otthagytott egy álholttestet az útfélen. Ahogy Hszüan-cang ezt meglátta, megdöbbenve leszállt lováról, kettőt se szólt, hanem elkezdte imádkozni bűvös mondókáját, hússzor egymás után. Szun Vu-kung szerencsétlen feje olyan lett, akár a varázstök, úgy összeszorította az abroncs. Nagy fájdalomában a földön hempergett, s így kiáltozott nagy panaszosan:

– Ne imádkozz, mesterem! Mondanék valamit!

– Ugyan mit mondanál? – szólt mestere nagy haraggal. – Ki a világtól elvált, annak füle csak a jót hallja, pokolra nem vettetik. Annyit intettelek, miért műveltél megint gonoszságot? Agyonvertél egy ártatlant, most még egy másikat, mit mondhatsz te erre?

– Démon volt ez! – hajtogatta makacsul a majom.

– Ostobaságot beszélsz, te majom! – kiáltotta Hszüan-cang. – Ennyi démon volna erre? Nincsen tebenned

érzület a jóra, szántszándékkal gonosz fajzat vagy te, eredj előlem!

– Megint elúzólsz, mesterem? – mondotta szomorúan Szun Vu-kung. – Jól van, elmegyek, de van egy dolog, amiben még meg nem egyeztünk!

– Már miben nem egyeztünk volna meg? – hökkent meg Hszüan-cang.

– Mesterem – kottyant közbe a disznó –, osztozni akar veled a holmin! Annyi évet volt barát veled, hogy menne most el üres kézzel? Adj neki a batyuból holmi keshedt inget, vásott főveget!

Felugrott, toporzékolt Szun Vu-kung ennek hallatára:

– Adok én neked, te lepcsés pofájú falánk! Amióta barátta lettem, semmi irigység nem volt szívemben, sem pedig kapzsiság, hogy akarnék én a poggyászon osztozni?

– Hát ha nem osztozni akarsz – mondotta Hszüan-cang –, akkor miért nem mész el?

– Megmondom éri valósággal, mesterem, atyám – felelte Szun Vu-kung. – Ötszáz évnek előtte, hogy a Virágyümölcs Hegyen lakozván a Vízfüggöny Barlangban kiterjesztettem vitézségemet, hetvenkét barlangnak démonát hódoltattam meg, negyvenhétézer közdémon volt kezem alatt! Bíborarany főveget viseltem fejemen, sárga köntöst a testemen, lantieni öv szoritotta derekam, felhőjáró cipellőben járt a lábom, a kezemben meg ott volt a kézrejáró aranygombos fütykösöm... akkor voltam én ember igazán! De aztán, hogy a nirvána útjára léptem, hogy bűnhődésemtől menekedjem, hajam levágatván szerzetessé lettem s tanítványodnak álltam, akkor te fejemre helyezted ezen ércabroncsot. Ha most hazatérek, ezzel atyámfiái elé oda nem állhatok! Ha nem kellek neked, mesterem, mondj akkor egy abroncslazító bűvös mondókát, vedd le ezt fejemről, visszaadom neked! Tedd másnak fejére, hadd éljek megint kedvemre, akkor megegyeztünk. Emberséges dolog volna ez, nem?

– Szun Vu-kung! – szólt Hszüan-cang meghökkenve. – Én annak idején a bodhiszattvától csak abroncsszorogató imádságot kaptam, nincsen imádságom abroncslazításra!

– Hát ha nincsen – vágta rá Szun Vu-kung –, akkor csak vigyél magaddal tovább!

– No, kelj föl – mondotta mestere nagy zavarban –, még ez egyszer megbocsájtok neked, de többet ezt ne műveld!

– Hogy is merném? Hogy is merném? – fogadkozott a majom.

Közben azonban a démon, a levegőégből leselkedvén, ki nem fogyott a tépelődésből.

– Van aztán szeme ennek a majomkirálynak! – mondotta magában. – Akármivé változom, mindig csak megismer. Ez a barát meg gyorsan jár, ha átment a hegyen nyugatnak vagy negyven mérföldre, elhagyja birodalmamat, akkor rajta többé erőt nem vehetek. Ha pedig megfogná valami más démon, nevetség lennék mindenki más előtt, vége lenne büszkeségemnek! Lemegyek én még egyszer – döntötte el magában –, játszom vele még egyet.

Azzal lebozsátkozott a levegőégből a hegy oldalára, s ősz öreg apóvá változván, ment egyenesen a vándorok elébe.

– Ó, Amitábha! – kiáltott Hszüan-cang örömmel, amint meglátta. – Nyugat tája valóban a boldogság világa! Alig tud járni az úton az az apó, de egyre csak olvassa az imádságot! – mivelhogy ott függött a démon nyakában az olvasó, s úgy tett, mintha váltig imádkozna.

– Ne lelkesedj annyira, mesterem! – szólalt meg a bumfordi disznó. – Baj lesz ám még ebből!

– Már milyen baj lenne? – döbbsent meg Hszüan-cang.

– Agyoncsapta bátyám a lányát is, feleségét is – kotyogott nagy szájjal az oktondi –, ez most őket keresi. Ha mi most vele szembeütközünk, akkor te az életeddel fizetsz, mert halálos vétekben vagy! Engem, mint segítőtársad, katonának soroznak a határra, Homoki Barátot, mint bujtogatót, száműzik messze földre, de bátyánk majd megszökik valami fortéllal, itt vagy min hármunkat a cseberben!

– Ne beszélj ostobaságot, oktondi! – mordult fel Szun Vu-kung. – Mit rémítgeted a szentatyát? Megyek én mindjárt, s meg is nézem, kiféle! – azzal elrejtette fütykösét, s elindulván az úton a démon elébe, odakiáltott neki:

– Hová tartasz, öreg uraság? Miért imádkozol menés közben is?

Megtévedt a démon ez egyszer, vélvén, hogy holmi közönségesen való utasnak nézte őt Szun Vu-kung, s elkezdte mondani nagy sápitózással, hogy keresi a lányát meg a feleségét, akiket ki tudja miféle tigris pusztított el, hogy legalább csontjaikat illendőképp eltemethesse.

– Én meg a tigrisek nagyapja vagyok! – vigyorgott rá Szun Vu-kung kegyetlenül. – Mi fortélyt nem ráznál itt ki köntösöd ujjából, hogy engem rászédjél? De engem el nem ámítasz? Megismertelek, hogy démon vagy ám!

Megrettent a démon, mukkanni sem mert. Szun Vu-kung meg már fogta a fütykösét, de elgondolkozott:

“Ha nem verem agyon – vélte magában –, szelet játszik ez megint s ellillan; ha meg agyonütöm, akkor megint

imádkozni kezdi mesterem a mondókáját... De ha agyon nem verem – járt eszében tovább –, egyszer még elragadja mesteremet, s küszködjem majd újfent, amíg megmenthetem? Agyonütöm mégis, s ha a mester mondja majd a mondókát, hát csak nem eszi meg a tigris a saját kölykét! Majd megbékítem én fortélyos szavammal, aztán lesz, ami lesz!” – azzal a majom varázsigt mormolt, megidézvén a föld istenkéjét, a hegynek szellemét, s így szólott hozzájuk:

– Ez a démonszörnyeteg három ízben környékezte meg mesteremet, most hát agyonverem. Örökjete ti most a levegőégben, el ne engedjétek, hogy meg ne futhasson – azzal felemelte Szun Vu-kung a fütykőst, a démont ott nyomban végképp agyonverte.

Megrettent ám Hszüan-cang ennek láttára lova hátán, szólni nem mert. Nyolctilalmas azonban ott mellette nagyot nevetett:

– Derék vitéz ám ez a Szun Vu-kung! Fél nap utat se jártunk meg, s három embert már agyonvert! De erre aztán imádkozta volna Hszüan-cang a mondókáját, csak Szun Vu-kung sebesen a ló elé vetette magát:

– Ne imádkozz, mesterem! Ne imádkozz! – kiáltotta. – Jer csak, nézd meg, milyen a formája?

Odalépett Hszüan-cang, hát egy porló csontváz hevert ott.

– Szun Vu-kung! – kiáltotta a mester elszörnyedve. – Hisz ,épp csak most halt meg, hogy vált már csak csonttá?

– Hulladémon volt ez, mesterem – magyarázta a majom –, mindenféle álarcokban rontotta itt meg az embereket, s most, hogy rajtavesztett, megmutakozott igaz alakjában. Itt van az írás is a háta gerincén – mutatta – a nevével, hogy “Fehércsont Asszonyosság”.

Már hitt is volna Hszüan-cang, mindezeket látván, ha a bumfordi Nyolctilalmas oldalt állván rá nem kezd megint a locsogással:

– Gonosz keze van ám bátyámnak, súlyos a Fütyköse, csak agyonverte ezt is, aztán félvén, hogy imádkozol, nagy hirtelen erre a formára elváltoztatta, hogy megcsalja szemed! Lágyszívű ember volt Hszüan-cang, hitt neki, elkezdte megint az imádságot. Hasgatott Szun Vu-kung feje szörnyűségesen, letérdelt hát ott az úton, s kezdte kiáltozni:

– Ne imádkozz! Ne imádkozz! Mondanék még gyorsan egyet!

– Mit mondanál, majom? – szóló megvetően Hszüan-cang. – Ki a világtól megvált, csak jóban jár, akár a tavaszi kert füve, növést nem látni, csak nap mint nap nevededik! Ellenben a gonosz ember akár a köszörü köve, fogyatkozását nem látni, csak nap mint nap fogyatkozik! Már ezen a vadon vidéken is egyszerre három embert agyonvertél, mert senki nincs, aki kikutatná, vádolód sem akad! De ha városba érnék, emberi sokadalomba, te meg csak fognád a fütykösöd, elveszejtő fegyvered, s nem nézvén, ki jó, ki rossz, csak úgy vaktában vagdalkozni kezdenél vele, micsoda nagy bajba kevernél te engem, s hogy szabadulhatnék? Tűnj el szemem elől!

– Méltatlanul haragszol rám, mesterem – szóló komoran Szun Vu-kung. – Ez itt démon volt világos-világra, elemésztett volna téged! Agyonvertem, hogy bajod elhárítsam, csak ezt te nem látod, hanem inkább ennek az oktondinak hiszel, és megint elüznél. Mindenből elég már három, szokták mondani! Ha most el nem mennék, szégyentelen alja népség válna már belőlem! El is megyek, itt is hagylak, csak akkor már nem lesz veled senki!

Nagy haragra gerjedt ekkor Hszüan-cang.

– Igen pimasz vagy ám, te gaz majom! – kiáltotta. – Látni való, hogy csak magad tartod embernek! Hát Csu Vu-neng, hát Sa Vu-csing senkik?

Meg nem állhatta a majom nagy fájalmában, hogy mestere elé ne vesse magát, s fel ne kiáltson nagy jajongással:

– O, jaj nekem! Akkor, hogy Csanganból útra keltél, s Liu Po-csin az útra vezetvén a Határhegynél engem megmentettél, s mesteremmé fogadtalak, attól kezdve hány barlangba hatoltam, hány vadon erdőt bejártam, démonokat, szörnyeket elfogdostam, Nyolctilalmast megtérítettem, Homoki Barátot neked megszereztem rengeteg kínok keserves kínjával! Most pedig mélységes elvakultságodban gorombán csak elüzlöl magadtól! Ha a madarat elejtik, az íjat is félreveszik, ha már a nyulat megfogták, a kutyát fazékba dugják! Legyen hát! Imádkozd csak el azt az abroncsot szorító mondókádat!

– Többet nem imádkozom el – vetette oda Hszüan-cang komoran.

– Ezt ne mondjad! – kiáltott a majom. – Ha majd gyilkos démon kezére jutván gyötretésedből meg nem szabadulhatsz, s Nyolctilalmas és Homoki Barát sem menthet majd meg téged, akkor emlékezz meg rólam, s meg ne állhasd, hogy mondókádat el ne mondjad, s legyen akár százezer mérföldnyire is, de megsajdul majd fejem, s eljövök akkor, jobb hát, ha ilyet nem fogadsz!

De bizony Hszüan-cang haragja csak még jobban felgerjedt. Leszállott lováról, papírt, írószert parancsolt elő Homoki Baráttal, megírta elbocsájtólevelét, Szun Vu-kung markába nyomta, mondván:

– Itt a bizonyosságod, hogy többé tanítványom nem lehetsz! Ha még egyszer meglátlak, a poklok mélységes

fenekére vettetlek!

– Ne esküdj hiába, mesterem – mondotta a majom –, elmegyek már. – Azzal az írást köntöse ujjába rejtette, s megkérte még utoljára Hszüan-cangot, hadd borulhasson le előtte hódolattal. Elfordult Hszüan-cang, hogy ő gonoszoknak hódolatát nem fogadja, de Szun Vu-kung sem volt rest, elérántotta feje hátuljából három bűvös haja szálát, azokat is Szun Vu-kunggá változtatta, s a négy Szun Vu-kung négyfelől leborult Hszüan-cang előtt. Fordulhatott akármerre, csak fogadnia kellett hódolatát. Akkor Szun Vu-kung erősen Homoki Barát lelkére kötötte, vigyázzon a szentatyára, a gonosz démonoknak meg csak az ő nevét említse, nem merik azok akkor a mestert bántani, azzal elvált tőlük, felugrott a levegőégbé, s elindult a keleti tenger felé, a Virág-gyümölcs Hegyre.

A huszonnyolcadik fejezet, amelyben

*Virág-gyümölcs Hegyen a majmok tanácskozást tartanak,
s Fekete Fenyők Erdjében Hszüan-cang démonra akad*

– Nem jártam már erre több mint ötszáz éve! – sóhajtotta magában Szun Vu-kung, ahogy szállt a felhők tetejében a keleti tenger felé. Meg is érkezett csakhamar régi otthonába. De ahogy lebecsátkozott a felhők tetejéből s körülnézett birodalmán, hát nem volt azon a hegyen se fű, se virág, de még köd se, szivárvány se! A hegycsúcsok, sziklák leomolva, felforgatva, a fák, bokrok elaszva, kiszáradva. Így feldúlták, elpusztították a szigetet a mennyei seregek, mikor őt elfogták, rabságra vetették! S nem látott a majomkirály egy lelket semerre sem. Ahogy ott bucsálódott, szomorkodott magában, egyszer csak megzörrentek a füvek a hegy oldalán, a túskebokrok a vadon horhosokban, s eléugrált vagy hét-nyolc kismajom. Körbe vették, s leborulván előtte, így kiáltottak:

– Nagy Szent kegyelmessége! Hát hazajöttél?

– Miért nem játszadoztok, miért nem fickándoztok, hanem úgy elrejtőztök, hogy nyomotok se látni? – kérdezte a majomkirály tőlük. – Megjöttem már jó ideje, hogy van az, hogy árnyékokot se láttam?

– Ahogy téged elfogtak, elvittek, ó, Nagy Szent – szipogták a majmok nagy szomorúsággal –, azóta üznek, pusztítanak minket a vadászok számszeríjjal, éles nyíllal, sólyommal, kutyával, hurokkal, csapdával, karddal, lándzsával, úgyhogy a fejünk se merjük élődugni, hanem elrejtözünk szakadékok mélyén, barlang belsejében! Éhségünkben csak valami fűvet ha hamar bekaphatunk, inni csak a szurdokok mélyén ihatunk. De hogy megláttuk, hogy itt vagy, ó, nagy király, eléjöttünk hódolatodra.

Elbúsult a majomkirály ennek hallatára, aztán megkérdezte:

– Negyvenhétézren volt az én népem annak idején. Hányan laktok most itt a szigeten?

– Aprajával, nagyjával csak ezeren vagyunk – mondották a majmok. – Mikor te, apánk, elmentél mitőlünk, feldúlták a szigetet a mennyei seregek, nagy tüzet támasztottak, ottveszett akkor népünk jó fele. Akik megmaradtunk, kútba bújtunk, szakadékokba rejtettünk, a vashíd alatt meglapultunk, úgy mentettük életünk. Mikor aztán a tűz elhamvadt, nem volt gyümölcs, amin éltünk volna, elvándorolt hát népünk jó fele megint, mi meg csak tengődöttünk. Pár esztendeje meg gyilkos vadászok ragadozzák fajtánk, irtják már nagy részét.

– Aztán mit művelnek veletek a vadászok? – kérdezte komoran a majomkirály.

– Még mondani is rossz! – borzadtak bele a majmok. – Kit nyíl talál, kit lándzsa, ki méregtől hull el, aztán lehúzzák bőrüket, kiszedik csontjukat, mártásba főzik húsukat, ecetben áztatják, olajba sütik, sóval pörkölik eleségül. Vagy pedig akit hurokkal, hálóval megfognak, azt mutatványra viszik, bukfencezni, dobos verni, utcán játszani tanítják. Megharagudott erre a majomkirály felettébb, ment is már a barlangba, hogy találkozzék serege vezéréivel. Ahogy azok jövelele hírére vették, jöttek már elébe nagy sietve, fogadták nagy örömmel, aztán a barlangba vezették, trónszékébe ültették, s elkérdezték tőle, hogyan került most haza.

Elmondotta erre Szun Vu-kung elűzetését, nagy keserűségét. Igen megörültek a majmok, hogy nagy királyuk most már velük marad, s hoztak volna mindjárt kókuszborot is megvendégelésére, de a majomkirály így szólt:

– Bort én nem iszom már. Hanem mondjátok, azok a vadászok mikor járnak ide a szigetre megfogni titeket?

– Épp most várjuk őket – felelték a vezérek.

– Kicsikéim – adta ki ekkor a parancsot Szun Vu-kung –, menjetek ki a hegyre, s azokat a tűzben megporhanyósodott törmeléksziklákat rakjátok nekem halomba, húszat-harmincat vagy akár ötvenet-hatvanat egy

rakásba, mert szükségem lesz rájuk.

Ment a majomsereg akár egy raj darázs neki a hegynek, rakták a köveket halomba.

– No most, kicsikéim – mondotta a majomkirály –, rejtőztek el a barlangba, hagyjátok rám a többi.

Akkor a Nagy Szent felment a hegy tetejére s körülnézett, hát hangzott már dél felől a nagy dobolás, a gongszó, jöttek a vadászok vagy ezren lovastul, sólymokkal, kutyákkal, kardosan, lándzsásan.

Felgyúlt a harag a majomkirály szívében, amint látta, mint lepik el a vadászok a hegyet. Bűvölést táncolt, a szájával varázsigt mormolt, majd egyet fuvintott, s hatalmas nagy szélvihar kerekedett. Felkavarta a port, döntötte ki a fákat, hegymagas hullámokat vert a tengeren, aztán felkapta a halomba rakott köveket, szórta őket szerteséjjel, a rengeteg vadászt lovastul, kutyástul, sólymostul egy szálíg agyonverte.

Leereszkedett akkor Szun Vu-kung a felhők tetejéből, tapsolt, kacagott:

– Jól van ez így, jól van! – kiáltozta. – Amióta a kínai barátot követtem és szerzetessé lettem, nekem minduntalan csak azt tanította: “Ezernapi jótett sem elég a jóból, ám egynapnyi is több, mint sok a gonoszból!” Mily igaz mondás ez? Amíg vele jártam s démonokat öldöstem, csak haragudott rám, hogy gonoszt művelek, most meg, hogy megjöttem, egy nap, s már végeztem mennyi ellenséggel! – azzal lekiáltott népének:

– Jertek elő, kicsikéim!

Eléugráltak a majmok királyuk hívására, Szun Vu-kung pedig meghagyta nekik, hogy húzzák le a vadászokról a ruhát, mossák meg a vértől, jó lesz majd télire, testeiket pedig vessék a szakadékokba, nyúzzák meg az elhullott lovakat, lábbeli lesz a bőrükből, a húsuk meg besózni való, végezetül pedig az íjakat, fegyvereket használják majd maguk védelmére.

Ezután pedig nagy tarka lobogót állíttatott a majomkirály a barlang elé, hirdetvén birodalma és uralma megújulását, nap nap után toborozta maga köré a démonokat, vadakat, gyűjtette az élelmet, azt, hogy “barát, szerzetes”, ki se mondta többé.

Nagy barátsággal meglátogatta aztán a négy tenger sárkánykirályait, tündéresőharomatot szerzett tőlük, azzal szigete földjét megöntözte, akácot, fűzet, cédrust, fenyőt ültetett, barackot, szilvát, jujubát nevelt, egyszerűen boldogan élt népével.

No de szóljunk most a kínai barátról. Hogy Szun Vu-kungot elűzte magától, ment tovább az útján lova hátán; Nyolctilalmas nyitott utat előtte, Homoki Barát cipelte a poggyászt mögötte. Ahogy a Fehértigris Hegyen átjutottak, nagy, sűrű erdő tárult szemük elé, cédrusai, fenyői teletekergőzve liánnal, indával. Törte az utat a disznó elől nagy küszködve. Am egyszer csak megéhezett Hszüan-cang, s küldötte Nyolctilalmast, keresne neki élelmet valamerre, ő maga pedig Homoki Baráttal letelepedett az erdőben.

Nekivágott a disznó az erdőnek, ment nyugat irányába már jó tíz mérföldet, de egy eleven lélekkel nem találkozott; csupa tigris, farkas, tanyája volt ez a vadon erdő.

– Amikor még Szun Vu-kung itt volt – dünnyögte magában Csu Vu-neng nekikeseredve, amint nagy ügyel-bajjal törtetett előre –, amit csak kívánt a szentatyá, rögtön meglett. Most meg rám jár a rúd, s tapasztalhatom, hogy ki családot vezet, csak az ismerheti a fa, a rizs árát, s aki fiat nevel, csak az tudhatja meg szülő gondját, baját! Világos-világra nincsen itten koldulni senkitől.

Baktatott tovább, már majd elálmosodott.

“Ha most visszamegyek – gondolta magában –, s elmondom, hogy alamizsnára sehol nem találtam, nem hiszi mesterem, mekkora utat jártam meg! Várjunk még vele egy kicsinyt! Bebúvok addig abba a bokorba, és szundítok egyet!”

Úgy is tett. Közben azonban nyugtalanság vett erőt Hszüan-cangon, meleg lett a füle, ugrált a szeme, szólította hát nagy sebesen Homoki Barátot:

– Csu Vu-neng annyi ideje elment alamizsnát keresni, hogy hogy még nem tért vissza?

– Nem ismered te még őt, mesterem – mondotta a víziszörny. – Meglátta ám, milyen jóltartják nyugat földjén a kolduló szerzetest, meg aztán a bendője is nagy, törődik is veled? Majd ha telefalta magát, akkor hazatér.

– Hát igen – bólogatott Hszüan-cang –, de hogy talál majd meg minket? Nemsokára beesteledik, ez a hely sem olyan, hogy itt megmaradhatnánk, jobb volna utánamenni, megkeresni. Menj utána, keresd meg, s jöjjön vissza tüstént, akár van élelem, akár nincsen.

Kapta Homoki Barát a bűvös botját, nekiindult az erdőnek, hogy megkeresse a disznót. De ahogy Hszüan-cang magára maradt, megint elfogta a nyugtalanság, az aggodalom. Felugrott hát, s hogy összeszedje magát, elrejtette a poggyászt egy bizonyos helyre, odakötötte a lovat egy fához, ruháját meg rendbe rángatta, s elindult egy kicsit, hogy magához térjen. Nézelődött a szentatyá környék-körül, s amint sétálgatott az erdőben gyönyörködve a virágokban, fákban, meg se hallotta már, hogyan térnek meg fészkeikre a madarak. Bokros volt az erdő nagyon, keskeny ösvény

vezetett csak át rajta, így aztán, ahogy Hszüan-cang ott sétálgatott lelke nagy borongásában, nem is vette észre, hogy utat tévesztett. Az is megfordult közben a fejében, hogy meg kéne keresni a tanítványokat, elég az hozzá, hogy míg amazok egyenest nyugatnak tartottak, mesterük útja a nagy sétálgatásban délnek kanyarodott. Egyszer csak kiért a fenyőerdőből, s felkapta ám a fejét, mert a messzi távolban valami aranyos csillogás ötlött a szemébe. Jobban megnézte, hát egy sztúpának* aranyos teteje volt az, az verte vissza a nyugatra hajló nap aranyos fényét.

– Szerencsétlenek az én tanítványaim, hogy ide nem találtak! – kiáltott fel a szentatya. – Mikor elindultam, fogadalmat tettem, ha Buddhát találok, imádkozom hozzá, s ha sztúpára lelek, ott kisöprögetek, s lám, itt egy sztúpa! Jerünk csak arra! A sztúpa mellett biztosan kolostor van, a kolostorban szerzetesek, mintha rám várnának! A poggyász meg a ló biztos helyet van, nem jár arra ember, semmi baja se lesz. Itt bizonyosan jó fogadtatásra találok, megvárom, míg megjönnek tanítványaim is, és együtt szállást kérünk.

Hej, reá szállott a balszerencse Hszüan-cangra, mert nekieredt nagy léptekkel, hogy mihamarább elérje a sztúpát, mellette a kolostort. Szépséges szép volt az épület, szörnyűséges vad volt a vidéket Aranyos teteje mélységes szakadék mellett emelkedett, tele kidőlt fákkal annak is az alja, fehér falainál vadállatok jártak, madarak rebtentek. Ahogy odaért Hszüan-cang, legelőször is egy bambuszfüggönyös ajtót pillantott meg. Föllebbentette a függönyt nagy merészen, hogy oda belépjen, hát amint benézett, egy nagy kőágyon egy szörnyeteg aludt ott! Fekete volt a pofája, villogott az agyara, szörnyű nagy a szája! Nagy orra úgy ugrott előre, akár a papagáj csőre, sárga kabát volt rajta, egy brokátsuha fölé öltve, rizsescsésze-öklében fényes kard villogott!

Hátrahőkölt rémületében Hszüan-cang, amint a szörnyet meglátta; egész teste elzsibbadt ijedtségében, megrögyant a lába. De aztán sarkon fordult, és futásnak eredt. Felébredt azonban a szörny is, megdörzsölte szemét, és nagyot kiáltott:

– Nézzétek csak meg, kicsikéim, kijár a házunk előtt! Kikukucsáltak a közdémonok, hát látták, hogy egy fényes koponyájú szerzetes ugyancsak szedi a lábát elfelé.

– Nagy király – jelentették nyomban –, egy barát járt odakünt, kerek fejű, nagy arcú, válláig lóg a füle, porhanyós a húsa, gyengéd, finom a bőre, egyszóval igen derék egy barát!

– Kígyó fejére szállt a légy, helyébe jött az ellenség! – kacagott fel harsányan a démonkirály. – Eridjetez csak utána, hozzátok elibém, nagy jutalmat kaptok!

Kitódultak a démonok, akár egy darázsraj, űzőbe vették Hszüan-cangot. Az meg szegény szállt volna, akár a nyíl, rohant teljes erejéből, de a rémület szinte lebénította, meg aztán kanyargós, meredek is volt az út, a nap sem igen sütött már, azt se látta, hová lép. Egyszóval utolérték a démonok, megfogták, cipelték vissza nagy diadallal, letették királyuk elé. Látta a démonkirály Hszüan-cang külsején, hogy nem akárkivel van dolga, összeszedte hát minden méltóságát, felborzolta veres bajuszát, szakállát, úgy bődült rá a barátára:

– Hová valósi vagy, te barát? Valld meg tüstént, honnét jöttél, hová tartasz?

Elmondotta erre Hszüan-cang, honnét jött, hová megy, s kérte a bocsánatot, hogy a nagy király álmát megzavarta, kérte elbocsáttatását, ígérte, hogy Buddha színe előtt dicsérni fogja majd nagy nevét.

Nagyot kacagott erre a démonkirály:

– Éppen jókor jöttél, kiváló férfiú! – kiáltotta. – Meg is eszlek téged, el hogy engednélek? Kötözzétek csak meg! – parancsolta démonainak.

Odakötözték a démonok Hszüan-cangot egy karóhoz. Odalépett akkor elébe a démonkirály kezében kardjával, és rárivallt

– Hányan vagytok, te barát? Tán csak nem egyedül vágtaal neki az útnak a nyugati mennyországba?

Látta Hszüan-cang a villogó kardot, megvallotta hát becsületesen társait, poggyászát, de még a lovát is. Megörült a démonkirály a sok jó falatnak, a démonok meg mentek volna mindjárt megfogni a másik kettőt is, de királyuk így szólt:

– Nem is kell, hogy menjetek. Csukjátok csak be a kaput! Azok ketten alamizsna után járván bizonyosan nem találnak semmit, majd idekeverednek! Legjobb, ha a jószág helybe jön, szokták mondani. Akkor majd szépecskén elcsípjük őket!

Homoki Barát meg ezenközben kereste, kutatta Nyolctilalmast. Ment már jó tíz mérföldet, de falut sehol nem látott. Felment hát egy domb tetejére, hogy körülnézzen, hát a bokrok közül emberi beszéd hangja ütötte meg a fülét. Széthajtotta botjával az ágakat, hát ott szunyókált a disznó édesdeden, s motyogott álmában. Fülön is ragadta a víziszörny tüstént, s rárivallt:

– Hej, te bumfordi! Élelemért küldött a mester, te meg itt szunyókálsz?

– Mennyire jár az idő? – kérdezte Csu Vu-neng még álomittasan.

* *Sztúpa* – buddhista kegyhely; díszes építménnyel ellátott domb, Buddha vagy valamely szent ereklyéjével, vagy valamely szent könyvvel.

– Kelsz föl rögtön? – szólt rá Sa Vu-csing szigorúan. – Meghagyta a mester, hogy jere velem vissza azonmódon, akár leltél élelmet, akár nem!

Összekeverte a disznó az alamizsnácsészét meg a gereblyéjét, s elindultak visszafelé. Amint azonban visszaérkeztek, nem találták már Hszüan-cangot sehol. Szidta is Homoki Barát Nyolctilalmas, mint a bokrot, hogy őmiatta mesterük bizonyosan démonok kezére került. Nyolctilalmas bizonygatta, hogy egy ilyen szép vidéken démonok csak nem lehetnek, bizonyára csak elbódorgott a mester valamerre. Fogták azért a lovat, a poggyászt, s elindultak, hogy Hszüan-cangot megkeressék.

Ahogy keresték, kutatták, meglátták ók is a sztúpa aranyos tetejét. Persze hogy fellelkesült a disznó erre a látványra, mert jó vacsorát remélt. Homoki Barát csak annyit mondott nagy óvatosan, hogy meg kéne nézni, mi van arrafelé, azzal arra vették útjukat.

De bizony a kapu, ahogy odaértek, zárva volt. Körülnéztek, hát a kapu fölött meglátták a felírást egy fehér jádelapon, hogy “A Rizsescsésze Hegy Holdhullám Barlangja”.

– Nem kolostor ám ez, bátyám – vakarta meg fejét Homoki Barát –, hanem démonok palotája! Ha mesterünk itt van, akkor nem is láthatjuk már!

– Egyet se félj, öcsém! – szólt magabízón a disznó. – Kösd csak meg a lovat, s ügyelj a poggyászra, amíg bezörgetek – azzal fogta gereblyéjét, s kiáltozni kezdett: – Nyissatok kaput! Nyissatok kaput!

Megnyitották a kaput a kapuőrző démonok, s amint meglátták kettejüket, szaladtak sebesen királyuk elébe:

– Megjött a jószág, nagy király! Ott áll a kapu előtt egy hosszú pófájú, nagy fülű barát, egy sötétfekete képű másikkal, azok kiáltoznak!

– No, ez Nyolctilalmas lesz, meg Homoki Barát! – örült meg a hírnek a démonkirály. – De igen gonosz képük van ám, el ne hamarkodjuk a dolgot! Hozzátok fegyvereimet! – parancsolta embereinek.

Kilépett a kapu elé a sárga kabátos vén démon, fegyveresen, kardosan, s megkérdezte:

– Micsoda szerzetesek vagytok, kik itt az ajtómnál óbégattok?

– Nem ismered meg, fiacskám? – rőfögte Nyolctilalmas. – Én vagyok az öregapád! A nagy kínai császár küldött minket a nyugati mennyországba, a mi mesterünk a kínai császár öccseura, Hszüan-cang! Ha házadnál volna, add ki nekünk tüstént, mert különben beléd akasztom a gereblyémet!

– Igenis, igenis – nevetett gúnyosan a démonkirály. – Itt van a házamban a kínai barát! Nem bántam ám rosszul vele, adtam neki húsgombócot, embernek húsából! Nem jönél be, nem ennél-e te is egyet?

Ment is volna az oktondi mát be egyenesen, de Homoki Barát visszarántotta:

– Bátyám! – súgta neki. – Elámít ám téged! Mikor ennél te emberhúst?

Feleszűdött a bumfordi disznó, kapta gereblyéjét, neki egyenesen a démonkirály képének. Ám az félrehajlott sebesen, fogta kardját, és rettentő csata kezdődött közöttük.

A huszonkilencedik fejezet, amelyben

*Hszüan-cang a vézből menekedvén egy ország földjére jut,
s az ellenség rája fenekedvén, Nyolctilalmas az erdőbe fut*

Ráment Nyolctilalmas s Homoki Barát a sárga kabátos démonfejedelemre már vagy harminc ízben, de győzelemhez mégsem jutottak. Olyan hatalma volt ennek a szörnynek, hogy nem két, de hús barát se bírt volna vele! Hogy ennyire bírták és kudarcot nem vallottak, csakis annak köszönheték, hogy oltalmazták őket láthatatlan a védistenek.

Azonközben, míg ők csatáztak, ott kesergett utánuk a barlangban Hszüan-cang a karóhoz kötve, hogy könnye is csordult. Amint ott kesergett, bánkódott, előjött a barlang belsejéből egy asszony és megszólította:

– Hogy kerültél ide, tisztelendő uram? Miért vagy itt megkötözve?

– Ó, bodhizattva asszonyság – felelte Hszüan-cang sűrű könnyhullatással –, mit kérdezel te engem? Halálra vagyok szánva már, mióta csak hozzátok kerültem. Falj fel akár mindjárt, mit kérdezősködöl?

– Nem vagyok én embert evő! – ütközött meg az asszony. – Nyugatra innét van a hazám, vagy háromszáz

mérföldnyire. Ott van egy város, annak neve a Bűvös Elefántok Országá, annak a királyának vagyok én harmadik leánya, gyermeki nevemen Százvirág Szemérme. Tizenhárom esztendeje, hogy ez a démon elragadott onnét forgószele képében, s felesége lettem, hazámnak, két szülőmnek azóta híréte se hallottam. Hát te hogy kerültél a keze közé?

– A nyugati mennyországba küldtettem – vallotta meg Hszüan-cang –, szent könyvekért vagyok menendő. Nagy botorságomban idekeveredtem, most meg még két tanítványomat is meg akarja fogni, hogy együtt süssön, főzzön, együtt faljon fel minket!

– Nyugodj meg, tisztelendő uram – szölte a hercegnő mosolyogva. – Mert a szent könyvekért vagy menendő, megmentlek én téged. S mert a Bűvös Elefántok Országá épp utadba esik, küldök egy levelet veled szülőimnek, hogy hírt kapjanak rólam, férjem is ráveszem, hogy bocsásson el téged. Megfogadta Hszüan-cang, hogy a levelet elviszi, csak megmeneküljön. Elment akkor a hercegnő, megírta a levelet, le is pecsételte, aztán Hszüan-cangot kötelékeiből feloldozván átadta neki.

Köntöse ujjába rejtette a levelet Hszüan-cang, s már indult is volna kifelé nagy hálálkodással, de a hercegnő megállította:

– Az elülső ajtón nem mehatsz ám ki! – mondotta. – Épp ott verekszik most a démonok serege a te két tanítványoddal. Csak a hátsó kapu felé kerülhetsz! Ha a démonkirály megfog, legfeljebb kifaggat, hogyan kerültél oda, csak a démonsereg rád ne tegye kezét, mert még kárt tehetnek benned. Megyek is, ráveszem férjemet, engedjen el téged, aztán megmondjuk tanítványaidnak, s együtt elmehettek.

Leborult Hszüan-cang a hercegnő lábához, úgy köszönte kegyességét, aztán ment, kiszökött a hátsó kapun, de tovább nem mert menni, elbújt a túskebokrok között. A hercegnő pedig ment az elülső kapuhoz, nagy ármányos tervet forgatva fejében. Ahogy a démonok serege utat nyitott neki, hallotta ám a nagy zengést, csattogást, fegyvereknek hangját. Ott vívta a sárga kabátos démon elkeseredett viadalát a levegőégben Nyolctilalmas meg Homoki Baráttal. Odakiáltott neki a hercegnő erős hangon:

– Hej, uram, sárgakabátos!

Meghallotta a démon felesége hangját, egyszeribe otthagya két ellenfelét, lebocsátkozott a felhők tetejéből, s kardjával kezében visszakiáltott:

– Mi beszéded van velem, asszony?

– Férjemuram – mondotta a hercegnő nagy ármányossággal, ahogy közelebb ért hozzá –, amint épp aludtam függönyös ágyamban, egyszer csak egy aranyvértes isten jelent meg álomban.

– Miféle aranyvértes isten? – álmélkodott a démonkirály. – Mit keresne az minálunk?

– Gyermeki koromban – füzte tovább a szöte a hercegnő –, még anyám ágyasházában élven fogadalmat tettem, hogy amint férjhez megyek, meglátogatom mind a szent hegyeket, tisztelkedem majd a halhatatlanok előtt, de főképpen kegyes alamizsnát osztok a barátoknak mindenkor. Mikor aztán egybekeltünk, nagy örvendezésben, gyönyörűségben ezt föl nem emlegettem, de ez az aranyvértes isten a fogadalmam követelte tőlem, s úgy rám kiáltott, hogy ijedtemben felébredtem. Ezért siettem aztán elibéd, hogy megmondjam neked, kedves férjurar: itt van most épp az a barát karóhoz kötözve, tízezerszer kérem nagy kegyességedet, bocsásd el őt nekem, hadd váltsam be fogadalmam.

– Ej, de aggodalmas vagy te, feleség! – mosolygott a démonkirály. – Semmi ez a dolog! Ha embert akarok én enni, fogok magamnak, amennyit akarok! Menjen csak a barát, ahová kedve van!

Azzal a démonkirály nagyot kiáltott:

– Gyere csak ide, Nyolctilalmas! Nem félek én tőled, de nem harcolok veled. Feleségem személye kedvéért elbocsátom mesteredet, eredjete a hátsó kapuhoz, ott megtaláljátok, aztán menjetek utatokra. De ha még egyszer beteszitek lábatokat a birodalmamba, többé nem kíméllek!

Hallotta a szöte a disznó s a víziszörny; mintha a poklok fenekéről szabadultak volna, úgy érezték magukat. Fogták sietve a lovat, a poggyászt, siettek a hátsó kapuhoz, ott mesterüket előszólították, lovára ültették, s folytatták útjukat. Mentek tovább, mentek, éjjelre megháltak, nappal továbbmentek, egyik állomásra a másikra, észre se vették, s meg is tettek kétszázkilencvenkilenc mérföldet. S ahogy akkor fejük fölemelték, meglátták maguk előtt a szépséges várost, a Bűvös Elefántok Országá székhelyét. Be nem tudtak telni a gyönyörű vidék holdfényben fürdő szépségével, a csobogó folyók, csillogó tavak, a dúsan termő földek, a hatalmas falak, az aranyos paloták csodás látványával. Szébb volt ám a város, mint akár Kína fővárosa!

Hszüan-cang s két tanítványa megszálltak éjjelre egy városvégi fogadóban, másnap pedig ment a mester egyenesen a királyi palotába, hogy Kína császárától való úti levelét a fejedelemnek elémutathassa. Fogadták az ajtónállók, bevezették a kamaráshoz, az meg ment a szolgálattelvőhöz, az pedig sietett a király trónusa elé, s leborulva a fehér jádelépcsők alján, előadta Hszüan-cang követségének érkezését. Megörült ám a király a Kína országából jött szent szerzetesnek, parancsolta is nyomban, hogy bocsássák elébe. Ment Hszüan-cang a kíséret

nyomában, hódolati tánccal közelgett a trónus aranylépcséjéhez, üdvözlést kiáltott, leborult a király előtt, s a kétoldalt sorban álló hadi vezérek meg miniszterek közt egy sem volt, ki a bámulat sóhajával ne mondotta volna: “Mily jeles előkelőség, mily békés kellemetesség!”

– Tisztelendő atyám – szólott a király –, mi dologban jöttél országunk földjére?

Elmondotta ekkor Hszüan-cang útjának célját, elémutatta a kínai császár úti levelét, amelyben írva volt, hogy népe üdvéért, emberek váltáságáért indult nagy útjára. Elolvasta a király, rá is üttette birodalma pecsétjét. Köszönte Hszüan-cang nagy kegyességét, azután így szólott:

– Felség! Az, hogy úti levelem elémutattam, csak egyik dolog volt. A másik pedig az, hogy levelet hoztam családod tagjától.

Örült a király, de álmélkodott is, és meg is kérdezte:

– Micsoda levelet?

Elmondotta erre Hszüan-cang találkozását Százvirág Szemérme hercegnővel, annak elraboltatását, szomorú senyvedését. Elszomorodott erre a király, könnye is kicsordult, úgy mondotta el, hogy hány miniszterét elcsapatta, hány szolgálónak, hány heréltnek a fejét vétette, merthogy nem őrizték legkisebbik lányát, s nem tudták, hová lett, sehhol sem találták. Ahogy pedig a levelet átvette, olvasni se tudta a meghatottságtól, át kellett adja fő kancellistájának, az olvasta fennhangon.

Mikor a kancellista befejezte a levél olvasását, zokogott a király, sírt-rítt a királyné, gyászoltak a hadi vezérek és a miniszterek, nagy bánat fogott el mindenkit. Sokáig sírt, búslakodott a király, aztán megkérdezte udvari embereit, hadi vezéreit, minisztereit:

– Ki merne közületek elmenni hadnak élén, hogy kézre kerítené azt a démont, megmentené Százvirág Szemérmét? Kérdezte a király másodszer, harmadszer, de nem felelt neki senki, akárha fabábok lettek volna a hadi vezérek, cserépbabák a miniszterek. Elszomorodott a király az ő szívében, patakzottak a könnyei. S ekkor így szóltak hozzá az udvari emberek:

– Ne búslakodjék, felséged. Elveszett a hercegnő már tizenhárom éve, hírét se hallottuk, s most ez a kínai barát beállít hozzánk ezzel a levéllel, azt se tudjuk, igaz-e, hamis-e. Aztán mi csak halandó emberek volnánk, ami hadi tudományt mi tanultunk, az csak arra való, hogy táborba szálljunk, csatarendbe álljunk országunk védelmére, a démonok meg felhőn járnak, ködön mennek, még csak szemtől szembe se kaphatjuk őket, hogy fogjuk hát el? Ennek a szentatyának azonban, ki kelet földjéről a szent könyvekért volna menendő, nagy szentsége előtt sárkányok hódolnak, jeles erényéhez démonok hajolnak, kell hogy értsen hát a démonok leigázásának művészetéhez. Ő hozta a hírt, mentse hát ő is meg, ez lesz a legbiztosabb.

Ahogy ezt a szót hallotta, odafordult a király Hszüan-canghoz, s megkérdezte tőle:

– Tisztelendő atyám! Ha van rá hatalmad démont leigázni, lányom megmenteni, ne menj te nyugatnak, Buddhát ott imádni! Mentsd meg a lányomat, aztán növesszed meg hajad, öcsémé fogadlak, együtt uralkodunk! Mint vélekedsz erről?

– Én együgyű szerzetes – mondotta ijedten Hszüan-cang – csak Buddhához tudok imádkozni valahogy, de a démonokkal bizony én nem bírok!

Megbosszankodott erre a király

– Hogy ha nincs hatalmad a démonok felett, hogy merészkedtél te erre a nagy útra? – kérdezte hitetlenkedve.

– Mi tagadás, felség – felelte Hszüan-cang –, egyes-egymagamban bizony még idáig sem jutottam volna! Hanem velem van két jó tanítványom, kik hegyeken járván nekem utat nyitnak, nagy vizekhez érve ottan hidat vernek, engem védelmeznek.

– Ej, te barát! – haragudott most már a király. – Mért vagy ily együgyű? Miért nem hoztad el őket az udvarba, felségem elébe? Mert ha dús ajándékot nem is fogadtok el, részetek lenne legalább egy ebédben!

– Az én tanítványaimnak olyan rút az ábrázatuk – mentegetőzött Hszüan-cang –, hogy nem mertem őket csak úgy elébed hozni, félvén, hogy még megriasztják, megsértik felséges személyed.

Nagyot nevetett erre a király:

– Nézzétek már ezt a barátot! Talán bizony még félnék is tőlük? – kérdezte mosolyogva.

– Nem is merem mondani – hajolt meg Hszüan-cang –, de a nagyobbik tanítványomnak bizony hosszú a pofája, villog az agyara, acél a sörtéje, legyező a füle, vaskos teste, nagy hasa ha úton megy, szélt kavar. A másik meg jó kétöles, a válla is háromrőfnyi, fekete az arca, színvér a két ajka, szeme, mint a villám, foga akár a szeg! Nem mertem hát ilyen ábrázattal felséged elébe bocsátani őket!

– Már hogy félnék tőlük? – derült a király. – Hívasd csak be őket! – s máris mentek az aranypajzsos testőrök ki a fogadóba, a két tanítványért.

– Látod, öcsém – magyarázta a bumfordi disznó Homoki Barátnak, amikor a testőrök értük megjelentek –, te még nem is vittél levelet, pedig látni való, hogy az milyen hasznos! Gondolom, hogy amikor a mesterünk a levelet átadta, menten azt mondta a király, hogy az ilyen levelet hozókkal nem lehet ám csak úgy bánni, hanem tartsák őket jól nagy lakomával! Mert ha étvágyuk meg nem elégszik, aztán elégedetlenség támad, annak híre megy ám! Ezért hívat most minket a testőrökkel! Eszünk egy nagyot, aztán holnap megyünk tovább!

– Te tudod, bátyám – vont a vállán egyet a víziszörny –, hogy mi okból hívnak, de hát gyertünk.

Ment a két tanítvány a királyi palotába, s ahogy odaértek a fehér jádelépcsők elébe, megálltak jobbról-balról, hangos üdvözlést kiáltottak, de le se borultak, fejet se hajtottak. Elszörnyülködtek ám az udvari népek:

– Hogy rút ábrázatú ez a két szerzetes, az még csak hagyján, de faragatlanok is ám! Királyunk színe előtt te se borulnak, meg se hajolnak, hát ez borzasztó! Hát ez borzasztó!

Meghallotta ezt Nyolctilalmas, s így szólott hozzájuk:

– Ne vitakozzatok, uraságok! Mi már csak ilyenek vagyunk. Rútak vagyunk valóban egy kissé, de ha majd egy ideig nézitek, majd csak megszokjátok.

De a király szíve valóban megrettent, mikor meglátta őket, hát még hogy a disznó ezeket mondotta! Ülni se bírt trónján, lebukott róla. A szolgálattevők azonban hamar fölsegítették, szegény Hszüan-cang meg leborulva esdekelt kegyelemért, hogy öfelségét így megbántotta.

– Szerencséd, hogy előre megmondtad, tisztelendő atyám! – mondotta a király, mikor magához tért. – Mert bizony ha nem mondd, csak meglátom őket, hát megöl a félelem! Nos, disznó és víziszörny tisztelendő atyák – mondotta aztán a két tanítványnak –, melyikőtök ért a démonigázáshoz?

– Értek én! – vágta ki Nyolctilalmas, meg se gondolva, mit beszél.

– Aztán honnét értesz? – kérdezte a király.

– Az Égi Folyó marsallja voltam ám – düllesztette ki mellét a bumfordi –, de vétebbe esvén a földre szállottam, igaz hitre térvén szerzetessé lettem, keletről jövő utunkban pedig részem volt az első démon leigázásában!

– Hát ha a mennyből szállottál a halandók közé – bizalmatlankodott az uralkodó –, akkor értesz az átváltozásokhoz is!

– Hát valamicskét – szerénykedett Csu Vu-neng.

– Mutass akkor egyet, hadd lássam! – parancsolta a király.

– Mondd meg, hogy milyenre – hencegett a disznó –, olyanra változom, amilyenre akarod! – mert hát harmincféle átváltozáshoz értett.

– No, változz akkor nagyra! – szólt a király.

Elészedte akkor Nyolctilalmas minden művészetét, varázsigét mormolt, a kezével bájolást végzett, elkiáltotta magát:

– Nőjtek! – s egyszeribe nyolc-kilenc ölesre nőtt. Megrettentek tőle az udvari népek, reszketett a király is félelmében, és gyorsan így szólott:

– Elég már, elég már! Elhiszem, hogy tudsz az átváltozáshoz.

Visszaváltozott akkor Csu Vu-neng régi alakjára, elkérdezte tőle még a király, micsoda fegyvere volna a démonok ellen, s mikor Nyolctilalmas felmutatta kilencfogú gereblyéjét, s elmondta annak hatalmas erejét, megörült ám neki. Parancsolta is rögtön kilenc ágyasának, hozzanak elő saját császári borából egy flakával. Megajándékozta vele a disznót, meg is kérte arra, menne el s mentené meg legkisebb leányát a démon kezéből. Ezer arany jutalmat ígért érte. Átvette a disznó a flakát nagy illedelmességgel, engedelmet kért mesterétől, hogy bár őt illetné a bor, de a király akaratával nem ellenkezhetvén engedje meg neki, hogy egy pohárral ihassék belőle. Mikor pedig serlegét fenéig ürítette, és mestere csak nem ivott, Homoki Barátot kínálta, s az el is fogadta. Utána pedig felhő kerekedett Csu Vu-neng talpa alatt, s ő a felhőn elszárgult egyenest a levegőégbe. Álmélkodott ezen a király s az udvari népek, de Homoki Barát nyugtalaná válván, hogy előbbi küzdelmükben is ketten kellett hogy harcoljanak a sárga kabátos démonnal, engedelmet kért Hszüan-cangtól, hogy bátyja segítségére siethessen, felhőre kerekedett ő is, és eltűnt.

– Tisztelendő atyám! – kapaszkodott a király ijedten Hszüan-cang kezébe. – Maradj itt mellettem, nehogy te is elszállj nekem valahogy felhő hátán!

– Sajnos – legyintett Hszüan-cang búsan – nem tudnék én felhők hátán fél lépést se járni!

Megörült ezenközben Nyolctilalmas, hogy Homoki Barát utolérte, hogy jobban bírnak majd a vén démonnal, s szárgultottak most már együtt a Hullámhold Barlang felé. Ahogy megérkeztek, fogta Csu Vu-neng a gereblyéjét, belevágta a barlang kapujába teljes erejéből, hogy lyukat vert belé. Szaladtak is a közdémonok nagy ijedtséggel

királyukhoz, jelentették, hogy itt van már megint a két rút képű barát.

– Hiszen megkegyelmeztem a mesterüknek! – kiáltotta a démonkirály bosszankodva, meghökkenve. – Hogy mertek ezek megint idejönni, ajtómat döngetni?

– Biztosan itt felejtettek valamit, azért jöttek vissza – vélte az egyik közdémon.

– Ostobaság! – förmedt rá a démonkirály. – Azért még nem kell az ajtót így verni. Más okuk van erre! – azzal vértet, páncélt öltött, fogta kardját, s ment a kapu elé.

– Hej, ti barátok! – kiáltotta. – Megkegyelmeztem mestereteknek, miért jöttetek ajtómrá megint?

– Nagy bitangságot műveltél, te gaz démon! – kiáltotta Nyolctilalmas.

– Micsoda bitangságot? – hökkent meg a sárga kabátos démon.

– Hát hogy a Bűvös Elefántok Országá harmadik hercegnőjét barlangodba hurcoltad, megerőszkolván asszonyoddá tetted tizenhárom éve, add hát vissza őt nekünk! A király parancsával jöttem, hogy téged megfogjalak! Add ki ízibe a hercegnőt, magadat meg köttesd gúzsba hamar, akkor nem bántalak!

Hej, nagy haragra gerjedt a démonkirály ennek hallatára. Felmagasodott, akár a hegy, fogát csattogtatta, habot túrt a szája, kikerekedett a szeme, úgy rántotta elő kardját, s rontott neki a disznónak. Nyolctilalmas sem volt rest, előkapta gereblyéjét, s megkezdődött a viadal. Jött már Homoki Barát is, s dült a harc hármójuk közt. Összecsaptak már nyolcszor vagy kilencszer, s nem állta már a harcot Csü Vu-neng, alig bírta emelni éles fogú gereblyéjét. S mit gondoltok, miért nem bírta már? Mert a védistenek, kik mellette voltak előző harcában, most a fejedelem mellett oltalmazták Hszüan-cangot, Csü Vu-nenget pedig magára hagyták.

– Te Homoki Barát – lihegte a disznó –, csatázz most helyettem egy kicsinyt, míg én félremegyek. – Azzal rá se hederített többet társára, ellenfelére, hanem szaladt be a bozótba, csörtetett rémulten a bokrok, iszalagfonadék, tüskés ágak között csak előre, hogy hasadt a bőre erre is, arra is, vérzett a pofája, mignem nagy kimerülten el nem vágódott, s többet az orrát se merte elődugni, csak fél füllel hallgatta, mi lesz. A démonkirály pedig nekirontott Homoki Barátnak. Az meg hiába védekezett, elnyomta a másik hatalmas ereje, cepelte is már a barlangba befelé.

A harmincadik fejezet, amelyben

*reátör a démonkirály az igaz hit védőjére,
de a fehér paripának a majom jut az eszébe*

Megkötöztette a démonkirály Homoki Barátot, de meg nem ölte, nem bántotta, még csak nem is káromolta. “A kínai barát kiváló férfiú – forgott az eszében –, tud az illedelmet, becsületet! Nem lehet az, hogy megkegyelmezvén életének, most tanítványait rám küldötte volna! Ej, biztosan a feleségem küldött valami levelet haza, országába, így kaptak hírt róla! No, majd mindjárt kifaggatom!” – s ment is a sárga kabátos démon gonosz indulattal, gyilkos szándékkal szívében be az asszonyházba.

A hercegnő pedig, semmiről nem tudván, ahogy megfésülködött, felpiperézkedett, ment férje elébe. Láttá ám, hogy gonosz a démon nézése, csattogtatja is a fogát, így szólt hát mosolyogva

– Ugyan min búsulsz, férjemuram?

– Te kutyaszívű, hitvány asszony! – szitkozódott a démon. – Nincsen tebenned hitvesi hűség! Mikor annak idején téged idehoztalak, fél szót se szóltál ellene! Brokátban járattalak, arannyal koronáztalak, amit akartál, mindent eléteremtettem! Minden időben kedvedre éltél, minden nappal mélységes szerelemmel voltam hozzád, hogyhogy most pedig csak szüleidre gondolsz, s nincs benned egy csepp szerelem se hozzám?

Megrémült ám a hercegnő ennek hallatára, térdre borult menten, úgy kiáltotta:

– Ugyan, férjemuram, miért mondod te ezeket? Hogy válni akarnál?

– Nem én válok tőled, de te válsz el tőlem! – kiáltotta a szörny. – Mikor azt a kínai barátot én megfogtam, hogy megehessem, miért volt, hogy nem szóltál nekem elébb róla, hanem csak elbocsájtottad? Világos-világra levelet küldöttél te titkon övele, hogy vigye apádhoz, mert ha nem úgy lenne, ugyan mért jött volna ez a két barát megint az

ajtómrá, hogy téged elvigyen? Nem te keverted ezt?

– Méltatlan haragszol rám, férjemuram! – adta a hercegnő a felháborodottat. – Micsodás levelet küldtem volna s minek?

– Még jártatod a szádat? – dühöngött a démon. – Elfogtam én máma egyik ellenségem, nem tanúság az erre?

– Ugyan ki volna az? – rettent meg a hercegnő.

– Hát a kínai barát második tanítványa, Homoki Barát! – mondotta a démon.

Ki vallaná meg magának, mikor halála közeleg, hogy meg kell hálnia? Inkább azon törekszik csak, hogy megszabadulna! Ezért hát így szólott a hercegnő:

– Csillapuljon haragod, férjemuram. Gyerünk csak, kérdezzük meg. Ha volt levél, agyonverhetsz, megnyugszom benne; de ha nem volt, ugye hogy nem ölod meg szolgálódat igaztalan módon?

Szólni se tudott a démon e szavak hallatára, hanem kosárnyi nagyságú fekete öklével megragadta a hercegnő aranyágas, jádeleves hajzatának sok-sok szálát, a földre rántotta, s míg másik kezével a kardját markolta, odavonszolta Homoki Barát elébe, majd rábódült a fogolyra:

– Hej, Homoki Barát! Hogy ti erőhatalommal ajtómrá törtetek, ugye azért volt ez, mert ez a nőszemély levelet írt s küldött atyja hazájába, az biztatott fel titeket?

Ott állt Homoki Barát megkötözve, előtte a véghetetlen gonosz démon, vonszolva a hercegnőt a földön, markában kardja, öldöklésre készen. Elgondolta hát Homoki Barát magában:

“Amikor ő a levelet elküldte, azzal mesteremet meg is mentette, véghetetlen nagy kegyesség volt ez tőle. Ha most egy szót szólok, s a hercegnő megöletik, gonoszszággal adnám vissza a nagy kegyességet! Ilyet én nem teszek! Hiszen mióta mesteremmel járok, nem szereztem csak egy hüvelyknyi érdemet is! Most pedig, megkötöztetvén, hadd fizessek életemmel mesterem helyett a nagy kegyességért!” Így kiáltott hát

– Ne legyél ilyen aljassággal, te démon! Micsoda levelet küldött is volna, hogy így megkínózzad, életét fenyegecsd? Kérdezd csak a hercegnőt, ha volna okod rá? Hanem úgy volt az, hogy mikor te itt barlangodban mesterünket fogva tartottad, látta ám ő a hercegnő formáját, egész milyen-voltát. Mikor pedig elérkeztünk a Bűvös Elefántok Országába, s elémutatta úti levelét, lefestette ott neki a király a hercegnőt, s apróra elkérdezte, milyen úton jöttünk, s amikor mesterünk a hercegnőt felemlegette, ráeszmélkedett, hogy ez csak az ő lánya lehet, borral minket megajándékozott, hogy hozzuk őt vissza hozzá a palotájába, téged meg fogjunk el. Ez a valóság, hogy lett volna levél? Ha már ölni akarsz, hát ölj meg engem, de ne bánts mászt igaztalanul, az ég törvénye ellen!

Látta a démonkirály Homoki Barát nagy bátorságát, elejtette kardját, felölelte magához a hercegnőt, s így szólt hozzá:

– Ne haragudj énrám, hogy goromba voltam, hogy megbántottalak! – azután még megzilált hajzatát is felkötözte kék selyemmel, megigazította drágalátos fejékét, babusgatta, ajnározta, míg meg nem örvendett, magához csábíttatta. Bent a belső szobákban aztán még trónra ültette, meg is követte. A hercegnő pedig, asszonyszemély lévén, fúrge természet volt, akár a víz, s ahogy látta férjének nagy jóakarátát, fordult egyet az elméje:

– Férjemuram – szólott hozzá –, ha meg akarsz emlékezni hitvesi szeretetedről, ugyan tétesd gyengébbre annak a Homoki Barátnak a kötelékét!

Hajlott a szóra a démonkirály, s könnyebbsége lett Homoki Barátnak. Gondolta is magában: “Kedvemre jár, mert én is a kedvére jártam! Ha nem tettem volna, ugyan miért tenné?”

Közben pedig nagy lakomát rendeztetett a démonkirály, megtisztelte vele feleségét. S mikor már a bortól megmámorosodtak, kapta magát a sárga kabátos démon, vadonatúj ruhát öltött, drága szép kardot kötött a derekára, s így szólott feleségéhez kedveskedve, simogatva:

– Te csak igyál, feleség, vigyázz a két gyerekre, a Homoki Barátot el ne engedd. Most, hogy a kínai barát országokban van, elmegyek hát én most apádhoz, anyádhoz.

– Te oda nem mehetsz – szólott a hercegnő megrettenve.

– Már mért ne mehetnék? – csodálkozott a démon.

– Nem haddal, lóháton szerezte ám apám az országát – magyarázta a hercegnő –, hanem úgy örökölte őseitől. Ifjúságától meg, ahogy trónra lépett, a város kapujától se igen távozott, nem olyan vad legény, mint te. Mert a te ábrázatod, formád oly rútra sikeredett, hogy ha ő meglátja, még halálra retten, az meg baj lenne!

– Ha csak ez a baj – kiáltott a démon –, elváltozom én szépnek, daliásnak!

– No, hadd lám – mondta a hercegnő –, változz hát el! Megrázta ott magát helyben a szörnyű démon, s elváltozott egyszeribe daliás férfiuvá. Délceg termete lett, szép, mívelt járása, udvari beszéde, úri fejtartása. Ruházata, fővege, öve, mind-mind kiváló származásra, előkelő sorra vallott. Igen megörvendett a hercegnő, amikor

meglátta.

– No, feleség – mondta a démon nevetve –, szépre változtam?

– Igazán szépre! – lelkesedett a hercegnő. – Ha így lépsz az udvarba, apám a rokonságot meg nem tagadja, hanem mindjárt nagy lakomát is csap ám a tiszteletedre! Hanem arra ügyelj ám, hogy borozás közben ki ne mutasd igaz ábrázatod, mert ha híre menne, nem volna illendő.

– Nem is kell, hogy mondjad – tiltakozott a démonkirály –, van énnekem magamhoz való eszem!

Azzal a démonkirály felhőre kerekedett, s hamarosan meg is érkezett a Bűvös Elefántok Országába. Ottan pedig a levegőégből leereszkedett, ment egyenest a királyi palotába, hogy mint a király veje tenné tiszteletét.

– Van már nekem két vőm – álmélkodott a király, mikor meghallotta –, ki ez a harmadik?

– Nem lehet az más, urunk királyunk – mondták az udvari emberek –, mint az a démon.

– Magam elé bocsássam-e akkor? – töprengett a király.

– Felség – szólt Hszüan-cang megdöbbenve –, nagy hatalmú ám a démon! Tudja a múltat s a jövőt, felhőn jár, ködön vágat, be is bocsáthatod, nem is bocsáthatod, de mégis inkább csak bebocsáttasd, azzal tán csak a baj lesz kevesebb.

Hívatta hát a király a démont, jött is az az aranylépcsők elé, s ott hódolati tánccal, hangos üdvözléssel hódolt apósának. De olyan szépséges, délceg volt alakja, hogy senki meg nem ismerte, hogy démon, maga a király se, halandó szemével. Elkérdezte akkor a király a démont, hol, merre van lakása, hogy került a hercegnővel egybe, s hogy miért csak most jó látogatására? Megfelelt a démon erre csavaros nyelvvel:

– Felséges apámuram! – mondta. – Ifjúságomtól kezdve edzettem magam a nyilazásban, lovaglásban, mivelhogy vadászat a mesterségem. Tizenhárom évnek előtte, házam népének tíz-hús szolgájával éppen solymásztunk, agarásztunk, amikor egyszer csak megláttunk egy dühös tarka tigrist, amint egy leánnyal a hátán vágatott lefelé a hegyen. Én akkor a tigrist nyilammal leterítettem, a leányzót falumba elvívén meleg vízzel, meleg itallal magához térítettem, életét megmentettem. Mikor pedig megkérdeztem volna, mi családból való, azt, hogy hercegnő, ki nem mondta volna! Mert ha én azt tudom, hogy ő felséged harmadik leánya, hogy is mertem volna magamhoz ragadni? Hoztam volna mindjárt aranyos palotádba, hogy valami nevet, rangot szerezzek magamnak! De mert csak azt mondta, hogy egyszerű népek leánya, így hát ottmarasztaltam. Akkor egymásnak megtetszettünk, egybekeltünk már sok esztendeje. Azt a tigrist pedig, amelyik elhozta, megsebesítettem csak, aztán elfogtam s meg akartam ölni, de a hercegnő meg kért, ne tegyem, mert hát mi ketten egymásnak rendeltettünk, s égi rendelésből a tigris lett a házasságszerzőnk. Akkor én a tigrist szabadon engedtem, életét meghagytam. Nem tudom, aztán hogyan lett a sora, nem változott-e démonná, hogy pusztítsa mások életét. Hallottam aztán néhány évek óta, hogy Kína országából jó a kínai barát, szent könyvekért menvén. Én már úgy gondolom, hogy az a tigris, miután elpusztította a kínai barátot, elvette annak úti levelét, s elváltozott annak formájára, s most itt, udvarodban ámit, környékez téged, apámuram! Mert, apámuram – kiáltott fel a démon ördögi ravaszággal –, az, aki ott ül a selvemvankoson, az az a vad tigris, ki leányodat tizenhárom éve elrabolta, nem pedig az igazi barát, ki a szent könyvekért menendő!

Allhatatlan természet volt a király, megtévedt halandó szemével, a démon csaló voltát fel nem ismerte, igaznak hitte ezt. Megkérdezte mégis

– Honnét ismered meg, bölcs vőmuram, hogy ez a barát a tigris, ki leányomat elrabolta tizenhárom éve?

– Apámuram! – szólt a démon. – Hegyek között élvén, én már ettem tigrist, öltöztem bőrébe, vele együtt háltam, együtt keltem, hát hogyan ismerném meg?

– No, ha megismered – tamáskodott a király –, mutasd meg őt akkor igaz formájában.

Vizet hozatott ekkor a démon, a szájába vette, szemet kápráztató, testet bénító varázslatot végzett, s a vizet ráfűjvén Hszüan-cangra, rákiáltott:

– Változz át! – s ím, Hszüan-cang igazi alakja elrejtezett, tigrisformára változott. Megijedt a király, a lelke is majd elszállt, de elfutottak az udvari emberek is! Végül is egynéhány bátor vitéz nekironott fegyverrel, hogy lekaszabolják, csakhogy a védistenek Hszüan-cangot megoltalmazták, fegyver nem érhetette. Küszködtek ott vele egész napnyugtáig, utoljára megfoglák elevenen, láncra verték, egy kalickába dugták ott a palotában.

Hogy a tigristől megmenekedhetett, nagy lakomát csapott örömeiben a király veje tiszteletére. Mikor pedig az udvari népeket elbocsátotta, bevezette a démont az ezüst nyugovópalotába, ottan melléje adott tizennyolc szépséges palotabeli hölgyet, hogy énekkel, tánccal, zenével mulattassák, borral felüdítsék.

Evelt, ivott a démon egymagában a szépséges hölgyek között. A második őrég idejére aztán, hogy a bor felszállt benne, nem bírta már tartóztatni barbár természetét. Felugrott s bösz kacagással megmutatta igaz alakját; kinyújtván hatalmas tenyerét, az egyik lanton játszó leányzót magához ragadta nagy hirtelen, fejét leharapta.

Megrettent erre a többi palotahölgy, elfutottak nagy rémulten, de szólni nem mertek, merthogy éjjel volt már, királyukat felriasztani nem merték, hanem csak elbúttak ki erre, ki arra. A démon meg ivott tovább egymagában,

falta hozzá a leányzó húsát. Kint pedig suttogták a palotabeli emberek egymásnak: “Tigrisdémon ám a kínai barát!”

Terjedt ám a híre a tigrisbarátnak, eljutott csakhamar a fogadóba is, hol Hszüan-cang fehér paripája oda volt kötve a jászol elé. S merthogy nem paripa volt ám ő igazából, hanem a nyugati tenger kisebbik sárkánykirálya, hát megértette az emberek beszédét.

“Jó ember az én mesterem világos-világra – töprenkedett el magában a sárkányparipa –, biztosan az a démon változtatta tigrissé, hogy eleméssze! Hát most mitévő legyenek? Mesterem eltűnt, Nyolctilalmasnak meg Homoki Barátnak se híre se hamva!”

Így aggódott, töprenkedett magában egészen a második őrségig, akkor elhatározta, hogy lesz, ami lesz, megmenti ő a mesterét! Fogta magát, elszaggatta kötőfékét, lerázta magáról nyergét, zaboláját, visszaváltozott sárkánynak, felkapott egy fekete felhőre, onnét lesekedett szerte a kilencedik égből, hogy ugyan mi történt.

Ahogy körülnézett a levegőégből, meglátta ám az ezüst nyugovópalotában a nagy világosságot, s ahogy oda leereszkedett, észrevette a démont is, amint gyalázatos módon védte a bort, falta az emberhúst.

“Ügyefogyott fickó vagy ám! – nevetett a sárkány magában. – Kilátszik a lóláb, vége jó hírednek! De az már azért sok, hogy embert is eszel! Csak tudnám, hová lett mesterem, majd adnék én akkor ennek a gaz démonnak! Várj csak, megkeresem aztán, elébb eljátszom veled!”

Megrázta ekkor magát a sárkány, s palotahölgygé változott, szépséges termetűre, csábos formájúra. Besietett az ezüstpalotába, köszöntötte nagy félénken a délhont, s így szólott hozzá:

– Kíméld meg életem, felséges király rokona, bort tölteni jöttem.

– Hát akkor töltsél! – parancsolta a démon.

Telítöltötte a sárkány a boroscészét a démonnak, de úgy, hogy felülemelkedett a bor a csészének szélén, négy, öt vonallal is, mégis ki se csordult.

– Hát ilyet honnét tudsz? – álmélkodott a démon.

– Magasabbnak kéne lenni ennek a csészének – szerénykedett a sárkány, leányzó képében.

– No, akkor töltsd még magasabbra! – mondta a részeg szörnyeteg.

Töltötte is a sárkány, hogy úgy állt már a bor benne, akár egy tizenhárom emeletes pagoda, s csak nem csordult ki egy csöpp se. Akkor kinyújtotta rút száját a démon, megitta egyszerre, harapott hozzá a holt leány húsából.

– Énekelni tudsz-e? – kérdezte azután.

Énekelt a sárkány akkor a démonnak, aztán pedig, hogy táncoljon vele, elkérte a démontól a kardját. Adta is az, mit sem sejtve. Szépséges kardtáncot lejtett a sárkány-leányzó vele, bámulta a démon, de egyszer csak fogta a sárkány a kardot, nekivágott vele a démon fejének.

De a démon se volt ám rest! Felkapta az egyik, vasból öntött lámpát – volt vagy nyolcvan-kilencven fontos –, azzal szállt szembe ellenfelével. Viaskodtak, küzdöttek elkeseredetten, ki a palotából, ott a sárkány visszaváltozott igazi formájára, fent csatáztak tovább a levegőégben. De alig mentek egymásnak nyolcszor vagy kilencszer, elfáradt már a sárkány keze, zsibbadt már a teste, olyan erővel volt a démon. Nem bírta megállni a démon ellenében, odavágta hát hozzá a kardot utolsó erejével. Elkapta azonban a démon; másik kezével meg rája sújtott a nehéz vaslámpással, megütötte vele a sárkányt a combján.

Megrettent a sárkány, lebucskázott a levegőégből nagy hirtelen, bele egy folyó vizébe, annak is a fenekére. Kereste még a démon sokáig, de sehol se lelte, így hát visszament az ezüstpalotába, tovább részegeskedni. A sárkány meg elrejtőzött a víz mélyében, s csak amikor már minden elcsendesedett, akkor bújt csak elé. Sajgó combjával is felszállott a fekete felhőkbe, hazaszállott istállójába, ott visszaváltozott paripa formájára.

No de mi lett ezenközben Nyolctilalmasal? Ő bizony hogy megfutott, igazi disznó módjára beletúrta magát a bozótba, almot vackolt magának, és szép csendben elaludt. Éjjelre járt már, amikor felébredt. Azt se tudta, hol van, aztán megdörzsölte szemét, fülelt, hallgatózott, hát a nagy vadonban éktelen nagy csend volt, nem hallatszott se kakasszó, se kutyavonítás.

“Ha most visszamennék, hogy megmentsem Homoki Barátot – morfondírozott magában, ahogy a csillagok állásán meglátta, hogy már a harmadik őrségre* jár az idő –, olyan lenne az, mint egy szál nem ad fonalat, egy tenyér nem tapsolhat, felhagyok én most ezzel! Megyek inkább vissza a városba, megkeresem mesterünket, elbeszélem neki, hogy s mint áll a dolog, aztán visszatérek majd válogatott vitézekkel, megmentem én holnap Homoki Barátot!”

Sebesen felhőre kerekedett a bumfordi, nyargalt a város felé. Ahogy a fogadónál a levegőégből lebucskázott,

* Harmadik őrség – éjféltájt.

elnyugodott már mindenki, csak a hold világolt. Kereste Csü Vu-neng Hszüan-cangot mindenfelé, de sehol sem találta, meglátta egyszer csak a fehér paripát az istállóban, hogy merő víz a teste, s nagy sötét folt a combján.

Kapkodta a levegőt ijedtében a disznó, azt hitte, mindjárt, latrok rabolták el a mestert, s verték nyomorékká a lovat.

Megismerte azonban a paripa Nyolctilalmast, s amint az elszaladt volna ijedtében, megfogta fogával a köntöse szélét, s odaszólt hozzá

– Ne ijedj meg, bátyám!

– Hogy tudsz te most, öcsém, megszólalni? – rökönödött meg a disznó. – Ha te megszólalsz, biztos nagy baj lehet!

– Tudod-e, mi történt mesterünkkel, milyen bajba esett? – kérdezte a paripa.

– Nem tudom én! – hebegte a disznó.

– Persze hogy nem tudod! – nyihogta méltatlankodva a sárkányparipa. – Te meg Homoki Barát ott a király előtt csak tudományotok fitogtattátok, azon járt csak az eszetek, hogy a démont megfogjátok, hogy jutalmat nyerjétek, s el nem gondoltátok, micsoda hatalmas az a démon! – s elmondotta, hogy történt, mint történt.

– Aztán igazán így volt? – hitetlenkedett Nyolctilalmas, mikor a paripa végére ért a szomorú történetnek.

– Talán bizony ámitgatnálak? – horkant fel a sárkány.

– Hát most mit csináljunk, mit csináljunk? – jajgatott Csü Vu-neng. – Tudsz-e még mozogni? – kérdezte egyszerre.

– S ha tudok, az mire jó? – ütközött meg a paripa.

– No, ha tudsz – mondta elszántan Csü Vu-neng –, eridj akkor vissza a tengerbe, a poggyászt meg hagyd rám, elballagok vele vissza Kao-falvára a feleségemhez, megyek megint vőnek.

De bizony a paripa, hogy ezt meghallotta, csak még jobban harapta a fogával a disznó köntösének szélét, el nem engedte volna. Patakozott a könny a szeméből, amikor megszólalt:

– Bátyám, ezerszerre kérlek, ne támadjon fel benned tunya lelked

– És ha fel nem támad, akkor mihez kezdjek? – vágott vissza Nyolctilalmas. – Homoki Barát öcsémet elfogták, én megküzdeni a démonnal nem bírok, ha most meg nem szökünk, akkor mire várunk?

Nyögött, sóhajtozott a paripa jó ideig, aztán így szólt megint nagy könnyhullajtással:

– Ne beszélj szökecsről, tisztelendő bátyám! Hanem, ha meg akarnád menteni mesterünk, híhatnál valakit, jöjjön segíteni!

– Ugyan kit? – csodálkozott a disznó.

– Eridj el mihamar felhők hátán a Virág-gyümölcs Hegyre – sürgette a paripa –, keresd meg Szün Vu-kungot! Ő megbír a démon nagy erejével, mesterünket is megmenti, meg éretted is bosszút áll!

– Jobb volna, ha mást mondanál, öcsém – fintorította el pofáját a disznó. – A majom meg én közöttem van valami nemszeretem dolog. Amikor a múltkorjában a Fehértigris Hegynél jártunk, s azt a Fehércsont Asszonyt agyonverte, megharagudott rám, hogy miattam kezdte mondani a mester szorongató büvölését, pedig én csak tréfálkoztam akkor, hogy is gondoltam volna, hogy a mesterünk igazán dühös lesz, s elüzi magától? Igen megharagudott ő rám akkor, s nem fog velem jönni, én meg szóval őt le nem győzöm, aztán meg ott van az a jó nehéz füttyköse is! Ha tán elfelejti magát, bizony még rám ver vele, s nem tudom, életben maradok-e?

– Nem fog ő megverni téged – erősködött a sárkányparipa. – Emberséges ő, tudja, mi a becsület. Ha meglát majd téged, ne mondd egy szóval se, hogy bajban van a mester, hanem csak azt mondjad: “Rád gondolt mestered.” Ha ezzel mérsz hozzá, meglátod ám, milyen szeretettel lesz majd, haragudni se fog, hanem odahagyja tüstént a démonsereget! Csak legyél rajta, hogy fogja el ezt a démont, mentse meg mesterünket!

– Hát legyen – egyezett bele nagy nehezen Nyolctilalmas. – Akkora buzgósággal vagy, hogy ha el nem mennék, meglátzanék belőle, hogy én buzgóság híjával maradtam! Elmegyek hát, s ha Szün Vu-kung eljön velem, vissza is jövök. De ha nem jönne, akkor engem se várj, mert én se jövök vissza.

– Eredj csak, eredj csak – sürgette a paripa. – Aztán hozd ám őt magaddal mindenképpen!

Fogta hát Csü Vu-neng a gereblyéjét, rendbe rángatta ruháját, felhőre kerekedett, s szállt egyenest keletnek. Így rendelte ezt Hszüan-cangnak sorsa. Kedvező széllal ment, kimeresztette hát két nagy lapátfület, az lett a vitorlája, meg is érkezett mihamar a keleti tengerhez. Ott aztán Lebocsátkozott a felhőkből, s amint felkelt a nap, már neki is indult a hegynek, utat keresvén.

Ahogy ment, hirtelen emberi beszédet hallott. Odanézett, hát ott volt Szün Vu-kung a hegy egyik öblében, nagy

sereg majomdémon közepette. Egy kőszikla tetején ült, előtte meg szépen felsorakozva vagy ezer majom rendekben, sorokban, s egyre kiáltozták: “Tízezer évig éljen a Nagy Szent őkegyelmessége!”

– Ez aztán igen! – mormogta magában elismerően Csu Vuneng. – Nem csuda, ha nem akart barátoknak maradni, hanem hazajött! Jó helynek látszik ez, nagy itt a gazdagság, aztán meg mennyi majom van szolgálatára! Ha nekem egy ilyen hegyem volna, én se maradnék barát! No de ha már itt vagyok, mit csináljak? – szakította félbe önmagát. – Feltétlen meg kell látogassam! – fohászzkodott neki.

Kellett az elszánás, mert tartott ám Nyolctilalmas egy kicsit Szun Vu-kungtól, nem mert csak úgy világosan elébe állni. Fogta magát, a bokrok, sziklák között odaosonkodott az ezer majom közé, elkezdte ő is velük együtt verni fejét a földhöz nagy hódolattal.

Azzal nem gondolt, hogy Szun Vu-kung magas helyéről, éles szemével őt menten észrevette, s kérdezte is mindjárt:

– Amott a sorban egy idegen hajbókol! Hogy került ide? Hozzátok csak elébem!

Ki se kellett hogy mondja, akár egy darázsraj, úgy rontottak a majomdémonok a disznóra, s lökdösték előre, a szikla elé, ott lenyomták a földre.

– Honnét jöttél, idegen barbár? – kérdezte a majomkirály.

– Köszönöm kérdésed, meg se merem mondani – sunyta le a Fejét Nyolctilalmas. – Nem vagyok én idegen barbár, hanem ismerős ám, ismerős!

– A majomnép az én törzsemben – szólt szigorúan a Nagy Szent – mind egymásra formázik. Te az otromba képeddel biztosan máshonnét jött démon vagy! Ha pedig máshonnét jövén törzsembe akarsz állni, legelőbbis adjál írást róla, ki vagy, mihez értesz, jelentsd nevedet, akkor tán megengedem, hogy lajstromba vegyenek; de amíg ezt meg nem engedtem, hogy merészelsz itt előttem bolondjába hajbókolni?

Lehorgasztotta fejét a disznó továbbra, elfedte karjával ábrázatát, s így felelt:

– Nem szégyenled magad, hogy mindig a pofámmal hozakodsz elő? Testvérek voltunk mi éveken át, mit teszed magad, hogy nem ismersz? Mit mondasz idegennek, barbárnak?

– No, emeld fel a fejed, hadd lássam! – szólt Szun Vu-kung nevetve.

– Itt van, lássad! – szegte fel a disznó dühösen a pofáját. – Ha engem nem ismersz meg, a pofám csak megismered!

– Csu Vu-neng! – nevette el magát a majomkirály.

– Az bizony, Csu Vu-neng! – ugrott fel Nyolctilalmas. – “Végre, hogy megismert, s szóba állhatok veled”, gondolta magában.

– Miért nem jársz a kínai baráttal a szent könyvek után? – érdeklődött Szun Vu-kung. – Minek jöttél ide? Gondolom, te is összezördültél a szentatyával, aztán elűzött téged is? Mutasd csak az elbocsátóleveled!

– Ném zördültem én veled össze – mondotta a disznó –, el se űzött magától, nincsen nekem elbocsátólevelem.

– Hát ha nincsen s el se űzött – firtatta Szun Vu-kung –, akkor hogy kerülsz ide?

– Rád gondolt a mester – bökte ki Nyolctilalmas elszántan –, aztán elküldött, hogy visszahíjalak.

– Nem küldött ő téged – ingatta a Fejét a majom –, nem is gondolt ő rám! Megesküdött akkor az égre, elbocsátólevelet írt a saját kezével, hogy is gondolna most rám, hogy is küldött volna el téged értem ilyen messzeségbe? Nem akaródzik ám nekem végképpen elmenni most innen!

– Bizony isten gondolt! Bizony isten gondolt! – hadarta a disznó megrettenve.

– Hát akkor hogy esett, hogy rám gondolt? – tamázkodott Szun Vu-kung.

– Ment a mester lóháton – fohászzkodott neki Csu Vu-neng a füllentésnek –, aztán egyszer csak elkiáltotta magát: “Tanítványom!” Én meg se hallottam, Homoki Barát meg valahogy tette magát, mintha siket volna, erre rád gondolt a mester, s azt mondotta, nem vagyunk mi ketten jók semmire, mégis te vagy a legokosabb, legügyesebb, mikor csak szólt, te már tetted is, ha egyet kérdezett, tízet mondottál rá! Ezért gondolt hát rád, s meghagyta erősen, hogy hozzalak el téged. Csak abban van reménységem, hogy eljössz, elsőbben is azért, hogy reménykedő szívét árván ne hagyjad, de másodjára meg, hogy ne jártam volt hiába ezt a bolond messzi utat!

Leugrott erre a szóra Szun Vu-kung a szikláról, megragadta Csu Vu-nenget, s így szólt hozzá:

– Nagy utat jártál meg, öcsém, meg is fáradhattál, gyere, mulass velünk!

– Messzi ám még az út, testvér – felelt rá Nyolctilalmas –, igen vár a mester, aztán majd megkésünk, nincs kedvem mulatni!

– Ha már idejöttél – kérlete a majomkirály –, nézd meg legalább ezt a hegyet, milyen szép!

Nem mert a disznó ellenkezni, karját a majom karjába öltötte, s elindultak fel a hegyen, nyomukban a majomdémonsereggel. Gyönyörű szép lett ám a hegy, hogy a majomkirály visszatérével megújította!

– Szép hely ám ez, testvér! – kiáltotta Csu Vu-neng nagy örvendezéssel. – Legszebb hegye a világnak!

– Ugye, hogy el lehet itt élni, öcsém? – vigyorgott Szun Vu-kung.

Nevetgéltek, beszélgettek, aztán indultak lefelé a hegyről. Ott térdepeltek már az úton a majomdémonok, szőlővel, körtével, jujubával, phipa-gyümölcscsel, piros, leves jangmejjel, hozták csemegének.

– Nagy bendőjű ám az én öcsém – nevetett Szun Vu-kung –, nem lakik ám ő jól gyümölcscsel! No de azért kóstold csak meg csemegének! – fordult vendégéhez.

– Nagyétkűnek ugyan nagyétkű vagyok – vallotta meg a disznó –, de hát ahány ház, annyi szokás, adjátok csak ide, hadd egyem egy kis frisset!

Ahogy a gyümölcsöt eddegélték, magasra hágott már a nap. Megijedt Csu Vu-neng, hogy megkésnek a mester megmentésével, sürgetni kezdte a majomkirályt. Meg akarta Szun Vu-kung még a Vízfüggöny Barlangot is mutatni, de Nyolctilalmas egyre azt hajtogatta, hogy eljárt már az idő, s igen vár már a mester.

– No, akkor nem marasztallak tovább – mondta a majomkirály –, váljunk el egymástól.

– Hát te nem jössz, bátyám? – hebegte a disznó.

– Minek menjek? – rándított a vállán Szun Vu-kung. – Nem bánt itt engemet égen-földön senki, szabadon vagyok, kedvemre, hát ne mulassam magam, álljak megint barátoknak? Nem megyek én, eredj csak magad! Aztán, ha elérkeztél a kínai baráthoz, mondd meg neki: ha elűzött magától, ne gondoljon rám többet!

Nem merte mutatni nagy bánatát a disznó, félt, hogy felgerjeszti társa nagy haragját, s még ráver a fütykössel, így hát nagy hebegve-dadogva búcsút vett tőle, elindult útjára. Ahogy azonban elindult, odaintett magához a majomkirály két fúrge kismajmot, hogy lopódnának Csu Vu-neng után, s hallgassák ki, mit beszél magában. Ahogy pedig ment le Csu Vu-neng a hegyről, visszafordult vagy három-négy mérföld után, s kezdte fenyegetni a majomkirályt, magában mormogva:

– Hej, te majom! Nem vagy te már barát, démon lettél egészen! Te ocsmány pávián! Jó szívvvel jöttem hozzád, s nem jössz, csak nem jössz! Hát ne gyere, jól van! – azzal ment tovább nagy szitkozódva.

Jelentették a kismajmok sebesen a majomkirálynak, hogy szidta ám őt Nyolctilalmas!

– Fogjátok el! – kiáltotta Szun Vu-kung nagy haraggal. Rohant is a majomsereg, utolérték a disznót, a földre nyomták, sörtéjét markolászták, fülét rángatták, farkát csavarták, szőrét tépték, úgy vitték vissza a majomkirály elébe.

A harmincegyedik fejezet, amelyben

*Csu Vu-neng a majomkirályt szörnyen felbőszíti,
s Szun Vu-kung démonok fejét csellel le is győzi*

– Végem van! Végem van! – motyogta magában Csu Vu-neng, amint a majmok cipelték magukkal a barlang felé. – Azért jöttem hát ide, hogy agyonverjenek?

– Te falánk disznó! – szitkozódott a majomkirály egy sziklakövön ülve a barlang szájánál. – Ha elmentél, hát elmentél, de engem minek szidtal, káromoltál?

– Nem szidtalak én téged, testvér! – esküdözött a disznó térdre borultában. – Harapjam le a nyelvem tőből, ha szidtalak! Annyit mondtam én csak, hogy ha nem jössz, hát megjelentem a tisztelendő atyának, hogy mertelek volna káromolni?

– Azt hiszed, el tudsz te engem ámítani? – fenyegetőzött Szun Vu-kung. – Ha én felcsapom a bal fületem, meghallom veled azt is, amit a harmincharmadik égben az égiek beszélnek! Ha meg a jobb fülem lehajtom, azt is tudom mindjárt, hogyan ítékeznek az alvilág királyai! Hogyne hallottam volna hát, amint szidtal engem az úton mentedben?

- Értem én már, testvér – sóhajtott Nyolctilalmas. – Te a lator fejjel, a patkányeszeddel biztosan elváltoztál valamicsodává, s engem kihallgattál.
- Hozzátok elő a nagy botot, kicsikéim! – rikoltotta a majomkirály. – Verjete csak hamar húszat a talpára, aztán húszat a hátára, utoljára meg majd fogom a fütykösöm, azzal adom meg neki a búcsúztatót!
- Ezerszerre kérlek, testvér! – verte a fejét a disznó a földhöz. – Mesterünk személyére, kímélj meg engemet!
- Tudom ám én, milyen emberséges, igazságos a szentatya? – mondotta keserűen Szun Vu-kung.
- Ne tekintsed akkor a szentatyát, testvér – esengett tovább Nyolctilalmas –, de tekintsed a tengeren a bodhiszattvát, kímélj meg engemet!
- Ha már ezt mondod, öcsém – fordult meg Szun Vu-kung elméje –, akkor nem bántalak. Hanem mondd meg igaz valósággal, el ne ámíts engem: miféle bajban van a kínai barát, hogy eljöttél ide engem befogni?
- Nincs ő semmi bajban – esküdözött a disznó –, az igazat mondtam, rád gondolt valósággal!
- Verni kéne csak téged, te falánk disznó! – gerjedt haragra a majomkirály. – Mit áltatsz még most is? Mert tudd meg, ha el is jött a testem a Vízfüggöny Barlangba, a szívem a szent könyvekért menendő baráttal maradt! Az meg minden lépten csak bajba kerül, minden helyt csak az fenyegeti! Mondd csak el szaporán, különben ellazsnakollak!
- Látta már Nyolctilalmas, hogy nem kertelhet tovább, elmondotta rendre, mi történt Hszüan-canggal, s miként küldötte őt a sárkányparipa Szun Vu-kung után.
- Ej, te oktondi! – förmedt rá Szun Vu-kung, mikor mindezt meghallotta. – Mikor otthagytalak benneteket, nem mondtam-e nektek újra meg újra: “Ha valami démon a szentatyát megfogná, rögtön azt mondd neki, hogy Szun Vu-kung ám az ő első tanítványa!” Miért nem említettél engem?
- “No várjál csak – gondolta magában Nyolctilalmas –, látom már, legjobb lesz, ha jól felbőszítlek” – azzal elkezdte:
- Ha nem emlegettelek volna, bátyám, az csak hagyján! – sápiózott nagy ravaszul. – De hogy megmondtalak neki, hű, hogy mi lett abból, micsoda gyalázat!
- Micsoda? – rökönyödött meg Szun Vu-kung.
- Azt mondtam én neki – fonta beszédét nagy ármányosan Csu Vu-neng: – “Ne pimaszkodj, te démon, ne bántsd mesterünket! Van ám nekem egy bátyám, az ő tanítványa, úgy híják, hogy Szun Vu-kung! Akkora annak az ereje, hatalma, hogy minden démont, szörnyet leigáz vele! Ha ő idejön, hát úgy halsz meg, hogy el se temethetnek!” De ahogy ezt a démon meghallotta, csak még dühösebb lett, s szitkozódott, káromkodott: “Ki az a Szun Vu-kung, hogy megijedjek tőle? Csak jöjjön ide, lehúszom a bőrét, kitépem az inát, összeharapom a csontját, felfalom a szívét! Vagy pedig nem is bántom én azt a keszeg majmot, olajba sütöm vagdaléknak!” Tépte ám a szakállát, karmolta a fülét Szun Vu-kung mérgében ennek hallatára, talpra is ugrott mindjárt, s tombolva kiáltotta
- Ki volt, aki így mert káromolni engem?
- Csillapuljon haragod, testvér! – csitította a disznó nagy álnoksággal. – A sárga kabátos démon volt, ki így elkáromított téged, még külön be is tanultam, hogy neked elmondhassam.
- Kelj föl, öcsém! – csapott a vállára a majomkirály Csu Vu-nengnek. – Nem mondtam én azt, hogy nem tudnék elmenni, hanem ez a démon is hogy káromolni merészelt, most már nem lehet, hogy le ne alazzam! Megyek veled! Tudod, mikor ötszáz évnek előtte a mennyek palotáját felháborítottam, bizony a mennybéli istenek is, alighogy megláttak, mind hajtogatták a hátukat, s minden szájjal engem Nagy Szentnek mondtak! Ez a pimasz démon meg még a hátam megett mer engem gucsmolni? Elmegyek én, megfogom, ezer darabba töröm, bosszút állok rajta, aztán visszajövök!
- Úgy van, úgy, bátyám – helyeselt a disznó. – Allj csak rajta bosszút, fogjad meg a démont, aztán rajtad áll majd, visszajössz-e vagy se.
- Leugrott a majomkirály a szikláról, rontott a barlangba, ledobta magáról a démongúnyát, elészede fehér csuháját, felkötötte tigrisbőrét, fogta a fütykösét, és indult is már. Szomorkodtak a majmok erősen, hogy uruk, királyuk most elhagyja őket, de a majomkirály elmagyarázta nekik, hogy nem üzte ám el őt a mester, akinek égen-földön ő az első tanítványa, hanem csak meghagyta, nézzen kicsit haza, szedje rendbe népét, de most már mennie kell. Meghagyta nekik, vigyázzák a szigetet erősen, ápolják a hegyet, majd ha a kínai baráttal nyugat mennyországát megjárta, dolga végeztével, érdeme szerzésével visszatér hozzájuk.
- Búcsút vett hát a majomkirály a majmok népétől, s karját Csu Vu-nengébe öltve felhőre kerekedett, száguldott nyugatnak. De a tenger felett egyszerre csak megállt, belebucskázott a tenger vizébe, hogy tisztán kerüljön a mester színe elé, lemossa magáról a démonságot.
- Elérték hamarosan az aranytetejű sztúpát.
- Maradj csak itt a levegőégben – mondotta ekkor Szun Vu-kung Csu Vu-nengnek –, én meg megyek,

körülnéztek, megharcolok a démonnal.

– Nem is kell, hogy menjél – mondotta a disznó –, nincs a démon itthon, csak Homoki Barát van ott rabságban. Lebocsátkozott a majomkirály mégis a ragyogó felhőkből, ment a barlanghoz. A barlang előtt meg ott játszott éppen két gyerek görbe bottal, szőrlabdával lyukbaveróst. Tízestendős lehetett az egyik, nyolc-kilenc a másik. Szun Vu-kung azonban, ahogy odaért, nem is kérdezte, ki fiai-borjai, hanem csak elkapta mindkettőt a hajtincsénél fogva a feje búbjánál, s magával ragadta. Sívítottak, sirtak a gyerekek nagy ijedtségükben, meghallották ezt a démonok a barlangban, szaladtak is nagy hamar a hercegnőhöz, hogy valaki elragadta a két gyermeket, mert hát ő szülte őket a démonkirálynak.

Sietett is ki a barlangból Százvirág Szemérme, hát látja, hogy ott áll Szun Vu-kung egy magas szikla tetején, kezében a két gyerekkel, hogy éppen lehajtsa őket.

– Te ember! – kiáltott a hercegnő nagy rémulten. – Nincsen nekem veled semmi közöm, miért ragadtad el őket? Rettenő ám az apjuk, ha valami vétket mívelsz, nem hagyja ám annyiban!

– Nem ismeresz te engem? – kérdezte vissza Szun Vu-kung. – Szun Vu-kung vagyok én, a kínai barát legnagyobb tanítványa! Öcsém, Homoki Barát ott van bent nálad, a barlangban. Ha őt kiereszted, visszaadom neked ezt a két kölyköt! Szaladt vissza sebesen a hercegnő, oldozta ki Homoki Barát kötelékét a maga kezével.

– Ne oldozz fel engem, hercegnő – mondotta Homoki Barát zavarában –, mert ha megjön a démon s keresni fog, te kerülsz majd bajba!

– Tisztelendő uram! – sóhajtott a hercegnő. – Te voltál az én megmentőm, hogy a levél dolgát ki nem adtad, nyugodt szívvel engedlek ki különben is, de itt van a bátyád a barlang előtt, Szun Vu-kung, ő parancsolta, hogy engedjelek ki téged.

Ahogy Homoki Barát Szun Vu-kung nevét meghallotta, ugrott is már fel, szaladt ki a barlangból sebesen, borult le Szun Vu-kung előtt:

– Igazán az égből szálltál alá, bátyám – kiáltotta –, hogy megmentsél!

– Ej, te Homoki Apáca! – nevetett Szun Vu-kung. – Aztán, ha a mester rákezdene az abroncsszorító mondókáját, szólsz-e egy jó szót értem? No de mit jártatjuk a szánkat, meg kell oltalmaznunk a mestert, különben hogy jutunk el nyugatnak földjére, hogyha itt gubbasztunk?

Odajött erre Csü Vu-neng is, igen megörültek Homoki Baráttal egymásnak. Akkor Szun Vu-kung odaadta a két gyermeket Nyolctilalmasnak, hogy kerekedjenek felhőre öccsével, szálljanak el a Bűvös Elefántok Országába, s ottan a királyi palota tetejére érve vessék alá a két demongyermeket a fehér márványlépcsőkre.

– Ha aztán megkérdik, kik volnának, feleljétek – mondotta –, hogy a sárga kabátos démon gyermekei, s ti őket megfogtátok. Akkor a szörnyedémon ennek hallatára csak azon lesz, hogy hazajöjjön, de ti ott a városban ne harcoljatok vele, mert a nagy felhőkavarással, por felverésével csak a király meg a népek nyugalalmát háborítanátok – fejezte be végül.

Gyanakodott Nyolctilalmas előbb, hogy Szun Vu-kung magát a dologba ártani nem akarja, azért küldi csak őket a szörny ellen, maga szépen kihúzódik a bajból. De elmagyarázta a majom nekik szépen, hogy ott a barlangnál jó, tágas tér van a harcra, oda csalogassák.

– Te barát – fakadt ki a hercegnő felháborodottan, amint Nyolctilalmas s Homoki Barát a gyermekekkel elszárguldottak, Szun Vu-kung pedig leugrott a szikla tetejéről –, aljas ember vagy ám! Öcsédet én elengedtem, két gyermekem akkor miért nem adtad vissza?

– Ne haragudjál, hercegnő – mosolygott Szun Vu-kung. – Olyan rég itt laksz már, ideje volt, hogy elvigyék őket a férjedhez, bemutatni őket a nagyapjuknak.

– Te pimasz barát! – kiáltotta a hercegnő. – Nem közönséges szerzet ám a sárga kabátos démon! Jaj lesz neked, ha baja esik a gyermekeinknek!

– Ó, hercegnő – mosolygott tovább a majom –, mondd csak: ahogy az ember az ég és föld között világra születik, hogy van, hogy bűnbe esik?

– Mikor a palotában nevelkedtem – mondta a hercegnő kicsit megzavarva –, intett, tanított engem két szülőm mindig! S emlékszem rá, mit mondanak a régi könyvek: “Háromezer vétek vagon, mely az öt büntetés alá esik, de nincsen nagyobb vétek a gyermeki háládatlanságnál.”

– Te pedig éppenséggel háládatlan gyermek vagy! – kiáltott rá Szun Vu-kung. – Mert ha háládatos gyermek lennél, hogyan állhattál volna össze egy szörnyedémonnal, elfeledkezőn apádról, anyádról?

Elpirult a hercegnő füle is ennek hallatára, veres lett az arca, szégyenlelte magát, úgy rebegette:

– Igen jól szólottál, tisztelendő atyám; de hogy is ne gondoltam volna apámra, anyámra? Csakhogy mikor engem a démon ide elragadott, menni innen el nem tudtam volna, messze volt az útja hazámnak, s nem volt senkim, kivel

levelet küldhettem. Már elemésztettem volna magam, csak attól tartottam, azt hiszik majd szüleim, megszőktem, s úgy halok meg, hogy sorsom ki nem derül. Mit tehettem hát mást, töltöttem napjaim leheletem fogytaig, így lettem igazán világ vétke! – s nagy keserves sírásra fakadt.

– Ne búslakodj, hercegnő – vigasztalta Szun Vu-kung. – Elmondta ám neked Nyolctilalmas a leveled dolgát, mikor megmentetted mesterem életét, tudom én abból, hogy szülőtisztelő vagy! Majd ha a vén Szun megfogta a démont, visszaviszlek téged felséges apádhoz, keres majd az neked egy más, délceg társat, azzal aztán holtotokig boldogan éltek. No, mit gondolsz erről?

– Ne keresd a halált, te barát! – szörnyedt el Százvirág Szemérme. – A minap két öcséd, akkora legények, nem bírták levérni a sárgakabátost! Te pedig, te sokinú, kevés csontú, keszeg ördög, aki olyan vagy, akár egy rák, merthogy a csontod is kilátszik, micsoda ügyességgel bírsz, hogy ilyen mersz mondani, hogy férjem megfogod?

– Nincsen neked szemed – mosolyodott el a majom –, nem ismered te meg, ki az ember. A húgyhólyag nagy ám, mégis nincs meg egy lat, a mérősúly kicsi, és száz fontot lenyomhat! Ilyen vagyok én is.

– Igazán meg tudsz te egy démont fogni? – hitetlenkedett a hercegnő. – Hogy csinálod, hadd lám!

– Legfőbb mesterségem a démonok irtása – mondotta büszkén Szun Vu-kung –, csak te még nem láttad! Hanem bújj ám majd el, ne légy a szemem előtt, mert ha megjön, meglátod, csúnya munka lesz az, s tán még felbuzdul benned a szerelem, s nem bírod elhagyni!

– Már hogy a szerelem? – ütközött meg a hercegnő. – Ittfogott ő engem, arról nem tehetek!

– De csak férj-feleség voltatok tizenhárom évig – vágott vissza Szun Vu-kung –, már hogyne lenne úgy? Nem fogok árni én veled tréfálni, ha meglátom! A füttykös az füttykös, az ököl az ököl, agyon kell hogy verjem, úgy vihetlek vissza csak felséges apádhoz!

Mit volt mit tenni, hajlott a hercegnő a majom szavára, elrejtőzött. Szun Vu-kung meg, amint magára maradt, megrázta magát, elváltozott a hercegnő alakjára, bement a barlangba, úgy várta a démont.

Ezenközben megérkezett Nyolctilalmas s Homoki Barát a két gyermekkel a Bűvös Elefántok Országába, a királyi palota tetejéről alávetették a két gyermeket a fehér jádelépcsőkre. Húsgombóccá zúzódtak szegények, kiömlött a vérük, összetört a csontjuk, összeszaladtak nagy rémulten az udvari népek. Nyolctilalmas pedig elkiáltotta magát:

– Ezek a sárga kabátos démon gyermekei! Mi, Nyolctilalmas s Homoki Barát, fogtuk el őket, hoztuk ide!

Lett erre nagy kiáltozás, zsiabongás. Meghallotta a démon is az ezüstpalotában, ahogy ott részegségét aludta. Felkelt hát, kinézett, hát látta a két tanítványt.

– Hogy került ide a Homoki Barát? – ébredt fel benne a gyanú. – Csak nem a feleségem engedte ki? A gyermekeket meg azért mondják csak, hogy engem harcra bősziítsenek, tudván tudva, hogy itt engem különben harcra nem foghatnak! Megyek is, megküzdök velük! – mormogta magában, de amint elindult volna, egyszerre felszisszent: – Hű, de zánkányos vagyok még! – kiáltott fel. – Még belém akasztja a gereblyéjét, aztán oda a hírem, dicsőségem! Hazamegyek inkább elébb – döntötte el magában –, hadd látom, az én gyerekeim voltak-e vagy se, szóba állni velük akkor se lesz késő!

Ment is egyenest, el se búcsúzkodott. Jól is tette, mert tudták már róla, hogy micsoda démon! Elmondták a palotahölgyek a királynak reggel, mi szörnyűséget mivelt az éjszaka, meg is parancsolta az uralkodó, bánjanak nagy gonddal a tigrissé vált Hszüan-canggal.

Megérkezett a démon, ment be a barlangba, fogadta is ott őt Szun Vu-kung a hercegnő képében, szívet szaggató nagy zokogással. Elmondta nagy fulladozva, dadogva, hogy bizony Csü Vu-neng és Sa Vu-csing elrabolták a két gyermeket.

Bősz haragra gerjedt a démon, tombolt vad dühében, hogy két gyermekét már fel nem támaszthatja. Szun Vu-kung azonban csak egyre nyögdecselt, hogy így meg úgy, a nagy fájdalomban megsajdult a szíve tája. Mondta erre a démon, hogy van ám neki erre bűvös szere, azzal a feleségének vélt Szun Vu-kungot bevezette a barlang egy rejtett helyére, s ott a szájából egy bűvös szert vett elő. Akkora volt, akár egy tojás.

– Tedd oda a fájós helyre, mindjárt meggyógyítja – vigasztalta a démon Szun Vu-kungot. – Csak a nagyujjaddal meg ne pattintsd, mert akkor visszaváltozom igaz alakomra!

Fogta Szun Vu-kung a csodálatos szert, amit ki tudja mennyi fáradtsággal, hány esztendőig vegyítettek, kevertek, olvasztottak, úgy tett, mintha szíve táját dörzsölte volna vele, aztán hirtelen megpattintotta a nagyujjával. Megrettent a démon, utánakapott a szernek, de Szun Vu-kung lenyelte nagy hirtelen. Kapkodott a démon a fejéhez, de a majom megragadta egy kézzel, a másikkal végigtörölte arcát, úgyhogy előtűnt igaz ábrázata, s rákiáltott:

– Vége a pimaszkodásnak, démon! Nézz csak rám, ki vagyok?

– Mit fogdosod az arcomat, feleség? – hebegte a démon ijedten.

– Ki a te feleséged, gaz démon? – szitkozódott Szun Vu-kung. – Ismerd meg öregapádat! Én vagyok a kínai barát

legnagyobbik tanítványa, Szun Vu-kung!

– Nem lehet az! – tért magához a démon. – Két tanítványa van csak neki, Nyolctilalmas meg Homoki Barát! Te meg egyik sem vagy, mit csalsz itt meg engem?

Elmondotta ekkor Szun Vu-kung, a démont szorongatva, hogy űzte el a mester, mert démonokat gyilkolt, s hogy jött megint vissza.

– Nem is vagy te férfi! – gúnyolta a démon. – Ha már egyszer mestered elűzött, hogy volt képed megint visszajönni?

– Honnét tudnád, te gaz démon – kiáltotta Szun Vu-kung –, hogy aki egyszer mesterem lett, örökké csak atyám lehet, s hogy addig nem alhatok, míg érte bosszút nem állok?! Hogyne jöttem volna megmenteni, mikor te nyomorgatod? De hogy megnyomorgattad, még hagyján, ráadásul még engem is elkáromítottál, mit mondasz most erre?

– Hogy káromítottalak volna el tégedet? – rökönödött meg a démon.

– Elmondta ám Csú Vu-neng! – morogta Szun Vu-kung dühösen.

– Ne higgy te neki! – kiáltotta a démon. – Úgy locsog az a disznó, akár egy vénasszony, mit hallgattál rája?

– No, ne fecsegjünk annyit – mordult fel a majom. – Eljöttem házadhoz, s mondhatom, szépen fogadod a messziről jött vendéget! Se bor, se étel... no de se baj, megteszi a fejed is! Dugd csak ide gyorsan, hadd verek rá a fütykösömmel teázás helyében!

– Megtévedtél a számításban, te Szun Vu-kung! – hahotázott harsányan a démon. – Nem kellek én ahhoz, hogy te verekedjél! Van itt nekem száz-egynéhány démonseregem, meghagyalak én téged egészben, amíg ki nem vernek az ajtón!

Ki is adta a parancsot menten a démonkirály, jöttek a démonkatonák egyszerre, fegyveresen, sűrűn, akár a fal. De Szun Vu-kungnak is jókedve kerekedett erre! Megpörgette fütykösét, egyszeriben háromfejű, hatkarú óriássá változott, hat kezével, három fütykösével nekiment, akár tigris a birkanyájnak, mint sas a tyúkólnak. Szétvert fejjel, ömlő vérükben heverték a szerencsétlen démonok szerteszéjjel. Nem sok időbe telt, pusztaság volt a helyükön, nem maradt, csak a démonok vénje.

Nekiment akkor Szun Vu-kung a démonok vénjének, a sárgakabátosnak, egymásnak mentek vagy ötvenszer, hatvanszor, s akkor azt mondta magában a majomkirály nagy gyönyörűséggel

– Csak megállítja e gaz démonnak kardja a vén Szun fütykösét! No, várj csak, mutatok egy cselvágást, lássuk, ismered-e? – azzal két kézzel fütykösét magasra emelve kivágta a “lőhátról kémlelés” figuráját. Nem vette észre a démon a cselt, látta, hogy rést mutat, kardját táncoltatva három vágást tett felé egyenesen. A majom azonban megpördült hirtelen, s a “nagy igazságosztás” figurájával elcsapta a kardot, majd pedig “levél alól lopva a barackot”, lesújtott fütykösével a démon fejére.

Eltűnt a démon abban a minutában, nyoma se maradt. Meghökent Szun Vu-kung, kereste erre-arra, mindhiába, még egy vérnyom nem sok, annyi se maradt utána. Felkerekedett erre a felhők sarkáig, nézte mindenfelé, nem látta sehol sem. Feleszűdött erre a majom, ment fel egyenesen nagy dühösen az ég déli kapujához. Megrettent ám tőle az őrző katonaság, beengedték szépen, ő meg azonmód az Áradó Fény Csarnokához tartott, ott is elmondotta a Mennyei Mestereknek, hogyan járt, mint járt.

– Gondolom, nem közönséges démon lehet – mondotta végezetül –, hanem valaki innét a mennyekből. Még ismerősek is voltunk egymásnak egy kicsinyt!

Mentek a Mennyei Mesterek a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába erős kérelemmel, hogy felleljék a démont. Felforgatták utána a kilenc csillag hivatalát, a tizenkét állatöv jegyét, kelet, nyugat, dél, észak, közép Serpenyőjét, az Égi Folyó sok-sok csillagát, az Öt Szent Hegyét, a Négy Folyamét, de hasztalan, helyén volt mindegyik isten, egy se hagyta el helyét. Akkor mentek a Sarkcsillag Házába, a huszonnyolc csillagképhez, hát csak huszonhetet találtak, a Lovas Csillagkép nem volt odahaza.

Jelentették nyomban a Mennyei Mesterek a Jáde Császárnak, megállapítván a lajstromokból, hogy éppen tizenhárom napja, azaz hogy földi idő szerint tizenhárom éve nem végezte már szolgálatát. Kiadta a parancsot a Jáde Császár a huszonhét csillagkép hivatalnokainak, fogják el, hozzák fel a felső világba. Elmondották a hivatalnokok bűvös ígéiket az ég kapuja előtt. Elbújt akkor a Lovas Csillag, meg is fogták, vitték a császár elébe. Elvették ott tőle aranyjelvényét, meg is vallotta, hogy ennek előtte Százvirág Szemérmével, azaz égi mivoltában az Illatszóró Palota jádeleányával szerelembe esvén és a leány a mennyek palotáit megszejteleníteni nem akarván, leszállt a földre, s király leányának képében testet öltött, ő pedig utánament és démonná változván, ott elragadta.

Ítéletet mondott rá a Jáde Császár, hogy helyeztessék a Tusita Palotába a Felső Vén mellé tüzgyújtó inasként, javadalma lecsökkentessék, ha megbecsüli magát, hivatalába visszahelyeztessék, de ha nem, akkor bűnhődése súlyosabbá tétessék. Ahogy elvitték a démont, üdvözlést kiáltott nagy örömmel Szun Vu-kung a jáde Császárnak, az istenekhez pedig így szólt:

– Én most elmegyek, tisztelt uraságok! – azzal odébbállt.

– Adta majma! – nevettek bosszankodva a Mennyei Mesterek. – Micsoda paraszti mód a viselkedése! Megfogjuk neki a démont, s még meg se köszöni!

– Csakhogy nem csinált semmi bajt – csillapította őket a Jáde Császár –, s békesség van a mennyekben!

Szun Vu-kung meg szállt alá a fényes felhőkön a Hullámhold Barlanghoz, ott lelte már két társát is, kik ugyancsak bosszankodtak, hogy nem hagyott nekik egy démont se, akin kedvük töltsék. Megfogták akkor hárman a hercegnőt, meghagyták neki, hogy hunyja be a szemét, aztán nagy surrogással, burrogással elszálltak vele a Bűvös Elefántok Országába, királyi atyja palotájába. Megörültek ám neki szülei, különösen mikor elmondotta Szun Vu-kung, amit a mennyekben megtudott a szerelem történetéről. Eléhozatta akkor a király a tigrissé változtatott Hszüan-cangot. Lebéklyózta szegényt a varázslat ereje, nem tudott menni se, csak az esze járt folyton, de szemét, száját is alig tátogatta. Szun Vu-kung azonban megismerte tüstént mesterét benne.

– Micsoda szerzetes vagy te, szentatyám – tréfálkozott vele –, hogy öltöttél magadra ilyen gonosz formát? Haragudtál rám, ugye, hogy gonoszat mívelek, s elűztél magadtól, mert te egész szívvel mindig a jó felé fordultál! Honnét szerezted hát ezt az ábrázatot?

– Ne gúnyold már szegényt – kiáltott fel Nyolctilalmas –, hanem mentsd meg hamar a varázslattól!

– Te minden lében kanál, te bajkeverő! – kiáltott rá a majom. – Te vagy az ő szívbéli tanítványa, miért nem szabadítod meg hát, megint a vén Szunt zargatnád? Megmondtam én neked: ha lebírtam a démont, s bosszút álltam szitkozódásáért, én bizony hazamegyek!

– Bátyám! – esett térdre Homoki Barát. – Ne a barátra tekints, de Buddhára! Ha már itt vagy, szabadítsd meg mesterünket! Ha mi tudnánk, nem hittünk volna el téged nagy messze földről!

– Hát nekem ne volna szabadító szerem? – emelte fel Szun Vu-kung Homoki Barátot. – Hozzatok gyorsan vizet!

Hozta a vizet menten Nyolctilalmas a koldulócsészében, adta oda a majomnak. Szun Vu-kung meg a kezébe vette, varázsigt mormolt, aztán ráköpte a vizet a tigris feje tetejére, s ím, eltűnt a tigris, megjelent Hszüan-cang igaz alakjában.

Olyan volt a mester, mintha álomból ébredt volna. Amikor feleszmélt, megragadta Szun Vu-kungot:

– Hogy kerültél ide? – kérdezte tőle.

Elmondott akkor Homoki Barát hűségesen mindent. Hálálkodott is Hszüan-cang a majomnak erősen, s így szólt:

– Köszönöm neked, tanítványom, köszönöm! Ha majd megjártuk nyugatnak földjét s megtértünk keletre, tiéd lesz a kínai császár legnagyobb jutalma!

– Ne mondjad! Ne mondjad! – vigyorgott Szun Vu-kung. – Bőséges jutalom lesz nekem, mesterem, ha nem imádkozod többé bűvös mondókádat!

A harminckettedik fejezet, amelyben

*Lapálytetős Hegynél a védisten hírt ad,
s Lótuszvirág Barlangnál a disznót elfogják*

Visszatért hát Szun Vu-kung mesteréhez, Hszüan-cang s tanítványa egy szív, egy lélek lettek megint, négyesben mentek megint tovább nyugatnak. Ahogy elhagyták a Bűvös Elefántok Országának határát, el nem mondható, hogy mennyi utat mentek: ha megéheztek, ettek, ha szomjaztak, ittak, éjjelre megálltak, hajnalban indultak, s eljött már megint a szép tavaszidő.

Útközben egyszer csak megint egy nagy hegy állta az útjukat. Nehéz volt ám a felfelé kapaszkodás a hegyoldalban, még a paripának is! S ahogy eregéltek lassan, küszködve, egy zöld füves lejtőn egy favágó állt elébük, s hangos szóval odakiáltott nekik:

– Hé, nyugat felé tartó tisztelendő uraimék! Álljanak meg egy szóra, mondanék valamit! Gyilkos gonoszlelkekkel van tele ez a hegy, s épp a keletről jövőkre, nyugatnak menőkre fenik a fogukat!

Megrettent ám Hszüan-cang szörnyen, küldte is Szun Vu-kungot, hogy tudná ki tőle, mi veszedelem az, ami őket

várja. Ment Szun Vu-kung, s ahogy odaért, köszöntvén a favágót, az így szólította meg:

– Mi sors vetette ide tisztelendő uraimékat?

Elmondotta erre a majom a szent könyvek dolgát, aztán megkérdezte:

– Már megkérdeném, bátyám, micsoda gonoszlelkek volnának azok, amiktől intett minket? Micsoda évbeliek, vén gonoszok-e, avagy csak olyan kölyök fiók szörnyek? Vallja meg igaz lelkére kegyelmed, mert rájuk küldöm én a hegy szellemét, föld istenét, ha nekünk támadnának!

– Bolond vagy, te barát! – kacagott a favágó erre, az égnek szegve fejét.

– Nem vagyok én bolond – méltatlankodott Szun Vu-kung –, komolysággal beszélek!

– Hát ha komolysággal beszélsz – ingerkedett a favágó –, hogy mondhatsz olyat, hogy a hegy szellemét, föld istenét rájuk küldöd?

– Olyan rettegető szókkal szóltál róluk – húzta össze a majom a szemöldökét –, hogy nem vagy tán rokonságban velük? Vagy ha nem rokonságban, hát szomszédságban, ha nem abban, hát barátságban?

– Bolond vagy, te fürgé barát – tört ki megint a favágó hangos nevetésbe –, nincs egy csepp eszed se! Jó szándékkal mondtam, ami mondtam, hogy mikor az úton mentek, éjjel-nappal résen legyetek, s te még az én nyakamhoz varnád az egészset? Nem mondom, hogy nem tudok egyet-mást e gonoszlelkek jártáról-keltéről, de hogyha te tudnál, hát hová küldenéd őket?

– Ha égi démonok – vágta rá Szun Vu-kung –, a Jáde Császárhoz, ha földi gonoszok, hát Jenlo királyhoz, a nyugatiakat egyenest Buddhához, a keletieket a halhatatlanokhoz, az északiakat a Sötét Hadúrhoz, a délieket meg a Tűz Istenéhez. Ami sárkány volna, azt a tengerek urához küldeném, kísértet gonoszlelkeket a pokolba úznék én, mert van énnékem barátom, ismerősöm mindenfelé, csak megírnám a levelet, s máris küldeném vele, hogy csak úgy szállna, repülne!

De erre aztán még jobban nevetett a favágó:

– Ej, te fürgé eszű, bolond barát – mondotta, amikor már lecsillapodott egy kissé –, gondolom, tanultál te valami varázsigeiket meg bűvölést-bájolást, de azzal csak amolyan közönséges démonokat lehet kiűzni, meg kísérteteket lebéklyózní! Ilyen gyilkos hatalmú gonoszlelkekkel te még nem találkoztál!

– Aztán miből látszik a gyilkos hatalmuk? – kérdezte nagy komolyan Szun Vu-kung.

– Ez a hegy itten – magyarázta a favágó, a kérdésre rá se hederítve – elnyúlik vagy hatszáz mérföldre, annyit kell mennetek, míg átjuttok rajta. Úgy híják, hogy Lapálytetős Hegy. A hegyen van egy barlang, annak a neve Lótuszvirág Barlang, a barlangban pedig lakik két fő gonoszlelek, kik képet festvén, képmást rajzolván, meg akarják fogni a barátokat, mégpedig neve szerint a kínai barátot. Ha máshonnet jöttetek, az még hagyján, de ha egy fél szóval is kínaiak vagytok, akkor bizony ne is gondoljatok arra, hogy átjuttok!

– Márpedig mi éppenséggel Kínából jöttünk! – vetette fel a fejét Szun Vu-kung.

– No, akkor éppen titeket fognak felfalni – szólt komoran a favágó.

– Micsoda szerencse! – vidult fel a majom. – Aztán nem tudod, hogy akarnak ezek megenni minket?

– Már hogy hogyan megenni? – hökkent meg a favágó.

– Mert ha elébb a fejünket eszik meg – magyarázta Szun Vu-kung nagy ártatlansággal –, akkor még jól van, de ha a lábunknál kezdenék, az bizony keserves lenne!

– Hogy a fejet elébb? Vagy a lábat elébb? – kérdezte a favágó teljesen megzavarodva.

– Te még ezt biztosan nem tapasztaltad – magyarázta türelmesen a majom. – Ha a fejemnél kezdi, egyszerre leharapja, s akkor már meg is haltam, a többit aztán sütheti, főzheti, pergelheti, párolhatja, nem érzek én semmi fájdalmat többé! De ha a lábamnál kezdi, s elébb csak a lábam fejét falatozza fel, aztán a lábam szárát, akkor jut csak a derekamig, akkor én még mindig rettenetes gyötrelmekkel vagyok, de halni meg nem haltam, ez bizony keserves lenne!

– Már hogy töltenének ennyi időt veled, te barát! – kiáltott fel a favágó. – Csak megfognak majd, fazékba dugnak, megfőznek egészben, úgy esznek majd meg!

– Ez aztán még jobb! – nevetett Szun Vu-kung. – Fájni ugyan fájni fog, de legalább egy kis pecsenyeszagot szagolhatok!

– Ne vedd könnyen a dolgot, te barát! – háborodott fel a favágó. – Ezeknek a gonoszlelkeknek van ám öt bűvös szerszámuk is, s igen nagy a hatalmuk! Lehetsz te eget tartó jádeoszlop vagy tengert fogó aranygerenda, ha meg is

védelveznéd a kínai barátot, elszáll a lelked is hatszor vagy hétszer közben!

– Semmi az! – legyintett a majom. – Elszáll az én lelkem minden éjjel, amikor csak alszom, elszáll, aztán visszajön!

Azzal a derék Szun Vu-kung egy cseppet meg nem rettenve Búcsút mondott a favágónak, s nagy léptekkel elindult, hogy beérje társait. Útközben azonban elgondolta magában, hogy a mesterét meg nem ijeszti, azért hát nagy nevetve így szólt hozzá:

– Nem nagy dolog ez, tisztelendő atyám! Vannak ugyan errefelé valami szörnyek, démonok, de nyúl szívű ám az itteni népség, igen a lelkükre veszik. Itt vagyok én, ne félj te semmitől! Mehetünk tovább.

Indultak tovább, hát egyszer csak eltűnt a favágó.

– Balszerencse környékez bennünket! – szepegte Nyolctilalmas. – Kísértetbe ütköztünk fényes nappal!

– Ej, biztosan csak beljebb ment az erdőbe fa után – mondotta könnyedén Szun Vu-kung. – No, majd mindjárt utána nézek – azzal körülpillantott éles szemével, de bizony a hegyen nem látta már semmi nyomát. Főlemelte akkor a fejét, s lám, a felhők tetejében megpillantotta az egyik védistent. Nagy harag gerjedt ám benne.

– Te borzas ördög! – kiáltott rá nagy mérgesen. – Miért nem szóltál egyenes szóval, mit játszottál előttem?

– Nincs abban semmi vétkem, ó, Nagy Szent – mentegetőzött a védisten ijedten –, hogy én is csak most tudtam meg a dolgot! Valóban rettentő ám e gonoszlelkek ereje, el tudnak változni tömördekféleképpen! Össze kell szedjed minden fortélyodat, isteni erődöt, szorosan őrizzed mesteredet, mert ha nem ügyelsz, hát nem juttok ám el az úton nyugatnak! Hazaparancsolta Szun Vu-kung a védistent nagy bosszankodással, s elgondolta magában, hogy legelőbb is előreküldi Csu Vu-nenget, szimatoljon körül a gonoszlelkek után.

“Ha megveri őket – morfondírozott –, akkor legalább érdemre tesz szert, ha meg lebírnák, akkor se lesz késő, hogy megszabadítsam! Igen ám – ötlött az eszébe –, de mi lesz, ha a disznó húzódozik, és nem akar nekivágni a dolognak? A mester biztosan pártját fogja majd! No, várj csak – döntötte el magában –, majd mindjárt megadjusztállak én!”

Azzal Szun Vu-kung fogta magát, elkezdte nagy ármányosan könnyeit hullajtani, úgy ment Hszüan-cang előtt tovább. Meglátta ám ezt Nyolctilalmas, és ízibe elkiáltotta magát:

– Tedd csak le a pogyászt, Homoki Barát! Vedd elé a holmit belőle, aztán osszuk csak két részbe!

– Mit osszuk el, testvér? – kérdezte a víziszörny megdöbbenve.

– Oszd csak el! – sürgette a disznó. – Te hazamész a Futó Homok Folyójához víziszörnynek, én is visszamegyek Kao-falvába a feleségemhez. A fehér lovat eladjuk, veszünk az árán a mesternek koporsót, aztán megy mindenki, amerre a szeme lát, mit menjünk tovább nyugatnak?

– Te bumfordi disznó! – fordult meg nyergében a mester ennek hallatára. – Mit fecsegsz te összevissza menés közben?

– Még hogy fecsegés! – horkant fel a disznó. – Nem látod, hogy zokog már Szun Vu-kung? Pedig ti az égbe szállhat, földbe bújhat, verhetik fejszével, égethetik tüllel, olajba főzhetik, nem fél ő attól se! Ha ő így elbánatosodik, az csak attól lehet, hogy szörnyű ám ez a hegy, rémséges szörnyek lehetnek benne! Hogy jutnánk át itt akkor mi, a magunkfajta gyengébb legények?

– Hadd abba ezt az ostobaságot! – szólt rá Hszüan-cang szigorú szóval. – Megkérdem én mindjárt, meglátjuk majd, mit szól, hogy ugyan min zokog?

Elmondotta erre a majom nagy búbanatos képpel, hogy az egyik védisten volt, aki véle beszélt, s hogy milyen szörnyűségek leselkednek rájuk.

– Ne menjünk most tovább, mesterem – mondotta végül. – Majd talán egyszer máskor!

– De tanítványom! – ragadta meg Hszüan-cang a majom derekán a tigrisbőrt ijedten. – A harmadik megállástól feleúton vagyunk még csak, csak nem rettentél vissza?

– Nem mintha nem volnék én teljes szívvel veled – fonta tovább Szun Vu-kung ármányos szavait –, csak attól rettentem meg, hogy hát sok itt a gonoszlelek, s én egymagam vagyok. Egy vas megy a kemencébe, hány szög telik ki belőle?

– Igazad van, tanítványom – bólintott a mester –, egyedül bizony keserves lenne. Kevés sokat meg nem győzhet, ezt mondják a hadi tudósok is. De hát itt van még Nyolctilalmas is, Homoki Barát is, azok is az én tanítványaim, s ha parancsolsz velük, egy szívvel, egyesült erővel kisöpritek ezt a hegyet a démonoktól, át is jutunk rajta, elérjük az igazság gyümölcsét!

Erre akarta a szót keríteni Szun Vu-kung éppenséggel, ezt akarta csak Hszüan-cangból kihúzni. Elmázolta hát könnyeit a képén, s így szólt:

– Ha át akarunk jutni a hegyen, szentatyám, elsöre is az kell hozzá, hogy Nyolctilalmas nekem két dologban engedelmességgel legyen! Ha hajlik szavamra, tán még átjuthatunk, de hogyha nem hajlik, szavam nem fogadja, felében se gondold, hogy továbbjuthatunk!

– Ha nem megyünk át, bátyám – kottyant közbe a disznó –, akkor kereket oldunk, ne keverj te bele engem!

– Tanítványom – szólt rá szigorú szóval Hszüan-cang –, hallgasd csak bátyádat, hogy mit parancsol veled!

– Az első dolog, hogy vigyázd mesterünket – mondotta Szun Vu-kung –, a második meg, hogy cirkáld be a hegyet.

– No lám! – vigyorodott el kajánul Nyolctilalmas. – A mesterre csak ülve vigyázhatok, a hegyet meg csak járván cirkálhatom! Csak nem azt parancsolod velem, hogy üljek is, menjek is egy csapásra? Ha meg nem, hát mi az, hogy a mestert vigyázzam, meg mi az, hogy a hegyet cirkáljam?

– Hát a szentatyád úgy vigyázod – kezdte el Szun Vu-kung –, hogy őrzöd, ha szükségére megy, támogatod, ha az úton jár, élelmet koldulsz neki, ha éhes, mert ha megehül, bizony eltángállak! Ha megsárgul arca bőre, akkor is, s ha testében megsoványodik, hát akkor is!

– Hát ez szörnyen nehéz! – rettent meg Csu Vu-neng. – Az őrizés meg a támogatás az még rendjén volna, ha mellette maradok! De hogy elmenjek alamizsnát koldulni ezen a nyugati úton, ahol még azt se tudják majd, hogy szerzetes volnék, ki a könyvekért menendő, hanem csak azt látják rajtam, hogy egy még félig süldő disznó vagyok, még rám jön egy nagy csapat ember vasvillával, fustéllyal, ólba zavarnak, felhizlálnak, aztán felfüstölnek, besóznak... hát nem kész veszedelem?

– Hát akkor cirkáld a hegyet – mondta nagy ravaszul Szun Vu-kung. – Bemész itt a hegybe, aztán fülelsz, hogy mennyi démon van erre, micsodás hegy ez itten, van-e barlangja, hogy átmehezzünk.

– Ez kisebbik dolog – könnyebbült meg Nyolctilalmas. – Megyek én cirkálni – azzal már dobta is le magáról köntösét, kapta gereblyéjét, s nagy vitézül nekivágott az erdőnek. De éppen ezt akarta Szun Vu-kung is, s nagyot kacagott rajta.

Szidta is Hszüan-cang:

– Te gaz majom! – förmedt rá. – Nincsen benned testvéri érzés, hanem csak gonoszság? Öcsédet nagy ravasz beszédeddel nekiugrasztottad most a hegynek, s még nevetsz is rajta?

– Nem ezen nevetek én – magyarázta a majom –, hanem meglátod majd, hogy nem fogja ám Csu Vu-neng a hegyet cirkálni, hanem megbúvik majd ki tudja hol, ott elfekszik, aztán előjön majd s hazudozik valamit, hogy minket elámítson.

– Honnét tudod te ezt? – kérdezte Hszüan-cang bizalmatlankodva.

– Ilyen a fajtája, abból tudom én ezt – legyintett a majom. – Ha nem hiszed – mondotta sebesen –, várj csak, majd utánamegyek és kilesem, már csak annak okáért is, hogy segélyére legyek a démonok ellen, de azért is, hogy lássam, igaz szívvel tiszteli-e Buddhát?

– Jól van hát – hagyta rá a mester –, eredj utána, de ne keverj bajt neki!

El is indult Szun Vu-kung, s ahogy beért a fák közé, megrázta magát, s egyszeribe kabócabogárrá változott. Meglibbentette kicsiny, hártás szárnyát, s repült egyenesen Nyolctilalmas után. Amint utolérte, leszállt a füle mögé az üstöke közé, ott megtelepedett. A bumfordi észre se vette, csak ment tovább. Vagy hét-nyolc mérföld után megállott Nyolctilalmas. Ledobta a gereblyéjét, visszafordult s elkezdte árny elkeríteni amúgy istenigazában, hogy micsoda pipogya ember ez a mester, hogy mindig csak arra az átkozott majomra hallgat, neki meg hegyet kell másznia, pedig hát mindenki csak azon van, hogy a szent könyvekért menjen, érdemet szerezzen.

– Tudjam meg csak, hogy démonok vannak erre felé – dűnnyögte magában –, megszököm előlük! Micsoda oktondóság, hogy én keressem őket! Elbújok én valahová, alszom egyet, hogy teljék az idő, aztán majd mesélek valamit nekik, azzal elvégeztem a dolgom! – fogta magát, ment is egyenest bele egy horhosba, ott bebújt a bokrok közé, s egyszeribe el is aludt nagy hortyogással.

Megbosszankodott ezen Szun Vu-kung, nem állhatta tovább, hamar felrepült a disznó fejről, megrázta magát, és kis harkállyá változott, aztán visszarepült Csu Vu-neng fejéhez, s keményen csipett egyet az ajkán. Rémülten ugrott fel a disznó félálomból:

– Démon, szörnyeteg! – visította. – Lándzsát döfött belém! Hű, hogy sajog a szám! – Tapogatta a pofáját, s bámult erre arra, de hogy semmit se látott, megnyugodott lassan; aztán megint leheveredett, s hortyogott tovább. A majom most a fülét csipentette meg.

– Te embert veszejtő! – rázta az öklét Csu Vu-neng a harkály felé, mert most már meglátta. – Mit háborgatsz itten? Nem elég, hogy Szun Vu-kung nyomorgat? Biztosan itt van a fészked, s a fiókáid félted, aztán elzavarnál? No, megyek is innét!

Ment a disznó tovább nagy dérral-dúrral, a majom meg elváltozott megint kabócabogárnak, elbújt megint a füle mögött. Négy-öt mérföldnyi út után a hegyoldal egyik bemélyedésében négy darab nagy, szegletes kősziklára bukkantak. Letette a bumfordi a gereblyéjét, s hangos üdvözlést kiáltott a négy kősziklának, aztán így kezdett motyogni maga elé:

– Ha visszamegyek, s a mester megkérdi, láttam-e gonoszleket, démont, azt mondom én, hogy láttam bizony, szentatyám! Ha megkérdi, hogy ez micsoda hegy... ha azt mondom, hogy sárral gyúrt, ha azt mondom, hogy földből rakott, ha azt mondom, hogy önből vert, ha azt mondom, hogy rézzel öntött, csirizzel főtt, papírral eszkbált, ecsettel rajzolt, arra azt fogják mondani, milyen tökkelütött vagyok, azt mondom azért csak, hogy kőből való hegy! Ha megkérdi, milyen barlang van rajta, hát csak azt mondom, hogy kőbarlang, ha a kapuját kérdi, hát vaslevéllel szegelt, háromemeletes... no szedjük csak össze! Ha megkérdi – morfondírozott, motyogott magában –, hány szeg van rajta, csak azt mondom, hogy siettemben azt meg nem jegyezhettem. No, ezt jól kifundáltam – nevetett fel magában –, elámítom vele azt a komisz majmot! – azzal elmondotta még egyszer, sorjában a négy kőszikla előtt, amiket kifundált, mintha Hszüan-cangnak, tanítványainak s a lovának mondotta volna el, nem is gondolván, hogy ott ül Szun Vu-kung a füle mögött, s hallja az egészet.

Fogta aztán Csu Vu-neng a gereblyéjét, megfordult, elindult visszafelé az úton. De ekkor már elszállott a majom is a füle tövére, elrepült előre, vissza a mesterhez. Ott visszaváltozott igaz alakjára, s elmondotta neki, mit látott, mit hallott. Nem hitte a mester, merthogy nagyon is együgyűnek vélte Nyolctilalmas ahhoz, hogy ilyet kisüssön, de Szun Vu-kung megbiztatta, hogy ha megjön majd, bízza csak a kérdézet óráá.

Jött is a disznó mihamar; lehorgaszta fejét egyre azt dünnyögte, mormogta magában, amiket kifundált, mert félt, hogy elfelejti.

– Sokat fáradtál, tanítványom – mondotta Hszüan-cang, mikor Nyolctilalmas megérkezett.

– Bizony nagy fáradtság ám – pislogott a disznó nagy görbén – annyi úton járni, annyi hegyet mászni!

– Hát van-e ott gonoszlélek? – kérdezte a mester.

– Van bizony! Van bizony! – tódította Nyolctilalmas. – Van ám egész rakással!

– Aztán hogy engedtek el? – firtatta tovább Hszüan-cang a dolgot.

– Öregapjuknak neveztek – vágta ki magát a disznó –, jóltartottak levessel, tésztával, elkísértek zászlóval, dobszóval!

– Ezt is a bokorban álmodtad, ugye? – vágott közbe Szun Vu-kung.

– Kegyelmes atyám! – rettent meg Csu Vu-neng, s nagy ijedtségében összébb ment vagy két hüvelykkel. – Ezt honnét tudjátok?

– No, gyere csak ide, hadd faggassalak ki – szólt zordonan a majom, s elkezdte kérdezni. Mondotta is a disznó nagy bumfordi módra, amiket kifundált, de a végén leintette őt Szun Vu-kung, mondván, hogy a többire már ő is emlékezik. Megrettent ám Nyolctilalmas szörnyen, hát még mikor elmondta Szun Vu-kung szemébe a harkályt, a kősziklákat, semmit el nem tagadhatott.

– Hát így lehet benned bízni? – förmedt rá zordonan a majom. – Elküldünk hegyet cirkálni, te meg csak szunyókálsz? Nyújtsd csak ide a talpadat frissen, hadd verek rá ötöt emlékeztetőnek!

Halálos rémületbe esett a disznó, mert hát félt irtóztatóan Szun Vu-kung iszonyú fütykösétől. Végül is a mesterhez rimánkodott, hogy könyörülne rajta. Haragudott a mester is, hogy így megcsalták, de merthogy olyan kevesen voltak azon a vadon hegyen, megkérte Szun Vu-kungot, még most az egyszer kímélné meg.

Megmenekült Nyolctilalmas a veréstől, feltápáskodott, s ment megint csak cirkálni a hegyet, ahogy Szun Vu-kung meghagyta neki. Most aztán már minden fűben, fában csak a majmot látta, aki utána lesekedik, nem félt ám se tigrisektől, se varjaktól, mert azt hitte, hogy mind Szun Vu-kung az, hanem csak ment az útján szorgalmasan előre.

Volt pedig ezen a Lapálytetős Hegyen egy barlang, a Lótuszvirág Barlang, abban pedig lakott két fő gonoszlélek, az Aranyszarvú meg az Ezüstsarvú. Mondotta az Aranyszarvú az Ezüstsarvúnak:

– Régen kerültük már meg, öcsém, a hegyet! Menjél ki, kerülj végig rajta!

– Aztán minek kerüljem meg? – álmélkodott Ezüstsarvú.

– Nem tudod te azt, öcsém – mondotta Aranyszarvú. – Beszélük mostanában, hogy jön ám erre kelet földjéről a kínai császár öccseura, a kínai barát, nyugatnak földjére, Buddha imáadására, három tanítványával meg a lovával. Lesd meg őket, aztán fogjad el nekem.

– Ha emberhúsrá fáj a fogunk – értetlenkedett Ezüstsarvú –, foghatunk mi annyit, amennyit akarunk! Engedjük útjára ezt a barátot!

– Nem értesz te ehhez – torkolta le Aranyszarvú. – Mikor elkerültem a mennyek országából, hallottam már akkor, hogy nem más ám ez a kínai barát, mint az Arany Kabóca Mester a világra születvén, ki tíz emberöltőn át

csak jót mívelkedett, tökéletesbedett, egy csepp őserőt még el nem vesztegetett. Ha valaki enne a húsából, annak örök élete lenne!

– Hát ha csak a húsából kell enni, hogy örök életet szerezzünk – fakadt ki Ezüstszarvú –, mit kuksolunk akkor mi itten, mit fáradozunk, tigrist olvasztva sárkánnyal össze, hímét nőstényével párosítva egybe? Megyek is már, fogom is meg!

– Hirtelen ám a te természeted, öcsém – intette Aranystrarvú –, ne hebehurgyáskodj! Csak kimennél bolondjába, s ahány barátot elétalálnál, azt mind megfognád, az bizony nem volna jó munka! Emlékezem én az ábrázatára, meg is rajzoltattam a képe mását neki is meg a tanítványainak is, veled adom mostan, hogy ha elétalálsz, el ne vétsed.

Azzal elévette Hszüan-cangnak és tanítványainak a képe mását, el is mondotta mindegyiket, melyikük kicsodás, kicsodás, úgy engedte neki a hegynek öccsét vagy harminc démonnal. Bizony szegény Nyolctilalmas, ahogy ment az úton nagy együgyűségében, egyszer csak egy nagy csapat démonba ütközött.

– Hová tartasz? – állították meg a démonok. Felcsapta a fülét a disznó, látta, hogy démonokkal van dolga, s gondolta magában nagy megrettenéssel: “Ha azt mondom, hogy a szent könyvekért megyek, bizony még megfognak” – ezért hát így felelt:

– Hát csak erre járok, mendegélek, erre van az utam.

No de volt ám a harminc démon között, aki megismerte, s szólt is az Ezüstszarvúnak:

– Hasonlatos ám ez a barát, ó, nagy király, a Nyolctilalmashoz! – s vették is elé a képmást, hogy megbizonyosodjanak felőle. Fellógatta egy közdémon a képmást a lándzsája hegyére, Ezüstszarvú úgy mutogatta nekik:

– Ez itten a fehér lovon a kínai barát, ez a szőrös pofájú meg Szun Vu-kung.

“Kegyelmes városisten! – fohászzkodott magában Csu Vu-neng végső rettenetében. – Ha megmenekedem innen, ha engem meg nem ismernek, hármas áldozatot mutatok be neked, huszonnégy részeset!” De Ezüstszarvú rendületlenül tovább magyarázta:

– Ez a hosszú fekete a Homoki Barát, a hosszú pofájú, nagy fülű meg a Nyolctilalmas!

Eldugta ám a pofáját a disznó ennek hallatára be a kebelébe, de akkor megparancsolta Ezüstszarvú a démonoknak, vessenek horgot belé, rángassák elő, hogy megismerhessék. De erre aztán megdühödött a disznó, kapta gereblyéjét, s ment neki Ezüstszarvúnak egyenesen. Fogta az is hétszillagos kardját, viadalra állt ki vele. Egymásnak mentek vagy hússzor, de nem vett győzelmet egyik a másikán. Nekiveselkedett a harcnak Nyolctilalmas, fölmeresztette fülét, szája tajtékot túrt, úgy rontott ellenfelének bösz rőfögéssel. Meg is rettent Ezüstszarvú, kiáltott seregének, tegyék rá kezüket. Nekirontott a démonok serege a disznónak, aki még egyfel csak állta volna a harcot, de hogy annyian jöttek rá, megrogyott az ina rémületében, megfordult, megfutott. Szaladt volna szegény, életét hogy mentse, de gidres-gödrös volt ám az út, meg az indákba, bokrokba is belebonyolódott, utolérték hát a démonok, elnyomták, sertéjét markolva, két fülét rángatva, lábát megfogva, farkát húzkodva vitték magukkal a Lótuszvirág Barlangba.

A harmincharmadik fejezet, amelyben

*eretneknek képében az igazt félrevezetik,
de a küzdőt az istenek mennyből győzni segítik*

– Nem jót hoztál – mondotta Aranyszarvú Ezüstszarvúnak, amint megjelent előtte Nyolctilalmassal. – Eredj ki a hegyre megint, fogd meg a kínai barátot. Ez itten nem jó semmire.

– Hát ha nem vagyok jó semmire – bátorodott fel a disznó –, engedjete el akkor.

– Ne engedd el, bátyám – avatkozott közbe Ezüstszarvú –, arra csak jó lesz, hogy betesszük ott hátul abba a csendes vízbe, míg szőrös bundáját le nem vedli, akkor aztán besózzuk, megabáljuk, jó lesz ám bor mellé estelente!

Be is rakták Csu Vu-nenget a vízbe, Ezüstszarvú pedig elindult megint. Ezenközben azonban aggódott már Hszüan-cang, hogy mi lett a tanítványával. Nyugtattatta Szun Vu-kung, hogy bizonyosan elkódorgott csak valamerre, mert ha gonoszlélekre lelt volna, jött is volna már vissza hanyatt-homlok! Ebben aztán megnyugodtak, hogy mennek tovább, majd utolérük valahol.

Ezüstszarvú meg csak ment, ment a démonsereggel Hszüan-cang elébe. Ahogy mentek, egyszerre csak fényes felhőt láttak az égen közeledni.

– Ott jön a kínai barát – mondta a démonok vezére. – Mert tudjátok meg, hogy a jámborok fejről ilyen fényes felhő ragyog az égre, a gonoszokéról pedig fekete köd kavargó felfelé!

Rámutatott Ezüstszarvú Hszüan-cangra egyszer is, kétszer is, s ahogy rámutatott, beleborzongott a mester egyszer is, kétszer is. Vélt Homoki Barát, hogy tán láz veri a mestert, de Szun Vu-kung óvatosabb volt ám. Kapta hamar a füttykösét, s ahogy ment előre, három vágást csinált vele felfelé, négyet lefelé, ötöt balra, hatot jobbra, el is rettentek a démonok mindjárt a bűvös fegyvertől!

Szörnyen megrettent Ezüstszarvú is a majom félelmes erejétől, látta, hogy erővel ő Hszüan-cangot meg nem foghatja. Hamar hazaparancsolta a démonsereget a Lótuszvirág Barlangba, ő maga meg leereszkedett a levegőégből az útféltre, ott megrázta magát, s egy vénséges vén taoistává változott. Úgy tette magát, mintha kitört volna a lába.

Ment Hszüan-cang az úton két tanítványával, hallják ám egyszer az útszélről, hogy: “Segítség, Segítség!”

– Ki kiáltozik itt – állott meg Hszüan-cang a lovával –, ezen a vadon hegyen, ahol se falu, se tanya semerre? Biztosan tigris, párduc vagy más vadállat ijeszthette meg! – Azzal visszakiáltott: – Merre vagy, ki bajban vagy? Bújj csak elő!

Elémászott a gonoszlélek nagy sántikálva a bokrok közül, odavetette magát Hszüan-cang lova elébe, úgy könyörgött neki, hogy mentse meg életét.

– Kelj föl, kelj föl – ugrott le Hszüan-cang a lováról, hogy felsegítse az öreg taoistának vélt gonoszlelket.

– Jaj, a lábam! – nyöszörgött a gonoszlélek, s ahogy odanéztek, hát csakugyan merő vér volt a lába. Elmondotta nagy ármányosan, hogy egy közeli taoista kolostorban élván, elhítták tanítványával, hogy imádkozzanak egy kegyes adakozójuknak csillagához. Későre fordulván az idő, hazaindultukban egy tigris a tanítványt elragadta, ő maga meg futtában eltörte lábát egy kőben.

– Vigyél vissza a kolostoromba, tisztelendő uram – könyörgött szívre hatóan a gonoszlélek –, életemmel szolgál leszek, meghálálom nagy jótéteményed!

– Egysorsúak vagyunk mi ketten, tudós uram – szólt Hszüan-cang –, én, a buddhista barát, s te, a taoista tudós. Mert különbözhetik köntösünk, fővegünk, de egyazon törekvésünk a megigazulásra. Nem is lennék szerzetes, ha meg nem mentenélek. Azazhogy – esett gondolkodóba a szent ember –, megmenteni megmentenélek én, csak hát járnai nem tudsz, úgy látom!

– Még állani se – nyögte a gonoszlélek –, nemhogy még járnai!

– No hát akkor – mondotta jó lélekkel Hszüan-cang azonmód – ülj fel a lovamra, azzal viszünk haza a kolostorig.

Mást akart azonban a démon, ezért nagy siránkozva ezt felelte:

– Hálásan köszönöm, tisztelendő atyám, nagy kegyességedet, de hát úgy sajog a combom is, nem tudok én most lóra ülni!

– Értem én, értem – esett gondolkodóba megint a jámbor Hszüan-cang, kiáltott is Homoki Barátnak:

– Rakd csak rá terhedet a lóra – parancsolta neki –, s vedd hátadra a tudós uraságot!

– Felveszem én! – készségeskedett a víziszörny. De a gonoszlélek mást forralt fejében:

– Tisztelendő atyám – panaszkodott nagy hamissággal –, ahogy attól a fene tigristől megrettentem volt, most ennek a fekete képű tisztelendő atyának a láttán csak még jobban megrettentem, nem mernék én a hátára ülni!

– No, akkor vidd te, Szun Vu-kung – parancsolta a mester.

– El is viszem én! – rikkantotta a majomkirály tüstént, már fogta is a gonoszleket, hogy a hátára vegye. Az meg, mert hogy éppen ezt akarta, meg sem mukkant többet. No de Szun Vu-kung is megismerte mindjárt, kivel van dolga! Mondta is mormogva, hogy vitte a hátán az áltaoistát:

– Azt hiszed, te gonoszlélek, hogy nyájaskodhatsz velem? Elámíthatad a mestert, de engem aztán nem! Ismerem én a fajtádat! Bizonyosan a mestert akarnád felfalni! No de az én mesterem nem akárki lézengő ám, akit csak úgy felfalhatnál! Előbb velem kell hogy osztozzál!

– Tisztelendő atyám – szólalt meg sértődötten a gonoszlélek –, tisztos család gyermeke vagyok én, úgy álltam be taoistának! Nem vagyok én démon, csak megijedtem ám a fene tigristől!

– Ha megijedtél a tigristől – firtatta Szun Vu-kung –, miért nem imádkoztad el akkor a Göncölszekér-szútrát?

– Ejnye, te gaz majom! – szólt oda haragosan Hszüan-cang a lova hátáról. – Nem tudod-e, hogy ha megmentesz egy életet, hetedik égben a helyed? Vidd csak a hátadon, de ne zagyválj itt össze holmi Göncölszekérről, ilyen meg olyan szútrától!

“Be szerencséje akadt ennek a fickónak! – dűnnyögte Szun Vu-kung magában. – Amilyen jámbor a mesterem, még a kezére játszik! Ha nem viszem, még meg is haragszik rám!...” – Ide figyelj! – mondotta ezután az áltaoistának. – Aztán a nyakamba ne piszkolj menés közben, hanem szóljál előbb, mert itt nincsen ám, aki kimossa a ruhámat!

Mentek aztán tovább, s alig jutottak előbbre vagy négy-öt mérfölddel, a mester s Homoki Barát elől menvén alábocsátkoztak egy katlanba, nem látta már őket Szun Vu-kung. Morgolódásba is kezdett, hogy ezen a kaptatós úton még egyedül is nehéz járni, nemhogy még emberrel a hátán, s hová tette az eszét a mester, hogy ilyet parancsolt.

“Nem bánom én, akár démon, akár jótét lélek – döntötte el magában –, én bizony levetem hátamról, verje agyon magát, de tovább nem cepelem!”

Igen ám, csakhogy tudta ezt a gonoszlélek is! Ahogy ott kapaszkodott a majom hátán, nagy hirtelen varázsigét mondott magában, s egy hegyet mozdító nagy bűvös igével odarepítette a Szuméru-hegyet* éktelen messziségből a levegőégen át egyenest Szun Vu-kung hátára. Szun Vu-kung azonban félrebillentette a fejét, úgyhogy a hegy csak a bal vállára esett.

– Micsoda nehézséget raknál rám, fiacskám? – nevetett fel kajánul, vállán a rengeteg nagy hegygel. – Nem ijedek én meg tőle, csak éppen féloldalas így a terhem, nehéz ám cepelni!

“Nem nyomja a földhöz a hegy!” – szörnyedt el magában a gonoszlélek, s hamar elmormogta megint a bűvös ígét magában. Jött is erre nagy surrogással az Omej-hegy* a levegőégen át, de Szun Vu-kung megint csak billentett egyet a fején, s a hegy csak a jobb vállára telepedett. S hiába volt már most két hegy is a vállán, csak szaporázta a lépést, hogy utolérje Hszüan-cangot. Elszörnyülködött erre a démon egészen, hogy ekkora terhet is elbír, csak elmormogta megint bűvös igéjét, s szállt is már a hatalmas Tajsan hegye a levegőégen át, lenyomta a földre Szun Vu-kungot most már egészen, meg se bírt moccani.

A démon meg, hogy a majmot így a földre nyűgözte, nagy sebesen felkapott egy szélvészre, s utolérvén Hszüan-cangot, már nyúlt is le érte a levegőégből. Homoki Barát nagy megdöbbenésében már fogta bűvös botját, hogy csatára keljen vele, de a démon is elérántotta hétszillagos kardját, felvette a harcot. Küzdött vele jó Homoki Barát egy ideig, aztán már meg nem állta, megfutott előle. Kapta a démon, elfogta, bal hóna alá szorította, jobb kezével meg a paripát kapta el, sörényénél lovasával a szájába fogta, lába hegyével pedig a poggyászt csípte fel, vágatott velük nagy sebes szélvészként a Lótuszvirág Barlangba, nagy büszkén jelentve:

– Megfogtam a barátot, bátyám!

Örült Aranyzarvú Hszüan-cang zsákmányul estének, de meg is mondta mindjárt:

– Nem jól tetted, öcsém, hogy Szun Vu-kungot is el nem fogtad! Akkora az ereje, a hatalma, a fortélyja annak, hogy ha mesterét megesszük, bele nem nyugoszik, s ránk fog még támadni

– Ráküldtem én három hegyet – nevetett Ezüstszarvú –, most már meg se moccan!

Örvendezett ennek Aranyzarvú, bort hozatott mindjárt, azzal kínálta győzelmes öccsét, Nvoltilalmast meg előhozatta a vízből, Hszüan-canggal, Homoki Baráttal együtt odaaggatta őket a tornác oszlopához. De a majom felől csak nem bírt megnyugodni, hátha valami fortélyosságot művel még a három hegy alatt is!

* Szuméru-hegy – az indiai buddhista mitológia mítikus hegye.

* Omej-hegy – Kína egyik szent hegye Szecsuanban.

– Az volna legjobb – mondotta Ezüstszarvúnak –, ha őt is megfognánk, megsütnénk, megennénk!

– Egyet se kell hogy mozdulj érte, bátyám! – nevetett Ezüstszarvú. – Küldj el csak két démon az én két bűvös szerszámmal, azzal majd felszippantják, idehozzák. Az én bíbor-aranyveres varázstököm meg a birkafiggyú-jáde tisztaságos korsóm vigye el magával Ügyesördög s Fürgepatkány, aztán ha a hegy csúcsára értek, állítsák a bűvös szerszámokat fenékkel az égnek, szájjukkal a földnek, s kiáltásuk el magukat, hogy “Szun Vu-kung!”. Ha arra a majom ráfelel, a bűvös szerszám már magába is szippantja! Akkor pedig ragasszák rá menten a bűvös tők szájára a Felséges Vén bűvös parancsával ezt a kis céduktát, többet akkor ki nem jöhet, hanem egy óra három fertályra merő evességgé oldódik fel benne.

Fogadta a parancsot a két ,démon, fogták a két bűvös szerszámot, s indultak is, hogy Szun Vu-kungot kézre kerítsék. Közben legyen mondva azonban, mennyire emésztette ám magát a hegyek súlya alatt Szun Vu-kung, hogy mi lesz mesterével. Sírt, jajgatott, hullt a könnye, akár a záporosó. Fel is ijesztette vele a védisteneket, jöttek is azok menten, s így szólott az Aranyfejű Védisten, ahogy a három hegyhez ért:

– Kié e három hegy?

Jelentkezett rögtön a három hegy földistenkéje és szólott:

– A miénk.

– Hát a hegyek alatt ki van? – kérdezte tovább a védisten.

– Azt mi nem tudhatjuk – néztek össze zavartan a földistenkék.

– Még hogy nem tudjátok! – háborodott fel a védisten. – Tudjátok meg, hogy az ötszáz évnek előtte a mennyek palotáját felháborgató Éggel Egyenlő Nagy Szent, Szun Vu-kung rejtezik alattuk, a Zarándok, ki az igaz hitre térvén a kínai barátot kíséri nyugati útjában! Hogy engedhettétek, hogy holmi démonok a hegyekkel a földre nyomhassák? A halálé vagytok, mert ha kiszabadul, bizony hogy meg nem kímél benneteket! A legkisebb még az lehet, hogy titeket, földistenkéket, száműznek messze földre, a hegyek szellemeit katonának sorozzák, de még minket is keményen megbüntetnek!

– Nem tudtuk mi ezt, igazán nem tudtuk! – rettentek meg a földistenkék s a hegyek szellemei. – Csak hallottuk a hegyeket szólító varázsigét, mit tehattunk, mint hogy szálltunk velük ide nagy sebesen? Honnét tudtuk volna, hogy a Nagy Szentet tiporjuk el vele?

– Azért ne rettegjétek – vigasztalta őket a védisten. – Az van a törvényben, hogy aki nem tudta a vétkét, nem nyeri el büntetését. Szövetkezzünk hát most össze, engedjétek ki innét, nehogy nagy nyomorgatásában felgerjedvén még agyonverjen itt sorra bennünket rettentő fűtykösével!

Megrettentek megint a földistenkék, hegyi szellemek ettől a beszédétől, s mentek is a hegyek kapujához, szólították is Szun Vu-kungot:

– Nagy Szent! Mi, hegyi szellemek, földistenkék, őt világtáj* védistenei jöttünk látogatásodra! Bocsásd meg nekünk, kisistenkének, ő, Nagy Szent, tiszteletlenségünk vétkét, kibocsájtunk innét, csak meg ne verj bennünket!

Élt ám Szun Vu-kungban vitéz tigrislelke, hatalmas ereje, visszaszólt hát nekik:

– Nem verlek meg benneteket, ha kibocsájtok innét!

Fogták erre a földistenkék meg a többiek a hegyeket, s ahogy Szun Vu-kung valóságos hivatalnok módra vezérelte őket, elmondták a bűvös ígéket, vitték vissza a hegyeket igazi helyükre. Felugrott ám Szun Vu-kung, ahogy kiszabadult, kapta a fűtykösét:

– Nyújtsátok csak ide a talpatokat! – ripakodott az istenkékre. – Hadd verek rá vagy kettőt, hogy bosszúságom hűtsem!

– De hiszen most ígérted meg – döböntek meg az istenkék –, hogy megbocsájtasz nekünk! Miért másítod meg a szavad?

– Derék népek vagytok ám ti, földistenkék, hegyek szellemei! – fakadt ki Szun Vu-kung. – Tőlem nem tartotok, csak a démonoktól!

– Nagy bizony a hatalma annak a gonoszléleknek – nyöszörögték a földistenkék –, szörnyű az ereje! Varázsigéivel parancsol ám velünk, ma egyikünk soros, holnap meg a másik! Felvetette fejét Szun Vu-kung az égre ennek hallatára, felkiáltott nagy keserűségében:

– Ó, magas ég! Ó, te kék ég! Mikor a káosz meghasadt, elvált az ég a földtől, Virág-gyümölcs Hegyen nemzettél engemet, hogy felkereshettem tündöklő mesterem, örök élet titkát hogy megkereshettem, csodaerőmre szert tehettem, egek palotáját hogy felháborgathattam, Éggel Egyenlő Nagy Szent válhatott belőlem, de a hegyek szellemeit, földek istenkéit soha nem

* Őt világtáj – észak, dél, kelet, nyugat és közép

bántottam, meg nem nyomorgattam; hogy merhette hát ez az arcátlan démon hegyek szellemeit, földek istenkéit szolgálivá tenni, hogy sorban szolgálják? Ó, ég, ha nemzettel engemet, miért nemzeted ezt a fajzatot?

Ahogy tekintetét a majom magasra vetette, a hegyek oldalából bűvös hajnalpírfény csapott a szemébe.

– Hegyek szellemei, földek istenkéi – szólt hozzájuk –, ha már sorban szolgáljátok a démonok barlangját, mondjátok meg nekem, mi ez a bűvös fény?

– A démonok bűvös szerszámának fénye – mondották buzgón az istenkék –, gondoljuk, jönnek vele leigázásodra.

– Hát ez jó tréfaság lesz! – nevetett fel komoran a majom. – Aztán mondjátok csak, ez a barlangbeli népség milyen szerzetekkel szeret találkozni?

– Kedvüket lelik ám a cinóberfőzőkben – felelték a földistenkék –, kiváltképpen pedig a halhatatlanokban.

– Azért változott hát az egyik taoistával – mormogta magában Szun Vu-kung. – Hát akkor – fordult az istenkékhez – emlékezzetek meg arról, hogy megverhettelek volna, s odébbállhattok. Én meg megyek s kézre kerítem őket!

Eltűntek az istenkék, Szun Vu-kung pedig megrázta magát, s vénséges vén halhatatlanná változott, hosszú ősz szakállal, loboncos nagy hajjal, szép piros orcákkal, úgy várta a démonokat a földre kuporodva.

Jött is csakhamar Ügyesördög meg Fürgepatkány, Szun Vu-kung meg nagy sebesen kinyújtotta fütykösét, hogy keresztülestek rajta a démonok. Amint feltápaszkodtak s meglátták Szun Vu-kungot halhatatlan képében, nagy dühösen mormogták magukban:

– Micsoda arcátlanság! Csak ne tisztelné annyira a mi fejedelmünk az ilyesfajtaikat, majd bizony megmérkőznénk vele!

– Már mért mérkőznének? – mondotta Szun Vu-kung ártatlan képpel. – A taoista csak taoista, mind csak egy család tagja!

– Akkor miért akasztottad el a lábunkat? – háborogtak a démonok.

– Bemutatkozás fejében – folytatta jámborul az álhalhatatlan.

– Ha valaki a mi fejedelmünk elé járul, attól csak egy-két ezüstöt akar bemutatkozás fejében, te meg orra buktatást? – álmétkodtak a démonok. – Nem is idevalósi vagy te, hanem valami idegen szerzet!

– Úgy van éppenséggel – mosolygott Szun Vu-kung –, Penglaj szigetére valósi volnék én!

– De hiszen az a halhatatlanok, az isteni halhatatlanok földje! – képedt el a két démon.

– Hát ha én nem vagyok isteni halhatatlan – düllesztette ki a mellét az álhalhatatlan –, akkor nem is tudom, hogy ki lehetne az?

Megörvendtek ennek a balga démonok, kérték is sűrűn a bocsánatot, ha talán megsértették volna az isteni halhatatlan felséges személyét.

– Nem haragszom én reátok, dehogyis haragszom – nyugtatgatta őket kegyesen Szun Vu-kung –, éppen ilyen halhatatlanságban buzgólkodó személyeket keresnek. Honnét is jöttetek?

– Mi a Lótuszvirág Barlangból – felelte a két démon készségesen. – Megyünk éppen Szun Vu-kung megfogására!

– Kinek a megfogására? – tette magát Szun Vu-kung. – Talán bizony csak nem annak, ki a kínai baráttal jár a szent könvvekért elmenendvén?

– De éppenséggel annak – mondották a démonok. – Tán bizony ismeretségben vagy vele?

– Arcátlan pimasz ám az a majom – dörmögte Szun Vu-kung nagy felháborodással. – Úgy megbántott egyszer, hogy megyek én is veletek, segíték megfogni!

– Nem kell nekünk a te segítséged, öreg mester – nevettek tisztelettudóan a démonok. – Három hegygel a földbe nyomta őt a fejedelmünk, hogy egy tapodtat se léphet, nemhogy még elszökhet, aztán meg itt van ez a két varázsszer, hogy azzal felszippantsuk!

– Micsoda bűvös szer? – puhatolózott Szun Vu-kung. Megmutatta erre Ügyesördög s Fürgepatkány a két bűvös szerszámot, el is magyarázták töviről hegyire rettentő hatalmát. “Húha! – döbönt meg magában Szun Vu-kung. – Ez hát kettő abból az öt bűvös szerből, amit a védisten emlegetett! Csak tudnám, mi a többi három?” Azzal így szólt hozzájuk nagy mosolyogva:

– De az én bűvös szerszámom nem láttátok még ám!

– Hadd lássuk, öreg mester! – lelkesültek fel a démonok.

Az járt előbb Szun Vu-kung eszébe, hogy elragadja tőlük a két bűvös szerszámot erőnek erejével, de aztán ráeszdött, hogy ezzel csak a saját hírét-nevét borítná homályba. Kirántotta hát most nagy hirtelen, észrevétlen a farkának egyik szőre szálát, s megrázintván, magában rákiáltott: – Változz át! – s íme, a szőrszál egy egyláb, hét hüvelyk magas bíborarany-veres varázstökké változott.

– No, itt van, lássátok – nyújtotta át a két démonnak.

Nézte a hamis varázstököt Ügyesördög is, Fürgepatkány is, megtapogatták, azután így szóltak:

– Nagy és szép ám szemre ez a tök, mesterünk, atyánk, csak hát semmire se jó nekünk!

– Már hogyhogy nem jó? – háborodott fel a majom.

– Ez a mi két bűvös szerszámunk mindegyike – dicsekedett a két démon – ezer embert felszippanthat!

– Az is valami, embert felszippantani? – fitymálta Szun Vu-kung. – Az én tököm még az eget is felszippantja!

– Füllentés ez, atyánk! – nevetett Ügyesördög, Fürgepatkány. – Mutasd meg, s ha megteszed, elhisszük neked!

– Ha az ég megbosszant engem – mondotta méltósággal az álhalhatatlan –, egy hónapban hétszer is, nyolcszor is felszippantom én! De ha meg nem bosszant, beletelik fél esztendő, hogy fel nem szippantom!

– Testvér – szólt társához halkán Fürgepatkány –, cseréljük el vele azt az eget szippantó bűvös szerszámot!

– Ha eget szippanthat vele – vélte Ügyesördög –, már hogy cserélné el a mi embert szippantónkkal?

– S ha odaadnók a tisztaságos korsót ráadásnak? – gondolkodott Fürgepatkány.

Éles fülével meghallotta ezt Szun Vu-kung is, s elébük lépett:

– Elcseréletek hát az eget szippantómat? – rontott rájuk.

– Ha felszippantod vele az eget, akkor el ám! – határozta el magukat a démonok.

Lehorgasztotta fejét akkor a Nagy Szent, csendben varázsigt mormolva megidézte a Nappaljáró meg az Éjjeljáró Istent s az öt védistent, így szólva hozzájuk csendben, magában:

– Menjetez ízibe a Jáde Császár elébe, s mondjátok meg neki, hogy az öreg Szun, az igaz hitre térve, nyugati útjában a kínai barátot oltalmazván, nagy bajba keveredett. Hogy e démonoktól elcsalhassam bűvös szerszámaikat, zárja le az eget vagy egy félórára, segít rajtam vele. Mert ha meg nem tenné, rögvést felmegyek a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába, s háborúságot támasztok megint!

Mentek is az istenek a Jáde Császár elébe, eléadták hódolattal Szun Vu-kung kérését.

– Milyen megátalkodott ez a pimasz majom! – háborodott fel a Jáde Császár. – Az imént volt csak, hogy Kuan-jin bodhiszattva kérte, bocsássam szabadon, hogy megoltalmazhassa a kínai barátot, aztán még a védisteneket is kiküldöttem a segítségére, most meg az eget akarná felszippantani? Hát fel lehet szippantani az eget?

– Igenis fel lehet, felség! – ugrott elé az udvari népek sorából hódolattal No-csa királyfi.

– Nocsak – nézett fel a Jáde Császár meglepetten. – Aztán hogyan?

– Ahogy a káosz meghasadt – mondotta a királyfi –, a könnyűből s tisztából lett az ég, a súlyosból s zavarosból lett a föld. Az ég tehát tisztaságos őanyag lévén, az egek palotáit tartván, törvényes rend szerint fel nem szippantható. Mivelhogy azonban Szun Vu-kung a nyugatra menendő kínai barát oltalmára volna ezzel, illendő, hogy hatalmas jószágát valahogy segítsük, és így műve sikeredjék.

– Milyen segítségre gondolna kegyelmed? – szólt a Jáde Császár figyelemmel.

– Adja ki felséged kegyelmes parancsát – borult le No-csa királyfi –, hogy az ég északi kapujához elmehetvén, Észak Hadurától fekete zászlaját kölcsönvehetvén, azt az ég déli kapuja előtt kibonthassam, vele a napot, holdat, csillagokat, csillagzatokat elfedhessem, hogy azok odalent ha szemben is állnak, de egymást ne lássák, fehéret feketétől másnak nem nézhetvén, elámíttassanak azok a démonok, s így Szun Vu-kungot megsegíthessük.

– Legyen kegyelmed kérése szerint – egyezett bele kegyelmesen az egek uralkodója.

Ment is a királyfi az egek északi kapujához, hozta is a zászlót, a Nappaljáró meg az Éjjeljáró Isten pedig megsúgta Szun Vu-kungnak, hogy No-csa királyfi segítségére lesz ám! Feltekintett Szun Vu-kung az égre, látta a csodafelhők kavargásán, hogy valóban isten jár most arra, odafordult hát a két démonhoz, s így szólt:

– Hát akkor felszippantom az eget!

– Ha szippantod, hát szippantsad! – türelmetlenkedett a két démon. – Mit késlekedtél vele idáig?

– Most indítottam csak el bűvös ígémet – szólott méltósággal Szun Vu-kung, azzal, amint a két démon kerekre nyitotta a szemét, hogy lássa, hogyan szippantódik fel az ég, fogta Szun Vu-kung a hamis varázstököt, feldobta a levegőégbe. Gondolhatni, hogy mert szőrszálból lett átváltoztatva, micsoda könnyű volt! Felkapta a szél rögtön, vitte

egészen a hegyek csúcsáig, félóra is beletellett, míg leereszkedett. No-csa királyfi pedig kibontotta a fekete zászlót az ég déli kapujánál, s beborította vele a napot, holdat, csillagokat, csillagzatokat, sötétfekete lett az egész világ.

– Micsoda sötétség lett! – szeppent meg Ügyesördög s Fürgepatkány. – Az elébb még fényes dél volt! Merre vagy, atyánk?

– Itt állok előttetek! – nevetett Szun Vu-kung. – Ha már felszippantottam az eget, nincs mivel az időt megkülönböztetni, hogyan volna hát sötétség?

– Elég volt, elég volt! – visították a démonok. – Engedd ki az eget!

Varázsígét mormolt megint a majom, kérte No-csa királyfit, az meg visszavonta a zászlót, megint kiderült az ég. Megörültek neki a démonok, adták is oda menten a két bűvös szerszámot cserébe a hamis varázstökért. Hogy azonban a dolog felől végképp megbizonyosodjék, Szun Vu-kung kirántotta köldöke mellől egyik szőre szálát, nagy sebten egy rézgarassá változtatta, s az egyik démon markába nyomta:

– Eredj csak, fiam – szólott hozzá –, végy rajta papírt, tust, ecsetet, hogy a cseréről írást készíthessünk, nehogy aztán bármelyikünk azt megbánván a jószágát visszakövetelje.

– Hol vennék itt papírt meg írószerszámot? – nevettek a démonok. – Hanem inkább esküvéssel pecsételjük meg ezt a cserénket!

– Micsodás esküvéssel? – kérdezte óvatosan a majom.

– Elcseréljük mi mostan a mi két, embert felszippantó bűvös jószágunkat – mondotta a két démon – a te eget felszippantó bűvös jószágodért. S aki ezt megbánna közülünk, egy évben négy évszakon át lepje meg a ragály!

– Hát én meg nem bánom – mondta nevetve Szun Vu-kung –, mert hogyha megbánám, egy évben négy évszakon át lepjen meg a ragály!

Kimondta az esküt, azzal megrázta magát, egyet csapott a farkával, s máris ott termett az ég déli kapujánál, hogy No-csa királyfinak megköszönje a nagy segítségét. Aztán elindult vissza a földre, de megállván a hajnalpír s az Égi Folyó között, onné nézte a két demont, hogy mire jutnak.

A harmincnegyedik fejezet, amelyben

*a két démon Szun Vu-kungot csellel leigazza,
de végül a majom jut a bűvszer birtokába*

Álmélkodott a két démon a halhatatlan hirtelen eltűntén, de aztán elévették új kincsüket, s próbálgatni kezdték vele, hogy is menne az ég felszippantása. De bizony hiába vetették fel a levegőégbe, hiába mondták utána, ahogy Szun Vu-kungtól hallották, hogy “Mert ha meg nem tenné, rögvést felmegyek a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába, s háborúságot támasztok megint!”, csak lepuffant a varázstök a földre, semmi egyéb nem lett belőle.

Gyanakodni kezdett már a két démon, hogy tán Szun Vu-kung megjáratta velük, amikor a majom, nézván őket a levegőégből megijedt már, hogy elvesztegeti az időt, s hamar visszahitta testére a varázstökké változtatott szőre szálát.

– Te tartod a tököt, testvér? – kérdezte Ügyesördög.

– Te tartod! – bizonykodott Fürgepatkány, de már fel is kiáltottak mind a ketten.

– Hova lett? – s keresték a földön, a fű között, a köntösük ujjában, ruhájuk ráncában, de nem volt biz sehol.

Félt ám a két démon szörnyen, hogy hogyan állítsanak be otthon a bűvös szerszámok nélkül? Hiszen ha a két fejedelem megtudja, mi történt, még a fejüket véteti! Végére aztán csak elszánták magukat, hogy hazatérnek, s majd csak lesz, ami lesz.

– Téged úgyis jó szemmel néznek – mondotta Ügyesördög Fürgepatkánynak –, hát majd rád kenek mindent. Az életed csak meghagyják, ha meg nem győzöm szóval, tán csak egyikünket verik agyon, a másik megmarad! Gyerünk! Elindult a két démon hazafelé nagy szepegeve. Szun Vu-kung azonban leste őket a levegőégből, s ahogy útnak eredtek, menten kis zöld legyecskévé változott, s a nyomukba szegődött. No de ahogy léggé változott, hová tette a bűvös szerszámokat? Elrejtette volna az út mellett a fű közt, de ha valaki rátalál, akkor hiába fáradt volna idáig! Így hát vitte magával.

De hogyan vihette? Egy akkora kis légy hogy is bírta volna el a két bűvös szerszámot? Hát olyan volt a két bűvös szerszám természete, akár a kézrejáró bűvös fűtykösé, hogy kisebbedtek, nagyobbodtak, ahogy a gazdájuk akarta, így hát elvihette.

Megérkezett a két démon a barlangba, Szun Vu-kung meg a nyomukban, s legyecske képében odatelepedett az ajtó szemöldökfájára, onnét fülelt befelé. Éppen iddógált nagyban Aranyszarvú s Ezüstszarvú, ahogy a két démon belépett. Hej, nagy haragra gerjedt ám Aranyszarvú, amikor megtudta, mi történt!

– Szun Vu-kung ámitott el benneteket halhatatlan képében! – kiáltotta nagy dühösen. – Akkora a hatalma annak a majomnak, annyi mindenféle van ismeretsége, hogy biztosan valami kósza isten kiszabadította, s megsalt benneteket!

– Szűnjék haragod, bátyám – szólt közbe Ezüstszarvú. – Pimasz ám ez a majom felettébb, s hogy megszökött, még hagyján, de hogy a két bűvös szerszámot is elcsalta tőlünk, azt annyiban nem hagyom! Ne legyen démon itt többet, a nyugat útja mellett, ha meg nem fogom!

– Aztán hogy fogod meg? – csillant fel a szeme Aranyszarvúnak.

– Három bűvös szerszámunk még megvan! – mondotta bizakodva Ezüstszarvú. – A hétsillagos kard meg a banánlevél legyező itt van nálunk, a harmadik, az aranygyűrűs hurok pedig ott van a Sárkányigázó Hegyen, a Sárkányigázó Barlangban, öreganyánknál! Úgyis meghívjuk most öreganyánkat, hadd egyék ő is a kínai barát húsából, hát megizenjük azt is, hozná az aranygyűrűs hurkot is magával.

– No de most már ne ezt a két semmirekellőt küldjük ám! – mutatott Aranyszarvú Ügyesördögre s Fürgepatkányra. – Menjen Hegyrejáró Tigris és Tengermenti Sárkány! Lelkére kötötte a két démonnak Ezüstszarvú is, Aranyszarvú is, hogy óvatossággal járjanak, mentükben-jöttükben igen ügyeljenek! De ahogy a két démon elindult, felrepült Szun Vu-kung is a szemöldökfáról, s szállt máris a nyomukban, mivelhogy világosan megértett mindent. Gondolkozott először, hogy mitévő legyen. Kedve szerint agyoncsaphatta volna a két demont menten, de hát nem tudta az utat a démonok anyjához, rájuk kellett hogy bízsa magát. Gondolt hát egyet, hagyta Hegyrejáró Tigrist s Tengermenti Sárkányt, hogy előremenjenek, ő meg, mikor már nem láthatták, megrázta magát, s ugyanolyan démonformára változott, amilyenek ők voltak. Rókaprém süveggel a fejében, amelyre még tigrisbőrét is rákötötte, loholni kezdett utánuk egyre kiáltozva.

– Honnét jössz? – fordult meg Tengermenti Sárkány.

– Testvér! – kiáltotta Szun Vu-kung. – Még a saját népedbelit se ismered meg?

– Nem vagy te közülünk való! – méregették gyanakodva a démonok.

– Hogyhogy nem? – méltatlankodott a majom. – Nézzetek meg jobban!

– Idegen a képed, idegen teljességgel – csóválták fejüket a démonok habozva –, nem láttunk még téged!

– Hát persze – találta fel magát Szun Vu-kung. – A mezei hadakból való vagyok én!

– Akkor nem is ismerhettük uraságodat – könnyebbültek meg a démonok. – Hová tart uraságod?

– Azzal küldtek titeket a fejedelmek – mondotta méltóságteljesen Szun Vu-kung –, hogy meghíjátok a nagyszonyt lakomára, a kínai barát pecsenyéjére, meg hogy hozzátok el az aranygyűrűs hurkot is. De ahogy elindultatok, tartottak ám tőle a fejedelmek önagságai, hogy lassan járnátok, meg hogy megátalkodott mohóságokban még valahogy elvétenétek a dolgot, ezért utánatok küldöttek engem, hogy megbiztassalak benneteket, gyorsabban járjatok.

Nem gyanakodtak a démonok egy cseppet se, hiszen tudott új társuk mindent a dolgukról, ezért nem is haboztak többet, nekieredtek az útnak vele együtt nagy vágatva.

– Gyorsabban egy kicsit! – sürgette őket egyre Szun Vu-kung. – Mennyit mentünk eddig?

– Vagy tizenöt-tizenhat mérföldet – felelték gyanútlanul a démonok.

– S mennyi útja van még? – kérdezte gyorsan a majom fortélyos eszével.

– Ott van ni, a Varjúerdő! – mutatott előre, vesztére, Hegyrejáró Tigris s Tengermenti Sárkány. Lemaradt egy kicsit akkor Szun Vu-kung a nagy száguldásban, eléapta fűtykösét, s nekirontott a két démonnak, két csapással pástétommá verte őket. A két holttetemet félrerugdalta az úttól, be a bokrok közé, aztán kirántotta egyik szőre szálát, azt Hegyrejáró Tigris formájára változtatta, maga felvette Tengermenti Sárkány alakját, s elindult kettedmagában a démonok anyjának barlangja felé.

A barlang kapujában démonlányok fogadták, vezették is mindjárt a démonok anyja elébe. Ránézett Szun Vu-kung, hát

Szerteszét állt őszes haja, villogott, mint csillag fénye,

*Veres arca bőrét szántá ráncok sűrű szövevénye.
Foga már ritkásan állott, de képe erőt sugárzott,
Mint az őszirózsa kelyhe, mikor már a dér meglepte,
Vagy akár mint öreg fenyő, dús esőben hogyha ázott.
Fehér kendő fogta össze kusza haját, bogra kötve,
Két fülében drágamívű aranykarika hintázott.*

Ahogy meglátta Szun Vu-kung a démonok anyját, keserves sirásra fakadt. Főzhették volna őt olajban egy hétig, akkor se jайдult volna fel, de most rágondolt Hszüan-cang keserves sorsára, akinek pedig őrizőjeül rendeltetett, hát elfogta a bánat – kiváltképpen pedig azért, mert tudta, hogy most le kell borulnia a vén démonasszony előtt, pedig ő nem borult volna le senki emberfiának, csak Buddha előtt, ha majd elérkezik nyugat paradicsomába, Kuan-jin bodhiszattva előtt, mikor meglátogatta, s mestere előtt, merthogy megmentette. De hát nem tehetett mást, leborult másodmagával, a démonok anyja színe előtt, s átadta az üzenetet.

– Hozzátok a gyaloghintómat! – parancsolta az asszonydémon. Hozták is menten, sürgölődtek volna a démonlányok piperés szerekekkel, tükrökkel, keszkenőkkel, illatos iskátulyákkal, de a démonbanya visszaparancsolta őket:

– Mit jöttök utánam? – ripakodott rájuk. – A tulajdon fiaimhoz megyek, lesz ott, ki engem kiszolgál, minek ott nekem ez a sok szájtató? Eridjete vissza, zárjátok be a kaput, s őrizzétek a házat!

Eltakarodtak a démonlányok, csak kettő maradt ott, beszállott a banya a gyaloghintóba, azok meg vállukra vették, s elindultak vele. Szun Vu-kung ment elől, szőre szálából lett démonképmás társával, mutatták az utat. Mentek vagy öt-hat mérföldet, a majom előresietett, s egy kősziklára telepedett. Megfáradtak a gyaloghintóvivők is, letették terhüket s mellételepedtek. Kirántotta akkor titkon Szun Vu-kung megint egyik szőre szálát, s egy nagy lepényt varázsolt belőle.

– Mit eszik uraságod? – kérdezték a hintóvivők nagy sóváran.

– Mi tőrés, tagadás – mondotta ravaszul a majom –, hosszú útra jöttem, aztán a nagyasszony se kínált semmivel, s igen megéheztem, hoztam magammal egy kis száraz eleséget, azt eddegélném most.

– Adj nekünk is belőle! – könyörögtek a hordszékvivők.

– Egy család vagyunk, mit teketóriázzunk? – mondta erre Szun Vu-kung, s odaadta nekik a lepényt, hogy osztoznának rajta. Amint azonban épp osztoztak volna, eléapta fütykösét, s mind a kettőt fejbe kólintotta; az egyiket mindjárt puhára verte, a másiknak csak később szállt el a lelke.

Hallotta a banyadémon a nagy mozgolódást, kidugta hát a fejét a gyaloghintóból, de ott termett tüstént Szun Vu-kung is, és lyukat vert a fejébe annak is, hogy csak úgy freccsent szét az agyveleje. Aztán kirángatta a gyaloghintóból, s lám, valójában kilencfarkú róka volt a banyadémon!

Megtalálta a holmi közt az aranygyűrűs hurkot is, szépen a köntöse ujjába rejtette, utána meg egy-egy szőre szálából Hegyrejáró Tigris, Tengermenti Sárkányt meg két hordszékvivőt varázsolt, maga lett a démonok anyja, beült a gyaloghintóba, úgy ment vissza a Lótuszvirág Barlangba.

Fogadta is a majmot anyjuk képében Aranyszarvú meg Ezüstszarvú nagy ceremóniával! Dobok döngtek, sípok zengtek, úgy vitték be nagy kényesen a gyaloghintóban a barlangba, körben a térdre borult démonsereggel. Ott is a csarnokban a főhelyre ültették, s leborult előtte a két démonfejedelem, földhöz verve fejét. Most hát a démonok hódoltak öneki?

Igen ám, de Nyolctilalmas, ki ott volt felagatva a tornác oszlopán, elnevette magát.

– Min nevensz, bátyám? – kérdezte Homoki Barát.

– Oka van ám annak! – mondotta diadalmasan a disznó. – Attól féltünk már, hogy jön a nagyasszony, aztán megfőznek minket s megesznek! De hát nem ő jött meg, hanem Szun Vu-kung!

– Hát ezt honnét tudod? – hökkent meg a víziszörny.

– Elváltozott a majom a nagyasszony formájára – kuncogott Nyolctilalmas –, de a farkát, azt nem tudta elváltoztatni! Magasabban lógok, mint te, hát innét megláttam!

– Mi végre híttatok meg, fiaim? – kérdezte közben kegyesen Szun Vu-kung a banyadémon képében.

– Megfogtuk, ó, anyánk, történetesen a kínai barátot – mondotta alázattal Aranyszarvú s Ezüstszarvú –, de irántad való nagy szeretetünkben el nem mulaszthattuk, hogy meg ne hívjunk téged, részed ne legyen benne!

– Nem eszem én, gyermekeim – mondotta Szun Vu-kung kajánul –, a kínai barátból, hanem csapjátok le nekem a Csu Vu-neng fülét, azt mondják, az igen jóízű!

Visítózni kezdett erre a disznó nagy rémületében, de közben híre terjedt ám annak, amit az elébb Homoki Barátnak nagy oktondiségében kikottyantott, hogy megismerte Szun Vu-kungot a démonok anyja képében. Jöttek is be a démonok a csarnokba, jelentették Aranyszarvúnak, Ezüstszarvúnak. Kapta is rögtön a két démonfejedelem a kardját, s neki a majomnak! No de Szun Vu-kung se hagyta magát! Egyszeriben megrázkódott, s veres fénysugárrá vált, ami a barlangot teljesen betöltötte, úgy hussant ki a kapun. Megrettent ám Aranyszarvú erősen, s mondta az öccsének:

– Adjuk vissza a kínai barátot tanítványostul, lovastul, poggyászoszul annak a majomnak, nem merek én vele tovább kötözködni!

– Mit nem beszélsz, bátyám? – pírított rá Ezüstszarvú. – Mennyit fáradtunk, küszködtünk, míg ezt a barátot kézre kerítettük, férfidolog volna mostan féltünkben csak úgy egyszerre mindent visszaadni? Hallottam én az ő nagy hatalmáról, de mérközni még nem mérköztem vele. Maradj csak nyugodtan, egyet se félj, megmérközőm vele mindjárt! Ha három viadalban meg nem győz engemet, akkor úgyis megehetjük a kínai barátot, ha meg én nem győzném, visszaadni akkor se lesz késő!

Menten vértet, páncélt öltött Ezüstszarvú, fogta drágalátos kardját, ment a barlang elé, s kiáltott fennszóval:

– Hová futsz, Szun Vu-kung?

Visszanézett Szun Vu-kung a felhők tetejéből.

– Hé, Szun Vu-kung! – kiáltotta Ezüstszarvú másodszorra. – Add vissza bűvös szerszámaim, add vissza anyánkat, akkor elengedem mesteredet, hadd menjen útjára! Szun Vu-kung nem bírta magát türtőztetni ennek hallatára:

– Te bitang démon! – szitkozódott. – Add ki hamar mesteremet, öcséimet, a lovat, a poggyászt, s hozzá még az útravalót is megadd, akkor elmegyünk nyugatnak, de ha csak egy fél “nem” szót is kiengednél fogaid hasítékán, akkor már verheted is magadat bilincsbe, köttetheted gúzsba, mert nem kerülöd el a kezem súlyát!

Felhőre kerekedett Ezüstszarvú is ennek hallatára, felugrott a levegőégbe, nekirontott Szun Vu-kungnak villogó kardjával. De Szun Vu-kung sem volt ám rest, kapta a fütykösét, s viadalra kelt vele. Egymásnak mentek már vagy harmincszor, de csak nem győzött egyik a másikon.

– Ne vesztegessük már az időt! – mordult fel magában a majom, amint látta, hogy nem győzi le a démont. Elékapta hát az aranygyűrűs hurkot, s vetette is már rá a démon fejére. Csakhogy a hurokkal varázsige is járt ám, hurkot szorító, hurkot oldozó, s a majom nem tudta! Ha pedig gazdájára vetették volna, elmondta az gyorsan a hurkot oldozó mondókát, merthogy megismerte a saját jószágját, s akkor a hurok őt meg nem fogta! Így lett most is. Elmondotta Ezüstszarvú sebesen a mondókát, ki is csúszott a hurokból, s menten vetette is vissza Szun Vu-kung testére a szorító mondókával. Próbált Szun Vu-kung kisebbedni, vékonyodni, de a hurok csak egyre jobban szorította a nyakát, akár egy aranyabroncs. Fogta akkor a démon a kardját, rávágott vele a majom fejére. No, hiszen vághatta! Még csak meg se pirosodott bele a feje bőre! Megragadta hát a démon a hurok végét, azon fogva hazarángatta foglyát a barlangba, elszedvén tőle elébb a varázstököt meg a tisztaságos korsót.

Odaközték hát Szun Vu-kungot is a tornác egyik oszlopához, a két démonfejedelem meg bement a házba, hogy nagy vigassággal, borivással ünnepeljék fényes győzelmüket.

– Nem etted hát meg a fülem, bátyám! – vihogott a disznó, amikor meglátta a majmot megkötözve.

– Ne félj te semmit! – vágott vissza Szun Vu-kung – mindjárt megszököm én! – s leste, mit művelnek a démonok. Csakugyan, a nagy italozásban, vigadásban szaladgált a démonnépség is ide meg oda, a foglyokat sem őrizték már olyan erősen. Szétekintett a majom, s mikor nem ögyelgett körülöttük senki, szép csendesesen eléhúzza a fütykösét, s egy varázsigevel erős acélráspollyá változtatta. Nekiesett vele a nyakát szorító gyűrűs aranyhuroknak, s egykettőre két darabba vágta. Akkor kirántotta megint csak egy szőre szálát, a maga alakjára formázta, s azt kötözte oda a maga helyére. Ő maga pedig sebtén démonná változott, s megállott mellette őrség képében. Persze hogy sivalkodni kezdett Nyolctilalmas, amikor azt látta, hogy a majom megszabadul, s ő nem szabadult.

– Mit visítok ez a disznó? – ütötte meg Aranyszarvú fülét is a nagy ordítózás.

– Azt hadarássza – futott oda Szun Vu-kung démon képében –, hogy elváltozott a majom megint, megszökött, de ő meg nem szökne, ő csak itt marad!

– Bitang szája van ennek a Csu Vu-nengnek! – csóválta a fejét Ezüstszarvú. – Nem hiszek én neki! Eredj csak – parancsolta a majomnak –, verj a szájára vagy húszat! Botot ragadott Szun Vu-kung, ment is oda öccséhez.

– Kicsit üssél – fenyegetőzött a disznó –, mert ha nagyot ütsz, kiáltok ám megint, mert megismertelek ám!

– Csak érettetek változtam el megint! – sziszegte oda a majom a fülébe. – Még azt akarod, hogy híre keljen? De

mondd csak – kérdezte meghökkenve –, egy démon sem ismert fel engem, hogy van, hogy te megismertél?

– Elváltottad az ábrázatot – nyelvelt vissza Nyolctilalmas –, de az ülepedet nem! Messziről vereslik, arról ismertelek meg!

Szaladt Szun Vu-kung a konyhára nagy hamar, kaparta a kormot az üstök fenekéről, bekente vele gyorsan az ülepét merő feketére. Azzal megállt az udvarban, lesekedett tovább, hogyan szerezhetné meg a bűvös szerszámokat megint. Egyszer csak gondolt egyet, odaállott a démonkirályok elé:

– Nagy király! – szólott Ezüstszarvúhoz. – Igen kapálózik, forgolódik az a majom ott az oszlopnál, el akarja dörzsölni, morzsolni azt az aranyhurkot, meg kellene kötni valami vastagabbal

– Igazat szóltál! – mondotta Ezüstszarvú, azzal leoldotta tulajdon oroszlánfejes övét, hogy azzal kösse meg. Ment is Szun Vu-kung, leoldotta az aranyhurkot álképemásáról, megkötötte az oroszlánfejes övvel, a hurkot pedig köntöse ujjába rejtette, egyik szőre szálát pedig annak mására változtatta, azt adta vissza a démonnak.

Szaladt ki a majom ezután a barlang kapuján, visszaváltozott igaz formájára, s nagy hangosan kiáltozni kezdett, harcra hívta a két demont.

– Nagy királyok! – szaladtak be az ajtónállók. – Itt áll a barlang előtt valami Kung Vu-szun! – mert ezt a nevet mondta nekik a majomkirály.

– De hát Szun Vu-kungot megfogtuk – hüledezett Aranyszarvú –, honnét került elő ez a Kung Vu-szun?

– Egyet se félj, bátyám – nyugtatgatta Ezüstszarvú –, a mi kezünkben a bűvös szerszámok, megyek is mindjárt a varázstökkel, s felszippantom ízibe!

– No, csak óvatosan, öcsém, óvatosan! – intette az öregebbik, de már ment is Ezüstszarvú kifelé a kapun.

– Hát te honnét szaladtál ide? – kérdezte Szun Vu-kungtól meghökkenve, mert látta, hogy a majomra formázik, csak mintha kicsit kurtább lett volna, mivelhogy megkisebbítette magát Szun Vu-kung.

– A testvéröccse volnék Szun Vu-kungnak – mondotta nagy ravaszul Szun Vu-kung. – Hallottam, hogy megfogatok, érette jöttem

– Itt van a bátyád a barlangban leláncolva – bólogatott ravaszul Ezüstszarvú. – Ha már érte jöttél, viadalra kell hogy keljél érte. De én fegyverrel nem viaskodom veled, hanem ha szólítlak, mersz-e rá felelni?

– Híhatsz te engem ezerszer – nyelvelt vissza a majom –, s felelek rá tízezerszer!

Elévette akkor Ezüstszarvú a varázstököt, felugrott vele a levegőégbe, fenekével az égnek fordította, s elkiáltotta magát:

– Kung Vu-szun!

Nem mert ám Szun Vu-kung ráfelelni, félt, hogy a varázstök beszippantja.

– Miért nem felelsz nekem? – türelmetlenkedett Ezüstszarvú. – Siket az én fülem – mentegetőzött a majom –, hangosabbat kiált!

Kiáltott Ezüstszarvú még egyet, Szun Vu-kung pedig elgondolta magában, hogy nem szippanthatja be őt a varázstök csak igaz neve szerint, visszafelelt rá a hamis nevével, hogy Kung Vu-szun. De bizony mindegy volt a varázstöknek, igaz név-e, hamis név-e, beszippantotta Szun Vu-kungot menten, raggatta is rá a nyílására Ezüstszarvú a Felső Vén írását azon módon. Sötét volt ám a tök bensejében szörnyűmód, szoros volt a hely is, aggódott Szun Vu-kung, mert emlékezett, mit mondott neki Űgyesördög s Fürgepatkány akit a varázstök beszippant, azt egy óra három fertályra merő evességé bomlasztja széjjel. Várt, csak várt, de riem lett vele semmi; hiszen még a bűvös olvasztókemencében is hiába olvasztották volna negyvenkilenc napig, attól is csak arannyá lett szíve, mája, ezüstté a tüdeje, rézzé a feje, vassá a válla, tűzfényűvé a két szeme, nem árthatott neki a varázstök semmit.

Vitte haza Ezüstszarvú a varázstököt nagy diadallal, mutatta bátyjának.

– Rázzad csak meg, öcsém – biztatta Aranyszarvú –, hadd lám, kotyog-e már – már minthogy megolvadt-e valamennyire a majom. De tudta ám a majom is, hogy mi következik? Azt fundálta volna ki előbb, hogy talán telehugyozza a varázstök alját, annak a kotyogására majd csak felnyitják a pecsétet, s akkor ő kiszökik, de nem akarta a gúnyját elrondítani vele. Gondolt egyet, kiáltozni kezdett, hogy “Jaj, jaj! Megolvadt már a lábam!”, s minthogy pityókás volt már Ezüstszarvú a sok boritaltól, nem gondolt azzal, hogy a tököt megrázza. Sivalkodni kezdett ekkor Szun Vu-kung még erősebben, hogy “Jaj, jó anyám! Megolvadt már a derekam is!”

– No, akkor mindjárt megoldvad egészen – eszűdött fel Aranyszarvú a nagy sivalkodásra. – Vedd csak le az írást róla, hadd lássam!

Ezenközben azonban Szun Vu-kung egyik szőre szálát hamar olyanformára varázsolta, mintha saját maga testének fél darabja volna, s odavetette a tök fenekére. Maga meg kabócabogárrá változva megtelepedett csédesen a varázstök nyakában. Amint pedig levette az írást a két démon a varázstök nyílásáról, egyszeriben kihussant rajta, s átváltozott megint Tengermenti Sárkány alakjára, úgy állt meg a démonfejedelmek mellett.

– Zárd el, öcsém, megint – mormogta Aranyszarvú, amint meglátta a varázstök fenekén a majom fél testét, mert annak hitte az elvarázsolt szőre szálát –, még nem olyadott meg egészen!

Fogták a démonkirályok a varázstököt, s mentek vissza tovább iddogálni. Aranyszarvú afeletti örömeiben, hogy öccse elfogta nemcsak Hszüan-cangot, Nyolctilalmast, Homoki Barátot, hanem magát a majmot is a varázstökbe szippantotta, megtisztelte egy nagy kupa borral. Ezüstszarvú, hogy a kupát két kezével illendően megfoghassa, önkéntelenül is odanyújtotta a kezében szorongatott varázstököt Tengermenti Sárkánynak, azazhogy Szun Vu-kungnak a démon képében. Aztán bátyjával együtt egészen belefeledkezett az italozásba.

Ez kellett csak Szun Vu-kungnak! A varázstököt nagy hirtelen a köntöse ujjába csúsztatta, s helyébe gyorsan egyik szőre szálát varázsolta annak formájára, azt adta vissza Ezüstszarvúnak nagy tisztelettel. Részeg volt má t a démonkirály egészen, semmit sem vett észre.

– No, most már enyém a varázstök! – mormogta magában Szun Vu-kung örömmel.

A harmincötödik fejezet, amelyben

*démonkirály szorultában szörnyű vésszel fenyeget,
de Szun Vu-kung visszaszerzi az elorzott kincseket*

Kiosont Szun Vu-kung megint csak a kapun, köntöse ujjában a bűvös tökkel, s amint kint volt, visszaváltozott igaz alakjára, döngetni kezdte megint csak a kaput.

– Jelentsd gyorsan annak a gaz vén démonnak – kiáltotta oda a kapu őrségének –, hogy itt van Vu Kung-szun!

– Nagy baj ám ez, öcsém! – döbbsent meg Aranyszarvú, mikor ezt meghallotta. – Hogy keveredett ez most ide, mikor az aranygyűrűs hurokkal megkötöttük Szun Vu-kungot, a varázstökkel felszippantottuk Kung Vu-szunt? Hány öccse, rokona van még ennek a majomnak?

– Légy csak nyugodtan, bátyám – mosolygott Ezüstszarvú. – Ezer embert is felszippant ám ez a varázstök! Egyik már benne van, miért féljek a másiktól? Megyek s felszippantom véle azt is!

– Azért óvatossággal légy, öcsém! – intette az öreg démon, de Ezüstszarvú tartott is már kifelé nagy peckesen, kezében az álvarázstökkel.

– Ki vagy te, mi vagy te – szólította meg Szun Vu-kungot –, hogy itt ordibálni mersz?

– Nem ismeresz te engem? – kérdezte vissza a majom.

*Virág-gyümölcs Hegyen van lakásom,
Vízfüggöny Barlangban az otthonom,
Elbuktam a mennyel vítt csatámon,
Láttam, harcom tovább nem vívhatom.
S hogy bűnhődésemnek végére értem,
A Taót elhagyva Buddhát uralom.
A Tannal tartva megyek nyugatra
A könyvekért; vár égi jutalom.
Gaz démonokkal megvívtam sokkal,
Mindet legyőztem véres harcokon.
Kínai barátot ha elbocsátod,
Hogy menjünk Buddhához tovább az úton,
Nem lesz akkor már több háborúság,*

*Békében hagylak, legyen nyugalom!
De fel ne gerjessz dühös haragom,
Mert magad s népedet elpusztítom!*

– Jer csak közelébb – mondotta erre Ezüstszarvú nagy álnoksággal. – Nem verekszem én veled, hanem csak szólítalak; mersz-e rá felelni?

– Én megfelelek! – nevetett Szun Vu-kung –, de te meg mernél-e felelni nekem?

– Ha én szólítalak – kérkedett a démon –, van nékem egy varázstököm, amelyik beszippant mindenkit! Hát neked micsoda jószágod van?

– Nekem is van éppenséggel – vihogott a majom, azzal már mutatta is, de dugta is el gyorsan, nehogy a démon bolondjában elragadjja tőle.

Megdöbbsent ám erre Ezüstszarvú, s így szólt:

– Honnét lett az neked, hiszen hajszádra az enyémmre formázik? Még ha egy indán nőttek volna is, akkor se hajznanának ennyire egymásra!

Nem tudott erre a majom mit mondani, visszakérdezte hát:

– Hát a tiéd honnét lett?

Nem tudta a démon szegény, mit árul el vele, megvallotta becsülettel:

– Mikor a káosz meghasadt, s az ég elvált a földtől, volt a Felső Vén, ki Nü-kua* alakjára változván köveket olvasztott, s velük az eget befoldozta, megmentvén vele Dzsambudvípa világát. Mikor pedig odaérkezett, hogy megföldözni az ég boltozatját, látott vala a Kunlun-hegy lábánál egy csoda kúszónövényt, amelynek indáján éppen megkötött e bíboraranyveres tök! S a Felső Véntől származott az én jószágom ekképpen!

– Onnét lett az én tököm is – vágta rá gyorsan a majom.

– Hát az hogy lehet? – álmétkodott Ezüstszarvú.

– Mikor a tiszta elvált a zavarostól – mondotta ünnepélyességgel Szun Vu-kung –, s északnyugatnak nem vala teljes az ég, a Tao Felső Atyja Nü-kua alakjában hogy az eget kifoldozná, elment a Kunlun-hegyhez, ott találtatott vala egy csoda kúszónövény, s a növénynek indáján két tök nőtt vala, egyike hím, másika nő. Enyém a hím, a tiéd a nőstény!

– Mindegy az, hogy hím-e vagy nőstény-e – felelt rá Ezüstszarvú nagy bizakodással –, akkor igaz bűvös jószág csak, ha felszippanthatja az embert!

– Ebben igazságod van – hagyta helyben a majom –, láss hát hozzá te először!

Megörvendett ennek a démon, felugrott a levegőébe, kapta a hamis varázstököt, szólította is Szun Vu-kungot. Megfelelt neki a majom nyolcszor is, kilencszer is, csak nem szippantotta fel.

– Magasságos ég! – verte a mellét Ezüstszarvú, s mivel igen megmérgeződött, toporzékolt hozzá a lábával dühében. – Egy a természet ereje mindenütt! Féli a nőstény a hímét, azért nem szippantott be!

– No, tedd el csak – mosolygott Szun Vu-kung –, most én szólítalak téged! – azzal már fent is termett a levegőébe, fogta a varázstököt, fenekével az égnek, szájával a földnek fordította, s elkiáltotta magát

– Ezüstszarvú Nagy Király!

Nem mert a démon hallgatni, csak szólásra nyílt a szája, s már benn is volt a varázstökben! Rátette gyorsan Szun Vu-kung a Felső Vén írását, s kajánul mormogta magában:

– No, most valami újat tapasztaltál, fiacskám! – azzal lebecsült a felhők tetejéből, s indult vissza a Lótuszvirág Barlanghoz, hogy megmentse mesterét. Egyetlen volt ám az út, dimbes-dombos, göröngyös, sziklás, hol erre botlott a majom, hol arra, s ahogy rázkódott a varázstök, kotyogni is kezdett hamarosan. Mert hát tudott ugyan a démon felhőn járni, ködön lovagolni, ismert jó egynéhány bűbájosságot is, de halandó természetét még le nem vetette, kezdte ám őt a varázstök evességgé feloldani, nem úgy, mint Szun Vu-kungot!

– Szörnyüség baj van, nagy király! – szaladtak be ezenközben a démonok a barlangba, hogy Szun Vu-kung a kapuban újra megjelent. – Az a Vu Kung-szun beszippantotta öcséd öméltóságát a varázstökébe, s most már megint itt van!

Megrettent erre Aranyszarvú, hogy a lelke majd elszállt, az ina is megrogyott. A földre roskadt, s keserves zokogásra fakadt.

* Nü-kua – régi kínai istennő, aki, mikor egy démon betörte fejével az égboltot délkeleten, köveket olvasztott, és azokkal kifoltozta.

– Drága öcsém! – siratta Ezüstszarvút. – Együtt hagytuk oda annak idején titkon a felső világot, hírben, dicsőségben reménykedvén, hogy mindörökre ennek a hegynek, ennek a barlangnak az urai leszünk! Ki is vélte volna, hogy e gonosz barát ilyen nyomorultan végez életeddel? Úgy fáj nekem a halálod, mintha kezem-lábam vagdalták volna el? Zokogott nyomában a démonsereg is, együtt siratták kisebbik urukat. De meghallotta a nagy sírás-rívást Nyolctilalmas is a tornác oszlopához kötve, meg nem állhatta, hogy közbe ne kiáltson:

– Ne siránkozzatok, ti démonok, hanem hallgassatok énrám! Ez a Szun Vu-kung, aki legelőbb jött rátok, az a Vu-kung-szun meg ama Kung Vu-szun, kik utána jöttek, mind egyazon személy, az én tisztelendő bátyám! Tudós az hetvenkétféle átváltozásban, azzal tört be ide, s elorozván bűvös szerszámotok, úgy ölte meg tisztelt öcsédet, démonkirály, a varázstökökkel felszippanván! Meghalt már az öcséd, azt már minek gyászolni, hanem sepertesd ki ízibe a konyhát, készítesd nekünk szagos gombát, ízes vargányát, teabimbót, bambuszrügyet, babsajtót, hosszú tésztát, fűfulegombát, zöltséget, bocsáss le minket innét, hogy elmondhassuk öcsédért a Lélekváltó Szútrát! Hej, megharagudott erre Aranyszarvú nagy bánatában, mert Nyolctilalmas oktondi beszédét gúnyolódásra vélte. Kiadta a parancsot menten:

– Hagyjátok el a gyászolást, démonok, hanem oldozzátok el ezt a disznót, főzzétek meg jó puhára, hadd lakjam jól vele, hogy aztán Szun Vu-kungon bosszúmat megálljam!

– Mondottam én már neked, hogy ne locsogj annyit! – förmedt a disznóra Homoki Barát. – Most aztán fazékba kerülsz!

Se élt, se halt szörnyű ijedtségében Nyolctilalmas.

– Nagy király! – szólalt meg az egyik démon. – Nem főzni való ám ez a barát!

– Ó, Amitábha! – fohászodott magában a disznó. – Vajon melyik testvérem imádkozott értem? Nem is vagyok én megfőzni való! – ismételte nagy hanggal, aggódalmasan.

– Ugyan, nyúzzuk le a bőrét – mondta egy másik démon –, akkor megfől ám jó puhára!

– Jó puhára? Jó puhára? – ismételte Nyolctilalmas dadogva. – Kemény ugyan a bőröm, csontom, de a forró vizet nem állja ám soká! Ó, én szerencsétlen!

Már le is oldozták Csú Vu-nenget a tornác oszlopáról, hogy nekifogják a böllérbicskát, amikor sebtén szaladt be megint egy őrt álló démon a kapun, s jelentette Aranyszarvúnak:

– Itt szitkozódik már megint az a Vu Kung-szun a kapu előtt!

– Hát semmibe se tekint engem ez a fickó? – böszült fel a démonkirály. – Kössétek csak vissza, kicsikéim, Csú Vu-nenget az oszlopra – adta ki a parancsot –, aztán hozzátok elé, ami bűvös szerszámunk még van.

Eléhozta a kincstáros démon a hétszillagos kardot, a banánlevél legyezőt meg a tisztaságos korsót. Félrevetette a korsót Aranyszarvú, merthogy annak varázsigéje már Szun Vu-kung kezére jutott, de a Legyezőt a gallérjába tűzte a nyaka hátuljába, a hétszillagos kardot kezébe ragadta, s fegyvert, vértet öltve elindult kifelé háromszáz démonának élén, fűtykösökkel, kardokkal, lándzsákkal, hogy most megfogja a majmot. Ott állott Szun Vu-kung a barlang előtt rendületlenül, fűtykösével kezében, harcra készen. Jött ám ki a démonsereg a barlang kapuján, dobos verve, zászlókat lengetve. Ott kint aztán hadirendbe álltak, elébük ugrott Aranyszarvú, s fennszóval kiáltotta

– Hej, te pimasz majom! Megölted öcsémet, elvagdaltad vele kezemet-lábamat

– Te nyomorult démon! – vágta vissza a szót Szun Vu-kung. – Démontermészeted meg nem tartóztattad, mesteremet, öcsémet, a lovunkat világos-világra barlangodba hurcoltad, ezt én nem tűrhettem, meg nem állhattam! Bocsásd ki csak szaporán őket, fizess váltságpénzt azért, amit tettél, nagy szíves vigassággal indíts minket útnak, akkor tán meghagyom kutyá életedet!

Nem állhatta Aranyszarvú az ilyen beszédet, fogta kardját, s egyenest nekirontott ellenfelének. Villogott a kard, pörgött, suhogott a fűtykös, viadalra keltek. Megharcoltak már egymással vagy hússzor, de nem bírt sehogy sem egyik a másikkal. Megrázintotta akkor a kardját Aranyszarvú, s elkiáltotta magát:

– Fogjátok szorosra, démonok! – Erre a sok démon körbevette Szun Vu-kungot. Forgatta az a fűtykösét jobbra, balra, előre, hátra, de nem ért vele semmit: minél jobban hadakozott, annál inkább szorongatták a démonok. Már derekát fogták, a lábát rángatták, nem volt útja semerre.

Megrettent Szun Vu-kung, de kirántotta nagy hirtelen egy marék szőre szálát, összerágta a szájában, kiköpte és rákiáltott: – Változz át! – s hát a szőre szála mind csupa Szun Vu-kunggá változott, kisebbre, nagyobbra, s nekirontottak mindenfelől a démonseregnek; a nagyja fűtykösöt forgatott, a kisebbje öklével hadakozott, az apraja meg a démonok lábába csimpaszkodott, az inukba harapott, s szóródtak is szét a démonok ijedten, akár a futó felhők vagy mint a hullócsillag. A sok majom most már a vén demont fogta körbe. Megrettent Aranyszarvú, baljába kapta kardját, jobbajával elhúzta gallérja hátuljából a bambuszlevél legyezőt, meglebbentette délkeleti irányban, hát iszonytató tűz csapott fel egyszerre a földből! Meglebbentette a démon még hétszer vagy nyolcszor, felcsapott a tűz lángja egészen az égig!

Megrettenve hitta vissza testére Szun Vu-kung a szőre szálait, nehogy megégjenek, elévarázsolta akkor képe mását, s úgy tett azzal, mintha a tüztől menekülne, igaz valójával pedig hatalmas felhőbukfencsel átrepült a tűzön, be egyenest a barlangba, hogy megmentse mesterét. Százával heverték a démonok a barlang szája előtt hasadt koponyával, kitörött tagokkal; a sok kis majom verte agyon őket. Meg nem állhatta Szun Vu-kung, akiben élet volt még, sorra agyonverte, aztán ment is volna befelé, de tüzfény ragyogása csapott ki a barlang kapuján is.

Meghökölt Szun Vu-kung, de aztán jobban odanézett, hát nem igazi tűz volt, hanem a tisztaságos korsó ragyogott csak olyan erős fénnel. Úgy megörült a majom a zsákmánynak, hogy elfeledte egyszeribe mestere megmentését, felkapta a korsót, s száguldott kifelé sebesen megint, folytatni a harcot. Jött is ellene Aranyszarvú, forgatva a kardját, rázva legyezőjét, de a majom nagy sebesen felugrott a levegőégbé, s egy felhőbukfencsel eltűnt, elszállt, nyoma se maradt.

Hogy Szun Vu-kung eltűnt, jött vissza Aranyszarvú is a barlangjába. Láta elpusztult seregét nagy szomorúsággal, ment is be a kapun nagy sírás-rívással. Nem talált már odabent se egy lelket is, magára maradt már egész seregéből. Nagy bújában-bajában levetette magát a démonkirály az egyik kőlocára, elhevert rajta s el is aludt hamarosan mélységes bánatában.

Szun Vu-kung azonban nem repült messzire, hanem megállott a barlang közelében, mert csak meg akarta mesterét menteni. Mikor látta, hogy csend van, szép csöndesen közelébb lopózkodott, s besurrant a barlangba. Meglátta ám, hogy ott hortyog a démon, hamar odasurrant hozzá, elcsente a legyezőt, s már osont is ki a kapun megint.

De mikor kirántotta a legyezőt Aranyszarvú gallérja hátuljából, megrántotta vele egyik szőre szálát, s felébredt a démon. Kapta az is a kardját menten, szaladt ki a barlangból, hogy megharcoljon a tolvajjal.

Viaskodtak egymással Aranyszarvú és Szun Vu-kung a barlang előtt a levegőégbé már vagy harmincszor, negyvenszer, sötétedett már az ég is. Végtére nem állta már a harcot Aranyszarvú, megfordult, megfutott, menekült a Sárkányigázó Barlanghoz, anyja hajlékába. Szun Vu-kung meg szépen ment be a barlangba, feloldozta Hszüancangot, Nyolctilalmast, Homoki Barátot meg a paripát.

Örvendett is, hálálkodott is Hszüancang, hogy megszabadult, álmélkodtak is mindhárman, mikor elmondotta Szun Vu-kung, hogyan küzdött meg a démonokkal. Mivel pedig felettébb megehültek, hamar összeszedték ami bűjtös eledelt elétaláltak, nagy vacsorát főztek, s amikor jóllaktak, lefeküdtek, elaludtak.

Megérkezett közben Aranyszarvú a Sárkányigázó Barlanghoz. Egybegyűjtötte a démonleányokat, elbeszélte nekik a banyadémon szörnyű vesztét, Ezüstszarvú s a démonosereg gyászos pusztulását, a bűvös jószágok elvesztét. Nagy sírásra, zokogásra fakadtak a démonleányok is. Ahogy azonban kikokogták magukat, meggyászolván a démonok anyját, hadba szólította Aranyszarvú a démonleányokat, hogy induljanak tüstént Szun Vu-kung ellen, bosszút állani rajta. Amint épp összeszedelőzködött volna a leányi had, megjelent ám Aranyszarvú nagybátyja is, a banyadémon öccse, Hetedik Róka király, nagy démonosereggel, meghallván, hogy mi történt nényével, öccsével. Gyászt öltött a két démonkirály, és seregeik élén nagy haraggal, dülva-fülva indultak el északkeletnek a Lótuszvirág Barlang irányába.

Szun Vu-kung éppen meghagyta Homoki Barátnak, készítné el a reggelit, hogy továbbmehessenek, mikor egyszer csak nagy szélzúgás ütötte meg a fülét. Ment ki a barlang elé, hát jött a démonosereg délnyugat felől a levegőégbé.

– Jönnek ám megint haddal a démonok, öcsém! – kiáltott be a barlangba Nyolctilalmasnak.

– Mi lesz velünk, drága tanítványom? – rettent meg Hszüancang.

– Ne félj! – nyugtatta meg Szun Vu-kung. – Itt vannak ezek a bűvös szerszámok, majd azokkal kézre kerítjük őket! – azzal Homoki Barátot a szentatya őrzésére rendelte, maga meg Nyolctilalmasal együtt elindult szembe a démonosereggel, hogy megharcoljon velük.

Hadirendbe álltak a démonok, előlépett Hetedik Róka király. Jádefehér volt a képe, hosszú a bajusza, vas a szemöldöke, kardpenge a két füle! Aranysisak a fején, páncéling a testén, alabárd a kezében, azzal fenyegette nagy hangon a majmot. De Szun Vu-kung se volt rest, megfelelt neki, aztán egymásnak rontottak. Alig csaptak össze háromszor vagy négyszer, megfutott a rókakirály. A nyomába eredt Szun Vu-kung, de most meg Aranyszarvú támadt neki. Azt is csakhamar megfutamtította, de a rókakirály újra támadott egész seregével. Verte, csépelte a démonhadat Szun Vu-kung a fütökösével, Nyolctilalmas a gereblyéjével, de hiába, csak nem bírtak győzelmet venni rajtuk, körbefogták őket a démonok.

Ott ült közben Hszüancang a barlangban, s hallván a nagy csatazajt, odaszólt Homoki Barátnak:

– Eredj már ki, s nézd meg, győznek-e bátyáid, vagy megverik őket?

Kapta is Homoki Barát démonverő bűvös botját, szaladt ki a barlangból, neki a démonok hadának. Láta is a rókakirály, hogy ez már nem jó lesz, megfordult, megfutott. De csakhamar utolérte őt a disznó, belevágta gereblyéjét, s a fegyver vágta kilenc lyukon által elszállott a király lelke, nem maradt ott csak rókateste.

Látta Aranyszarvú nagybátyjának vesztét, hamar odahagyta Szun Vu-kungot, s a disznóra rontott. De jött ám

Homoki Barát is, kettejük elől már megfutott a démon. Ahogy futott, menekült, sarkában két üldözőjével, meglátta őt Szun Vu-kung a levegőégből. Hamar leoldozta derekáról a tisztaságos korsót, s kiáltott fennhangon:

– Aranyszarvú nagy király!

Azt hitte a démon, hogy vert hada szólítja, megfelelt hát a szóra. Fel is szippantotta őt a korsó menten. Rakta is rá rögtön Szun Vu-kung a Felséges Vén írását a varázstök szájára, aztán felmarkolta a hétszillagos kardot, az is az ő zsákmánya lett.

Megtisztítván a vidéket a szörnyektől, démonoktól, hazavonult a barlangba a majom és Nyolctilalmas. Hszüan-cang megörült ám nekik, s minthogy megszabadultak már minden veszélytől, azt se tudta, hová legyen örömeiben. Akkor megfrüstölköltek, majd felszedelőzködtek, elindultak útjukon nyugat irányába.

Ahogy mentek, egyszer csak eléugrott az út mellől egy vak ember, megragadta Hszüan-cang lovának kantárját, s rákiáltott:

– Hová mész, barát? Add csak vissza drágaságaimat!

Meg is szeppent mindjárt az oktondi Nyolctilalmas, hogy lám megint démonba ütköztek, de Szun Vu-kung is odanézett, s látta mindjárt, hogy a Felséges Vén áll előttük. Nagy sietve előlépett hát, leborult előtte

– Merre van utad, öreg uraság?

Felhágott a Felséges Vén akkor drágalátos jáde trónszékére a kilencedik ég magasába, onnét hallatta szózatát:

– Add vissza kincseimet, Szun Vu-kung. Mert a varázstök az én elixirkotyvasztóm, a tisztaságos korsó az én vizet töltögetőm, a drágamívú kard az én démonokat szabdalóm, a legyező az én tűzélesztőm, az aranyhurok pedig az én köntösöm megkötője. A két démon pedig az én aranykemencém és ezüstkemencém felvigyázója volt, kik kincseimet elorozván elszöktek tőlem az alsó világba. Nagy érdemed neked, hogy őket elfogtad, kincseimet visszaszerezted.

– Azért meglehetősen illetlenséget műveltél, öreg uraság! – fortyant fel Szun Vu-kung. – Csak úgy szabadjára engeded a démonaidat? Vétkesnek mondalak ám én abban, hogy nem vigyáztad elég szorosan őket!

– Ne avatkozz a dolgomba! – kiáltotta haragosan a Felséges Vén. – Ne kárhoztass senkit méltatlanul! Különben is a déli tenger bodhiszattvájának kérésére engedtem el őket s küldöttem ide, hogy démonok képében megpróbálják mesteredet s tanítványait, vajon igaz szívvvel mentek-e utatokon nyugatnak?

Elgondolkozott Szun Vu-kung, s mérgesen dünnyögte magában:

– Ez a bodhiszattva is ugyan gondunkat viseli ám! Mikor megszabadított s a kínai barát mellé rendelt, hogy menjek el véle nyugatra a szent könyvekért, váltig azt mondta, hogy nehéz lesz ám az út szörnyűségesképpen, de ő megígéri erős ígérettel, hogy ha baj van, ő maga jó segélyünkre! Most meg, ni, még ő küldi ránk a démonokat, s még vissza se szólhat neki semmit az ember!... Ha nem jöttél volna magad személyében – fordult aztán fennszóval a Felséges Vénhez –, bizony hogy vissza nem adtam volna a kincseidet! De ha már kéred, itt vannak, nesze!

Fogta a Felséges Vén a varázstököt, a korsót, megnyitván őket, kiöntötte belőlük a két démon lelkét, azokra rá is mutatott, s ismét életre varázsolta őket. Fogta akkor a többi bűvös jószágot is, s egyszeriben eltűnt hajnalpírragyogás végtelen sok sugara közepette.

A harminchatodik fejezet, amelyben

majomnak a szerzetesek rendre meghódolnak,

Hszüan-cang megszemléli a fényességes holdat

Ment tovább az útján Hszüan-cang három tanítványával nyugat felé. Csu Vu-neng vitte a poggyászt, Sa Vu-csing vezette a lovat, Szun Vu-kung meg füttykösével utat nyitott nekik. El nem mondható, mi viszontagságokon mentek ők keresztül! Vízrel háltak, széllel éltek, dérral takaróztak, harmatban gázoltak. Mentek már jó ideje, mikor egyszer csak megint egy nagy hegy került az útjukba. Aggódott Hszüan-cang, hogy megint démonok lehetnek rájuk, de Szun Vu-kung megnyugtatta, hogy ha lelkét megerősíti, szívét szilárdítja, semmi baja sem eshetik.

– Miért van az mégis – faggatózott tovább Hszüan-cang –, hogy olyan messzi a nyugati mennyország útja? Négy-öt éve is megvan már, hogy Csanganból elindultam, hogyhogy mégse tudtunk eddig odaérni?

– Korán van még ahhoz! – nevetett Szun Vu-kung. – Nem jutottunk ki még a nagy kapun se!

– Ne lódíts, bátyám! – kottyant bele a disznó. – Micsoda nagy kapu volna itt, az emberi világban?

– Még csak a nagy házban fordultunk egyet! – vágta vissza a majom.

– Bátyám – nevetett Homoki Barát –, kevés szóval nagyot mondasz, csak hogy minket rémítgessél! Micsoda nagy ház lehet az, amiről szólsz, hiszen oszlopot, gerendát hogy szereztek volna hozzá akkorát?

– Ide hallgassatok! – mondotta Szun Vu-kung. – A nagy kék ég a ház, a nap és hold az ablaka, a négy csúcs meg az öt hegy* a tartóoszlopa!

Morgolódtól persze erre Nyolctilalmas, hogy akkor akár vissza is fordulhatnak, mert ebből a házból ugyan ki nem jutnak, de aztán csak mentek tovább. Rengeteg nagy erdő borította a hegyet, szakadékok mélyén hegyi patakok zuhogtak alá, indák fonódtak keresztül-kasul a fákon útjukat állva, rókák futottak meg lépteik zajától, őzek, szarvasok sereglettek a bokros tisztásokon, majmok makogtak a fák tetején. Nyugatnak hajlott már a nap, mikor Hszüan-cang az egyik völgykatlanban egy sok szép tornyos, magas tetős épületes kolostort pillantott meg. Arra vették hát útjukat, hogy majd ott szállást kérnek éjszakára.

– Micsoda kolostor ez, mesterünk? – kérdezte Szun Vu-kung, amint odaértek a kapuhoz.

– Micsodás értetlen jószág vagy! – bosszankodott Hszüan-cang. – Alig álltam meg a lóval, lábam hegye még kengyelben, s máris kérdenéd, hogy micsoda kolostor?

– Gyermekek korodtól szerzetes lettél már – vágott vissza Szun Vu-kung –, olvastál tudós könyveket, tanultad is a szútrákat, jártas vagy minden tudományokban, azért is lettél a császár kegyeltje, a kapu felett meg ott díszleg nagy írásjegyekkel a kolostor neve, hogyhogy meg nem érted?

– Mit fecsegsz itt össze oktalanságodban, te gaz majom? – förmedt rá Hszüan-cang. – Nem látod, hogy nyugatnak vagyok fordulva; a nap is elvakít, aztán meg hiába ott a felirat nagy írásjegyekkel, ha belepte a szenny, a por, s nem látni semmit se?

Nem szólt erre Szun Vu-kung semmit, csak megrázta magát, hogy megnőtt több mint kétölnyi magasra, s a kolostor kapuja tábláját szépen tisztára dörgölte. “Büvös Erdő Kolostor, épült a császár parancsából” volt rajta nagy írásjegyekkel.

– Ki menjen be szállást kérni, mesterem? – kérdezte Szun Vu-kung, miután visszaváltozott igaz formájára.

– Én megyek be – mondotta Hszüan-cang. – A ti ábrázatotok olyan csúf, a beszédek olyan faragatlan, a viselkedétek olyan rátarti, hogy még tán össze is ütköznének az itteni barátokkal, és szállást se adnának.

– Hát akkor menjél, mesterem – szólt megbosszankodva Szun Vu-kung –, nem kell ahhoz annyi beszéd.

Ment is Hszüan-cang befelé a kapun. Kétoldalt először egypár kapuőrző félelmetes Gyémántvillámisten-szobor került szeme elé, aztán hogy bejutott a második kapun, ott a négy nagy mennyei király képmása fogadta, az Országörző, a Sokathalló, a Gyarapítóé s a Nagyralátóé. Mögöttük négy sudár fenyő magasodott, akár fejedelmi mennyezet, a fenyők zöld sátra alatt pedig ott állott a Nagy Férfiú Drága Csarnoka, Buddha tisztelési helye. Összetette a kezét Hszüan-cang, leborult, imát mondott. A csarnok után Kuan-jin bodhiszattva képe másával találkozott, ahogy épp átkel a déli tengeren. Kiváló mesterek keze munkája lehetett a csodálatos faragás, betöltvén a szentély egész falát. Rákok, halak, teknőcök szinte kiugráltak a tenger vizéből, akárha játszadoztak volna a hullámok hátán. Nézte Hszüan-cang, nézte, a fejével is biccentett reá, amint nagy sóhajta mondta:

– Mily megindító is ez! Lám, hódolnak Buddhának még a pikkelyesek, a páncélosok seregei is, hogyne kellene hát megigazulásra törekednie az ember fiának!

Ahogy ottan sóhajtozott, előlépett a harmadik kapun egy barát. Meglátta ám Hszüan-cangon, hogy nem akárkiféle, odasietett hát hozzá, s üdvözölte nagy tisztelettel:

– Honnét jöttél, tisztelendő atya? – kérdezte meg tőle. Elmondotta erre Hszüan-cang, honnét jött s hová tart, és hogy szállást kérne éjszakára.

– Engedelmeddel, tisztelendő atyám – hajolt meg a barát –, nem én vagyok a gazda itten, én csak amolyan sepregető, harangot kongató paraszt barát vagyok. Odabent van kolostorunk apátura, várj, míg bejelentlek néki. Ha itt marasztalna, megjelentem neked, de ha nem marasztalna, ne várokozz tovább.

Ment a paraszt barát az apátúr elébe, jelentette neki Hszüan-cang érkezését. Hamar felkelt az apátúr, felöltötte csuháját, fejére tette főpapi süvegét, úgy ment a jövevény elébe. De mikor meglátta Hszüan-cangot fedetlen kopasz fejével, úti ruhájában, sarat tőrő, vizet csapó lábbelijében, nagy haragra gerjedve kiáltotta:

– Megveretlek ám, te paraszt barát! Nem tudod-e, hogy én hivatali személy vagyok, és csak a városbéli mandarinok fogadására jövök elő, ha füstölőt gyújtani jönnének? Még hogy én egy ilyen barátot fogadjak? Még az ábrázata se vall tisztességre, csak amolyan idegen, kóbor barát lehet, ki hogy estére jár, hát szállást kunyerálna! Mít

* *Négy csúcs, meg az öt hegy* – a négy csúcs Kína buddhista, az öt hegy konficiánus szent hegye.

zavarjon itt nekünk az apátságban? Mondd meg neki, hogy takarodjék az elülső tornácra, ott kuksolhat kedvére, de mit jelentesz nekem ilyen népséget? – azzal sarkon fordult s elment.

Bizony a könnye is kicsordult Hszüan-cangnak erre a goromba szóra:

– Jaj nekem! – jajdult fel. – Ha elhagyod otthonod, becsületed elhagyod! Kicsiny gyermekégetmől már barátta lettem, mindig imádkoztam, böjtöt sose szegtem, az írást olvasván harag sose kelt szívemben, Buddhának házáat soha meg nem rontottam, arhatok szobráról aranyat nem szedtem! Gondoltam én volna, hogy ekkora gonoszsággal találkozzam világeletemben? Jól van, te barát! Ha nem adsz szállást, hát nem adsz, de mit gorombáskodsz velem, hogy a tornácra kuksoljak? Szun Vu-kungnak én ezt meg nem mondom, mert ha megmondanám, bejönne bizony, fogná a fütykösét, s a talpadra verne vele!

Elgondolta aztán Hszüan-cang magában, hogy bemenne mégis az apátúrhoz, s szót váltana vele nagy illedelmességgel, hátha mondana rá valamit.

Levetette már az apátúr díszes csuháját, hogy Hszüan-cang az az ajtajához ért, de még egyre dúlt-fült magában, s nem szútrát olvasott ám, nem is a Tant vetette papírra jámbor lelkek épülésére, hanem nagy halom írás, levél, irat tornyosult előtte, azokkal matatott.

Nem mert Hszüan-cang berontani hozzá, csak megállt az udvarban, s onnét szólította meg tiszteletteljes meghajlással:

– Tisztelt apáturam! Tanítványod járulna elébed!

Visszaadta az üdvözlést az apátúr nagy kénytelen-kelletlen, s meg is kérdezte nemszeretem hangon:

– Aztán honnét jöttél?

Elmondotta erre Hszüan-cang, honnét jó s hová tart, s hogy szállást keresne.

– Hát te volnál a kínai barát? – hajolt meg végül az apátúr nagy kényszeredetten, s hogy Hszüan-cang rábólintott, így folytatta beszédét: – Ha már egyszer elindultál nyugatnak, nem tudod az úton a járást? Ha egyenest nyugatnak mész, ott van alig négy-öt mérföldnyire innét a Harmincmérföldes Fogadó, ott ételt is kapsz, szállást is kapsz. Itt minálunk nincsen alkalmas szállás, messziről jött szerzetesnek szállást mi nem adunk.

– Apáturam! – tette össze a kezét Hszüan-cang. – Nem azt mondják-e cégtől fogva, hogy ami monostor van vagy kolostor, szállóhelye az minden vándor barátnak, jut vagy három mérő rizs mindenkinek, kik kapujánál egyszer megállnak? Micsoda érzéssel vagy te mihozzánk, hogy nem adsz szállást?

– Ej, te kóbor barát! – kiáltotta dühösen az apátúr. – De nagyon jártatod azt a sima szádat! Azt tartja a mondás, hogy ha tigris jó a városba, a kapukat mind bezárják, nem falt még fel ugyan senkit, de hallották gonoszságát!

– Kinek a gonoszságát hallották? – kérdezte Hszüan-cang felháborodva.

– Pár esztendeje történt – mondotta az apátúr, nem is hederítve Hszüan-cang szavára –, hogy némely vándor szerzetes kapunk elé telepedett. Láttam akkor, hogy milyen keshedt a ruhájuk, lábbelijük nincsen, hajadonfött, mezitlábbal vannak, beszólítottam hát őket, asztalhoz ültettem, jóllakattam, ruhát is adtam nekik, hogy majd csak ellesznek nálunk pár napig. – Nagyot sóhajtott az apátúr. – S az lett a vége, hogy vagy hét-nyolc évre a nyakamon ragadtak! S ha még csak laktak, ettek-ittak volna! De kiszedték még a falból is a téglát, kiszaggatták a szegeket, az ablakfákkal raktak tüzet, a templomi zászlókat felvágták kapcának, a füstölőszert eladták répáért, a csé-széket, üstöket meg kockán eljátszották!

“Jaj nekem! – szomorodott el magában Hszüan-cang. – Hát minket is ilyen gazfickóknak tart?” – Majd elsírta magát nagy bánatában, csak attól tartott, hogy még kineveti az apátúr. Nem szólott hát semmit, arca elé fogta köntösét, úgy ment kifelé, tanítványaihoz.

– Mesterem – hökkent meg Szun Vu-kung, meglátva Hszüan-cang arcát –, csak nem vertek meg téged ezek a barátok?!

– Nem vertek – ingatta fejét Hszüan-cang.

– De bizony megverték – szólalt meg Nyolctilalmas. – Mitől lenne különben olyan síró képpel?

– Vagy tán megszidtak? – faggatózott tovább a majom.

– Meg se szidtak – tiltakozott mesterük.

– Nohát – fakadt ki Szun Vu-kung –, ha meg se vertek, meg se szidtak, mitől bánatosodtál el így? Talán bizony hazagondoltál?

– Nem adnak itt szállást nekünk, kedves tanítványaim! – sóhajtott Hszüan-cang.

– De hát csak barátok laknak itt is! – nevetett a majom. – Nem tudsz te magadon segíteni, szentatyám! Azt tartják pedig, hogy Buddha rendjébe belépve mindenki mindenki testvére! Ül csak meg itt, mindjárt bemegyek s

körülnézek. Megrángatta derekán Szun Vu-kung a tigrisbőrt, fogta a füttykösét, úgy ment be egyenest a Nagy Férfiú Drága Csarnokához, ott megállott, s a hármás Buddha-szoborra szegezve ujját, rájuk kiáltott:

– Látom már, hogy ti csak cserépből csinált, arannyal festett hamis képek vagytok, hogy is lenne bennetek könyörületesség? Mesteremet, a kínai barátot kísérem én, a vén Szun, nyugatnak útjára, Buddha imádására szent könyvekért menvén, szállást kérünk ma estére nálatok, jelentsetek hát bennünket ízibe! Ha szállást nem adtok, ezzel a füttykössel verem szét aranyos képetek, hogy meglássék mindenki előtt, csak cserépből vagytok!

A füstölőket gyújtogatta éppen egy paraszt barát a szentélyben. De hanyatt is vágódott Szun Vu-kung hangja hallatára! Aztán, hogy feltápáskodott s meglátta dühös képét, attól megint csak elvágódott, úgy rohant, menekült nagy bukdácsolással, jelentvén az apátúrnak, hogy megint itt van egy barát.

– Hej, de rátok veretek! – mordult fel az apátúr haragosan. – Megmondtam már egyszer, küldjétek a tornácra őket, mit jelentgetsz itten? Ha még egyet szóltok, hús botot kaptok!

– Kegyes apáturam! – hebegte a paraszt barát. – Ez a barát nem olyan ám, mint a másik! Nagy ám benne a gonoszság, mindenre képesnek látszik! Olyan képe van, akár egy mennykőistennek, csupa szőr a pofája! Füttykös van a kezében, a fogát csattogatja, s épp keres valakit, akit megverhessen!

– No, várj csak! – mondta az apátúr dühösen. – Majd megyek s megnézem, kiféle-miféle!

Nyitotta is már az ajtót az apátúr nagy dérral-dúrral, de már jött is szembe vele Szun Vu-kung. Ahogy az apátúr meglátta rettentő képét, úgy megijedt, hogy azonmód csukta is be az ajtót. Szun Vu-kung azonban már verte is be az ajtót nagy csattanással, hangosan bömbölve hozzá:

– Takarítsátok ki hamar mind az ezer szobátok, mert itt alszik a vén Szun

– Hát nem ocsmány a képe? – mondotta szepegve az apátúr a paraszt barátának, odahúzódva a szobája sarkába. – S mekkora hanggal van! Háromszáz szobánk sincs összességgel az apátságban, a szentélyekben, a harangtoronyban meg a két tornácnál, s ez meg ezer szobában akar hálni!

Szun Vu-kung ekkor már rizsescsésze-vastagságúra varázsolta a füttykösét, úgy állt meg vele az udvar közepében, s tovább kiáltozott

– Hej, barátok! Itt már meg nem férünk, költözzetek innét!

– Kicsiny koromtól itt van a lakásom – mondotta felháborodva az apátúr a paraszt barátának e szavakat hallván –, amelyet mesteremnek adott át az előző mester, s amelyet átadok majd annak, ki utánam jő. Mit tud ez a fickó ehhez? Még hogy innét kiköltözzünk?

– Kegyelmes apátúr – reszketett a paraszt barát –, nem lesz ez így jó sehogy se, költözzünk ki innét, mert még ránk jön azzal az irdatlan löccsel!

– Ne fecsegi ostobaságokat! – förmedt rá az apátúr. – Vagyunk itt a kolostorban vagy négyszázan, ötszázan, hova költözhetnénk, hol kaphatnánk helyet?

Meghallotta Szun Vu-kung is odakint a vitakozást, s odakiáltott nekik:

– Hát ha nincs hová menjetek, ti barátok, akkor küldjétek ki egyet magatok közül, hadd próbáljon füttyköst velem!

– Eridj ki! – lökdöste az apátúr a paraszt barátot. – Próbálj füttyköst velem!

– Kegyelmes apátúr – szűkölt a paraszt barát rettentő félelmében –, odaálljak az alá a rettentő füttykös alá?

– Ezer napig tartják a katonát, hogy egy nap megnyerje a csatát! – kiáltotta dühösen az apátúr. – Legfeljebb lyukat ver a fejedbe!

Készült volna már a paraszt barát, hogy kimenjen nagy rettegéssel, Szun Vu-kung azonban elgondolta magában, hogy megharagszik ám mestere, ha verekedést, öldöklést kezd. Körülpillantott, meglátott az udvarban egy kőoroszlánt. Fogta, fölemelte a füttykösét s rásújtott vele, ízzé-porrá omlott a kőszobor egyszerre.

Az apátúrnak, ki az ablakból leste ezt, megrogyott a lába, ellankadt az ina, bújt az ágy alá nagy ijedtében. A paraszt barát meg iszkolt a konyhába, bújt volna a kemence fenekébe.

– Nem verlek meg benneteket, barátok! – kiáltotta Szun Vu-kung. – Hanem hadd kérdezzem meg, hányan vagytok ebben a kolostorban?

– Kétszáz és nyolcvanöt szobánk van elől-hátul – dugta elő az apátúr reszketve a fejét –, abban pedig ötszáz papi leveles szerzetes lakozik.

– Szedd össze akkor frissiben mind az ötszázat – rendelkezett a majom –, szedjétek magatok rendbe, s járuljatok a Kína császárától érkezett szentatyja fogadására, akkor nem verlek meg benneteket!

Mit volt mit tenni, ment a paraszt barát a hátsó fertályokhoz a többi szerzeteshez, csak már úgy megszeppent,

hogy be se mert a kapun menni, hanem a kutyaeresztő likon mászott által. Ment a harangtoronyhoz, megverte a harangot, a dobot. Összeszaladtak a barátok nagy csudálkozva, hogy hiszen nincs még itt az esti ájtatosság ideje, de amint meghallották, mi történt, sietett mindenik felöltöni a szebbik csuháját. Mikor aztán összegyűltek és Szun Vu-kung elébe járultak, kiterelte őket a majom a kapu elébe, ott letérdelgett. Elöl térdelt az apátúr, verte a fejét is a földhöz, úgy köszöntötte, híta meg kolostorába Hszüan-cangot.

– Álljatok fel! – mondotta Hszüan-cang pironkodva.

– Kegyes urunk – mondották a szerzetesek, fejük földhöz verve –, ha közbenjárás értünk jeles tanítványodnál, hogy meg ne verjen minket, eltérdelünk mi itt akkor egy hónapig is jó szívvel!

– Nem verlek én benneteket! – bizonykodott sürgősen Szun Vu-kung, amint mestere rápillantott. – Nem is vertem őket, hisz ha vertem volna, írmagjuk se maradt volna!

Felkeltek ekkor a barátok, bevezették Hszüan-cangot, a lovát, poggyászát, három tanítványát a kolostorba nagy tisztességgel, ottan leültették. Kérte persze az apátúr sűrűn a bocsánatot, hogy így meg úgy megtévedt a tiszteletadásban, nem ismerte fel rögtön Hszüan-cang személye kiválóságát, s rögtön kínálta is őket estebéddel.

– Főzettek meg egy teher rizst!* – kiáltott közbe Nyolctilalmas, mikor az ételt kérdezték. – Az tán elég lesz!

Estebéd után megparancsolta az apátúr, seperjék tisztára az elmélkedőcsarnokot, ott szállásolván el a magas vendégeket. Az ötszáz barát még ott is csak úgy nyüzsgött körülöttük nagy tiszteletadással, míg Hszüan-cang el nem bocsájtotta őket. Amikor magukra maradtak, kísértelt Hszüan-cang az elmélkedőcsarnok elé ejtőzni egy kicsinyt. Kijöttek vele tanítványai is, s együtt gyönyörködtek a telehold fényében. Azután a mester aludni küldötte tanítványait, de ő fennmaradt még, mert – amint mondotta – imádkozni akart még egynéhány szútrákat, melyeket még gyermekkorában tanult volt, hogy ne feledje őket.

Magára zárta Hszüan-cang a csarnok ajtaját, magasra csavarta a lámpás kanócat, s kinyitván maga előtt a szútrák könyveit, imádságba, olvasásba kezdett.

A harminchetedik fejezet, amelyben

*Hszüan-cangot meglátogatja a holt király lelke éjjel,
Szun Vu-kung meg kitanítja a királyfit bűverejével*

Olvasott, imádkozott Hszüan-cang a lámpa világánál, éjfélre járt már az idő, mikor végzett vele. Elrejtette megint könyveit zsákjába, s aludni készült volna, mikor hirtelen zaj támadt az ajtó előtt. Hirtelen szél csapta meg az ablakokat, lobogni kezdett a lámpás. Tartott tőle a mester, hogy netán sötétben marad, sietve karját emelte a lámpás elébe. S lám, hol fellobogott a láng, hol csak pislálkolt már, megrettent a szentatya szíve tőle. De el volt már törődve a sok utazásban, s ahogy a lámpa fényét vigyázta, egyszer csak lebukott feje az asztalra s elaludt.

Aludt Hszüan-cang, de szelleme ébren volt, s hallotta fülével, hogy nagy zúgás-búgással valami szellemszél közelít. S ahogy a szél elhaladt, egy hang szólalt meg valahol künt. Azt mondta: “Szentatyám!”

Felfigyelt álmában Hszüan-cang, fölemelte fejét, hát ott állt az ajtó előtt egy ember. Merő víz volt egész teste, feje búbjától a talpa hegyéig, a két szeméből meg patakzott a könny, ahogy bánatosan egyre hajtogatta, hogy “Szentatyám! Szentatyám!”.

Meghajolt előtte Hszüan-cang, s így szólt:

– Talán bizony gonosz kísértet, ártó démon, kóbor szellem vagy, ki éjnek idején ajtómrá jöttél, hogy ingerkedjél velem? Én azonban nem vagyok ám azok közül való, kik rabjai vágyaiknak, indulataiknak! Megvilágosult, megigazult szerzetes vagyok, ki a nagy kínai császár parancsával keletről jövén nyugatra tartok Buddha imádsására, a szent könyvek elhozatalára. Itt van kezem alatt három tanítványom, mind sárkányt igázó, tigrist lebíró rettentő vitézek, démont, ördögöt elpusztító bajnokok! Ha téged meglátnak, miszlikbe törnek, porrá morzsolnak! Nagy kegyességgel, szívbeli könyörületességgel mondom neked, mentsd innét mihamar magad, s menj innét messzire, ajtómrá többé ne gyere!

De az az ember csak megállt a szobában, s így szólt:

– Nem vagyok én, szentatyám, gonosz kísértet, ártó démon, de kóbor szellem sem!

* *Egy teher rizs* – mintegy hatvan kilogram.

– Hátha nem ezek közül való vagy – fakadt ki bosszúsan Hszüan-cang –, akkor mit kereskedsz erre éjnek éjszakáján?

– Vesd rám csak a szemed, szentatyám – szólt az ember csendesesen –, s nézzél meg engem!

Rávetette a szemét Hszüan-cang, megnézte magának tüzetesen, hát látta, hogy fejedelmi főveg van az embernek a fején, drágalátos jádeöv a derekán, hosszú sárga köntöse szálló sárkánnyal, táncoló főnixszel hímezvén, lábán felhőjáró hímzett cipellő, kezében pedig csillagokkal ékes fehér jádejogar – egyszóval, hogy valóságos királyi személlyel van dolga. Meg is hajolt Hszüan-cang sebesen az ismeretlen előtt nagy megrettenéssel, s meglepetve kiáltotta:

– Mely ország uralkodója felséged? Kegyeskedjék csak helyet foglalni! – s már nyúlt is feléje, hogy helyére segítse, de keze csak a levegőbe kapott. Megdöbbenve rogyott vissza a székébe, s alig mert újra ránézni éjjeli vendégére, de mikor odanézett, az ott állt a helyén, akár csak annak előtte.

– Felség – szólalt meg végre Hszüan-cang reszkető hangon –, mely ország uralkodója felséged, mely népnek királya? Bizonyára nyugtalanság támadt országában, álnok miniszterek a vesztére törtek, hogy éjféli időben így kellett idementenie életét? Mondja el felséged, amit elmondana, hallgatom.

Ömlöttek a könnyek a király két orcáján, ráncolta a bánat a két szemöldökét, amíg elmondotta, mi esett meg vele.

– Szentatyám – kezdte beszédét –, nyugatnak van innét az én országom, a Fekete Tyúk Ország, csak valami negyven mérföldnyire. Öt évnek előtte történt, hogy nagy szárazság támadt országomban, hogy nem termett semmi növény, éhhal halt a nép, s igen elkeseredtem volt efelett.

Bólintott fejével e szóra Hszüan-cang, s így szólt nyájas mosolygással:

– Felség! Azt mondták atyáink, hogy ha jó a kormányzás, jó égből az áldás! Nem voltál bizonyára népedhez könyörületességgel, kegyes szívvel, s ha már beköszöntött a csapás, miért hagytad oda városodat? Ha megnyitattad volna magtáraidat és segítettél volna a népen, megbántad volna régi vétkeidet, újrakezdted volna a jó kormányzás művét azzal, hogy szabadon bocsátottad volna az igazságtalanul törvény alá kerülteket, akkor megindult volna az ég is, összhangba került volna veled a természet, hullt volna az éltető eső, fújt volna az enyhe szél!

– Üresek voltak bizony már az én magtáraid – mondotta erre a király –, elfogyott a pénz is, a gabona is. Nem kaptak fizetést sem a katonák, sem a hivatalnokok, s királyi asztalomra se került már pecsenye. Úgy éltem, akár a Nagy Jü király*, megosztva népemmel a jót, a rosszat is; megtisztálkodván böjtöltem, éjjel-nappal füstölőt égettem, imádkoztam, könyörögtem. Így tartott ez három évig, kiszáradtak már a folyók ágyai, elapadtak a kutak is teljességgel. S akkor, mikor a legnagyobb bajban voltunk, eljött hozzánk egyszer csak egy tökéletes halhatatlan, szelet hívó, esőt támasztó, követ olvasztván aranyat csináló. A minisztereimet látogatta meg előbb, azután engem magamat, s kérésemre oltárt emelvén, esőért imádkozott. Meg is eredt az eső abban a minutában, vége lett a szárazságnak! Látván pedig nagy segítségét, nyolcszor leborultam előtte, testvéremmé fogadtam.

– Nagy öröme lehetett felségednek benne – jegyezte meg Hszüan-cang.

– Aztán miért? – kérdezte csodálkozva a király.

– Hát hogy olyan művészettel volt megáldva ez a tökéletes halhatatlan – magyarázkodott zavartan Hszüan-cang –, ha esőt akartál, esőt csinált, ha meg arany kellett, hát aranyat. De valami hibának mégiscsak lenni kellett, miért hagyta volna oda különben országát felséged?

– Második éve volt már – sóhajtott a király –, hogy velem voltam éjjel-nappal. S ahogy eljött a tavasz, és kiment mindenki vigadni a mezőre, én is kimentem vele császári virágoskertembe. Ottan pedig van egy nyolcszegletes drágaköves kút. Azzal ő valami vajákosságot művelt, hát ezer sugárral aranyfény áradt belőle. Elámultam én ezen, s odahajoltam, hogy megtekintsem, micsoda bűbájosság ez, hát gonosz módra alávetett engem akkor le a kút fenekére. A kútra aztán rátett egy kőlapot, meghordatta a tetejét földdel, banánfát ültetett a hegyébe. Ott fekszem már holtan harmadik esztendeje, s nincs, ki bosszút álljon értem!

Most eszűdött rá Hszüan-cang, hogy valóságos kísértettel van dolga. Megereszkedett az ina nagy féltében, de azért hibát érzett a király beszédében.

– Nincsen igazsággal, amit felséged szólt – mondta ki kereken. – Ha már három éve, hogy meghalálozott, a sok udvari nép, asszonyai, miniszterei hogyhogy nem keresték?

– El nem mondhatom, szentatyám – mondotta erre a király –, mekkora nagy az ő bűbájos mestersége! Mert amikor engem elemésztett, magát azon minutában az én formámra változtatta, úgyhogy kezébe kerítette egész birodalmam, asszonyaimat, minisztereimet az én képemben!

– De már gyáva lélek ám felséged! – bosszankodott fel Hszüan-cang. – Lehet neki hatalma akármekkora, elfoglalhatta felséged egész birodalmát, felséged azért csak panaszt tehetett volna Jenlo királynál, az alvilág uránál

– Akkora hatalmú ez a gonosz bűbájos – mosolygott keserűen a király –, olyan jól ismeri a hivatalok útját, hogy

* Nagy Jü király – legendás kínai uralkodó az ősidőkben.

mit se tehettem! Hogy is ne, hiszen a városvédő isten ivócimborája neki, a sárkánykirályok mind atyafiai, jó barátja a Keleti Szent Hegy istene, az azvilág tíz fejedelme meg éppenséggel esküdt testvérei! Nem panaszkodhattam így hát senkinek se!

– No de ha nincs isten, kinél panaszt tehesz – hitetlenkedett, csudálkozott Hszüan-cang –, tőlem mit akarnál?

– Nem mertelek volna, szentatyám, én téged háborgatni – szabadkozott a király lelke. – A téged őrző éjjeljáró isten fogott meg engem, s küldött ide hozzád. Azt mondotta, hogy kitelt már az időm, könyörögjek hozzád segedelemért, add segítségemre nagy hatalmú tanítványod, az Éggel Egyenlő Nagy Szentet, hogy a gonosz bűbájost megfogja, engem országomba visszahelyeztessen. Segíts rajtam, szentatyám, bizony meghálálom!

Megesett Hszüan-cang szíve a király szerencsétlenségén, megígérte a segítséget. Csak abban volt kétsége, hogy hogyan foghatnának a dologhoz.

– Holnapi nappal erre jó majd a fiam – magyarázta a király lelke –, magam nemzette egyetlen trónörökösöm, vadászatra indul. Mert tudd meg, hogy amióta a gonosz bűbájos felvette az én képemet, fiamat az anyjával össze nem engedte, nehogy szóba elegeydvén rájöjjenek a turpisságra. Elámította a gonosz bűbájos őt is, de itt van ez a holmi – húzott elő kebeléből egy fehér jádejogart aranyiskátulyában –, ezt a kútban hagyta velem a gonosz, azóta is hasztalan keresik. Ha ezt neki felmutatjátok, erről rám fog emlékezni, s hinni fog majd nektek.

Elbúcsúzott ekkor a király lelke Hszüan-cangtól, s ahogy emelte a lábát, hogy elinduljon, nekibotlott valaminek, s felhengeredett. Felrettent Hszüan-cang – s íme, felébredt.

– Tanítványaim! Tanítványaim! – szólította ijedten a szentatya embereit.

– Tanítványaim! Tanítványaim! – morgolódott Nyolcetilalmas, ahogy felkászálódott. – Amikor még vitéz legény voltam, embert ettem, az volt ám a vig élet! Kellett nekem barátát lenni, a szentatyát kísérgetni! Barátnak állottam, s szolgának tettem, az ám! Nappal cipelhetem a terhet, vezethetem a lovat, éjjel meg hordjam a hugyozóflaskát, meg a lábát melengessem! Nyugvásom sincs soha, s még kiabál, hogy tanítványok, tanítványok?

– Csuda álmot láttam, tanítványaim – lelkendezett Hszüan-cang.

– Mesterem – szökött talpra Szun Vu-kung –, az álmot a gondolatok adják. Ha a hegy alatt jársz, már előre rettegsz a szörnyektől. Vagy bánkódtál azon, hogy messze még az út, nem érhettél oda. Vagy hazagondoltál Csanganra, mert nem tudod, mikor jutunk haza. Erről aztán álmodik az ember. Bezzeg én, a vén Szun – legyintett fölényesen –, ki igaz szívvel csak azon vagyok, hogy eljussak nyugatnak, Buddha elébe, bizony nem látok álmot sohasem!

– Nem olyan álom volt ez – magyarázta Hszüan-cang, s elbeszélte, mi esett meg vele.

– Nem kell a sok beszéd! – vigyorgott Szun Vu-kung. – Világos-világra rám vár a dolog. Valami gonosz démon elfoglalta a király trónját, országát bitorolja, megyek hát s kitudom, mi is az igazság, fogom a fűtykösöm, s tiszta munkát végzek!

– De tanítványom! – aggodalmaskodott Hszüan-cang. – Azt mondta a király lelke, hogy szörnyű nagy ám annak a démonnak a hatalma!

– Lehet az akármekkora! – fitymálta a majom. – Ha megtudja, hogy jövök, azt se tudja majd, hova bújjon! Homoki Barát közben világot gyújtott, kitárta az ajtót, s lám, az eresz alatt valóban ott hevert a fehér jádejogar az aranyiskátulyában.

– Hát akkor igaz volt az álom – állapította meg Szun Vu-kung. – Elmegyek holnap, megfogom a démont, csak éppen az kell, hogy te, szentatyám, hallgass rám.

– Hallgatlak – mondotta Hszüan-cang. – Mit fogunk csinálni?

Nem felelt Szun Vu-kung, hanem kirántotta egy szőre szálát, ráfuvintott, s egyszeribe egy veresarany lakkdobozzá változtatta. Akkor a jogart belehelyezte a dobozba, s akkor szólalt csak meg:

– Mesterem – mondotta –, fogjad ezt a holmit, aztán, ha megvirrad, öltsd magadra drágalátos papi köntösödet, s ülj ki vele a szentély elébe imádkozni, amíg én megjövök, mert elmegyek a városba körülnézni, valóban ott van-e az a démon. Ha nincs ottan, semmi bajunk se lesz, ha ott van, majd én végzek vele. Aztán vagy jön a királyfi, vagy nem jön. Ha nem jön, abbamarad a dolog, de ha jön, majd én hozzád igazítom.

– S ha megjön – kétségeskedett Hszüan-cang –, hogyan szóljak vele?

– Tudatom én majd azt veled előre – nyugtatta meg Szun Vu-kung. – Akkor nyisd majd ki ezt a dobozt, én meg kéthüvelyknyi apró baráttá változom s belebúvok. Te csak szépen fogd a dobozt a kezvedben. Ha jó a királyfi, biztosan betér a szentélybe Buddha imádására, de te rá se hederíts. Aztán, amikor látja, hogy meg se mozdulsz, biztosan megfogja majd téged. Hagyd csak rá azt is: ha megfognak, hát megfognak, ha megvernek, hát megvernek, ha agyoncsapnak, hát agyoncsapnak.

– Hű! – szörnyedt el Hszüan-cang. – Biztosan nagy haddal jön a királyfi, mi lesz, ha megölet?

– Nem lesz ott semmi baj – vigyorgott Szun Vu-kung –, ott leszek én is, megvédelek, ha kell. Ha aztán kérdez, mondd meg, hogy ki vagy, s hogy drága kincsek vannak nálad. Ha megkérdi, hogy mi, mutass köntösödre, s mondd, hogy az csak a harmadik, van még kettő, ami annál is különb. Ha megint kérdezi, mondd meg, hogy ebben a dobozban van egy bűvös jószág, ki ötszáz esztendőnyire lát a múltba, ötszázra a jelenbe, ötszázra a jövőbe, összesen ezeröttszáz esztendőkre. Akkor aztán bocsáss ki engem a dobozból, én meg elmondom neki, amit az álomból megtudtunk. Ha elhiszi, megfogjuk a démont menten. Ha nem, akkor mutasd fel neki apjaura jogarát.

Tetszett a terv Hszüan-cangnak erősen. Nyugovóra tértek aztán még, reggelre kelve pedig elindult Szun Vu-kung a halott király országába, hogy megbizonyosodjék, igazat szólt-e az álom.

Felhőre kerekedett hát a majomkirály, s alig telt bele egy szempillantásba, meglátta már a levegőég magasából a király városát. Bizony ott lebegett felette a gonoszlélek ottanlétét jelző gyászfekete felhő. S amint jobban odanézett Szun Vu-kung, hát megnyílt a város keleti kapuja, ágyúlövés dörrent, s had vágatott ki a kapun, láthatólag vadászatra menőben. Közelébb ereszkedett hozzájuk, hát csakugyan, ott lovagolt a had élén egy ifjú királyfi sisakosan, páncélban, íjjal, karddal felszerelve.

– Nem is kell bemutatkozzál – örvendett meg a majom –, tudom már, hogy te vagy a királyfi. No, várj csak, majd megréfállak! – azzal levetette magát a felhők tetejéből egyenest a királyfi lova lába elé, ott pedig megrázta magát, s fürge fehér nyúlá változván szaladni kezdett előtte. Kapta a királyfi is a nyilát nagy örömmel, rálőtt a fehér nyúlra, el is találta. Igen ám, de éppen ez volt Szun Vu-kung akarata! Szaladt a nyállal, csalta maga után a királyfit: ha az nekieredt, ő is megiramodott, ha meg lassabbra fogta a lépést, ő is lassabban ment. Így haladtak egészen a kolostorig, ott a majom eltüntette magát a királyfi szeme elől. Az csak azt látta, hogy ott van a nyila, amellyel a fehér nyúlba talált, a kapufélfában, a nyúl meg nincs sehol. Szun Vu-kung sietett nagy sebesen Hszüan-canghoz, s ahogy odaért, menten kéthüvelyknyi apró barátta változott, belebújt a veresarany dobozba.

Álmélkodott a királyfi, hogy vajon a nyúl hova lett, pedig világos-világra meglötte nyilával. Aztán észrevette magát, hogy a kolostorba érkezett. Menten leugrott hát lováról, s ment befelé, hogy ha már itt van, hát ájtatoskodjék egy kicsinyt. Mihelyt meglátták, jöttek ám a kolostor szerzetesei a királyfi elébe nagy tisztelettel. Megjött csakhamar a vadásznép is, vagy három-ezeren, nyomakodtak befelé a királyfi után. Az meg, hogy körüljártatta szemét a szépséges épületeken, szobrokon, meglátta a szentély előtt Hszüan-cangot, amint ott ült buzgó imádságban, rá se hederítve a királyfira.

Nagy haragra gerjedt ám a királyfi ezen a tiszteletlenségen. Oda is kiáltotta embereit, hogy fognák el. Szun Vu-kung azonban leste a dobozból, s mikor látta, hogy a katonák rárontanak mesterére, hívta is már segítségül a védisteneket. Hiába rontottak már a katonák rá Hszüan-cangra, közelébe se juthattak, meg se érinthették, csak ott hadonásztak előtte, a levegőt markolva.

– Honnét jöttél ide, te barát? – kérdezte haragosan a királyfi. – Micsoda bűbájossággal védelmezed magad?

– Nem vagyok én semmiféle bűbájossággal – felelte jámborul Hszüan-cang –, kelet földjéről jöttem, Buddha imádsására megyek a Mennydörgő Hang kolostorába, drága, bűbajos jószágokat vívén.

– Kínából jöttél hát? – gerjedt fel a királyfiban a kíváncsiság. – Tudom én, hogy kimeríthetetlenek annak drágaságai! Mondd csak, minemű drágaságokat hoztál magaddal?

Mutatta a köntösét Hszüan-cang, dicsérte annak drágálátosságát, aztán hozzátette:

– Hogy illőn nem köszöntöttelek, az meglehet, de te, hogy atyád meg nem bosszultad, az ember nevet nem érdemled.

– Mit fecsegsz te itt, te kódorgó barát? – kiáltott haraggal a királyfi, de kíváncsisága csak még jobban felgerjedt. – Nem bánom, dicsérd csak hitvány köntösöd, de mit akarsz azzal, hogy nem bosszultam meg még atyámat?

Felállott Hszüan-cang, odalépett a királyfihoz, a kezét is összetette nagy tisztelettel.

– Fenség! – szólott hozzá. – Mily kegyességekben van része az embernek az ég s föld között élvén?

– Négy e kegyességek száma – felelt a királyfi meglepetten. – Az ég s föld kegyessége, hogy az embert tartják s beborítják, a napé és holdé, hogy sütik s beragyogják, országáé s fejedelméé, hogy vizükben, földjükben részesítik, végezetül pedig atyjáé s anyjáé, hogy táplálták, nevelték.

– Hiba van szavadban, fenség! – mosolygott Hszüan-cang. – Tartja s beborítja az embert az ég s a föld, süti s beragyogja a nap s a hold, részelteti vizében, földjében az ország s a fejedelem, mire akkor neki atyja s anyja, hogy táplálják, neveljék?

– Ej, te nyírott fejű félkézalkmár! – fortyant fel a királyfi méltó haragjában. – Honnét lesz az ember, ha nincsen atyja, anyja?

– Érnem tudom szegény eszemmel, fenséges királyfi – mosolygott rendíthetetlenül Hszüan-cang. – De van itt ebben a veres dobozban egy bűvös jószág, ki hátrafelé ismer ötszáz esztendőket, maga körül ötszázat s előre is ötszázat, egyszóval ezer és ötszáz esztendőket a múltból, jelenből s jövőből. Ő bizony tudja ám, mit tesz megenni szülőink kegyessége nélkül, ezért rendelt engem ide, hogy rád várakozzunk.

Nem állhatta meg a királyfi, annyira felkelt már benne a kíváncsiság, hogy rögtön parancsolta:

– Mutasd meg e bűvös jószágot, hadd lám!

Megnyitotta Hszüan-cang a veres dobozt, kiszökött belőle Szun Vu-kung a kéthüvelyknyi apró barát képében. Elbiggyesztette a száját a királyfi:

– Mit tudhat egy ekkora pöttömnyi jószág? – mondotta fitymálva. Megmérgekedett erre Szun Vu-kung, megrázta magát, s egyszerűbe három láb négy hüvelyk magasra nőtt, igaz nagyságára. De már erre elálmélkodott a királyfi:

– Ha ilyen gyorsan nősz – kiáltotta megdöbbenve –, egy-két nap sem telik belé, s a fejed az eget veri: – De Szun Vu-kung nem nőtt tovább, hanem így szólt:

– Ne rettenj meg tőlem, fenség. Te vagy, ugye, a Fekete Tyúk Ország királyának a fia. Igaz-e, hogy öt évnek előtte rettentő szárazság pusztított országokban, s hogy felséges atyád s miniszterei buzgó imádságára eljött hozzátok egy tökéletes halhatatlan, szelet keltve esőt támasztó, követ olvasztván aranyat csináló, aki meg is hozta az esőt földjeitekre, s királyatyád őt úgy megkedvelte, hogytestvérévé fogadta?

– Igaz! – kiáltott meglepetve a királyfi. – Mondjad tovább, amit mondasz!

– Három évnek előtte pedig – folytatta Szun Vu-kung –, nyoma veszett a tökéletes halhatatlannak, ugye? Ki ül azóta a királyi széken?

– Három évnek előtte – mondotta zavartan a királyfi – a királyi virágoskertből elragadta őt egy bűvös szélvész, királyi atyám jogarával együtt. Atyám pedig utána való nagy búsultában a kertet is bezáratta akkor. De hát a királyi széken ki ülne más, mint az én atyám?

Nem szólt erre Szun Vu-kung többet, csak mosolygott, hiába unszolta a királyfi.

– Sokan vannak itt – szólalt meg végül –, mondanék még egyet-mást, de most nem lehet.

Elértette a királyfi, meg is lebbentette köntöse ujját, kiparancsolta kíséretét a kolostorból. Ki is vonultak azok mind a háromezren, letáboroztak ott a közelben. Elkotródtak a szerzetesek is. Akkor, hogy magukra maradtak, leült a királyfi a szentélyben a főhelyre, vele szemben megállott Hszüan-cang, annak a bal keze felől pedig Szun Vu-kung.

– Fenség – szólalt most meg a majom, egyenest a királyfi szemébe nézve –, aki eltűnt közületek, az a te felséges atyád, aki pedig a trónon ül, az nem más, mint az esőcsináló tökéletes halhatatlan.

– Ostoba beszéd! – fakadt ki dühösen a királyfi. – Megáldott minket az ég azóta is esővel, jó terméssel, uralkodna más, mint királyi atyám? Én tisztellek téged, merthogy ifjú vagyok még, és elnézem ezt neked. De ha királyi atyám hallaná lázadó beszéded, bizony ezer darabba vágatna!

Odaintett ekkor Szun Vu-kung Hszüan-cangnak, hogy venné elő a fehér jádejogart, s mutatná fel a királyfinak. De a királyfinak, amikor atyja jogarát meglátta, csak arra forgott az esze kereke, hogy Hszüan-cang nem lehet más, mint a tökéletes halhatatlan, hiszen máskülönben hogyan jutott volna a drága jelvény birtokába? Elfutotta a méreg, s már tömlőccel fenyegette a mestert is, tanítványát is, amikor Szun Vu-kung megszólalt:

– Nem vagyok én, fenség, holmi bűvös jószág, hanem ennek a szent embernek első tanítványa, Szun Vu-kung, a Zarándok – s elmondotta a királyfinak mestere álmát.

Megrendült a királyfi a történet hallatára, hitte is, nem is. Látta a majom, hogy kételkedik, odalépett hát hozzá:

– Ne kételkedj, fenség – szólott –, hanem eredj vissza országodba, keresd fel felséges asszonyanyádat, s kérdezz meg tőle, nem változott-e meg felséges atyádnak három év óta a hozzá való szerelme. Ebből aztán megtudhatod, igazat szóltam-e, vagy sem.

– Igazad van ebben! – kiáltott a királyfi. Már ugrott is volna lovára, kezében a fehér jádejogarral, de Szun Vu-kung megragadta a köntöse szélét.

– E sok néppel vissza nem mehetsz – intette –, mert még híre megy a dolognak, s akkor hogyan állasz majd bosszút atyádért? Menj csak egymagadban, loppal, kerülj a hátsó kapu felé. Felső anyádat is csak halkkal kérdezd, mert nagy ám a gonosz hatalma, s akkor anyád életét meg a magadét meg nem őrizheted, ha megorrontja a dolgot!

Hajlott a szóra a királyfi, sietett ki emberei közé, meghagyta nekik erősen, hogy helyben maradjanak, míg ő egy bizalmas dolgában fordul egyet.

A harmincnyolcadik fejezet, amelyben

*anyja szaván a királyfi a gonoszat felismeri,
s Szun Vu-kung és Nyolctilalmas a király testét megleli*

Elindult a királyfi, vágatott hazafelé. Ahogy a palotához ért, a hátsó kapu felé vette útját, az asszonyházhoz. Ismerték őt a heréltek, hogy is állták volna útját?

Ott ült a királyné a selymes-illatos pavilonban, legyezték őt az ágyasok, a szolgálók, de ő bizony csak ráborult a faragott korlátfára, s zokogott, sírt keservesen. Zokogott, sírt a királyné, mert álmot látott az éjszaka, de felét már elfeledte, s nem jutott eszébe már sehogy se, ezen bánkódott.

– Anyám! – kiáltott a királyfi, leugorva lováról.

– Fiam! – derült fel a királyné arca. – Eltiltott tőlem téged felséges atyádurad, hogyan van, hogy most mégis elémbé juthattál? Nagy boldogság ez nekem! De – tette hozzá aggodalmasan – miért olyan bánatos a hangod? Magas korban van már atyádurad őfelsége, s amint a sárkány megtér a kék tengerekbe, a fönix felszáll a bíbor égbe, te öröklöd majd a királyi széket,* mit bánkódsz hát?

Leborult a királyfi a földre anyja előtt, úgy kérdezte:

– Mondd meg nekem, anyám: ki az, ki majd a sárkányra száll? Ki az, ki magát felségnek nevezi?

– Eszed vesztetted, gyermek? – döbönt meg a királyné. – Atyádurad ül a trónon, hogy kérdezhetsz ilyet?

– Ha vétkeztem volna ebben – verte fejét a királyfi a földhöz –, bocsáss meg nekem, anyám, nem kérdezek többet.

– Hogyan vétkezhetsz anyád ellen, gyermekeim? – szólt gyöngéden a királyné. – Megbocsájtok én neked, csak kérdezz tovább, ami a szívedet nyomja.

– Anyám! – szólt a királyfi. – Azt kérdem én tőled, hogy a királyi asszonyházban a férjnek asszonyához való kegyessége vajh ugyanaz-e, mint három év előtt?

Megrettent a királyné lelke ennek hallatára, fel is ugrott menten, magához ölelte fiát, s így felelt meg neki sűrű könnyek között:

– Oly hosszú ideje, hogy nem láttalak, gyermekeim! Miért jöttél hozzám ezzel a kérdéssel?

– Felelj, anyám, gyorsan, ha van mit felelned – kiáltott fel haragosan a királyfi –, mert ha meg nem felelsz, nagy dolgot rontasz el!

Kiparancsolta ekkor kíséretét a királyné a pavilonból, aztán odasúgta fiának sírva:

– Fiam, ha te nem kérded meg tőlem, halálom napjáig bizony meg nem értem. De halljad hát:

*Gyengéd volt s meleg három éve még,
De azóta már hűvös, mint a jég.
Ha vánkosán fejem, hiába kérdezem,
Így szól: “Erőm aszott, nincs bennem szerelem.”*

Felugrott a királyfi ennek hallatára, s már pattant is volna lovára, de anyja visszatartotta. Mit volt mit tenni, el kellett hogy mondja a királyfi, mit tudott meg Szun Vu-kungtól, mutatta anyjának a fehér jászparaját. Egyszeribe visszaemlékezett álmára a királyné: bizony őt is férje látogatta meg álmában, neki is elmondta azt, amit Hszüan-cangnak. El is tette szépen a fehér jászparaját, fiát pedig küldte, hogy siessen vissza a szentatyához, fogjanak hozzá a

* Amint a sárkány megtér a kék tengerekbe... – az uralkodó halálának jelképes kifejezései.

gonosz elpusztításának művéhez. Bezzeg most már mestereként, atyjaként tisztelte a királyfi Szun Vu-kungot, amikor elmondta neki, mit tudott meg anyjától.

– Nem baj, nem baj! – vigasztalgatta a majom. – Elpusztítjuk mi a gonoszt, ne félj. Csak éppen ma már későre jár az idő, térj hát haza országodba embereiddel, mi meg majd holnap elmegyünk hozzátok.

Kötötte magát a királyfi, hogy mennének együtt, de Szun Vu-kung felokosította, hogy attól csak híre menne a dolognak időnek előtte. Akkor meg azon aggódott a királyfi, hogy hogyan térjen haza zsákmány nélkül, üres kézzel? Megharagudna rá akkor a gonosz varázsló, tán gyanút is fogna.

– Miért nem mondtad elébb? – kiáltott Szun Vu-kung. – Segítek én rajtad! – Azzal egybehívta rögtön a hegyek szellemeit, a földistenkéket, s keményen megparancsolta nekik, hogy ami vadat előtalálnak, azt fogdossák össze, csavarják ki a lábuk forgóját, hogy el ne futhassanak, s helyezték oda a királyfi útjába, amerre hazamegy.

Vették a parancsot a hegyek szellemei meg a földistenkéek nagy engedelmességgel, a királyfi meg egybegyűjtötte kíséretét, s indult hazafelé. Hát amint mentek, ott sorjáltak már az út mellett kétfelől a fácánok, szarvasok, őzek, rókák, nyulak, borzok, tigrisek, párducok, farkasok, neki se kellett hogy eresszék a vadászok a sólymokat, kutyákat, pusztá kézzel elfogdosták valamennyit. Almélkodtak is a vadászok, dicsérték a királyfi csuda szerencsáját, erényének hatalmát, vígan tértek haza, hangos énekszóval.

Megnőtt közben a kolostorban Hszüan-cang s tanítványainak becsülete, ahogy látták a barátok, hogyan tiszteli őket a királyfi. Nagy vacsorát csaptak a tiszteletükre, aztán nyugovóra tértek az elmélkedőcsarnokban. Szun Vu-kung azonban nem tudott elaludni sehogy se, egyre a másnapi dolgon gondolkozott. Végül is feltápáskodott, s odamenvén Hszüan-cang ágyához, kölögetni kezdte.

– Ej, te megátalkodott! – szölt Hszüan-cang bosszúsan, mert erőnek erejével tette volna az alvást, hogy ne kelljen részt vállalnia a majom hóbortosságaiban, de Szun Vu-kung csak felrázta. – Már aludni se hagysz? Mit akarsz?

– Mátá – kezdte Szun Vu-kung búbanatos képpel – szájaltam én nagyon a királyfi előtt, hogy így meg úgy, mekkora hatalmam van nekem, hogy semmiség lesz a gonosz varázsló kézre kerítése, de most meg nem tudok elaludni, mert az jár az eszemben, hogy mégis csak nehéz dolgom lesz vele.

– Hát ha nehéz lesz – dünnyögte Hszüan-cang haragosan –, akkor ne csináld.

– Megfogni azért megfogom én – bizakodott a majom –, csak éppen – folytatta tamáskodva – hogy megyek neki törvény szerint? Mert hát azt tartják: nem elég csak tolvajt fogni, legyen meg a lopott holmi! Három esztendeje már, hogy ez a gonosz varázsló uralkodik a király képében, s nem orrontotta meg senki: együtt hál a király hölgyeivel, együtt vigadozik a miniszterekkel meg a vezérekkel, s ha meg is fogom, bűnösségét hogyan bizonyítom? Olyan, akár a csöcs nélküli lopótök, akárhogy gurítgatom, a talpán áll. Azt kell csak hogy mondja, hogy ő a Fekete Tyúk Országának királya, hogy fogom meg akkor?

– Igaz, igaz – esett gondolkodóba Hszüan-cang is –, hogy bírsz meg vele akkor?

– Megvan! – kiáltott a majom vigyorogva. – Készen van a tervem! Csak éppen – tette hozzá ravaszul – neked nem lesz majd inyedre, mert felettébb kedvelsz ám valakit!

– Kit? – ütközött meg Hszüan-cang.

– Hát Nyolctilalmast – fűzte a szót ármányosan Szun Vu-kung –, kedveled igen, jobban, mint minket, mert olyan nagy marha erős.

– Már miért kedvelném jobban? – tiltakozott a mester.

– Hát ha nem kedveled – vágta rá Szun Vu-kung –, akkor szedd össze a bátorságod, mert itt hagylak egyedül, Homoki Barát lesz csak őrizetedre. Mi Nyolctilalmassal elmegyünk a király országába az éjjel, elhozzuk a király tetemét. Aztán holnap, mikor bemegyünk a gonosz varázsló elébe azzal, hogy bemutassad az úti leveled, én bizony nekimegyek rögvést a fütykösömmel, s ha egy szót szól, elémutatjuk ám a holttetemet azzal, hogy ő a gyilkosa. Mindenki a mi pártunkat fogja majd akkor, s könnyű lesz igazságot tenni.

– De mi lesz, ha Nyolctilalmasnak nem akarózik menni? – töprenkedett Hszüan-cang.

– Már megint pártját fogod? – gúnyolódott a majom. – Honnét tudod, hogy nem jönne? Bizzad csak rám, majd rábeszélem én!

– Hát jól van – hagyta rá Hszüan-cang nagy álmosan –, csináld, ahogy akarod.

Nem volt könnyű az álomszuszék disznóba lelket verni. Rángatta Szun Vu-kung a fülét, cibálta a bajszát, de az csak azt dörmögte:

– Hagyj már aludni, te megátalkodott! Úton leszünk holnap!

– Van egy nagy dolog – súgta a fülébe a majom –, kelj fel, elmegyünk.

– Micsoda dolog? – neszelt föl Nyolctilalmas.

– Hallottad, mit mondott a királyfi? – kérdezte vissza a majom.

– Nem is láttam, nem is hallottam – dűnnyögte álmosan a másik.

– Azt mondta a királyfi – mondta álnokul Szun Vu-kung –, hogy van ám a gonosz varázslónak egy bűvös jószága, kincse, ami ellen nem állna meg tízezer férfiú sem. Jobb lesz, ha mi ma éjjel szépecskén elmegyünk és ellopjuk tőle. Mit gondolsz erről?

– Bátyám – felelte Nyolctilalmas bamba ravaszúsággal –, tolvajjá akarsz tenni engem? Elmegyek én veled, segíték is neked, de megmondom egyenest: ha megszereztük a bűvös kincset s lebírtuk a gonoszt, én bizony nem vackolódok holmi osztózással, hanem legyen az enyém. Mert látod, én nem tudom úgy csürni-csavarni a szót, sem az eleséget koldulni, csak a nagy erőm van, a szavam meg durva, az imádság se megy nekem, miből éljek meg hát?

– Nekem csak a hírnév kell – mondta nagylelkűen a majom –, legyen a tiéd a kincs.

Fel is szedelőzködött erre a disznó, elindultak ketten, felhőre kerekedtek, ott voltak csakhamar a városnál. A második őrség idejére oda is érkeztek. Szép csendben átmásztak a városfalon, s igyekeztek a királyi virágoskert felé. Le volt annak a kapuja lakatolva erősen, de Nyolctilalmas csak egyet sújtott rá a gereblyéjével, ízzé-porrá törött a lakat, szabad volt az út.

Szun Vu-kung a kertbe bejutva elgyönyörködött volna egy darabig a virágok, fák, bokrok szépségében, de Nyolctilalmas igen áhítózott már a kincstre. Mentek hát beljebb, s a majom csakhamar rátalált a banánfára, amit a gonosz varázsló a kút fölébe ültetett. A disznó nekiállt, elébb a gereblyéjével, aztán az ormányával, kiszaggatta, kitérta a fát csakhamar. Aztán, hogy dühödött buzgósággal tovább túrta a földet, meglelte a kőlapot is, fölemelte, hát megcsillant alatta a kút vizének fénye.

– Ott a kincs! – ujjongott az oktondi disznó. – Nézd, hogy csillog! – pedig csak a csillagok s a hold fénye játszott a vízen.

– Mássz le! – parancsolta Szun Vu-kung.

– Megyek már, megyek – vetkezett neki Nyolctilalmas –, csakhogy – állt meg – nincs kötelünk.

– Azzal ne törődjél – nyugtatta meg a majom –, itt a fűtykösöm.

Belekapaszkodott a disznó a fűtykös végébe, úgy ereszkedett le lassan a vízbe.

– No, megvan a kincs? – kérdezte kajánul a majom, amint Nyolctilalmas vizet ért.

– Nincs itt kincs, bátyám – panaszkodott a disznó –, csak víz!

– Lenn van a kincs a víz fenekén – biztatta Szun Vu-kung –, bukj alá!

Ismerte Nyolctilalmas a vizek világát, hiszen vízi generális volt hajdanán a mennyek országában, fejest bukott hát a kútba. Odalent a víz mélyében, ahogy ment erre-arra, egyszer csak egy vízi kristálypalotát pillantott meg. Az volt a kút sárkányának a lakása.

Megrettent Nyolctilalmas, hogy tán elvétette az utat, s bolondjában már tán a tengerek fenekén jár. Egy vízen járó jaksadémon azonban észrevette már őt, s jelentette jövetelét a kút sárkányának. Ment is rögtön a sárkány nagy tisztelettel a jövevény elébe, merthogy az éjjeljáró szellem megjelentette neki már, hogy jön ám Szun Vu-kung meg Nyolctilalmas a király teteméért.

Nagy örömmel üdvözölte a disznó a sárkányt, akiben régi ismerősre lelt, s rögvést a kincs után tudakozódott.

– Fájdalom – szabadkozott a sárkánykirály –, nincsen nekem semminémű kincsem! Nem megy ám olyan jól a sorom, mint a Jangce vagy a Huangho sárkányának, szűkösen vagyunk mi itten, a napot, holdat se látjuk, honnét lenne itten kincs?

– No, csak ne köntörfalazz – förmedt rá a disznó –, add csak elé, hadd vigyem el.

– Az igazat megvallva – mondta fortélyosan a sárkány –, van ugyan itt kincs, de azt én elő nem hozhatom. Gyere magad, s nézd meg!

Vezette is a sárkány Nyolctilalmast a király teteméhez.

– De hát ez nem kincs! – fancieslodott el a disznó képe. – Amikor szörnyeteg voltam, ettem én ilyen nem is egyet, tudom ám, hogy mi ez!

– Nem tudod te azt, vízi generális uram – hajolt a füléhez a sárkány, s elmondta neki a király történetét. – Ott van a szájában a testet őrző gyöngyöm – tette hozzá –, azért épségben maradt teljességgel. Ha felviszed innét, s a Nagy Szent életre támasztja, annyi kincset kapsz tőle, amennyit csak akarsz!

– Hát ha így van – morfondírozott Nyolctilalmas –, akkor felviszem. De mondd csak – fordult a sárkányhoz –, hol a temetési pénz, amit vele adtak?

– Nem adtak ám velem semmit – közölte sajnálkozva a sárkány.

– Hát ha nem adtak – gurult méregbe a disznó –, akkor ingyen nem viszem fel. – Azzal sarkon fordult s ment is kifelé.

Megparancsolta akkor a sárkány két erős jaksának, vigyék ki a király tetemét a palota elébe. Nagyot loccsant a víz, amikor letették. Hátrafordult Nyolctilalmas a loccsanás hangjára, hát eltűnt a vízi palota, csak a király teteme úszott lassan feléje. Inába is szállt rögtön a bátorsága, emelkedett fel gyorsan a víz színére, s kiáltozni kezdett torkaszakadtából:

– Nyújtsd le, bátyám, a fütykösöd, s ments ki innét rögvést!

– Megvan a kincs? – érdeklődött jámborul a majom.

– Még hogy a kincs... – szitkozódott a disznó, és elmondta sebtében, mi esett meg vele. – Úgy megrettentem ettől a tetemtől – tette hozzá –, hogy majd erőm vesztettem! Ments ki innét, bátyám! – könnyögött tovább.

– De ha ez a kincs – mondta ártatlanul a majom –, miért nem hozod fel?

– Hogy hozzak fel egy ilyen régholtat? – szörnyedt el a disznó.

– No, ha nem hozod fel – mondotta Szun Vu-kung –, akkor én hazamegyek a mesterhez aludni, te meg mássz ki, ha tudsz.

– Hogy másszak ki? – bömbölt a disznó keservesen. – Még a falon is alig jutottam át, ennek a kútnak meg széles az alja, keskeny a szája, vizet ebből ki tudja mikor mertek, tele van a fala síkos moszattal, hogy másszak fel rajta? Ne veszejts itt engem, bátyám, inkább kihozom neked!

Lebukott hát Nyolctilalmas megint a víz fenekére, megkereste a király tetemét, a hátára kapta, Szun Vu-kung meg lenyújtotta hozzá a fütykösét, azt a disznó a fogával megragadta, s egykettőre kint is volt a kútból.

Elálmélkodott Szun Vu-kung, mikor meglátta odafent, hogy teljes épségben van a király teteme. Mikor aztán Nyolctilalmas elmagyarázta neki a testet őrző gyöngy dolgát, igen megörült, hogy nyilván nem halt meg a király egészen, mert bosszút még nem álltak érte, így hát életre is lehet tán kelteni. Persze a kolostorba is a disznó kellett hogy elvigye a király tetemét a hátán. Igen nem akaródzott neki a dolog, s csak akkor állt rá, mikor végül Szun Vu-kung a fütykösével fenyegette. Szörnyen megharagudott Nyolctilalmas a majomra, hogy ilyen csúful rászedte, s el is tökélté magában, hogy megfizet neki. Közben azonban meg is érkeztek már a kolostorba, s a disznó nagy dühösen tette le terhét Hszüan-cang elébe.

– Meghoztam a Szun Vu-kung nagyapját – mondta csúfondárosan.

Hszüan-cang éppen Homoki Baráttal volt nagy beszélgetésben, amikor a másik két tanítvány megérkezett. Ahogy meglátta a holtat, megesett rajta a szíve, és siratni kezdte panaszos zokogással.

– Meghalt ez már, szentatyám – kottyant közbe Nyolctilalmas –, mit törödsz te vele? Aztán nem is az apád, mit gyászolod?

– Hogy lehetsz ilyen keményszívű, tanítványom? – háborodott fel Hszüan-cang. – Papi embernél első helyen kell hogy álljon a könyörületesség

– Nem vagyok én keményszívű – mentegetőzött a disznó –, meg aztán bátyám is azt mondta – bökött álnokul Szun Vu-kung felé –, hogy majd feltámasztja. Ha nem mondta volna, bizony nem hoztam volna el!

Állhatatlan elméjű volt Hszüan-cang, elhitte rögtön a disznó beszédét, s rá is parancsolt Szun Vu-kungra:

– No, Szun Vu-kung! Ha értesz hozzá, támaszd fel íziben őfelségét, nagy érdemet szerzel vele Buddha előtt!

Szabadkozott Szun Vu-kung nagy szorultában, hogy nem ért ám ő a feltámasztáshoz, de Nyolctilalmas csak bujtogatta mesterét, hogy így meg úgy, a majom csak teszi magát, legjobb lesz, ha rákezd az abroncsot szorító imádsággal, majd nekilát a feltámasztásnak Szun Vu-kung azonnal. Hiit a mester megint a disznó álnok beszédének, elkezdte az imádságot. Sajgott szegény majom feje szörnyen, azt se tudta, hová legyen kínjában.

A harminckilencedik fejezet, amelyben

*elixírt lelte, csapán egy szemert,
de a holt király életre kelt*

– Ne imádkozz, atyám! Ne imádkozz! – sikongatott Szun Vu-kung, ahogy az abroncs egyre jobban szorította a fejét. – Életre orvosolom én mindjárt!

– Aztán mivel orvosolnád meg? – kérdezte Hszüan-cang.

– Hát lemegyek az alvilágba, Jenlo úrhoz – hebegte a majom nagy szorultságában –, visszakérem tőle a lelkét.

– Ne higgy neki, mesterem – avatkozott közbe Nyolctilalmas. – Azzal dicsekedett, hogy feléleszti ő orvosszerrel is, mit neki az alvilág, a lelkek birodalma?

– Te bitang fattyú! – rázta az öklét Szun Vu-kung a disznó felé tehetetlenségében –, mit áztatsz el engem mesterünk előtt?

Nyolctilalmas akkorát hahotázott, hogy majd orra botlott:

– Te igen értesz ahhoz, bátyám, hogyan fogjál meg engem! – gúnyolódott. – Gondoltad volna, hogy most én foglak meg téged?

Eszébe ötlött végtére a majomnak rettentő kínjában, hogy felmenne a mennyek országába, a Tusita Palotába a Felséges Vénhez, feltámasztó elixírért. Beleegyezett ebbe Hszüan-cang örömmel, s útnak is eredt Szun Vu-kung. Mielőtt elindult volna, meghagyta azonban a disznónak, hogy amíg oda van, sirassa meg a halottat illendőképpen. Csapott is Nyolctilalmas akkora óbégatást, hogy Szun Vu-kung meghallotta még a felhők tetejében is!

Megérkezett a majom nemsokára az Ég déli kapujához, de persze nem a Bűvös Esthajnalpír Drága Csarnokába tartott, hanem egyenesen fel a harmincharmadik égbe, a Felséges Vénhez.

Látta ám a Felséges Vén Lao-ce, ahogy éppen az elixírt főzte inasaival, hogy ki közelít.

– Vigyázzatok ám erősen – adta ki a parancsot inasainak –, jön az elixírtolvaj!

– Nem akarlak én háborgatni, felséges halhatatlan – nyájaskodott Szun Vu-kung, amint meghajolt előtte illendőképpen. – Nem töröm a fejem semmi rosszban, jó ügyben járok én!

– Ej, te majom! – zsörtölődött a Felséges Vén. – Eloroztad labdacsaimat ötszáz évnek előtte, aztán az Ég Palotáit is felháborgattad, de utol is ért a büntetésed! Igaz, hogy most jó útra tértél, de a minapában bűvös jószágaimat is elszerezted volna, mit akarsz most megint? Miért nem járod utadat, ahogy rendeltetett?

Elmondta erre Szun Vu-kung, mi végre jött, hogy fel akarja támasztani a halott királyt, s hogy adjon neki ezer szem elixírt.

– Azt hiszed, te ostoba majom – háborgott a Felséges Vén –, hogy olyan semmi dolog az elixír? Csak úgy befálnád megint két pofára, ugye? Nem sárból gyúrt galacsin ám az! Takarodj innét tüstént, nincs elixír!

– Jó lenne csak száz is – nyájaskodott a majom.

– Annyi sincs – mormogta az öreg.

– Hát akkor adjál tízet – fogta Szun Vu-kung esdeklésre a dolgot.

– Mit alkuszol velem, te fattyú majom? – dühödött meg a Felséges Vén. – Megmondtam, hogy nincsen, hát takarodj!

– Jól van – rándította meg a vállát Szun Vu-kung –, akkor odébbállok egy házzal – s már ment is ki az ajtón.

Ahogy azonban Szun Vu-kung kitette a lábát, feleszűdött a Felséges Vén, hegy igen könnyen hagyta ám annyiba a majom a dolgot.

– A végén még visszajön loppal s elorozza – mormogta magában, s szalajtotta is utána egyik inasát, hívta vissza

– No, te széllébélelt – mondta neki –, gyors ám a te kezed, lábad, azért nesze, adok neked egy szemert az elixíremből.

Fogta Szun Vu-kung a cseppnyi kis elixírgalacsint, s tömte is már a pofájába, de le nem nyelte, csak a pofazacskójába dugta.

– No, most már eridj – intett a kezével a Felséges Vén, gondosan eldugva a lopótököt, amelyből a bűvös szert elővette. – Ne lássalak erre többet!

Sietett is Szun Vu-kung hazafelé. Hallotta már messziről a disznó óbégatását. Nyolctilalmas persze sietett megjegyezni, hogy könnyű volt neki, biztosan megint lopta az elixírt, de a majom rá se hederített, hanem meghagyta Homoki Barátnak, hozna vizet. A szemernyi elixírt aztán elévette a pofájából, ráhelyezte a holttetem ajakára, felfeszítette a száját, s a vízzel lecsúsztatva a torkán. Kisvártatva megmozdult a király teste, de csak rándult egyet,

hallatszott, hogy munkál benne az elixír, de merev maradt, mozdulatlan.

– Olyan régóta volt a vízben – magyarázta Hszüan-cang a tanácstalan Szun Vu-kungnak –, hogy a vasat is megette volna a rozsda azóta. Hiába munkál benne az elixír, elállt benne a lélegzet. Kellene valaki, aki lélegzetet adna neki. Nyolctilalmas már ajánlkozott volna, de a mester visszaparancsolta:

– Maradhass! – mondotta szigorúan. – A te lélegzeted tisztátalan, hiszen embert ettél sok éveig. Szun Vu-kungnak tiszta a lehelete, próbálkozzék meg ő velem!

Valóban, ahogy a majom, összecücsörítvén csúcsos ajakát, belefűjt vele a király szájába, áthatotta azt az életerő menten. Előbb csak sóhajtott egyet, aztán megfordult fektében, utoljára behajtotta kezét-lábát, s lassan feltápáskodott. Nagy háládatossággal borult Hszüan-cang lába elé, hogy visszanyerhesse életét.

Álmélkodtak is, gyanakodtak is a kolostorbéli barátok, amikor meglátták a királyt. Szun Vu-kung azonban odaállt elébük, s szaporán elmondta, mi történt, hogy történt.

– Készítetek neki feredővizet – parancsolta végül –, s adjatok rá egy rend papi ruhát, királyi köntösét pedig őrizzétek meg gondosan.

Amikor aztán a király is beöltözött szerzetesi ruhába, odaadatta neki Szun Vu-kung a disznó fele terhét. Örült ám Nyolctilalmas, hogy most már nem kell annyit cepelnie, de lehervadt a kedve hamarost, amikor Szun Vu-kung megmagyarázta:

– Nem kell, felség, hogy velünk jere a nyugati mennyországba – mondotta a királynak, ki nagy háládatosságában mindenre kész lett volna –, hanem így fogunk mi majd téged hazavinni, visszaszerezni királyi székedet.

Elindult hát Hszüan-cang s három tanítványa a királlyal együtt a Fekete Tyúk Országába. Elöl ment Nyolctilalmas s a király a teherrel, utánuk Homoki Barát vezette Hszüan-cangot lova hátán, legvégül következett Szun Vu-kung. A kolostor szerzetesei a nagy tiszteletben még országáig is elkísérték volna a királyt, de Szun Vu-kung hazaküldte őket, mert attól tartott, hogy még híre megy a király érkezésének időnek előtte.

Alig mentek fél nap, már meg is érkeztek a Fekete Tyúk Országába. Nagy, szép város volt ám a király városa, tele sokadalommal, a király palotája csupa szép, magas épülettel. Egyenest a palotába tartottak, hogy – amint Hszüan-cang az ajtónállóknak megjelentette – bemutassák úti levelüket. Sóhajtozott ám a király papi ruhájában a teher alatt görnyedve, hogy lám, szép királyságát, gyönyörűséges palotáját bitorolja a gonosz varázsló, de Szun Vu-kung odasuttintotta neki:

– Ne sóhajtozz, felség, s ne is bánkódjál, mert még megneszeli jöttöd a gonoszlélek! Ne félj, itt a fűtykösöm a fülem lyukában, elvégi majd az a munkát, visszatérsz te trónszékedre hamarosan!

Ott ült a trónon a gonoszlélek a király képében teljes méltósággal, udvari népe közepében. Szun Vu-kung bevezette Hszüan-cangot meg a többieket, aztán megállott peckesen a lépcsők alján. Felháborodtak ezen az udvari népek, hogy nincs tisztelettel a király őfelségéhez, de a gonoszlélek csak így szólott:

– Honnét jött e szerzetes?

Megfelelt neki Szun Vu-kung mestere nevében, elmondotta, honnét jönnek, hová tartanak úti levelükkel. De megharagudott ám erre a gonoszlélek:

– Miféle népek vagytok ti, kelet földjéről jövök? – kérdezte nagy haraggal. – Nem adózom én a ti császártoknak, nincs nekünk a ti országotokkal semmi egyezségünk, miért nem tisztelegtek hát színem előtt illendőképpen?

– Kína országa a legrégebbi ország – vágott vissza Szun Vu-kung –, a legelső valamennyi között, a tiétek alábbvaló nála. Azt tartják ám, hogy az első ország atyja a többinek ura és parancsolója, a többi néki csak gyermeke, igaz hódolója! Miért nem te fogadsz minket illő tisztelettel?

Hej, felgerjedd erre a harag a gonoszlélek szívében! Parancsolta is mindjárt a testőröknek, udvari népének, fognak el az arcátlan betolakodókat, de Szun Vu-kung varázsigt mormolt, bűvölést végzett, s egyszeriben megállt mindenik a helyén, akár a fabábok.

Felugrott trónszékéből a gonoszlélek, hogy maga kezével tanítsa tisztességre az idegeneket. Szun Vu-kung már köpte is a markát, hogy előhúzza a fűtyköst, de ekkor előlépett a trónszék mellől a királyfi, aki nem tudván Szun Vu-kung előkészülről, féltette Hszüan-cangot, hogy még tán kárt tesz benne a gonosz.

– Felső atyám – kiáltott a királyfi, térdre borulva az álkirály előtt –, szűnjék haragod! Tudd meg, hogy három éve járja már a híre e barát jöttének! Ha elfogadnád s tán fejét vétetnéd, és azt Kína császára, Li Si-min megtudja, bizony nagy haragjában, meg mohóságában is, hogy határait kiterjessze, még nekünk támadna, mi pedig kicsiny seregünkkel, kevés fegyverünkkel hogy állhatnánk meg őellené? Hallgasd meg őket előbb, felső atyám, faggasd ki apróra, büntetni ráérsz azután is.

– No, jól van – mondotta erre az álkirály, aztán Szun Vu-kunghoz fordult:

– Mondjátok csak, mikor hagyátok el keletnek földjét? S miért küldött titeket a szent könyvekért Kína

uralkodója? Megfelelt a kérdésre Szun Vu-kung apróra, elmondotta rendre az útnak okát, fokát. Bemutatta aztán sorra Hszüan-cangot s a tanítványokat, így végezvén:

– Végezetül pedig hozzánk csatlakozott volt e taoista barát – mutatott az igazi királyra –, ki segítségünkre van a tehervívésben.

Haragudott ám a gonoszlélek, hogy Szun Vu-kung így megfelelt mindenre, s így szavukon őket nem foghatta, ezért így kiáltott:

– Szóval, te barát, egyedül hagyta el volt keletnek földjét, s utad közben leltél három tanítványra? Ez meglehet, de ez a taoista barát nincs sehogy kedvemre! Hogy híják, mi a neve? Van-e papi levele? Adjátok csak elé, hadd lássam! Megrettent az igazi király erre, de Szun Vu-kung odasúgta neki:

– Egyet se félj, hagyd csak rám! – azzal közelebb lépett a trónszékhez, s hangos szóval így felelt:

– Néma ez a taoista, felség, meg siket is szegény. Azért vettük őt magunkhoz, mert ifjúkorában járt már nyugatnak földjén, ismeri az útját. Tudom én az ő egész történetét, elmondom helyette:

*Sokat megélt, ki itt áll most előtted.
Nyelve s füle veszett el és családja.
Hona e föld, itteni származás ő,
Öt éve már, hogy balsors zúdult rája.
Nem jött eső, senyvedt a nép,
Nem hatolt az égbe hő imája.
Jött akkor egy szörny, teljes halhatatlan,
Megnyílt a felhő bűbajos szavára,
De aztán orozva életére tört,
Kútba vetette, s a trónjára ült.
De akkor jöttem én,
Az érdem az enyém,
Hogy visszatért sírból a napvilágra.
Hitünkre tért és szolgálatunkba állt,
Velünk tart nyugatnak, hol Buddha várja.
Király lett a varázsló halhatatlan,
S e szerzetes a nép igaz királya.*

Megrettent a gonosz varázsló az aranyos trónszéken, vert a szíve, akár egy őzgidáé, veres lett a képe, akár az alkonyi felhő. Kapta magát, felugrott, az egyik bénán álló testőr oldaláról felragadott egy kardot, azzal felhőre kerekedett, s eltűnt a levegőégben.

Hej, haragudott ám Homoki Barát meg Nyolctilalmas, hogy így elszalasztotta Szun Vu-kung a gonoszlelket, de a majom csak nevetett, s azt mondta, hogy hadd foglalja el csak trónját az igazi király, a gonoszlelket megfogni ráér azután is. Aztán feloldotta a varázslatot, megmozdult az udvari nép, s nagy örömmel köszöntötte igazi királyát, előjött a királyné is meg a fia, sírva, zokogva borultak a nyakába. Akkor Szun Vu-kung odakiáltott Homoki Barátnak s Nyolctilalmasnak, hogy őrizték csak erősen a királyt és népét, no meg a mestert, azzal egy szempillantás alatt eltűnt.

Fenn járt már Szun Vu-kung a kilencedik ég magasában, onnét nézett szerte a világon, persze hogy meglátta a gonosz varázslót, amint menekedett egyenest északkeletnek. A nyomába eredt tüstént a majom, emelte is már rá a fütykösét. Szájalt ám a gonoszlélek elébb, hogy így meg úgy, mi köze van Szun Vu-kungnak az ő dolgában, de a majom nem vette tréfára a dolgot, nekiment íziben. Látta a gonosz, hogy nem állja a harcot ellene rettentő erejével, hamar kapta magát, szállt vissza a palotába, s ott egyszeribe Hszüan-cang formájára változott.

Jött utána Szun Vu-kung is nagy sebesen, de amint ráemelte volna fütykösét, megszólalt a gonoszlélek mestere hangján:

– Meg ne üss, tanítványom! Én vagyok az!

Megzavarodott egyszerre a majom, nézett erre, nézett arra, de bizony a két Hszüan-cang hajszára egyforma volt, nem lehetett tudni, melyik az igazi, melyik a hamis. Kérdezgette Nyolctilalmast meg Homoki Barátot, de azok is csak azt tudták mondani, hogy miközben ő odafent harcolt a levegőégben, egy szempillantás alatt két mester állt előttük, és nem tudják, melyik volt ott elébb, melyik később.

Hítta ekkor Szun Vu-kung a védistenkéket, kik Hszüan-cang épségét vigyázták, vinnék fel az igazi mestert a palota tetejébe, hogy ő a hamisat megfoghassa. De jó volt ám a füle a gonosz léleknek, egyszeribe a palota tetejében termett, s Szun Vu-kung a saját mesterének esett volna neki a fütykössel. Ha a védistenkék meg nem állítják, hát

kásává verte volna. Lejött közben a gonoszlélek a palota tetejéből, elvegyült az udvari nép között, nem tudta megint Szun Vu-kung, melyik az ő mestere, melyik a gonosz halhatatlan. Hej, búsult a majom, hogy most mit csináljon. Nyolctilalmas pedig vigyorgott, hogy szája a füléig ért.

– Mit vigyorgasz, te oktondi? – szólt rá mérgesen Szun Vu-kung. – Most aztán két mestered van, kettőnek szolgálhatsz, kettőre hallgathatsz, örülhetsz ám neki!

– Bátyám – vigyorgott tovább a disznó –, engem mondasz oktondinak, pedig te még nálam is ostobább vagy! Ha meg akarsz tudni, melyikük a mester, ne az erődöt pazarold, hanem ne sajnálj egy kis fejfájást, kérjed meg a mestert, imádkozná el az abroncsod szorongató imádságot! Mi majd Homoki Baráttal vigyázzuk, melyik mondja igazán, melyik csak motyog helyette!

– Igazad van, öcsém! – rikkantott a majom. – Azt az imádságot igazán csak a mester tudja! – s fordult is menten a két Hszüan-cang felé, megkérve őket illendőképpen. Mondta is az igazi Hszüan-cang az imát, érezte is a majom a feje szorulását, de a gonoszlélek csak motyogott, hebegett összevissza.

– Ez az, a hebegős, motyogós! – bömbölte el magát Nyolctilalmas, és már ment is neki a gereblyéjével. Kapta Homoki Barát is a bűvös botját, szökött előlük a démon fel a levegőébe, ők pedig utána, nagy harc kezdődött közöttük. Ment utánuk már Szun Vu-kung is, fölébük kerekedvén, nehogy a gonosz megint elillanjon. Fent járt már a majom a kilencedik égben, s már épp süjtött volna fütykösével egyenest a gonosz fejére, amikor északkelet felől bűvös tarka felhő jelent meg az égben, és hangos szó hallatszott:

– Megállj, Szun Vu-kung!

Leeresztette Szun Vu-kung a fütykösét, s odanézett, hát Mandzsusri^{*} bodhizattva volt az, ki feléje tartott.

– Merre van utad, felséges bodhizattva? – kérdezte a majom tisztelettudóan.

– Jöttem elfogni a szörnyet – felelte a bodhizattva, azzal már vette is elé demont mutató varázstükörét, s reáirányozta a gonoszlélekre. Nézte Szun Vu-kung, nézte, hát nem volt az más, mint egy hatalmas, kék sörényes oroszlán, Mandzsusri tulajdon hátsállata.

– Felséges bodhizattva! – álmélkodott a majom. – Hogyan szökhett meg ez a jószág? Hogyhogy nem fogtad be elébb?

– Nem szökött ez – mosolygott Mandzsusri –, maga Buddha küldte őt ide. Mert tudd meg, hogy Fekete Tyúk Országának királya annak idején olyan jó szívvel volt a szerzetesi rendhez, hogy Buddha elküldött engemet hozzája, vezetném el nyugatnak az ő paradicsomába, hogy ott aranytestű arhatként születhessen újjá. Igaz mivoltomban hozzája nem jöhettem, halandó szerzetes képében látogattam meg őt. De valami szavamban hibát lelt a király, mert megkötötztetvén a folyóba vettetett, ott senyvedtem három nap s három éjjel. Amikor kiszabadultam, elküldötte akkor rája Buddha ezt a jószágot, hogy megfizessen neki a háromnapos bánatolomért három esztendővel.

– Hát neki ugyan megfizettél – csóválta a fejét Szun Vu-kung –, de hány más emberben tett közben kárt ez a démon?

– Nem tett ez kárt senkiben – mosolygott tovább Mandzsusri. – Esőt, jó termést hozott az országra, kinek tett volna kárt?

– No de a királyné asszony – ellenkezett a majom –, az asszonyház hölgyei! Hiszen azokkal hált, őket megszeplősítette, hogy mondhatod, hogy nem tett kárt senkiben?

Mandzsusra nevetett:

– Nem esett kár azokban sem – mondta végül. – Herélt oroszlán ez. – Azzal fogta az oroszlánt, felült rája, s elindult hazafelé fényes felhőjével a Vutajsan hegyére.

---

* *Mandzsusri* – a buddhizmus egyik fő istensége, fő kegyhelye Kínában a Vutajsan-hegy kolostora Északkelet-Sanhsziban.

A negyvenedik fejezet, amelyben

*gyermek képében a démon Hszüan-cangot törbe csalja,
Szun Vu-kung meg két társával készül ellene bős harcra*

Nagy volt az öröm Fekete Tyúk Országában, hogy visszatért a király. Megjöttek a Bűvös Erdő Kolostor szerzetesei is, hozták a király ruháját. Nyolctilalmas ugyan attól tartott, hogy a gonosz varázsló játszik megint velük, de valóságos szerzetesek voltak ezek, fel is öltötte ruháját a király, elfoglalta helyét a trónszéken.

A király nagy háládatosságában megkínálta a trónnal Hszüan-cangot. Persze hogy a szentatya nem fogadta el sehogy se. Aztán Szun Vu-kungra erőltette volna, de a majom így szólt:

– Voltam én már király, felség, a világ leghatalmasabbja. Most azonban már erősen hozzászoktam ahhoz, hogy barát vagyok, gondtalanul élek. Ha királlyá lennék, haját kéne hogy növezzek, alkonyattal le nem feketnék, hajnalban már nem alhatnék. Jönnének a hírek a határról, azokon csak lelkem riadozna, ha meg aszály, árvíz dúlna, azon is csak én aggódnék. Nem tudnék én már hozzászokni ehhez! Maradj csak te a király, én meg a barát, végezze ki-ki a maga dolgát.

Nem tehetett mást a király, nagy lakomát csapott Hszüan-cang s tanítványai tiszteletére, elbúcsúzott tőlük illendőképpen, aztán útnak eredt a szentatya kísérelével együtt, tovább nyugat felé.

Ősz végére járt már, kezdődött a tél, hogy elhagyták Fekete Tyúk Országát. Vereslettek a fákon a levelek, sárgult a gabona mindenütt, csípősen fújt a szél a bambuszok között, amerre mentek. Mentek már egy fél hónapja, éjjelre megállva, nappal továbbmenve, amikor egy irdatlan nagy hegyhez értek. Akkora volt az a hegy, hogy a napot is eltakarta.

Megrettent Hszüan-cang, hogy bizonyosan démon lakik a hegyben. Fülelt, lesett Szun Vu-kung is, nem látja-e valamerre gonoszlélek nyomát, de azért csak biztatta mesterét, hogy menjenek csak tovább. Irdatlan vadon sziklák, szakadékok mellett vitt az útjuk, amikor egyszer csak a hegy egyik szakadékból veres felhő csapott fel az égre, s ott tűzgolyóvá sűrűsödött.

– Megálljunk! – ordította Szun Vu-kung, lerántva mesterét a lóról. – Egyet se menjetek tovább, jön a démon!

Kapta ám Nyolctilalmas a gereblyéjét, Homoki Barát is a botját, hárman körbefogták Hszüan-cangot, úgy védelmezték. Valóban démon volt a veres felhő. Hallotta már esztendőknek előtte, hogy erre megy majd nyugatnak a szent életű atya, s elgondolta magában, hogy ha annak a tökéletes testéből enne, ő is örök életet nyerne. Alig bírt az örömeivel, ahogy a magasból nézte őket:

– Ej, micsoda szép fehér képe van annak a dagadt szerzetesnek, aki ott ül a lovon! – sóvárgott, de aztán elkomorult a képe, ahogy a három rút, félelmes képű tanítványt meglátta. – Éles szem lehet annak ott – nézte Szun Vu-kungot –, még fel talál ismerni! Hogy férjek hozzá a baráthoz?

Gondolkodott a szörny a levegőégben, töprekedett, aztán kiesztelt egy ármányos tervet. Lebocsátkozott a felhők tetejéből, leszállott a hegy oldalába, s ott egy hétévesforma gyerekké változott. Anyaszült meztelen felkötötte magát kezénél, lábánál fogva egy fenyőfa ágára, aztán kiáltozni kezdete:

– Segítség! Segítség!

Látta Szun Vu-kung, hogy eltűnt a veres felhő, nincs már az égen a tűzgolyó, odaszólt Hszüan-cangnak:

– Útnak indulhatunk, szentatyám. Nem volt ez csak egy úton járó démon, az meg nem bánt senkit. Bizonyára lakomára hivatalos valamely démonkirályhoz itt a hegyen, ahhoz tart.

Útnak eredt Hszüan-cang megint, felült a lovára, a tanítványok meg mentek utána. Egyszer azonban hallják ám, hogy valaki segítségért kiáltozik. A szent ember megállott volna, hogy megkeressék a bajbajutottat, de a majom nem engedte, sürgette, hogy siessenek tovább.

Ahogy továbbmentek, megint csak hallatszott a kiáltozás. Erősödött Hszüan-cang, hogy ez már bizonyosan ember hangja, mert lám visszhangja is van, a démonokénak pedig nincsen, de a majom ráförmedt:

– Tedd el csak szépen a könyörületeségedet meg a jó szívedet, mesterem – mondta kemény szóval –, vedd majd elé akkor, ha átértünk a hegyen. Tudod te azt, hogy miként támadhatnak démonok, szörnyek elhagyott vadonban sok-sok évek alatt növényből, állatból! Ha nem felelsz nekik, akkor békén hagynak, de ha visszaszólnál, bizony megragadnák lelked, éjjel veled járnának, elvonnák élted! Gyerünk csak tovább, ne felelj neki!

Ment is Hszüan-cang az útján tovább, de a majom nem nyugodott. Hagyta szépen előremenni mesterét s társait, s akkor nagy hirtelen hegyet mozdító, földet zsugorító nagy bűvölést csinált. Hszüan-cang észbe se vette, már túljutott azon a hajlaton, amely mögött a démon rejtőzködött, ahonnan a kiáltás hallott.

Csudálkozott ezen a mester s a másik kettő. Szun Vu-kung meg csak hajtotta őket tovább. De a szörny se nyughatott. Amikor látta, hogy kiáltozására nem felel senki, felszállt megint a levegőébe veres felhőjével, hogy körülnézzen. Persze hogy a majom megint csak megállította mesterét a felhő láttán. Leszállott aztán megint a szörny, elindultak tovább a zarándokok, de a démon gyermek képében megint ott lógott egy fán felaggatva, most már előttük alig fél mérföldnyire.

Haragudott erősen Hszüan-cang, dúlt-fült, hogy így meg úgy, mit állítja meg őket Szun Vu-kung nagy semmiért. Magyarázta szegény majom, hogy ő csak mesterét védelmezné, de mestere nem hitt neki, már az abroncsszorító imádsággal fenyegette.

Ahogy mentek tovább, meghallották megint a kiáltozást, de most már közvetlen közelből. Felemelte fejét a mester, meglátta a fa ágára felkötözve a démon a gyermek képében. Most már aztán nem hallgatott Hszüan-cang a tanítványára, odaléptetett lovával a fa alá, s kérdezgetni kezdte a démon, hogy jutott ilyen szomorú sorsra.

Szun Vu-kung már nem mert szólni semmit, félt, hogy megszorogtatja fejét mestere a bűvös imádsággal, várt, hogy mi történik. Hát a démon elnyögdécselte szomorú ábrázattal, sűrű könnyek között, hogy idevalósi ő a hegyre egy faluba, ott élt az ő apja, anyja nagy vagyomban, gazdagságban.

– Hungnak, Veresnek hínak minket – szipákolta szívre hatóan a fa tetejéből –, atyámat csak úgy nevezték, hogy milliós Hung. Összeállt ő mindenféle vakmerő vitézzel, vándor kalandossal, kiadta nekik a pénzét, hogy kamatot adnának utána. Azok a tekergők, kóborlók aztán nem fizettek. Megesküdött erre atyám, hogy ő se ad senkinek se többet egy huncut garast se. De ekkor meg, hogy ezek is leszegényedtek s pénzhez másként nem juthattak, hát bandába állottak, fényes nappal reánk törtek, kiraboltak. Atyámat megölték, anyám elhurcolták, engem meg felkötöttek ide a fa tetejébe, hogy itt haljak meg éhvel. Megesett a szíve a jámbor szerzetesnek erre a siralmas históriára. Parancsolta is mindjárt Nyolctilalmasnak, oldja le a fáról a szerencsétlen gyermeket.

Megismerte mindjárt Szun Vu-kung, hogy démonnal van dolga, de nem szólhatott semmit, csak magában szitkozódott, átkozódott. Hallotta ezt a démon, s igen megrettent tőle. Elmondotta hát, hogy közelebb férközzék Hszüan-canghoz, hogy van ám neki rokonsága itt a hegyen egy másik faluban, s erősen kérte a szerzetest, vinné őt el oda, dúsan meghálálnák. Felcsillant a disznó szeme erre az ígéretre, mert arra gondolt, mekkora lakomával fogadják majd őket a megtalált gyermekkel. Mászott is már fel fűgén a fára, s leoldotta a démon. Hszüan-cang megkínálta elébb a lova nyergével, aztán sorra tanítványaival, hogy azok vinnék az úton. A démon azonban nagy ravaszsággal kibeszélte magát, hogy így meg úgy, falusi gyermek ő, nem tud lovagláshoz, Nyolctilalmasnak meg Homoki Barátnak pedig éppenséggel olyan képe van, mint a gonosz rablóknak, kik atyját megölték, úgyhogy végre szándéka szerint Szun Vu-kung nyakába ült, hogy az vigye az úton. Örült Szun Vu-kung is, hogy legalább kezében a démon.

– Most meghalsz, te fattyú démon! – sziszegte oda neki a foga közt, amint az a hátára kapaszkodott. – Nem jársz túl az eszemen, megismertelek ám!

Fogadkozott, esküdözött a démon, hogy bizony jó emberek gyermeke ő, és csak azért olyan könnyű a teste – mert abból is láthatta a majom, hiszen a szörnyek, kísértetek könnyebbek, mint az ember –, mert kicsiny korában nem élt anyja tején. Nem szólt Szun Vu-kung többet, vitte a hátán nagy morogva. A szörny azonban szántszándékkal ült az ő nyakába, gondolván, hogy így könnyebben elbánhat majd vele, mert csak tőle tartott. Ahogy ott lovagolt a majom nyakában, egyszer csak bűvös mesterséggel beszívta magába a levegőt, aztán Szun Vu-kung hátára fújta. Egyszeriben ezer fonttal nehezedett meg a majom terhe, de az csak vitte tovább vigyorogva, mintha pelyhet, szalmát vinne. Megfélemedett a démon, hogy kárt tesz még benne a majom. Hamar egy holttetemet varázsolt a maga helyébe enmaga képében, ő meg felszállott az ég magasába egy szempillantás alatt.

Csakugyan megbosszankodott Szun Vu-kung, hogy teherrel akarja a Földhöz nyomni őt a szörny. Megrázta magát, s nagy haragjában egy út menti sziklához csapta a hátán ülő tetemet, hogy az menten aprított hússá mállott szét. Azt hitte, hogy most már végzett is a szörnyvel. A szörny azonban forgószéllé változott a levegőégekben, s hogy Hszüan-cang és tanítványai előrementek, elhagyván Szun Vu-kungot, lecsapott közéjük nagy surrogással. Repült, szállt a homok, a kavics, Hszüan-cang és tanítványai dugták ám le fejüket, takarták arcukat, azt se tudták, hogy menekedjenek a gonosz szélvész elől. A gonosz szörny pedig felkapta Hszüan-cangot, elragadta magával, s eltűnt nyom nélkül.

Elállt a forgószél egy pillantás alatt, odaért Szun Vu-kung a többiekhez, s megdöbbenve látta, hogy üres a paripa nyerge. Kérdezte, faggatta társait, hová lett mesterük, de bizony nem láttak azok semmit, nem tudtak semmit.

– Hát, testvérek – sóhajtott Szun Vu-kung –, nem tehetünk akkor mást, szétoszlunk, megy ki-ki a maga orra után, amerre lát.

– Igaz is – helyeselt buzgón a disznó. – Menjen mindenikünk a maga útján. Irdatlan messze még az út nyugatnak, ki tudja, mikor érnénk oda?

– Bátyám! – kiáltott Homoki Barát megdöbbenve. Úgy állt ott, mint akit bénasággal vertek meg. – Ezt mondjátok, amikor még bűnöm le se vezekeltem, a bodhiszattvának tett fogadalmam be se teljesítettem? Hagyjunk fel most mesterünk oltalmazásával, ne menjünk nyugatnak Buddha imáadására a szent könyvekért? Hiszen megrontjuk vele minden erényünket, mindenki gúnyolni fog majd bennünket, hogy csak belekezdünk a dologba, de be nem végeztük!

– Igazat szóltál, öcsém – ingatta a fejét Szun Vu-kung. – De mit tegyek, ha mesterünk sose hallgatott szavamra? Jó az én szemem, láttam, hogy démonnal van dolgunk. Azt a forgószelet az a gyermek támasztotta, elragadta vele mesterünket. Intettem én előre, de mindhiába, nem hitt nekem, elhalt hát az én szívemben is a jó szándék, azért mondtam, hogy váljunk széjjel. De amit most te mondtál, az megint másra indított, nem tudom, mit válasszak. Hé, Nyolctilalmas – fordult oda a disznóhoz –, mit akarsz te kiváltképpen?

– Nekem csak úgy kicsúszott a számon, amit az elébb szóltam – mentegetőzött a disznó –, nem akarnék én elválni tőletek! Igaza van Homoki Barát testvérnek, gyerünk, keressük meg a mestert, s mentsük meg.

Felszedelőzködött a három tanítvány, elindultak a lóval s a teherrel, mentek vagy hatvan-hetven mérföldet, de bizony sem Hszüan-cangnak, sem a démonnak nem volt se híre, se pora. Hej, megbosszankodott erre Szun Vu-kung! Nagy elkeseredtében felugrott az egyik hegycúcsra, ottan háromfejű, hatkarú óriássá változott, úgy idézte színe elé a környékbéli hegyi szellemeket, földistenkéket bűvös erejével, hogy kitudja tőlük, merre, s hol lehet a démon.

Sereglettek is Szun Vu-kung köré csakhamar a hegyi szellemek és földistenkék, lyukas nadrágban, szakadt köntösökben, köszöntötték nagy alázatossággal. Elmondatták, hogy ez a hegy a Hatszáz Mérföldes Fürtfejű Kiáltó Hegy, minden tíz mérföldjén egy hegyi szellemmel, más tíz mérföldjén meg egy földistenkével, azért vannak olyan sokan. Elpanaszolták mindjárt nagy keserves szóval, hogy van ám a hegyben egy hatalmas gonosz démon, ki nemcsak hogy minden áldozatot elragadoz tőlük, hanem még ruháikból is kivetkezteti őket, úgyhogy éjjel-nappal öröködnék miatta, de még váltságpénzt is kell, hogy fizessenek neki.

– Aztán ki ez a démon, s merre van lakása? – kérdezte a majom.

– Van a hegyben egy nagy szakadék – magyarázták a hegyi szellemek meg a földistenkék –, annak a neve Szárazfenyő Szakadék, abban van egy barlang, a Tüzesfelhő Barlang, abban lakik a szörny, aki nem más, mint a bikadémon-fejedelem fia, egy ráksasza asszony* gyermeke, Veres Gyermekek híják igazi nevével. Lehet, hogy tán ismerős is neked, Nagy Szent – tették hozzá.

Megelégedett a hallottakkal Szun Vu-kung, elbocsájtotta a hegyi szellemeket, földistenkéket teljes kegyességgel, és szólította társait:

– Egyet se féljete, testvérek – vigasztalta őket –, nem esik mesterünknek semmi baja! Ezzel a démonnal én atyafiságban vagyok!

– Ne lódíts ekkorát, bátyám! – vigyorgott a disznó. – Hiszen te a Keleti Győzelmes Istenek Földjére való vagy, ez meg itt a Nyugati Marhavásár Földje, iszonytató messzi az út egyiktől a másikig, hogy keveredhettél te ilyen messze atyafiságba?

Elmondotta Szun Vu-kung, hogy a démon, akit keresnek, nem más, mint a bikadémon-fejedelem fia, az pedig neki abban az időben, mikor a mennyek palotáját felháborgatta, esküdt testvére volt.

– Hogy merné hát nagybátyja mesterét bántani? – tette hozzá nagy bizakodással. – Gyerünk csak, keressük meg!

– Megkeresni megkeressük – szólt Homoki Barát –, de nem azt tartják-e, hogy ha három évig feléje se nézel, a rokonsággal akkor ugyan végzel? Hiszen te, bátyám, nem láttad már esküdt testvéredet vagy hatszáz esztendeje, hogyan ismerje el a fia az atyafiságot veled?

– Hát csak ennyire tartod a barátságot? – háborodott fel Szun Vu-kung. – Még egy falevél is eljut az óceánba, ember emberre hol rá ne találna? – tartja a mondás. Ha atyafiságunkat el nem ismeri, de a mestert azért nem fogja bántani! Nem gondolok én arra, hogy meghíjon magához lakomára, de a mesterünket kapjam épségben vissza!

Így vitatkoztak egymással menet közben, mikor egyszer csak egy sűrű fenyvesbe értek. Kanyargós szakadék szelte ketté az erdőt, zubogott, szökellt a zöldellő víz a szakadék alján, a szakadék végében pedig láthatólag egy kőhíd vezetett valami barlangféléhez.

– Ez lesz a démon lakása! – kiáltott Szun Vu-kung. – Maradjatok itt a holmi őrzésére – fordult társaihoz –, addig én bezörgetek.

– Nemigen van nekem ülhetnékem – szólt Nyolctilalmas –, megyek én is veled, bátyám – s a disznó a majommal elindult a démon barlangja felé.

A negyvenegyedik fejezet, amelyben

* *Ráksasza asszony* – emberevő női démon az indiai buddhista hitvilágban.

*viaskodik Szun Vu-kung tűz szörnyű lángjával,
s rabul esik a disznó démon keze által*

Valóban ott díszlett a barlang kapuja felett egy ékes nagy táblán, hogy “A Kiáltó Hegy Szárazfenyő Szakadéka Tüzesfelhő Barlangja” – a démon lakhelye volt hát valósággal. Oda is kiáltott Szun Vu-kung kemény szóval a barlang előtt ögelgő közdémonoknak, hogy mi járatban van, s hogy jelentsék jöttét. Szaladtak a közdémonok nagy ijedten urukhoz, mondták, ki van a kapu előtt.

A démon már kivetkeztette ruháiból Hszüan-cangot, odakötözte a hátsó udvarban egy fához, s éppen csutakoltatta démon szolgálival, hogy szép tisztán kerüljön a rostélyra, amelyen ropogósra sül majd. A hír hallatára azonban odahagyta a szentatyát, s kiadta a parancsot:

– Hozzátok elő a szekereket az Öt Elemmel!

Eléhoztak a démonok öt kis szekérekét megrakva ércel, fával, vízzel, tűzzel, földdel, az öt elemmel, azzal öten megállottak velük a barlang kapujában. Az oktondi Nyolctilalmas már arra vélte a dolgot, hogy megrettent tőlük a démon, lám, szekerekre rakta a holmiját s költözik is innét, amikor megjelent maga a démon a barlang kapujában. Nem volt rajta se páncél, se sisak, ott állt mezítlábasan, egy lándzsával kezében.

– Kik vagytok ti, kik engem háborgattok? – kiáltott rá a két jövevényre.

– Kedves öcsém – szólt mosolyogva a majom –, ne hebehurgyáskodj. Elfogtad a mai nap mesterünket gyermek képében, s most megint elámítanál? Nem ismersz meg engem? Add ki gyorsan nekünk a szentatyát, ne rontsd meg atyafiságunkat, mert ha tiszteletreméltó atyád megtudja, lesz abból nemulass!

– Micsoda atyafiságom van neked veled, te hitvány majom? – bődült el haragosan a démon. – Micsoda ostobaságot fecsegsz te itt össze?

– Nem érted te ezt, testvér – próbált vele egyezkedni Szun Vu-kung. – Mi már akkor testvériséget esküdtünk egymásnak jó atyáddal, amikor te még nem is tudom hol voltál. Én vagyok az Éggel Egyenlő Nagy Szent, ki ötszáz évnek előtte az ég palotáját felháborgattam, akkor léptem testvériségre atyáddal s még öt társával!

Nem hitte a démon ezt a beszédet, hanem kapta tüzes hegyű lándzsáját, s nekidöfött vele egyenest Szun Vu-kungnak. Az sem volt rest, félreugrott előle, kapta a füttykösét, s nekitámadt. Ádáz harc kerekedett kettejük között. Összecaptak már hússzor is, csak nem győzte le egyik a másikat. De Nyolctilalmas látta már, hogy a démon csak védekezik, támadni már nincs ereje.

“Még a végén egyedül győzi le Szun Vu-kung, s nekem semmi érdemem nem lesz benne” – morfondírozott magában, azzal kapta gereblyéjét, nekitámadt ő is. Nem állta a démon kettejük támadását, megfordult, futott vissza a barlang felé. Ott azonban megállott, felugrott a középső szekérére, öklével hatalmasat csapott tulajdon orrára, varázsigtét mormolt – s egyszerre tűz lövellt ki szájából, felgyújtva a szekereket, lobogó lánggal árasztva el a barlang elejét.

Megrettent erre Nyolctilalmas, nem nézett már barátot, ellenséget, megfutott ijedten. Szun Vu-kung azonban tüzet hárító büvölést mívelt a kezével, s nagy bátran berontott a lángok közé a szörny nyomában. De a démon erre csak még erősebben fújta a tüzet, tele lett a majom szeme-szája füsttel, pernyével, nem látta már sem ellenfelét, sem az utat maga előtt, vissza kellett hogy forduljon.

Látta a démon, hogy Szun Vu-kung is megfutott. Visszavonta ő is tüzes szerszámaikat, becsukta barlangját.

Szidta persze a majom a disznót, mint a bokrot, miért volt olyan gyáva, miért szaladt meg a harcból. Persze Nyolctilalmas sem maradt adósa, de abban megegyeztek, hogy tisztas harcban nem bírt volna a démon Szun Vu-kunggal sem erőben, se ügyességben, csak a tűz mentette meg a vereségtől.

Letelepedett közben Homoki Barát egy fenyőfa tövében, s édesdeden nevette, hogy vitázik két bátyja.

– Mit vihatsz, öcsém? – förmedt rá mérgesen Szun Vu-kung. – Tudsz tán valamit, amivel e démont lebírhathatnánk, mesterünket megszabadíthatnánk? Miért nem fogod meg te, ha már mi nem bírunk vele?

– Nem tudok én ilyesmihez – felelte jámborul Homoki Barát –, én csak azt nevettem, mekkora buzgósággal vagytok, hogy ennyit meg annyit nem ér fel veletek a démon ereje, ügyessége, aztán mégiscsak megvert benneteket. Én úgy gondolnám a magam együgyű eszével, hogy harcoljon elem az elemmel, győzze le a víz eleme a tűz elemét, akkor megfoghatjuk!

– Igazad van, öcsém! – rikkantott a majom. – Hogy is feledkezhettem meg erről? Sürgetős a dolog felettébb, sietek is a keleti tengerhez a vén sárkánykirályhoz, legyen segítségünkre hadaival.

Felhőre kerekedett Szun Vu-kung, szállt, repült a levegőégben a keleti tenger felé. Csakhamar meg is érkezett, ott alábucskázott a vízbe, s tartott egyenest a sárkánykirály palotája felé. Meglátta már közben egy vízenjáró jaksa-szellem, jelentette is sebesen a sárkánykirálynak. Jött is az elébe nagy tisztelettel sárkányfiaival, a sárkányunokákkal, a rákkatonasággal, a teknőctestőrökkel, hogy a nagy vendéget illően fogadják.

– Ne fáradozz a teaddal – háritotta el Szun Vu-kung a szíves kínálást –, nagy dologban jöttem hozzád – s elmondotta, mi bajba keveredtek. – Adj vizet nekem, nagy sárkánykirály – kérlete végezetül –, hogy a gonosz tüzet lebírassam, mesterem megszabadíthassam.

– Nem jó helyen jársz, ó, Nagy Szent – ingatta fejét sajnálkozva a sárkánykirály. – Ha te esőt akarsz, ne engem kérjél meg.

– De hiszen te vagy a sárkányok királya – hökkent meg Szun Vu-kung –, minden vizek ura? Kitől kérjek, ha nem tőled?

– Igaz, hogy az esőket én igazgatom – mosolygott büszkén a sárkánykirály –, de egymagamban semmit nem tehetek. Kell ám hozzá a Jáde Császár rendelete, hogy hová menjen az eső, hány láb s hány hüvelyk legyen, mikor kezdjem el, mikor állítsam meg! Aztán kell még hozzá három miniszternek a keze írása, a Felséges Egy parancsolatja, hogy a mennydörgés istene s istennője, a szelek vénje, a felhők hajtója mind szolgálatomra álljon. Felhő nélkül nem jár a sárkány, azt te is tudod!

– De nekem nem kell se szél, se dörgés – bosszankodott Szun Vu-kung –, nekem csak eső kell!

– Neked nem, de nekem igen – felelte vissza a sárkánykirály –, különben nem segíthetek rajtad. De várj csak – tette hozzá, látván, hogy elkomorodik vendégének képe –, az öcsém tán segítségedre lennének.

– Mit? – horkant fel a majom. – Hogy menjek még el a nyugati tengerre meg a déli tengerre a te öcsédet hajkurászni? Már akkor inkább csak felmegyek a Jáde Császárhoz, az ő parancsát kérem, az is gyorsabban lesz meg!

– Nem kell hogy elmenjél – csitította a sárkánykirály, azzal megverette bűvös vasdobját, rézharangját, jött azok szavára a többi sárkánykirály menten.

Elmondotta a sárkánykirály öccseinek, mi járatban van nála Szun Vu-kung. Bele is egyeztek azok nyomban nagy szívességgel, hogy segítenek rajta. Menten egybehívták seregeiket: a cápalovasságot tették előőrsnak, cethalak mentek a nyomukba rögtön, pontyok, sügerek, keszegek, teknőcök, krokodilok, rákok – ezekből állott a sárkányok serege.

Megörült a majom az erős segítségnek! Megegyezett a sárkánykirályokkal, hogy amint a Szárazfenyő Szakadékához érkeznek, ott a sárkányhadak megállanak a levegőégben, de rejtve maradnak s csak akkor bocsátkoznak harcba, ha a démon megint tüzes mesterséggel támad.

– Meghoytad a sárkányokat, bátyám? – kérdezte izgatottan Nyolctilalmas és Homoki Barát, amint Szun Vu-kung közöttük termett.

– Itt vannak – bökött fel a majom ujjával a levegőégbe. – Rekkentsétek jó helyre a poggyászt mindenekelőtt, mert még pocskéká ázik majd – szólt, s azzal már ment is a barlanghoz, megverte a kaput nagy erővel.

Jött is elő a démon, a Veres Gyermekek nagy haraggal, hogy most aztán igazán nem kíméli Szun Vu-kungot, hamuvá pörköli. Eléhozatta a tüzes szekereket, ő maga elébb a lándzsájával szállott harcba a majom ellenében, de aztán megint csak rávert öklével az orrára kettőt, s kigyulladt a rettentő tűzláng.

Kiáltott is menten Szun Vu-kung a sárkányokhoz, zúdították azok alá az esőt, de mindhiába, a tüzet el nem olthatták. Nem égi eső volt az eső, csak a sárkánykirályok saját esője, csak közönséges tűz oltására jó, a tűz meg nem akármilyen tűz volt ám, hanem a háromszáz éve a halhatatlanság művén munkálkodó Veres Gyermekek elragadtatásának halhatatlan tüze, hogy bírtak volna azzal? Akárha olajat öntöttek volna rá, csak még jobban lobogott.

Berontott Szun Vu-kung a tűzbe nagy vitézül, neki semmi tűz nem árthatott, mióta elorozta a Felséges Véntől a halhatatlanság elixírjét, de hiába ment be, csípte szemét a füst erősen, hullt a könnye sűrűn, vissza kellett hogy forduljon. Visszavonult a démon is, megint bezárkózott barlangjába.

Nem ártott ugyan a tűz Szun Vu-kungnak, de annyira égette a bőrét, hogy a barlangból kimentve egyenesen a szakadék vizébe vetette magát. A jeges víz azonban megszorogatta szívét, elakasztotta lélegzetét, úgyhogy elszállt belőle a lélek, elterült a vízen élettelen.

Látták azonban a sárkánykirályok a levegőégből barátjuk nagy veszedelmét, s előhívták hangos szóval az erdőben rejtező Nyolctilalmas s Homoki Barátot. Szaladt a két tanítvány bele a vízbe, kihúzták nagy ügyel-bajjal a majmot, letették a parton, de hiába! Meghidegedett Szun Vu-kungnak teste a vízben teljességgel, nem járt a lélegzet benne.

Siratta, gyászolta Homoki Barát a bátyját, hogy íme halhatatlanként élt sok száz éveket, s most úgy kell pusztulnia, akár egy közönséges halandónak, de Nyolctilalmas rászólt:

– Ne pityeregi, öcsém! Tetteti csak ez a majom a meghalást, hogy minket rémítsen. Dörzsöld csak meg alaposan, nincs-e a testében még valami melegség?

Dörzsölte, tapogatta Homoki Barát a majmot, de át volt fagyva annak a teste egészen. Nyolctilalmas akkor szépen lábra állította, elmékedő ülésbe lassan lehelyezte, s nekiállott, hogy bűvös mesterséggel meggyúrja teste

minden porcikáját. Hatott is az igyekezet, megindult Szun Vu-kung elakadt lélegzete, megmozdult, kinyitotta szemét. Mesterét emlegette első szavával.

– Ájulatba estél kicsinyt, s ha én itt nem lettem volna – magyarázta sértődve Nyolctilalmas –, bizony nem tudom, ki keltett volna életre, aztán meg se köszönöd? A majom azonban rá se hederített, hanem elbocsájtotta a sárkányokat köszönettel, aztán leült az erdőben testvéreivel megtanácskozandó, hogy most már mit tegyenek. Búsultak a tanítványok nagyon, törték a fejüket, honnét szerezzenek segítséget. Végére is odajutottak, hogy Avalokitesvara bodhiszattva, a nagy Kuan-jin, mikor útnak indította őket, megígérte segítségét erősen, hozzá kell hát fordulniok. Mivel pedig Szun Vu-kung nem tért még egészen erejéhez, Nyolctilalmas vállalkozott, hogy elmegy a déli tenger szigetére a bodhiszattvához. El is nyargalt Nyolctilalmas a felhők tetejében. Közben azonban a démon is elgondolta a barlangban magában, hogy nem fog ám Szun Vu-kung a vereségbe belenyugodni, hanem elmegy megint segítséget kérni. Eléhozatta hamar démonjaival bűvös bőrszakját, s mert már régen fogta használatba, hát új szíjat tétetett rá, majd a barlang második kapujánál felállította. Mert olyan volt az a bőrszak, hogy amit abba betettek, az onnét nem szabadult. A démon maga pedig elindult körülnézni, hogy ugyan merre keresik a tanítványok a segítséget. Meg is pillantotta hamarosan a disznót, hogy egyenest dél felé vette az útját. Nyomban rájött a démon éles elméjével, hogy az útja csak Avalokitesvara bodhiszattvához vezethet. Hamar kapta magát, s mert ismerte az utakat a környéken mindenütt, egy rövidebb úton elébe vágott a disznónak, s amikor odaért, felöltötte magára a bodhiszattva képét.

Elhite az oktondi Nyolctilalmas menten, mikor a démon elébe állott, hogy a bodhiszattvával van dolga, s elmondott neki mindent.

– Nem is kell, hogy hazamenjünk – vigasztalta a disznót az álbodhiszattva –, jó ismerős vagyok én ezzel a Veres Gyermekkel. Jó lélek az, nem árt senkinek, bizonyosan csak ti háborgattátok meg!

– Én nem! – tiltakozott a disznó ijedten. – Csak a majom volt az!

– Gyere velem – ajánlotta a démon nagy nyájjassággal –, meglátogatjuk ezt a démonfejedelmet. Ha én megkérem, egy-két jó szóra bizonyosan elengedi mestereteket.

Elhitt az oktondi disznó mindent, ment vissza a barlangba az álbodhiszattvával. Ott aztán megfogták, a zsákba beledugták, csak a feje látszott ki, s felakasztották a mestergerendára.

– No, most itt lógsz vagy négy-öt napot – vigasztalta gúnyosan a démon, felöltvén igazi alakját –, aztán majd a démonjaim bor mellé szépen felcsemegéznek!

– Becsaptál engem, te fattyú démon! – átkozódott Nyolctilalmas. – Hogy a pestises kelevény verje ki a tested!

Átkozódott így a disznó nagy bajában. Közben azonban Szun Vu-kung éles orrával megorrontotta a démon szelét, amint körülöttük járt, s megértette rögtön, hogy valami baj történt.

Erőt vett gyengeségén, összeszorította fogát, mert igen sajgott a dereka még, feltápáskodott, s odament a barlang kapujához, megvervén azt erősen.

– Fogjátok meg! Fogjátok meg! – nyitották ki a kaput a démonok, amikor meglátták, hogy megint az ellenség jött ajtajukra. Gyenge volt még a majom, nem mert velük szembeszállni. Hamar egy batyuvá változtatta magát, úgy kuporodott le a barlang előtt.

Meglelték a démonok a batyut, vitték be nagy diadallal, hogy lám elszaladt féltében a majom, még a cókmojkját is otthagya.

– Silány holmi ez! – fitymálta a démon. – Szakadt ing lehet benne, meg tán ócska fejfedő, rongynak jó csak!

Behozták azért a batyut a barlangba. Ezt akarta Szun Vu-kung éppen. Odabent, amikor nem ügyeltek rá, hamar kirántotta egy szőre szálát, azt varázsolta batyuvá, ő maga pedig legyecskévé változván felrepült az ajtófélfára.

Hallotta csakhamar a majom, légy képében, Nyolctilalmas dühös bömbölését, dúlását-fúlását. Beljebb szállott és csakhamar megértette a szidalmakból, milyen ármánnyal szedte rá öccsét a démon.

“Derék fickó azért ez a disznó! – mosolyodott el önkéntelenül is Szun Vu-kung. – Nem adta be a derekát! Meg kell azonban fognom ezt a démont mindenáron!”

Amint ezen töprenkedett, hallotta ám, hogy a démon hivatja a vezéreit. Közelebb szállott hát, hogy minden szót halljon.

– Ismeritek ti, vezérek, az én atyafiságom? – kérdezte a démon embereitől.

– Ismerjük, nagy király! – felelték a démonvezérek térden állva.

– No, akkor eridjetek, híjátok meg nevemben az öreg királyt, hogy megfogtam a kínai barátot, legyen része neki is a pecsenyében, hadd nyerjen örök életet általa.

Fogadták a parancsot a vezérek, rögvést útnak is eredtek. Szun Vu-kung azonban elgondolta magában, hogy ez neki még segítségére lehet, a nyomukba eredt hát rögtön.

A negyvenkettedik fejezet, amelyben

*Szun Vu-kung a bodhiszattva előtt tiszteleg,
Kuan-jin meg elfogja a Veres Gyermeket*

– Akármi legyenek, ha ez az öreg király nem a bikadémon-fejedelem, a Veres Gyermek atyja – dörmögte magában Szun Vu-kung, amint a vezérek nyomában kiszállt a barlangból. – Rég láttam már ökelmét, pedig vastag barátságban voltunk, de hát én az igaz hitre tértem, ő meg maradt gonosz démon, aki volt. Emlékezem is rá, milyenre formázott. Mi lenne, ha az ő képében látogatnám meg a démont? Tette is váltotta a gondolatát Szun Vu-kung menten. Elszállott kis légy képében a vezérek előtt jó messzire, amikor pedig már nem látták, gyorsan a bikadémon-fejedelem formájára változott, egypár szőre szálából pedig vadászsólymokat, kutyákat, íjat, nyilat, kíséretet varázsolt, mintha vadászatra indult volna, úgy várta a démonvezéreket.

Jöttek is azok csakhamar, s igen megörültek, hogy útközben találják az öreg királyt, nem kell továbbmenniök. Meg is hívták rögtön nagy tisztelettel az emberhúslakomára. Szun Vu-kung se kérte magát, ment velük.

Örült nagyon a Veres Gyermek, hogy atyjaura megérkezett. Nagy tisztelettel fogadta, a főhelyre ültette, ő maga meg leborult előtte.

– Micsoda kínai barát az, fiacskám – kérdezte a majom nagy nyájassággal –, akinek a húsából lakomázni fogunk?

– Hát az, amelyik a szent könyvekért ment volna nyugatnak – felelte a démon.

– Tán csak nem a Szun Vu-kung mestere? – tette magát az álbikadémon, mintha szörnyen megrettenne. – Hozzá ne nyúljal akkor, édes fiam, a világért! Akkora hatalma van annak a majomnak, hogy amikor ötszáz évnek előtte az ég palotáit felháborgatta, hát a Jáde Császár is alig tudta megfogni százezres sereggel, ég hálójával, föld hurkaival! Jobb lesz, ha szépen szabadon engeded a mesterét, mert ha nekünk támad bűvös fűtykősével, még e hegyet is szétveri!

– Te is csak más dicsőségét emelnéd, atyámuram – vágott vissza a démon elkeseredetten –, tulajdon fiadét meg alább szállítanád? Megverekedtem én már azzal a majommal, de nem bírt az velem sehogy se, az én elragadtatásom halhatatlan tüzet sehogy se állhatta, de még a társát is elfogtam a mestere mellé! Ne félj semmit, elszaladt már az, itt hagyta a batyuját is! Ehetünk nyugodtan a mestere húsából, örök életet nyerünk vele

– Fiacskám – szólt Szun Vu-kung fölénnyel –, te csak elragadtatásod tüzével győztél rajta, de ő át tud ám változni hetvenkétféle alakba

– Változhat akármilyenbe – vont a meg vállát a démon – megismerem én őt mindenképp! Az én ajtómon ugyan be nem jön!

– Már hogy mondhatasz ilyet? – fortyant fel a majom. – Ha óriásnak változik, persze hogy be se fér az ajtón, de ha elváltozik léggé, szúnyoggá, bolhává, vagy darázssá, lepkévé, hogy ismered meg akkor?

De bizony a Veres Gyermek csak nem akart Szun Vu-kungtól megrettenni, látta is a majom, hogy jobb lesz, ha ráhagyja. De hogy mestere életét valahogy mégis menekítse, azt mondta a démonnak a nagy invitálásra, hogy háromnapos böjtöt fogadott a felesége kérésére, nem ehete a mester húsából csak két nap múlva.

Gyanút fogott erre a démon, mert hiszen emberhúson élt az ő apjaura már több mint ezer esztendeje, azt a sok gonosz tettet háromnapos böjttel le ügyse tudhatja, mi van hát emögött? Kisietett gyorsan, s elővette a vezéreket, hogy ugyan hol találták elő apjaurát?

– Útközben találkoztunk vele – vallották a vezérek.

– Akkor ez nem is az atyám – kiáltott a démon –, hanem valaki más az ő képében! A szaván akadtam fel, mert olyan másformán beszélt, mint ahogy az én atyám szokott! Ide figyelmezzetek – parancsolta vezéreinek –, álljatok készen karddal, lándzsával, fűtykössel, hurokkal! Éles legyen a fegyver, hegyes a lándzsa! Majd én vattatóra fogom, s ha mégis atyám ő, hát bánom is én, nem esszük meg a barátot se ma, se holnap, az se baj, ha egy hónap múlva lesz belőle pecsenye... de ha elvétí a szavát valahogy, s én fűttyentek nektek, akkor menjetek rá!

Lesbe álltak a démonvezérek, a démon meg ment vissza atyjaurához nagy tisztelettel.

– Ne tisztelkedj te annyit előttem – mondotta a majom nagy nyájassággal –, hanem ülj csak le, s ha mondanál még valamit, hát mondjad.

– A kínai barát peccsenyjére hívtalak volna lakomára, tisztelt atyámuram – mondotta nagy ármányosan a démon –, de még egy dologért is. A minapában, hogy fent jártam a kilencedik égben, hát összetalálkoztam a nagy Csang Tao-ling* mesterrel.

– A mennyei mesterrel, a nagy bűbájossal? – álmélkodott Szun Vu-kung.

– Avval, avval! S mert látta, hogy milyen szép termetű vagyok, meg jó formájú, hát tudni akarta volna, hogy mely évben, hónapban, mely órában s napon születtem volt, mert megnézte volna sorsom a csillagokban. Én azonban együgyű eszemmel elfelejtettem ezt teljességgel – mondotta a démon nagy ravaszul –, hát megkérdeném most tőled.

– “Adta démonja! – dörmögte magában Szun Vu-kung. – Most aztán megfogtál! Inkább odakint verekednék veled meg a népeddel, mint hogy ilyesmin törjem a fejemet?” – aztán így válaszolt:

– Öreg vagyok én már, fiacskám, már az sincs eszemben, ami tegnap történt, ilyen régi dologra hogy is emlékeznék? Elfejtettem bizony én is teljességgel születésed idejét. De várj csak, majd odahaza megkérdem anyádat, s megízenem valakitől.

Tudta azonban már a démon, hogy az ő igazi atyja ezt el nem felejtette. Nagyot fütyentett hát, berontottak a démonok, s nekitámadtak Szun Vu-kungnak szörnyű dühösséggel. A majom azonban elérántotta fütykösét, azzal a sok fegyvert sorra visszaverte, s így szólt a démonhoz szemrehányón:

– Igazán neveletlen vagy, fiacskám! Mi dolog ez, atyádat megveretni!

Elszégyellte magát a démon erre a szóra, föl se mert tekinteni, Szun Vu-kung meg nagy hirtelen arany fénysugárrá változott, kisuhant a barlangból.

– Soká voltál oda, bátyám – mondotta Homoki Barát, mikor a majom előtte termett. – Nagy szerencsével járhattál, hogy úgy mosolyog a képed! Meg tudjuk szabadítani a mestert?

– Nagy győzelemmel jártam ám! – hengegett Szun Vu-kung, s el is mondotta, hogyan tette lóvá a démont.

– Hát valami kis győzelmet azt szereztél – hümmögött Homoki Barát, ahogy végighallgatta –, de ettől még mesterünk, attól tartok, meg nem menekedik!

– Amiatt ne főjön a fejed! – rikkantotta Szun Vu-kung. – Elmegyek a bodhiszattvához, majd az megsegít minket!

– Nem sajog már a derekad? – kérdezte aggódva a víziszörny.

– Nem fáj már egy cseppet se! – bizonykodott a majom. – Rendbe hozta a győzelem! No, vigyázz csak a holmira, míg én oda vagyok.

Elindult Szun Vu-kung, felugrott a levegőégbe, s szállt a déli tenger felé. Meg is érkezett hamarosan, alig tellett félóraba. Köszöntötték az őriző istenek illendőképpen, s a bodhiszattvának menten jelentették.

– Miért jöttél már megint, Szun Vu-kung? – fogta vállatóra zordan a bodhiszattva, amikor a színe elé került. – Miért nem járod utadat mesterreddel?

Elmondotta erre a majom, mi történt, hogy történt.

– Ej – rázta fejét a bodhiszattva a történetre –, miért nem engem híttál az elragadtatás halhatatlan tüze ellen? Mit mentél a sárkányokhoz?

Elmondotta erre Szun Vu-kung, hogyan indult el Nyolctilalmas, és hogyan szedte őt rá a démon. Nagy haragra gerjedt ám a bodhiszattva:

– Még hogy az én képemet merte volt felvenni ez a fattyú démon! – szitkozódott. Fogta drágagyöngyös tisztaságos korsaját nagy haragjában, belévetette a tenger közepébe. Megrettent ám Szun Vu-kung is erre a nagy haragra, égnek állt a haja szála is ijedtében. Nem mert szólani semmit, csak magában mormogta:

– Tüzes természet ám ez a bodhiszattva! Hogy nem jól szóltam, hát a korsaját is eldobta magától! Ahelyett inkább nekem is adhatta volna!

De még ki sem mondta, hullámszani, emelkedni kezdett a tenger, s emelkedett kifelé belőle a tisztaságos korsó. Odanézett a majom, hát egy teknős hozta a hátán.

– No, Szun Vu-kung – mondta a bodhiszattva, mikor a teknős letette a korsót a partra –, emeld csak fel!

Megfogta Szun Vu-kung a korsó nyakát, és csudák csudája, meg se bírta moccantani. Mintha szitakötő akart volna megemelni kőoszlopot.

---

* Csang Tao-ling – (született i.sz. 34-ben) a vallásos taoizmus egyik legkorábbi vezetője, alkimista, a hagyomány szerint halhatatlanná lett.

– Meg se bírom moccantani, felséges bodhiszattva – vigyorgott a majom zavartan. – Máskor tán megbírtam volna veled, de elvette a sok harc az erőmet, gyengébb vagyok, mint máskor.

– Ha üres lett volna a korsó – nevetett a bodhiszattva, miközben könnyedén fölemelte s a kezébe vette –, bizony elbírtad volna, csak hogy most benne van ám egy egész tengernek a vize! Ez a víz pedig különb ám a sárkányok esőjénél, ez eloltja a démon tüzét! Veled adnám, hogy mentsd meg veled mesteredet, de hát meg se bírod mozdítani! Ezért rábíznám a Kincsörző Sárkányleányra, ő megy majd veled. De ismerem a te csalfa természeted – tette hozzá elkomorodva –, ez a korsó is drága jószág ám, még elcsalnád tőle, s akkor kereshetném. Hagyj itt nálam valami zálogot cserébe!

– Micsoda zálogot adjak én neked, ó, bodhiszattva? – vigyorgott zavartan Szun Vu-kung. – Hiszen mióta barátta lettem, ilyen bűnös gondolat még meg se fordult a fejemben! Hiszen a rajtam levő ruhát is te adtad nekem, ez a tigrisbőr kötény meg ugyan mit érhet? A fütykösöm kell nekem a magam védelmére, hacsak az abroncsot le nem imádkozod a fejemről, nincs mit adjak neked!

– Add ide zálogba a fejedben levő életmentő csodás hajad szálát – mondotta a bodhiszattva.

– Azt is tőled kaptam! – háborodott fel a majom. – S ha odaadom, mivel mentem meg akkor az életem, ha bajba jutok?

– Hej, te majom! – haragudott meg Avalokitesvara. – Ha még hajad szálát is sajnálok tőlem, akkor a sárkányleányt nem küldhetem veled

– No, te aztán bízol az emberben, felséges bodhiszattva! – nevetett kesernyésen Szun Vu-kung. – Ne bizalmatlankodjál, ne gyanakodjál, ne gondolj a szerzetessel, hanem Buddha személyével, ahogy mondani szokták, mentsd meg mesteremet!

Elszánta hát magát a bodhiszattva, hogy elmegy ő is Szun Vu-kunggal megmenteni Hszüan-cangot. Eléhozott a sárkányleánnyal egy lótuszvirágot, letette a tenger színére, s meghagyta Szun Vu-kungnak, hogy álljon reá. Csodálkozott a majom, hogy megbírja őt az a kicsiny virág, s nem értette, hogyan kel át ezzel a tengeren evező, csáklya, vitorla nélkül. A bodhiszattva azonban csak ráfúvintott a lótuszvirágra, s menten a túlsó partnál találta magát a majom, olyan sebesen átvitte a vízen Kuan-jin lehelete.

Közben a bodhiszattva rábízta a házat, szigetet a háza népére, őrizőisteneire, s máris ott volt Szun Vu-kung mellett. Akkor még elszalajtott a kedves tanítványát, Moksát, fel a mennyek országába, kérté kölcsönbe atyjaurától, a Pagodahordozó Mennyei Királytól annak harminchat démonnyakázó kardját. Ment is Moxsa sebesen, hozta a kardokat, közben még öccsétől, No-csa királyfitől tiszteltette anyjukat is, merthogy sürgetős lévén a dolga, nem tisztelkedhetett előtte.

Akkor kezébe vette a bodhiszattva a kardokat, varázsigét mormolt, s a harminchat kadból lótusztrón lett. Rátépedett Kuan-jin a lótusztrónra, s elindult a levegőégben a Kiáltóhegy felé, szállván előtte fehér papagája, nyomában Szun Vu-kunggal és Moksával.

Amint megérkeztek, elmormolta a bodhiszattva a szent Om szótagot, s egyszerre megjelentek előtte a környék összes istenei és szellemei.

– Szedjete össze nekem minden élő, ki itt él innét háromszáz mérföldre, s vigyétek fel e hegy tetejébe – parancsolta nekik.

Összeszedtek az istenek minden élő, felvitték a hegy tetejébe. Fogta akkor a bodhiszattva tisztaságos korsaját, s a tenger vizét belőle mind alázdította, hát tengerré változott az egész vidék, csak a hegy csúcsa meredt ki belőle.

– Nyújtsd ide a kezed! – parancsolta aztán a majomnak, s belémártva bűvös fűzfaágát tisztaságos korsajába, annak édes harmatával a csalogatás jelét rajzolta Szun Vu-kung tenyerébe.

– Most pedig eridj és hídd harcba a démont – mondotta. – Nem kell hogy győzzél rajta, fuss meg csak előle, aztán ha elébem ér, én majd megfogom őt.

Megverte a barlang kapuját Szun Vu-kung, szidta, elkáromította a démont, de hiába, nem nyitotta ki a kaput a Veres Gyermekek. Megbosszankodott erre a majom, fogta a fütykösét, beverte a kaput. No de ezt már a démon se állta tovább, jött ki a barlangból nagy sebbel-lobbal, lándzsájával kezében, s nekítámadt. Összement vele Szun Vu-kung vagy négyszer-ötször, aztán megfutamodott.

– Mit futamodtál meg, te majom? – gúnyolta a démon. – A minap még álltad a harcot hússzor-harmincszor is, most meg megfutnál?

– Félek, hogy tüzet bocsátsz rám, fiacskám – felelte vissza Szun Vu-kung.

– Nem bocsátok én rád tüzet – ígérte a démon –, csak gyere verekedni!

– No, akkor meg gyere elő! – kiáltott Szun Vu-kung. – Jó vitéz nem verekszik a háza kapujában!

Hallgatott a démon az ármányos szóra, utánaeredt a majomnak. Az meg kinyitotta tenyerét, s a bűvös jel húzta,

vonzotta a démont maga után, úgy üldözte Szun Vu-kungot. Odacsalta a jel a démont egészen a bodhiszattva közelébe, ott pedig eltűnt a majom a bodhiszattva dicsfényének árnyékában. Nézett a démon nagy dühösen erre-arra, de nem látta már ellenfelét sehol se. Ekkor a bodhiszattvához fordult:

– Te vagy, aki a majom segítségére jöttél? – kérdezte tőle dühösen.

Nem felelt a bodhiszattva előszörre se, másodjára se. Megdühödött a démon, belevágta lándzsáját a bodhiszattvába, azazhogy csak vágta volna, mert az aranyos sugárrá változott, s felszállott a kilencedik ég magasába.

– Rosszul ismertél te engem, te fattyú majom! – hahotázott a démon kaján örömmel. – Harcban se bírtál velem, hát a nyakamra hoztad ezt a rohadt bodhiszattvát, de annak is csak egyszer kellett hogy a lándzsámmal beledöfjek, semmivé változott! Enyém lett már a lótusztrónja is I

– No, hiszen jó kézbe került a lótusztrón! – mormogta Szun Vu-kung megvetéssel, ahogy Moksával együtt lesték a démont a levegőégből.

– Mit mondtál, Szun Vu-kung? – dördült meg a bodhiszattva hangja.

– Mit mondtam, mit mondtam! – háborgott a majom. – Rajta ül már a démon a lótusztrónodon, hogy szerzed most vissza?

– Éppen ezt akartam, hogy ráüljön – nyugtatta meg a bodhiszattva –, figyelj csak ide! – azzal bűvös fűzfaágával rámutatott a démonra, varázsigt mondott, s lám eltűnt a lótusztrón, ott ült a démon a hegyes kardok tetejében. A bodhiszattva szavára odament Moksá, s démonigázó bunkójával beleverte a kardokat a démon fenekébe. Rángatta volna ki a démon a kardokat a testéből vad sietséggel, de ekkor megint varázsolt egyet a bodhiszattva, s a kardok horgokká görbültek, beleakadtak mélyen a húsába.

Könyörögni kezdett erre a démon a bodhiszattva bocsánatáért. Leereszkedett elébe a bodhiszattva aransugáron, s megkérdezte tőle:

– Akarsz-e az én hitemre térni, az én követőm lenni?

– Akarok, akarok – nyöszörgött a démon –, csak hagyd meg életem!

Fogta akkor aranykését a bodhiszattva, levágta a démon haját, szerzetesévé fogadta, szolgálójává tette, aztán varázsigt mondott, s eltűntek a horgok a démon testéből, begyógyultak sebei. De álnok lélek volt ám a démon! Mihelyt megszabadult kínjaiból, felragadta lándzsáját, s a bodhiszattva ellen fordult:

– Nem igaz hittél térítéssel meg engem, csak bűbájossággal! Vigyázz, itt a lándzsám! – azzal megint a bodhiszattva felé döfött vele.

Megrettent Szun Vu-kung, már emelte fütykösét Kuan-jin védelmére, de a bodhiszattva elérántott nagy sebesen egy aranyabroncsot a ruhája ujjából, s varázsigt mondva a démonra vetette. Öt darabba vált ekkor az aranyabroncs, ráhurkolódtak azok a démon fejére, kezére, lábára, megfogták, hogy most már moccanni se tudott.

A negyvenharmadik fejezet, amelyben

*a Fekete Folyó szörnye Hszüan-cangot elrabolja,
Nyugati Tenger Sárkánya a kis gyíkot elfogatja*

Búcsút vett Szun Vu-kung a bodhiszattvától és Moksától, köszönte nekik nagy segítségüket, aztán sietett megkeresni Homoki Barátot, hogy megmentse mesterüket s Nyolctilalmast. Közben a bodhiszattva visszavette tisztaságos korsajába a tenger vizét, száraz lett a vidék megint egészen, fogta a megtérített démont, s elindult vele hazafelé. Hogy pedig egészen az igaz hitre térítse s gonoszságát belőle kiűzze, ráparancsolt, hogy folytonosan leborulván menjen az úton vele végig.

Bizony halálra volt már válva Hszüan-cang teljességgel, mikor tanítványai rátaláltak. Szégyenlette magát erősen Szun Vu-kung előtt, hogy ám megint nem hitt neki, de hálálkodott is, hogy megmentette. Kiszabadították Nyolctilalmast is a bőrzsákból, az előtalált élelemből nagy vacsorát csaptak, összeszedték, ami kincs a démon után maradt, s útra keltek megint.

Mentek már több mint egy hónapja újfent, amikor egyszer csak nagy víz zúgása ütötte meg fülüket. Ahogy továbbhaladtak, egyszerre egy széles, hatalmas fekete folyó bukkant fel előttük keresztbe az úton. Mély volt és

rettenetes, zúgó, rohanó, nem bírta volna a ló meglábalni semmiképpen. Tanakodni kezdtek, hogyan juthatnának át rajta. A három tanítványnak könnyű dolga lett volna, átrepülték volna egykettőre bűbajos tudományukkal, de a mester, halandó ember lévén, velük nem szállhatott, túlságosan nehéz volt. Tudvalevő, hogy a szellemek, halhatatlanok, élő ember súlyát el nem bírják.

Amint ott tanakodtak, egyszerre csak csónak bukkant fel a vízen.

– Hej, révészgazda! – kiáltott oda Homoki Barát jó hangosan a csónakosnak. – Vigy át bennünket a vízen!

– Nem vagyok én révész – felelt vissza az ember nagy mogorván –, minek vinnélek át?

– Nem úgy van az! – erősködött Homoki Barát. – Ha nem is vagy révész, átvihetnél könyörületességből, mert mi nyugat földjére tartunk szent könyvekért, Buddha imádására! Nem szólt a csónakos erre semmit, de a parthoz kormányozta ladikját. Ám kicsiny volt a hajó, ketten fértek csak benne, így hát Nyolctilalmas indult el először a szentatyával. Nekifeküdt az evezőknek a csónakos, hajtotta a csónakot neki a folyónak. Mikor azonban a folyó közepére ért vele, nagy hullámvásba fogott a víz, felcsapott majd az égig tarajos habjával, s egyszer csak eltűnt a csónak a vízben a benne ülőkkel.

– Ej, hogy mesterünket mindig csak baj éri! – bosszankodott Szun Vu-kung a parton ennek láttára. – Alig menekült meg a Veres Gyermekek kezéből, most meg a fekete víz nyeli el?

– Tán csak felborult a csónak – vélekedett Homoki Barát.

– Ha csak a csónak borult volna fel – vetette vissza a majom –, ért Nyolctilalmas a vízi mesterséghez, megmentette volna a szentatyát menten! De nem bukkant fel ő se, így hát valami démon keze lehet a dologban!

– Várj csak, bátyám – gyürkőzött neki Homoki Barát –, lemegyek én a víz fenekére, megnézem, mi történt.

Ugrott is már a víziszörny bele a folyóba, jó démonúzó botjával együtt. Ahogy leért a víz fenekére, hamarosan rá is talált egy vízi palotára. Ott díszelgett a kapuja felett nagy írásjegyekkel, hogy “Hengjang Völgy Fekete Folyója Istenének Laka.” Odaosonkodott Homoki Barát, s hallotta ám, hogyan örvend a démon Hszüan-cang megfogásának, mert halhatatlanságot nyer húsának evésével, s hogy meghija ám bácsikáját is a lakomára. Rontott is ám a kapuhoz Homoki Barát, s hívta viadalra a démont nagy haraggal.

Jött is hamar a démon páncélba öltözve, bambuszbütykös acélkorbácsával, viadalra kelt vele. Összecsaptak már harmincszor is, de csak nem győzte le egyik a másikat. Elgondolta magában ekkor Homoki Barát, hogy ha már nem bír a démonnal, hát kicsalja a partra, ottan már Szun Vu-kunggal együtt elbánnak majd vele. Meg is fordult nagy hirtelen, s menekült elfelé.

– Menj csak! – kiáltott utána a démon. – Nem harcolok veled, meg kell írjam a vendég hívó levelet a lakomára!

Ment ki a partra Homoki Barát nagy lihegve, mondotta Szun Vu-kungnak, hogy mi történt.

– Aztán milyen formája volt a démonnak? – kérdezte a majom.

– Mintha krokodélus lett volna – felelte Homoki Barát –, de nem, mégis inkább vízigyík volt.

Szavát még be sem fejezte, amikor egy vénséges vén ember szökött elé a vízből, menten térdre borult, s hangosan kiáltotta:

– A Fekete Folyó istene hódol neked, Nagy Szent!

– Nemcsak hogy fellakomáznád mesterem, te gonosz démon – kiáltott rá haragosan Szun Vu-kung –, hanem még jössz itt engem ámitgatni?

– Nem vagyok én gonosz démon, ó, Nagy Szent – mondta a vén ember pityeregve –, hanem én vagyok e folyó istene. Az a gonosz szörnyeteg démon csak valami esztendeje, hogy befészkelte magát ide, mikor megáradt a nyugati tenger, annak az árával jött ide. Akkor megharcolt velem, én öreg csontjaimmal már nem győzhettem rajta, hát kivetett a palotából, s azóta pusztítja népemet. Mentem én panaszra a nyugati tenger sárkányához, de hát az édes bácsikája neki az anyja részéről, hát meg se hallgatott, azt mondotta, férjek meg vele. Mentem volna én panaszra a mennyekbe, de hát kicsiny az én rangom, hivatalom, a Jåde Császárhoz be se jutottam. Most, hogy megtudtam, hogy erre jársz, ó, Nagy Szent, benned van minden bizodalom! Segíts rajtam!

– Hát nagy vétekbe esett akkor a nyugati tenger sárkánya – szólt komoran a majom. – Nemcsak engedte, hogy téged kitudjanak palotából, hanem a mesteremet is megfogta az öcsikéje testvéremmel együtt, s lakomát csapna a húsából. Maradj csak itt, vén isten, vigyázzatok a holminkra ketten Homoki Baráttal, amíg én elmegyek a nyugati tengerre, elfogom előbb a sárkánykirályt, aztán meg ezt a szörnyet!

Hálálkodott szörnyen a vén isten, Szun Vu-kung meg felhőre kerekedett, szállt egyenesen a nyugati tenger felé. Amint megérkezett, alábucskázott a vízbe, ott folytatta útját. Ahogy ment a vizek között, egyszerre csak meglátott egy fekete haldémont, egy színarany, meghívóleveles ládikával. Tudta ám a majom, hogy kivel van dolga! Kapta a fűtykösét, egy csapással a haldémon agya velejét kiloccsantotta, aztán magához vette az aranyos ládikát. Bizony a vízigyík-démon meghívólevele volt benne bácsikájához.

– No, ez is jó helyre érkezett! – vigyorgott Szun Vu-kung, s a levelet keblébe rejtette. Csakhamar megérkezett a sárkány palotájához. Jelentették jöttét menten, jött ki elébe a sárkánykirály egész háza népével, fogadta nagy tisztelettel.

– Lépj be, hozzánk, ó, Nagy Szent – nyájaskodott a sárkánykirály –, igyál egy kis teát!

– Én még meg se ittam a teádat – felelt vissza Szun Vu-kung –, de te már úgy érzed majd, mintha leitted volna magad attól, amit hoztam! – s vette is elé a meghívólevelet.

Elofvasta a levelet a sárkány, hát vetette is magát a földre rémületében, verte a fejét a földhöz:

– Könyörülj meg rajtam, ó, Nagy Szent! – könyörgött. – Húgomnak kilencedik fia ez a gazfickó, atyjaurát annak idején, merthogy egyszer elvétette az eső mértékét s idejét, a jáde Császár lenyakasztatta a kínai császár miniszterével, Vej Csenggel. Húgomat annak idején magamhoz vettem gyermekestül, tavaly halt el szegény nehézkórságban. A fiát akkor elküldöttem a Fekete Folyóhoz, hogy ott igaz módra éljen, jámborságra törekedvén, de ez a gazfickó csak gonoszságot művelt! Megyek is – buzgólkodott –, érte küldök, elfogatom!

– Nagy bántalom az nekem, amelyre e levél bizonyosággal szolgál – mondotta méltósággal Szun Vu-kung. – Jelentést akartam már írni a Jáde Császárnak, hogy te is vétekből estél, összeszövetkeztél ezzel a gonosszal emberek rablására. Amint azonban elbeszélte, eme fickó egyedül követte el a tettét tiszteletlenségében, ezért téged mostan megkíméllek, elsőjére boldogult fítestvéred tekintvén, másodjára meg, merthogy ifjú még e fickó és ennél fogva tudatlan, szülei oktatása híján való. Küldj azonban tüstént elfogására, szabadítsd meg mesteremet.

Sietett is a sárkány, menten hívatta fiát, trónja örökösét, rendelt melléje ötszáz rák- s halkatonát, hogy menjenek elfogni tüstént az elfajzott sárkányfiat. Ment vele a majom is mindjárt, nem hajtva a sárkánykirály szíves marasztalására, csak egy csésze teát ivott meg úgy álltában.

Ahogy megérkeztek a Fekete Folyóhoz, ott maradt Szun Vu-kung a parton, a királyfi pedig ment vízi seregével unokatestvére látogatására.

– Bácsikámat híttam, s a fia jött – hümmögte magában a vízigyík-démon gyanakodva, amikor jelentették neki a sárkánykirályfi jöttét. – Mire véljem én ezt? – De jött is már egy másik vízidémon, s jelentette:

– Nagy király! Katonáság vert tábornak a folyó fenekében, palotádtól nyugatnak, tisztelt unokafivéred zászlajával.

– Eszét vesztette az én fivérem teljességgel! – csóválta fejét a démon, s meghagyta embereinek, hogy amint a vendég fogadására megy, hozzák ám utána pánccélját és fegyvereit nyomban, hátha szükség lesz rá.

– Itt van, fenség, a vízigyík-sárkány – jelentette az ajtónálló a sárkánykirályfinak vezéri sátrában –, bebocsátást kér. Kapta is magára a sárkánykirályfi aranysisakját, felkötötte drágamívű övét, kezébe ragadta háromélű vaspálcáját, úgy fogadta a vendéget.

– Meghívólevelet küldöttem felséges atyáduradnak – lépett be hozzá a vízigyík-sárkány –, gondolom, te jöttél helyette a lakomára, de miért haddal, sereggel? Be se jöttél hozzám, hanem tábornak veretsz a palotám előtt, micsoda dolog ez?

– Milyen lakomára híttad te atyámat? – kérdezte a sárkánykirályfi.

– Mióta itt lakom atyád kegyelméből – felelte a vízigyík-sárkány nagy alázatossággal –, nem volt még rá módom, hogy ezt neki megháláljam. A minap aztán kezemre kerítettem egy kínai barátot, ki annyira teljes már minden jámborsággal, hogy örök életet nyer, ki húsát megeszi. Az ő peccenyéjére hívtam atyádurad, hogy neki is része legyen e nagy jótéteményben.

– Te ostoba barom! – rivallt rá a királyfi. – Tudod-e, ki ez a kínai barát?

– Tudom hát – rándított a vállán a démon. – Kínából jött, s nyugatnak tart valami szent könyvekért.

– Te csak ennyit tudsz – döngött tovább a királyfi hangja –, de azt már nem tudod, micsoda hatalmú tanítványa van neki!

– Igenis van neki egy hosszú pofájú tanítványa – bizonygatta a démon –, azt is elfogtam én, jó lesz a barát peccenyéje mellé második fogásnak. Aztán van egy másik, egy nagy fekete fickó, aki lejött ide velem verekedni a mesteréért, de biz én elvertem innét, nem láttam egyikben sem akkora hatalmat!

– Akkor mégse tudod! – folytatta a királyfi kemény hangon. – Van még egy tanítványa neki, a legfőbbik, az Éggel Egyenlő Nagy Szent, ki már ötszáz évnek előtte felháborgatta az ég palotáit, de aztán Buddha hitére tért. Nálunk járt az imént, küldötted elfogta, meghívóleveled meglelte, s atyámat gonosz démonnal való szövetekezéssel, ember rablásával vádolja. Add ki ízibe a kínai barátot meg a tanítványát, hogy visszavihessem őket ennek a Szun Vu-kungnak, s illendően megkövessem érte, akkor tán megmarad életed! De ha egy fél szóval is nemet szólnál, nem maradsz itt többet békében!

Nagy haragra gerjedt ám a vízigyík-sárkány:

– Unokatestvér volnék veled – kiáltotta haragosan s te mégis idegennek fognád pártját? Hogy adjam ki neked a

kínai barátot, mintha őt elfogni lett volna a legkönnyebb dolog a világon! Féljek én is tőle, amiért félsz tőle? Jöjjön ide az a tanítvány, ha van mersze, vívjon meg velem a mesteréért! Ha háromszor legyőz, kiadom én neki, de ha én győzöm le, bizony megsütöm, megeszem mesterével együtt, de akkor már egyes-egyedül ám, se rokon, se vendég, bezárom a kaput, s magunkban vigadunk!

Felgerjedt ám erre a sárkánykirályfi haragja is, és hogy a vízigyík-sárkány hátraintett embereinek s magára kapta páncélját, sisakját, kezébe ragadta acélkorbácsát, ő is felkapta fegyverét, s elkezdődött a harc kettejük között. Legyőzte ellenfelét a sárkánykirályfi csakhamar, földre terítette. Rámentek a katonák, hátára kötötték a két kezét, vasláncot hurkoltak az átvert kulcsontjára, úgy vezették ki a partra Szun Vu-kung elébe.

Ott már kérte aztán a bocsánatot a vízigyík-sárkány a földig borulva. Nem is tett vele Szun Vu-kung semmit, rábízta a királyfira, vigye magával atyjaurához. Megköszönte akkor a királyfi kegyességét, s útjára bocsájtotta hadaival együtt. Lement közben Homoki Barát is a vízi palotába, felhozta a partra Hszüan-cangot s Nyolctilalmast.

– Hát megmenekültünk volna, kedves tanítványaim – vakarta meg a fejét Hszüan-cang –, de még most is csak a keleti parton volnánk. Hogy jussunk át a másik oldalra?

– Ne aggódjék azon kegyelmességed! – lépett oda elébe a vén folyamisten. – Le se róttam még hálámat, hogy palotámba, birtokomba visszahelyeztetek. Szállj csak lovadra, szentatyám, nyitok én neked utat! – azzal nekivágott a folyamisten a folyónak, megállította a folyását teljességgel, úgyhogy lefolyt, ami alul volt, de több nem jött utána, száraz lett a medre. Azon aztán Hszüan-cang és tanítványai szépen át is keltek.

A negyvennegyedik fejezet, amelyben

*a városban robot alatt görnyednek a szerzetesek,
s tanítványok a templomban istenek közt lelnek helyet*

Ment Hszüan-cang s három tanítványa tovább nyugat felé. Széllel találkoztak, hóval verekedtek, holddal jártak, csillag után mentek. Elmúlt már a tél, közelgett a tavasz. Ahogy mentek az úton, a táj szépségében gyönyörködő kedvvel, egyszerűen csak valami morajlás ütötte meg fülüket. Mintha sok ezer ember kiáltozott volna.

– Mi ez a zaj, Szun Vu-kung? – állította meg a lovát Hszüan-cang.

– Földindulás vagy hegyomlás – kottyant bele Nyolctilalmas.

– Inkább mennydörgés tán, vagy a föld reng – vélte Homoki Barát.

– Emberek nyögnek, lovak nyerítenek – mondotta Hszüan-cang.

– Én úgy gondolnám, hogy sem egyik, sem másik – mondotta Szun Vu-kung. – Várjatok csak, megyek és megnézem.

Felugrott a majom a levegőégbe, onnét nézett széjjel. Várost pillantott meg az ég magasából, csudását, fényeset, de hadaknak, zászlóknak, vágató lovaknak a nyomát se látta, békesség volt mindenütt. Továbbszáguldott hát a felhők tetején, s ím a város szélén, homokos nagy pusztaságban nagy sereg szerzetest látott meg a szeme. Rakott szekereket húztak szegények, s közben sóhajtoztak, kiáltoztak, hogy “Segíts rajtunk, ó, nagyerejű Mahábála bodhiszattva!” Ez volt a nagy morajlás, ami Hszüan-cang fülét megütötte.

Lejjebb ereszkedett Szun Vu-kung, hogy jobban szemügyre vegye őket, hát téglával, fával, vályoggal voltak a szekerek rakva, s egy magas domb tetejére húzták, tolták fel a barátok, egy keskeny, mély úton izzadva, lihegve.

“Bizonyára a kolostorukat építik – gondolta Szun Vu-kung –, s úgy látszik, jó erre a termés, az aratás, hogy nem kapnak munkást, ezért fáradoznak maguk” – de valahogy nem volt ebben biztos. Ahogy ezen töprenkedett, látta, hogy az úton a város kapuja felől két taoista pap tart a szerzetesek felé.

Ahogy a szerzetesek meglátták őket, az ég magasából is kivehetően megrettentek, s a szekerek húzásának még jobban nekiveselkedtek.

“Ejha! – értette meg a majom. – Hogy félnek ezek a barátok a taoistáktól! Hallottam már arról, hogy itt nyugat felé van ország, ahol a taoistákat tisztelik csak, a buddhistákat üldözik... ez volna az? Meg kell tudnom, mi van itten, addig mesteremhez vissza nem mehetek.”

Lebocsátkozott Szun Vu-kung a felhők tetejéből, s a földre érve megrázta magát, egyszeriben vándor taoista lett

belőle. Kosárral a vállán, fahalat verve, imádságot gajdolván ment az úton a két taoista elébe.

– Tisztelendő atyák – szólította meg őket nagy ájtatossággal –, szegény vándor tanítványotok esdekel hozzátok, hogy megmondanátok: mely utcában fogadják szívesen e városban a Tao hirdetését? Merre fogadják be a vándor bölcsüket? Merthogy én, mint látni való, koldulásból élek. Nagyot nevettek erre a taoisták:

– Messziről jöhettél, atyánkfia – mondták neki –, ha mifelénk koldulásból akarnál csak élni! Tudd meg, hogy e városban nemcsak hogy a hadi s polgári hivatalnokok, a gazdagok s előkelők, a város apraja-nagyja mind tisztelik a mi bölcsességünket; ez csak kicsiny dolog lenne, szóra sem érdemes; hanem legelsősorban maga a király öfelsége!

Mentegetőzött Szun Vu-kung fiatalságával, idegen voltával. Így aztán elmagyarázták a taoisták, hogy húsz évnek előtte nagy szárazság köszöntött a városra, az országra, senyvedt, pusztult mindenki. Akkor a nagy országos könyörgésekre, áldozatokra alábocsátkozott az égből három halhatatlan, mégpedig a Tigriserős Nagy Halhatatlan, a Szarvaserős Nagy Halhatatlan s a Kecskerős Nagy Halhatatlan.

– Akkora hatalmas van e három atyánknak – mondták a taoisták nagy tisztelettel –, hogy semmi dolog nekik szelet hívni, esőt csinálni, vizet olajjá, követ arannyá elválttatni! Megmentették az országot, a népet, ezért aztán azóta atyafiságába fogadta őket a király is, a főemberek is. Azóta tisztelnek minket ebben az országban ilyen nagyon.

Megígérték a taoisták aztán Szun Vu-kungnak, hogy el is viszik őt a három halhatatlan elébe, csak várja meg, míg elvezik hivatalos dolguk, amiért idejöttek.

Álmélkodott Szun Vu-kung mindezen illendőképpen, de azt már nem értette sehogy sem, hogyan járhat egy taoista, ki elvonult a világtól, hivatalos dologban?

– Azokra kell nekünk ott ügyelnünk – mutatott a két taoista a szekereket húzó szerzetesek felé –, számba vennünk őket, hogy mind megvannak-e. Mert tudd meg, hogy amikor az ország népe esőért rimádkodott, imádkoztak ám ők is, de hasztalan! Ezért aztán kezünkre adta a felséges király e semmirekellőket, hogy szolgáljunk legyenek, kolostoraikat lerontatta, szent szobraikat, képeiket elpusztította, papi levelét mindnek elvétette. Ők aztán most a mi tüzi legényeink, sepregetőink, teherhordóink. Ezek éppen a kolostorunk bővítéséhez szállítják a téglát, fát, vályogot, de megátalkodtak ám, nem akarózik nekik a teherhordás! Azért is jöttünk ki, hogy ráncba szedjük őket!

Nagy zokogásba, jajveszékélésbe tört ám ki a majom ennek hallatára.

– Nagy az én szerencsétlenségem! – ragadta meg búbanatos képpel a két taoista köntösét. – Tudjátok meg, hogy nemcsak azért járom én a világ minden táját, mert sorsom így rendelte, hanem mert atyámfiat keresem. Ifjan szerzetesek lettek ők, s mert éhínség támadt földünkön, elmentek messze földre koldulni, kéregetni, azóta haza nem tértek, én meg megemlékezvén atyáim kegyességéről, az ő nyomukban járva vetődtem el ide. Ha pedig ezek közé jutottak – mutatott ő is a szerzetesek felé –, innét hogy menekedhetnek?

– Semmi dolog ez! – nyugtatták meg a taoisták nagylelkűen. – Majd mi várunk meg téged akkor, s te méssz el közbük megszámlálni, hogy megvannak-e mind. Ötszázan kell hogy legyenek, atyádfiait köztük megkeresheted, s ha fellelnéd őket, a Tao szerelmére szabadon bocsátjuk, neked őket általadjuk, azután megyünk a városba, a halhatatlanok elébe.

Hálálkodott Szun Vu-kung erősen, azzal búcsút vett a taoistáktól, s ment a szerzetesekhez. Két szorosan kellett, hogy átmenjen, míg hozzájuk ért.

–Kegyelmes atyánk – rebegték a szerzetesek, amint odaérkezett, fahalát verve, imádkozva –, nem henyélünk ám mi, a számunkból sem hibázik, húzzuk a szekeret szorgalmasan! – merthogy őt is taoistának vélték.

– Ha már ezek egy álorcás taoista előtt is térdre borulnak – mormogta magában Szun Vu-kung –, akkor egy igazi jöttére még tán meghalának ijedtükben. – Azzal rájuk szólt:

– Álljatok fel, s ne féljetek. Nem a munkátok után járok én, hanem atyámfiat keresem köztetek.

Körbevették őt a szerzetesek menten, nézték, bámulták, nagy kíváncsisággal, de egyik sem ismerte fel benne atyjafiat.

– Nem vagy te a mi atyánkfia, kegyelmes atyánk – zúgták össze-vissza. – Mit nevezsz rajtunk? – kérdezték csodálkozva, hogy a majom elnevette magát tanácstalanágukon.

– Hogy én mit nevetek? – vigyorgott Szun Vu-kung. – Azon, hogy ide jutottatok! Bizonyosan nagy vétektek estetek atyátok, anyátok ellen, vagy megszegtétek fogadalmatokat, hogy most nem Buddhát imádjátok, a szent könyveket imádkoztátok, hanem a taoistákat szolgáljátok rabszolgák módjára!

– Nem ismered te, kegyelmes atyánk, a mi keserves sorsunkat! – fakadtak sírásra mind a szerzetesek, s elpanaszolták, hogy s mint jutottak erre a rabságra.

– De hát ha így van – biztatta őket Szun Vu-kung –, hát szökjete el innét!

– Nem lehet azt, kegyelmes atyánk! – szörnyedtek el a szerzetesek. – Megrajzoltatta a képünk mását a király öfelsége, ott függ az kiakasztva ennek a Lassúkocsi Országnak minden városában! Ha pedig hivatalbeli személy egy

szökött szerzetest megfog, annak a rangját három grádussal emelik, a nem hivatalbeli meg ötven ezüstöt kap, így aztán nemcsak hogy szerzetes, de aki csak kopasz, nyírott fejű, hajahullott, az országot egy se hagyhatja el! Nincs nekünk mit tennünk – lógatták a fejüket bánatosan –, csak itten gyötrődünk.

– Hát akkor halnátok meg inkább – vélte a majom.

– Van is aki megholt, kegyelmes atyánk – bizonygatták búsán a szerzetesek. – Több mint kétezren voltunk, mikor összefogdostak bennünket. Hatszázán-hétszázán nem bírták közülünk már a keserves munkát, a hideget, meleget, elpusztultak azóta. Más hét-nyolcszáz meg magát emészttette el, mi vagyunk csak ötszázán, kik meghalni sem tudunk; kötél minket megfojtani, kard minket levágni nem tudott, ha folyó vizébe ugrottunk, azon fennmaradtunk, ha mérget ettünk, abból is megmenekedtünk!

– Hát akkor örök életet nyertetek az égtől! – nevetett Szun Vu-kung.

Igen ám – bólogtatt szomorúan a szerzetesek –, de még milyen keserveset! Örök bűnhődés ez nem örök élet! S ahogy a szemünket este a keserves munkától elcsigázva bezárjuk, hát szellemek látogatnak bennünket. Nem ám holmi kísértetek – magyarázták, látván a majom vigyorgását – hanem védistenek! Őriznek minket, meghalni nem engednek, s egyre azt mondogatják: “Ne keressétek a halált, tűrjete csak, mert első majd kelet földjéről a kínai barát, ki nyugat földjére megy a szent könyvekért. Keze alatt pedig ott lesz e szentnek az ő nagy tanítványa, az Éggel egyenlő Nagy Szent, ki nagy erejével, jóságos szívével megszabadít majd benneteket, s a Tao papjait elpusztítván, visszahelyez titeket kolostoraitokba.”

Elálmélkodott Szun Vu-kung ezen a beszéden, de nem szólt többet, ment vissza a két taoistához, otthagya a szerzeteseket.

– No, tudós testvérünk – kérdezték azok –, melyik a te atyádfia ezek között?

– Mind az ötszázán azok – felelte a majom teljes komolysággal.

– Eszedet vesztetted, hogy ilyen döreséget beszélsz! – kiáltották megdöbbenve a taoisták. – Ezek az ötszáz szerzetesek a király adománya, egyet-kettőt még elengedhetnének közülük azzal, hogy megbetegedtek, aztán meg meghaltak, de valamennyit? Azt semmiképp se lehet! Nemhogy akkor nekünk szolgánk nem maradna, hanem még a felséges udvar is megharagudna ránk!

– Szóval nem bocsátjátok el őket? – kérdezte Szun Vu-kung.

Nemmel feleltek rá a taoisták. Elkérdezte még Szun Vu-kung háromszor, de a két taoista nem engedett sehogy se. Elékapta ekkor a majom a fütykösét füléből, s a két taoista papot egy csapással agyoncsapta.

Nagy ijedten hagyták oda a szerzetesek szekereiket ennek láttára, s szaladtak oda Szun Vu-kunghoz.

– Miért verted agyon a király atyafiait? – kérdezték tőle nagy ijedtséggel, de fel is háborodva. – Semmi közöd nem volt velük, mért bántottad őket? Mert nem téged fognak ám vádolni evvel, hanem minket! Gyere csak velünk a városba, hogy tanúskodhassunk róla!

– Ne zsvajogjatok, tisztelendő urak! – szólott mosolyogva Szun Vu-kung. – Tudjátok meg, hogy nem vagyok én vándor taoista, hanem azért jöttem, hogy benneteket megmentselek.

– Azzal, hogy ezeket agyonverted – zúgták a szerzetesek –, csak bajba döntöttél bennünket! Még hogy megmentenél?

– Én vagyok Szun Vu-kung, a Nagy Szent – fogyott el a majom türelme. – Azért jöttem, hogy titeket megmentselek!

– Az nem lehet! – kiáltozták meghökkenve a szerzetesek. – Ismerjük mi Szun Vu-kungot, más ám az ő ábrázatja!

Most meg a majom hökkent meg.

– Ugyan honnét ismertek, hisz sose láttatok! – kiáltotta vissza.

– Meglátogatott minket álunkban a vén Aranycsillag isten – mondották büszkén a szerzetesek –, s elmondta ám nekünk, micsodás az Éggel Egyenlő Nagy Szent ábrázatja, hogy el ne tévesszük, ha megjő! Így mondta:

*Csapott, lapos a homloka, aranyfényű tüzes szeme,
Csupa szőrös majompofa, ám szakálla nincs nekije.
Foga villog, szája hegyes, természete rettenetes,
Olyan, mint egy mennykőisten, még egy ilyen sehol nincsen.*

“No, hogy ide is eljutott a hírem!” – állapította meg magában büszkén Szun Vu-kung, aztán nagy ravaszul így szólt:

– Igazatok van uraságtoknak, nem vagyok én Szun Vu-kung, hanem a tanítványa, s csak azért jöttem ide, hogy

bajt keverjek nektek. De nini – mutatott hirtelen a hátuk mögé –, nem ott jön a mesterem?

Megfordultak a szerzetesek, hogy arra nézzenek, ezalatt pedig Szun Vu-kung visszaváltozott igaz alakjára. De ekkor már megismerték, leborultak előtte, s szörnyen kérték bocsánatát.

– Gyertek csak velem – intett nekik Szun Vu-kung, azzal, minekutána bűvös hatalmával a szekereket terhükkel együtt elpusztította, kitépte egy marék szőre szálát, s szétoztotta köztük.

– Ne lábatlankodjatok itt többet körülöttem – szólott a szerzetesekre –, hanem tisztuljatok el innét! Én holnapra leszámolok a taoistákkal, de hogy ti addig békével legyetek, tegyétek a nevetlen ujjatok körme alá, amit adtam nektek, fogjátok az öklötöket jó szorosra, s ha valaki titeket megfogni próbálna, csak kiáltátok a nevemet, ott leszek, megvédelmezlek!

Hitték is a szerzetesek, nem is, amit a majom mondott, egynéhányan mindjárt ki is próbálták a dolgot, hát a szőrszálak Szun Vu-kung neve hallatára mind az ő alakjára változtak, vasfüttykössel a kezükben! Jöhetett volna ellenük ezer katona, vagy tízezer, az sem állhatott volna meg előttük! Megmondotta akkor Szun Vu-kung, hogy milyen varázsigével változtassák vissza körmük alá az ő alakját, azután elbocsájtotta a szerzeteseket, menjenek, amerre a szemük lát. Ő maga meg tíz-egynéhány szerzetessel elindult vissza mesteréhez.

Nem tudta már Hszüan-cang mire vélni tanítványa elmaradását. Nagy volt az öröme, amikor meglátta! De amikor meghallotta hitbéli társai szomorú sorsát, menten újra csak elfogta az aggodalom:

– Mi lesz velünk? – fordult panaszos arccal az újonnan jött szerzetesekhez.

– Nem kell, hogy aggódjál, tisztelendő atyánk – nyugtatták meg a városbéli szerzetesek. – Itt van velünk a Nagy Szent őkegyelmessége, megvéd ő majd minket. Aztán meg ott van még a városban a Bölcsesség Szakadéjának Kolostora, azt nem rontották le, mikor a többi elpusztították, mivelhogy maga a királynak az őse alapította volt, ott vannak benne ősei képmásai, ezért békén hagyták, oda elmehetünk. Holnap aztán majd eligazítja a dolgunkat Szun úr őkegyelme!

Estére hajlott már a nap, mikor a városba érkeztek. Áthaladtak egy függőhídon, aztán egymás után három kapun, s már ott is voltak a kolostorban. Nagy örömmel fogadták őket az ottani szerzetesek, mivelhogy az öreg Aranycsillag isten nekik is megjelentette már álmukban Szun Vu-kungnak képét, s ahogy megérkezett, rögvest felismerték benne megmentőjüket.

– Jókor jöttél még, ó, Nagy Szent – hajlongtak előtte –, mert ha még egy-két napot késel, bizony már csak a lelkünkkel találkozhatasz

Meg is vacsoráltak a kolostorban Hszüan-cang és tanítványai, aztán nyugovóra tértek. Szun Vu-kung azonban csak nem bírt aludni, a másnapnak a tervét forgatta egyre a fejében. A végén fogta magát, feltápászkodott, magára rángatta ruháját, s felugrott a levegőégbe, onnét nézett körül. Meg is látta csakhamar, hogy egyenest délnek ott világoznak a Három Tisztaságosnak szentelt taoista templom lámpásai. Lejebb ereszkedett nagy óvatosan, hogy közelebről szemügyre vegye a helyet, hát ott állott a templom udvarában három fő papi személy – bizonyára a Tigriserős, a Szarvaserős meg a Kecskerős, gondolta magában –, körülöttünk pedig vagy hét-nyolcszáz hívő s pap, verték a dobokat, kongatták a harangokat, égették a füstölőt, kántálták az imádságokat, javában folyt a ceremónia.

“Lemennék közéjük – morfondírozott magában a majom –, de hiába, egy szálból fonalat nem sodorhatsz, fél tenyérrel se tapsolhatsz! Visszamegyek inkább – döntötte el magában –, elhozom Nyolctilalmast meg Homoki Barátot, csinálunk egy kis cécót!”

A két tanítvány javában horkolt már, mire visszaért a kolostorba, fejtől-lábtól fekve egymás mellett.

– Miért nem alszol, bátyám? – dűnnyögte Homoki Barát bosszúsan, mert őt rázta fel elsőnek a majom.

– Kelj csak fel – biztatta Szun Vu-kung suttogva –, elmegyünk, nagy lakomát csapunk!

– Hol akarsz te lakomázni éjnek éjszakáján – bosszankodott fel Homoki Barát még jobban –, amikor a szám is kiszáradt, könnyem is eleredt a nagy koplalásban? – mert bizony a kolostorban nem tudták valami jóltartani őket az este.

– A Három Tisztaságos Templomában, a taoistakéban – suttogta tovább a majom –, tele vannak ám a szentélyek áldozati elemőzsiával! Akkora kenyerek, akár egy vékás szakajtó, szárított gyümölcs meg egyéb csemege töméntelen! Gyere már!

Persze hogy meghallotta Nyolctilalmas is a nagy susmogást, s hogy étekről volt szó, rögtön felneszelt rá:

– Engem nem viszel, bátyám? – kérdezte panaszosan.

– Ha enni akarsz – suttogta a majom nagy szigorúsággal –, csendesen maradj, mert még felriasztod mesterünket!

Elindult a három tanítvány lopva, csendességgel. Felugrottak a levegőégbe, szálltak csendesen a templom felé. Nyolctilalmas, amilyen oktondi volt, egyenest rárontott volna a templomra, bele az imádkozók seregébe.

– Várj, amíg eloszolnak – rántotta vissza Szun Vu-kung. De bizony a szertartásnak csak nem akart vége szakadni.

Megbosszankodott erre a majom, fogta magát, nagy szelet támasztott bűvös mesterséggel. Süvített a szél, be a templom kapuján, egyszeribe kioltotta mind a gyertyákat, mécseket, füstölőket.

– Térjünk nyugovóra, tanítványaim! – szólt zavartan Tigriserős Halhatatlan. – Elfújta a szél a lámpásokat, nem tudunk imádkozni tovább, majd hajnalban folytatjuk.

Szétoszlottak a taoisták, üres lett a templom. Ezt várta csak a három tanítvány! Mentek be egyenesen a szentélybe. Nyolctilalmas nem is nézett semerre se nagy mohóságában, csak nekiesett az áldozati asztaloknak, s habzsolni kezdte az elemózsiát teli szájjal, amikor Szun Vu-kung elékapta a fütykösét, s keményen a körmére vert vele.

– Még alighogy megkóstoltam – panaszkodott a disznó, visszakupva a kezét –, s máris versz?

– Ne viseld úgy magad, akár a kölykök! – szólt rá Szun Vu-kung szigorúan. – Foglalj helyet illendően, s egyél illedelmesen!

– Te szégyentelen! – morogta a disznó dühösen. – Lopni jöttünk, s még illedelmeskedjünk? Még ha meghittak volna!

– Micsoda istenek azok ottan? – mutatott Szun Vu-kung felelet helyett a Három Tisztaságos szobrai felé.

– Még a Három Tisztaságost sem ismered? – hahotázott Nyolctilalmas. – Az ott középen az Ős Kezdet Istene, bal felől a Bűvös Kincs Ura, jobbról meg a Felséges Vén – mutogatta sorba.

– No, hát akkor elfoglaljuk a helyüket – határozta el a majom –, akkor aztán illendőképpen lakomázhatunk.

Többet se kellett mondani a disznónak, de Homoki Barátnak se! Lerángatták egyszeriben trónusaikról a szobrokat, s maguk ültek a helyükbe: középre ült Szun Vu-kung, balja felől Homoki Barát, jobbára pedig Nyolctilalmas, s mind a hárman az istenek formájára változtatták magukat. Nyolctilalmas persze megint nekiesett volna az áldozati ételeknek, de Szun Vu-kung megint visszatartotta:

– Itt hevernek a szobrok a földön – mutatott rájuk –, s ha netán valamely taoista korán ébredne, még rájönne, miben járunk. Fogd csak őket – parancsolta –, s vidd ki valahova, rejtsd el. Ahogy bejöttünk, jobb felé az egyik ajtón akkora bűdösség áradt az orromba, hogy az biztosan jó lesz nekik.

Hóna alá kapta a disznó a három istenszobrot, ment velük kifelé. Amint odaért s berúgta lábával az ajtót, akkor látta, hogy bizony nem más az, mint reterát. Nagy hahotával eregette bele a szobrokat, aztán nagy buzgón meghajolva imádkozni kezdett előttük.

– Három Tisztaságos, értsetek szót vélünk! Messze földről jöttünk, démonnyuvasztás a tanult mesterségünk. Lakomázni szottyant kedvünk, nálatok jó helyre leltünk, adjátok át hát helyeteket, ültetek rajta eleget! Tisztaságos istenkék voltatok, egy időre hát szar között lakjatok! Zabáltatok már eleget, szagoljátok a bűdöset! – azzal ment is vissza nagy vígan társaihoz, s végre nekiláttak a kirakott étkeknek istenigazában. Nem sok idő telt bele, el is pusztítottak minden kenyeret, kalácsot, gyümölcsöt, pogácsát, süteményt.

Történt azonban, hogy az egyik ifjabb taoista, ahogy nyugodni készült, észrevette, hogy esengőjét a templomban feledte. Megijedt, hogy szidást kap majd mesterétől, ezért felkelt nagy óvatosan társai közül, ment vissza a templomba. Tapogatózva a sötétben meg is lelta a csengettyűt, aztán éppen ment volna kifelé, amikor megütötte a fülét a három tanítvány szuszogása. Hej, megrettent szörnyen, szaladt kifelé, de véletlenül rálépett egy licsigyümölcs eldobott héjára, és hasra vágódott.

Nyolctilalmas nem állhatta meg, hangos röhögés tört ki belőle. De erre csak még jobban megrettent a taoista, rohant ki hanyatt-homlok a templomból, segítségért kiáltozva. Fellármázta csakhamar az egész gyülekezetet, s jöttek is már a taoista papok vissza a szentélybe lámpásokkal, gyertyákkal megnézni, mi történt.

A negyvenötödik fejezet, amelyben

*a templomban Szun Vu-kung örök emléket hagyott,
s Lassúkocsi Országában a Tan fénye felragyog*

Tódultak be a templomba a taoisták nagy hűhóval, kiáltozással, emelték a fáklyákat, gyertyákat, odavilágítottak minden zugba, keresték a betolakodókat. Szun Vu-kung s társai azonban a Három Tisztaságos képében úgy ültek ott a trónszékeken, akár három igazi szobor.

– Szemlátomást nem járt itt senki – hüledezett Tigriserős Halhatatlan –, ki ette meg akkor ezt a töméntelen áldozatot?

– Mégpedig ember ette meg – tette hozzá Szarvaserős Halhatatlan –, mert a gyümölcsnek a héját eldobálta – mutatott szerte a padlóra –, a magokat meg szétkőpdöste. Ugyan howá lehetett?

– Ne kételkedjete, tisztelendő bátyáim – mondotta Kecseerős Halhatatlan. – Én úgy gondolom, hogy sok imádságunk, buzgó fohászkodásunk megindította a három istent, leszállottak közénk, a halandók világába, s áldozatainkat kegyesen magukhoz vették. Járuljunk hát elébük imádsúkra, hátha megajándékoznak kegyes jóindulatukban az örök élet elixírjével?

– Igazad van bizonyossággal – bólintott rá Tigriserős, azzal ki is adta a parancsot a papoknak, hogy öltsek fel szertartási ruháikat, hozzák elé az imádságoskönyveket meg a csengőket, kegyszereket, s kezdjenek buzgó imádkozásba. Maga Tigriserős énekelte az imádságot, buzgón fohászkodva a Három Tisztaságozhoz.

– Ezek hozzánk imádkoznak – bökte meg csendben Nyolctilalmas Szun Vu-kungot. – Felelni kéne nekik valamit, mert különben baj lesz!

Nekidurálta magát a majom, s megszólalt kegyes hangon:

– Kedvelt fiacskáim! Hagyjatok fel könyörgéseetekkel! Most tértünk meg a baracklakomáról a mennyek országából, s elixírtalt nem hoztunk magunkkal, majd legközelebb kaptok belőle!

A taoisták azonban annyira felbuzdultak azon örömiükben, hogy megszólalt az isten, hogy csak még jobban könyörögtek. Most meg Homoki Barát lökte oldalba Szun Vu-kungot titkon.

– Adnunk kell valamit nekik – súgta a fülébe –, mert addig innét nem menekedhetünk!

– Majd adunk mi nekik mindjárt! – suttogta vissza Szun Vu-kung mérgesen, azzal megint fölemelte hangját nagy áhítattal:

– Elég a könyörgésből, fiacskáim! Adunk mi nektek a halhatatlanság italából, hogyne adnánk, csak hozzatok hozzá edényeket!

Szaladtak is tüstént a papok az isteni parancs teljesítésére! Tigriserős egy irdatlan nagy cseberrel tért vissza, Szarvaserős egy cserépfazekat kerített elő valahonnét, Kecseerősnek meg nem akadt már más a kezébe a nagy sietségben, mint egy virágváza. Sürgősen kihajigálta belőle a virágokat, azzal lerakták a három edényt nagy tisztelettel az istenek elébe. Megparancsolta ekkor Szun Vu-kung, hogy hagyják el a templomot, s erősen zárják be az ajtókat, mert az elixír művét halandó szemnek nem szabad látnia. Mikor aztán a taoisták kivonultak, fogta magát, megnyitotta köntösét, s szépségesen belevizelt az előtte álló edénybe, intve társainak, hogy kövessék példáját.

– No, itt a szent ital, jöhetnek a papok – dörmögte Homoki Barát, amint rendbe szedte magát, s ő is elfoglalta helyét a trónszéken. Jöttek is a taoisták nagy hajlongás, leborulás közepette, s megparancsolták az egyik kis tanítványnak, hozzon hamar meritókanalat, hadd kóstolja meg elsőnek Tigriserős.

– Jó íze van? – érdeklődött Szarvaserős, amikor látta, hogy tisztelendő testvérenek elfancsalodik a képe.

– Hát nem valami jó ital – fintorgatta a száját a legidősebb mester –, savanyú ám kegyetlenül.

– Hadd kóstolom meg én is – buzgólkodott Kecseerős, azzal nagyot húzott a bűvös italból, de elkeseredetten állapította meg:

– Olyan ez, akár a disznóhúgy!

Látta már Szun Vu-kung, hogy ennek nem jó vége lesz, rájönnek a turpisságra, s hogy legalább emlékeztessé tegye a vállalkozást, odakiáltott nekik:

– Nagy szamarak vagytok, ti taoisták! Hogy is jött volna le hozzátok a Három Tisztaságos? Mi, a kínai barát tanítványai jöttünk el hozzátok az éjjel egy kis lakomára, mondhatom, jólesett! Amikor aztán hozzánk könyörögtetek, a szívünk rajtatok megesett, s merthogy elixírré szert nem tehattünk, saját levünkkel itattunk titeket.

Hej, megharagudtak erre a taoista papok! Fogta mindegyik, ami a kezébe akadt, füstölőedényt, seprút, téglát, követ, azzal estek neki a három álistennek. Nem tehetett mást Szun Vu-kung, karon ragadta két társát, s kirotván velük az ajtón, felhőre kerekedtek, úgy siettek haza, ott aztán nagy csendben, hogy Hszüan-cangot fel ne riasszák, megint lefeküdtek. Hajnallott már, mire hazaértek.

Másnap reggel indultak aztán a király udvarába, hogy az úti levelet bemutassák.

– Nem volt ennek a barátnak hol meghalnia, hogy nálunk keresi halálát? – kiáltott fel Lassúköcsi Ország királya, amint bejelentették neki Hszüan-cang s tanítványai érkezését székhelyén, az Öt Főnix Tornyában. – Hogyhogy az őrség nem csípte nyakon őket?

– Keleti földről jöttek ők, nagy király – jelentette az őrség vezetője –, a hatalmas Kínai Birodalomból, és bizonyosan nagy bűvös erő lakozhatik bennük, hogy a hosszú úton idáig megbirkózhattak a rengeteg démonnal,

szörnyeteggel! Fogadd jó szándékkal őket, ó, nagy király, s engedd útjukra!

Hajlott a szóra a király, átvette az úti levelet, s már olvasta volna, mikor az őrség jelentette a három taoista mester jöttét.

– Miért fáradtatok hozzám, országom főpapjai? – kérdezte tőlük a király nagy tisztelettel.

– Panaszunk van, ó, nagy király – mondták a taoisták. – Nézd csak azt a négy idegen szerzetest – mutattak az udvarban várakozó Hszüan-cangra s tanítványaira. – Megölték ezek a tegnapi nap két tanítványunkat, ötszáz szolgálkat szélnak eresztették, a mai éjjel pedig templomunkat meggyalázták, isteneink szobrát ledöntötték! – s elmondották, mi történt az éjjel.

Nagy haragra gerjedt erre a király. Már ki akarta adni a parancsot Hszüan-cangnak s tanítványainak elfogatására, mikor odasietett trónja elé Szun Vu-kung, összetette kezét, s hangosan így kiáltott:

– Szűnjék mennydörgő haragod egy időre, nagy király! Hallgass meg minket is!

– Talán bizony azt mondanád – felelt a király nagy haraggal –, hogy hazugságot mondtak főpapjaim?

– Azt mondták – folytatta a majom rendíthetetlenül –, hogy a tegnapi nap itt városotok előtt két tanítványuk megöltük... de ki szolgál erre bizonyossággal? Ha még erőszakra ezt el is ismernénk, csak kettőt ölethetsz meg közülünk kettő életéért, másik kettőnket engedd útjára, hadd menjenek tovább a szent könyvekért. Azt is mondták, hogy szerzeteseket szélnak eresztettünk, de bizonyosságuk erre sincsen, halálra minket ezért sem vethettek mindnyájunkat, legfeljebb egyőnket! Arra meg, hogy a Három Tisztaságos Templomában gyalázatosságokat míveltünk volna, azt felelhetem csak, hogy tegnap vetődünk el országotokba merő véletlenből, utcáitokon, útjaitokon addig sose jártunk, hogy lehet az, hogy ismertük volna az utat templomukhoz éjnek éjszakáján? Minekutána pedig ott vizeltünk volna, el kellett volna hogy helyben fogattassunk! Határtalan sokszor megesik ám a világon, hogy mások nevében követnek el valamit, miért ne éppen reánk fognak e dolgot? Kérem felségedet, vizsgálja meg ügyünk nagy bölcsességével!

Megzavarodott a király erre a körmönfont beszédre, nem tudta, hogy ítéljen. Ahogy így gondolkodott, töprenkedett, egyszer csak jött megint a palotaőrség egyik szolgálattévője s jelentette:

– Itt vannak, felség, a falvak vénjei a palota előtt, segítséged várják, mert nagy a szárazság.

Jöttek is a vének harmincan-negyvenen, leborultak a király előtt, úgykérték, parancsolná meg a taoista papoknak, imád-kozzanak esőt megint. Elbocsájtotta őket a király kegyelmesen, aztán Hszüan-cang, és tanítványai felé fordult:

– Látjátok, ti Kína országából jött szerzetesek, mi oka van annak, hogy a buddhistákat én elpusztítottam, a taoistákat pedig fölemeltem? Annak idején a szerzetesek imádságára egy csepp eső se hullott, s a szent halhatatlanok mentették csak meg az országot a pusztulástól! Ti most itten vétkeztetek szent papjaim ellen, el kellene hogy ítéljelek benneteket. Volna-e merszetek versengeni velük esőidőzésben, ha kegyelmet kaptok? Ha esőt tudtok támasztani s megmentitek népemet, teljes kegyelmet nyertek, visszaadom úti leveletek, s mehettek utatokra. De ha kudarcot vallotok, esőt nem támasztotok, akkor azon módon a piacon végeztetlek ki benneteket ország-világ előtt!

– Valamicskét értünk az imádsághoz – felelt erre vigyorogva Szun Vu-kung.

Elrendelte erre a király, készítsék elő az áldozóhelyet az esőtámasztásra, ő maga pedig onnét nézte a versengést az Öt Főnix Tornyából.

Elindult hát Tigriserős Halhatatlan az áldozóhelyre, de Szun Vu-kung megállította:

– Mit sietsz úgy, mester? – kiáltott rá. – Ha valamennyien esőért imádkozunk majd, honnét tudni akkor, tiétek-e az az eső, vagy a miénk?

– Mit kell erről beszélni? – legyintett a mester. – Ófelsége a király fogja már azt tudni.

– Ha tudja, hát tudja – akadékoskodott tovább a majom –, de mi messziről jöttünk ám, veletek ismeretségben nem vagyunk, nem tudjuk, mit mívelnétek, hogy mívelnétek, aztán ha ez s amaz összekeveredik, abból jó nem származik. Mondd csak el, mit tesztek?

– Amint felmegyek az áldozóhelyre – magyarázta fensőbbéségesen a halhatatlan –, csak azt lesd, mikor verek rá bűvös pajzsomra. Az első ütés hangjára szél támad majd, a másodikra felhők kélnek, a harmadikra villámlik s mennydörög, a negyedikre elered az eső, az ötödikre pedig eláll majd.

– Csudálatos! – nevetett Szun Vu-kung. – Ilyet még sose láttunk mi, szegény szerzetesek! Kezdd hozzá, atyám, művészetedhez! – azzal Hszüan-canggal, Nyolctilalmassal s Homoki Baráttal ment ő is az áldozóhelyre egyenest.

Ott emelkedett az áldozóhelyen egy hatalmas emelvény, volt vagy harminc láb magas. Körbe volt ékesítve a huszonnyolc csillagkép zászlóival, középen egy asztal állott, rajta illatos füstöt árasztó füstölödénnyel. Kétoldalt gyertyatartók sorakoztak égő gyertyákkal, a füstölőhöz egy aranypajzs volt támasztva, rávésve a mennyköistenek nevei. A földön öt nagy cseber állott egymás mellett sorban, teletöltve tiszta vízzel, a víz tetején fűzfaágak, az ágakon vaspajzs a Mennydörgés Vigyázójának bűvös jelével. Balra-jobbra még öt nagy pózna meredt az ég felé,

rajtuk bűvös jelek, mindegyik mellett két taoista, vaspöröllyel a kezében. Az emelvény hátsó végében végezettel ott sürgött-forgott egy sereg taoista, nagyban irkálván bűvös izeneteiket az égieknek, előttük bronzüst, az égieknek küldendő papírok elégetésére, s bábuk, a bűvös futárok képmásai.

Fellépett az emelvényre Tigriserős Halhatatlan. Tanítványai odanyújtottaik neki egy sárga papírra rótt bűvigét meg egy kardot. A halhatatlan, egyik kezében a karddal, bűvös igéket mondott, s a talizmánt a füstölő lángján elégette. Hátul a taoisták erre a tűzbe vetették az egyik bábút meg az egyik írást. Rácsapott a kard az aranypajzsra, az öt pöröly a póznákra, s lám szél kerekedett a levegőéből.

– Baj lesz ebből! – nyúsított fel Nyolctilalmas. – Ez a fickó érti a dolgát! Jelet adott, s máris jön a szél!

– Ti csak legyetek nyugodtan – csitította társait a majom –, ne szóljatok velem, csak a szentatyát őrizzék, amíg én elmegeyek a dolgot helyreütni.

Azzal a Nagy Szent kirántotta egyik szőre szálát, azt a maga képére változtatta, s otthagyta maga helyett. Ő maga meg láthatatlanformán felsuhant a levegőégbé, s elkiáltotta magát jó hangosan:

– Hol a szelek vigyázója?

Jött is már elébe a szélanyó a bőrszákjával, a fia a zsák hurkolókötélével, nagy reszketve tisztelegtek előtte.

– Én a Kína országbéli szentatyát védelmezem – pattogott Szun Vu-kung szava keményen –, ki a nyugati mennyországba menendő a szent könyvekért! Miért nem minket segíttek, hanem ezeket a taoistákat? Ha még visszafogjátok a szeleket, nem bántalak benneteket, de ha csak annyi fuvallat is rezdül, hogy ennek a fő taoistának a szakállá megrezzen belé, hát húszat kaptok a talpatokra a fütykösömmel!

Megrettent bezzeg erre a szélanyó meg a fia is, fogták a zsákot, visszafogták bele a szelet, meg se rezdült többé a levegő.

De bizony a taoisták megint égették a bűvös írásokat meg a bábukat, zengett a jeladás, s kezdtek gyűlni a felhők az égen. Szun Vu-kung se volt rest, menten elparancsolta a Felhőtaszajtót meg a Ködtámasztót, s azokat is keményen lehordta. Bezzeg eltűntek a felhők is menten, egy foszlány se látszott belőlük.

Megbosszankodott erre Tigriserős, fogta a kardját, haját kibontotta véle, bűvigéket mormolt, megint meggyújtott egy bűvös írást, jelt adott, s jött is már az ég déli kapuján kifelé a mennykőisten meg a villám anyja.

– Mit buzgólkodtok itten? – állott elébük Szun Vu-kung. – ki parancsolt nektek?

– Mennydörgést ígöző igaz művészettel bír ez a taoista! – mentegetőzött a mennykőisten. – írása a füstölő lángján felérkezett a jáde Császárhoz, az helybenhagyta, onnét a Kilencedik Ég Mennydörgő Őkegyelmességének a hivatalához került, ő adta nekünk a parancsot a dörgésre, villámlásra.

– Azért most csak álljatok meg – rendelkezett Szun Vu-kung –, majd nekem segíttek – s nem is dördült meg a menny, nem csapott le a mennykő.

Erre aztán nekiveselkedtek a taoisták amúgy istenigazában! Égették a füstölőt megint, rajta az írásokkal, mondták a varázsigéket, adták a jelet, s lám megjelent a levegőégbén a négy sárkánykirály.

– Hova, hova, Ao Kuang? – rikkantott rá Szun Vu-kung a legfőbbikre, hajdani szomszédjára. Jöttek is a sárkánykirályok nyomban a majom elébe nagy tisztességgel, az meg elmondta nekik sebten, hogyan áll a dolog.

– A minap, hogy segítségül híttalak benneteket – tette hozzá végül –, nem jutottatok semmire. Remélem, ebben a dologban jobban segítségemre lesztek! Igaz ugyan – biccentett a fejével kegyesen a nyugati sárkánykirálynak –, mesteremet múltkorjában a te fiacskád mentette meg!

– Ott van láncra verve a gonosztévő most is a tenger fenekében! – felelt rá buzgón a nyugati sárkánykirály. – Várom parancsod, ó, Nagy Szent, mi történjék vele.

– Csinálj vele, amit akarsz – hagyta rá Szun Vu-kung nagylelkűen –, csak most legyetek segítségemre! Ide figyeljete! – fordult a sárkányokhoz s a többi istenekhez, akik körülállták.

– A taoisták most már bevégzik dolgukat, aztán rajtam a sor. Csakhogy én nem tudok ám ilyen mindenféle igézést meg hókuszpókuszt, hát majd a fütykösömmel intézem el a dolgotokat! – emelte föl rettentő fegyverést.

– Kegyelmes atyánk! – szörnyedt el a mennykőisten. – Hogy álljuk mi azt ki, ha végigversz rajtunk vele?

– Nem verlek én meg benneteket – vigyorodott el a majom –, hanem figyelmezzetek végig a fütykösöm gombjára; amint előszörre felmutatom, induljon meg a szél! Ha másodjára, támadjanak felhők! Harmadjára dördüljön meg az ég, csapjon le a mennykő, negyedszerre induljatok meg az esővel, végezettel pedig ötödszörre álljon el az eső, tisztuljon ki a mennybolt, csak aztán hiba ne legyen! – emelte fel a végén a hangját.

Fogadták buzgón az összes istenek, hogy úgy lesz hajszálla minden, ahogy a Nagy Szent meghagyta nekik. Szun Vu-kung azzal búcsút is vett tőlük, alábukskázott a levegőégből le a földre a régi helyére, szőre szálát magára visszavette láthatatlan módon, úgyhogy senki észre nem vette, hol járt, merre járt.

– Jertek le onnét, szentatyák! – kiáltott fel aztán a taoistáknak. – Négyszer is jelt adtatok már, mégse lett belőle semmi, hadd próbáljuk most meg mi!

Mit volt mit tenni, nagy dülva-fülva lekászálódta a taoisták az emelvényről.

– Ugyan erősen figyelmeztetem innét rátok – szólt hozzájuk a király az Öt Főnix Tornyából –, hogy a fülem is kimostam, hallottam is a négy jeladást, de hogyhogy nem lett belőle se szél, se felhő, se eső, se semmi?

– Nincsenek máma odahaza a sárkánykirályok! – füllentették kínjukban a taoisták.

– Otthon voltak biz azok – rikkantott közbe Szun Vu-kung –, csak éppen ezeknek a taoistáknak nincs hozzá erejük, hogy megidézzék őket, tudja meg felséged! Most aztán várja csak meg, hogyan idézzük meg mi őket!

Felment azzal Szun Vu-kung mesterével és két társával az emelvényre az áldozóhelyen, ott meghagyta Hszüan-cangnak, hogy ha már esőt idézni nem tud, hát olvasson valami imádságot. Álmélkodtak az udvari emberek s a király, hogy a szerzetesek nem égetnek bűvös írást, jelt se adnak, de Szun Vu-kung megnyugtatta őket, hogy azért nem lesz semmi hiba a dologban, azzal elkezdte emelgetni a füttykösét. Jött is a szél, mint a parancsolat, utána a felhők, dörgött rá az ég, villámlott, majd pedig megeredt az eső. Megrettent ám a város lakossága, bújt be a házába, égette a füstölőket, s imádkozott nagy buzgósággal, hogy baj ne érje, az eső pedig hullott, hullott a sárkány órájától a ló órájáig* az egész királyságban. Akkor aztán a király megelégelte a dolgot, s odaizent Szun Vu-kungnak:

– Elég már az esőből, ó, szent szerzetesek! – kérlelte szépen küldötte szavával. – Ha még tovább esik, elmossa a vetést!

Főlemelte Szun Vu-kung aranygombos füttykösét még egyszer utoljára, el is állott az eső, kitisztult az ég. Nem ismert ám határt a király álmélkodása, no meg a hálája. Hívatta rögtön magához Hszüan-cangot s tanítványait, s már pecsételte is volna úti levelüket, hogy útukra bocsássa őket, mikor beállított hozzája megint a három taoista mester:

– Nem az ő érdemük volt ám az eső, ó, nagy király – szóltak hozzá nagy ármányossággal –, hanem a miénk! Hiszen mi végeztük az igézést, bűvölést, ők semmit se tettek! Csak úgy lehetett, hogy első igézésre nem leltük otthon az isteneket, s csak késlekedve kezdtek engedelmeskedni, amikor már ezek a buddhisták elkezdték mesterkedésüket!

Megzavarodott a király erre a ravasz beszédre, nem tudta, mitévő legyen, de Szun Vu-kung megfelelt a taoistáknak:

– Nem tudnak, felség, ezek a taoisták semmit! Ha tudnának, megidézhetnék neked a négy sárkánykirályt, mert azok még itt vannak a levegőégben, őket el nem bocsájtottam!

– Huszonhárom esztendeje vagyok már király – örült meg az uralkodó ennek a szónak –, de eleven sárkányt még nem láttam. Nosza, mutassátok csak meg, melyiktek tudja megidézni őket? A győztes jutalmat nyer, de aki hibáz, megbűnhődik érte!

Elévették a taoisták megint bűvös mesterségeiket, de bizony látták a sárkánykirályok, hogy ott áll mellettük Szun Vu-kung, nem mertek eljőnni. Mikor aztán a taoisták szégyenszemre felhagytak a próbálkozással, a majom szavára egyszerre ott termett a négy sárkánykirály a levegőégben a király palotája felett.

A negyvenhatodik fejezet, amelyben

*félhitűek az igaz hit erejét megcsalják,
de a majom jóvoltából maguk kárát vallják*

Megörült a király a sárkányok látásának, s már adta is volna ki az úti levelet, de a három taoista megint csak ellenkezést támasztott.

– Húsz esztendeje már, felség – esdekeltek leborulva a király színe előtt –, hogy országod, néped istápolásában fáradozunk, most pedig felséged eme szerzetesek bűbájoskodására megbo csájtaná nekik gaztetteiket, semmibe venné a mi méltóságunkat? Fogja őket itt felséged, mérkőzzenek meg velünk bűvös mesterségeikkel, akkor majd elvállik, ki különb a másíknál!

Megzavarodott megint csak a király állhatatlan lelke, engedett a taoisták szavának. Azt kérte akkor Tigriserős

* *Sárkány órájától a ló órájáig* – reggel 7 órától déli 1-ig.

Halhatatlan, hogy mérnék össze erejüket velük a szerzetesek az elmélkedés művészetében.

– Rajtavesztesz, atyám! – kiáltott fel a király, mikor ezt meghallotta. – E szerzetesek egész éltükben csak az elmélkedésnek éltek, hogy tudnád te ebben lebírni őket?

– Nem akármilyen elmélkedésre gondoltam ám én! – mosolygott Tigriserős. – Hanem készíttessen felséged száz asztalt, abból ötvenet-ötvenet egymásra rakasson, az lesz az elmélkedésnek két versengési helye. Az asztalok tetejébe felhálni se kézzel fogóztatva, se lábbal kapaszkodóztatva ne lehessen, hanem csakis felhőnek hátán, s az ötven asztal leghegyében kell majd elmélkedni egy moccanás nélkül.

Elfogadta a király ezt a próbatételt, ki is hirdette mindjárt a szerzeteseknek, hogy csak úgy bocsájtja útjukra őket, ha e próbában a taoistákat egyikük legyőzi.

– Miért nem szólsz, testvér? – bökte oldalba Nyolctilalmas Szun Vu-kungot, mikor látta, hogy a majom meg se mukkan.

– Megmondom az igazat, öcsém – sóhajtott a majom. – Ha égbe kéne mászni, kútba ereszkedni, tengert felforgatni, folyamot felhánytani, hegyet emelni, holdat megfogni, csillagot cserélni, ahhoz én mind értek. Fejem levághatják, szívem kivághatják, attól mind nem tartok, de az elmélkedés nekem nem kenyerem. Nincs énnékem ülhetnékem, vasoszlophoz láncolhatnál, onnét is kimásznék, mert nem állom meg sokáig egy helyben.

– De én értek az elmélkedéshez – szólalt meg hirtelen Hszüan-cang.

– Akkor jól van! – örvendett meg a majom. – Mennyi ideig bírsz elmélkedni, mesterem?

– Ifjúkoromtól csak ezt gyakoroltam – vallotta meg a szentatyja –, s eljutottam odáig, hogy lelkem erejét annyira megfogjam, hogy akár két-három esztendeig is elülök néma elmélkedésben.

– No, ha te itt két-három esztendőket ülnél – tiltakozott Szun Vu-kung –, akkor bizony a szent könyveket soha el nem hoznánk! Elég lesz két-három óra hosszat.

– Igen ám, kedves tanítványom – kétségeskedett Hszüan-cang –, de felmenni nem tudok ám!

– Csak jelentkezz bátran – biztatta a majom –, majd én felsegítlek.

Kiadta a király a parancsot, össze is szedték az asztalokat mihamar, felállították belőlük a két elmélkedő tornyot. Akkor fogta magát Tigriserős, megrázta magát, egyszeribe egy felhőszőnyeg kerekedett alája, azzal felszállott a nyugati asztaltorony tetejébe, ott megtelepedett, elmélkedésbe kezdett. Szun Vu-kung is titkon kiragadta egy szőre szálát, azt saját képe mására varázsolva odaállította Nyolctilalmas s Homoki Barát mellé, hogy mesterkedését észre ne vehessék, aztán tarka színű csodafelhőt támasztott, annak tetejében Hszüan-cangot felvitte magával a keletnek álló asztaltorony tetejébe.

Ott ült a két versengő a magas emelvények tetejében, nem mozdult egyik sem. Látta ezt odalentről Szarvaserős Halhatatlan, s hogy segítsen mesterének, kirántotta hamar tarkójából egyik haja szálát, összehengergette s az ujjja hegyéről nagy fortélyosan Hszüan-cang feje tetejére pöccintette. Az pedig a szent szerzetes feje tetejében egyszeriben poloskabogárrá változott, csípni, marni kezdte a szentatyja bőrét. Szenvedett Hszüan-cang keservesen, mert viszkedett a csipések sora erősen, elmélkedés közben pedig mozdulnia nem volt szabad.

– Baj van ám! – kiáltott fel Nyolctilalmas, mert észrevette, hogy megrándul mesterének arca. – Nicsak, elfogta a görcs a mesterünket!

– Nem a’ – mondotta Homoki Barát –, de úgy látom, megszédült vagy a feje fáj.

Szun Vu-kung eközben ott kuksolt szúnyog alakjában a disznó füle hegyén. Hallván ezt a beszédet, rájuk förmedt:

– A mi mesterünk igaz lelkű, nemes férfiú! Azt mondotta, hogy ért az elmélkedéshez, hát akkor ért, mert ha nem értene, megmondotta volna, nem szokott ő hazudozni! Hagyjatok fel evvel a locogással, megnézem, mi történt – azzal már szállt is fel Hszüan-cang feje tetejére. Látta ám rögtön, hogy poloska csípte meg, hamar vakargatni kezdte a csipések helyét, meg is nyugodott a mester. Szun Vu-kungnak azonban szeget ütött fejébe a dolog:

“A mester kopasz fején még egy bolha se tudna megkapaszkodni, hogy jutott hát fel oda egy poloska? Biztosan a taoisták ármánya az egész! No, várjatok csak, majd kibánok én veletek!” Azzal leszállott a magasból, egyenest a palota előtt álló aranyoroszlán fejére, ott megrázta magát, s menten héthüvelykes százlábúvá változott. Akkor fogta magát, felmászott Tigriserős tornyának a tetejébe, ott becsusszant annak az orra likába. Persze hogy a taoista nem bírt nyugton maradni, egyszeribe lebukfencezett a magasból, s majd a nyakát törte volna, ha az udvari népek fel nem fogják. Vitette is a király be a palotába nagy megdöbbenéssel, hogy mossák fel a szent embert.

Elengedte volna most már a király a szerzeteseket, de megint elébe állott Szarvaserős Halhatatlan:

– Szédülés bajában szenvedett idősebb testvérünk, ó, felség – csavarta a szót ármányosan –, s most, hogy a magasban megcsapta a szél, kitért rajta a baj, ezért vehettek csak győzelmet rajta a szerzetesek.. Maraszd még itt őket, hadd vívjunk kitalálós versenyt!

Hagyta magát rávenni a király, eléhozott egy nagy, vereslakkos ládát, s meghagyta hölgyeinek, rakjanak belé mindenféle drágaságot. Mikor aztán ezt kihozták a palotából, letétette a trón lépcsője elé, s megparancsolta Hszüan-cangnak, találja ki, vajon mi van benne.

Nem tudott Hszüan-cang semmire se jutni a kitalálásban, Szun Vu-kung azonban hamar mákszemnyi bogárkává változott, felmászott mestere fejére, s odasúgta neki:

– Légy csak nyugodtan, mesterem, kitudom én mindjárt – azzal már furakodott is befelé a ládába, s látta egyszerűen, hogy a király drágalátos ruhái vannak benne. Hamar megfogta, megrázta, aztán a nyelve hegyét megharapva rácséppentette egy csepp vérét, s varázsigt mormolva a drága holmit átváltoztatta egy repedt haranggá. Azzal visszazállott mestere fejére, s odasúgta neki, hogy az van a ládában.

Csudálkozott Hszüan-cang, hogy ugyan micsoda drágaság lehet egy repedt harang, de engedelmeskedett, s mikor Szarvaserős Halhatatlan nagy hanggal kimondotta, hogy a ládában egy hegyek s folyók képével ékes köntös s egy ég s föld ábrájával mintázott szoknya található, Hszüan-cang nagy bátran ráfelelte:

– Nem szólsz igazat! A ládában csak egy repedt harang található!

Megharagudott, hej, erre a király, hogy ez az oktalan szerzetes így semmibe veszi az ő drágaságait, hogy ilyen gondolat jár a fejében! Már el is fogatta volna a szentatyát, de az kérte erős hanggal, hogy nyitná ki előbb a ládát, s csudák csudájára, valóban az volt benne, amit Hszüan-cang mondott. Dült-fült a király, hogy így szégyenbe keverték, vallatóra fogta palotája hölgyeit, hogy mit tettek a ládába, de azok nem tudtak a harangról semmit.

– Hozzátok csak a ládát be a palotába! – parancsolta nagy mérgesen. – A magam kezével rejtek el benne valamit, azzal próbálkozzatok! – mikor pedig a ládát a palotába vitték, kiment őfelsége a királyi gyümölcsöskertbe, leszakította legszebbik barackját, s azt rejtette a ládába.

Rejteni ugyan rejthette: Szun Vu-kung bogár képében megint bemászott a ládába, megette a barackot, csak a magját hagyta. Megint felsült a taoista, megint Hszüan-cang mondotta meg az igazságot.

– Mesterem – szólt a király elhűlve Kecseerős Halhatatlanhoz –, ne versengj te velük többet, engedjük őket útjukra, hiszen ördögökkel cimborálnak!

Ezenközben azonban magához tért Tigriserős Halhatatlan, s jött ám ki a palota elébe, látni, hogyan győznek társai a gonosz buddhistákon.

– Felség – vágta rá a király szavára, mikor látta, hogy az elbizonytalanodott –, értem én már ezeknek a fortélyát! Bízd csak rám most a dolgot, bizony hogy megfogom őket! Mert tudd meg, hogy csak holmik tudnak ezek eltüntetni, de embert aztán aligha! – azzal behozatta a ládát megint a palotába, s ott egyik tanítványát rakatta belé.

No, hiszen rakathatta: a majom máris bogárrá változott megint, s amikor a ládában meglátta, hogy ember van benne, nyomban Tigriserős alakját vette föl magára, s elámította a tanítványt azzal, hogy kilesték ám a szerzetesek, mikor a ládába belémet, fortéllyal kell hát most élni, hogy rászédjék őket.

– Győznünk kell rajtuk okvetetlen – tüzeskedett az elámított tanítvány –, különben kitelik a becsületünk az udvarnál!

– Igazat szólsz – felelt rá Szun Vu-kung nagy ármányosan. – Tudod, mit? Majd szerzetessé másítalak el, azt biztosan ki nem találják – azzal fogta a fütykösét, egy büvigével beretvává változtatta, s máris levágta vele tőből a tanítvány hosszú haját, utána pedig szép fehér taoista köntösét változtatta sárga szerzetesi csuhára, az egyik szőre szálából egy fahalat varázsolt, s a kis tanítvány kezébe nyomta:

– Amikor előjössz – mondta nagy ravaszul –, verd csak meg jól ezt a fahalat, mint igaz buddhista, s imádkozd, hogy Buddha Amitábha, Buddha Amitábha! S csak akkor jer elő, ha szerzetest szólítanak.

Szót fogadott a tanítvány gyanútlanul, Szun Vu-kung meg persze vitte a hírt mesterének bogár képében. Nagy volt ám a király álmélkodása, amikor meglátta a barátta vedlett kis taoistát.

– Ezek a barátok ördöggel cimborálnak! – kiáltott fel megdöbbenve. – Engedjük őket útjukra, szentatyák! – kérlelte a három fő taoistát. Tigriserős azonban így felelt rá:

– Addig ugyan nem, míg a fejlevágás, kibelevés, olajba főzés három próbáját ki nem állták!

Megdöbönt a király ezekre a szörnyű szavakra, de Tigriserős megbiztatta, hogy nekik hármuknak ez tanult művészetük, ebben őket a buddhisták le nem főzhetik.

– Bejöttek a mi ajtónkon! – rikkantotta el magát Szun Vu-kung nagy örömmel, mikor meghallotta, mire hítták ki őket a taoisták.

– Hogy mondhatasz ilyet, testvér? – rökönyödött meg Nyolctilalmas. – Életet veszítő vállalkozás mind a három, hogy jöttek volna be a mi ajtónkon?

– Nem tudod te azt, amit én tudok! – vigyorgott ravaszul a majom, azzal odalépett nagy bátran a király elébe: – Itt vagyok, felség! Állom a fejlevágást!

– Honnét értesz te ehhez a művészethez? – kérdezte a király szánakozva.

– Kolostorban nevelkedvén – vallotta meg a majom teljes jámborsággal –, egy öreg baráttól tanultam el. Nem tudom, ér-e valamit vagy sem, de szeretném most próbára tenni.

Nevetett ezen a király

– Ifjú vagy még, te barát – szólott barátsággal –, nem érted te még ezt. Most akarnád csak próbára tenni, mit tudsz? Hiszen a fejedben fut össze életed ereje, ha levágják, meghalsz!

Tigriserős azonban közbevágott:

– Legyen neki kedve szerint – kiáltotta bösz mosolygással –, legalább mi is kedvünk töltjük rajta!

Kiadta hát a király a parancsot, s felsorakozott a testőrség háromezer vitéze a palota kapujától a vesztőhelyig vezető úton. Elindult Szun Vu-kung nagy bátran, nem törődve mestere aggodalmaival, s nagy hetykén bocsánatot kérve Tigriserős Halhatatlantól, hogy megelőzi a próbatételben. Ahogy odaért a vesztőhelyre, megfogták a hóhérlegények, hátrakötötték a karját karikába, fejét ráhajtották a nyakvágó dombra, lecsapott a pallos, s feje elvált a testétől. Belerúgott a hóhér a levágott fejbe, s elgurult az, akár egy dinnye, vagy harminc-negyven lépésre – de lám, csudák csudája, nem ömlött semmi vér a majom csonka nyakából.

Egyszer csak hang hallatszott a fejetlen törzs hasából:

– Gyer ide, fej!

Megrettent erre Szarvaserős, aki látta ezt a csudálatosságot, s menten varázsigét mondott, megidézve a vidék földistenkáját:

– Fogd meg a fejet, el ne ereszd! Ha legyőztük ezeket a gonoszokat, nagy templomot építtetek neked a királlyal, aranyból lesz benne a képed mása, nem cserépből!

Örült a földistenke a kecsgetető jutalomnak, meg aztán félt is a taoistáktól, merthogy azok értettek az öt mennydörgés művészetéhez, megragadta hát Szun Vu-kung fejét, fogta erősen, hiába kiáltozott a teste utána.

Megbosszankodott erre Szun Vu-kung, hogy a feje nem engedelmeskedik. Szétszaggatta kötelékeit, varázslatot művelt a kezével s felkiáltott:

– Nőj ki, fejem! – s a nyakából egyszeriben új feje nőtt. Megrettentek ám erre a hóhérlegények, de a vitézek is, Nyolctilalmas meg csudálkozva tapogatta Szun Vu-kung nyakát, hogy lám, még csak forradás sem látszik rajta.

– Tisztelendő atyám – mondotta a király Szun Vu-kungnak nagy tisztelettel – íme az úti leveletek, bűn nélkül valónak találtattatok, de most aztán hagyjátok el országomat ízibe!

– Elfogadom én az úti levelet – felelt rá a majom –, de menjen csak a főtisztelendő mester is a vesztőhelyre, hadd lám, hogy állja a fejlevágás próbáját?

Mit volt mit tenni, oda kellett hajtsa Tigriserős is fejét a hóhér pallosa alá. Amikor azonban lehullott a feje, s a hóhérlegény elrúgta lábával, Szun Vu-kung kirántotta nagy hirtelen egyik szőre szálát, és sárga kutyává varázsolta. Szaladt a kutya, felkapta a fejet, vitte egyenesen a folyó közepébe. Kiáltozhatott aztán Tigriserős teste, nem volt a fej sehol, új fejet meg növesztetni nem tudott, úgyhogy egyszer csak azt látták a vitézek s hóhérok, hogy veres fény csap ki a taoista nyakából, aztán csak elnyúlik teste a földön élettelen. Ahogy odamentek hozzá, akkor látták meg, hogy nem is ember teste az, hanem egy nagy sárga tigrisé feje nélkül.

Hej, még nagyobbra csapott a harag lángja a két megmaradt taoista szívében! Szarvaserős kikövetelte, hogy állja meg vele Szun Vu-kung a kibevezés próbáját! Szun Vu-kung ki is állotta baj nélkül, hanem amikor Szarvaserősnek omlottak ki a zsigerei, Szun Vu-kung egy sást varázsolta oda egyik szőrszálából. Felkapta a sas a halhatatlan szívét, máját, zsigereit, s elszállott velük, ki tudja, hová.

Meghalt hát a második taoista is, és holtteteme neki sem emberé volt, de erdei szarvasé. No de annál dühösebben kötötte magát Kecskerős, a harmadik taoista mester, hogy állja meg vele Szun Vu-kung az olajba főzetés próbatételét. Mivel pedig gyanakodott arra, hogy a majom a ruháiba valami bűvös szert rejthetett, ami megóvná az olaj rettentő melegétől, hát azt kívánta, hogy ruhátlanul ugorjék a forró olajba.

Mindegy volt az Szun Vu-kungnak! Vígán ugrott bele a fortyogó nagy üstbe. Odabent azonban megdallotta éles fülével, hogy Nyolctilalmas gúnyolódik rajta Homoki Barátnak. “Na megállj, te oktondi! – gondolta magában. – Majd rád ijesztek én!” Azzal fogta magát, lebukott az üst fenekére, ottan pedig olyan kicsire változott, akár a datolya magva, fel se bukkant többet.

Kotortatta a király az üst fenekét a hóhérokkal, hogy tán a halottnak vélt majom csontjait kihalásznák, de ritkás fogú volt a vasvilla, amivel próbálkoztak, nem akadt bele az összetöpörödött Szun Vu-kungnak teste. Ekkor aztán, hogy halottnak gondolták, megparancsolta a király, hogy vessék a fővő olajba társait is, elsőnek pedig Nyolctilalmast. Sivalkodott a disznó, ahogy a torkán kifért, szidta kegyetlenül Szun Vu-kungot, akár a bokrot. De ezt már a majom sem állhatta, kiugrott nagy hirtelen az üst fenekéről, s megfélelt neki istenesen. Hszüan-cang éppen

tanítványáért imádkozott s a halálra készült, amikor Szun Vu-kung kilépett az üstből. A szentatya azt se tudta, hová legyen örömeiben. Háromszor is elkérdezte, nem esett-e baja. A majom csak vigyorgott, s annyit mondott:

– Jó tréfa volt!

– Felsőleges királyom! – szaladt rémülten a főhóhér a király elébe. – Feltámadt az üstből a szerzetes kísértete, éppen elébed

– Majd megmutatom én, micsoda kísértet vagyok! – hangzott fel a majom haragos hangja. Elékerült a füttykös, s a főhóhér szétvert fejével a földön.

Elfogta erre a királyt is a rémület, ugrott le trónjáról, hogy elmeneküljön, de Szun Vu-kung megragadta a köntösét:

– Ne fuss el, felség – kiáltott rá –, hanem parancsold most az üstbe a főtisztelendő urat! – mutatott rá Kecskeerős Halhatatlanra.

Mit volt mit tenni, belévetette magát Kecskeerős is a forró fürdőbe. A majom odasomfordált az üsthöz, s beledugta az ujját, hát csudák csudája, hideg volt az olaj egészen, hiába rakták alatta a tüzet egyre a hóhérlegények. “Ebben csak valamelyik sárkánykirály keze lehet!” – állapította meg magában némi töprengés után a majom. Azzal már mormogta is magában a bűvös ígét, s hussant fel a levegőégből, hogy ott elfogja az Északi Tenger Sárkányát, akit megidézett.

– Hej, te szarvas giliszta, te felpikkelyezett cigánycompó! – támadt rá a sárkánykirályra, mikor az megjelent. – Hogy merészeled te ezt a gaz taoistát védelmezni, hidegség sárkányával védelmezni? Azt akarod, hogy legyőzzön engem?

– Már hogy segítenék? – szabadkozott ijedten a sárkány. – Nincs énnekem közöm veled semmi! Hanem hatalmasok ám ezek a taoisták, kitanultak mindenféle bűbajos mesterséget, maga nevelte magának ezt a hideget árasztó sárkányt titkos művészetével! No de segíték én rajtad! – azzal láthatatlanná változott a sárkány, úgy szállott oda az üsthöz forgószerű képében, megfogta, megragadta a hidegárasztó sárkányt, vitte magával a tenger fenekére.

Nem védte most már semmi Kecskeerős Halhatatlant, kapaszkodott volna ki az üstből kétségbeesetten, de már nem bírt, megfőtt, elégett a forró olajban egy szempillantás alatt.

A negyvenhetedik fejezet, amelyben

*égi folyó áll útjába a szentséges szerzetesnek,
s a majom s a disznó népek megmentésére sietnek*

Búsult, kesergett a király kedves papjai, varázslómesterei pusztulásán, de Szun Vu-kung odaállt elébe, és így szólt hozzá hangos szóval:

– No, te háborodott! Nézd csak papjaid tetemét: az egyik tigrisé, a másik szarvasé, a harmadik csontja kecskéé! Hol van embernek ilyen csontja? Bizony vadakból lett démonok voltak ezek, kik megrontásodra törtek! Most még, hogy erőd teljében voltál, bántani nem mertek, de múlt volna el egynéhány év, elemésztettek volna menten, s kezükbe kaparintották volna országodat! Szerencséd, hogy idejöttem, s őket elpusztítottam! Mit zokogsz itten? Állítsd ki inkább az úti levelünket, hadd mehessünk tovább!

Észre tért a király erre a kemény beszédre, hálát is mondott Szun Vu-kungnak, hogy megmentette a démonok veszedelmétől, aztán fényesen megvendégelte őket királyi palotájában. Másnap reggel pedig, mikor útjukra bocsátotta a zárándokokat, nemcsak hogy elkísérte őket országa határáig, hanem kiadta a parancsot, hogy a buddhista szerzetesek az országban többé ne üldöztessenek.

– Mostan megmentettelek – intette a majom búcsúzásul –, de többet meg ne tévedj! Tiszteld mind a három hitet, Buddháét, a Taoét, a bölcs Konfuciuszét, akkor örökön fennmarad birodalmad!

Elbúcsúzott a király Hszüan-cangtól s tanítványaitól nagy háládatossággal, azok pedig mentek tovább útjukon nyugat felé. Eltelt megint sok idő: nappal mentek, éjjelre megálltak, ha megszomjagtak, ittak, ha megéheztek, ettek, észre sem vették, hogy elmúlt már a tavasz, de a nyár is, őszbe hajlott az idő megint.

Az egyik nap már későre járt az idő, amikor útközben Hszüan-cang egyszer csak megállította lovát, és odaszólt tanítványainak:

- Hol alszunk az éjjel?
- Fényes a hold ma este – felelte rá Szun Vu-kung –, menjünk még egy darabot, majd lelünk szállást valahol.
Nem sok ideig mentek, mikor nagy víz morajlása ütötte meg fülüket.
- No, most vége az útnak! – tette le a terhét megkönnyebbülten Nyolctilalmas.
- Hogy kelünk át ezen a vízen? – méregette Hszüan-cang szemével az előttük hömpölygő folyót.
- Megmérem én mindjárt, sekély-e, mély-e – buzgólkodott Nyolctilalmas, azzal felragadott a partról egy lúdtójasnyi követ:
- Ha belévetem a víz közepébe, s nagyot csobban, tajtékot ver – magyarázta közben –, akkor sekély a víz, de bizony ha egyszeriben lesüllyed a fenekére, akkor mély ám.
- Belévetette a disznó a követ a vízbe, s lám lesüllyedt az egyszerre a folyó közepében.
- Azt már tudjuk, hogy mély – mondotta Hszüan-cang bánatosan –, de azt még nem, hogy milyen szélességű – merthogy a folyó másik partját látni sem lehetett.
- No, azt megnézem én – veselkedett neki Szun Vu-kung, azzal felugrott a levegőébe, onnét nézte, mekkora a folyó. De ereszkedett is a földre csakhamar, és csüggedten mondotta:
- Szörnyű széles ez a folyó, mesterem, rajta át nem mehetünk! Nappal ellátok én ezer mérföldnyire, éjszaka is négy-ötszázra, de a másik partját én se láttam.
- Megdöbbsent erre Hszüan-cang, szólani se tudott, csak búslakodott.
- Ne búsulj, szentatyám – biztatta meg Homoki Barát. – Látod-e ott a parton, tán csak nem ember áll ott?
- Halászember lesz vagy tán révész – vélte a majom –, megyek, meg is kérdem.
- Arrafelé vette Szun Vu-kung az útját, de lám, nem ember volt az, hanem csak egy kőoszlop, rajta felírással.
- A Mennyekkel Közlekedő Folyó – olvasta Hszüan-cang a felírást csüggetően –, nyolcszáz mérföld át az útja, nemigen keltek át rajta.
- Nem tehettek mást a zarándokok, elindultak a parton felfelé, hogy hátha lelnek valami embert vagy alkalmatosságot, ami átsegíti őket e szörnyű nagy vízen. Ahogy mentek, egyszer csak gongok, dobok hangja ütötte meg fülüket.
- Ez nem taoista muzsika – állította meg Hszüan-cang a lovát –, hanem a mi testvéreink imádkoznak valahol. Gyerünk csak a hang után!
- Hamarosan rá is leltek egy egyenes útra, s az út egy kis faluhoz vezette őket. Patak folyt a fala mellett, fűzfák bólogattak a partján, bambuszkerítés vette körül a házakat, halászhálók száradtak erre, arra. Csendes volt a hely és békés. A zeneszó az egyik ház felől hallatszott, arra vették hát útjukat. Valóban, tele volt az udvar szerzetesekkel, akik nagyban égették a gyertyákat, füstölőket, verték a dobokat, gongokat, s nagy buzgón imádkoztak. Hszüan-cang hátraparancsolta tanítványait, nehogy a falubeliek megrettenjenek rút ábrázatuktól, s egymaga lépett be a házba.
- No, te barát, későn jöttél ám! – fogadta az udvarban egy őszöreg ember. – A többiek már javában imádkoznak, meg is kapták érte a három mérő rizst fejenként, a vég fehér vásznat meg a tíz garast, hogyhogy te csak most jössz?
- Nem azért jöttem én, kegyes jótevőm – mondotta Hszüan-cang, s elbeszélte, mi járatan van.
- Hitte is az öreg, nem is Hszüan-cang beszédét, mikor pedig meglátta tanítványait, meg is rettent tőlük, de aztán csak befogadta őket, leültette, megvendégelte. Ahogy ott ettek s az öreggel beszélgettek, megnyugodott lassan a ház népe is, akik pedig eleintén ugyancsak húzódoztak a fertelmes képű fura szerzetesektől. Odajött asztalukhoz egy másik öreg is, gazdájuk szomszédja.
- Kegyes jótevőnk – kérdezte Hszüan-cang beszélgetés közben –, miért imádkoznak nálad ezek a szerzetesek?
- Bizonyosan a termésért, a békességért vagy az aratásért – kottyant közbe Nyolctilalmas, aki torkig ette-itta magát a házigazda jóvoltából, s ettől jött meg a szava.
- Dehogy, dehogy – intett búsan az öreg. – Halottakért imádkoztak.
- Nem látok ravalt, halottat sehol se – lepődött meg Hszüan-cang –, mire való akkor ez az imádkozás?
- Ti azt mondtátok, hogy nyugatnak tartotok a szent könyvekért – kérdezte vissza az öreg –, hogy vetődtek mégis erre?
- Utunkat állta egy nagy folyó – mondta Szun Vu-kung –, aztán, hogy átkelőhelyet kerestünk, meghallottuk az imádságok hangját, annak a nyomán jöttünk ide.
- Aztán ott a víz partján nem láttatok valamit? – puhatolózott az öreg.

– Láttunk biz’ egy kőoszlopot – felelte csudálkozva a majom –, fel volt rajta írva a folyónak a neve meg a szélessége, de egyebet semmit.

– No, hát attól az oszloptól vagy egy mérföldnyire van a Szellemható Király temploma – magyarázta az öreg. – Nem láttátok?

– Nem – felelte Szun Vu-kung. – Aztán ki ez a király? Micsoda szellem, micsoda hatalma van? Kicsordult a könny a két öreg szeméből, úgy felelték:

– Ó, kegyelmes szentatyák! Betölti annak ereje az egész vidéket, az ő kegyelme élteti erre mind a népet! Évről évre ő ad harmatozó esőt, földjeinkre bocsát termést hozó felhőt!

Elsodálkozott ezen még jobban Szun Vu-kung is, meg a többiek is. Nem állhatta meg a majom, megkérdezte megint:

– De hiszen ha felhőt küld, esőt bocsájt, akkor jó szívvel van hozzátok! Mit keseregtek, búslakodtok akkor?

Leborult a földre a két öreg, a mellét verte, úgy mondotta nehéz sóhajtással:

– Nagy ugyan kegyessége, de ha harag van szívében, szüzlányt s fiút kell hogy adjunk engesztelő élelmére!

– És most a ti gyerekeiteket áldozzák fel neki! – világosodott meg a dolog Szun Vu-kung elméjében.

– Ebben az esztendőben miránk került a sor – felelte sírva a két öreg. – Minden évben áldozni kell a királynak egy fiúgyermeket meg egy szűz lányt, disznót, juhot, marhát, csak akkor ad jó szeleket, nevelő esőt, s most a mi gyermekeink következének! – merthogy testvér volt a két öreg, egyiknek fiát, másiknak lányát kellett most az istennek áldozni. Nem állhatta meg Hszüan-cang sem, lecsordult a könnye két orcáján, úgy mondotta:

– Fán marad az érett szilva, de a zöldje csak lehullna, mondták atyáink!

Szun Vu-kung pedig vallatóra fogta az öreget:

– Aztán mennyi földetek, vagyonotok van?

– Van egy kevéske – büszkélkedett az öreg. – Rizsnek való vizes földem van vagy negyven-ötven csing,* száraz is van hatvan-hetven, legelő nyolcvan-kilencven. Bivalyom van két-háromszáz, öszvérem, lovam húsz-harminc, a disznónak, juhoknak, tyúknak, libának számát se tudom. Van fölös élelmünk, ruhának vásznunk. De miért kérded?

– Ha ilyen gazdag vagy – kiáltott a majom –, miért áldoztatok akkor tulajdon gyermekeiteket? Ötven ezüstért vehetnétek fiút, százért meg egy szűz lányt, tulajdon gyermeketek pedig megmaradna!

– Nem lehet azt – ingatta fejét az öreg. – Itt jár közöttünk az a Szellemható Király minduntalan. Látni ugyan nem látjuk, csak illatos szellőjét érezzük, s akkor aztán gyűjtjük a füstölőt neki s imádkozunk hozzá, hogy meg ne haragudjon! De így aztán tud ám mindent, ami itt a faluban megesik, s neki más nem kell, csak a tulajdon gyermekünk!

– Értem, értem – esett gondolkodóba Szun Vu-kung. Aztán az öreg vállára csapott: – Hozd már be a fiút, öreg, hadd lássam.

Sietett az öreg be a belső házba, s visszatért hamarost egy hétesztendős fiúcskával. Vidám gyermek volt a fiúcska, ugrálni, táncolni kezdett a vendégek színe előtt. Szun Vu-kung csak nézte, nézte, aztán egyszer csak varázsigt mormolt magában, s lám, két fiúgyermek ugrándozott, bolondozott már a szobában, Szun Vu-kung meg nem volt sehol.

– Kegyelmes atyánk! – szörnyedtek el az öregek. – Ez már nem embertől való! Ez már nem embertől való!

Nagy volt a két öreg álmélkodása, de ijedsége is, úgyhogy Szun Vu-kung, ki a gyermek képére változott, végezetül végigtörölte arcát a kezével, s előtűnt igazi ábrázata.

– Ilyen csudát tudsz mívelni, kegyelmes atyánk? – kérdezgették ámulatlan az öregek.

– Hasonlítok a fiúcskához? – vigyorgott a majom.

– De még hogy! – tódította a két öreg. – Az arcotok, a hangotok, a ruhátok, a magasságtok teljességgel egy!

– No, akkor – mondotta Szun Vu-kung – áldozatok engem a fiúcska helyett, hadd maradjon meg családod folytatója, ki majd áldozni fog neked a halálod után. Térdre borult a fiúcska apja Szun Vu-kung előtt, fejét a földhöz verte, úgy hálálkodott:

– Kegyelmes atyánk! Ha megkönyörülsz rajtunk, s feláldozod magad édes egy fiacskámért, ezer ezüstöt adok mesterednek útiköltségére!

– Hát nekem meg se hálálod? – kérdezte a majom megütközve.

– Hiszen feláldoznak – motyogta zavartan az öreg –, akkor te már nem leszel!

* Csing – területmérték, általában 1,3 hektár

– Már hogyhogy nem leszek? – firtatta Szun Vu-kung.

– Hát úgy, hogy felfal majd a király! – bökte ki a másik.

Elmosolyodott erre Szun Vu-kung:

– Hogy megesz-e, nem-e – vigyorodott el –, azt bízunk csak a sorsra. Mindenesetre engem áldozatok neki.

Keserves sírásra fakadt erre a másik öreg, a leány atyja. Értette Szun Vu-kung mindjárt, honnét fú a szél, vállára tette a kezét kegyesen:

– Ugye a lányodat siratod, öreg, hogy itt hagy majd téged? – kérdezte csendesen, s mikor az öreg zokogva bólintott, így folytatta:

– Eredj csak hamar, főzess meg öt véka rizst meg egy véka jófajta főzeléket, aztán adass enni belőle annak a hosszú pofájú tisztelendő atyának – mutatott Nyolctilalmas felé. – Annak fejében majd ő elvállalja, hogy a lányod formájára változik, ő jön majd velem áldozatra a király elébe.

Megdöbbenéssel hallgatta a disznó ezt a beszédet:

– Te csak bővölsz, varázsolsz itten, bátyám – tört ki belőle végül –, de azzal nem törödsz, hogy én élek-e, halok-e, csak úgy nyakon fognál?!

– Idehallgass, öcsém – szólt vissza Szun Vu-kung. – Beállítás ebbe a házba, eszel-iszol kedvedre, amíg csak jól nem laksz, de segíteni rajtuk aztán nem akarsz? Mi dolog ez?

– Nem értek én, bátyám, az ilyen elváltozásokhoz – tekergette a nyakát Nyolctilalmas.

De erre már közbeavatkozott Hszüan-cang is:

– Felettébb helyesen szólott Szun Vu-kung – jelentette ki. – Ha megmentesz egy életet, buddhák között van a helyed, tudod ezt a mondást? – fordult oda a disznóhoz. – De már háládatosságból is megtehetnéd, meg hogy magadnak érdemet szerezz. Hűs az este, semmi dolgok, eridjetez hát, mulassatok ezzel!

– No né, mit nem mondanál, tisztelendő atyám! – bömbölte Nyolctilalmas méltatlankodva. – Meg aztán – tette hozzá szabadkozva – tudok én hegygé változni, fává változni, kövé, elefántá, bivallyá, de leánnyá változni azt végképp nem tudok.

– Ne higgy ám neki, apó – intett Szun Vu-kung az öregnek, aki megrökönyödve hallgatta a vitatkozást –, hanem eredj csak frissen, hozd ide a lányod!

Sietett is az öreg, de nemcsak a lányával tért vissza, hanem egész háza népével: mind leborultak Hszüan-cangék előtt, úgy esdekeltek, hogy segítsenek rajtuk, verték a fejüket a földhöz nagy alázatossággal. Szép volt a leányzó, épp tizenhat éves, gyöngyös-jégmadártollas hajékével, veres-sárga köntösével, aranyos cipellőjével.

– No, Nyolctilalmas – mordult rá a disznóra a majom –, itt a leány. Nézd meg gyorsan, s változz az ő alakjára, mert megyünk az áldozatra!

– De hogy csináljam? – nyögte Nyolctilalmas végső kétségbeesésében.

– Gyorsan ám, mert megraklak! – rivallt rá Szun Vu-kung. Látta már a disznó, hogy nincs menekvés, nekifohászott hát, varázsigt mormolt, megrázta magát erre-arra, s lám, a képe valóban a leány formájára változott, de bizony a pocakja megmaradt, az nem változott el. Elnevette magát bizony Szun Vu-kung is, de aztán biztatta társát, hogy változzék csak tovább.

– Nem megy tovább, nem megy sehogy se! – erőlködött a szerencsétlen.

– Így leszel akkor – kérdezte a majom kajánul –, leányfejjel, baráttesttel? Ebből csak baj lesz, te se fiú, se leány! – azzal reáfújta varázslatos leheletével, s végre a leány formájára változott a disznó teljességgel. Akkor meghagyta Szun Vu-kung a két öregnek, viseljék gondját mesterének, aztán megkérdezte

– Most pedig mondjátok, hogy menjünk az áldozatra? Gúzsba kötve vagy béklyóba? Főve-e vagy felvagdálva?

– Ne tréfálkozz velem, bátyám – nyöszörgött Nyolctilalmas halálos félelmében –, nem értek én az ilyesmi dolgokhoz!

– Dehogy, dehogy! – tiltakoztak ijedten az öregek. – Hanem behozunk majd két nagy veres lakktálat, abba beleültök, azt egy-egy asztalra tesszük, s azzal visznek a legények a templomba benneteket.

Úgy is lett. Elrejtették az öregek gondosan az igazi fiút s a leányt, Szun Vu-kungot s Nyolctilalmast pedig vitték az asztalok tetején, a tálakban nagy ünnepélyességgel a templomba.

– Hé, pajtás! – kiáltott oda a majom a társának. – Micsoda nagy méltósággal megyünk, akárcsak egy főpap!

– Vihetnek engem – dünnyögte kesernyésen a disznó –, az égig is emelhetnek, akkor se félek, ha aztán visszahoznak! Csakhogy a templomba visznek, ott pedig megesznek, s az nem tréfaság ám!

– Csak énram ügyelj – vigasztalta Szun Vu-kung –, s amíg engem esznek, szaladj el.

– Honnét tudjam, hogy eszik majd, mint eszik? – sóhajtozott a másik. – Ha fiút eszik előbb, még megmenekedhetem, de ha a lányon kezdi?

Megnyugtatták az öregek, hogy az elmúlt esztendőben merész emberek meglesték már a Királyt, s mindig a fiút ette meg előszörre, csak aztán a leányt. Megvigasztalódott ezen Nyolctilalmas valamelyest, a menet pedig vonult be a templomba nagy dobszóval, gongzengéssel, lámpásokkal, füstölőkkel, imádkozva.

A negyvennyolcadik fejezet, amelyben

*a démon hideg szelet hoz, támaszt nagy havazást,
befagy a folyó s Hszüan-cang nagy bátran nekivág*

– Gyerünk haza – fordult Nyolctilalmas Szun Vu-kunghoz, amint a falubeliek otthagyták a templomban őket a többi áldozattal.

– Hova haza? – értetlenkedett a majom.

– Ej, hát a faluba, aludni! – zsörtölődött a disznó.

– Már megint ostobaságot beszélsz! – fedtte meg Szun Vu-kung. – Megígértük nekik, be kell hogy váltsuk az ígéretünket

– Te aztán nem vagy oktondi – fortyant fel a disznó –, csak engem mondasz ostobának mindég! Kedvük szerint tettünk, jól van, de most már igazán hagyjuk magunk felfalatni?

– Ha ember vagy – szólt Szun Vu-kung szigorúan –, járj végére a dolgodnak! A démon bizonyosan eljő, hogy felfaljon minket, s ha itt nem vagyunk, kárt tesz még majd nekik, s az csúf dolog volna ám!

Ahogy beszélgettek, süvítő szél tört be az ajtón.

– Ajjaj! – rémült meg a disznó. – Biztosan az a csudaszörny jön!

– Hallgass! – pisszegte le a társa. – Hagyd, hogy én feleljek majd neki.

Nyílt is már a templom ajtaja, s belépett rajta a szörny. Villogó aranypáncél volt rajta, aranysisak a fejében, a szeme, akár két csillag, a foga; akár a fűrész.

– Kit áldoznak ma nekem? – kérdezte rettentő hangon.

– Megfelelek én neked! – válaszolta Szun Vu-kung hetykén. – Csen Cseng és Csen Csing családjának gyermekeit – merthogy így hitták a két öreget.

Meglepődött a szörny erre a beszédre, gondolkodóba esett:

“Igen bátor ez a fiúcska – mormogta magában –, s igen forog a nyelve! Máskor, ha áldozatot hoztak, s először kérdeztem, nem feleltek rá azok semmit, mikor pedig másodjára kérdeztem, a lelkük is elszállt ijedtükben, hogy mire hozzájuk nyúltam, már holtá is váltak! Honnét van máma ennek, a fiúnak ilyen bátorsága?”

Nem is mert a szörny közelébb jönni, hanem úgy kérdezte tovább nevüket az ajtóból. Megfelelt Szun Vu-kung arra is.

– No, akkor – fordult a szörny a fiúcskának vélt Szun Vu-kunghoz – régi szokás szerint téged eszlek meg először.

– Nem szólhatok ellene – felelte a majom udvariasan –, lásson hozzám kedve szerint.

Nem tetszett ez a beszéd a démonnak sehogya se, nem mert Szun Vu-kunghoz nyúlni, hanem csak fogta az ajtófélfát, s onnét bömbölte:

– Ne jártasd a pofád! Azelőtt úgyis mindig fiút ettem először, hát ma akkor lányt eszem! – azzal már nyúlt is, hogy megragadja a leánynak vélt Nyolctilalmast. A disznó azonban nagy puffanással lehömpölyödött az asztal tetejéről, s talpra ugorván felvette igaz alakját, elérántotta gereblyéjét, nekirontott vele a szörnyetegnek.

Megrettent erre a szörnyeteg, hát még mikor a kezére csapott az éles fogú szerszám! Fordult is már sarkon, s uzsgyi, kifelé az ajtón.

– Kilyukasztottam a páncélját! – ujjongott a disznó.

Igaz alakjára változott Szun Vu-kung is, odasietett társához, hát látták, hogy halpikkelyeket vágott ki a páncélból a gereblye foga.

– Utána! – kiáltották mindketten, s már szálltak is ki az ajtón, fel a levegőébe. Lakomázni jött a démon, fegyver nem volt nála, így csak csupasz kézzel hadonászott, szitkozódott a levegőében.

– Kik vagytok ti, barátok – kérdezte méltatlankodva –, hogy csúfot üztök belőlem? Mi dolog az, hogy elveszitek az áldozatomat, csúffá teszitek a híremet?

– Halljad, te fattyú démon! – dörgött a majom hangja. – A nagy Kína országából jött Hszüan-cangnak vagyunk mi tanítványai, nyugatnak tartunk a szent könyvekért! Meghallottuk tegnap a faluban, hogy itt garázdálkods, gyermekeket áldoznak neked! Hány fiút, hány leányt faltál már fel? Sorold el rendre, akkor tán meghagyjuk életed!

De bizony nem szólt többet a démon, csak menekült, vad forgószéllé változott, repült egyenest az Égi Folyó felé, abba belésuvadt.

– Utol már nem érzük – állt meg Szun Vu-kung a folyó felett. – De úgy látszik, itt lakik a vízben. No, holnap majd eljövünk érte s megfogjuk, aztán átmegyünk a mesterrel a vízben.

Visszatért a két tanítvány a templomba, fogták a sok áldozatot, azzal tértek haza a faluba. Örült a két öreg, de Hszüan-cang is, hogy szerencsésen hazatértek. Elbeszélték akkor még, mi történt, hogy történt, aztán megvacsoráltak, lefeküdtek. Közben pedig a démon, hogy sikerült megmenekülnie, bútt be a víz alá a palotájába, ott meg csak leült a trónjára nagy mogorván, nem szólt egy szót sem. Körülvette persze rögtön vízi nemzetsége apraja és nagyja.

– Nagy király – kérdezték kíváncsian –, eddig minden évben nagy vigassággal jöttél meg az áldozatról, miért vagy most olyan búvalbélt?

Elmondotta a démon nagy bánatosan, mi történt, hogy történt. Előlépett erre a vízi nép közül egy pettyes sügérleány, elébe járult nagy alázatossággal, s így szólott hozzája:

– El kellene fogni, nagy király, a kínai barátot, mert aki annak a húsából eszik, örök életet nyer azzal!

– Jól mondd! – mordult fel dühösen a démon. – Hogy férjek hozzá azoktól a rettentő tanítványaitól?

– Mi sem könnyebb annál – mosolygott a sügérleányzó. – Csak azt mondd meg, ha megfogtad, megvendégelsz-e hálából borral, pecsenyével?

– Ha hozzásegítesz, hogy megfogjam a kínai barátot – lelkesedett fel a démon –, akkor húgomnak fogadlak, s velem lakomázol belőle! Mi jár az eszedben? – kérdezte nagy érdeklődéssel.

– Régóta ismerem, nagy király – bókolt a sügérleányzó – szelet támasztó, esőt árasztó nagy hatalmat, tengert kavarázó, folyót fordító nagy erőt; de azt nem tudom, tudsz-e havat támasztani?

– Már hogyan tudnék! – felelt dölyfösen a démon.

– Ha havat tudsz támasztani – puhatolózott tovább a sügérleányzó –, akkor jeget is tudsz fagyasztani, ugye?

– Azt még leginkább! – felelte büszkén a démon. – De minek ez?

– Akkor könnyű dolgunk lesz! – tapsolt örömeiben a sügérleányzó. – Figyelj csak ide! Ma éjjel a harmadik őrsgör ne késlekedjél, hanem támassz hideg szelet, bocsáss alá nagy havazást, fagyasz be az Égi Folyót egészen. Minket pedig itt valamennyiünket változtass át ember alakjára, hogy aztán a jég hátán utat tapossunk, ernyőkkel, szekerekkel, teherrel rajta közlekedjünk. A kínai barátunk sürgetős az útja, s ha látja majd a sok embert a jég hátán átkelni, nekiindul majd ő is hamarost. Te meg ülj akkor itt szépen a folyó közepében, s amint hallod a lába kopogását, repeszd meg a jeget, húzd be a víz alá!

– Csudálatos jó terv! – lelkesedett fel a szörny, s már sietett is szelet kavarni, havat támasztani, folyót fagyasztani.

Közben pedig Hszüan-cang s tanítványai ott pihentek a két öreg házában. Hajnal felé azonban érezték ám, hogy hidegedik az idő. Aludni se bírtak már, hovatovább, magukra rángatták ruháikat, s kisiettek az udvarra megnézni, hogy mitől lett akkora hideg. Odakint hullott a hó sűrű pelyhekben. Olyan volt a táj, mintha jádekrisztályok borították volna, mintha szálló selyempihe lepte volna be a mezőket.

Hszüan-cang s tanítványai már vacogásukat is feledték, annyira elgyönyörködtek a szépséges látványban. De jött már a háznép is, utat sepertek a hóban, s hoztak meleg vizet mosdásra, forró teát, meleg ételt, paraszas serpenyőt, hogy melegedhessenek, fűtőzhessenek.

Aggódott Hszüan-cang erősen, hogy nem áll el a hóesés, nem mehetnek egyhamar tovább. A két öreg vigasztalta, hogy van élelem is, hely is bőven a házuknál, maradhatnak a zarándokok, amíg kedvük tartja, de Hszüan-cang így

felelt nekik:

– Nem értitek ti az én keservem, kegyes jótevőim! Mikor a felséges császár parancsából utamra indultam, s legkegyelmesebben elkísért engem a maga személyében a város kapujáig, a búcsúpohár kihörpintése közt megkérdezte tőlem, mikorra vetődnék haza. Akkor én, magam sem tudván, miért, azt feleltem rá, hogy három esztendő múltával meg is jövök majd a könyvekkel együtt. Most pedig elmúlt már hét vagy nyolc esztendő, s még Buddha színe elé sem juthattam. Tegnap már kértelek is volna benneteket, hogy szereznétek bárkát, mellyel a folyamon átkeljünk, de váratlan módra megjött ez a nagy hó, nem biztos már az út. Ki tudja, mikor végzem be munkámat, s térek vissza a hazai földre?

– Nyugodj meg, kegyelmes atyánk – vigasztalták az öregek. – Annyi idő után egy kicsinyt várhatsz még! Kitisztul majd az idő, elolvad a jég is, eltartunk addig mi titeket, szépen a folyón át is viszünk majd!

Elmúlt egy nap, kettő, elállt a hóesés, de még fagyni fagyott. Látták a házigazdák, hogy búsul Hszüan-cang, kisépértették hát a virágoskertet, nagy paraszas medencéket helyeztek el benne, s meghítták a mestert tanítványaival, gyönyörködne egy kicsinyt a szép téli tájékban. Volt is ott sok gyönyörűség!

Olyan lett a kert, mint tavasz legelején, zöld fenyők bontották jádebimbóikat, ezüsttel virágzott szomorúfűz szála! Zöld moha csillogott a lépcsőknek alján, ablak előtt bambusz ezernyi dárdája. Szeszéyesen cifra kősziklák tövében halak fickándoztak medence vizében. Partja mentén annak lótuszok bókoltak, dús virágú begóniák a földig hajoltak. A házigazdák s vendégeik tigrisbőrös karszékekbe telepedtek, úgy nézték a szépséges kertet, a pavilon drága szép festményeit, szürcsölték az illatos teát. Észre sem vették, hogy rájuk esteledett.

Egyszer csak kiáltozás hallott az utcáról:

– Beállt a jég a folyón! – adták szájról szájra a járókelők. – Micsoda hideg van!

– Mi lesz most velünk, Szun Vu-kung? – ugrott fel Hszüan-cang.

– Olyan a jég – kiáltozták a járókelők az utcán –, végig nyolcszáz mérföldön, akár a tükör! Már utat is tapostak rajta!

Ettől kezdve nem volt már nyugta a szent szerzetesnek, kérte házigazdáit, hadd indulhasson útnak. Aznap későre járt már, de másnap reggelre felkészítették őket ruhával, eleséggel, s nekiindultak a jeges, havas világnak.

Valóban látni lehetett, amint mennek az utasemberek át a jégen. A házigazda, ki elkísérte a szerzeteseket, elmondotta búcsúzásul, hogy az Asszonyok Országáa van a túlsó parton, azokkal mennek a népek kereskedni, mert száz pénzért érő holmiért ott tízezer pénzt adnak, s amit ott száz pénzen vehetni, annak itten tízezerre megy az ára.

Homoki Barát óvta volna mesterét a veszedelmes úttól, de Hszüan-cang így szólott:

– Hogy mondhatsz ily ostobaságot, hogy várjak olvadásig? Ha tavasztájt volnánk, akkor még csak hagyján, napról napra melegedne, de most tél elején vagyunk, napról napra hidegszik!

Elindultak hát neki a folyónak. Nyolctilalmas kipróbálta a jeget gereblyéje hatalmas csapásaival. Vissza is rúgott a szerszám nyele, megütötte a markát, oly kemény volt a jég.

– Mehetünk! – kurjantotta a disznó. – Befagyott ez fenéig!

Rámentek hát a folyóra, elbúcsúztak a házigazdától, de bizony megcsúszott a paripa lába a sima jégen. Megint Nyolctilalmas volt, ki szert talált ellene: kifutott a partra, nagy köteg szalmával tért vissza, azzal kötötte be a paripa négy lábát, nem csúszott meg többet.

Mentek a jégen, elől Homoki Barát a paripát vezetve, rajta Hszüan-canggal, utána Nyolctilalmas a teherrel, Szun Vu-kung pedig mellettük ballagott. Nyolctilalmasnak, a vizek tudósának arra is volt gondja, hogy botját mindenki keresztben tartsa, ha a jég beszakadna, legyen mi fenntartsa.

Mentek a jégen, míg csak be nem esteledett. Akkor ettek egy keveset, de sokat megállni nem mertek, mentek tovább a hold fényénél egész éjjel. De ahogy mentek, egyszer csak megzendült a jég, zúgott, morajlott, meghökölt a fehér paripa ijedten. Megrettent Hszüan-cang, de a tanítványok is! Akkor pedig megnyílt a jég, s a víziszörny lerántotta Hszüan-cangot paripájáról magához.

Nagy örömmel tért vissza palotájába a szörny becses zsákmányával, hívatta is a sügérleányzót, hűgává fogadta, s már szólította volna szakácsait, hogy készítenék el a drága pecsenyét, mikor a leányzó közbeavatkozott.

– Ne edd még meg, nagy király! – mondotta ijedten. – Lehet, hogy tanítványai keresni fogják, s még bajt támasztanak! Várj vele két-három napot, ha addig nyomára nem jönnek, akkor majd én felhasítatom, felséged ül a főhelyre, köréje atyafisága, és zeneszóval, tánccal, nagy vigassággal lakomázunk majd akkor belőle!

Hajlott a szóra a szörny, fogta Hszüan-cangot, vitte a palota végébe, be is zárta ottan egy hat láb hosszú kőládába. Közben pedig Homoki Barát s Nyolctilalmas úszva, kapálózva összeszedték a vízben a poggyászt, rárakták a paripa hátára, maguk pedig úszva igyekeztek mellette kifelé a partra. Szun Vu-kung, ki első ijedtében felrebbent egyenest a levegőébe, meglátván őket, odakiáltott:

– Mesterünk, atyánk hol van?

– Bizony, neki már Nekeresd a neve! – szólt vissza búsan Nyolctilalmas. – Nem leltük sehol, hiába kerestük. Jobb lenne már kijutni a partra, akkor majd meglátjuk, mit tehetünk. Mit volt mit tenni, partra evickéltek a tanítványok a paripával együtt, s mentek vissza, ahonnét jöttek, a két öreg házához.

– Négyen mentetek el, s hárman jöttök vissza! – rettent meg az egyik öreg, amint meglátta őket. – Mondtuk mi neki, hogy várjon, míg eláll a fágy, szerzünk neki hajót, de nem hallgatott ránk, most hát odaveszett!

Keserves jajgatásba fogott a két öreg, sírtak, mint a záporosó. Hallgatta Szun Vu-kung, hallgatta, egyszer csak megszólalt:

– Ne sirassátok, jó öregek, nem halhatott meg az én mesterem! Bizonyosan az a Szellemható Király szörnyeteg ejtette törbe. Nyugodjatok meg, inkább szárítsátok meg a holmink, adjatok a lónak abrakot, mi meg elmegyünk, megkeressük azt a gazfickót, s nemcsak mesterünket mentjük meg tőle, hanem titeket is megszabadítunk ettől az átoktól.

A negyvenkilencedik fejezet, amelyben

*nagy bajban van Hszüan-cang a víz alatt,
Kuan-jin meg egy kosárral fog halat*

– Egyeztetek most meg – szólott Szun Vu-kung két társához, amint a folyó partjára értek –, melyikőtök megy be a vízbe előbb.

– Bátyám – lepődött meg a disznó –, a mi vitézségünknek nem sok látszatja van! Menj te elől!

– Ha hegyi démonról volna szó – rázta fejét a majom –, bizony elbánnék én vele nélkületek is, de a vízben járás nem mesterségem. Járok ugyan a tengerben, folyóban, de akkor vízvárító bűvigét kell mondanom, hallá, rákká elváltoznom, a füttykösömet nem forgathatom, démonnal meg nem küzdhetek. Ti pedig járatosak vagytok minden vizekben, menjetek azért ti a szörny után.

– Gyerünk inkább valamennyien – mondotta Homoki Barát. – Majd viszünk legfeljebb, odalent meg előremehetsz, s kitudhatod, bátyám, merre lakozik a démon.

Feltelepedett hát Szun Vu-kung a disznó nyakába, úgy vágtak neki a víz mélységének. Mentek a víz fenekén már vagy száz mérföldet, mikor eszébe ötlött a majomnak, hogy Nyolctilalmas biztosan megint csúffá akarja tenni. Fogta hát magát, egy szőre szálából képmásat varázsolt magának, azt ültette a disznó nyakába, ő maga meg bolháva változva társa füle tövére telepedett.

Persze hogy belévetette Nyolctilalmas hátán ülő társát a folyófenék iszapjába az első alkalommal, mihelyt úgy tehetett, mintha megbotlott volna.

– Hova lett a bátyánk? – kérdezte ijedten Homoki Barát, merthogy a szőrszálból lett képmás a nagy pottyánáskor elúszott a vízzel nyomtalanul.

– Mit bánom én, él-e, hal-e – dűnnyögte a disznó mérgesen –, gyerünk, öcsém, a mester után!

– Nem lesz az jó! – kötötte meg magát Homoki Barát. – Nem ismeri a vizek természetét, nélkülünk nem járhat kelhet, de meg agyafúrtabb is nálunk, velünk kell hogy jöjjön! Ha ő nem lesz meg, én se megyek veled.

De ezt már Szun Vu-kung sem állhatta, megszólalt Nyolctilalmas füle tövével:

– Itt vagyok, testvér!

Megrettent bizony erre a disznó, kérte Szun Vu-kungtól a bocsánatát térdre esve. A majom megelégette a dolgot, sürgette társait, hogy menjenek már tovább.

Mentek megint vagy száz-egynéhány mérföldet, mikor egy palota bukkant fel szemük előtt a vízben.

– Az Öreg Teknőc Laka – olvasta félhangon a felírást Homoki Barát. – Ez lesz tán a démon fészke, ha igaz. Ki kéne szaglászni.

– Öcsém! – kiáltott oda Szun Vu-kung neki. – Van ott víz a kapun belül?

– Nincsen – felelte a víziszörny.

– No, akkor álljatok ide a kapu mellé kétoldalt – rendelkezett a majom –, én meg bemegyek s körüszaglállok.

Azzal megrázta magát, s hosszú lábú vízipókká változott. Kettőt lépett, hármat ugrott, s máris bent volt a palotában. Látta, amint a démon nagyban tanácskozott a sügérleányzóval s a vízi népséggel, hogy s mint falatozzák majd fel a mestert pecsenyének, de Hszüan-cangot nem lelte sehol sem. Tovább osont hát, s az egyik oldalfolyosón egy potrohos rákasszonyságba ütközött:

– Nénémasszony – szólította meg illő tisztességgel –, ott tanácskozik a nagyúr odabent a kínai barátról. Hová dugtátok?

– Havat támasztott, jeget fagyasztott ám a mi nagy királyunk – dicsekedett gyanútlanul a rákasszonyság –, aztán meg is fogta a kínai barátot vele, bevitte a hátsó palotába, bedugta egy kőládába, hogy ha a tanítványai nem keresnék, akkor két-három nap, s pecsenye lesz belőle!

Elég volt ez a majomnak! Osont is már tovább a palota végébe, rá is lelt csakhamar a kőládára. Olyan volt az, akár egy koporsó vagy disznónak való vályú.

Hallotta Szun Vu-kung a kőláda fedelén át mesterének kesergését. Megzörgette hát a láda oldalát, megvizsgáltta Hszüan-cangot, hogy ne féljen, itt van mellette, s megmenti hamarosan. Aztán sietve visszatért társaihoz, s elmondta, mit tapasztalt.

– Híjátok harcra őket – mondotta végül társainak –, én meg kimegyek addig a partra. Aztán, ha megfogjátok a démon, hát megfogjátok, de ha nem bírtok vele, csaljátok ki a partra, ott majd én elbánok vele.

Elment Szun Vu-kung, Nyolctilalmas és Homoki Barát pedig megdöngették a palota kapuját, hitták ki a démon, hogy vagy adja ki mesterüket, vagy pedig mérkőzzék meg velük életre-halálra. Jött is a démon sebesen, fegyveresen, aranysisakjában, páncéljában, rézbuzogány villogott kezében. Egymásnak mentek, harcoltak mind a hárman elkeseredetten, de csak nem győzte le egyik a másikát. Látta Nyolctilalmas, hogy ketten se bírnak a démonnal, odakacsintott hát Homoki Barátnak, azzal hátrálni kezdtek mind a ketten, mintha nem bírnának a démon erejével. Ment is a démon utánuk, hogy még egy kis pecsenyének valót szerezzen atyafiségának, azok meg csak csalták kifelé, a parthoz.

– Jön! Jön! – kiáltotta Nyolctilalmas és Homoki Barát, amint a fejüket kidugták a vízből. Jött is a démon utánuk nagy fenekedve, nekirentott Szun Vu-kung, de elugrott a szörny a rettentő fütykös elől, kétszer-háromszor még összecsapott vele, de aztán visszacsusszant a vízbe, ment vissza palotájába.

– Hiába fáradtatok, öcsém – nézett végig a majom két társán.

– Gyámoltalan a parton ez a démon – jegyezte meg Homoki Barát, mikor már kifújta magát –, de a vízben nem bírtunk vele. Közrekapunk két oldalról, igen szorongattuk, de nem jutottunk a harcban semmire. Hogy mentjük meg mármost mesterünket?

– Ne késlekedjünk pedig – kiáltott a majom –, mert még kárt tesz benne!

– Lemegyünk még egyszer – állt elő a disznó –, te meg itten meg se mukkanj, bátyám, csak lesd a levegőégből. Aztán, ha felbukkan, csak vágj oda istenesen a fejére, likaszd meg a kobakját! Ha agyon nem is csapnád, akkor is elkábul, beléakasztom akkor a gereblyém!

Nekivágott hát a vízi útnak a disznó s a víziszörny, közben azonban hazatért a démon, s elbeszélte, kikkel harcolt a vízben meg a parton.

– Micsodás formája volt annak a harmadiknak, aki a parton lesett rád? – kérdezte a sügérleányzó, amikor a démon elmondotta, hogyan akadt össze Szun Vu-kunggal.

– Szörös volt a pofája – borzongott össze a démon –, a képe akár a mennykőistené, kicsi hegyes füle, töröttforma orra nyerge volt neki, tűzzel égett a szeme, arany fényben.

– Áldott szerencséd, ó, nagy király, hogy megmenekedtél! – csapta össze kezét a sügérleányzó. – Ismerem én ezt a barátot! Ha még tovább harcolsz vele, bizony meg nem menekszel! Hajdanában a keleti tengerben éltem, és sokat hallottam ott felőle a sárkánykirálytól! Ő az a híres Éggel Egyenlő Nagy Szent, ki ötszáz esztendőknél előtte a mennyek palotáját felháborgatta, aztán megtért, s mostan a kínai barát legfőbb tanítványa! Nagy ám annak az ereje, hatalma, járatos ám minden bűvös mesterségben! Vele többet harcba ne elegendj! Be sem fejezte még szavát a sügérleányzó, amikor berontott az ajtón az egyik közdémon s jelentette:

– Nagy király! Itt van megint az a két szerzetes, harcra hívnak!

– Messzire tekintő vagy, bölcs húgom! – jegyezte meg elismerően a démon a sügérleányzónak. – Dehogyan

megyek én harcba velük, lássák ők, mire mennek! – mondotta aztán, s meghagyta a démonoknak, zárják be a kaput jó erősen, rakják is be kövel, sárral, hogy a két fene ellenség be ne törhessen.

Kiáltozott, kurjongatott aztán a kapunál Nyolctilalmas és Homoki Barát, de mindhiába. Végül is megmérgekedett a disznó, fogta gereblyéjét, belevágta a palota kapujába. Hasadt a kapu, hullott a forgács, akkor látták, hogy kövel van berakva a kapu, aljától egészen a tetőig.

Mit volt mit tenni, mentek vissza a partra Szun Vu-kunghoz.

– Elmegyek én segítségért Kuan-jin bodhiszattvához – döntötte el a majom nagy töprengések után, amikor végighallgatta őket, s megtudta, hogy befalazta magát a démon nagy féltében. – Ő tán csak megmondja, micsoda fajzat ez a démon, s megkereshetem a fészket, összefogdosom atyafiságát, azzal csak megmentem mesterünket!

– Ugyan, bátyám – jegyezte meg a disznó fitymáló vigyorgással –, ezzel csak erődöt tékozlod, drága időnk pazarolod!

– Nem tékozlom én, de nem is pazarlom! – felelt vissza dühösen a majom. – Megyek is, jövök is én mindjárt! – azzal már felhőre is kerekedett, száguldott egyenesen a déli tenger szigetére, a bodhiszattva otthonába.

– Mi járatban vagy itt nálunk, ó, Nagy Szent? – fogadták a szigetbeliek, Kuan-jin kísérete, tanítványai.

– Sürgetős dologban volna látogatásom a bodhiszattvánál – lihegte Szun Vu-kung.

– A bodhiszattva ma kora hajnalban kiment a bambuszligetbe – felelték a tanítványok sajnálkozva –, nem vitt senkit magával. Tudta azonban, hogy jössz, s meghagyta nekünk, legyünk itt fogadásodra, te meg várjál rá békével. Foglalj itt helyet velünk a hegyoldalban, majd előjön nemsokára.

Leült hát Szun Vu-kung, elbeszélgetett Moksával, a Veres Gyermekkel, ki már megigazulván a bodhiszattva népéhez tartozott, de hiába várt, csak nem jött a bodhiszattva.

– Menjetez már a bodhiszattva után, s jelentsétek neki ittlétemet – kezdett türelmetlenkedni Szun Vu-kung –, mert félek, hogy mesterem halálos veszedelembé jut!

De bizony nem mertek a tanítványok a bodhiszattva után menni. Végre is maga kerekedett fel a majom, hogy megkeresse a bodhiszattvát a bambuszerdőben. Ott ült Kuan-jin bodhiszattva Avalokitesvara egy bambuszcsoport tövében mezítlábasan, kócosan. Látszott rajta, hogy még meg sem fészülködött, rendes ruha sem volt rajta, hanem egy bicsakkal bambuszgallyakat vagdosott, hámozott.

– Eredj innét! – intett, mikor a majom megjelent előtte. – Várj odakünt.

– Ó, bodhiszattva! – verte fejét a majom a földhöz. – Nagy bajban van mesterem, s a Mennyekkel Közlekedő Folyó démonának családfáját kérdeném meg tőled.

– Eredj innét! – szólt másodszor is a bodhiszattva bosszúsan. – Várd meg, amíg jövök!

Nem merte Szun Vu-kung erőltetni a dolgot, elkotródott a bambuszerdőből, ment vissza a többiekhez.

– Igen el van ám a bodhiszattva foglalva valami dologgal – panaszkolta a tanítványoknak. – Hogyhogy nem ül most lótusztrónusán, hanem meg sem fészülködött, úgy mezítlábasan valamit eszkábál bambuszból?

– Mi se tudjuk, mi ez – vonogatták válluk a tanítványok. – De azt mondotta, hogy várjunk téged, így hát bizonyosan érted fáradozik.

Jött is aztán a bodhiszattva, egy frissen font bambuszkosárral a kezében.

– No, Szun Vu-kung – szólt oda a majomnak –, gyerünk, mentsük meg a kínai barátot.

– Igazán nem meretelek volna sürgetni, noszogatni – rebegette Szun Vu-kung térdre ereszkedve –, de talán öltsed fel ruhádat, szállj fel trónusodra, s gyerünk.

– Nem kell ruha – legyintett a bodhiszattva –, indulunk! – azzal búcsút intvén tanítványainak, csodafelhőjén a magasba emelkedett. Szun Vu-kung nem tehetett mást, a nyomába szegődött. A Mennyekkel Közlekedő Folyó partján már nagyon várta őket Nyolctilalmas és Homoki Barát. Leborultak Kuan-jin előtt, de az rájuk se hederített, hanem letekerte derekáról a köntösét összefogó selyemzsinórt, rákötötte a kosarat, s a levegőégből lebecsátotta a folyó vizébe.

– Engedd el a holtat, az élőt megfogjad! – kiáltotta hétszer egymás után, aztán kihúzta a vízből a kosarat, s lám, egy csillogó, villogó aranyhal fickándozott benne.

– Eredj, Szun Vu-kung – szólt oda ekkor a majomnak –, mentsd meg mesteredet.

– Hogyhogy? – döbrent meg Szun Vu-kung. – Még meg se fogtuk a démont!

– Hát ez mi? – emelte magasra Kuan-jin a kosarat a hallal.

– Hogy tett szert ez a hal ekkora tudásra? – rökönödött meg a majom.

– Az én lótuszos tavamban nőtt fel – mondotta Kuan-jin –, napról napra hallgatta szent igéimet, azokon tökéletesedett. A buzogánya se más, mint egy lótuszszimbó onnét. Ma reggel vettem észre, hogy megszökött, s már tudtam, hogy mesteredben akarna kárt tenni, ezért álltam neki varsát, kosarat fenni már kora hajnalban.

– Hát ha így van – kiáltott a majom –, megkérnélek, ó, bodhizattva, egy kicsinyég hogy maradnál még, mert idehívnám a hívőket a faluból, hadd lássák meg aranyos orcádat, meg aztán hadd hallják meg, hogyan fogtuk el a szörnyet!

– No, jól van, nem bánom – bólintott rá a bodhizattva –, de siessetek vele!

Ment is a faluba Nyolctilalmas és Homoki Barát, jöttek is a népek nagy áhítatosan, nem bánták a vizet, sarat, ott térbecsültek le a vízbe. Volt köztük egy képiró mester is, az leábrázolta szépen Kuan-jint a halaskosárral, ahogy azóta is látható sokfelé. Akkor a bodhizattva szépen elbúcsúzott, visszatért a déli tenger szigetére, Nyolctilalmas és Homoki Barát meg lement az Öreg Teknőc Lakába, hogy kihozzák mesterüket. De akkor már a halak, vízi népek mind meg voltak halva a palotában.

Örültek a falubeliek, legkivált a két öreg, Hszüan-cang megmenekedésének. Korholták elébb ugyan, hogy miért volt ily vigyázatlan, mért nem hallgatott rájuk, de aztán Szun Vu-kung elvágta a szót:

– Ne papoljatok már annyit! – mondotta. – Mostantól kezdve nem kell áldoznotok többet, nem elég ez? Ennek fejében pedig, kedves bátyáim – hajolt meg a két öreg előtt –, keressetek nekünk egy hajót, amivel ezen a nagy vízen átkeljünk.

– Meglesz! Meglesz! – mondta a két öreg, s nekiállt az egész falu deszkát gyalulni, hajót építeni, árbocot faragni, kötelet sodorni, matrózokat keresni. Egyszer csak, mikor már a legnagyobb volt a sürgés-forgás, hangos szó hallatszott a folyó közepéből:

– Ne keress te hajót, ó, Nagy Szent, ne verd ezeket a népeket ekkora költségbe! Átviszlek én a folyón benneteket!

Megdöbbsent erre a kiáltásra mindenki, a gyávábbja már futott is haza nagy ijedten, de a bátrabbja is csak reszketve várta, hogy mi lesz. A víz pedig felbolydult, hullámozott, s egyszer csak egy hatalmas nagy, vén teknőc jött ki belőle egyenest a partra.

– Itt vagyok – állott meg Szun Vu-kung előtt. – Nem kell hajó, átviszlek én benneteket!

– Majd adok én neked, te fattyú szörnyeteg! – pörgette meg a majom a fütykösét dühösen. – Gyere csak közelébb, mindjárt agyonváglak!

– Teljes jó szívvel vennék titeket át a folyón, hálából nagy kegyes jótettedért – ingatta a fejét a teknőc méltatlankodva –, mért vágsz agyon engem?

– Micsoda kegyességet tettem én neked? – hökkölt meg Szun Vu-kung.

– Az Öreg Teknőc Laka itt van a folyóban – magyarázta a teknőc –, az az én palotám, mert mi vagyunk ennek a folyónak az istene, úgy örököltem azt az őseimtől. Kilenc évnek előtte azonban idejött az a démon, velem csatára kelt, sok gyermekemet elpusztította, a többieket elrabolta, s hogy vele harcban nem bírtam, a palotám is elfoglalta. Most aztán nagy kegyességedből visszaköltözhetek belé, nem kell többet az iszapban henteregnem, hát hogyné lennék hálás érte? Megörvendett Szun Vu-kung ennek a beszédnek, de még gyanakodott:

– Aztán igaz szándékkal vagy te hozzánk? – kérdezte, de a fütykösét már eltette.

– Hogy lehetnék hamissággal hozzád, kegyes jótevőmhöz? – méltatlankodott a teknőc.

– No, ha igaz szándékkal vagy, esküdj meg az égre! – mondotta a majom.

– Ha nem viszem át a folyón a kínai barátot tanítványaival együtt igaz szándékkal – kiáltotta a teknőc –, váljék vérré meg vízzé egész testem!

Hitt most már Szun Vu-kung a vén teknőcnek, odavezette hozzá a mestert lovastul, meg két tanítványát, s felszállottak valamennyien a teknőc hatalmas hátára. El is fértek rajta. A majom akkor még gondolt egyet, leoldotta derekáról övzsinórját, s belefűzte a teknőc orra likába kantárszárnak, ha netán az úton mégis megbokrosodnék. Elbúcsúztak a falubeliektől még egyszer, azok füstölőket gyújtottak a parton, nagy imádkozást csaptak, úgy búcsúztatták el jótévőiket.

A teknőc pedig úszott át a folyón egyenest, sebesen, de mégis csendesen, s egy nap sem telt belé, átértek a folyó másik partjára.

– Köszönöm, öreg teknőc, fáradozásodat – búcsúzkodott a partról Hszüan-cang a folyó istenétől –, nincs most mivel megháláljam jószágodat, de visszatérő utamban nem feledkezem meg rólad!

– Ne fárasszad magad ezzel, szentatyám – mondotta a teknőc. – Hanem hallottam én, hogy Buddha atyánk ott a nyugati mennyekben túl van már halálon, születésen, tudja a múltat, jelent s jövődöt: én itten már valami ezerháromszáz esztendeje, hogy a tökéletességre törekszem, s el is értem, hogy életem meghosszabbodott, testem megkönnyebbedett, tudok beszélni emberi szóval; könnyörögjél hát érettem Buddhánál, hadd vethessem le mihamar

magamról teknőmet, s emberi testet ölthessek magamra.

Megígérte Hszüan-cang, persze hogy megígérte. Az öreg teknőc belecsusszant a vízbe, a folyó fenekére, Hszüan-cang s tanítványai pedig mentek tovább az úton nyugat felé.